

Friedrich Gerstäcker

A kolónia

Friedrich Gerstäcker
Die Colonie

Hungarian translation © Nagy Károly, 2018

ISBN 978-963-89793-8-4

Előszó

Mindig is lelkes olvasója voltam régebbi idők történeteinek, különösen a XIX. század embereinek mindennapi életéről és kalandjairól írt művek tartoznak kedvenc olvasmányaim közé, és az Interneten fellelhető elektronikus könyvgyűjtemények hatalmas kínálatában is ebbe a témakörbe tartozó szépirodalmi műveket, kalandregényeket szoktam keresgélni.

Így bukkantam rá Friedrich Gerstäcker (1816-1872) német íróra. Művei közül néhány már megjelent magyar nyelven is, azonban hatalmas életműve, melyet nem sokkal halála előtt 44 kötetben rendezett, tartogat még számunkra sok-sok érdekes olvasnivalót.

Friedrich Gerstäcker kalandos életet élt, élményekben gazdag élete, személyesen átélte kalandjai kétségtelenül befolyásolják műveinek alaphangulatát.

21 éves korában indult útnak, világot látni. Amerikába ment, ahol kezdetben fűtő, matróz, farmer, szakács, ezüstműves, favágó és szállodai alkalmazott volt, aztán a városi életet inkább a vadonnal cserélte fel, vadász lett. Hátán hátizsákkal, kezében puskával hosszú magányos vándorlásai során az erdőlakók életét élte Észak-Amerika vadonjaiban. Első ízben 6 év elteltével tért vissza Németországba, ahol megkezdte irodalmi munkásságát. *Barangolások és vadászatok az Észak-Amerikai Egyesült Államokban* című első műve rögtön komoly sikert aratott. Ebben a művében útinaplója alapján foglalta össze addigi kalandos barangolásainak történetét.

Élete során aztán még többször nekiindult a nagyvilágnak, Dél-Amerika, Kalifornia, Tahiti, Ausztrália, Egyiptom, Mexikó, Nyugat-Indiai szigetvilág, Venezuela távoli vidékeit barangolta be többnyire magányosan, világcsavargónak tartva saját magát.

„Még hogy lakni valahol? Édes Istenem, milyen hosszú időn át nem is tudtam, mit jelent ez, nem is volt állandó otthonom. Tovább – egyre csak tovább, a lenyugvó nap nyomában ...” írta egyik művében.

Hiteles útinaplói anyagából más írók is merítettek, akiknek nem volt alkalmuk bejárni kalandregényeik helyszíneit, mint pl. Karl May, aki sohasem járt azokon a vidékeken, ahol történeteinek cselekménye zajlott.

Számomra lenyűgöző az a teljesítmény, amit Gerstäcker nyújtott. Nem is nagyon tudom elképzelni, hogyan csinálta. Ha belegondolok jelenlegi lehetőségeinkbe – szövegszerkesztővel ontott, szinte nyomdakész oldalak – akkor az általa produkált, lúdtollal, kézírással, becslésem szerint megírt mintegy húszezernyi oldal, miközben becsavarogta a világot, hihetetlen teljesítménynek számít, holott egyik művének előszavában saját magáról azt állította, hogy sokkal jobban bánt a vadászpuskával, mint a tollal.

Egy újabb, ázsiai és indiai útra készülve 56 éves korában halt meg agyvérzésben.

Nagy Károly
Fordító

Santa Clara kolónia

Kelet felől friss tengeri fuvallat fújdogált a távolba vesző dimbes-dombos szárazföld felett, a tisztáson elszórtan álldogáló pálmákat hintáztatva, és a narancsfákról nem csak a túlérlett gyümölcsöket, hanem az elhervadt virágokat is lerázva, amelyek alatt már kialakulóban voltak a gyümölcskezdemények. Fűszeres illat lengett az egész hegyoldal felett, ahol a keskeny erdei ösvényen közeledő két lovas előtt, amint éppen egy barátságos lakhely mellett haladtak el, hirtelen tüneményes kép tárult fel. Meglepetten állították meg lovaikat az alattuk elterülő látvány hatására.

Közvetlenül alattuk, a tiszta levegőben a valóságosnál még közelebbinek tűnve, a nem túl széles völgyben kis városka, a német Santa Clara kolónia bukkant fel a völgy sík, tisztás részén, amelyet minden irányban, mint erek, sárga utak szelték át, miközben a házak bár utcaszerűen helyezkedtek el az egész területen, de a tágas térközök miatt mégis úgy tűnt, mintha önállóan állnának. Világos színeikkel és vörös, a legtöbb esetben új cseréptetőikkel élénken elütöttek a környező bokrok dús zöld színétől, miközben a távolban, dél, délkelet és kelet felé három élesen elkülönülő hegyvonulat először sötétzöld, majd kékeszöld és végül párába vesző világoskék színeikkel képezték a látvány hátterét.

Az egyébként teljesen zárt hegylánc csak délnyugati irányban nyílt meg kissé, éppen eléggé ahhoz, hogy a kéklő messzeségben éles horizontjával megmutatkozzon a tenger, és innen is világosan felismerhető volt, hogy a különböző hegyvonulatok a tengerpart közelében egyre alacsonyabbá válnak. A part sárga homokdűnéi mégsem voltak felismerhetőek, mert a hegyek tengerpart felőli lejtőit nem lehetett látni. A hegymagaslatokat mindenfelé erdők zöldje övezte.

A két lovas tekintete egyre visszatért a kis településre, amely egyúttal mai úti céljuk is volt, és miközben magában az erdőben

az erőteljes lombos erdő elnyomta vagy eltakarta a trópusi vegetációt, mégsem kerülte el figyelmüket, hogy a házak lakói környezetükben gondosan megőrizték és fenntartották a vidék trópusi jellegét.

A német bevándorlóknak ugyanis, amikor erdőirtással művelhető szabad teret alakítottak ki, eszükbe jutott, amit még hazájukban gyakran hallottak Brazília szélben lobogó pálmafáiról. A maguk módján ábrándoztak is róluk, hiszen a parasztoknak igazán nem szokásuk, hogy baltával essenek neki mindennek, ami eléjük kerül. Ahol házaikat és kerítéseiket felépítették, néhányat mindig meghagytak közülük, sőt még földjeiken is körülszántották a fákat pusztán csak azért, hogy ablakaikon kitekintve láthassák daliás, karcsú törzseiket.

Elbűvölő környezetben helyezkedett el az a kis tanya is, amely előtt megálltak, és a tulajdonos szebb kilátást nem is találhatott volna az egész környéken. Kis házat is ízlésesen építette fel, bármennyire is egyszerűnek tűnt, és kertje is, már amennyit első pillantásra látni lehetett belőle, új irtáson volt kialakítva, ha a látványnak nem mondott volna ellent a ház körüli facsoport néhány fenyő-, narancs- és pálmafája, aminél festőibb látványt aligha lehet elképzelni.

Mindez nem kerülte el a két idegen figyelmét sem, és közülük különösen a harminc-harminckét évesnek tűnő fiatalabbiknak tetszett a festményre emlékeztető megnyerő látvány.

Az idegen pompás, szürke ménen lovagolt. Különleges volt maga a lószerszám is, nyers kidolgozású ezüstlapjaival, számos kisebb ezüstcsattal, bojtokkal és rojtokkal díszítve, és mexikóinak, sőt talán indián eredetűnek tündek a nyersbőrből, ámde rendkívüli művészi érzékkel font alkotóelemei. Maga a lovas igen egyszerű, de az erdei élethez praktikus öltözetet viselt. A hőség miatt bőrből készült, rojtos vadászíngét, maga elé vetette a nyeregpre, ahol a gondosan megmunkált, de szintén egyszerű puskáját is tartotta, ahogyan az észak-amerikai erdőkben szokásos. Mindössze egy piros-szürke kockás gyapjúínget, sötét nadrágot, derékszíján vadászkést, magas szárú, vízhatlan csizmát, fején barna

szalmakalapot, valamint jobb oldalán egy régi, bőrből készült golyótáskát viselt.

Sötét színű, bronz sarkantyúi is aprók voltak, egyik végén a hevederhez kötött vékony, ámde erős fonatú, nyersbőrből készült, feltekert lasszó egy hurokkal hátul a nyereghez volt rögzítve.

Az idegen semmi esetre sem tűnt újoncnak az erdőben, és napégette arca, melyből nagy, kék szempár tekintett jóhiszeműen a világba, szintén északi emberről árulkodott, mint ezernyi más honfitársa, akik Brazíliát választották új hazájuknak.

Kísérője, aki körülbelül hat évvel lehetett idősebb nála, ennek ellenére könnyedén mozgott a nyeregben. Mozdulatai azonban jól ápolt szakálla mellett korábbi katonáról árulkodtak. A szűk uniformistól persze már régen megszabadult, helyette könnyű kabátot és széles karimájú panamakalapot viselt. Úgy tűnt, hatalmas, brazil eredetű, ezüst sarkantyúival igyekszik a braziliai szokásokhoz igazodni. A kantár és a zabla, melyeket lova viselt, mindenhol, ahol csak lehetséges, ezüst kapcsokkal és csatokkal volt díszítve. Ruházatát, mely jó anyagból készült, és szabása is modernnek tűnt, a bozotos környezetben tett hosszú lovaglás kellemetlenül megviselte. Látni lehetett rajta, hogy már jó ideje úton lehet, és bőrből készült lábszárvédői az erdei tüskék és indák nyomait viselték.

Tekintetével pillanatnyilag kizárólag a települést és az előttük tárulkozó hegyvonulatot fürkészte, miközben kísérőjének figyelmét sokkal inkább vonzotta és lekötötte a lakályos parasztház, amely mellett elhaladtak.

– Nézze csak, Günter, milyen elbűvölő ez a hely – fordult kettőjük közül a fiatalabb a barátjához –, milyen festői látvány az erdei fenyő sötét zöldjének és a pálmák világos zöld lombjának csoportja és a narancsliget, gyümölcszeinek aranyló pettyeivel. Mintha az egész egy mesterségesen szőtt hálóval lett volna lefedve. „Egy kunyhó, és benne egy hűséges szív”, amint egy régi közmondás mondja, és ha az a szív a választottam lehetne, azt hiszem, egészen jól tudnám érezni magam egy ilyen kunyhóban.

– És vajon meddig? – nevetett fel idősebb társa, miközben tekintetével követte a másik kinyújtott karját. – Magát, az örökké nyughatatlan embert tényleg szívesen nézném meg magamnak egyszer egy ilyen kunyhó foglyaként, ráadásul egy olyan vidéken, ahol még vadászható vadra sem lehet találni.

– A helyzet persze tényleg fatális lenne – válaszolta a másik.
– Az első pillanatban erre persze nem is gondoltam, de ennek ellenére nincs igazam? Hát nem képzelhet el magának az ember egy barátságos helyet a világban?

– Nem. Tényleg nem. Legalább is Braziliában nem – válaszolta barátja, akit a fiatalabb Günternek szólított. – Az én otthoni Thüringiámmal semmi esetre sem cserélném el, hiszen Németország csak egy van.

– Csak nincs honvágya, Günter? – kérdezte mosolyogva a barátja.

– Csodának számítana, ha lenne? – szólalt meg Günter halkán. – Mióta is tart már ez a nyugtalan, vad vándorélet? Milyen régen kóborlok már hontalanul a vadonban, miközben odahaza..., de ne keserítsük meg ezt a szép napot ilyen gondolatokkal, barátom, a hazánk egyikünkéről sem feledkezik meg.

Kísérője erre csak némán bólintott fejével, és úgy tűnt, ebben a pillanatban az ő gondolatai is valahol a messzi távolban kalandoznak, más országokban és környezetben. A két barát ekkor hirtelen meghallotta, hogy szólítgatják őket. A hangokat a kerti sövény felől hallották, és egy fiatal férfitől, a farm tulajdonosától származtak, akit eddig a sövény zöldje elrejtette előlük.

– Halló, idegenek! – kiáltotta a férfi német nyelven, enyhén alsó rajnai dialektusban. – Nincs kedvük leszállni egy kicsit és inni egy pohár tejet? Az út elég rossz állapotban van, és egy kis pihenés a lovaiknak sem ártana, hiszen a kolónia még jó órányira van innen.

A két német először csodálkozva nézett körül, honnan is érkezik tulajdonképpen a hang. Végül a sövény mögötti virágzó

gránátalmafa alatt meglátták egy fiatal férfi barátságos, vörös képét, aki ekkor, miután meggyőződött róla, hogy észrevették, szívélyes hangon kiáltott feléjük: – Jó reggelt!

– Jó reggelt, honfitárs! – szólította meg őt a fiatalabbik idegen, aki közelebb volt hozzá, miközben lovának fejét a sövény felé fordította. – Nem jöttem rá, hogy a szürkém miért hegyezi annyira a füleit. Tehát még egy órányi járás lefelé? Innen fentről sokkal közelebbinek látszik.

– Igen – nevetett a másik a sövény mögött. – Ha a híd, amit nemrég az ólomlábúak építettek újjá, nem lenne már megint beszakadva, akkor tényleg nem is tartana tovább a völgyig, mint fél óra. Így azonban itt a farmom mellett jobbra tartva kénytelenek lesznek megkerülni a szurdokot, az ösvény viszont kellemetlenül nagy kerülőt tesz. De tényleg, szálljanak le a lovaikról, a többit inkább beszéljük meg odabent a házban.

– Rendben – válaszolta Günter, miközben könnyedén lepattant a nyeregből. – Málhás állataink előtt kissé előre tartottunk, és míg utolérnek bennünket, cseveghetünk egy félórányit.

Társa követte példáját anélkül, hogy egy szót szólt volna, hiszen ő is szerette volna belülről látni a házat, amely már kívülről is oly barátságos benyomást keltett benne. Így a lovasok ezt követően a sövényen kívül egy jól megtermett narancsfa lelógó ágaihoz kikötötték lovaikat, majd beléptek a kertbe, ahol a házigazda, egy jól megtermett, nyílt tekintetű, kékszemű, szőke hajú fiatalember fogadta és üdvözölte őket.

– Vasárnap lévén úgysem mulasztanának el semmit a kolóniában, és ebédre még időben leérhetnek, ha nem lenne kedvük nálunk ebédelni.

Közben erőteljesen megrázta a két idegen kezét, majd minden további nélkül bekísérte őket a házba, ahol mindketten akaratlanul csodálkozva és meglepődve torpantak meg a küszöbön.

A kis szobácska, amely kitárult előttük, ragyogott a tisztaságtól. Az egyszerű faasztal hófehérre volt síkálva, de nem kevésbé volt fehér maga a padló is, melynek középső részét könnyű gyékényfonat fedte. Az ablakokat függöny díszítette, amellyel az előtte álló, polírozott fából készült varróasztalka igyekezett luxus bútordarabként konkurálni. A két barát azonban mindezt kevésbé vette észre. A teljes benyomás miatt, amely őket érte, ugyanis tekintetük már az első pillanatban megakadt egy csodálatosan szép fiatal nőn, akinek egy kisgyermek ült az ölében, amint az idegenek beléptek a házba. Az asszony megragadta a kapálódzó kis emberkét, felállt, és barátságos mosollyal lépett az idegenek felé.

– Isten hozta magukat – szólalt meg szívélyes hangon, miközben mindkettőjüknek kezét nyújtott. – Foglaljanak helyet, és helyezték magukat kényelembe. Papa! Utána néztél már a lovaknak?

– Nyugodt lehetsz, gondoskodni fogok róluk – nevetett fel az ura. – Hozzál csak néhány pohárra való tejet, hiszen a két úriember bizonyára megszomjazott.

– Máris megyek, de akkor a kis lurkót magadhoz kell vened – mondta a fiatalasszony, miközben a nyugtalan emberkét olyan könnyedén nyújtotta át férjének, mintha annak súlya még két font sem lenne, miközben minden bizonnyal már elérte a húsz fontot is –, különben nem hagyna békén, tejes csészékkal a kezemben.

– Velem talán nyugodt lesz? – nevetett fel a férfi, átvéve az emberkét, és adott neki néhány goromba puszit, miközben a bal karjára vette. – Tegyenek csak úgy, mintha otthon lennének – folytatta az ajtóban álló idegenek felé fordulva. Rögtön visszajövk, és Trine az innivalót is hozza rögtön.

Trine már előbb kiment az ajtón, és a két barát a következő pillanatban magára maradt a kis helyiségben.

– Hát nem egy valóságos Madonna arcot láttunk? – tört ki a meglepetés hangja a fiatalabból, alighogy a fiatal paraszt elhagyta

a szobát. Látott már valaha életében ennél szebb szempárt és egy ilyen száját?

– Valóban csodaszép ez a pár – válaszolta Günter, aki közben kíváncsi tekintettel nézett körül. – És milyen csinos és tiszta itt minden náluk. – Hát igen – folytatta mélyen felsóhajtva. – Neki milyen jó dolga van, a magunkfajta pedig csak vándorol körbe a világban, nézegeti a fákon a tiltott gyümölcsöket, rezignáltan megtörli a száját, aztán tovább vándorol.

– Tényleg németek? – kérdezte a barátja.

– Hát különben mifélék lennének? Bizonyára nem portugálok!

– Én a magam részéről életemben nem láttam még kivándorolt parasztleányt – válaszolta a fiatalabb –, aki ennyire fesztelenül, de mégis természetesen viselkedett volna, és a fiatalasszony nehéz selyemruhában éppoly jól mutatna, mint egyszerű karton szoknyájában. És mindketten milyen tökéletesen beszélnek németül.

– A férfi ráadásul rajnai, az asszony pedig valamelyest tiroli dialektussal – mondta Günter. – De már jön is vissza. Bizonyára el is mondja nekünk, honnan származnak.

– Már itt is vagyok, ugye nem tartott sokáig – szólalt meg a fiatalasszony, amint kis tálcával a kezében belépett a szobába. – Most pedig foglaljanak helyet, és lássanak hozzá. Nem sok, amit kínálhatok, de idefent egyelőre nekünk sem jut más. Alig hat hónapja élünk itt ezen a tanyán.

Miközben beszélt, oly gyorsan és választékosan, hogy szavai szinte maguktól rendeződtek, a magával hozottakat szétrakta az asztalon. Friss, édes tejet, fehérkenyeret, vaját és sajtot, mindezt csillogóan tiszta étkészleten, majd rámosolyogva az idegenekre, az asztalhoz hívta őket, lássanak hozzá derekasan.

– És tényleg csak ilyen rövid ideje vannak idefent? – kérdezte az idősebb idegen. – A fenyő- és narancsfákat már évekkel ezelőtt ültethette valaki.

Így is történt – válaszolta a férje, aki éppen ebben a pillanatban jelent meg megint az ajtóban, és odatartotta a gyereket az anyjának. – Nos mama, vedd csak át a kis gazfickót – folytatta. – Nyugodtan viselkedett, amikor felültettem a szürkére, és fenn is maradt, míg enni adtam az állatoknak.

– De hiszen a szürke egy nyugtalan állat – szólalt meg Günter.

– Semmi gond, a gyerek kiválóan kapaszkodik – nevetett fel a férfi. – Ami pedig a tanyát illeti, nemrégén vettem, éspedig egy némettől, aki annyira hagyta elvadulni, hogy a fákat alig találtam meg rajta. Valami előkelő uraság volt, legalább is annak tartotta magát, aki brazil ültetvényessé akart válni, a dolgot azonban kissé másként és könnyebbnek képzelte, ő maga pedig inkább máshová való volt, mint eke és borona mögé.

– És maguk németek? – kérdezte az idősebb.

– Mi? Nem – nevetett fel a férfi –, azaz bár németek vagyunk, de nem odaát Németországban, hanem itt, Brazíliában születünk. Apám a Rajna vidékéről érkezett, a feleségem apja pedig Innsbruckból. Körülbelül harminc éve jöttek át, és San Leopoldo-ban telepedtek le.

– Tehát brazilok? – szólalt meg Günter csalódottan.

– Á, azért azt mégsem. Végül is mégiscsak németek vagyunk – nevetett fel az asszony jókedvűen. Amint látják, az ólomlábúakkal mit sem lehet kezdeni, nem akarnak azok sem dolgozni, sem teremteni valamit.

– Mi a hóhért jelent az, hogy ólomlábúak? – nevetett fel az egyik idegen. Állítólag a megrongálódott hidat is egy ólomlábú építette.

– Hát persze – vélekedett a férfi mosolyogva. – Az ólomlábúak sokan vannak, sokkal többen, mint kellene. Tulajdonképpen a portugálokat nevezzük így, akik átjönnek ide, és úgy tesznek, mintha Brazília az övék lenne. Arról fogalmam sincs, miért nevezik így őket, annyi azonban biztos, hogy így

hívják őket, és ez így is marad. De maguk olyan rövid ideje vannak itt ebben az országban, hogy az ólomlábú megnevezést még nem is hallották? Úgy vélem, bármerre járnak, elég gyakran hallhatják, hogy így nevezik őket.

– Én a magam részéről már régen itt vagyok ebben az országban – mosolyogta el magát Günter. – Útitársam azonban a közelmúltban érkezett az Egyesült Államokból Rióba, onnan pedig lóháton jött tovább ide délre, hogy körülnézzen ebben az országban.

– És mi az ön foglalkozása, ha szabad kérdezmem?

– Földmérő vagyok – válaszolta Günter –, és a kormány rendelt ide azzal a feladattal, hogy újonnan érkező emigránsok számára mérjek ki földeket.

– Ez nagyon öröndetes – mondta a fiatal paraszt. – Kimért földek örökké hiánycikknek számítanak, és a szegény ördögök gyakran kénytelenek hónapokon át úgynevezett bevándorló házakban szédelegni, mielőtt saját földhöz és stabil otthonhoz jutnának. Minden bizonnyal bőven lesz munkája, ezzel nem lesz semmi problémája. De nincs kedve még enni?

– Köszönjük – válaszolta Günter, aki társával együtt eddig derekasan fogyasztott. – Igazán nagyon ízlett, és nagyon finom volt. Most már bizonyára ki tudunk tartani a kolóniáig.

– Már indulnak is? – kérdezte az asszony barátságosan, amint a két idegen felállt székeikről, és kalapjaik után nyúltak. – Ez aztán tényleg igen rövid látogatás volt.

– Ha megengedi – szólalt meg a fiatalabb idegen –, akkor majd ismét ellátogatok önökhöz. A magam részéről semmit sem fogok elmulasztani. Néhány hónapig valószínűleg itt fogok csavarogni a kolónia környékén. Higgyék el nekem, nagyon jól éreztem magam itt önöknél. A barátom ideje azonban kötöttebb, és még a mai nap folyamán sok mindent meg akar beszélni odalent a direktorral. Odakint éppen megérkeztek a málhás állataink is, így inkább indulnánk.

– Apropó – szólalt meg ismét Günter. – Milyen ember tulajdonképpen ez a direktor? Más kolóniákban a Chebaja mentén nem sok jót hallottam róla.

– Fogalmam sincs – nevetett a férfi. – Mindig attól függ, ki nyilatkozik róla. Vannak, akik szidják, mások dicsérik. Mindenkinek pedig nem lehet egyszerre igaza ezen a világon. Igen szigorú ember, ez valóban igaz, és olykor talán önfejű is. A szegényekkel azonban jól bánik, és mindig melléjük áll.

– És ez a lényeg – kiáltotta Günter. – Én meg majdcsak kijövök vele valahogy. Akkor hát szívből köszönjük a vendéglátást. Ha valaha jóvátehetem, állok rendelkezésükre.

– Erre talán hamarabb sor kerülhet, mint gondolná – nevetett a fiatal paraszt. A területünk határai vitatottak, és már régebben eldöntöttem, hogy ennek utánajárok. Erről azonban majd később beszélünk, most nem akarom tovább feltartani önöket. Talán a következő napokban valamikor lejövök a kolóniába.

Ezzel ő és felesége búcsúzásként barátságosan kezet nyújtottak az idegeneknek. Odakint valóban már ott váraкоztak a barátok bennszülött szolgálai. Két barna, elég durva kinézetű fickó, három teherhordó lóval együtt, melyek közül kettő a földmérőé, egy pedig annak barátjáé volt. A kis csapat rögtön el is indult, de a fiatal paraszt előbb még megmutatta nekik a farmja körüli, a völgy felé vezető utat.

Tényleg csodálatos volt ez az ösvény, amely lefelé vezetett a völgybe, hiszen éppen ezen a hegyoldalon mutatkozott meg teljes pompájában az ország szinte trópusinak mondható vegetációja. A fák termete azonban korántsem volt olyan hatalmas, mint Brazília északi vidékein. A dús aljnövényzet azonban, kedves kis legyezőpálmaival, liánjaival és indáival mindenfelé, amerre bepillantást engedtek, pompás virágfüzérek látványát tették lehetővé, melyek közül különféle vad pálmafajták zöld, karcsú szárai törtek hetykén a magasba.

Itt is, ott is, ahol egy-egy szurdok szakadékai vagy egy szélesebb patakgy lehetővé tették, hogy a tekintet lefelé

kalandozzon, láthatóvá vált a völgyben a kis település színes épületeivel és világoszöld füves foltjaival, amelyek között sárga fonálként vezettek az utak, mindig különféle alakzatban és megvilágításban, de mindenütt barátságosan, olyannyira, hogy a lovasok gyakran megállították állataikat, és néhány pillanatig némán gyönyörködtek az alattuk elterülő látványban.

Mivel azonban az út keskeny volt, amerre jártak, vagy az eső különböző helyeken barázdákat mosott a talajba, kénytelenek voltak egymás mögött haladni lovaikkal, és ez zavarta a társalgást. Csak egészen lent, a lejtő vége felé kanyarodott rá az ösvény a beomlott híd által megszakított főútra, és ekkor rövidesen el is érték a tulajdonképpeni Santa Clara települést, amelynek a szélén lévő kisebb, önálló farmok egészen idáig elértek.

– A település igen kedves környezetben helyezkedik el – mondta Günter, aki mindeddig a kis csapat élén haladt, megállítva lovát, hogy ismét a barátja mellé kerüljön.

– Ami a környezetet illeti, valóban – válaszolta amaz. – A talaj minősége azonban nem tűnik valami jónak. A kukorica az előttünk lévő földön vékonynak és silánynak tűnik, legalább is silányabbnak, mint amilyennek látványához eddig hozzászoktam.

– A jobb minőségű talaj odébb, a síkabb vidéken lesz – vélekedett Günter. Mindenesetre a helyiség nem túl messze van a tengertől, ami már önmagában is lényeges előny egy település számára.

– Ha jó kikötő is rendelkezésre áll, akkor persze így van. És most merre tovább?

– Egyenesen a direktorhoz – nevetett Günter. Tőle kaphatjuk a legjobb felvilágosítást, hol tudunk megszállni éjszakára. A legközelebbi házban megkérdezzük, merre lakik.

– Erre semmi szükség – vélekedett a barátja. – Az a ház odaát, amelyen a német zászló lobog, bizonyára a fogadó, a mellette lévő nagyobb épület éppoly biztosan a templom, hiszen hol fordulna elő, hogy a németek ne építenék egyiket a másik

mellé? Ezen kívül amott délre csak egyetlen nagyobb ház van még, azzal az új kerítéssel, és természetesen ott tartózkodik a direktor. Nyugodtan arrafelé tarthatunk.

– Igaza lehet – nevetett Günter –, de talán mégiscsak odaát abban a kis kedves házban lakik, ahol az a sok narancsfa áll. Én legalább is azt a helyet választottam volna lakásomnak.

– Az pedig bizonyára a lelkész háza – biztosította őt a barátja.
– Látja azt a szélesre kitaposott ösvényt, amely onnan a templomhoz vezet? Nem hinném, hogy a direktor taposta volna ki azt az utat. Kövessen csak, és én majd elvezetem a megfelelő helyre. – Válaszra nem is várva, enyhén megsarkantyúzta a lovát és előre ugratott. Günter szorosan a nyomában követte őt a jelzett ház felé, amelynek ajtaja előtt megállva minden további nélkül leugrott a nyeregből.

A direktor

Éppen akkor, amikor Günter megállt társa oldalán és példáját követte, egy olyan jelenség lépett ki a házból, amire a két fiatalember aligha számított itt, a brazil erdő közepén, és így igen nagy volt a meglepetésük. Egy hölgy, tökéletes európai öltözetben, zöld-fekete nagykockás selyemruhában, tekintélyes krinolinnal, minden szükséges és odavaló tartozékkal, igen büszke, szinte fenségesnek mondható tartással suhant ki az ajtón. Egy pillanatra csodálkozva tekintett az idegenekre, majd könnyed, alig észrevehető fejbólintással válaszolva köszönésükre, ellibeggett a kis városka felé.

– Ezer ördög – motyogta maga elé halkan kettejük közül a fiatalabbik. A világ minden kincse ellenében sem számítottam volna egy krinolint viselő asszonyra ezen a helyen. A direktor felesége, vagy valamelyik rokona lehet, mert végképp nem úgy nézett ki, mint egy kolonista felesége. Mindenesetre igen jól esik a

szemnek a vadonban töltött hosszas, elvadult élet után a civilizációnak ilyen szélesebb ösvényeire bukkanni. A jelek szerint az előkelőségnek is vannak nyomai erre felé. Úgy tűnik, durva erdei öltözetünk nem nyerte meg különösebben a hölgy tetszését, mert üdvözlése igen előkelő és közömbös volt.

– Nos, hát akkor rövidesen megtudjuk, kivel akad itt gondunk – mondta Günter. – Mindenesetre először azt kell megtudakolnunk, hogy valóban itt lakik-e a direktor, és ha így van, akkor itthon tartózkodik-e. Hé, honfitárs! – fordult ekkor oda egy kolonistához, akinek külső megjelenése, keskeny gallérú hosszú kék kabátja, szalagos kalapja és a karja alatti imakönyve semmi kétséget sem hagyott hazájával kapcsolatban. – Itt lakik a direktor?

– Jó reggelt – válaszolta a kérdezett, aki közben tetőtől talpig végigmérte az idegeneket. – Igenis, a direktor úr itt lakik. Odafent tartózkodik az irodájában. Őt keresik?

– Köszönjük, beszélni szeretnénk vele.

– Menjenek csak fel hozzá, egyedül van odafent, de nincs valami jó hangulatban. Messziről jöttek?

– Nem nagyon.

– Barátom, meggondoltam magam, nem megyek fel én is. Ha a direktor rossz hangulatban van, nem szívesen kerülnék az útjába, mivel jómagamnak semmi dolgom sincs vele, és ezért nem szeretném magam kitenni a rossz hangulatának. Önnek elintézni valója van vele, és az teljesen más helyzet. Közben én felkeresem a vendéglőt, és ott majd megvárom. Intézze el az ügyeit, amilyen hamar csak lehet. – Ezzel minden további nélkül meg akart fordulni, Günter azonban megragadta a karját, és így szólt hozzá:

– Tegyen meg nekem egy szívességet és maradjon! Legalább egy pillanatra jöjjön fel velem, hogy bejelentkezzen.

– Az én bejelentkezésem csupán egy üdvözlés lenne.

– Akkor is. Nem fog rögtön belénk harapni, és pillanatnyilag nekem is alig van megbeszélni valóm vele, hiszen állatainkról le kell pakolnunk, és el kell helyeznünk őket.

– Rajtam ne múljon – válaszolta barátja vállát vonogatva –, ha mindenképpen úgy akarja, persze szívesebben mennék inkább a vendéglőbe.

Néhány lépcsőfokkal feljebb megálltak a direktor ajtaja előtt. A szoba gazdáját az ajtóra kiszegezett egyszerű névjegy jelezte. A névjegyen semmi más nem állt, mindössze a neve: Ludwig Sarno. Még annyi sem volt hozzáfűzve, hogy direktor. A fiatalabb idegen elégedetten bólintott fejével. Günter közben minden további nélkül kopogtatott az ajtón, amire némileg mogorva „szabad!” volt a válasz, ami annyit jelentett, lépjenek be az oroszlán barlangjába.

A direktor karcsú, de daliás férfi, szintén némi katonai beütéssel, erőteljes, vörösbe hajló szakállal és dús, hullámos hajjal hátratett kézzel járkált fel-alá dolgozószobájában, amelyet számos polcon lévő, kék csomagolópapírba kötött nagy iktatófüzet jellemzett leginkább. A kopogásra felhagyott sétájával, és félig a nyíló ajtó felé fordulva a szoba közepén megállt. Günter azonban nem sokáig hagyott kétségeket maga felől, hanem odalépve hozzá megszólította:

– Direktor úr, arra kényszerültem, hogy személyesen jelentsem be magam önnél. A nevem Günter von Schwartzau, mérnök-tiszt, és a tartomány elnöke rendelt ide, hogy elvégezzem az esetleg szükségessé váló földméréseket.

– Esetleg szükségessé váló? – ismételte meg őt a direktor, miközben csodálkozva végigmérte az idegent. – Mintha nem bombáztam volna beadványaimmal már hat hónap óta az elnök urat minden lehetséges alkalommal, hogy végre végeztesse el a már egy év óta halaszthatatlanul szükséges földméréseket! Még, hogy esetleg szükséges...

– Sajnálom, direktor úr, ha várakoznia kellett – válaszolt Günter nyugodtan. – Nem az én hibám volt, hiszen öt napja

kaptam meg az elnök levelét a Chabaja-nál, amelyben ide rendelt engem, és beláthatja nekem, hogy onnan a távolság és az utak állapotának figyelembevételével valóban nem fecsértem el az időt.

– Az úr a segédje?

– Elnézést kérek – szólalt meg az idegen, aki mindeddig könnyed, alig észrevehető mosollyal követte a beszélgetést. – A magam részéről egyáltalán nem vagyok érintett az ügyben, és kénytelen vagyok betolakodónak tekinteni magam. A drága idejét nem is kívánom tovább igénybe venni, mint amennyire elkerülhetetlenül szükséges. Mindössze egy rám bízott, és szívemre kötött üzenetet szeretnék átadni.

– Üzenetet? Kitől? – kérdezte a direktor, aki közben barátságosnak éppen nem mondható tekintettel mustrálta az idegen karcsú, nemes alakját.

– Könnern századostól.

– Hermann Könnertől? – kiáltott fel hirtelen a direktor.

Az idegen csak lassan bólintott fejével.

– És maga személyesen ismeri Könnert? – érdeklődött éppoly hevesen tovább a direktor.

– Meglehetősen jól ismerem – válaszolta a fiatalember. – A bátyám, az én nevem pedig Bernard.

– Aki olyan régen bolyong Amerikában? A festő?

– Bizony én vagyok – válaszolta mosolyogva a fiatalember.

– Akkor szívből üdvözlöm és ezerszeresen is szívesen látom – kiáltotta Sarno, aki úgy tűnt, ebben a pillanatban teljesen más emberré vált. – Akkor hát isten hozta – folytatta, teljes erejével rázogatva a felé nyújtott kezét.

– Gyakran beszélgettünk önről. És Hermann hogy van? De erről inkább később. Éppen hosszú útról érkezett, és útjainkat aligha nevezhetnének példaszerűnek. Először pihenje ki magát, és

fogyasszon el egy kis frissítőt, aztán majd még sokat, nagyon sokat fogunk beszélgetni, hiszen a bátyja a legjobb barátom a világon, és mindenről tudni szeretnék, ami reá vonatkozik.

– Utolsó levelében még megírta, hol találhatom meg önt itt Brazíliában, és ki ne vegyem a lábam a kengyelből, mielőtt át nem adom a rám bízott szívélyes üdvözetet, de mivel a lépcsőn nem tudtam lóháton feljönni, kénytelen voltam odalent az ajtó előtt leszállni a lóról.

– A lova még odalent álldogál?

– Felnyergelve.

– Annál jobb. Helyezze csak magát kényelembe. Mindjárt leküldök valakit. Sajnos emberből van elég a házban. Bernard Könnern pedig tényleg nem szállhat meg fogadóban Brazíliában mindaddig, míg jómagamnak fedél van a feje felett, ahol a vendégemnek is jut egy ágy.

– De direktor úr...

– Egy szót se többet. Ebbe ne szóljon bele még akkor sem, ha különösebb kényelmet nem tudok biztosítani magának, de a tábori élethez bizonyára hozzá van szokva. Kedves Schwartzau uram – fordult aztán a mérnökhöz –, örömmel biztosítanék önnek is szállást, de győződjön meg róla saját maga, az egész ház tele van emigránsokkal, ráadásul majdnem valamennyien betegek, asszonyok és gyermekek, akiket az örökös eső mellett nem hagyhatok a bevándorlók házában.

– Drága direktor uram! – kezdett bele Günter elhárítóan.

– Ön azonban segíthet nekünk – folytatta a direktor. Mérjen fel nekünk egy tekintélyes földdarabot, hogy a szegény bevándorlókat hamarosan elhelyezhessem, és akkor lesz elegendő helyiség a házamban hat, vagy nyolc, sőt akár még több barát számára is.

– Örömmel és azonnal, ha megtudom, hol láthatok munkához.

– Azt még ma este megmutatom önnek, mert tényleg nem vesztegethetjük az időt. A lovait nem kell tovább erőltetnie, majd kölcsönzők a sajátjaim közül, és Könnern is elkísérhet bennünket. A munkát holnap napfelkelteivel el is kezdheti. Embereket, akikre szüksége lesz, rendelkezésére fogok bocsátani. Ismerek néhány, a feladatra alkalmas fiatal fickót. A munkát már régen magam is elvégeztem volna, ha lett volna rá időm, de nézze csak ezeket az aktahalmokat! Beszámolók, vádaskodások, beadványok, civakodások, fentről érkező utasítások, melyek közül egyik mindig ellent mond a másiknak, és olyan elégedetlenkedések, amelyek olykor még egy szent embert is káromkodásra késztetnének, ráadásul jómagam nem is vagyok az, de minderről később majd még beszélgetünk. És még valami ezen kívül, kedves Schwartzau, ugye ön korábban katonatiszt volt?

– Schleswig-Holstein szolgálatában.

– Na persze, a régi történet, amely szerint odahaza a legjobb erőket mindig a határon túlra hajtják... Még elnézést kell kérnem azért, mert a fogadás részemről nem volt túlzottan barátságos, de isten a megmondhatója, hogy itt olykor erőszakkal hajszojják az epét az ember vérebe. A grófnő sem javít soha a hangulatomon, amikor megtisztel magas szintű látogatásával.

– A grófnő – szólalt meg Könnern felfigyelve – talán az a hölgy volt, aki az előbb kilépett a házból?

– Röviddel, mielőtt önök érkeztek, sértődötten hagyott magamra azért, mert egy szegény ördögöt, egy parasztot, akire még háromórnyi út várt hazáig, nem hagytam várakozni az ajtóban, és elintézttem az ügyét, miközben a hölgy kénytelen volt várakozni. De csak feleslegesen fecsegek. Tehát Schwartzau, néhány napig még a fogadóban kell megszállnia, aztán néhány hétre kénytelen lesz tábori életet élni, és közben remélem, sikerül majd egy helyiséget biztosítanom az ön számára. Hé Christoph, Klaas – kiáltott ki az ablakon –, hozzátok be az idegen urak holmijait, nyergeket és táskákat a házba, meg mindent, ami még van. Könnern! Maga meg hová indul?

– Ha más szándéka nincs velem, legalább leugrok, hogy a málhás állatomról saját magam pakoljak le, nehogy a jóemberek valamit összetörjenek nekem.

– Jó, rendben van. Hozasson csak fel mindent ide, és pakoljanak le az ajtó elé. A többit majd mi magunk elrendezzük, magam is aggregény életet élek. Miközben mindezt elintézi, én megírok még két levelet, amit az említett kolonista fog elvinni egy másik kolóniába, amire egyébként igen ritkán adódik alkalom.

– És hány órákor számíthatunk önre? – kérdezte Günter.

– Ezt kicsit később majd még megbeszéljük – válaszolt a direktor. Természetesen velünk fog étkezni, azt, ami éppen kéznél van, utána majd kényelmesen kilovagolunk. A többi elintézni való várhat, mert most ez a legfontosabb. Rendszerint egy órákor szoktam ebédelni, addig még marad némi idő, hogy kipihenjek magukat. Maga pedig, kedves Könnern, rögvest jöjjön fel ide hozzám, miután a saját dolgait lerendezte.

És ezzel, anélkül, hogy bármiféle kifogásra várna, minden további nélkül leült íróasztalához, magára hagyva a két jövevényt.

– Nos, hogyan tetszik a maga direktora? – kérdezte Könnern, miközben lefelé haladtak a lépcsőn.

– Remekül – válaszolta Günter. Kezdetben kissé morcosnak tűnt, de az Ön bátyja nevének említése csodaként hatott rá. Tulajdonképpen hol ismerte meg egymást a két úriember?

– Az osztrák hadseregben – válaszolta Könnern –, ahol együtt vettek részt a negyvenes években, a győzelmes hadjáratban. Különbözik is tetszik nekem ez az ember. Gyors, hamar létesít kapcsolatot, és úgy tűnik, nyílt és őszinte. Az ilyen emberekkel a legegyszerűbb érintkezni. A túlzottan barátságosakat vigye el az ördög, akik mindig mosolygó arcot mutatnak, és akiknél az ember sohasem tudja, tulajdonképpen hogyan is áll velük.

– Én is örültem, hogy minden további nélkül a fogadóba küldött. Hosszasan kibeszélhette volna magát, de egészen egyszerűen megmondta, miért nem lehetséges, hogy

elszállásoljon, és ezzel punctum. Azt hiszem, jól ki fogok jönni ezzel a direktorral.

Közben leértek az ajtó elé, ahol szolgálk váraoztak rájuk lovaikkal, és miközben Günter ismét felült, Könnern meglazította szürkéjén a hevedereket. Ekkor az úton felfelé szapora lódobogás közeledett. Mindketten arrafelé fordultak, és Günter hangosan felkiáltott:

– Hello, no lám csak ki közeledik? Egy amazon.

Ugyanabban a pillanatban két lovas, inkább vágatva, mint ügetve, elszáguldott a direktor háza előtt, és a két idegennek alig maradt ideje megjegyezni, hogy az elülső lovon egy fiatal, csodaszép lány ült, szorosan testre simuló, sötét színű lovaglóruhában, kis amazonkalappal a fején, amelyen egy hatalmas, fehér strucc toll, és néhány hosszú kócsagtoll lobogott a szélben. Kísérője, aki egy lóhossznyival mögötte lemaradva követte, egy egészen fiatal, körülbelül tizenhat, talán tizenhét éves fiatalember volt.

Mint egy jelenség, úgy száguldott el előttük a két alak. Günternek ráadásul saját lovával is dolga akadt, aki úgy tűnt, legszívesebben csatlakozott volna a száguldókhoz, és ide-oda táncolni kezdett.

– Úgy tűnik, ezen a helyen egészen érdekes társaság jött össze – mondta Könnern, miután a két vad lovas eltűnt az utcán lefelé. – Érdemes lesz egy ideig itt maradni, és megismerkedni velük.

– A magam részéről majdnem meg is tettem – nevetett fel Günter –, mert a fekete paripám feltehetően szintén ismerkedni akart. De most, agyó bajtársam, egy órákor találkozunk a direktornál.

– Remélhetőleg nem frakkban, mert arra nem vagyok berendezkedve, biccentett felé Könnern, miközben Günter két teherhordó lovával a nyomában elindult az úton ugyanarra, amerre az ifjú hölgy elszáguldott, bár lényegesen lassabban. A templom

ebben az irányban volt, és jól tudta, Könnernnek igaza volt, amikor úgy vélekedett, hogy a fogadó közvetlenül mellette lehet.

Az igazgatósági épületből közben két német munkás jött ki, mindketten fiatalok, felgyűrt ingujjal, bőrnadrágban és papucsban. Az egyik kerek kék, a másikon négyszögletes zöld sapka volt, és mindketten pont úgy néztek ki, mintha papucsukat le sem vették volna azóta, amikor a brémeni vagy hamburgi kikötőben hajóra szálltak.

Tevékenyen hozzáláttak segédkezni a málhás állatok lepakolásánál, és bár jó szándékkal, de állandóan éppen a nem megfelelő kötelet rángatták, végül Könnern segítségével mégiscsak sikerült leszedni a csomagokat, és a különféle tárgyakat bevinni a házba és felcipelni az első emeletre. A lovakat a ház melletti legelőre vitték. Könnern aztán a szolgáját annak saját nyergével átküldte a vendéglőbe, mert nem akarta, hogy a bennszülöttek együtt legyenek a németekkel, mivel tudta, hogy ennek ritkán szokott jó vége lenni.

Mindeközben alkalma adódott rá, hogy néhány pillantást vessen az igazgatósági épület alsó szintjére, ahol persze meglehetősen vad és fura káosz uralkodott. Az egész épület még új volt, az állványzatnak egy részét még le sem bontották. A falakat is csak egyszerűen lemeszelték, az ablakok pedig még be sem voltak festve.

Odalent a hely sokkal inkább emlékeztetett egy indián bivakra, mint a kolónia igazgatójának a lakására. A szobákban mindenféle matracok heverték, a falak mentén a bevándorlók hatalmas ládái és bőröndjei álltak, rajtuk nagy betűkkel ott állt még az úti cél: Brazília. A sarkokban álló tűzhelyekbe begyújtottak, rajtuk fazékban víz forrt, vagy serpenyő sistergett. Az udvaron is meglehetősen nagy tűz lobogott, körülötte szintén edények, hiszen vasárnap volt, és a németek éppúgy, mint odahaza, evéssel és ivással ünnepeltek.

Könnern, akinek pillanatnyilag éppen nem akadt semmi dolga, belépett, anélkül, hogy az emberek különösebben tudomást vettek

volna róla. Néhány idősebb asszony a ládákon ült a sarokban, és imakönyveiket olvasgatták. A lányok és fiatalasszonyok szinte valamennyien a konyhával voltak elfoglalva, a férfiak részben elnyúlva heverésztek a matracokon, vagy a tisztának éppen nem nevezhető padlón, és rövid pipáikat szívogatták. A dohány olcsó volt errefelé, és korlátlan szenvedéllyel adhatták át magukat az élvezetnek.

– Nos, emberek, hogy megy a soruk? – szólította meg Könnern az egyik férfit, aki háton fekvé, lábait kinyújtva a legnagyobb meglegedettség képét mutatta. Csak egyik karját tolta párnaként a feje alá, miközben a saját füstfelhője után nézegetett, amit erővel fűjt a plafon felé. – Úgy látom, egészen jól érzik itt magukat.

– Miért is ne? – válaszolt a férfi, miközben pipáját szája egyik sarkába tolta. – Jól elvagyunk itt, a zsarnokságot időben hátrahagytuk. Brazília pompás egy ország. Kár, hogy nem korábban jöttünk ide.

– Ja, persze, ezeknek nem hiányzik semmi – szólt közbe egy asszony, aki vörösre hevült képpel lépett ki éppen a konyhából, és kötényével törölgette arcán az izzadságot. Ha eleget szívhatják a dohányt, és lusta bőrükön heverészhetnek, persze, hogy jól érzik magukat, és jobbat nem is akarnak. Bezzeg mi szegény asszonyok. Mi meg gürcölhetünk és bajlódhatunk kedvünkre.

– És nektek mi hiányzik – kérdezte az ember fejét lustán az asszony felé fordítva.

– Hogy nekünk mi kéne? – szólalt meg az asszony. – Egy saját ház, és egy saját tűzhely, semmi több. Az, hogy az ember tudja, miért gürcöl és bajlódik, és fazekait ne a földön kelljen ide-oda lökdösnie. Először háromhavi szenvedés a hajón, most pedig négy hónapja itt, ebben zűrzavarban. Van, aki örülhet, én meg torkig vagyok.

És ezzel az asszony felkapott a karjára egy földön ülő, sírdogáló gyereket, a csipőjére vette, és eltűnt vele a nyitott ajtón át.

– Asszonynépség! – szólalt meg a paraszt megvetően, és tovább szívta a pipáját.

Könnern felhagyott a további kérdezősködéssel, mert a direktor ebben a pillanatban benézett a szobába. A vendéget kereste, és odakiáltott neki:

– Hát nem kedves ez a látvány? De jöjjön csak, Könnern, évés előtt tehetnék még egy kis sétát. Hagyja csak, később még átöltözhet, nálunk ez nem olyan lényeges, a holmiját már bevittem a magának szánt szobába.

Ezzel minden további nélkül karon ragadta Könnern, és elhagyta vele a házat. A szétszórva heverésző bevándorlók azonban meglepetten felegyenesedtek, amikor a direktor belépett a szobába, megigazították sapkáikat, és pipáikat kivették a szájukból. Amint azonban hátat fordított nekik, visszahanyatlottak előbbi helyzetükbe, és nyugodtan dohányoztak tovább.

A fiatal idegennek ekkor mindenekelőtt a bátyjáról kellett mesélnie a direktornak, hogy megy a sora, mivel foglalkozik, ő pedig nem tudott eltelni vele, amint a beszámolót hallgatta. Amikor már mindent elmondott, amiről be tudott számolni, áttértek az itteni viszonyokra, és Bernard Könnern bevallotta a direktornak, hogy a nagyvilágban csavarogva csak azért jött el ide Brazíliába, hogy tanulmányozza az országban uralkodó viszonyokat, amiről a legkülönbélebb és egymásnak ellentmondó híreket hallotta, és gyarapítsa mappájának gyűjteményét. Ha mindezt eléri, ismét visszatér Európába, mert minden hibája ellenére úgy tűnik számára, hogy a világon semmi más helyet nem tud elképzelni hazájának.

– Igaza van – válaszolta a direktor, aki szótlanul hallgatta végig. Minél többet tapasztalunk idegen országokban, még akkor is, ha kibontakozik előttünk annak nagysága és pompája, annál inkább érezzük úgy, hogy nem pótolhatja hazánkat. Ezt az érzést megtapasztalni azonban jókora lelkesedés szükséges, és rendkívül érdekes megfigyelni, mennyire eltérően nyilvánul meg ez a különböző természetű embereknél, és hogyan tör fel. Minden

embernek van ezzel kapcsolatban valamiféle megbocsátható érzése, a legköltőibb az asszonyoké, még akkor is, ha alacsonyabb osztályba tartoznak. Náluk a szülők, vagy egy gyermek sírja, az öreg templom vagy ház, ahol első otthonuk volt, az a hely, ahová visszavágyanak. A kút, ahonnan vizet hordtak, a paplak előtti öreg hársfa, ahol talán első ízben táncoltak jelenlegi férjükkel, és amire sokkal szívesebben emlékeznek, éppen azért, mert a férjük annak idején még annyira más volt, mint amilyen jelenleg. A kis kertecske, amit műveltek, állataik, akiket felneveltek, mindezek még nem veszítették el fontosságukat, és bár itt idővel sok mindent jobbnak és kényelmesebbnek találnak, a régi viszonyok mégis egy egészen sajátos érzéssel vonzzák vissza őket. A férfi ezzel szemben – és ez alatt a szokásos parasztot értem – egy teljesen más viszonyulási pontot érez honvágyával kapcsolatban. Amikor emlékeiben Németországot felidézi, leginkább kedvenc otthoni kocsájára gondol, a sörre, és egy egész sor más prózai dologra, melyek háttérben azért mégiscsak ott van az öreg hársfa és az öreg templomtorony. A baráti kör, amint rokonságát nevezi, kevésbé vonzza vissza. A paraszt tulajdonképpen sohasem él valódi békességben a rokonaival, és ezért rendkívül ritka az irántuk érzett vágyakozás. A képzett férfi ezzel szemben sokkal inkább valamiféle szellemi igényességből érez vonzalmat hazája iránt, a puszta kedélyhez képest.

– A képzett embert általában az vonzza vissza – állította Könnern –, hogy az idegen és tengerentúli országokban ritkán talál magának megfelelő, vagy legalább is elfogadható elfoglaltságot, ami elegendő jövedelmet biztosít számára. A kereskedők ez alól persze kivételt képeznek, akik bárhol képesek otthon érezni magukat. Ide-oda költöznek, sokkal inkább fejükkel, mint két kezükkel dolgoznak, és csak a legritkább esetben szorulnak az utóbbira. Ez aztán persze nem tetszik nekik, és hozzájárul még egy jó adag hangulati tényező is, és a honvágy máris magával ragadja őket.

– Igaza van – bólintott a direktor –, és nem csak a honvágy, hanem elégedetlenség minden kapcsolatban, ami körülveszi őket, és valamennyien úgy vélekednek, hogy mindez nem passzol

hozzájuk, pedig ők maguk képtelenek beilleszkedni, vagy nem is áll szándékukban. Erről egy szegény direktor tud a leginkább beszámolni, hiszen az én kolóniámban is kénytelen vagyok az emberek olyan osztályával bajlódni, akik a legtöbb esetben, 1848-ban hagyták el Németországot, és akik isten világában képtelenek rájönni, mit is akarnak kezdeni magukkal.

– Valóban úgy tűnik, hogy az előkelőséget akarják itt megjárítani – nevetett Könnern –, hiszen azon a bizonyos grófnőn kívül ma reggel láttam még egy elbűvölő fiatal hölgyet is, aki vágtatva száguldott el előttem.

– Ő még ki fogja törni azt az elbűvölő nyakát – vélekedett száraz hangon a direktor. – Ők ketten azonban egymáshoz tartoznak, hiszen az ifjú hölgy, a grófkisasszony a grófnő lánya. Így ma önnek sikerült találkoznia a társaság csúcsával, az úgynevezett krémjével, ezenkívül még egy egész sor címhalmozó előkelőséggel is kénytelenek vagyunk vesződni, akik valamennyien igényeket támasztanak magukkal szemben, velük kapcsolatban az angolok találóan jegyzik meg: *„neither for use nor ornament”* azaz sem hasznára, sem díszére nem válnak a kolóniának. Ezekkel az uraságokkal azonban minden bizonnyal még ön is közelebbi ismeretséget fog kötni, ha hosszabb időt tölt el majd itt a kolóniánkban, és már most szeretnék egy tanácsot adni önnek, még mielőtt ez a tanács későn érkezne: Senkinek se adjon pénzt kölcsön!

Könnern erre nyíltan felnevetett.

– Tanácsa az előkelőségekkel kapcsolatban jutott eszébe? – kérdezte.

– Hát persze – válaszolta a direktor egészen komolyan. – A paraszt, ha szüksége van rá, egyszerűen a kormányhoz fordul támogatásért, amit csak kivételes esetben utasítanak vissza, és a visszafizetésért egyébként is a földjével felel. Előkelőségeink azonban túl büszkék ahhoz, hogy ilyesvalamire gondoljanak. A legtöbb esetben vagy földjük sincs, vagy szép csendben már egy csomó kölcsönt vettek fel rá.

– De csak nem fognak egy vadidegen embertől kölcsönt kérni?

– Erre különféle kerülőutak léteznek – vélekedett a direktor. És olyan emberek, akik a legegyszerűbb viszonyok között sem képesek saját magukon segíteni, éppen ezen a téren válnak igen találékonnyá.

– De miért vándorolnak ki ilyen emberek egy fejletlen országba – kérdezte Könnern –, akiknek már előre tudniuk kellene, hogy ilyesfajta munkára és elfoglaltságra nem alkalmasak? Könyvekben tényleg nincs hiány, melyek meglehetősen egyértelműen elmagyarázzák, hogy az újvilágban, legyen az Amerika, Ausztrália vagy bármely más ország, mire számíthatnak. Semmi csalódás nem érheti őket, ha egyáltalán értik a német nyelvet.

– És ennek ellenére mégis megteszik – válaszolta az igazgató. – Ennek minden esetben az a vélhető magyarázata, hogy igen jó véleménnyel vannak saját magukról. Mindenre képes vagyok, amit akarok, állítják, azt azonban egyáltalán nem fontolják meg, hogy tulajdonképpen nem akarnak bármit, amire képesek lennének, mert természetesen bármelyikük, kivéve az esetleges fogyatékosokat, kétkezi munkát végezhetnének. Elhatározásra azonban otthon is lehetőségük lenne, itt azonban még csak meg sem próbálják, ha pedig mégis, akkor úgyszólván csak a próbálkozásig jutnak el. Csodálatos egy népség, és az is marad, és egyszer, ha már nem leszek direktor, ami reményeim szerint már nem tarthat sokáig, azt hiszem, pompásan el fogok szórakozni azzal, hogy megfigyelem sajátos üzelmeiket és gazdálkodásukat. Most azonban folyamatos fortyogásban tartják az epémet, és még a legviccesebb helyzetek is bizonyos bosszúságot jelentenek számomra. Nézze csak! Épp ott közeledik egyikük. Hát úgy néz ki ez az ember, mint egy brazil ültetvényes?

A sarkon éppen a pillanatban egy úr kanyarodott be, aki, ha nyári nadrágja nem lett volna kicsit rövidebb a kelleténél, öltönyében egy szép napsütéses délután nyugodtan sétálni mehetne a berlini *Unter den Linden* sugárúton. Teljesen modern

vászonruhában, fején cylinder, kezében esernyő, ami itt elsősorban napernyőként használatos. Gomblyukában negyedosztályú vörös sasrend.

A két férfi közelébe érve formális, előkelő mozdulattal megszellőztette kalapját, és további barátságos üdvözlő szavak nélkül büszkén tovább haladt.

– És ez ki volt?

– Jeorgy báró. Saját elmondása szerint igen régi család sarja, aki azzal az elképzeléssel érkezett ide, hogy brazil ültetvényessé fog válni. Egy igen kedvező fekvésű területet vett át. Ma reggel önök bizonyára elhaladtak mellette.

– Arról a házról van szó, fenn a hegyen, ahol egy elbűvölő, brazil származású fiatal pár lakik?

– Pontosan, Köhler farmjáról van szó, ahogyan újabban a helyet nevezik. Hihetetlenül rövid idő alatt helytelen gazdálkodással olyan mértékben lepusztította, hogy a végén alig volt több mint maga a vadon. Végül kénytelen volt eladni, mert még a költségeit sem volt képes kitermelni, és persze senki más nem lehetett ennek oka, mint a direktor, mert nem volt hajlandó több kölcsönt nyújtani neki. Azóta dühös rám, de az ilyen emberek szokása szerint udvariasságot mutat, és csak azon bosszankodik, hogy rágalmai a legcsekélyebb mértékben sem érdekelnek.

– Jó reggelt, direktor úr! – szakította félbe ebben a pillanatban egy fiatalember a beszélgetést, aki szapora léptekkel haladt el mellettük. Köszönése igen tiszteletteljes volt, úgy tűnt azonban, nem kívánczik tovább előljárója közelében tartózkodni, akivel váratlanul futott össze, hiszen gyorsan befordult a legközelebbi keresztutcába, és eltűnt az egyik kertben.

– A fiatalember – szólalt meg Könnern – úgy tűnik, túl nehezet reggelizett. Külsőleg legalább is úgy nézett ki.

– Kolóniánk egy másik átka – sóhajtott fel Sarno. – Ő a mi iskolamesterünk.

- Iskolamester? Hiszen mindössze talán huszonkét éves lehet.
- És nem ennek ellenére, hanem éppen ezért lett tanító – válaszolta a direktor. A mi német parasztjainkat ugyanis odahaza már kiskoruktól arra szoktatták, hogy az iskolamestert valami teljesen alárendelt személyiségnek tartsák, és gyermekeik nevelését is ehhez az elvhez igazítsák. Ezért minden pénzt sajnálnak, amit erre a célra ki kell adniuk, és ténylegesen kényszeríteni kell őket arra, hogy gyermekeiket iskolába küldjék. Az iskolamester sorsa azonban a világ egyetlen országában sem irigylésre méltó, és csak odahaza, ahol az embereket fiatal koruk óta erre nevelik, és később más életpályát nem is tudnak választani, található erre a célra megfelelő számú ember. Itt azonban, ahol mindenki messze jobban és gondtalanabban képes megkeresni a kenyerét, aki képes arra, hogy csontjait valamilyen módon hasznosítsa, senkinek sem jutna eszébe, hogy rászánja magát egy iskolamester fatális és ezen kívül rosszul fizetett hivatalára, pláne, ha erre nem kényszerül valamilyen okból. Az ilyenek aztán általában fiatal emberek, diákok, vagy bolti eladók, akiknek veleszületett tulajdonsága, hogy utálják az ásót és kapát, és csak azért, hogy ne haljanak éhen, és csak annyi időre vállalják az iskolamester feladatát, míg más, vagy jobb elfoglaltságot nem találnak. Amint azonban valami jobbra bukkannak, biztosan számítani lehet arra, hogy felmondanak a településnek, sőt az is előfordul, hogy felmondás nélkül lelépnek. Elképzelheti, ami a Napnál is világosabb, hogy milyen hátrányos a gyermekekre ez az állandó változás, figyelembe sem véve az egyébként is hiányos oktatást.

Időnként előfordul, hogy mindennek ellenére néhány hónapra vagy esetleg egy fél évre megfelelő embert találunk iskolánk számára. Ezúttal, amikor gyermekeink már három hete a legcsekélyebb mértékű oktatásban sem részesültek, egy feltehetően valahonnan lelépett bolti eladó jelentkezett az állásra. Próbaidőre felvettük, és mivel a jóember figyelemre méltó módon kedveli a brazil bort, minden szabad és nem szabad pillanatot kihasznál arra, hogy éljen ennek a szenvedélyének.

– És ennek következtében – nevetett fel Könnern – minkét fél kölcsönösen arra vár, hogy mikor szabadulhatnak meg végre egymástól?

– Persze, válaszolta a direktor. – Most azonban elérkeztünk sétánk céljához, a bevándorlók házához, amelyet, mint reggel már említettem, rögvest szeretnék megmutatni magának. Itt azok a bevándorlók vannak elhelyezve, akik a tartomány kormányának vétkes hanyagsága miatt még nem jutottak kolóniához, azaz nem utaltak ki számukra munkájukhoz elengedhetetlenül szükséges földterületet, és akiket kénytelenek vagyunk itt az állam költségére etetni mindaddig, amíg a barátja ki nem méri számukra a szükséges földterületeket. De lépjünk csak be! Odabent saját szemével győződhet meg majd mindenről, sokkal jobban, mintha én mesélném el.

Könnern maga előtt hosszú, földbe döngölt fatörzsekből épült, részben zsindegyel, részben cseréppel, néhány helyen ideiglenesen náddal és rőzsével fedett ovális építményt látott. Körülötte a legkalandosabbnak tűnő alakok nyüzsögtek. Valamennyien németek voltak, ehhez nem fűződött semmi kétség, hiszen nem csupán a lensapkás gyerekek, hanem maguk a férfiak és asszonyaik sem tagadhatták volna le egy pillanatra sem hazájukat régies, otthoni viseleteikben.

Meglehetősen ugyanúgy foglalták el magukat, mint az a csoport, amelyet a direktor saját házába fogadott be, azzal a különbséggel, hogy itt az elszállásoltak között sokkal több volt a férfi. A tágas belső helyiség, ahol a praktikusnak éppen nem mondható hatalmas ládáik voltak felhalmozva, meglehetősen zsúfolt volt, hiszen a nappali forróságban a legtöbben a szellős épület árnyékába menekültek, miközben az asszonyok bent és odakint a napon is dolgozhattak, amennyit csak akartak.

Egyébként, amikor a direktor idegen kísérijével belépett a belső helyiségbe, a legtöbben sapkáikat lekapva feltápaszkodtak durva fekhelyeikről, mivel a direktor úr volt a legfontosabb személy a kolóniában, és nem akarták elrontani a vele való kapcsolatot.

– Nos, emberek – szólította meg őket Sarno első, futólagos üdvözlésük után –, rövidesen megkaphatjátok földjeiteket, mert a mai nap folyamán a kormány végre ideküldött valakit, aki földeket fog kimérni számotokra. Készüljete fel rá, hogy valamennyi család rövidesen indulhat, amint néhány tanyahely kimérése megtörtént. Gondolom, már elegetek van az itteni henyélésből.

– Elvagyunk, direktor úr – nevetett fel az egyik férfi. Ha sohasem lesz rosszabb dolgunk az életben, ki fogjuk bírni. Persze azért örülni fogunk neki, ha végre egyszer saját javunkra munkához láthatunk. A lustálkodás számunkra nem az igazi, és tulajdonképpen kicsit túl sokáig is tartott.

– Gyalázatosan szűkösen vagyunk itt – szólalt meg egy másik. – Majdnem olyan körülmények között, mint a hajón, és amott az a Müller a családjával úgy elterpeszkedett, hogy mi, a többiek, inkább kimegyünk az ajtón kívülre, hogy a nagydarab uraságnak legyen elég helye.

– Te pedig használhatnád a józan eszed, te csavargó – válaszolt egy basszushang a sarokból. – Ha valamennyien ilyen csőcselék lennénk, mint...

– Csend legyen! – szakította félbe őt a direktor. – Maradjatok békén, mert az első, aki balhézni kezd, minden további nélkül a következő hajón találja magát, és elrendelem eltávolítását a kolóniából. Azt akarom, hogy békesség legyen, és aki ezt nem veszi tudomásul, az mehet.

– De a Müller...

– Fogd be a szád – kiáltott rá a direktor. – Akinek indokolt panasa van, az tudja, mikor és kihez fordulhat. Természetesen tanukat is kell hoznia magával. Össze-vissza fecsegéseket nem akarok és nem is fogok meghallgatni. Mi van azzal az asszonnyal, aki ott a sarokban fekszik?

– Rosszul van – szólalt meg egy másik nő, aki mellette ült, és éppen egy nagy fazékból inni adott neki. Elrontotta a gyomrát a sok narancssal.

– Ma még nem volt itt az orvos?

– Az orvos? Már régen nem volt itt, látni sem lehet, hacsak az ember nem szalad el hozzá – szólalt meg egy másik asszony. – A lányom, Kathrine is olyan rosszul érezte magát tegnap. Legalább egyszer utána nézhetett volna. Pedig mennyire kérleltem őt!

– Úgy? – volt a direktor válasza. – Hát megígérem, hogy egy fél órán belül itt lesz. A héten hányan dolgoztak az útépítésnél?

Válasz nem érkezett. A legközelebbiek úgy tettek, mintha nem is hallották volna a kérdést.

– Most mi van, senki sem képes kinyitni a száját?

– A Niklas – mondta az egyik asszony – kétszer fél napot, a Christoph pedig tegnap délután kezdett bele, Schulze Elias nevű fia pedig állítólag csütörtökön vagy pénteken volt odakint.

– Láthatja, mi a helyzet – szólt a direktor Könnernhez. Hónapokon át henyélnek itt lustán az emberek segélyből, vagy támogatásból, amit az államtól kapnak, tehát olyan pénzekből, amit öt éven belül vissza kell fizetniük. Amikor azonban alkalmat kínálok nekik, hogy valamennyi pénzt keressenek maguknak, ha hajlandók megmozdítani a lusta csontjaikat, azt hiszi, akadnak néhányan, akik rendesen nekilátnak? Isten őrizzen! Ha a rendőrszolga nem ül a nyakukon, egy porcikájukat sem mozdítanák meg maguktól, még akkor sem, ha olyan munkáról van szó, ami saját hasznukra lenne, és ráadásul még külön pénz is kapnának érte. Isten tudja, mi örömet lehetne lelni abban, ha ilyen alakokkal van dolga az embernek.

– Direktor úr – szólalt meg ebben a pillanatban a direktor kabátjának ujját megrángatva egy apró termetű idősebb férfi, aki úgy tűnt, hogy meglehetősen fura öltözetét az emberi társadalom legkülönbözőbb rétegeitől kunyerálta össze. – Az ebéd rögtön készen van, szíveskedjék hazafáradni!

– Ah, Jeremias – mondta Sarno, az ember felé fordulva. – A Kathrine küldött utánam?

– Igen, direktor úr – válaszolta a férfi, miközben hóna alá kapta magas selyemkalapját, amelyet lakájokra jellemző szalag díszített. – És a hajó is megérkezett odalent.

– A hajó? Miféle hajó?

– Hát a hajó az új honfitársakkal.

– Újabb bevándorlók? – kiáltott fel rémülten a direktor.

– Igen, a Cesina jött meg – bólintott az ember. – A direktor úr régebben már említést tett róla.

– Épp most észlelték a rakparton. A kapitány ma este fel fog jönni.

– Hát pont ez hiányzott még – sóhajtott fel Sarno. – Ez a ház már túlsordulásig megtelt, és most egy újabb társaság, újabb adag ember. Na ebből szép kis káosz fog keletkezni.

– És a leves?

– A leves nem hülhet ki. Igazad van, Jeremias. Mond csak meg Kathrinének, hogy pillanatokon belül feljövünk. Az idegen úr már ott van?

– Éppen most érkezett. Odafent üldögél az irodában.

– Rendben van. Jelentsd csak, hogy rögvest jövünk. De várj csak, ugorj el a doktorhoz. Mondd meg neki, azt üzenem, hogy pillanatokon belül legyen itt. Megértetted?

A kis emberke azonnal megfordult, testét még egészen sajátságosan meggörbítette, amit feltehetően meghajlásnak szánt, aztán villámgyorsan eltűnt az ajtón át. Könnernek éppen annyi ideje maradt még, hogy észre tudta venni, a kis ember nadrágját feltehetően másvalakire szabták, aki a nadrágot addig használta, amíg jónak tartotta. Jeremias számára azonban túl hosszú volt, ezért alul hurkaként fel volt csavarva. Ezen kívül, legalább is Könnern első látásra így vélte, különös, lángvörös volt a hajzata,

és amint az apró termetű alak a bevándorlók különböző csoportjai, fazekak, ládák, fekhelyek és becsomagolt gyerekek között cikázott, haja kísértetiesen lobogva világított, míg végül odakint el nem tűnt a bozótban.

– Most jól nézünk ki – szólalt meg a direktor teljesen más gondolatmenetben, mint amikor Jeremiással foglalkozott. – Most megtörténik, amitől már régen tartottam. A bevándorlók háza teljesen megtelt, a magam lakása is, egy talpalatnyi föld sincs felmérve, hogy az új kolonistáknak egy darabka területet lehessen sajátjukként kiutalni. Erre ráadásul megérkezik egy hajórakomány friss erő, és isten tudja, hogy most mihez kezdjek velük.

– És nem a tartomány elnökének feladata lenne újabb területek felmérése a bevándorlók elhelyezéséhez? – kérdezte Könnern.

– Persze, de elnökünk, egy derék, jóságos ember, aki őszintén ugyanezt gondolja, de már hosszabb idő óta súlyosan beteg, és a felesége, aki nagy bajkeverő, csélcsap nőszemély, közben vidáman dirigál, és van egy sereg semmirekellő protezsáltja, akik számára minden körülmények között jó állást kíván biztosítani, és ezt meg is teszi. Így például hat hónappal ezelőtt ideküldött nekem egy fickót, másképp nem is tudnám nevezni azt az embert, akinek a földmérés lett volna a feladata, de semmivel sem értett hozzá jobban, mint ez a gyerek itt a közelben. Szerencsére rögtön gyanús lett nekem, figyelni kezdtem, és rögvést elzavartam a fenébe, amint rájöttem, mi a helyzet vele, különben pokoli zűrzavart okozott volna. Az elnökasszony ezért persze most dühös rám.

– És a riói kormány mindezt eltűri?

– Istenem, egyfelől a valódi tények sohasem jutnak a tudomásukra, másfelől tényleg körülményes komolyabban fellépniük az egyszer már kinevezett magasabb rangú hivatalnokkal szemben mindaddig, amíg közvetlenül meg nem vádolják valamivel. Most azonban Santa Clara kolónia vezetőjét, akinek székhelye Santa Catharinában van, megvádolták odafent

Rio de Janeiróban, a történet azonban olyan messzire mutató lenne, hogy a fennálló kétségek miatt úgyis feladnák, ami egyébként nem is volna megengedhető. De a levesünk közben végképp kihűl, Kathrine pedig végül még megharagszik, így mindenek előtt menjünk ebédelni. Ezzel Könnernt karon ragadva szapora léptekkel elindult vele a lakása felé.

Útközben nem is torpantak meg, Könnern csak egy alkalommal állt meg egy pillanatra, és karját egy kis domb felé kinyújtva így szólt:

– Annyi biztos, hogy csak a németek és az angolok, talán még a hollandok hajlamosak arra, hogy ne csak kényelmes, hanem barátságos otthont teremtsenek maguknak. Fészküket bokrok és virágok között építik fel, ajtaik elé rózsákat ültetnek, miközben az amerikaiak legfeljebb egy zöldségeskertet viselnének el mellette. Nézze csak, milyen csodálatosan romantikus helyet választott magának az a telepes, akinek kis háza éppen, hogy kilátszik a bokrok sötét zöldjéből odaát, azon a dombon.

– Egyik telepesünk villájára gondol? – mosolyodott el a direktor. – Egészen véletlenül keletkezett az a pompás látvány, mivel egy pálmacsoport teljesen elfedte a helyet. Innen lentről sejteni sem lehetett, hogy odafent egy emberi lakhely létezik. A közelmúltban egy vihar ledöntötte a ház körüli kis pálmákat, és a ház valószínűleg tulajdonosának akarata ellenére nyújtja most ezt a kedves látványt.

– Akarata ellenére?

– Azt hiszem, igen. A férfit neve Meier, a feleségével és lányával él odafent. Felvett egy fiatalabb kertészt és egy idősebb szolgálónőt, a kolóniától elhatárolódottan él, és szinte senkivel sem érintkezik. Ráadásul ezt azért is nagyon sajnálom, mert valóban olyan családról van szó, amellyel az ember szívesen érintkezne. Az ember azonban nem tolakodhat, és bár jöllehet három vagy négy alkalommal jártam odafenn nála, engem ennek ellenére egyszer sem látogatott meg, így kénytelen vagyok azt feltételezni, hogy jobbnak tartja, ha látogatásaimat nem ismétlem

meg, és ezt a szívességet meg is teszem neki. De már meg is érkeztünk. Látja, Kathrine már ott áll a lépcsőház ablakában. Jól van, öreglány, már jövünk. Micsoda zsarnokságot képes gyakorolni egy ilyen vénség, ha az ember néhány perccel késve érkezik az ebédhez!

A grófnónél

Baulen grófnő némileg felháborodva hagyta el a direktor házát, és ez, de talán valami más is nyomasztotta a szívét, miközben saját háza felé tartott. Legalább is földre szegezett tekintettel tartott hazafelé, és útközben, ha találkozott valakivel, csak enyhén biccentett fejével anélkül, hogy felnézett volna.

Így ért végül a kis barátságos épülethez, amely egy kis kertben a település szélén helyezkedett el, és éppen be akart lépni a kertbe, amikor két lovas, a fia és a lánya, éppúgy, ahogyan az egész településen végigdübörögtek, dobogó patákkal vágattak lefelé az utcán, és a ház előtt olyan hirtelen rántották felre a gyeplőt, hogy majdnem elsodorták az idős hölgyet.

– De Helene, de Oskar! – kiáltott fel döbbenten, miközben hirtelen saját maga, és a lovak közé csukta a kertkaput. – Úgy száguldoztok, mint az örültek, és oda sem figyeltek rá, hogy mit műveltek! Közben a legkevésbé sem törődtek azzal, hogy tönkre teszitek a lovaikat!

– Ne haragudj anyácska, kérlek, ne haragudj – nevetett fel Helene, miközben megpaskolta a még mindig táncoló fehér ló nyakát. Oskar azonban azt állította, hogy az ő feketéje fürgébb, mint az én Sylphide-m, de bebizonyítottam neki az ellenkezőjét. Sylphyde, szívecském, nyugodj meg már végre. Hogy megvadult szegényke. Biztosan azért, mert az utóbbi két napon nem lovagoltam ki vele.

– Már kezdettől fogva előnyöd volt – kiáltotta Oskar –, különben biztosan nem előztél volna meg, és közben egyik sarkantyúm is elveszett, és az is feltartott engem.

– Az egyik ezüst sarkantyúd? – kiáltott fel a grófnő.

– Igen, de bizonyára meg fogjuk találni – válaszolta közömbösen a fiú. – Hé, Gotthelf! Gotthelf! Hol bujkál megint az a semmirekellő csibész ahelyett, hogy átvinné a lovakat. Gotthelf!

– Igenis, jövök már – válaszolta egy hang, és úgy tűnt, nem megfelelő igyekezettel került elő a fiatalember türelmetlen hívására.

Közvetlenül ezt követően a ház sarkánál elő is bukkant egy parasztfickó zsebre vágott kezekkel, akinek már tiszta, durvaszövésű lenvászon inge is a vásárnapról árulkodott. Lassú léptekkel közeledett.

– Na, te lusta gazember, nem szednéd egy kicsit gyorsabban a lábad? – kiáltotta felé az ifjú gróf. – Igaz, egyre jobb leszel. Mit akarsz, talán ügetésre bírjalak?

– Brrrrr! – válaszolta Gotthelf rendíthetetlen nyugalommal, miközben lépteit a legcsekélyebb mértékben sem gyorsította. – Csak ne kezdjen el mérgeledni, fiatalúr, és ne ijessze meg a lovakat.

– Ráadásul még szemtelenkedsz is, te csavargó! – kiáltotta a fiatal gróf fellobbanó haraggal, miközben szorosabban megragadta és felemelte ostorát. Gotthelf azonban a legcsekélyebb mértékben sem ijedt meg. Odalépett a lóhoz, majd megszólalt:

– Na, csapjon már oda! – Miért nem fog hozzá? Elég széles a hátam, azt hiszem.

Oskar gróf azonban nem ütött. A fiatal, persze tényleg széles vállú parasztfiú tekintetében volt valami, ami nem tetszett neki. Ezért csupán egy megvető fejmozdulattal leszállt a nyeregből, és így szólt, miközben átadta a gyeplőt Gotthelfnek:

– Itt van. Többet ma nem akarok foglalkozni veled. Vezesd körbe a lovakat, aztán csutakold le szárazra őket.

Gotthelf azonban még csak ki sem vette kezeit zsebeiből, és a két lovat egymás után végigmérve fejét csóválva így szólt:

– Tényleg körbe kéne vezetni őket, hiszen megint szégyenteljes módon lovagoltak rajtuk. Gotthelf azonban aligha fog gondoskodni róluk, mert ha gazembernek szidalmazza azzal nem lakik jól az ember, és ahol ezen kívül másban nem is részesül, és még fizetés sincs, ott igazán nem éri meg, hogy az ember körmeszakadtáig dolgozzon. Keressen magának egy másik Gotthelfet, de aligha hinném, hogy talál még egy olyan bolondot, aki három hónapon át pusztán a tisztesség kedvéért pucolja a cipőit. Ezt követően heves mozdulattal sarkon fordulva elindult vissza a házba, felment a szobájába, összepakolta a holmiját, és nemsokára tényleg minden további búcsúszó nélkül elhagyta a grófi családot.

– Ezt érted el a heveskedéssel – mondta a grófnő, miközben elfordult, és méltóságteljesen bevonult a házba.

Oskar gróf dühödten szorította össze fogait, és szívesen kitombolta volna valakin a haragját, de senki sem volt a közelben, akiről feltételezhette, hogy el is fogja tűrni. Mérgét egyedül a nyergének kellett elviselnie, amit kénytelen volt saját kezűleg lecsatolni, amit aztán kíméletlenül behajított a kerítésen át a virágok közé, majd bevezette a lovat a kis kerítés mögé, ahol szokás szerint etetni szokták. Levette róla a kantárt, és otthagya szaladgálni. Körbevezetésről vagy lecsutakolásról már szó sem volt.

Helene grófkisasszony mindeközben kissé zavarban volt, hiszen a bátyja mérgében egyáltalán nem törődött vele, és rögtön nem is jött rá, hogyan kerülhetne le a nyeregből. Amint fejével az utca felé fordult, közvetlen mögötte egy fiatalembert vett észre, aki megállt, és őt figyelte. Más körülmények között figyelemre sem méltatta volna, hiszen tisztességes ruházata ellenére valamelyest elvadultnak látszott, és napbarnított, könnyedén

göndörödő szakála által árnyékolt arca körül rendezetlenül lógtak fekete hajfürtjei. Sötét tekintetében is, melyekkel a tényleg csodaszép lányt nézegette, sajátosan rejtélyes tűz lobogott, és arcvonásai csak akkor lágyultak meg, amikor találkozott a tekintetük.

Nem kerülte el azonban figyelmét, hogy a lánynak segítségre van szüksége. Az utca majdnem teljesen néptelen volt, mint vasárnap délután általában. Végül szinte erőszakkal kényszerítve magát közelebb lépett, és felnézve a lányra, így szólt:

– Megengedi talán, hogy a karomat nyújtsam kegyednek?

Helene az első pillanatban bizalmatlanul mérte végig. Talán túlzottan önállóan nevelkedett fel, vagy sokkal inkább saját magát szoktatta rá arra, hogy bármiféle félelmet mutasson egy idegen férfivel szemben, de az is lehet, ösztöne figyelmeztette, hogy bárkivel szemben ne kötelezze magát hálára, aki ezzel valamikor esetleg visszaélhet. Az idegen viselkedése azonban annyira tiszteletteljes és udvarias volt, és ajánlkozását annyira természetes távolságtartással tette meg, hogy alig másodpercnyi késedelem után kinyújtotta kezét, és az idegen feléje tartott karjára támaszkodva könnyedén leugrott a nyeregből.

Az idegen eközben olyan mozdulattal ragadta meg a ló gyeplőjét, amiből világosan látszott, tudja, hogyan kell bánni vele. Amint a grófkisasszony szerencsésen földet ért, könnyedén meghajolt, majd a túlhevült lovat egy ághoz vezette, hozzákötötte a gyeplőt, és a heveder meglazításával némi levegőt engedett a nyereg alá. Mindez gyorsan, és láthatóan a legcsekélyebb erőlködés nélkül történt, és még mielőtt Helene grófkisasszony összeszedte volna magát, nem tudván eldönteni, megvárja-e az idegen távozását, vagy inkább azonnal menjen be a házba, a fiatalember már készen is volt. Könnyedén ismét meghajolt felé, majd hirtelen, anélkül, hogy körülnézett volna, olyan gyorsan elindult lefelé az utcán, hogy a lány meg sem tudta köszönni szolgálatait.

Helene grófkisasszony fiatal volt és tényleg elbűvölő jelenség, ráadásul egy német kolónia szerény körülményei között persze ahhoz volt hozzá szokva, hogy a fiatalabb és idősebb emberek hódolatait és gáláns viselkedését szinte azok kötelezettségeként fogadja. Ennek a fura idegennek a figyelmessége azonban meglepte, aki ráadásul szinte félénken kivonta magát bármiféle köszönetnyilvánítás alól, bár volt benne mégis valami sajátságos, így aztán megtorpant a küszöbnél, és csak akkor lépett be a házba, amikor fivére nem éppen jó hangulatban visszatért. Egyébként ebben a pillanatban az ebédhez szólító kolomp is megszólalt odafent, és most már egy percet sem késlekedhetett, ha le akarta venni lovaglóruháját, hogy legalább egy kicsit rendbe szedje magát.

Baulen grófnő lakószobájában közben már ott várakozott két mai napra meghívott vendég is. Egyikük az az úr volt, akivel Könnern és az igazgató a városi sétájuk alkalmával találkozott. A kivándorolt Jeorgy báró volt ő, akit szerencsétlen, romantikus hajlama üzött Brazíliába, amit mostanra már mélységesen megbánt. Nem jelentéktelen mennyiségű pénzt hozott magával, és az elmúlt hat év alatt tőkéjének jelentős részét nemcsak felélte, hanem el is költötte, aminek nagyjából ugyanaz lett az eredménye.

A másik egy a közelmúltban odaáról érkezett művész, név szerint Vollrath volt, aki a bárónak címzett ajánlólevelet hozott magával, és ezzel egyúttal a grófnőhöz is bevezetést nyert. Olykor együtt zongorázott a grófkisasszonnyal, a grófnő azonban nem szívesen vette látogatásait. Nagyobb figyelmességet tanúsított ugyanis Helene iránt, mint amennyire anyjának tetszett, ráadásul szegény is volt, mint a templom egere. Mindaddig azonban, amíg korlátozta magát, nem lehetett elutasítani. A grófnő közben minderről már komolyan elbeszélgetett a lányával.

A grófnő már reggeli sétája előtt megfelelően kiöltözött. Oskar, jöllehet épp az előbb ért vissza nagy porfelhőt felkavaró lovaglásából, a báró kedvéért mégsem vette a fáradtságot, hogy átöltözzön, a másik vendég meg úgylis csak egy zongorista volt.

Helene grófkisasszony persze nem így gondolkodott. A vad lovaglástól dús, nehéz haja kibomlott és kócos lett, át is kellett öltöznie, és mivel komornája nem volt, aki segíthetett volna, így a szokásosnál hosszabb időre volt szüksége, hogy társaság előtt megjelenhessen, bármennyire kis társaságról is volt szó. Oskar, aki a mai nap nem volt a legjobb hangulatban, rémesen türelmetlen volt, és már majdnem szétrángatta a csengő zsinórját, hogy késlekedő testvérét ezzel gyorsabb mozgásra készítse.

Miközben Oskar gróf dühödten járkált a szobában, és bosszúságának különféle neveletlenségekkel adta jelét, a grófnő Jeorgy báróval az egyik ablaknál álldogált, ahonnan barátságos kilátás nyílt a város felé, és mindkettőjük érdekében álló élénk társalgást folytatott. Vollrath leült a zongora mellé, és halkán Helene néhány kedvenc melódiáját kezdte játszani, részben egyszerű előadásban, részben pedig művészien alakított variációkban.

– Szomorú egy ország ez – mondta végül a báró, mélyen felsóhajtva, miközben anélkül, hogy a melódiára odafigyelt volna, tudat alatt az ablaküvegen dobolta hozzá az ütemet. – Igen szomorú ország ez a nagydobra vert Brazília, és szinte arra kell gondolnom, hogy valami gonosz csillag vezetett a partjaihoz, ahonnan őszintén szólva már nem is látok lehetőséget a menekülésre. Legalábbis el sem tudom képzelni, hogy a megfelelő anyagi eszközök nélkül hogyan léphetne fel az ember rangjához méltóan Európában.

– Csak ne veszítse el a bátorságot, báró úr! – jegyezte meg az ebben a tekintetben sokkal elszántabb grófnő. – Magam is kezdem belátni, hogy mi ketten valószínűleg túl sok rangunkhoz fűződő előítéletet hoztunk magunkkal ahhoz, hogy valamilyen téren képesek legyünk alkalmazkodni az itteni élethez.

– De drága grófnő...

– Én legalább is egész sor olyan embert látok – folytatta a grófnő anélkül, hogy tekintettel lett volna a közbeszólásra –, akik nemcsak igen ügyesen ragadják meg előbbre jutásuk lehetőségeit,

hanem képesek tőkét is felhalmozni, és képtelen vagyok nagyobb képességet felismerni bennük, mint amilyennel mi magunk is rendelkezünk, kedves báró.

– De drága grófnő – ragaszkodott továbbra is a gróf eredeti mondanivalójához –, az effajta emberek már gyermekkoruk óta saját kétékezi munkájukra voltak utalva, és csak nem feltételezi, hogy mi ketten még csak megközelítőleg is képesek lennénk ilyesmire?

– Eszemben sincs – mondta a grófnő –, előkelően hátravetve a fejét. – Ahol azonban a nyers erő már nem elegendő, ott az emberi értelemnek kell működésbe lépni, az intelligenciának, és mindenhol igazolva láthatjuk, hogy végül is a spekuláció fölözi le a hasznot.

– De a kereskedőnek is szüksége van gyakorlati tapasztalatokra – sóhajtott fel a báró, aki eddigre már igen drágán fizette meg vélt tapasztalatait. – Mi pedig már túl idősök vagyunk ahhoz, hogy ilyesmit még képesek legyünk megtanulni.

– Ugyan már – mondta a grófnő, becsmérően ingatva a fejét. – Nem a kereskedő az egyetlen spekuláns. A gyáros is spekulál, amikor a hasznot nem az árúból, hanem az emberi munkaerőből szerzi meg.

– De tisztelt grófnő, látszólag teljesen megfélelkezik róla, hogy ahhoz is tőke kell, sőt ráadásul talán sokkal jelentősebb tőke, mint az egyszerű kereskedelmi áruval történő spekulációhoz, és ha ily módon kockáztatja tőkéjét, és az ügylet félresikerül, akkor mi a helyzet? Képzelve el magának a létfenntartást itt valamelyik brazil kolóniában, egy életet mindenféle anyagiak nélkül! Képzelve csak el, mi lenne, ha arra kényszerülne, hogy ezektől az elbizakodott parasztoktól kérjen hitelt! Maga a gondolat is borzalmas!

A grófnő úgy tűnt, nem osztja az ilyenfajta kényszerhelyzettel kapcsolatos aggodalmat, aminek a borzalmát maga már ki is próbálta anélkül, hogy belehalt volna. A bárónak azonban erről nem kellett tudomást szereznie, és fontolgatva folytatta

gondolatait: – Az emberi értelem arra való, hogy helyesen ki is használjuk és alkalmazzuk, és a magasabb rangúak ne lennének képesek a rendelkezésükre álló eszközöket még jobban kihasználni, nagyobb, és derekasabb erőt vetni a mérleg serpenyőjébe, mint amire a durva, képzetlen paraszt képes lenne?

– A durva és képzetlen paraszt – válaszolt a báró vállát vonogatva – az ösztön egy bizonyos fajtáját kapta a teremtőtől, ami épp ott lép működésbe, ahol az értelem már felhagy működésével, és annak tudatlan használatával időnként a legcsodálatraméltóbb és legfelfoghatatlanabb dolgokat teremti meg.

– Ön meg van félemlítve, kedves báró – mondta nevetve a grófnő, kezét partnere karjára helyezve.

– És erre meg is van minden okom – sóhajtott fel a báró.

– Ön egy egész sor kellemetlen véletlen folytán nem jelentéktelen veszteségeket szenvedett el – folytatta a grófnő. – Ez pedig aggodalmassá teszi önt. Oskar! Az isten szerelmére kérlek, hagyd már végre abba azt az éktelen lármát a kolomppal! Teljesen felidegesítesz vele. Ha most elveszíti a bátorságát, akkor minden visszavonhatatlanul odaveszett. Ha azonban megőrzi értelmi rugalmasságát, úgy egy csapásra nem csak visszaszerezhet mindent, amit elveszített, hanem meg is duplázhatja, sőt, talán meg is háromszorozhatja.

– Pont ez az, amit kétségbe vonok – biztosította őt a báró. – De tisztelt asszonyom, van talán valami terve, mert számomra úgy tűnik egész viselkedése, hogy bizonyos cél felé törekszik. Ha beavatna a bizalmába, akkor bár valójában semmivel, ámde talán jó tanáccsal mégis ön mellé állhatnék, ami számos esetben akár a tőkével is felér.

– Valóban van egy tervem – válaszolta a grófnő –, ami azonban már annyira ki van dolgozva, hogy tanácsokra már nem igazán van hozzá szükség, mert tényekre, számokra, alapjainak pontos ismeretére épül. Ha valamivel egyáltalán még elő lehetne mozdítani, az mindennek előtt a tőke lenne. De erről majd később,

kedves báró, hiszen éppen hallom közeledni a lányom, és Oskar ma olyan szeretetre méltó türelmetlenséget tanúsít, hogy az étkezéssel nem várhatunk tovább.

A báró túlzottan világi ember volt ahhoz, hogy önálló véleményt nyilvánítsa Oskar türelmetlenségéről. Ezért csupán némán meghajolt a grófnő felé, karját nyújtva neki, és mint odahaza annakidején szebb napokon, odavezette őt a háromlépésnyi távolságra lévő fenyőfa asztalhoz, amely drága damasztterítővel volt leterítve, rajta a fehér porcellán tányérok mellett angol kanalak és villák voltak elhelyezve, amelyekről grófnői tulajdonosa révén feltehető volt, hogy valódi ezüsből készültek.

Helene grófkisasszony ebben a pillanatban lépett be a szobába. Vollrath befejezte játékát, és lecsukta a zongorát.

Helene nem túl magas, de karcsú, és dús, majdnem aranyszőke hajával, valóban szép lány volt, arcán csábító gödröcskékkel és égő szemekkel, kifogástalan kezekkel és karokkal. A szűk, világos szürke, egyszerű gypjú anyagból készült ruha kiemelte kebleit, miközben a már ide is eljutott krinolin csak olykor-olykor tette láthatóvá kecses lábujjait.

– A kegyelmes kisasszony ma már megint nem készült el időre – fogadta őt Oskar, akinek a hangulatán nem javított, hogy senki sem vesz tudomást róla. Helene is eleresztette a füle mellett a szemrehányást. A bárót meglehetősen formálisan üdvözölte, Vollrath felé barátságosan biccentett, és mielőtt a férfi el tudta volna döntení magában, hogy karját nyújtsa-e neki vagy sem, a lány gyorsan a helyére ment az asztalhoz, ahol a többiek felé meghívó mozdulattal elsőként foglalt helyet.

A felszolgált ételek annyira egyszerűek voltak, amennyire az élet egy ilyen kolóniában, és az egyetlen szakácsnő, akinek ráadásul háziszolgaként minden más tevékenységet is el kellett látnia, lehetővé tesz: Leves, sült hús kétféle zöldséggel, és desszertként a vidék kiváló narancsai és gránátalmái.

Ennél nagyobb igénye nem is volt senkinek, hiszen máshoz nem is voltak hozzászokva. Az asztaltársaság elsősorban az új bevándorlók körüli eseményekről beszélgetett, mivel érkezésük híre már az egész kolóniában elterjedt. Mindig nagy eseménynek számít, ha egy ilyen településre újabb idegenek érkeznek, akiknek egy kis része mindig a városban marad, és a társaság részévé válik, mivel természetesen meg fognak ismerkedni mindenkivel.

Csak Vollrath maradt szótlan, aki Helene mellé ült, és úgy tűnt, még Oskar brazil lováról kifejtett nézetei sem érdekelték. Oskar egyébként is mindig kizárólag a lováról beszélt.

Így telt el az ebéd. Oskar vég nélkül fecsegett, akár figyelt rá valaki, akár nem. A báró és a grófnő élénken társalogtak, amiben Helene csak ritkán vett részt. Csak Vollrath maradt makacsul néma. Néhány alkalommal úgy tűnt, mintha nyitni akarná a száját, de minden alkalommal csak a próbálkozásig jutott el, és Helene figyelmét az sem kerülte el, hogy valami nyomhatja a szívét, valami gondja van. Vajon a lány tudta, hogy mi lehet az? Amennyire elfogulatlanul viselkedett általában vele szemben, annyira elfogulatlan maradt ezúttal is, és amikor az ebédet befejezték, és a kis társaság lement a kertbe, nyugodtan és mosolyogva a férfibe karolva így szólt hozzá:

– Jöjjön, Vollrath úr, sétáljunk egy kicsit. Oskar ma kiállhatatlan, mert versengésünk során megelőztem, a mamának pedig úgy tűnik, olyan fontos megbeszélőnivalója van a merev, öreg báróval, hogy mindenről megfeledez, ami körülötte történik.

Vollrath erre teljesen elvörösödött, de ennek ellenére könnyedén meghajolt, fogadta a felé nyújtott kart, és sétálni kezdett a fiatal szépséggel a kertben. Helene azonban ezúttal nem elégedett meg a kerítések közé szorított térséggel. Vajon az élénk lovaglás miatti felizgultság, vagy a fivére miatti bosszúság volt ennek az oka? A kert végéhez érve kinyitotta a kis kertkaput, amely ezen az oldalon egy sétánnyá alakított bokros rész felé nyílt, és kísérijével lassan sétálni kezdett a keskeny úton, amely

mindig a házak látótávolságában majdnem az egész települést körülfogta.

Oskar a lugasban letelepedett egy padra, és keresztbe vetett lábakkal szivarját szívta, a grófnő és a báró pedig ismét élénken társalogva fel-alá sétált a kertben.

– De tisztelt asszonyom – mondta ekkor a báró –, még mindig nem hozakodott elő a terveivel. Egyre csak fényes, gondtalan kilátásokról, gyümölcsöző lehetőségekről beszél, hazatérésről az óhazába, még követni is alig tudom, mi mindenről, csak annak a bizonyos gyümölcsnek a magva marad mindig a sötétben. Remélem, nem gondolja, hogy visszaélnék ötletével, és konkurensként lépnék fel egy szerencsésnek ígérkező spekulációban?

– Kedves báróm, hogyan is gondolhat ilyet – válaszolta a grófnő némi késedelem után. Különben is éppen most határoztam el, hogy bizalmamba avatom. Még az sem kizárt, hogy üzlettársak leszünk – fűzte hozzá mosolyogva.

– Végtelenül kíváncsivá tesz – mondta a báró.

– Bizonyára észrevette – folytatta a grófnő –, hogy nekem éppúgy, mint Helenének hiányzik valami elfoglaltság ebben az országban.

A báró tekintete akaratlanul is a fiatal hölgyet kereste, akit még éppen felismerhetett kísérelőjével együtt a fák közötti résen át.

– Különösen Helene kérlel már régen – folytatta a grófnő –, hogy találjak valami könnyű munkát, amivel jobban eltölthetné a hosszú napokat, mert az állandó olvasás és zongorázás sem tarthat örökké, ráadásul egy ilyen prózai és gyakorlatias környezetben, ahol élünk.

– Egyre türelmetlenebb leszek – biztosította őt a báró, szinte már kalapjáig vonva fel szemöldökét.

– Ha az ember folyamatosan ilyen gyakorlatias emberek között él – mosolyodott el a grófnő –, akkor teljesen természetes,

hogy a mifajtánk is fennakad ezen. Az egész elmúlt évben mindenfelé szimatoltam, hogy mire lehetne lecsapni a megfelelő pillanatban a megfelelő eszközökkel, és azt hiszem, meg is találtam, amit kerestem.

– Valóban?

– Tényleg megtaláltam, és ezenkívül a legfontosabb információkat is összegyűjtöttem – folytatta a grófnő. Itt ebben az országban jelentős mennyiségű szivart fogyasztanak, és valamennyit a nyers dohány költségével semmilyen viszonyban sem álló magas áron fizettetik meg.

– Szivarokról lenne szó? – kérdezte a báró csodálkozva.

– Pillanatnyilag egy csomó fiatalember van itt a kolóniában, és a hajóval továbbiak érkezésére is számítani lehet, akik közül sokan, különösen azok, akik Bremenből származnak, jól értenek a szivarok sodrásához. Itt ezen a cédulán láthat egy összeállítást a jó minőségű leveles dohány áráról, továbbá a gyári munkások fizetéséről, akik százas, vagy ezres tételek után elszámolva kapják meg pénzüket. Egy valamirevaló dohányból készült szivart azonban itt nem lehet darabonként húsz reis alatt megvenni, és most számítsa ki saját maga, hogy milyen hatalmas haszna keletkezik a gyárosnak, ha nagyban beindul a gyártás.

– Hm – hallatta hangját a báró, aki azonban csak futó pillantást vetett a papírra. – És valami ilyesmivel szeretne foglalkozni?

– És miért ne? – válaszolta a grófnő, miközben megpróbált úrrá lenni futó zavarán. Feltétlenül foglalkoznunk kell valamivel, ha nem akarunk belepusztulni az unalomba. Helene annyira szeretne tenni valamit, és még maga Oskar is, akiről tudni sem lehet, unalmában milyen ostobaságokra adja a fejét.

Jeorgy bárótól a világon semmi sem állt távolabb, mint egy gyakorlatias ember éleslátása, aki egy pillantásra képes megkülönböztetni a kivitelezhetőt az agyrémtől. Az nem derült ki, hogy voltak-e már keserű tapasztalatai hasonló elképzelésekkel,

vagy teljesen elképzelhetetlennek tartotta Helene grófkisasszonyt és a fiatal, vad Oskar grófot derék szivarkészítőként. Fejét komolyan és aggodalmasan ingatva fejezte ki a véleményét:

– De kegyelmes grófnő, komolyan végiggondolta ezt az ügyet, és tényleg úgy vélekedik, hogy minden bosszúság és bajlódás ellenére megfelelő haszonra tehet majd szert?

– Kedves báróm – válaszolta a grófnő élénken –, gondolhatja, hogy nem kezdenék bele egy ilyen vállalkozásba, ha előzőleg nem mértem volna fel alaposan a helyzetet. Helene alig várja, hogy hozzákezdhessen, Oskar pedig biztosított róla, hogy igen nagy örömet jelentene számára, ha saját kezűleg szivarokat sodorhatna.

– Valóban? Hm! És a két fiatal talán már meg is próbálta?

– Hová gondol! – nevetett fel a grófnő. A saját kezű szivarsodrás mindig is csak mellékes tevékenység maradna, hiszen legfőbb feladatként jelentős számú munkást kell felügyelni. Persze mindannyiunknak értenie kell hozzá annyira, hogy észrevehessük az esetleg előforduló hibákat, és büntetéseket szabhassunk ki miatta, és ezért valamennyien tevőlegesen is részt kívánunk venni a munkában.

A báró hátratett kezekkel lassan és megfontoltan bólogatott fejével, és olykor gondolataiba mélyedve kételkedve csóváltatta is, de közben nem szólt egy szót sem. Így a grófnő számára némileg kínos szünet következett, hiszen arra számított, hogy a báró több lelkesedéssel fogja fogadni terveinek elmondását. A báró azonban teljes mértékben rideg maradt, és úgy tűnt, a legcsekélyebb kedve sincs hozzá, hogy bármiféle megjegyzést tegyen.

– Végül is mit szól hozzá? – törte meg végül a számára terhessé váló csendet a grófnő. A báró erre csak vállat vont.

– Hát, édes istenem, mit szólhatok én ehhez? A legcsekélyebb mértékben sem értek a dohányhoz vagy a szivarokhoz azon kívül, hogy dohányzásakor meg tudom különböztetni a jót a rossztól. Ha azonban szilárdan elhatározta

magát, és rendelkezik a szükséges tőkével is, úgy valójában nem is tudom...

– Épp ez az, ami még nem áll rendelkezésemre – szakította félbe a grófnő némileg ingerülten. – Legalább is nem ebben a pillanatban, és csupán a türelmetlenségem, amely minden újabb elképzelés esetén magával ragad, volt az egyedüli indítéka annak, hogy lehetőséget kínáljak önnek a vállalkozásban való részvételre. Csak nem kételkedik a sikerben?

– Drága grófnő – sajnálkozott a báró, aki a mindenkori figyelmesség mellett már az ellentmondás gondolatától is visszariadt – a legcsekélyebb mértékben sem engedhetem meg magamnak a kételkedést, és teljes szívemből remélem, hogy rendkívül kedvező eredményt fog elérni, azonban...

– Azonban?

– Azonban – folytatta a báró zavarában kezét tördelve – nekem semmi tőkém sincs arra, hogy ebben részt vehessek.

– Semmi tőkéje sincs? – kérdezte a grófnő csodálkozva.

– Egy kevéske azonban mégiscsak van – korrigálta magát a báró – amire a farmom, állataim, különösen lovaim eladásakor tettem szert, erre azonban feltétlenül szükségem van mindennapi létfenntartásomhoz, és ha ehhez nyúlnék, végül még arra kényszerülnék, hogy öreg napjaimra kétkezi munkával kelljen megkeresnem a mindennapi kenyeremet.

– És nem hiszi el, hogy a jelenlegi kamatok három-, talán négyszeresét is elérhetné egy ilyen vállalkozással? – kérdezte nevetgélve a grófnő.

A báró akár az élete árán is szívesen mondott volna nemet, de nem merte megkockáztatni. A fellelkesült grófnő talán sértve érezhette volna magát, ezért vállát vonogatva így válaszolt:

– Túl öreg vagyok én már a spekulációhoz, kegyelmes asszonyom, és az elképzelés még újdonság és idegen számomra, és túlzott meglepetésként ért. Engedje meg nekem, hogy előbb

még tájékozódjak egy kicsit, és a későbbiekben még beszélhetünk róla.

– Az idő azonban szorongat – kedves báró úr –, válaszolta a grófnő. – Nem alaptalan a feltételezésem, hogy másoknak is vannak hasonló ötleteik, és tényleg sajátosnak találom, hogy egy ilyen kézenfekvő vállalkozásba mindeddig nagy lelkesedéssel nem kezdtek bele. Aminek történnie kell, annak gyorsan kell megtörténnie. A magam részéről már kezdettől fogva számítottam önre, mivel házunk régi, kedves barátjának tekintem, és nem gondolom, hogy most cserbenhagyna engem.

A báró persze különösnek tartotta, hogy a grófnő pont őrá számított kezdettől fogva, miközben csak az utolsó, döntő pillanatban tájékoztatja erről. Bármekkora is volt azonban udvariassága, az önfenntartás ösztöne mégiscsak nagyobb volt, és sokkal határozottabban, mint amit mindeddig a grófnővel szemben tanúsított, miközben tubákos szelencéjét keresgélte zsebeiben, így szólt:

– Egy hölgyet az ember sohasem hagyhat cserben, kegyelmes asszonyom, azonban ezerszeresen is bocsánatot kérve makacsságomért, mégiscsak ragaszkodnom kell ahhoz, hogy egy ilyen ügylet megvalósításához több ismeretre tegyek szert. Apropos, Sarno direktor végül is nem mérlegelhetné, hogy egy ilyen közhasznú vállalkozást kormányzati pénzzel támogasson?

A harag és lebecsülés egészen sajátos kifejezése rándult meg a hölgy ajkai körül, amint válaszolt:

– Persze, ha ezzel a javaslattal egy paraszt állt volna elő.

– Tehát már tárgyalt vele? – kiáltott fel a báró láthatóan meglepődve ettől a fordulattól.

Kedvetlenségében a grófnő hagyta rászedni magát, hogy többet mondjon el, mint amennyit tulajdonképpen akart. Amit még jóvá lehetett tenni, azt meg is tette.

– Eszembe sem jutott – szólalt meg elutasítóan. Én és a direktor nem vagyunk olyan jóban, hogy ilyesmiről

tájékoztassam, és attól is tartózkodnék, hogy a brazil kormánnyal kezdjek bele ilyesmibe, mely fáradozásaimért tizenöt, vagy legfeljebb húsz százalékot hagyna nekem. Ön pedig, kedves, aggodalmas barátom, időt kér tőlem, én pedig biztosítom, hogy nem fogok erőszakoskodni. Fontolja meg tehát a dolgot, és válaszoljon legkésőbb holnap reggelig, vagy pedig – fűzte még hozzá, miközben mosolyogva fenyegető mozdulatot tett ujjával – a továbbiakban nem tartom kötelező érvényűnek ajánlatom, és más üzlettárs után nézek.

A báró némán, köszönettel meghajolt, úgy tűnt azonban, hogy semmi esetre sem szeppent meg annyira ettől a közvetlen fenyegetéstől, mint amennyire az ügy fontossága alapján feltételezni lehetett volna. Ebben a pillanatban azonban mentesítő segítséget kapott, mivel a beszélgetést az a különös figura, Jeremias szakította félbe, aki hirtelen jelent meg a kertben, és minden további nélkül odament a grófnőhöz és a báróhoz, és mindkettőjüknek, még mielőtt megakadályozhatták volna, a legszívélyesebben megrázta a kezét. Oskar, aki tanúja volt a jelenetnek, még mindig a padon heverészve a lugasban, ettől majd megszakadt a nevetéstől.

Ennek a hirtelen üdvözlésnek valójában Oskar volt az oka, aki miközben a lugasban sziesztázott, és anyja projektje különben is a legcsekélyebb mértékben sem érdekelte, a mai veszteségén, lovászának elvesztésén elmélkedett, aki oly durva módon ajánlotta magát és lelépett, és épp azon morfondírozott, hogy miként pótolhatná őt. Jeremias vasárnap délutáni sétája közben a lugas közelében járt, és Oskar, aki ismerte a különös figurát, és gyakran szórakozott is rajta, úgy vélte, meg is találta a megfelelő személyt, ezért minden további nélkül rákiáltott, és behívta.

– Jó napot, Grófnő – mondta közben Jeremias, a legcsekélyebb mértékben sem csodálkozva a hölgy meglepett visszariadásától. – Szép jó napot, báró úr, pompás időnk van ma. Épp olyan, mint mifelénk, odahaza, csak egy kicsit nagyobb a hőség. Istenem, hogy izzad az ember!

– És maga mit akar? – kérdezte a grófnő, miközben gondolatban batisztkendőjével szívesen letörölgette volna az éppen megragadott kezét. Jeremias figyelmét ez nem is kerülte el. Ő is nézegetni kezdte a kemény munkától megkérgesedett ökleit, aztán ábrázatára széles vigyor ült ki, de a továbbiakban már nem törődött a helyzettel, csak barátságosan biccentve megszólalt:

– Az a fiatalember, ott hátul, hívott be engem. Hozzá indultam, meg akarom kérdezni, mit óhajt. Önök csak szórakozzanak tovább – és mély meghajlást követően kalapját ismét a homlokába nyomta, és arrafelé fordult, ahonnan ismét felharsant Oskar hangja: – Jeremias gyere csak ide!

– Jövök már – válaszolta Jeremias, amint belépett a lugas alá, leült az egyik padra, és szórakozottan lóbálni kezdte rövid lábait. – Jó hűvös van itt, ha az ember kaphatna egy korsó jó bajor sört és egy marék sajtot, egészen jól ki lehetne itt bírni.

Oskar egy eljövendő lovászfíú viselkedését valószínűleg egészen másmilyennek képzelte el. Mivel azonban már ismerte a fickó különös tulajdonságait, a továbbiakban figyelmen kívül hagyta, és minden kerülgetés nélkül megkérdezte:

– Akarsz pénzt keresni, Jeremias?

– Mindig – hangzott a rövid és velős válasz.

– Tudsz te lovakat ápolni?

– Még hogy tudnék-e? – kérdezte Jeremias öntudatosan.

– És mennyit kérnél havonta?

– Hm – vélekedett a fickó, lángvörös üstökét vakargatva, ami most, amikor ehhez levette kalapját, öreg, kopottas parókának bizonyult. – Minél többet, annál jobb. Mennyit érne meg magának tulajdonképpen?

– Hat milreist.

– És még valami?

– Csizmapucolás.

– Nem úgy véltem – válaszolta Jeremias. Snapszra, reggelire, borralólóra és hasonlókra gondoltam.

– Ha jól viselkedsz, akkor persze – mondta a fiatal gróf.

Jeremias mindkét kezét amennyire csak lehetett, zsebeibe süllyesztette, és úgy csücsörítette a száját, mintha csak egy dalocskát akarna elfütyülni. Azonban mégsem fütyült, hanem csak elgondolkodva maga elé nézett. Végül némi szünet után, miközben kezeit kihúzva zsebeiből megigazította parókáját, így szólt:

– Na, mondanék én magának valamit, fiatalúr. Egy hónapra próbáljuk meg egymással. Heti felmondás lehetősége, természetesen mindkét fél részéről, tehát ha én nem tetszenék önnek, vagy ön nekem, ezen túlmenően kölcsönös tiszteletadás, és egy milreis a megállapodás pillanatában. Meg van elégedve vele? – Közben mulatságosan Oskar felé nyújtotta kezét, aki az egy milreis hallatán egy pillanatra megdöbbent, de aztán végül belecsapott, és felkiáltott:

– Jól van, Jeremias, úgy legyen, amint mondtad, próbáljuk ki egymást egy hónapra. Itt a milreised. A dolgod kezd is rögvest azzal, hogy kimész a ház elé, és bevezeted a húgom ott álldogáló lovát, és leszeded róla a nyeret.

– A mindenit, ez aztán gyorsan ment! – vélekedett Jeremias. – Ma különben vasárnap lenne, ha jól emlékszem. A szegény állat azonban tényleg nem maradhat odakint, tehát fiatalúr, mostantól kezdve egy hónapon át össze vagyunk adva, ahogyan a lelkész mondaná.

Közben átvette a milreist, egy pillanatra figyelmesen nézegette, majd zsebébe süllyesztve ügyesen meghajolt, és fűgén elhagyta a kertet, hogy rögvest végrehajtsa első feladatát.

A báró is kihasználta a kis szünetet, ami igen jól jött neki, hogy másfelé terelje a grófnővel folytatott, egyre kellemetlenebbé váló beszélgetést, és ekkor a grófkisasszony is visszatért, akit Vollrath csak a kapuig kísért, majd ajánlotta magát. Hirtelen

fejfájásra hivatkozva a szokásos formaiságokkal kimentette magát.

A grófnő közben észrevette Vollrath visszaérkezését, majd távozását, és bár gondolatban teljesen más dolgokkal volt elfoglalva, figyelmét nem kerülte el a fiatalember feltűnő sápadtsága és levertnek tűnő megjelenése. Kutakodó pillantást vetett a lányára, Helene arca azonban, bár szemei szokatlan fényben csillogtak, semmit sem árultak el az anyjában hirtelen felmerülő gyanúval kapcsolatban. Csak amint a fiatal lány a fejét elfordította, talán azért, hogy kivonja magát anyja gyanakvó tekintete elől, és a ház felé indult, szólt utána anyja:

- Helene!
- Anyám? – kérdezte a lány, félig felé fordulva.
- Mi történt Vollrath-tal? Amint elvált tőled, egy csepp vér sem volt az arcában.
- Tényleg nem? Észre sem vettem.
- És te is olyan különös vagy.
- Én, anyám?
- Igen, te, Helene. Nem szeretnék arra gondolni, hogy...
- Mire, anyám? – kérdezte Helene, és szemei ridegen és komolyan meredtek anyja szigorú arcvonásaira.
- Jól van, gyermekem – válaszolt a grófnő, egy pillanatra figyelmesen tekintve lányára. – Remélem, megbízhatok benned, és nincs szükséged felügyeletre.
- Én is így gondolom, anyám – miközben haragjában enyhén elpirult az arca. Ezek után ismét elfordult, és anélkül hogy anyjának újabb kérdésekre adott volna alkalmat, besietett a házba, felment a szobájába, ahol bezárkózott, és ezen az estén többet már nem is mutatkozott.

Meier farmja

Közvetlenül a Santa Clara kolónia felett, ha a meglehetősen meredek hegyoldalon egyenesen fel lehetett volna jutni oda, amerre azonban még gyalogösvény sem vezetett, helyezkedett el Meier farmja, akit a direktor Könnernnel folytatott társalgása során remetének nevezett. Persze volt arrafelé egy út, amely közvetlenül a gyéren beépített farm mellett vezetett el, amit a környék lakói tréfásan Meier tanyájának neveztek. Lakói azonban sohasem jártak le a kolóniába. Különösen a tulajdonos, az öreg Meier úr annyira elzártan élt a világtól, hogy Santa Clara idősebb telepesei között akadtak jó néhányan, akik nem emlékeztek rá, hogy arcát valaha is látták volna.

Feltűnő volt, hogy sohasem kapott levelet, és nem is írt, ámde egész lényét, valamennyi szokását tekintve hazájában a legelőkelőbb társaság tagja lehetett. Éppúgy azonban, mint ahogyan kis házat olymértékben a fák védelme mögött építette fel, hogy a külvilág nem figyelhette meg és zavarni sem tudta, úgy családja és saját maga is távol maradt a közösség élénk életétől, mely alatta hullámozott, amit egyáltalán nem keresett, és őt sem kereste senki.

Teljes mértékben a családjának élt, egyedül csak velük foglalkozott, és úgy tűnt, hogy családja teljes mértékben pótolja számára a világ fennmaradó részét. Az első években persze hiányzott a tevékenységhez szokott ember számára valami kifejezett elfoglaltság, és munka iránti vágyát kertjének ápolásával, növények telepítésével élte ki. Hosszabb időn át azonban mindez nem elégítette ki, és mivel némi asztalosmunkát kellett elvégeztetnie házában, amihez egy fiatal, és nagyon ügyes munkást talált, magának is beszerzett szerszámokat, és rövidesen megtanulta ennek a kézműves szakmának a fogásait és előnyeit. Ezt követően vásárolt magának egy esztergapadot, és rövid időre ehhez is felvett maga mellé valakit, aki betanította. Ezen kívül

annak idején még odahaza értett valamelyest a festészethez, amit jelenlegi szabadidejében tovább fejlesztett. Egy igen csinos kis könyvtárt is összegyűjtött magának, és mivel mindezen tevékenysége folytán gyakorlatias embernek bizonyult, néhány év alatt kis otthonát olyan kedvessé és otthonossá alakította, hogy valamennyi szobája barátságos babaszobára hasonlított anélkül, hogy a legcsekélyebb mértékben is luxus életet élt volna.

Kifelé azonban került mindent, ami a legcsekélyebb mértékben is magára vonhatta volna egy idegen figyelmét. Egész egyszerűen nem akart kapcsolatban lenni a világgal, és bármi is készíthette rá, a legügyesebb módon kitért idegen emberek bármiféle közeledése elől.

A családja, mint már említésre került, csak feleségéből és egyetlen lányából állt, akit Elise-nek hívtak. Apja hét évvel korábban látott hozzá farmja kiépítéséhez, az annak idején még meglehetősen elvadult környezetben, és bár egy fiatal lány jogosan lehetett volna igényesebb az étellel szemben, miközben itt, bár minden kényelemmel körülvéve, mégiscsak mintha egy lakatlan szigeten élt volna. Úgy tűnt azonban, Elise ezt sohasem érzékelte, és nem is volt más kívánsága, mint úgy osztani meg szüleivel a házas életet, ahogyan az volt. A csendes, zártkörű élet sem volt semmiféle hátrányos hatással jellemére. Hangulata mindig derűs volt, és tulajdonképpen a házban ő volt az egyetlen derűs lény.

Bár szülei nyugodtan éltek egymás mellett, és sohasem hangzott el közöttük haragos vagy barátságtalan szó, apja homlokán mégis túl gyakran mutatkoztak a búskomorság jelei, melynek elűzése minden esetben a lányának, és sohasem az anyjának sikerült.

Életkörülményeik miatti aggodalom nem lehetett ennek oka, mert Meier bár nem volt gazdag, de semmi esetre sem nélkülözött, és meg tudta őrizni biztonságos egzisztenciájukat. Talán honvágyról lehetett szó? Ez lehetséges, de erről senki sem szerzett tudomást. Panaszkodni sohasem hallották, ha olykor minden óvatossága ellenére idegenekkel találkozott. Miután leküzdötte

kezdeti tartózkodását, mindig barátságosan mosolygott. Egész lényében volt valami, ami minden esetben bizalmat ébresztett, amikor valaki rövid időre a közelében tartózkodott. Talán hosszú, sima, hófehér haja lehetett ennek oka, amit elválasztva viselt a fején, és a korosabb emberek hajának színe? Különös módon mindjárt braziliai tartózkodásának első éveiben vált ilyenné. Talán ajkai körüli könnyed, szenvedő vonásai, amit még finom metszésű mosolya sem tudott egészen kiküszöbölni, esetleg szelíd, mindenbe belenyugvó lény? Nem lehet tudni, de erre az emberre sajátosságai ellenére sohasem tudott senki sem haragudni.

Nem ennyire barátságos benyomást keltett a felesége, jóllehet első pillantásra rajta is látni lehetett, hogy mindig jó társaságban mozoghatott. Férjéhez hasonlóan tartózkodó volt, annak szerény, barátságos tulajdonságai nélkül. Apró, szürke szemeinek bizalmatlan tekintete, melyekkel minden idegent végigmért, sőt olyanokat is, akik már régen szomszédjaik voltak, nem bátorított barátságos együttlétre. Egyébként még mindig igen csinos, körülbelül harminchét vagy harmincnyolc éves, tekintélyes asszonyság volt, és az egyetlen véleményeltérés, ami közte és férje között felmerült, az volt, hogy a kolóniával több társasági életre vágyott.

Bármennyire is megengedő volt a férfi minden más vonatkozásban, ezen a ponton azonban az asszony és lányának minden kívánsága zátonyra futott. Amit a saját házuk kényelmi vonatkozásban, sőt olykor rejtett luxusban is nyújthatott, azzal barátságosan egyetértett, és minden, akár még csak megsejtett kívánságot is teljesített. Kis birtokának határain túlra azonban nem lépett ki, és még a kis kolostorukat körülvevő növényzet vihar miatt bekövetkező ritkulása is zavarta, ha házára rálátás nyílt. Legalább is egyetlen órát sem mulasztott el a következő reggel, hogy a nyílást újabb növények ültetésével, fiatal pálmákkal és bokrokkal pótolja, amelyek persze időt igényeltek, míg elérték a szükséges magasságot, vagy legalább is a ház alsó részét elrejtse a kíváncsi tekintetek elől.

Az említett vasárnap délután három lovas lovagolt felfelé a keskeny úton, amely a Meier féle farm felé vezetett. Sarno direktor volt az, két barátja, Könnern és Günter társaságában. A direktor csak akkor állította meg a lovát, amikor a barátságos fekvésű házhoz érték, és karjával az erdőben egy korábban irtott nyiladék felé mutatva így szólt:

– Látja, Schwartzau úr, ez a második, régi nyomvonal, amit az a kontár vágatott ki. Ha előveszi az iránytűjét, láthatja, milyen bakot lőtt az az ostoba ember, aminek az lett a következménye, hogy a kitűzések a pólushoz képest ellentétes oldalra kerültek. Az egész földmérés ennek következtében teljesen értéktelenné vált, és a kitűzést újra el kell végezni. A következő hat telek azonban azé az úré, aki odaát abban a házban lakik, és jelentős területeket szerzett itt meg magának feltehetően azért, hogy ne kapjon közeli szomszédokat, mert amit ő maga mindeddig művelhetővé tett, az nagyon jelentéktelen terület. Mindenesetre az ő birtokának határait is meg kell határoznunk, ha meg akarjuk tudni, hol kezdődnek a még szabad területek, és szeretném, ha ezzel, a háztól délre eső körzettel kezdené a munkát. A legjobb lenne, ha mindjárt holnap reggel itt kezdené, mert itt egy meglehetősen kiterjedt, enyhe emelkedésű fennsík kezdődik a következő hegy felé, és errefelé minden nap meglehetősen sok területkitűzéssel végezhet.

– És az erdő nagyon sűrű errefelé?

– Nem túlságosan. Nem szeretném túlzottan megnehezíteni a munkáját, és túl széles csapást megkövetelni. A vonalakat azonban meglehetősen alaposan kell kijelölni, és különösen a fákat kell úgy megjelölni, hogy az itteni vegetáció ne tudja benőni néhány éven belül és eltüntetni a nyomokat. Ma este még megbeszéljük, hogy szurkot alkalmazzunk-e fehér olajfesték betűkkel, vagy lemezből készült táblákat, ami természetesen jelentős többletköltséggel jár.

– És mit gondol, hány embert kellene magammal hoznom?

– Jöjjön csak, lovagoljunk be egy darabon az erdőbe, ami odaát meglehetősen egyenletes marad – válaszolta a direktor. – Ott majd maga is könnyedén felbecsülheti. Inkább ne spóroljon az emberekkel, ha többel gyorsabban tud haladni, hiszen úgy sokkal több felmérést végezhet, én pedig garantálom önnek, ha csak a legszükségesebbeket végzi el, akkor is háromhónapnyi kemény munkája lesz. Minél többel végzünk azonban a lehető legrövidebb időn belül, annál jobb, hiszen ha az újabb bevándorlók is megérkeznek a nyakunkba, és fogalmam sincs róla, hol helyezhetném el őket, akkor itt vége lesz a békés világnak.

Ezekkel a szavakkal megfordította lovát, és belovagolt egy keskeny oldalösvénybe, Günter pedig követte őt, miközben Könnern a széles úton maradt, és Müller csendes és meghitt otthonát nézegette. Egészen sajátos varázslat lebegett a hely felett, amelynek az itt előforduló trópusi vegetáción kívül telepített pálmák és csodálatos formájú piniák kölcsönöztek még elbűvölőbb látványt.

Szívesen lovagolt volna oda a házhoz is, hogy megismerje lakóit, mert még mindig nem akarta elhinni, hogy az öregember annyira emberkerülő lenne. Társait azonban nem akarta szem elől téveszteni, a direktor és Schwartzau pedig mélyen bementek a terepre, hogy pillanatnyilag másvalamivel, északkal, déllel, sarkokkal és frontokkal törődjenek. Günter ehhez elővette kis iránytűjét, és amint végiglovagoltak az ösvényen egy sokkal érdekesebb látnivaló mellett mentek el, mint amit a kitűzendő kolóniák nyújthattak a helyszín tüzetesebb vizsgálata nélkül. Egy elbűvölő fiatal lány közelében haladtak le ugyanis, aki könyvvvel a kezében az ösvénytől talán hatlépésnyi távolságra, egy félig természetes, félig mesterségesen kialakított lugas alatt ült, és az előtte ellovagoló, elmélyülten beszélgető férfiakat figyelte.

Valójában legszívesebben teljesen visszahúzódott volna, ha nem tartott volna attól, hogy észreveszik jelenlétét, ha megmozdul. Csak most egyenesedett fel, és fordította fejét utánuk, amikor már továbbhaladtak, és a bozót félig eltakarta őket.

Könnern ebben a pillanatban haladt el a rejtett lugas közelében. A földmérés túlzottan nem érdekelte, és a vadászok megrögzött szokásának megfelelően, hogy gyorsan minden megmozduló pont felé forduljanak, észrevette a kedves, zavartan elpiruló alakot, mire akaratlanul is megállította lovát, és tiszteletteljesen köszönt a fiatal lánynak.

Bár a legcsekélyebb indítéka sem volt arra, hogy itt megálljon, az adott pillanatban nem volt elég lélekjelenléte ahhoz, hogy megsarkantyúzva lovát tovább haladjon, vagy pedig a barátságos jelenség bilincselte le annyira, hogy nem volt képes vagy nem akart rögvest továbbhaladni, és pusztán azért, hogy kikeveredjen a kínos helyzetből, zavartan megszólalt:

– Ezerszer is bocsánatot kell kérnem kisasszony azért, mert megzavartam, de nem is gondoltam rá, hogy bárkivel is találkozhatok itt az erdő közepén.

– Egyáltalán nem zavart meg – válaszolta Elise megnyerő mosolyával, hiszen figyelmét egyáltalán nem kerülte el a fiatal idegen zavara. – Azt hiszem, hogy barátai, akik előre lovagoltak, eltéveszthették az utat, hiszen ez az ösvény csak néhány száz lépés távolságra vezet be az erdőbe, ahol egy kusza, kúszonevényekkel átszőtt bozótosban végződik, amelyen lovaikkal képtelenek lesznek áthatolni.

– Tehát ugyanezen az úton kell visszatérniük? – kérdezte Könnern, láthatóan megörülve ennek, mert ezáltal megbocsátható indokot kapott arra, hogy itt várja be őket.

– Persze – válaszolta a lány. A kolóniához akarnak lejutni?

– Ha a kis városkára gondol, akkor nem. Éppen onnan jöttünk egy kis sétalovaglásra, amelynek során a két elől haladó úr fel szeretné deríteni a terepet azzal a céllal, hogy majd szükséges felméréseket végezhesenek el.

A lány, aki felállt, amikor az idegen megszólította, könnyedén meghajolt, és csendben maradt, mire Könnern, aki a legcsekélyebb okot sem talált a beszélgetés illendő folytatására, az

előbbieknél még zavartabban köszönt, és elindult két barátja után, akiket az Elise által jelzett helyen nemsokára utol is ért.

Ez volt ugyanis az a hely, ahol a direktor annak idején az elnökszönyv által ide küldött földmérő téves munkáját leállította. Ekkor mindhárman visszafordították lovaikat, hogy visszatérjenek a szélesebb útra.

Amint a lugashoz értek, Könnern persze odapillantott, keresve a kedves alakot, aki azonban eltűnt, mintha csak egy látomás lett volna. Csak a padon, ahol ült, hevert néhány szál virág, amit valószínűleg útközben szedhetett, és a padon felejtett, amikor hirtelen távozott.

Könnern, aki ekkor elől haladt, első pillantásra észrevette a virágokat, és még mielőtt számot adott volna magának arról, hogy mit is tesz, megállt, leszállt a lováról, és nyergének hevederét egy lyukkal szorosabbra csatolta. Így időt hagyott kísérőinek, hogy ellovagoljanak mellette, és amint már előrébb látta őket, gyorsan belépett a lugas alá, felkapta a virágokat, betette zsebkönyvébe, majd ismét lóra ülve követte az elől haladókat anélkül, hogy körülnézett volna. Egyébként kifogástalan éleslátása azonban ezúttal cserbenhagyta, mert Elise egy kis bozotos mögé húzódott vissza, hogy elengedje az idegeket, és nevetve figyelte meg az ártatlan rablást, majd elindult a tettes mögött, míg végül az erdő összezáródott mögötte.

Könnern kísérőit közvetlenül az emberkerülő Meier házánál érte utol, aki azonban egy ügyesen kivágott fával az utat úgy térítette el, hogy az nem közvetlenül a kertje mellett vezetett el. A házat gondosan ápolt bokrok teljes mértékben takarásban tartották.

– Itt lakik az a fura alak – mondta a direktor, kezével a sűrű növényzet felé mutatva, amely mögött csak a ház teteje volt bizonytalanul látható. Ha meglátnánk őt, azt javasolnám, álljunk meg, hogy legalább jó napot kívánjunk neki. Kár azért a kedves lányért, akit az öregúr apácaként tart itt fogva.

– Egy barnahajú lányról van szó?

– Igen – válaszolta a direktor. – De hogy az ördögbe jött rá erre máris? Ha jól tudom, első ízben tartózkodik ezen a környéken.

– Ha az urak nem úgy tettek volna, mint az előző földmérő – nevetett fel Könnern –, és nem az iránytű rossz oldalán keresgéltek volna, akkor a választott iránytól néhány lépésnyire egy igen kedves lányt pillanthattak volna meg az erdőben, aki odakint valamiféle tanulmánnyal töltötte idejét.

– És erről egy szót sem szólt nekünk? – kiáltott fel Günter.

– Nem akartam megzavarni magukat – nevetett a fiatalember. – Egyébként jómagam is azt hittem, hogy a visszafelé vezető utunk alkalmával utol fogjuk érni, de bizonyára nagyon siethetett, hogy elénk kerüljön.

– Különös emberek – vélekedett a direktor a fejét csóválva. – Ön azonban mindenesetre meg fog ismerkedni az öreggel, Schwartzau, mivel kénytelen lesz felkeresni őt, amikor a területén megkezdí a földmérést, hogy ő is jelen legyen, és megismerje a határokat. Bizonyára ahhoz is ragaszkodni fog, hogy a sarkokat jelentő fákat saját kezűleg lássa el tartós jelzésekkel, és ezzel önnek is munkát takarít meg.

– Én majd elkísérem – jegyezte meg Könnern. Nagyon érdekel minden eredeti fazon.

– Különösen, ha valami barnácskáról van szó, amint észrevettem – nevetett fel a direktor. Mindenesetre a környéken nyugodtan tarthat egy vadásztúrát, mivel ha nem zavarja őnt a sűrű erdő, valószínűleg találni fog errefelé szarvasokat vagy vaddisznókat, sőt akár tapírt is, melyek errefelé szintén előfordulnak. Most azonban uraim, időnkét nem fecsérelhetjük tovább, ha a másik szakaszt is meg akarjuk tekinteni. Ha feljebb elérjük a rendes utat, szaporább tempóra bírhatjuk lovainkat – és ezzel saját lovát megsarkantyúzva ügetni kezdett a keskeny úton az erdőben, amennyire a meglehetősen egyenlőtlen talaj lehetővé tette.

Bármennyire is keveset láttak azonban a helyszín lakóiból, ők maguk nem tudtak észrevétlenül ellovagolni, mivel a ház tulajdonosa igen élénken érdeklődött minden idegen iránt, bár ő maga senkivel sem kívánt személyesen érintkezésbe lépni.

Megfigyeléseihez ugyanis egy rendes kis őrhelyet alakított ki kertjének egyik sarkában, amely kívülről nem volt látható. Ez egyúttal kedvenc tartózkodási helye is volt, ha éppen nem akadt valami egyéb dolga. Legszívesebben ezen a helyen olvasgatott vagy írt, mert itt senki sem zavarta.

A férfiak utolsó beszélgetésüket pont ez előtt a leshely előtt tartották, és Meier, aki egy könyvvel a kezében üldögélt lugasa alatt, felfigyelt az idegenekre. Mindaddig, amíg odakint álldogáltak, a beszélgetésüket is kihallgatta, és könyvére figyelme csak azt követően terelődött ismét, amikor azok folytatták útjukat. Olvasáshoz azonban semmi kedve sem volt, így a könyvet rövidesen félretette, és egy ideig lehorgasztott fejjel és hátra tett kezekkel fel-alá kezdett járkálni a lugas alatt. Néhányszor igen mélyen felsóhajtott, aztán lassan elindult a lakása felé, és bement feleségének szobájába, aki munkájával elfoglalva az ablak előtt ült.

Tekintetével Elise-t kereste, de ő nem volt a szobában, és csak egy idő után tért vissza az erdő felé nyíló kertkapun át, és betért anyjához, ahol letette kalapját és könyvét, majd csendben helyet akart foglalni az ott lévő zongora előtt.

- Az erdőben voltál, Lizácska? – kérdezte az apja.
- Igen papa.
- És találkozta ott idegenekkel?

A fiatal lány erre hirtelen és csodálkozva nézett fel rá, enyhén el is pirulva, de aztán nevetve megszólalt:

- Honnan tudod máris ezt, papa?
- Hát nem itt a kertben sétáltál? – folytatta az apja anélkül, hogy lánya kérdésére válaszolt volna. – Már gyakran kértelek,

hogy ne menj ki, főként vasárnap ne, amikor a település csavargó népsége a szomszédok körül nyüzsög.

Az anya a beszélgetés kezdetén munkáját leeresztette ölébe, és ábrázata egyre inkább elborult. Most azonban lánya helyett válaszolt:

– És nem akarsz mindjárt kolostorba zárni? Végül is ez lenne a legegyszerűbb megoldás, és elérhetnéd, hogy egyáltalán ne láthasson embereket, még csak egy vasárnap délután sétáló parasztot sem.

– De Bertha! – szólalt meg Meier, csodálkozó tekintettel nézve fel a feleségére.

– Na ne mondd – válaszolt csendesen az asszony. – Ami bosszantó, az tényleg bosszant. A lány most volt húsz éves, és úgy rejtegetjük, mintha szégyellnünk kellene, megmutatni egy ilyen fiatal lényt a világnak.

– De Bertha! Tudod hogy... – kezdett bele szemrehányóan a férje.

– Persze, mindent tudok – válaszolta az asszony. Egy dolgot azonban túlzásba is lehet vinni, én pedig képtelen vagyok rá, hogy mindezt tovább nyugodtan elviseljem. A világnak ebben az eldugott sarkában tényleg nem kell... – Itt hirtelen félbehagyta mondanivalóját, gyorsan és bosszankodva ismét felvette munkáját, amit azonban tétozva tartott a kezében, miközben Elise barátságos hangon megszólalt:

– Hagyd csak, anyácskám, ha ezzel szívességet teszünk apámnak. Arról a kis sétáról le is mondhatok. Igaza van neki, idebent a kertben is éppoly kellemes és szép minden, mint odakint, és azt a kis mozgást idebent is megtehetem.

– Ah, ezt te nem érted! – folytatta a már bosszús asszony. Most már nekem magamnak is elegendem van. Hét éve gubbasztunk itt fogolyként bokrok és fák közé bezárva, miközben a telepések odalent élvezhetik az élet örömeit, és csak vidám zajongásuk ér fel ide néha. Hét éve élünk itt olyan életet, hogy még egy sziklát is

megszánnék miatta, és semmi okát sem látom, miért kellene továbbra is remeteként elrejtőznünk a világ előtt ebben a remetelakban. Tudom, Franz, milyen kifogásokat tudsz felhozni mindezzel szemben – folytatta az asszony, miközben találkozott a tekintetük. Tízszer, százszor is végiggondoltam mindent, de én már nem bírom tovább. Szabad szeretnék lenni, vagy inkább temessenek el, és a síromra helyezzenek egy követ a nevemmel és az évszámmal. Aztán végre már nem kell az örökkévalóságig itt üldögelnem, saját gondolataimba gabalyodva, amibe az ember a végén úgyis csak beleőrülhet.

A férje nem válaszolt. Az asztal felé fordult, fejét a karjára támasztotta, arcát balkezébe temetve. Kebléből végül mély sóhaj tört fel. Elise odalépett hozzá, karjával átkarolta, homlokával megérintette a fejét, és barátságosan így szólt:

– Ne szomorkodjál papa, a mama nem gondolta olyan haragosan. Te annyira megszeretted a magányodat, hogy félsz mindentől, ami megzavarhatná, és egyre inkább magadba zárkódsz. Próbáld meg egyszer odakint az emberek között, talán neked is megtetszik majd a társaságuk, hiszen itt a magányodban te sem érzed magad mindig boldognak. Gyakran találok rád szomorú és levert hangulatban. Térj vissza az emberek közé, találkozzál velük, és hagyd, hogy ők is felkeressenek, legalább egy kis szórakozáshoz jutsz, és ha magányos órákat szeretnél eltölteni, akkor még mindig megvan a megbízható helyed idefent.

– Hagyd csak őt – mondta az asszony bosszúsan. Mit törődik ő velünk, veled, vagy velem, ha valamit a fejébe vett, amin elmerenghet a saját szórakoztatására.

– Képes vagy ezt mondani nekem, Bertha? – kérdezte a férje, csodálkozva tekintve rá. – Mivel vádolsz engem?

– Csak a szeszélyeddel, semmi mással – válaszolta az asszony anélkül, hogy direkt választ adott volna a kérdésre. – A megrögzött gondolatoddal, amit a fejedbe vettél, és amivel saját magad, és bennünket is nyomorulttá teszel. Annyi eszem azért nekem is van, hogy belássam, teljesen feleslegesen kínszol

bennünket. Egy szónak is száz a vége, ilyen életet, ami itt van, nem bírok ki tovább. Történjen, aminek történnie kell!

– Történjen, aminek történnie kell – ismételte meg csendben egy sóhajtas kíséretében a férfi, majd felállt, és lassan kiment a szobából.

– Ne civakodj a papával, drága mama – kérlete Elise, amint az ajtó becsukódott az apja mögött. – Így is elég szomorú, és a civakodás csak még jobban lesújtja.

– Ugyan már – válaszolta morogván az asszony. – Elegem van ebből az unalmas életből, és elsősorban miattad, nem miattam!

– De hiszen én egyáltalán nem is vágyódom el innen, anyácska, nem is kívánok jobb körülményeket, mint itt nálatok.

– Azért, mert nem ismersz jobbat, és egyre inkább elszáradsz itt, mint egy virág az itatóspapírok között – hangzott a válasz. Fiatal lány vagy, és ki kell szabadulnod a világba, ezzel tartozok neked, és ha te semmit sem értesz a világból, akkor nekem kell helytállnom érted, és képviselnem az érdekeidet, különben később joggal tehetnél nekem szemrehányást érte.

– De a papa...

– Ő egy álmodozó, semmi több, aki mindenfelé kísérteteket lát, és behúzza a függönyt az ablakokon, mert mindig éjszakát akar maga körül. Ha egyszer majd besüt hozzá a Nap, be fogja látni, hogy csak álmodott. Az pedig, hogy még véded is, a legnagyobb ostobaság, amit tehetsz, és ennek pont az ellenkezőjét vártam volna el tőled. Elég idős vagy már ahhoz Elise, hogy már a házasságra is gondolhass, és kit akarnál itt a kertünkben megismerni, ki találhatna itt rád, ahol apád még néhány céltalan kiránduló elől is el akar rejteni?

– De drága mama – mondta Elise mélyen elpirulva, mert ebben a pillanatban különös módon a fiatalemberre kellett gondolnia az erdőben, és az elcsent virágaira –, arra még bőven van idő, hosszú, hosszú idő, és ha a papa...

– Ugyan már – szakította félbe az anyja. – Pont úgy beszélsz, mint a vakok a színekről. Húsz éves vagy, Lizácska, és ha a következő hét évben is úgy élünk, mint az előzőben, akkor már huszonhét éves leszel, aztán lehetsz majd harminchét és negyvenhét anélkül, hogy valaki is érdeklődne irántad. Ez így nem mehet tovább, ha másképp nem megy, nekem, az anyádnak kell gondoskodnom rólad. Hagyd csak rám a dolgot, az apádat meg majd én lerendezem.

A beszélgetés ezzel abba is maradt. Az anya ismét hozzálátott a közben elhanyagolt munkájához, Elise pedig felment a szobáscskájába, hogy végiggondoljon egy csomó dolgot, ami aznap történt vele, és összezavarta a fejét. Sajátos volt, hogy gondolatai közben egyre visszatértek a fiatal idegenre, akit csak egy rövid pillanatra látott. Miért kellett az anyjának pont ma az ő házasságáról beszélnie, és közben azt mondania, hogy legfőbb ideje lenne, ha már ilyesmire is gondolna?

Közben beesteledett, és hamarosan beköszöntött az éjszaka is, amint a Nap lement a nyugati világoskék tónusú hegyvonulat mögött, de előtte még a hegyek felett vonuló könnyed felhőket legszebb és legrózsásabb fényével árasztotta el. Hamarosan elhalványodtak a könnyed ködképződmények is, és alig tértek át egy pompás ezüstszürke színbe, máris ólomszürkére változtak, amit a trópusokon közvetlenül a sötétség követ.

Baulen grófkisasszony még mindig nem hagyta el a szobáját, és keblei előtt karba öltött kezekkel, a nyakát ékesítő, finom korall nyakláncára lehorgasztott állával nyugtalan léptekkel járkált fel-alá kis szobájában. Közben azt sem vette észre, hogy besötétedett, és teljesen beköszöntött az éjszaka. Arra sem figyelt fel, hogy odakint anyja már kétszer bekopogtatott, és nevén szólította őt. Csak saját nyugtalan gondolatai foglalkoztatták, és olykor nyugtalanul lüktető szívére szorította görcsösen kezeit, míg végül testileg teljesen kimerülten levetette magát egy székre, ahol egy újabb órán keresztül üldögélt, eltompultan emésztve magát.

A sötétség végül elviselhetetlenné vált számára. Felállt, gyertyát gyújtott, fogta a kezébe eső legjobb könyvet, hogy gondolatait másfelé terelje, de ekkor hirtelen felkapta fejét, hallgatózni kezdett, mert a kertből, vagy legalább is a kertjüket határoló bokros rész felől egy hegedű dallamos hangjai jutottak el füleihez.

Egy thüringiai népdal, a „*Hogyan is hagyhatnád el téged*” csendes, szívhez szóló dallama volt, és mintha éles fájdalom hasított volna át az egyszerű és megható dalon. De vajon ki játszhat ott? Először azt hitte, hogy a településről jár errefelé véletlenül valaki, de a játékos ugyanazon a helyen maradt, és a nyitott ablakon át bármennyire is halk volt a játék, tisztán hallani lehetett a hangokat.

Ekkor minden elcsendesedett, csak a tücskök ciripeltek, és az erdő felől lehetett békák brekegését hallani.

Helene mélyen fellélegzett, amikor a bánatos dallamnak vége szakadt. Olyan volt, mintha a lelke szabadult volna meg valami súlyos tehertől. Odalépett az ablakhoz, hogy kitekintsen a csodálatos, csillagos égre. Ekkor ugyanabból az irányból újra felhangzottak a hangok, de most már egy mesteri kéz játszott vadul és szeszélyesen, a legmerészebb variációkra váltva, játéka azonban minden alkalomból a kezdetben játszott népdal egyszerű melódiájában oldódott fel.

Helene aggódva, riadtan lépett vissza az ablaktól. Csak nem neki szól ez a muzsika? És ki lehet az, aki ily módon fejezi ki felé hódolatát? Vollrath lenne talán? De ő nem lehet, hiszen pontosan tudta, hogy ő egyáltalán nem hegedűl. De akkor ki lehet? A helység fiatal iskolamestere, aki gyakran bosszantotta őt figyelmességével, szokott néha hegedülni, de ő csak kontárnak számít a hegedűjével. Ezeket a húrokat azonban mesteri kéz elevenítette meg.

Anélkül, hogy tudta volna, mit tesz, eloltotta a gyertyát, hogy ezzel elterelje az ismeretlen figyelmét az ablakról, de ez nem járt eredménnyel. A rejtélyes játékos nem zavartatta magát, csak

szenvedélyes játéka oldódott fel egyre lágyabb melódiákban, míg végül a hangok lassacskán elhaltak, és ismét az éjszaka csendje honolt az erdő felett.

Helene maga sem tudta, mit is kezdjen az egésszel. Hogy az a bizonyos szerenád neki szól, azt nem tagadhatta, és az óhazát felidéző dallamos játékban feloldódott a szép leányzó merev makacssága. Már régen elhalt odakint a melódia, de még mindig ott ült a függöny mögött a nyitott ablaknál, és észre sem vette, hogy finom ujjai között nehéz könnyecseppek hullanak az ölébe.

Odalent a házban mindeközben szintén nem maradt figyelmen kívül a titokzatos muzsikás játéka. Oskar, aki sötétedésig új „rabszolgáját”, ahogyan Jeremiast nevezte, lovának gondozására tanígtatta. Most elnyújtózva heverészett a szófán, és anyja legnagyobb bosszúságára egy keringőt fűtyörészett, a legcsekélyebb mértékben sem törődve anyja mérgeződésével, amikor elkezdődött az a sajátos szerenád.

Kezdetben ő is azt hitte, hogy a település valamelyik lakója járhat arra hegedűjével. Amikor azonban észrevette, hogy a zenét mindig ugyanabból az irányból hallja, és egy ideig csendben marad, majd újra elkezdődik, gyanítani kezdte, hogy végül is egy szerenádról lehet szó, ami a testvérének szól, és nem hagyta békén a gondolat, hogy ennek utána kell járni.

Amint az ablaknál hallgatózni kezdett, a hang ugyanúgy megtévesztette őt is, mint Helenet, és ő is azt hitte, hogy a zenész a kertben játszik. Először ezért kiosont a házból a legközelebbi bokor mögé, és onnan kedvezően sötét ruhájában egyre tovább lopakodott. Végül a sövényhez ért, és ekkor persze rájött, hogy a virtuóz jogahtóságán kívül van, de a közelben, mert a sövényen át a csillagok fényében felismert egy szintén sötét ruházatot viselő alakot odakint, az egyik fiatal pálmának támaszkodva.

Árcát persze képtelen volt felismerni, mert egyfelől a kalapja árnyékolta, másfelől az alacsony növésű palma árnyékában volt, de végül is egy csintalanság elkövetése szempontjából teljesen mindegy, hogy barátról, vagy ellenségről van-e szó.

Testvére szobájában röviddel ezelőtt még égett a gyertya, és az ablak nyitva volt, ami azt bizonyítja, hogy kedvében akar járni a szerenád előadójának. Mindez elég ok volt számára egy olyan csíny elkövetésére, amilyenre egyáltalán képes. Óvatosan, de gyorsan visszaosont a házhoz, és még éppen ráakadt Jeremiasra, aki befejezve munkáját indulni készült hazafelé, az egyik telepes kis padlásszobájába.

– Hé, Jeremias, hozz még nekem egy vödör vizet! – szólította meg őt halk, titokzatos hangon.

– A lovak már vedeltek – válaszolta Jeremias. – A túl sok víz árt az állatoknak, és az ember gyerekének is.

– Nem a lovaknak kell. Ott a vödör, fogd meg, és szedd a lábad!

– Ez persze nincs benne a szerződésünkben – vélekedett Jeremias – de mit meg nem tesz az ember szívességből az uráért? Jól van, megkapja a vödör vizét – és felgyűrve ingének egyik ujját, felkapta a vödröt és a ház előtti kúthoz ment, ahonnan rövidesen a vödör vízzel tért vissza.

– Rendben – mondta Oskar, miközben a víz egy részét kilottyintotta. – Kicsit több volt a kelleténél, és nehéz lenne kizúdítani. Most fogd a vödröt, Jeremias, és gyere velem a sövényig, ahol az a bolond fickó a hegedűjét nyúzza. Hallod te is a muzsikust?

– Igen – válaszolta Jeremias, és várakozva tekintett a fiatal grófra.

– Oké – nevetett a fiatalúr. – Az ő nyakába fogjuk borítani a vödör vizet, hogy lehűtsük szelíd szerenádja közben.

– Szóval erről van szó? – mondta Jeremias anélkül, hogy megmozdult volna.

– Na lódulj már, vén Jeremias! – kiáltotta Oskar, a vödörre mutatva. – Gyere, megmutatom a helyet, ahol elrejtőzött.

– Tudja – mondta Jeremias anélkül, hogy akár a kezét mozdította, vagy valami grimaszt vágott volna, azzal a szándékkal, hogy teljesítse az utasítást –, a szerződésünkben erről sincs egy szó sem.

– Miféle szerződés? Te számár – morogta Oskar. – Ha utasítlak valamire, akkor kapd össze magad, és hajtsd végre. Ennyi a szerződésünk, és semmi más.

– Úgy? – vélekedett Jeremias, aki természetesen magára vette a „számár” jelzőt. – Vízet önteni másvalakinek a hegedűjébe ellenkezik az alaptörvényeimmel, ha pedig a gróf úrnak illetéktelen oltáshoz van kedve olyan helyen, ahol nincs is tűz, tegye csak a legnagyobb szórakozással. Ott a vödör, kapja csak fel, Jeremias ma az ünnepi öltönyét vette magára, hiszen reggel a templomban volt, amit mások talán nem is mondhatnak el magukról. Különbözik pedig a magam részéről jó estét kívánok – és ezzel kezét zsebre vágva, megkerülve a vödört távozott az ajtón át anélkül, hogy tovább törődött volna a gróffal.

Oskar egy szívből jövő káromkodást eresztett utána, de belátta, hogy a makacs fickóval semmire sem megy. Eszében sem volt azonban, hogy ilyen gyorsan feladja eredeti tervét. Felkapta a vödört, és kiosont vele a kertbe. Mielőtt azonban odaért volna arra a helyre, ahol az éjszakai muzsikás állt, a hegedű már elhallgatott. Az utolsó hangok is elhangzottak, és a hely üres volt. Oskar egy ideig még hallgatózott a csendes éjszakába, de a koncertnek már vége volt, testvérének a szobája sötét maradt. Egy káromkodás kíséretében a vizet a legközelebbi ágyásra öntve az üres vödörrel visszavonult a házba.

Elise

Másnap, hétfő reggel már hét órakor három felnyergelt ló várakozott kikötve a direktor háza előtt, aki megígérte Günternek, hogy munkája megkezdésekor elkíséri, Könnern pedig, akit továbbra is érdekelt a tegnapi jelenség, úgy döntött, szintén csatlakozik a kis menethez, legalább is addig, amíg az erdőt el nem érik.

A direktor persze azt javasolta, ha esetleg vadászni támadt kedve, feltétlenül vigyen magával egy vezetőt, mert különben a sűrű, alig áthatolható erdőben eltévedhet. Könnern ezt azonban nevetve elutasította, és úgy nyilatkozott, eleget vadászott már a sűrű amerikai erdőkben ahhoz, hogy ilyesmitől tartania kellene. Egy vezető csak zavarná cserkészés közben, és bár előfordult, hogy elkóborolt egy kicsit és kerülőutat tett, de sohasem tévedt el, mivel az irányt mindig jól megjegyezte magának. Santa Clara alatt kétszáz lépés távolságra lévő folyóhoz igazodott, ahová az iránytű segítségével mindig visszatalált.

Ezen a reggelen olyan hamar mégsem tudtak elindulni, mivel egyfelől a reggelizés eltartott még egy fél óráig, aztán egy csomó ember érkezett, akik valami fontos ügyben feltétlenül beszélni akartak a direktorral, neki pedig legalább végig kellett hallgatnia, hogy mit akarnak tőle.

Már fél kilenc volt, amikor a három férfi végre a szükséges kísérőkkel, akik a földmérő eszközöket és ellátmányukat vitték, útnak indulhatott. Könnern egyébként a mappáját ezen a napon még otthon hagyta, csak a puskáját vette magához, bár túl nagy vadászatra nem számított. Az erdő túl sűrű arrafelé, ráadásul a település közelében, ahol a parasztok vasárnapi szórakozásból puskáikkal durrogtatnak, így jelentősebb vadászsikerre aligha számíthat.

Végiglovagoltak a kis városkán, és a két idegen figyelmét nem kerülte el, hogy honfitársaik még itt ebben a távoli trópusi országban is mennyire az otthoniak szerint alakították ki településüket, olyannyira, mintha még mindig otthon lennének hazájukban.

A házak névtábláin mindenfelé német neveket lehetett látni német írással, és az ajtók előtt szőke fejű, kövérkés és szutykos arcú gyerekek játszottak. Parasztasszonyok piros gyapjú szoknyáikban mosogattak a pálmák alatt, mint ahogyan a hazai öreg hársfák alatt tették volna, és német kézművesek bőrkötényeikben és papucsaikban nagy igyekezettel mentek a dolguk után.

Csak egyetlen olyan ház mellett haladtak el, amely idegennek tűnt. Kisméretű, alacsony, kőből épült épület volt, nyitott ajtókkal és ablakokkal, melyeken át látszólag üres helyiségekbe lehetett belátni. Legalább is függönyök nem voltak az ablakok előtt, ami a legszegényebb német lakásokra jellemző. A falak is üresen és kopáran néztek ki. Egyes bútordarabok azonban arról árulkodtak, hogy a ház nem elhagyatott, és az egyik komódon Könnern néhány aranyozott porcelánvázát és csecsebecsét vett észre, amint ellovagoltak a ház mellett.

A portugál előljáróság embere, a delegado lakott itt, és néhány néger fiatal kuporodott az ajtó előtt a napon, és hagyták, hogy egy teljesen csupasz, szürke kutya nyalogassa a képüket.

Az iskola az utca végén volt. A gyerekek azonban ahelyett, hogy odabent szorgalmasan tanultak volna, vadul lármázva az ajtó előtt rohángásztak, verekedtek, fogócskáztak, és mindenféle bolondos játékot játszottak. A direktor közéjük érve megállította a lovát.

– Halló, kis banda – kiáltotta feléjük –, mi történik itt? Miért nem vagytok odabent, ahol lennetek kéne, és állítjátok az utcán a feje tetejére az egész várost?

– Igenis, direktor úr – mondta az egyik idősebb fiúcska, aki ismerte őt, miközben borzas fejről lekapta a sapkáját. – Az iskolamester nincs itt, és az ajtó be van zárva.

– Nincs itt az iskolamester? – kérdezte csodálkozva a direktor. – És miért nem szaladtatok el érte?

– Voltunk nála, de nincs otthon, és egész éjszaka nem is jött haza – válaszolta a gyerek.

Egy igen elegánsan öltözött úr, fehér ingben, arany óraláncsal és néhány gyűrűvel az ujjain, panamakalappal a fején, kanyarodott be a legközelebbi utcasarkon, aki azonban furamód csizma helyett tarka színű papucsot viselt, és fogpiszkáló volt a füle mellé dugva. Amint odaért, barátságosan köszönt a direktornak és kísérőinek. A delegado volt.

– Kedves direktorom – szólította meg portugál nyelven Sarno-t –, egyre bosszantóbb a helyzet az iskolamesterünkkel. Amint éppen hallottam, tegnap késő este néhány szomszéd erősen ittas állapotban hagyta őt innen kb. öt kilométernyire feljebb a folyó mellett, és valószínűleg még most is ott fekszik, hogy kialudja mámorát. A szomszédom gyerekei ma reggel hazamentek, mert nem tudtak bemenni az iskolába.

– Ki támo lyog ott lefelé az utcán? – kérdezte Könnern, abba az irányba mutatva.

– Hé, iskolamester, iskolamester! – kiáltozták az illető felé néhányan a gyerekek közül, akik megismerték, abban a boldog tudatban, hogy a tanításból ma már nem lesz semmi. – Nézzétek csak, milyen ferdén jár, és ráadásul még botladozik is! Hahó, hahó iskolamester!

Persze arról a szerencsétlen alakról volt szó, aki ilyen állapotban nem is mutatkozhatott volna kellemetlenebb pillanatban. A direktor megsarkantyúzta a lovát, és felé vágatott, és miközben az iskola jelenlegi ura üveges tekintetét Sarno-ra emelte, ő belső felháborodástól elfúló hangon kiáltotta felé:

– Nem szégyelli magát, világos nappal, mint egy disznó támolyog itt! Megérdemelné, hogy... – de itt elhallgatott, csak ostorát szorongatta görcsösen a kezében.

– A-ajánlom magamat, direktor úr – dadogta a szerencsétlen nehezen forgó nyelvvel, miközben eredménytelenül próbált meg egyenesen állni. – Nagyon kellemes ez a mai reggel, direktor úr, milyen szép reggelünk van ma.

A direktor undorral fordította el lovát az ittastól, és lassan visszalovagolt a portugálhoz. Az iskolások csak arra a pillanatra vártak, hogy a két vezetőtől felmentést kapjanak, hogy aztán ujjongva ugrálhassanak a megszegényített tanítójuk körül.

– Most megint lemondhatunk egy iskolamesterről – sóhajtott fel a direktor, a delegado közelébe érve.

– Úgy látom, uram, kissé ideges ma – mondta a portugál gúnyos mosollyal. – Nem kéne inkább biztonságba vinnünk őt? Ha hátat fordítunk, a német ifjúság menten nekiesik.

– Nekem ez ellen nincs semmi kifogásom – kiáltotta a direktor –, még akkor sem, ha leszagatják róla a ruháit! Jöjjön, Schwartzau, jöjjön csak! El is felejtettem, bemutatni az urakat egymásnak: Franklin Brasileiro Lima úr, ők itt a barátaim és honfitársaim, Könnern és Schwartzau urak, utóbbi a kormányunk által ideküldött földmérő.

A portugál némán és némileg mereven meghajolt, majd lekapta a füle mögül a fogpiszkálóját, és elkezdte kibányászni vele a fogai közül reggelijének maradványait.

Éppen a kis házak közül az egyik előtt álltak, amelynek világos sárga névtábláján piros betűkkel „Pilger cipész” felirat állt, és Könnern, aki kevésbé érdeklődött a cipész iránt, korábban néhány alkalommal már egy igen kedves fiatalasszonyt vett észre az ablakban, aki ekkor egy pillantást vetve a csoport felé, eltűnt a szoba sötétjében. A portugál háttal állt az ajtónak, amikor a suszter, egy nagydarab, széles vállú férfi, legszebb éveiben, bőrkötényben, fején kis sipkával, felgyűrt ingujjakkal a küszöbre

lépett mögötte, és széles tenyerét a portugál vállára téve nyugodt hangon, igen rossz portugál kiejtéssel megszólalt:

– Ha még egyszer meglátlak a házamban, delegado, akkor nyomorult testedben apróra darabokra töröm a csontjaidat. Megértetted? Jó napot, uraim – fordult ezek után a direktorhoz és kísérőjéhez, mintha mi sem történt volna. – Elnézésüket kérem, hogy a jelenlétükben szóba álltam ezzel a csavargóval.

A portugál mérgében teljesen elvörösödött, és úgy tűnt, mintha apró fekete szemei szikrákat hánytak volna. Végül legalább annyira összeszedte magát, hogy válaszolni tudjon, és anélkül, hogy a kézművest egy pillantásra méltatta volna, így szólt:

– Ha bántalmazza a feleségét, és nem tudja, hogy az asszonyt tisztelnie kellene, akkor a hatóság feladata, hogy közbelépjen.

– És mivel bántalmaztam én a feleségem, te gazember? – kiáltotta a suszter, akin úrrá lett a méreg.

– Pilger! Gondolja meg, mit beszél! – szakította őt félbe gyorsan a direktor.

– Ugyan már, direktor úr, ne vegye rossz néven! – mérgelődött az ember. – Pontosan tudom, hogy mit beszélek. Még ha tízszer is delegado ez a gazember, vagy bárhogy is hívják, annál inkább szégyellnie kellene magát, mert békétlenséget és hurcol a házakba. De esküszöm, ha még egyszer átlépi a küszöböm, akkor valami szerencsétlenség fog történni. Ezt megmondom neki előre.

A portugál nem értette meg az utóbbi németül, hevesen elhangzott szavakat, értelmét azonban megsejthette, mert a mester gesztikulációját nem lehetett félreérteni. Arcvonásain a legnagyobb megvetéssel, fejével félig felé fordulva, anélkül hogy ránézett volna, csak ennyit mondott: – Még találkozunk! – Aztán horgolt papucsában, könnyedén meghajolva a direktor és kísérői felé, elindult felfelé az utcán.

Könnern a tekintetével mindeközben az ablakot figyelte, amely mögött meglátta a fiatalasszonyt, és észrevette, hogy néhányszor

óvatosan közelebb lép, hogy ne vegyék észre, és hallgatózik, mi történik odakint. Amint azonban észrevette az idegen tekintetét, gyorsan eltűnt, és többet nem került elő.

– Maradjon békében, Pilger, az nem kerül semmibe – mondta a direktor, figyelmeztető hangon.

– Éppen azért tartom távol a házamtól ezt az átkozott ólomlábút, mert békességet akarok – vélekedett a suszter –, és isten kegyelmezzen neki, ha még egyszer olyan helyen találom rá, ahol semmi keresnivalója sincs. Jó reggelt uraim – és ezzel sarkon fordulva nyugodtan visszament a házába.

A tanulóifjúság mindeközben igen érdeklődve szemlélte az egyébként rettegett mesterének mozdulatait, mert a fiatal iskolavezér szokatlanul heves mozdulatokkal hadonászott a botjával. Az egyik szomszéd azonban, aki megsajnálta szegény ördögöt ebben az állapotában, kilépett az ajtaján, minden további nélkül belékarolt, és bevezette őt a házába, hogy ott nyugodtan kialudhassa mámorát. A direktor ezek után hazaküldte az iskolásokat, akik vad ujjongással futottak szét a környező utcákon.

– Ez egy igen díszes példánya az iskolamestereknek – nevetett Günter, miközben folytatták útjukat.

– Sajnos! – sóhajtott fel a direktor. Most megint zátonyra futottunk itt a településen. Az egész gyerekserег örülhet a szünetnek, míg egy újabb, szintén ismeretlen, esetleg éppoly alkalmatlan arra adja a fejét, hogy magára vállalja az iskolamester hivatalát.

– És mi a helyzet a delegadojával? – kérdezte Könnern. – Úgy tűnik, vele sincs minden rendben.

– Ő is egy olyan gazember, akit az elnökasszony jóságának köszönhetünk. A fene sem akar direktor lenni, ha az embernek ilyen csöcseléssel kell kínlódnia, és akik elől nem lehet kitérni az itteni élet körforgásában. Ő egyébként ugyanaz az úriember, aki amott azt a hidat építette, amiért a kormánytól, miután alig készült el vele, és máris összerogyott, tizennyolc contos de reis összeget

kapott. A protekció errefelé felülmúlhatatlan! Ha pedig én egy vagy két contost kérek, hogy felépíthessem a legszükségesebb épületeket, például egy új bevándorló házat, vagy valami hasonlót, akkor fentről mindig szemrehányást kapok, hogy túl sok pénzt használok fel. De vigye el őket az ördög! Ne rontsuk el ezt a szép reggelt ilyesmivel, az a gazember pedig nem érdemli meg, hogy miatta bosszankodjak. Jöjjenek csak, kicsit hajtsuk meg a lovainkat, hiszen elpazaroltunk egy csomó értékes időt, a hordáraink és munkásaink pedig ki tudja, milyen messzire járnak már előttünk.

Alig hagyták maguk mögött az utolsó házakat, amikor ismét találkoztak a báróval, és amint észrevette a direktort, intett neki, hogy beszélni szeretne vele. A direktor megállt, miközben Könnern és Schwartzau előre lovagoltak.

– Ah, direktor úr, csak egy szóra! – szólította meg a kissé körülményes báró, tiszteletteljes meghajlással. – Megkérhetném, hogy válaszoljon egyetlen kérdésemre?

– Miért is ne, de ma reggel sietnem kell.

– Értékes idejét csak néhány pillanatra szeretném igénybe venni. Fordult önhöz a grófnő valamilyen pénzügyben?

A direktor elmosolyodva válaszolt:

– Nem tudom, nem túl diszkrét-e ez a kérdés.

– Üzleti ügyről van szó – védekezett a báró a rettenetes gyanú miatt. – Csak nem gondolja, hogy én...

– Nos, végül is nem lettem felszólítva rá, hogy titkot csináljak belőle. Igen, számtalan vállalkozási ötleteinek egyikéről volt szó.

– Szivarok?

– Igen, azt hiszem, ezúttal valami dohánnyal kapcsolatos ügyről van szó.

– Köszönöm, válaszolt a báró, visszalépve a lótól.

– Remélem, maga nem akar ebbe belekeveredni! – mondta a direktor.

– Végtelenül sajnálom, hogy nincsenek megfelelő pénzeszközök egy ilyen közhasznú vállalkozás támogatásához – válaszolta a báró, körülbelül ugyanolyan hangsúllyal és testtartással, mintha magával a grófnővel állna szemben.

A direktor felnevetett, futólag elkészönt a bárótól, és vágatni kezdett felfelé az úton, hogy utolérje két barátját.

A férfiak között a továbbiakban egyetlen szó sem hangzott el, míg el nem érték azt a helyet, ahol Schwartzának meg kellett kezdenie a földmérést, és ez az a terület volt, amely Meier farmjához tartozott. Így őt is ki kellett hívni.

Miközben Günter állványos iránytűjét kipakolta és felállította, és elvégezte a szükséges előkészületeket a munka megkezdéséhez, valamint eligazította embereit, mi lesz a feladatuk, hiszen az ilyen munkálatoknál igen fontos, hogy a földmérő és a hossz méréshez használatos láncokat mozgatók között teljes legyen az egyetértés, a direktor átlövagolt a házhoz, hogy az emberkerülő úrnak szóljon, hogy megérkeztek, és kihívja őt. Könnern persze azonnal felajánlotta, hogy elkíséri.

A kertkapu zárva volt, de véletlenül egy nemrég felvett munkás közeledett, aki ismerte a direktort, és így minden további nélkül beengedte őket.

– Menjen csak arra egyenesen, direktor úr – mondta, az út egyik enyhe kanyarulata felé mutatva. Rögtön jobbra találni fog egy lugast, az egész család ott reggelizik.

– Micsoda képet fognak vágni, amikor hirtelenül rájuk rontunk – nevetett a direktor, amint követték a széles, kiváló állapotban tartott kavicsos utat. — Sajnos ezen azonban nem segíthetnek. Neki is az érdekében áll, hogy ismerje területének határait. De már ott is ül a család. Most ismét üdvözölheti a barnácskáját.

Könnern egy szóval sem válaszolt. Valami különös elfogódottságot érzett a szíve környékén, és olyan érzés ragadta magával, mintha tiszteletlen módon hatolna be egy családi körbe, és kétségei támadtak, hogy szívesen fogják-e látni. Hosszasabb megfontolásra azonban nem maradt ideje, mert néhány pillanat múlva a család észrevette őket, csodálkozva fedezve fel az idegeneket a kertben.

Meier háttal ült, balról a felesége, jobbról a lánya. Csak akkor fordult meg félíg, amikor lépteiket hallotta maga mögött, és kezét árnyékolásként a szeme fölé tartotta. Aztán fejével ismét visszafordult, kabátja zsebéből kivett egy szemüveget, és csak akkor állt fel, miután feltette, hogy jobban felismerhesse és köszönthesse az idegeneket.

Elise mélyen elpirulva szintén felállt, amint első pillantásra felismerte a tegnapi idegent. Anyjának figyelmét elkerülte ez a mozdulat, mert ő maga is az egyik idegent nézte figyelmesen, a direktort, akit már régebből ismert.

– Tisztelt Meier uram, elnézését kell kérnem – szólította meg őt a direktor, felé közeledve. – Kedves kisasszony, foglaljon csak nyugodtan helyet, nem is akarom hosszabban feltartani önöket, csak be szeretném jelenteni, hogy a területükön megkezdjük a földmérést, és talán jobb lenne, ha kijönnének velem, hiszen önök tudják a legjobban, merrefelé húzódik az a régi határvonal, amit az a bizonyos szabólegény jelölt ki. Nekilátnánk, hogy rendbe hozzuk ezt az egész ügyet.

– Örvendek, direktor úr – szólalt meg Meier némileg aggodalmas, és ezért ügyetlenül sikerült meghajlás kíséretében. – Tényleg nagyon örülök, és rendkívül hálás vagyok érte. Ez az úr itt a földmérő? Ha szabad kérdeznem.

Könnern nyakig elvörösödött, mivel kényszeredetten magyarázatot kellett adnia arra, hogy tulajdonképpen semmi keresnivalója sincs itt.

– A magam részéről igencsak elnézést kell kérnem – kezdett bele, akaratlanul is oldalpillantást vetve Elise-re –, azért, mert

behatoltam önökhöz. Nem én vagyok a földmérő, ő már megkezdte a munkáját odakint. Csak egyszerű vándorfestő vagyok, aki néhány éve hazátlanul bolyong a világban, Isten szép Földjét körbejárva minden irányban. A direktor úrral fivérem közvetítésével barátkoztam össze, ma reggel pedig csatlakoztam az urakhoz, és csak a közismert brazil vendégszeretetre gondolva merészeltem társasággal néhány percre megörvendeztetni önöket.

– Bernard Könnern úr – mutatta be őt ekkor a direktor.

– Örvendek, hogy üdvözölhetem minálunk – szólalt meg az asszony, akinek a fiatal férfi nemes, férfias alakja és szerény viselkedése már kezdettől fogva tetszett. – Semmi oka sincs rá, hogy elnézést kérjen. Kérem, foglaljon helyet. Innának az urak velünk esetleg egy csésze kávé?

Intett a lányának, és még mielőtt a vendégek kezdtek volna kimenteni magukat, Elise megörülve az alkalomnak, gyorsan beszaladt a házba, hogy kihozzon még néhány csészt.

Meier szorult helyzetében nem tehetett mást, mint támogatni a már megtörtént meghívást. Kézmozdulattal ő is kérte vendégeit, foglaljanak helyet, és a beszélgetés közte és a direktor között természetesen az őket leginkább érdeklő témára terelődött.

Elise anyja közben Könnernnel kezdett társalogni, akitől rövidesen megtudta, hogy már évekkorábban hagyta el Németországot, és azóta végigcserkészte Észak- és Közép-Amerikát. Az időt részben vadászattal töltötte, részben pedig vázlatokat és tanulmányokat gyűjtött a mappájába.

Jóllehet Meier elmélyülten társalgott a direktorral, azonban a másik társalgásból sem hagyott egyetlen szót sem veszendőbe menni, és néhány alkalommal félig tudat alatt meglegedetten bólogatott a fejével. Úgy tűnt, egyre inkább feloldódik, és felhagyott eddigi félénkségével is, és amikor Elise kihozta a csészeket és betöltötte a kávé, ő maga is az asztalhoz húzta a székét, és társalogni kezdett a fiatalemberrel.

– Mondanék én magának valamit, Könnern – szakította félbe a direktor a beszélgetést. – Meier úrral most kimennénk a barátaihoz, hogy először is lendületet adjunk a munkának. Ez nekem félórányi elfoglaltságot jelent, aztán visszatérek ide magáért, és utána elkísérem egy közeli völgy torkolatához, ahonnan felfelé indulva esetleg még levadászható vadra is bukkanhat. Idefent a fennsíkon nehezen tudom elképzelni, hogy találna olyasvalamit, amire érdemes lenne rálőni.

– Ez igen jó lenne – válaszolta Könnern, ismét akaratlan pillantást vetve Elise felé –, ha közben biztos lehetnék benne, hogy nem leszek terhére a hölgyeknek.

– A legcsekélyebb mértékben sem – válaszolta az anya. – Még nem ismeri a birtokunkat, és ha kedveli a növényeket, akkor közben alkalma nyílik rá, hogy körülnézzon a kertünkben, hiszen a férjem nagy gondot fordított arra, hogy összegyűjtse ide az errefelé honos növényeket és bokrokat. Elise majd körbevezeti.

– Végtelenül boldog lennék, ha a fiatal hölgy... - dadogta Könnern.

– Látja – mondta a direktor –, máris jó kezekbe került, és addig ki fogja bírni, amíg visszajövök. Egy fél órán belül feltétlenül visszaérünk. Velem jön ugye, Meier úr?

– Elnézését kell kérem – mondta a megszólított sajátos, zavart mosollyal. – Éppen el vagyok foglalva valamivel, de Karl, az alkalmazottam önnel küldöm, aki kifogástalanul eligazodik az ilyen ügyekben. Ha lenne olyan szíves, és megmutatná neki a határvonalakat, ő maga fogja ideiglenes jelzésekkel ellátni, én pedig majd gondoskodni fogok a végleges jelzések elkészítéséről. Bízson csak meg benne. Épp egy kis munkával vagyok elfoglalva, amit nem szeretnék félbeszakítani. A fiatalembernek pedig valószínűleg nagyobb örömet szerzek, ha elkísérem őt a könyvtáramba. A könyvek ritkábbak Brazíliában, mint a virágok.

– Előbb inkább a virágokat, ha kérhetem! – mondta Könnern, aki ezen a napon különös érdeklődést tanúsított a virágok iránt, jóllehet a legcsekélyebb fogalma sem volt a botanikáról, és mivel

Elise már felemelkedett, ő maga is felállt, hogy végigkísérje őt a kertben.

– Látom, különösen érdeklődik a virágok iránt – mondta a fiatal lány, miközben már a kert feléig némán lépkedett Könnern mellett anélkül, hogy kísérője alkalmat talált volna a társalgás megkezdésére. A kérdés feltevésekor csintalan mosoly jelent meg ajkai körül, és tekintetével félig lopva kísérőjének arcvonásait figyelte, de azonnal lesütötte a szemét, mert ekkor a fiatalember hirtelen gyanút érezve, a lány felé fordult.

– Miről gondolja ezt, kisasszony?

– Mert előnyben részesítette a virágokat apám könyvtárával szemben – válaszolta Elise, tekintetét azonban nem merte ráemelni, mert attól tartott, hogy elárulná a vonzalmát.

– És ön más okot tényleg nem ismert fel? – érdeklődött tovább Könnern, mert ekkor kétségei támadtak, hogy a tegnapi viráglopása mégsem maradt észrevétlen.

– És mi más okom lehetne? – kérdezte Elise, olyan őszintén nézve a szemébe, hogy a csillogó tekintet elől a másik rémülten a földre nézett.

– Ne haragudjon az ügyetlen kérdésem miatt – mondta halkán –, de elárulhatom, hogy az ön kíséretében miért részesítettem előnyben a virágokat. a poros könyvekkel szemben.

– Tényleg kíváncsivá tesz, hogy megtudhassam – mosolyodott el Elise, de érezte, hogy közben elpirult.

– Egészen egyszerű – mondta Könnern naivan. – Egy olyan vadász és csavargó életében rejlik, mint amilyen sajnos én magam is vagyok. Látjuk Isten szép világát csodás pompájában, minden vonatkozásban, gyönyörűségeiben és borzalmas pusztáiban, hatalmas tömegeiben és legkisebb, meghitt szegleteiben és sarkaiban, de bárhová is érkezünk, mi magunk mindig csak idegenek és hontalanok maradunk. Szívünk odahaza ragaszkodott a csendes családi kör varázslatához. Odakint ki vagyunk taszítva az általános zűrzavarba, és amikor az est békés óráiban minden

ember, akikkel csak futólag érintkezünk, visszahúzódik tűzhelyének menedékébe, hogy bizonyos értelemben elnyerje övéinek megbecsülését azért, amit egész nap végzett és teremtett, mi leheveredünk egy magányos tábortűz mellé, vagy ami még ennél is rosszabb, egy siralmas, barátságtalan fogadóban, és azon töprengünk, hogy bár napközben mindenünk megvolt, amit az ember csak kívánhat magának, de valójában minden hiányzik ami az ember tulajdonképpeni boldogságához kell.

– Egyszóval odakint hiányzik az érintkezés a szelíd asszonyokkal, ami a férfi életének enyhítő eleme, akinek útját egész évben durva és vad környezetben kell végigküzdenie. Ezért bárhol, ahol egy kedves, barátságos asszonyra találunk, tekintetében az egész mennyországot érezzük magunkénak, az elhagyott otthoni házas életet, és bár lehet, hogy az öröm, amit ilyenkor érzünk, a honvágy valamilyen formája, valami mégis megmozdul a szívünkben, ami jó és nemes, és ami egész idő alatt csendben ott szunnyadt. Nem tudom, kedves kisasszony, érti-e, mire gondolok?

– Azt hiszem, igen – suttogta Elise, és ebben a pillanatban ő maga is úgy érezte, mintha egy hosszú, sivár utat járt volna be magányosan és örömtelenül a világban, és most a messzi távolból a hazai harang kongását hallaná meg. És ennek ellenére egy fájdalmas érzés futott végig rajta még akkor is, ha ezt nem akarta bevallani magának. Csak futó gondolat volt, hogy az idegen tegnap a virágokat sem őmiatta vette magához, és őrizte meg. Csak a hazájára emlékezett, talán egy másik kedves lény emléke ragadta magával abban a pillanatban, aki várakozik rá, és a mély érzés, ami szavaiból és egész lényéből kitűnt, nem a jelenre vonatkozik, hanem egy elveszett, vagy már régen nélkülözött otthoni boldogság tükröződik benne

Egy ideig megint némán bandukoltak egymás mellett a kertben, és mindegyikük saját gondolataival volt elfoglalva.

– Milyen szép itt minden ebben a pompás, trópusi világban – szakította meg végül a csendet Könnern. – Milyen jót tesz az ember testének ez a meleg levegő, és milyen szépek azok a csodás

alakú fák, amelyek azt a szép, természetes facsoportot alkotják. Az itteni bennszülöttek minden bizonnyal boldog emberek lehetnek.

– És miért csak a bennszülöttek? – kérdezte Elise

– Mert nekik csak a jelennek kell élniük – mondta Könnern. Nincs semmi a világon, ami megkeseríthetné számukra a pillanat élvezetét, nincsenek emlékeik, amelyek visszacsalogatnák őket. Nem vágyakoznak vissza gyermekkoruk valamelyik elhagyott játszóterére. Hát nem érzi magát boldognak még a lappföldi is, a hófödte tájban lévő kormos kunyhójában, szennyben és nyomorúságban, pusztán csak azért, mert ott van a hazája? Mennyivel jobb az élete egy brazilnak a pálmaerdők és narancsültetvények illatának világában?

– Még mindig ennyire ragaszkodik a hazájához?

– Édes istenem – mondta Könnern. – Igazán nem sok mindent hagytam hátra, ami odaköthetne engem. A szüleim már mindketten meghaltak, és ilyen hosszas távollét után aligha remélhetem, hogy fivéremen kívül, aki még mindig ott él, a barátaim még mindig ugyanolyan meleg szívvel gondolnak rám, mint amilyet én vinnék vissza. Azt állítják, hogy a honvágyat csak a hazába visszatéréssel lehet olyan alaposan kigyógyítani, hogy ne térjen vissza. Ennek ellenére mégiscsak valamilyen varázslat lebeg a hely felett, ahol valahol a bölcsőnk állt, és nem tudom, valaha is meg tudnék-e barátkozni a gondolattal, hogy Brazíliát válasszam állandó tartózkodási helyemként anélkül, hogy legalább még egyszer viszontlássam a hazai földet. Ön nem érez ilyesmit?

– Félig-meddig még gyerek voltam, amikor elhagytam Németországot – válaszolta Elise. Annak idején mást nem is ismertem a szülői házon kívül, és mivel a szüleim is velem jöttek, alig hiányzott valami az óhazából. Néha érzek némi vágyakozást, hogy újra lássam a hazámat, de ez mégiscsak egy bizonytalan érzés, aminek nincs semmi szilárd alapja, és ezért nem is

hatalmasodik el úgy rajtam, hogy hosszas és komoly bánatot okozna.

– De mégis nagyon magányos életet él idefent.

– Nem vagyok máshoz szokva – mondta Elise, azonban mégiscsak mélyen felsóhajtva. Apám és anyám olyan jók hozzám, és minden, amire szükségem van, bőségesen rendelkezésemre áll. Miben tudna többet nyújtani nekem az odalenti zajos világ? Minél többet látok belőle, annál kevésbé tetszik, és csendben már gyakran megköszöntem apámnak, hogy teljes mértékben távol tart bennünket idefent a településsel való kapcsolattól.

– De tulajdonképpen mit látott már abból, ami odalent van?

– Mit? Nagyon is sokat! – mondta Elise csodálkozva: – Lármázó, ittas embereket, akik gyakran mennek el itt a házunk közelében, hallom a munkások panaszait, a kolonisták közötti civakodást, veszekedést, irigységet és gyűlölködést, akik gyakran apámat kérik meg, hogy tegyen igazságot közöttük, és ne legyenek kénytelenek ügyvédhez fordulni. Igen szomorú, hogy az emberek képtelenek békességben élni egymással, és apámnak egészen biztosan igaza volt abban, hogy visszahúzódott tőlük.

– Már régen élnek itt Brazíliában?

– Lehet már vagy hét éve, talán valamivel kevesebb. Annak idején odalent a kolónia alig megkezdett település volt, ahol kezdetben csak kevés ház állt. Csak az utóbbi két évben kezdtek a kivándorlók rátalálni erre a helyre. Apám azt állítja, mindez azért történt, mert hazug spekulánsok azt terjesztették, hogy errefelé rendkívül termékeny a föld, és mostanában alig telik el olyan hónap, hogy ne érkeznének újabbak hajórakomány számra.

– Most is éppen ez a helyzet – vélekedett Könnern. – Ma éppen azért jöttünk fel ide, hogy a közelben lévő területeket mérjük fel kolonisták számára. Valószínűleg idefent is kapni fognak egy csomó új szomszédot.

– Ebben az esetben apám bizonyára el fog költözni innen – nevetett fel Elise –, hiszen már régen beszél erről, bármennyire is

barátságosra alakította ki ezt a helyet. Ha anyám nem lenne ellene, apám már régen megint valami magányos helyet keresett volna valahol az erdő mélyén.

– De miért utálja annyira az embereket? Elkövettek valamit vele szemben?

– Nem tudom – mondta Elise naivan. – Sohasem beszél ilyesmiről. Sőt, ráadásul... – Itt hirtelen elhallgatott, és orcái enyhén elpirultak.

– Tehát mi van vele? – kérdezte Könnern, kevésbé a kérdés iránt érdeklődve, sokkal inkább maga a lány érdekelt, aki szerény egyszerűségével sajátosan varázslatos hatással volt rá.

– Ó, semmi – mondta Elise halkan. – Apámnak néha egészen sajátos ötletei támadnak, ha távol akarja tartani a számára terhes embereket.

– És azt hiszi, kedves kisasszony, hogy kellemetlenül érintené őt, ha esetleg még egyszer feljönnék, mielőtt elhagyom a kolóniát?

– Máris távozni akar? – kérdezte a lány szinte rémülten, de sokkal inkább magától a kérdéstől ijedt meg.

– Lehetséges, hogy még néhány napig, esetleg néhány hétig a szomszédságában maradok – mondta a fiatalember. Levelektől függ, amelyeket Rio-ból várok, és esetleg már a következő postahajóval meg is érkezhetnek. De még mindig nem válaszolt a kérdésemre.

– Melyik kérdésre?

– Hogy apja neheztelne-e, ha ismét feljönnék, hogy elbúcsúzzak önöktől – mondta Könnern, és saját magán is valami fájdalmas érzés suhant át, amint kiejtette a szavakat.

– Azt, hogy apám neheztelne-e – mondta Elise, miközben arcán fájdalmas mosoly jelent meg –, persze nem tudhatom, én azonban biztosan nem örülnék neki, ha ilyen hamar búcsút akarna venni tőlünk.

Könnern válaszolni szeretett volna, de nem volt rá képes. Valami üres szólam nem passzolt volna az egyszerű lány szívből jövő szavaihoz, az pedig lehetetlen volt, hogy érzelmei szerint válaszoljon. Csak megragadta a lány kezét, és végül mély érzéssel így szólt:

– Még sincs egészen elveszve az az ember, akinek érkezésekor megőrül valaki, távozásakor pedig bánatossá válik. Egyszerűen fejeztem ki magam, ahogyan érzem, de biztos lehet benne kisasszonyom, hogy ön örökre kedves emlék fog maradni számomra.

Elise szinte döbbenet nézett végig rajta. Talán többet mondott, mint amennyit egyáltalán szabad lett volna? Hiszen nem volt hozzászokva semmiféle társas kapcsolathoz, ezért mintha saját magát próbálta volna kimenteni, így folytatta:

– Olyan régen nélkülözünk itt mindenféle társasági kapcsolatot, hogy tényleg nem értheti félre senki, ha megőrülünk annak, hogy baráti látogatásával valaki megszakítja ezt a sivár magányt.

– Én sem értettem másként, kedves kisasszony – mondta Könnern felsóhajtva. – Ennek ellenére köszönet érte. De úgy tűnik, az édesanyja már keresi, és az ajtóban már ott áll a direktor is, rám várakozva. Az idő oly hamar elszállt, én pedig azt hittem, hogy csak néhány percet töltöttünk el a kertben.

– Isten önnel! – mondta Elise, és bármiféle tartózkodás nélkül búcsúzásként felé nyújtotta a kezét.

– Isten önnel, kedves kisasszony – mondta a fiatalember, és egy pillanatig képtelen volt eldönteni, hogy ajkához emelje-e a felé nyújtott kezét, de aztán erőt vett magán. Tisztelettudóan meghajolt, és gyorsan elhagyta a kertet.

Zuhbel farmja

A direktor megfordította a lovát, amint Könnernt közeledni látta, majd útnak indult előtte a keskeny úton.

– Nos, hogyan tetszett önnek a család? – szólalt meg végül, amikor már elég messzire eltávolodtak a háztól és a kerttől, hogy onnan ne hallhassák meg őket. A lány ugye egész szemrevaló teremtés, nem igaz?

– Tényleg, valóban csinos lány – mondta Könnern, és szinte szégyellte magát a profán véleménynyilvánítás miatt, mert úgy tűnt számára, hogy ezzel szinte megszenstegtelenítette ezt a szerény, ártatlan lelket. Szerencsére azonban a keskeny út megakadályozta a további társalgást.

Egy negyedóra elteltével a direktor megmutatta neki a völgyet, ahol érdemes lenne végigmennie, hogy kissé megismerje az erdőt és közeli környezetüket. Megmutatta neki, hol kötheti ki a lovát, óvva intette a hosszas bolyongástól, nehogy eltévedjen a hegyek között, majd Könnernt magára hagyva útjára indult.

A fiatalember mélyen fellélegzett, amikor végre már egyedül volt az erdőben. Igényelte, hogy magányosan elmélyedhessen gondolataiban, és bármennyire is lelkes vadásznak számított, ezúttal szinte megfélemedezett róla, miért is jött ki az erdőbe. Akaratlanul megeresztette lovának gyeplőjét, hogy nyugodtan kövesse magát a völgy felé vezető gyalogösvényt. Odafent állítólag kellett még lennie egy farmnak, ahol otthagyhathja a lovát, hogy onnan gyalog menjen tovább vadászni, mert az erdőben, nyeregben ülve erre nem lett volna lehetőség.

De vajon miféle elfogódottságot érzett hirtelen a fejében és szívében, és észlelt eddig soha nem érzett érzelmeket? Az erdő egyszerű, szerény gyermekének a megpillantása, és a vele együtt eltöltött rövid idő lett volna ennek oka?

A bolondos ötlettől csak megrázta fejét, sőt néhány alkalommal igyekezett emlékezetéből száműzni a lány szelíd

képét, ez azonban nem sikerült. Amint az erdőben hallgatózott, hallotta a dallamos hangját. Ha körülkémlelt valami vad után, minden bokor mögött a fiatal lány csintalan mosolyát látta, mintha csak azt kérdezte volna tőle, tényleg szereti-e a virágokat, és minden harmatcseppből Elise hűséges szemei tekintettek felé.

Egyszóval, fülig szerelmes volt, és az bosszantotta a legjobban, hogy ezt maga előtt is képtelen volt titokban tartani.

– Kész örület – filozofált maga előtt. Belovagolok egy kertbe, meglátok egy fiatal barna lányt, belenézek a szemeibe, és ettől egyből elmegy az eszem! De lehet, hogy nem is most ment el, hanem már korábban, talán odafent Costa Rica-ban, vagy a Mississippi mentén, vagy bárhol máshol. Az ördög tudja. De lássuk csak, képes vagyok-e erőszakot venni magamon, hogy kiűzzem a fejemből a lány képét, még akkor is, ha egy barnácskáról van szó, a világ legszebb őzike szemeivel. Ráadásul nem is a legszebb, az orra kicsit ferdén áll, csak egy egészen kicsit, de mégiscsak ferdén, és egy valódi szépséghez képest tompának tűnik, álla lehetne kicsit hosszabb, és arcán nincsenek is gödröcskék, pedig én odavagyok a gödröcskékért.

És amint így erőszakkal fogalmazgatta a kedves hibáit, álla és orra felett azok a szemek egyre csak mélyen az övébe néztek, a pálmák sustorgásában csendesen elsuttogott szavait hallotta, amikor így szólt hozzá: *„Én azonban biztosan nem örülnék neki, ha ilyen hamar búcsút akarna venni tőlünk.”* És minden, szellőtől megrezdülő ág mintha integetett és azt kiáltotta volna: – Vissza! Menj vissza! Mögötted vár a boldogság, amit hátrahagytál! Minek bolyongsz továbbra is magányosan ebben a sivár nagyvilágban?

Néhányszor tényleg meg is ragadta lovának gyeplőjét, mintha nyomába akarna eredni ennek csodás hangnak, mely hívogatta, de ez mindig csak egy pillanatig tartott. A következő pillanatban már makacsul hátravetette a fejét, és összeszorította a fogait. Az álomképek azonban nem hagyták nyugton, és csak akkor tért rendesen magához, amikor odaért a direktor által jelzett házhoz, amely a település szélén állt, és ahol ott akarta hagyni a lovát, hogy onnan tovább induljon vadászni.

A tulajdonos persze éppen nem volt otthon, odakint járt az erdőben, ahol egy új pajtához akart fákat kivágni. Nem volt azonban semmi probléma, mert a felesége beengedte egy kis körülkerített legelőre, ahol a lova szabadon legelészhetett, majd puskáját vállára vetve elindult az erdőbe, hogy minden gondolata és ábrándozása ellenére kipróbálja vadászszerencséjét.

Valóban nincs a világon jobb megoldás a terhes gondolatok elűzésére, mint egy gyalogos séta a trópusi erdőben. Nyeregben ülve a ló megtalálja magának az ösvényt, kikerüli, vagy leküzdí az akadályokat, és lovasát végigviszi az úton. A magányos lovaglás pont megfelel a morfondírozásnak, és miközben a test végre nyugodtan a lóra bízta magát, a szellem és fantázia számára tágas tér nyílik, hogy elkalandozzon.

Persze teljesen más a helyzet, amikor az ember saját lábán jár a bozótban, ahol minden hibás lépésnek megtorpanás a következménye. Tüskék és kúszónövények zárják el az útját. Ilyenkor a morfondírozás feltétlenül abbamarad, és más gondolat nem is merül fel, mint az út szabaddá tétele.

Ez a körülmény Könnernen is segített. Amint a farm legtávolabbi kerítését is elhagyta, és bejutott a tényleges erdőbe, ahol még az irányra is ügyelnie kellett, amerre menni akart, a körülötte lévő erdő visszanyerte saját valódi karakterét, és a vadonban felébredt benne a régi vadászszenvedély. Az első ösvény, amelyre rátért, azonnal arra készítette, hogy a vadonban élő állatok nyomát keresse.

Önmagában már az is csodálatos érzés, egy idegen, ismeretlen erdőben, puskával a kézben lépegetni, és az embernek tulajdonképpen magának is vadásznak kell lennie, hogy mindezt felfoghassa. Minden nesz idegennek tűnik, még a levelek sustorgása is szokatlan a fülnek, ráadásul egy trópusi erdőben az állandó mozgásban lévő hatalmas levelek a vadász tekintetét hol ide, hol oda vonzzák, és mindez lázas feszültségben tartja.

Imitt-amott megzizzen a lomb, megreccsen egy száraz ág, fajdriad fel közvetlenül a vadász lábai előtt sajátos zajjal, és mindjárt

el is tűnik a bozótban, még mielőtt az össze tudta volna szedni magát egy lövéshez. Ismeretlen ösvény vonja magára a figyelmét, és arra készíti, hogy messzire letérjen korábbi útjáról, és hosszú kerülőket tegyen az erdőben.

Könnern is így barangolt ma a vadonban, ahová természetesen nagy vadász-várákozásokkal indult. Talált is egy helyet, ahol vaddisznósorda túrta fel a földet, látta egy kis szarvasfajta, sőt egy alkalommal párdúc vagy tigris kitaposott nyomait is, de lövésre csak néhány fajd esetében került sor, amelyekre a söréttel töltött csőből tüzelt. Ez volt minden, és amikor a Nap állása alapján úgy ítélte meg, nemsokára beesteledik, elindult visszafelé, és naplemente előtt fél órával elérte a telepes házát, ahol a lovát hagyta.

A férfi ekkor már otthon volt, és a legbarátságosabban fogadta az idegent, ahogyan a telepesek köreiben szokásos, és menten elnevette magát, amikor Könnern elmondta, hogy még az est folyamán vissza akar térni a kolóniába.

– Kedves barátom – mondta erre –, ez kész ostobaság. Mire felnyergeli a lovát, és útnak tud indulni a legelőről, addigra a Nap már lement, és a világ ezzel azonnal koromfeketévé válik. Aztán már csak merésztheti a szemeit, ha lovával elakad a silány úton, ráadásul kezét, lábát még el is törheti. Ellovagolni a sötétben? Gondolja csak meg. Különben pedig el sem ereszteném, ha tényleg el szándékozna menni. Talán azt gondolja, olyan gyakran járnak erre idegenek, hogyha valakit befogunk, akkor azt rögtön el is eresztenénk? Isten őrizzen! Ma este jól elbeszélgetünk, maga mesél a külvilágról, én pedig az itteniről, és majd meglátja, milyen gyorsan eltelik az idő.

Nem is fogadott el kifogásokat, és mivel Könnern olyan hangulatban volt, hogy sokkal inkább kedve támadt, az estét teljesen idegenekkel, mint barátok közti csevegéssel eltölteni, nem is volt szükség a barátságos gazda hosszas rábeszélésére, hogy eleget tegyen kívánságának.

Miközben Könnern egy hatalmas narancsfa alatt üldögélt, és néhányat elfogyasztott a körülötte földet ellepő gyümölcsökből, a német elmesélte neki élete történetének legnagyobb részét. Heinrich Zuhbel volt a neve, Korábban vándorkereskedő volt Rio Grande-ben, ahonnan kereskedő kocsival különböző utakat tett Uruguayban, miközben állítása szerint egy csomó pénzt keresett. Egy alkalommal eljutott San Leopoldo-ba, ahová árút szállított, és ott ragadt. Szerelmes lett ugyanis, vagyis jobban mondva tulajdonképpen a mostani felesége szeretett bele. A szülőknek ez ellen nem volt semmi kifogásuk. Az összes holmiját eladta egy frissen bevándorolt zsidónak, átvette apósa farmját, és gazdálkodni kezdett rajta mindaddig, míg végül túl sok szomszédja lett. A jelenlegi Santa Clara kolónia, ha nem is akkor alapították annak idején, mert az már korábban megtörtént, rohamos fejlődésnek indult. Zuhbel akkor elhatározta, hogy átköltözik ide. Különben is hozzá volt már szokva az ide-oda költözéshez a világban, és ezúttal sem esett neheze. Szorgalmával és kitartásával egész csinos kis birtokot hozott össze, és úgy vélte, elég távol él a kolóniától ahhoz, hogy állatokat is tarthasson, és emiatt ne legyen bosszúsága minden pillanatban a szomszédaival. Gyermekeit innen persze nem tudta iskolába járatni, mert túl messze volt, és az iskola különben sem ért semmit. Ezért ő és a felesége saját maguk oktatták gyermekeiket, honfitársai pedig bármikor meggyőződhetnek róla, hogy már mi mindent tudnak.

Az ember így fecsegett egyvégtében, és az ezer történet egyikét mesélte el, amit az országok vándora bármely kunyhóba betérve végighallgathat, és az utazás kellemetlenségeinek egyikeként kénytelen elviselni. Élettörténet a legcsekélyebb érdekesség nélkül, kolóniák mindennapi élete, tele munkával, boldogsággal és szerencsétlenséggel, melyek tarkán és céltalanul követik egymást.

Ez az ember azonban mégsem tűnt közönséges parasztnak, amit korábbi foglalkozása is igazolt. Egy elfuserált zseni volt, aki felületesen mindenből tanult egy kicsit, és ahol alkalom adódott rá, igyekezett a keveset is érvényre juttatni.

Amikor a Nap végül lebukott a fák mögött, meghívta vendégét, térjen be a házába, mert a harmat már kezdett aláhullani. Könnern odabent megismerhette feleségét is, aki az asztal megterítésével szorgoskodott, és egy fiatal, talán tizenhárom éves csodaszép, de már magas termetű lány segített neki.

Az asszony nem a német parasztasszonyok szokásos viseletét, hanem sokkal inkább a vidéki kézművesek feleségeinek ruházatát hordta: Kékvirágos vászonruha, fehér kötény és kétségtelenül a vendég tiszteletére sárga-piros kockás kendő a nyaka köré kötve. Egykor bizonyára nagyon csinos lehetett, mert ennek nyomai a mai napig felismerhetőek maradtak, de a kemény munka és a forró napsugarak felőrölik a testet, ami aztán hamar elvirágzik. Szerényen köszönt, és lányával együtt elhagyta a szobát, amint Könnern belépett, de a gazdának is akadt még dolga odakint.

– Foglaljon helyet, és helyezze magát kényelembe – szölt vendégéhez, amikor bekísérte a szobába. – Rögtön visszajövök, csak kimegyek valamiért, amit saját magam készítettem, és szeretnék megmutatni magának.

Ezzel ő is kiment a szobából, és a fiatal németnek elég időt hagyott, hogy szorgalmasan szemügyre vegye egy német-amerikai ültetvényes otthonát, és a hely valóban csodás látnivalónak tűnt!

A nagy, tágas, fehérre meszelt falú szoba a ház egész elülső részét elfoglalta. A bútorok legnagyobbbrészt egyszerű, fehér fából készültek. Csak az egyik sarokban álló, valószínűleg Németországból származó asztal készült mahagóniból. Úgyszintén egy szék is, amelynek azonban csak három lába volt, és valószínűleg már csak hagyománytiszteletből állt a sarokban.

Az egyik fal mellett diófából készült zongora állt, mellette kibontott liszteszsák, amelyből valószínűleg ott helyben vették ki a napi szükségletet. A zongorán egy lóról valószínűleg nemrég levett kantár hevert, mert a zabla még nedves volt, a sarokban az ablak közelében egy régi, szakadt nyereg, mellette két hordó, az egyikben bab, a másikban borsó. A mahagóni asztalon terítőként az asszony valamelyest már viseltes vállkendője szolgált,

amelynek sarkai nem lógtak eléggé alá ahhoz, hogy elrejtsenek egy pár magas szárú cipőt, és egy pár, még pucolásra váró női cipőt. A vállkendőn egy odavetett nadrágtartó pihent.

A család a zongorától eltekintve különben is döntően muzikálisnak tűnt, mert felette a falon egy szokásos kézi mérlegen és egy már régebben le nem porolt kabáton kívül még két gitár és egy hegedű lógott, mindhárom meglehetősen viseltes állapotban. A szoba egyébként tisztának látszott, a padló frissen felsúrolva, sőt az egyik ablakon egy gyengén sikerült függöny is látható volt.

Könnern a puskáját a liszteszsák közelében lévő sarokba támasztotta, és még elég ideje maradt, hogy körülnézzon a szobában, mire végül a gazda visszatért egy üveg borral és poharakkal a kezében.

– Nos, kóstoljon meg egy pohárával ebből a „Santa Clara aszú”-ból! Kapitális borocska – fűzte még hozzá, miközben az üveget az asztalra tette és kihúzta belőle a dugót. – Saját termés. Talán még fiatal egy kicsit, de pompás.

A bor rózsaszínű volt, de amint Könnern megkóstolta, felnevetett, és felkiáltott:

– Eltévesztette a palackot, hiszen ez málnaecet!

– Málnaecet? – kérdezte Zuhbel csodálkozva, miközben óvatosan belekóstolt a poharába. – Hiszen nem is tartok ecetet. Elnézést, de ez az én aszúborom. Egy kicsit savanykás, mert a szőlőbogyók errefelé nem egyszerre érnek, de szavamat adom, ha az ember egyszer hozzászokott, akkor többé a legjobb rizling sem fog ízleni.

– El is hiszem – mondta Könnern, aki újabb kísérletet tett, de aztán fejét rázva a poharat letette az asztalra. – Nem vagyok a borok ismerője, kedves uram, különben is csak vizet szoktam inni. Bármilyen bor pillanatokon belül a fejembe száll.

– Ez bizony nem – kiáltott fel Zuhbel nagy igyekezettel –, valóban nem, még akkor sem, ha meginna akár három palackkal. (Könnernnek már a gondolatra is összerándult a gyomra, és

összekoccantak a fogai.) Különben tejet is kaphat. Nálunk az asszonynépség szokás szerint tejet iszik. De már jönnek is az étellel. Lásson neki derekasan, a napi vándorlás után bizonyára megéhezett.

Az asszony valóban felszolgálta, amit a ház nyújthatott, ízletes kenyeret, friss vaját, jó sajtot, tejet és tojást. Mindezt bőségesen és a legnagyobb tisztsággal, de nem szólt egyetlen szót sem, ha nem fordultak hozzá közvetlenül kérdéssel. A fiatal lány is szerényen visszahúzódott, és nem is mert rendesen az asztal közelébe ülni. Egyedül Zuhbel vitte a szót, szakadatlanul mesélt itteni életéről a brazilok között, a munkájáról és sikereiről, hogyan mutatta meg az itteni embereknek, miként kell művelni a földet, saját szántóit és gazdaságát, mit nevel és mi mindent tett lehetővé, és hogyan tett rendet odalent a településen.

– A direktorral semmire sem lehet jutni – folytatta. – Tényleg semmire. Durva egy alak. Felfűjt és büszke. Megjátssza magát, és ebben rejlik az ereje. Mindent jobban akar tudni, és a legcsekélyebb mértékben sem udvarias. A delegado teljesen másfajta ember. Ő tudja, mi az udvariasság, miből ért az ember. A legegyszerűbbekkel is szóba áll, öröm beszédbe elegyedni vele.

Aztán a grófnőről kezdett beszélni, aki egyszer így szólt hozzá: „*Kedves Zuhbel uram*”, amitől ő el volt ragadtatva. Igazi hölgy, amilyennek lennie kell, de mégis annyira közvetlen, amennyire lehetséges.

Könnernt fārasztani kezdte a beszéd. Már régen észrevette, hogy barátságos gazdája azokhoz az emberekhez tartozik, akik a szomszédaikat csak annak alapján ítélik meg, ahogyan azok őhöz viszonyulnak, és alapvetően utálnak mindenkit, aki náluk okosabb vagy szorgalmasabb, vagy eredményesebb a munkájuk. Sajnos ilyenek minden rétegben előfordulnak, és nem is kell Brazíliába menni, hogy találkozzon velük az ember. Zuhbel, aki rájött, hogy vendége idegen errefelé, és ritkán van alkalma rá, hogy előrukkoljon előnyös tulajdonságaival, a telepésekkel kezdett egymás után foglalkozni, mert úgy vélte, hogy ezzel

megfelelő áttekintést nyújt az itteni viszonyokról az új bevándorló számára.

Közben teljesen besötétedett, és odakintről közeledő ló patájának dobogása hallatszott, és rögtön ezt követően egy fiatal, körülbelül tizenhét éves, erőteljes fickó lépett be a szobába. Zuhbel fia volt, aki barátságosan üdvözölte az idegent, majd anélkül, hogy családjáról a legcsekélyebb mértékben is tudomást vett volna, leült az asztalhoz, és megette a még fellelhető ételleket, sőt még egy pohár bort is ivott rá anélkül, hogy bármiféle grimaszt vágott volna hozzá.

Miközben evett, Zuhbel mintha parázson ült volna. Ide-oda izgett mozgott a székén, egyre csak a fiát figyelve, és amikor az már bekapta az utolsó falatot is, és félretolta a tányért, felállt, és kezeit dörzsölve így szólt hozzá:

– Akkor kezdhethük. Most egyszer megláthatja, hogy mi itt a braziliai erdőségben nem csak unalmas parasztok és favágók vagyunk, hanem a művészetek terén is képesek vagyunk valamire. Készen állsz, fiú?

– Igen, apám – válaszolta a fia, felállt, megtörölte a száját, zsebéből előkapott egy összecsukható fésűt, hogy felületesen rendbe hozza a frizuráját, aztán minden további nélkül felnyúlt a zongora felett lógó hegedűért, amit a kulcsok csavargatásával elkezdett hangolni. Jó ideig eltartott, mire elkészült vele. Az öreg Zuhbel közben felnyitotta a zongorát, és leült előtte.

– Ön is játszik? – kérdezte Könnert, aki nemmel válaszolt. – Akkor még meg kell tanulnia – folytatta Zuhbel, miközben hamisan leütött egy akkordot. – A kolonista számára igen kellemes változatosság, ha este, munkája befejeztével zenéléssel tölthet el némi időt. Na, kész vagy már végre? – fordult a fiához.

– Mindjárt – hangzott a válasz, miközben a fiú leütött egy hangot a zongorán, és összehasonlította vele a hegedűjének hangolását. Nagyjából stimmelt, legfeljebb félhangnyi volt az eltérés, ami elég jelentéktelennek tűnt ahhoz, hogy mind a négy húrt újra hangolja. Jelként egyet nyekkentett vonójával, aztán

minden további egyeztetés nélkül, mintha más melódia nem is létezne a világon, mindketten nekiestek a Fra Diavolo vígopera „*Pillantás a szikláról*” című románcának, és tényleg végig is nyekeregték és kalapálták, az apa természetesen csak a basszus hangokat ütögette, miközben mit sem számított, hogy olykor két-háromcollnyira mellényúlt.

Aztán egy búskomor dal következett: „*Felharsan a kürt az Alpokban*”, majd a „*Szénásszekér az úton*”, ez utóbbi valamennyi versszakával együtt. A befejezés valamennyi közül a legborzalmasabb volt: Egy egyházi ének, mivel míg az előbbi daloknál hamar túljutottak egy-egy hamis hangon, itt hosszasan és ünnepélyesen kitarották. Könnern pedig, a csata áldozataként az egyik sarokban üldögélve egy rossz szivart szívott, amely éppúgy, mint a bor, az ezermester saját terméke volt.

Aztán végre ennek is vége lett, a koncertet befejezték, a hegedű visszakerült a falra, a zongora fedele lecsukódott, és ezen az estén ez volt az első elviselhető hang.

– Az egész kolóniában csak három zongora van – mondta Zuhbel büszkén, a zajos öreg kasztni hátát veregetve, mintha csak egy ló lett volna. Az egyik a grófnőé, pompás egy darab. A grófkisasszony egyszer el is játszott rajta nekem valamit. Csodásan játszik, az ember a legszívesebben megpuszilgatná, én mondom önnek. De bizonyára már ismeri?

– Csak egyszer láttam ellovagolni a közelben.

– Úgy lovagol, mint az ördög. A harmadik pedig a Meieré. Tudja, arról a remetéről van szó, ahogyan őt odalent nevezik. Azt persze senki sem tudja, egyáltalán játszik-e rajta, mert saját ajtajára úgy vigyáz, mint egy láncra vert kutya, aki senkit sem ereszt be. Tényleg rémes egy ember.

– Nem sokat ad a társaságra – mondta Könnern közömbösen.

– Már maga is észrevette? – nevetett felé Zuhbel. Bárki is legyen, aki arra jár, mindenkit hagy továbbmenni. Ennek azonban megvan a maga oka.

– Valamelyest emberkerülő lehet. Édes istenem, mindannyiunknak van valami gyengéje – válaszolta Könnern az előbbi koncertre gondolva.

– Még, hogy gyengéje? – kérdezte Zuhbel titokzatos képet vágva. Annál többről van szó, erre szavamat adom. Itt valami titok lappang. Valami nincs rendben vele, és hogy ő..., de senkire sem akarok rosszat mondani, de arra viszont mérget vehet, hogy legalább egy gyilkosság terheli a lelkét. El tudja képzelni, hogy bárkinek is nyíltan a szemébe nézne? Isten őrizzen! Feltesz egy kék szemüveget, ami mögött sohasem lehet tudni, alszik-e, vagy éppen odafigyel, ha mond neki valamit. Az pedig még eszébe sem jutott, hogy legalább egyszer meglátogatta volna a szomszédjait, amióta itt lakik.

– Persze, kedves Zuhbel uram – mondta Könnern –, de nem minden ember kedveli a társaságot.

– Ugyan már! – kiáltott fel a férfi – másnak nem is barátja, csak saját magának, és még arra is képtelen vagyok rájönni, hogy egyáltalán kinek tartja magát. Maradjon csak minél távolabb tőlem, az egész családjával, a vén tompaorrú feleségével együtt, aki mindenkre úgy néz rá, mintha bele akarna harapni. Édes istenem! Nem tettem én neki soha semmi rosszat! És az a vérszegény lánya! És a gazdagságával sem jut semmire. Engem bizony nem fog kivásárolni, ebben biztos vagyok, az én farmomat pedig egy tucatnyi olyanért sem adnám oda, mint amilyen neki van.

Az ember lendületbe jött, és Könnern csak annyiban hagyta békén, hogy nem várta el tőle, hogy ő is beszéljen. Megint végigcikizte a kolóniát elejétől a végéig, az eredmény pedig ugyanaz maradt, azaz ő az egyetlen, aki tényleg ért a földműveléshez, és olyan gazdaságot hozott létre, ahol bármikor megmutatja a kolonistáknak, mire lehet vinni a földdel, ha az ember helyesen lát hozzá. Könnern fellélegzett, amikor végül a késői órára és fáradtságára hivatkozva elnézést kért, hogy felkereshesse fekhelyét.

Az asszonyok ezen a téren is mindent a legelőzékenyebben előkészítettek, és az egyik emeleti kamrában bár egy kicsit kemény, de friss ágyneművel ellátott ágyat talált, törülközővel, mosdótállal és friss vízzel, ezen kívül még egy tányér maniókalisztet és egy kosárka narancsot is, ami a brazil vidékiek táplálékának nem jelentéktelen részét képezi.

Felfelé menet közben az asszony világított neki. Ezúttal sem szólt egyetlen szót sem. A gyertyát letette a szobában, majd még egyszer körülnézett, minden rendben van-e. Aztán ugyanolyan szótlanul visszalépett az ajtóhoz, ahol még visszafordult, és Könnernre nézve megszólalt:

– Egyetlen szót se higgyen el abból, amit mondott, mert semmi sem igaz. Jó éjszakát, aludjon jól! – és ezzel eltűnt odakint a sötét folyosón.

Könnern csendesesen maga elé nevetett, de vendéglátójának rémes fecsegése miatt szellemileg annyira kimerült, hogy azon az estén már képtelen volt gondolkodni. Alighogy leheveredett ágyára és kinyújtózott, máris mély álomba zuhant, és csak másnap reggel ébredt fel frissen, amikor már világos volt.

Ekkor persze a lehető leghamarabb vissza akart térni a településre, attól tartva, hogy a direktor talán aggodalmaskodhat miatta, Zuhbel azonban nem hagyta. Először is meg kellett reggeliznie, majd megnéznie a földjeit. Enélkül nem indulhatott útnak.

Könnern a legkevésbé sem volt gazdálkodó, és a mezőgazdasághoz a legcsekélyebb mértékben sem értett. Ez azonban mit sem számított, Zuhbel vendégét lázas igyekezettel vonszolta végig a felszántott és fel nem szántott földjein, és elmagyarázta, itt mit akar felépíteni, amott pedig mit épített már fel, hogyan ásta ki imitt vagy amott azt az árkot, milyen öreg emez vagy amaz az őszibarackfa, és hol szerezte be az új fákat. Mindez olyasvalami volt, ami a fiatal festőt a legcsekélyebb mértékben sem érdekelt. Végül már mindent megnéztek, egyetlen sövény, egyetlen rizs-vagy kukoricaültetvény sem

maradt ki, és a vendég végül kifejezhette óhaját, hogy fel szeretné nyergelni a lovát. Erről azonban a fiatal Zuhbel gondoskodott, aki második reggelire jött be a földekről, és Könnern megkönnyebbülve lélegezhetett fel, amikor végre a keskeny ösvényen elindulhatott lefelé a völgyben a település felé.

Mégsem választotta azonban a legrövidebb utat, hanem balra lekanyarodott, hogy Meier farmja mellett menjen el, de vajon miért? Kezdetben az volt a meghatározhatatlan érzése, hogy a két lelőtt erdei tyúkot, amelyek a nyereggombon lógtak, el szeretné vinni Elise-nek. Ezt persze nem lehetett. Nem lehetett terhes az öregember számára azzal, hogy ismét betér hozzájuk, de ennek ellenére milyen nehéz szívvel lovagolt el a tömör sövény mellett, ami körülzárta mindazt, ami kedves és drága volt szívének. Eredménytelenül próbált legalább egy pillanatra bepillantani a sövény mögé. Az öreg Meier már régen gondoskodott róla, hogy egyetlen kíváncsi tekintet se hatolhasson be a birodalmába, így mélyen felsóhajtva lazára engedte lovának gyeplőjét, hogy szép nyugodtan bandukoljon le vele a Santa Clara településhez.

Még nem ért a kerítés végéhez, amikor úgy vélte, hogy valami zenét hall. Hirtelen megfeszítette lovának gyeplőjét, és hallgatózni kezdett. És valóban, a kertből egy citra melodikus hangjait hallotta. Egy ideig még hallgatózott, de túl messze volt ahhoz, hogy világosan felismerje a dallamot. Csak egyes magasabb hangok hatoltak el hozzá, és még mielőtt elhatározta volna, hogyan tovább, már le is szállt a lóról, és a gyeplőjénél fogva vezetni kezdte.

Ahol járt, ott nem vezetett út befelé, a bokros rész azonban mégsem volt olyan tömör, hogy néhol ne látott volna be, és egy pillanatra képtelen volt eldönteni, nem kellene-e kikötnie a lovát idekint az úton. A házból azonban kijöhetett valaki, aki észreveszi, hogy hallgatódzik. Ezért inkább óvatosan tovább vezette a lovat, egyre inkább közeledve a zenélőhöz, míg végül egészen felismerhetően már nem túl messziről hallotta a dalt.

Itt azonban egy magas, teljesen tömör sövény minden további előbbre jutást megakadályozott. Túl közel különben sem mehetett,

nehogy a lovának járása elárulja őt. Megállt, és hallgatódzva figyelte a melódiát, amit egy mesteri kéz varázsolt elő a húrokból. De vajon ki pengetheti a húrokat? Talán maga az öreg Meier, akiről a direktortól hallotta, hogy igen muzikális? A dal egyike volt azoknak a búskomor népdaloknak, amelyekben a németek oly gazdagok, és úgy tűnt, bensőséges, mély érzés eleveníti meg a húrokat.

A dal ekkor befejeződött, és minden elcsendesedett. A muzsikusz talán távozott? A csend annyira mélységessé vált, hogy helyét nem merte elhagyni, nehogy a ló által keltett zaj elárulja.

Ekkor újabb akkordok hangzottak fel, kezdetben csendesen és bánatosan, aztán egyre inkább derűsre válva. Két vagy három kedves stájer dal következett, aztán hirtelen egy másik hangszínen a játékos az idegen számára ismeretlen melódiát adott elő, és ekkor egyszer csak szíve hevesen dobogni kezdett a keblében, mert egy csengően tiszta leányhang egymásra találó szerelmesekről kezdett egy megható dalt énekelni, amelynek minden szavát megértette.

Könnern izzó arccal hallgatta végig a dalt, és amikor véget ért, szinte alig tudván, hogy mit cselekszik, a nyereggombról lekapta a két lelőtt erdei tyúkot, és egy hetyke mozdulattal a sövény felett behajította a kertbe.

Odabentről hallott még egy halk sikoltást, de utána már semmit. A lovát vad meneküléssel rángatta maga után a bokros részen át, míg végül kiért az útra, ahol felugrott a nyeregbe, és szívében tomboló érzelmekkel visszavágtatott a településre.

Az új kolonisták

A vad vágta jót tett a lovasnak, és mivel a rossz út miatt a gyeplőt határozottan meg kellett markolnia, figyelmét is sokkal inkább a környezetére fordította.

Már a városka határához érve feltűnt neki az élénk élet, amivel szembetalálta magát, és amit tegnap és tegnap előtt egyáltalán nem tapasztalt. Egy csomó idegen, kalandos kinézetű ember, legtöbbjük fegyverrel a hátán, mintha háborúba készülének, össze-vissza nyüzsgött, és amikor a direktor házához ért, azt egy egész emberseregől megszállva találta.

Szerencsére találkozott valakivel a háziak közül, aki átvette tőle a lovát, és azt is közölte vele, hogy a hajó megérkezett a bevándorlókkal.

Nehezen átküzdötte magát a földszinti tolongásban, hiszen mindenki azt hitte, hogy kész házzal és szántófölddel várják, és valamennyien azt akarták megtudni a direktortól, hol találják meg a házukat, ahová azonnal beköltözhetnek.

A direktort odafent találta, teljesen kétségbe esett hangulatban, amint éppen egy pimasz fickóval veszekedett, és már éppen ott tartott, hogy saját kezűleg hajítja le a lépcsőn. Könnern alig tudott félreugrani a kitántorgó ember elől.

– Na most megkaptuk! – kiáltotta felé a direktor már fentről.
– Megérkeztek, és még semmi sincs előkészítve, semmi sincs rendben. Az ember a saját házában kénytelen elviselni ezeknek a faragatlan alakoknak a durvaságait.

– Legalább megkapta a magáét – nevetett Könnern.

– Hogy az embert ne öntse el az epe! Tulajdonképpen nem kellett volna hozzányúlnom a csavargóhoz, de hát édes istenem, néha már túlzásba viszik. Éppen ott tartott, hogy ökörnek

nevezett, és ekkor már kénytelen voltam érvényt szerezni a házirendnek.

– Jól tette – mondta Könnern, de most hogyan tovább? Hol akarja elhelyezni az egész társaságot?

– Ebben segíthet nekem, Könnern.

– Örömmel megteszem, ha megtudom, miként.

– Erre az esetre, mivel már tegnapelőtt értesültem az érkezésükről, kibéreltem két házat a városban. Szegény ördögöket, különösen az asszonyokat nem hagyhatjuk magukra a szabad ég alatt, mert bármelyik éjszaka komoly esőt kaphatunk. A bevándorlók házában legfeljebb még nyolc-tíz személyt tudok elhelyezni, itt nálam talán még két-hármat, a többieket pedig a két bérelt házban kell elszállásolni. Jöjjön le velem, nézzük meg rögtön a két építményt, aztán talán lenne olyan szíves odakísérni az embereket. Apropó, hová lett éjszaka? Talán eltévedt?

– Nem, hanem egy Zuhbel nevű ember farmján töltöttem az éjszakát.

– Vagy úgy, tehát Zuhbel barátomnál. Akkor legalább koncertben és borban nem szenvedett hiányt – mondta a direktor szárazon.

– Pont ez hiányzott nekem – nevetett fel Könnern.

– Legalább rögtön áttekintést kapott a privát viszonyokról. De ezt most hagyjuk, munkára fel, aztán később meséljen majd a vadászatáról!

A városkában ezen a napon valóban élénk volt az élet, mert még előző este, tizenegy óra után a bevándorlók csónakokkal partra szálltak, mivel a hajó ott maradt, ahol horgonyt eresztett. A kapitány persze eltanácsolta őket attól, hogy ilyen későn útnak induljanak, de az emberek olyan gyorsan, ahogyan csak lehetséges, brazil földre akartak lépni, és csak néhányan voltak elég okosak ahhoz, hogy kitartsanak reggelig, és csak akkor vonuljanak be Brazíliába. Most a városban kerengtek mindenfelé,

és amikor szükség lett volna rájuk, hogy meghatározzák következő tartózkodási helyeiket, senkit sem lehetett megtalálni.

Könnern és a direktor csak nagy nehézségek árán tudta végül az embereket a persze szűkösnek bizonyuló helyiségekben elhelyezni, és ismét bebizonyosodott, azok, akiken látható volt, hogy korábban jobb viszonyok között éltek, a legkönnyebben nyugodtak bele helyzetükbe, és a legnagyobb kényelmetlenséget is elviselték, miközben a legszakadtabbak és legelhanyagoltabbak semmivel sem voltak megelégedve, és a legnagyobb igényekkel léptek fel.

Már csak három család maradt, akik kezdetben látszólag nem tartottak szállásra igényt, és odalent üldögéltek a parton, a többiek lázas igyekezetét szemlélve. A direktor örült, hogy békésen várnak, míg sorra kerülnek, és el is döntötte magában, hogy a lehető legjobb körülmények között fogja elszállásolni őket.

Most odalépett hozzájuk, miközben Könnern még egy másik családdal kínlódott odafent a városban, és így szólt hozzájuk:

– Nos, emberek, önök sem húzhatják a rövidebbet, mert nem nehezítették meg az életem. Az asszonyok maradjanak még itt a holmijuknál, a férfiak pedig pakoljanak fel, amennyit lehet a kocsira, amelyik éppen lefelé tart az utcán. Pillanatnyilag csak ez az egyetlen fuvarszköz áll rendelkezésemre.

– Rendben – mondta az egyik férfi, aki egy lánán üldögélt, és látszólag semmi kedve sem volt feltápászkodni. – De mikor jön már végre a hajó?

– Milyen hajó?

– Hát a mi hajónk.

– Az, amelyik idehozta magukat?

– Nem, hanem a másik.

– A másik? Miféle másik?

– Hát az, amelyiknek Rio Grande-ba kell vinni minket.

– Rio Grande-ba? Hát már tovább is akarnak utazni? Hiszen éppen csak megérkeztek!

– Persze, de nekünk minden barátunk Rio Grande-ban van – szólalt meg az egyik asszony – és odáig is fizettük ki az utat.

– De hiszen itt sohasem köt ki olyan hajó, amelyik innen Rio Grande-ba megy tovább – mondta a direktor. Előbb el kell jutniuk Santa Cathrina-ba, és eltarthat még hat vagy nyolc hétig, mire erre alkalom adódik. Ha tényleg oda akarnak eljutni, akkor valójában egy Santa Clara felé tartó hajóra kellett volna felszállniuk. Érdeklődniük kellett volna, mielőtt elindultak.

– De hiszen meg is tettük – válaszolta a férfi. – Az ügynök úr Antwerpenben mondta is, hogy ez a hajó Santa Clara-ba visz bennünket, Rio Grande pedig ott van a közvetlen közelében. Meg is mutatta nekünk a térképen. Egy ujjnyira sem voltak egymástól.

– És a hajóval kötött szerződésük Rio-Grande-ig szól?

– Íme, itt van – mondta az ember, előhúзва a papírt a zsebéből.

A direktor elvette tőle, de már az első pillantásra látta, hogy a szerződésben ez áll: Antwerpentől Santa Clara-ig. – Hiszen ebben szó sem esik Rio-Grande-ról! – mondta a kivándorlónak.

– Persze hogy nem, hiszen közvetlen mellette van – morogta az bosszúsan. – Az ügynök úr egészen pontosan elmagyarázta nekünk, hogy a hajó csak Santa Clara-ig megy, de ott beáll egy másik mellé, amelyik azonnal tovább visz bennünket. Hiszen minden hajó először ide érkezik Santa-Clara-ba. Annyira ostobák pedig nem vagyunk, hogy ezt ne értettük volna meg.

A direktor lassan összehajtogatta a szerződést, és visszaadta az embernek.

– Kedves barátom – szólalt meg nyugodt hangon. – A helyzet egyszerűen az, hogy Antwerpenben rászedték magukat. Semmi más. Az ügynöknek a saját szerződése szerint arra a hajóra kellett utasokat szereznie, amely akkor éppen ott várakozott. Ezért küldte

el magukat azzal a hajóval. Az itteni kikötő és Rio Grande között egyáltalán nincs rendszeres összeköttetés. Csak néha adódik alkalom, amikor valamelyik, part mentén haladó hajó Santa Catharina felé tart. Ott azonban megint át kell szállniuk egy gőzhajóra. Ami egyébként a kis távolságot illeti, a Santa Catharina-ig tartó utat négy-öt nap alatt meg lehet tenni, ha jó a széljárás, egyébként heteket is igénybe vehet, és onnan újabb három-négy napra van szükség Rio Grande-ig. Egyébként az út legalább annyiba fog kerülni, mint Németországtól idáig.

– De hatalmas, mindenható isten, hiszen nekünk már egy pfenningünk sincs! – kiáltott fel az asszony.

– És az ügynök úr azt is mondta, hogy az út innentől Rio Grande-ig egyetlen pfenningbe sem fog kerülni.

– Akkor az ügynök egész egyszerűen hazudott – mondta nyugodtan a direktor. – És ez a csalás már többször is előfordult.

– Édes istenem! – jajveszékelt egy másik asszony. – Akkor elárultak és eladtak bennünket, és itt kell nyomorúságosan elpusztulnunk!

– Nyugodjanak meg, annyira azért mégsem szörnyű a helyzet – vigasztalta őket a direktor. – Hacsak nem határozzák el, hogy itt maradnak, és itt fognak letelepedni.

– De hiszen az összes barátunk Rio Grande-ban van. A testvérem fia és Elias, és Dorothea szintén ott vannak, és várnak bennünket.

– Jól van, most már látom, mi a helyzet. Megpróbálom, írok a riói kormánynak, amely néhány alkalommal már segített más, szegény kivándorlóknak, akiket csaló ügynökök hasonló helyzetbe juttattak. Talán mégis sikerül majd mindent rendbe hozni.

– És mikor indulhatunk tovább? – kérdezte gyorsan az asszony. – Rövidesen ideér az a hajó?

– Drága asszonyom – mondta az igazgató -, olyan gyorsan azért nem megy, ha sikerül két-három hónapon belül tovább juttatnom magukat innen...

Erre az asszonyok hangos jajveszékelése szakította őt félbe, de ekkor mást már nem lehetett tenni. Az emberek hagyták magukat rászedni, és most már más lehetőség nem maradt, mint a kormány segítségét kérni, ami persze néhány napon belül nem járhatott eredménnyel. A levélnek legalább nyolc napra volt szüksége ahhoz, hogy megérkezzen. Az embereket azonban el kellett szállásolni, és az is kérdéses maradt, miből lehet fedezni a fenntartásukat itt tartózkodásuk ideje alatt. A férfiak erőteljesnek látszottak, alkalmasak a munkára, és munka akadt itt mindig, akkor is, ha esetleg csak útépítés.

El lehet képzelni, hogy ebben a zűrzavarban a direktornak egyetlen nyugodt órája sem maradt, ezen kívül az a fickó, akit nem egészen barátságosan penderített ki a házából, fel akarta ellene heccelni a bevándorlókat, és egyik csoporttól a másikig futkosva követelte segítségüket, mert szerinte méltatlan bánásmódban részesült, amit nem akar annyiban hagyni. Az emberek azonban sokkal inkább saját magukkal voltak elfoglalva, őt pedig már az út során kiismerték, és nem akartak kapcsolatba kerülni vele.

Egy elvadult, durva alak volt. Olyan egyéniség, amilyenekkel odahaza söntésekben és csellengő bandákban lehet találkozni. Világoskék, foltos és szakadt kabátot, koszos katonanadrágot viselt, fején sötétkék sapka, amire körbe ezüstös szalag volt varrva. Bajuszt és szakállt is növesztett. Szőke haja jellegzetes vágásai ellenére mégis fiatalos megjelenést kölcsönzött arcának, amit kihajtott és szutykos gallérja is kiemelt, és az ember első pillantásra hajlamos lehetett volna rá, hogy egy elhanyagolt, tizenhét, vagy legfeljebb húszéves fickónak tartsa.

Miközben az utca közepén állva szitkozódott és káromkodott, sápadt, gondterhelt felesége a közelében üldögélt, mellén egy kisgyerekkel, mellette pedig egy körülbelül nyolcéves kislány és

tízéves fiúcska álldogált. Maga volt a megtestesült nyomorúság, nagy, világos könnycseppekkel a szemeiben.

Egész nyomorúságos élettörténete és szenvedése tükröződött arcán, megtört alakján, de nem panaszkodott, egyetlen szó sem hagyta el ajkait. Csak a kicsit nyugtatgatta egyik kezével, a másikkal a vért törölgette a homlokán, ahová ököllel odacsapott az a szörnyeteg, amikor arra kérte, hogy ne kezdjen el civakodni már az első nap.

De nem csak ilyen szomorú jeleneteket lehetett látni. Egy kis létrás kocsin, amit csak egy adag szalma tett valamelyest rugalmassá, és egy pár erőteljes barna ló húzott ügetve, vidáman zötykölődött végig a széles úton a város felé, rajta egy férfi és egy asszony. A napsütéstől leburnult férfi erőteljesnek és egészségesnek látszott, egyszerű tiszta és jól szabott ruhája alapján jómódú parasztnak lehetett tartani. A mellette ülő asszony a felesége volt, egy gyermeket tartva az ölében, aki az erős rázkódás hatására inkább lebegett, mint ült. Szüntelen kutakodó pillantásuk, amellyel szakadatlanul jobbra-balra néztek, elárulta, hogy valamit vagy valakit keresnek, és amint a kocsi elérte az utca járókelőktől zsúfoltabb részét, a férfi megállította a lovakat, az asszony pedig aggódalmas kiáltozással kérdezte a közelben elhaladókat:

- Hová lettek, hová vitték őket?
- Kiket? – kérdezett vissza az egyik megszólított.
- Hát azokat, akik az újabb hajóval érkeztek.
- Azokat? Szanaszét, mindenhová bedugdosták, ahol éppen el tudták helyezni őket, az egyiket emide, a másikat amoda.
- Keres valakit? – kérdezte egy asszony, aki szembe jött az úton, és az új bevándorlók egyike volt.
- Az öreg Mecheln asszonyt, a württembergi Bellstadtból – kiáltotta le a nő a kocsiról, miközben odakapott a férje kezében lévő gyeplőhöz, mert a lovak nem akartak nyugton maradni.

– Ó az öreg Mecheln, hiszen ő velünk van! A túloldalon, mindjárt a saroknál, ahol az a nagy fa áll a ház előtt.

– És jól van?

– Makk egészséges volt, az egész úton.

A férfi a ház említésekor lovait máris a jelzett utca felé irányította. Az asszony kezével köszönetként intett, a kocsi nagy iramban nekiódult, de rögtön meg is állt a jelzett ház előtt, ahol nem is kellett sokáig várniuk. Amint a kocsi megállt, kinyílt a ház ajtaja, és egy idős asszony lépett ki rajta, aki fájdalmasan várakozott arra, hogy valaki várni fogja őt itt az övéi közül.

– Nagymama! – kiáltott felé a fiatalasszony már a kocsiból. – Nagymama, nagymama, hogy van?

– Ó, mennyei atyám! – kiáltotta az idős hölgy, megkapaszkodva az ajtónál lévő korlátban, ahol állt, de unokája már ott is volt a közelében. Nem is tudta, hogyan keveredett le gyermekével a kezében a kocsiról. Egy ugrással a nagyanyja mellett termett, a gyereket leeresztette a földre, és átkarolta a reszkető, szípgó öregasszonyt, akinek a szíve majd megszakadt a boldogságtól.

A férfi még el volt foglalva a lovakkal, akik nem akartak nyugton maradni, de egy ismerőse, aki az utcán lefelé közeledett, segített neki, és féken tartotta a lovakat. Ekkor gyorsan leszállt, eloldotta az istrángot, nehogy valami baleset történjen, aztán lassan ő is odament a nagymamához, aki két kezével fejét simogatva szívélyesen megcsókolta.

Aztán gyakorlatiasabb oldaláról kezdte kezelni a helyzetet, mert néhány pillantást vetve a helyiségbe, azonnal rájött, hogy az öregasszony nem maradhat itt tovább. Anélkül, hogy bármi mással törődött volna, bement a házba, és kikérte a „nagymama” minden holmiját, amelyek már össze voltak készítve az egyik sarokban. Néhány bevándorló segítségével felpakolta a kocsira, aztán az öregasszonyt, mint egy gyereket a karjaiba kapta, hogy odavigye őt a számára már előkészített helyre.

– Na de édes fiam, fiam – kiáltott fel az öreg némileg megrémülve az erőszakosnak tűnő eljárás miatt – a holmim! Hiszen minden holmim odabent van még a szobában.

– A cucc már odafent van a kocsin, nagymama.

– A kék láda is?

– Ott van hátul.

– És a kis fabőrönd?

– Minden odafent van.

– De a kosár, ami a kendővel van lekötvve, és a piros...

– Minden fent van, semmi sem hiányzik.

– De az esernyőmet nem látom.

– Az esernyőt? – kérdezte döbbenten az unokája, mert az olyasvalami volt, amit tényleg elfelejtett.

– Ott van az ablak mellett a sarokban. – A házból az egyik fiú máris ugrott, hogy kihozza az elveszettnek hitt holmit, és győzedelmes képpel rögvst vissza is tért vele.

– Úgy, nagymama – mondta a férfi. Ugye most már minden itt van? Közben az unokája a kisgyerekekkel már helyet foglalt mellette.

– Megvan minden, gyerekek. De most már tényleg Brazíliában vagyunk?

– Hát persze – válaszolt a férfi, ostorával kicsit megcsiklandozva a lovakat, és a kocsin már zötyögött is tovább, hogy hazavigye a boldog embereket.

Épp akkor, amikor a jármű ismét elhagyta a várost, kis csónak, a kapitány csónakja kötött ki, aki kabinokban utazó utasokat hozott ki a partra. Hárman vagy négyen már előző este, a fedélközi utasokkal együtt szálltak ki, és egyből a fogadóba indultak, hogy ott foglaljanak szállást, de a fedélközi utasok közül is néhányan oda tartottak, mert nem érezték jól magukat az

igazgatóság által kiutalt helyiségekben, és volt elég pénzük arra, hogy legalább a kezdeti időszakban abból éljenek. Arra számítottak, hogy egy-két hét alatt valami kényelmesebb megoldást fognak találni.

Az utolsó csónak utasa néhány fiatal kereskedő és egy fiatal báró volt, név szerint von Pulteleben úr, töménytelen mennyiségű kézipoggyással, amit maga körül halmozott fel a csónakban. Kikötéskor persze nem talált rögvest valakit, aki segített volna neki a cuccait cipelni, és ennek az volt a következménye, hogy a „hotelt” fél órával később érte el, mint a többiek, és így nem talált magának helyet, legalább is olyat, ami igényeinek megfelelt volna, azaz önálló szobát, mint ahogyan a hajón is egyedül lakott egy kabinban. A fiatalúrnak egyébként volt pénze elég, és azt hitte, azzal mindent el tud intézni.

Bohlos gazda, a vendéglős vigyorogva állt az ajtóban, mert nem engedte át másnak a megtisztelő feladatot, hogy érkező vendégeivel kiürítsen egy-egy pohárka „isten hozta” italt, és zsebre vágott kezekkel az érkező idegent fürkészte, akinek végül sikerült két teherhordót találnia.

- Ez itt a hotel? – kérdezte gyorsan az érkező vendég.
- Szolgálatára – válaszolta a vendéglős, vigyorogva szemlélve az ajtó mellé leszórt csomagokat. – Santa Clara, „A reménység horgonya” fogadó. Ágyat óhajt az úr?
- Egyszemélyes szobát óhajtok, lehetőleg előszobával, és az első emeleten.
- Azt el is tudom képzelni – válaszolta Bohlos rendíthetetlen nyugalommal anélkül, hogy kezeit kivette volna a zsebeiből. – Többen is vannak, akik ilyen óhajtanak, csak éppen nem kaphatják meg.
- Nem kaphatják meg? – kérdezte csodálkozva a fiatalember.
- A nevem von Pulteleben.

– Részemről a szerencse, hogy megismerhetem – mondta a vendéglős. A nevem Bohlos, Christian Bohlos, de különben mindegy is, hogyan neveznek bennünket.

– De nekem feltétlenül kell egy szoba – ismételte meg óhaját von Pulteleben, aki képtelen volt rájönni, mire vélje a fogadós viselkedését.

– Persze érthető, hogy nem akar a szabad ég alatt maradni – vélekedett a gazda. Ráadásul, ha esni kezdene, fatális lenne a helyzet, különös tekintettel a számos skatulyára.

– Akkor csak arra kérném, hogy igyekezzen – mondta von Pulteleben –, mert igazán nem kellemes idekint álldogálni, és szeretnék megszabadulni a csomagjaimtól.

– Hát, az volna még a legegyszerűbb – nevetett a gazda. – Hagyná csak idekint magukra egy órára a csomagjait. De Bulleben úr, vagy hogy is hívják, nem akarom magát hosszasan feltartani. Ha egy ágyat kér, hogy valamelyik szobában harmad- vagy negyedmagával aludjon, akkor azt hiszem, erre van lehetőség, legalább is igyekezni fogok, megoldani. Ennivaló van bőven a házban, de egyszemélyes szobát, azt nem kaphat itt, mivel ilyen nincsen, más vendégeket meg nem dobhatok ki. Ez tehát a helyzet.

– És másik szálloda nincs is a városban? – kérdezte a már láthatóan csalódott báró.

– Pillanatnyilag nincs – jegyezte meg igen tisztelettudóan Bohlos. Ha azonban hajlandó még három vagy négy hónapig várakozni, valószínűleg le fog telepedni itt egy Rajna menti bajor, aki Belle Bue néven hotelt szándékozik nyitni. A telket legalább is már megvásárolta erre a célra.

Von Pulteleben úr valódi kétségbeeséssel állt az utca közepén, mert ennek a közönséges embernek, ennek a vendéglősnek az ironiája, amit semmiféle csekélységgel sem tudott viszonzni, még határozatlanabbá tette. Nem tudta, mihez is kezdjen, teremtsen

le durván a fickót, majd megvetően büntesse meg, vagy kezdje inkább rögvest az utóbbival.

– Csinos kis szobát keres az úr jó kilátással? – szólította meg őt hirtelen egy hang, mire Pulteleben meglepetten fordult a hang irányába. Jeremias, mert ki más lett volna, aki ott állt előtte, valójában tényleg elég furán nézett ki ahhoz, hogy meglepjen bárkit, aki éppen most érkezett Németországból, és még nem volt hozzászokva hasonló lényekhez, akikkel egész Amerika tele van.

Jeremias, mint már említettük, amolyan mindenese volt a kolóniában, és tulajdonképpen semmilyen határozott elfoglaltsága nem volt. Munkát ott vállalt, ahol éppen megbízták valamivel. Olykor egyszerre öt-hat megbízása is volt egyidejűleg, aztán egy ideig megint semmi. Néha küldönc volt, megbízói csizmáit és kabátjait pucolta, fegyvereket és pipákat tisztított, sőt azt híresztelték róla, hogy családok között házasságokat is közvetít olyan emberek között, akik sohasem találtak volna egymásra. Mindenesetre valami hasonló foglalkozást űzött Németországban is, ahol a parasztszaládok között főként vidéken gyakran kötöttek ily módon házasságokat.

Jeremias öltözete is ennek megfelelő volt, mivel selyemkalapja a magasabb társadalmi rétegre utalt. Durva, nehéz, szegecselt bakancsai azonban a proletáriátust képviselték. Ruházata egyébként megfelelt annak, amit az emberek általában viseltek: Kopott nadrág, mellény és kabát, amiket megbízóitól kapott, és a legtöbb esetben még Németországból származtak. Sajnos ezek a cuccok nem mindig passzoltak rá, de Jeremiasnak különös tehetsége volt arra, hogy a lehetőség szerint alkalmazkodjon szerzeményeihez.

Ezen a napon bőséges elfoglaltságot talált az újonnan érkezett bevándorlók között. Egyfelől azzal, hogy kézikocsijával csomagokat szállított fel a kikötőből, másfelől megfelelő szálláshelyeket hajtott fel az érdeklődőknek. Közben a legcsekélyebb mértékben sem zavarta, hogy elhanyagolta régebbi megbízóit. Úgysem szaladnak azok el, gondolta, és a pénz, amit eközben megkeresett, tiszta nyereség volt számára.

Ahhoz, hogy megbízásait szaporán el tudja végezni, levette kabátját, és minden további nélkül letette az utcán valamelyik nyitott ablakba. Így állt most ott Pulteleben előtt, lábszárán feltekert nadrágban, amit vállain átvetett rikítóan piros szalag tartott. Volt rajta még egy világoskék mellény, amit eredeti tulajdonosa már nem kívánt tovább viselni, mert valamelyik délben a pincér leöntötte szósszal. Csupasz nyakát fekete nyakkendő díszítette, mert a nehéz munka közben elcsúszott ingének fehér gallérja. Nadrágjának bal zsebéből kilógott nagy, kék pamutzsebkendője, amit nem sikerült egészen begyömöszölnie.

Jeremias ezen kívül annyira izzadt, hogy patakokban folyt a veríték a homlokáról, Pulteleben pedig kellemetlen helyzete ellenére mégis felnevetett, amikor Jeremias egy határozott mozdulattal előrántotta kék zsebkendőjét, miközben a zsebe is kifordult. Aztán jobb kezével megszellőztette tűzvörös parókáját, és zsebkendőjével törölgetni kezdte alatta teljesen kopasz fejét.

– Na, nevetnie azért mégsem kéne – mondta Jeremias. – Megnézném, maga hogy izzadna, ha egy ilyen vacak lenne a fején. Olyan, mint egy prémsapka. Akkor most mi a helyzet?

– Tehát magának van egy kiadó szobája valami jó fekvésű helyen? – kérdezte a fiatalember, akinek pillanatnyilag az volt a legfőbb gondja, hogy valami szálláshelyet találjon

– Nem nekem – vélekedett Jeremias –, ez azonban teljesen mindegy, viszont tudok egyet, ahová azonnal beköltözhet.

– Egyedül?

– Egyes-egyedül – válaszolta Jeremias lakonikusan.

– Messze van innen?

– Egyáltalán nem.

– És hogy kerülnek oda a holmijaim?

– Kézikocsival – válaszolta a gyakorlatias kis fickó, és válasza sem várva beugrott a ház mögé, előhozta az oda betolt

kordóját, felpakolta rá az idegen cuccait, az egészet lekötötte egy kötéllel, és néhány perc elteltével már úton is volt, éspedig nem is máshova, mint Baulen grófnő háza felé, ahol elképzelése szerint majd elszállásolja az idegent.

Merész elképzelése vonatkozásában szerencséje volt, mert Oskar éppen nem volt otthon, sétálni mentek Helene-vel, hogy nézelődjenek egy kicsit az újonnan érkezett bevándorlók között. Amikor Jeremias kocsijával megállt a kert előtt, a grófnő éppen a szobájában tartózkodott, és néhány levelet írt.

– De hiszen ez nem is szálloda – mondta a fiatal idegen, a házat nézegetve.

– Magánlakás – vélekedett Jeremias –, de kiváló. Kifogástalan emberek, tetszeni fognak önnek, különösen a lány. – Ezzel minden további nélkül az egyik nehéz bőröndöt a vállára kapva belépett a házba, miközben Pulteleben várakozva a többi holmija mellett maradt. Egy idő után visszatért a következő bőröndért, majd amikor harmadik alkalommal jött vissza, az idegennek a kezébe pakolt néhány kalapdobozt, egy könnyebb dobozt esernyővel és bottal, ő maga pedig felkapta a többit, ami még ott volt, és így szólt:

– Akkor jöjjön hát, költözzön be!

– Az idegen követte is őt teljesen gyanútlanul, mivel fogalma sem volt róla, hogy az apró fickó a legcsekélyebb jogosultság nélkül kíséri be egy vadidegen házba albérlőként. Csak akkor szólalt meg, amikor az első emeletre felérve Jeremias, aki elől ment, elindult felfelé a második emeletre vezető lépcsőn:

– Még feljebb?

– Jöjjön csak – bátorította őt vezetője. – A kilátás olyan kifogástalan, mintha festették volna. – És mivel Jeremias a holmiját is vitte, más lehetősége nem maradt, mint követni őt. Különben is örülhetett, hogy szálláshelyet talál. Alig lépegetett azonban felfelé körülbelül tíz lépcsőfokot, amikor az első emeleten kinyílt egy ajtó, és a grófnő, aki hallotta odakint a

lármát, csodálkozva megállt a küszöbén. Az idegen előtt egyébként még éppen észrevette a felfelé igyekvő Jeremiast.

– Ezek meg miféle csomagok?

– Minden rendben van! – kiáltott vissza Jeremias anélkül, hogy zavartatta volna magát, vagy kiesett volna a szerepéből.

A grófnő a fejét csóválta, de másra nem gondolhatott, csak arra, hogy Oskar, akinek szokása volt igen önálló akciókra, valami vendéget hozott magával a házba, aki egyébként nem is érkezhett volna kellemetlenebb időpontban. Mivel azonban hozzá volt szokva fia hangulati megnyilvánulásaihoz és meggondolatlan cselekedeteihez, csak mélyen felsóhajtott, visszalépett a szobájába, és becsukta maga mögött az ajtót. Egyébként elhatározta, ha Oskar hazaér, majd jól le fogja tolni az újabb ötlete miatt.

Az idegen elérte a kis szobát, ahol Jeremias a többi holmiját már lepakolta, és némileg meglepődve nézett körül. Bármennyire is kedvező volt a helyiség fekvése, hiszen kellemes látvány nyílt a település egy részére, és a távoli hegyek felé, de ezen kívül minden egyéb kényelem hiányzott. Sem asztal, sem szék, sem ágy, sem tükör nem volt a szobában. Egyáltalán semmi mást nem lehetett látni, mint a fehérre meszelt falakat. Von Pulteleben úr ekkor felkiáltott:

– Jó kis szállás, mondhatom, ahol még egy szék sincs! Hová hozott engem, mister szerencsétlen?

– Csak semmi pánik – válaszolta Jeremias, miközben a maradék csomagokat a két bőröndre tette. – Időnk van bőven, és szépen egymás után minden rendeződik. Első lépésként most már el van helyezve, és mit is akarhat ennél többet?

– Ennél többet? – kiáltott fel Pulteleben csodálkozva. – Bútorokat, kényelmet, amiért fizetni fogok, és mindenek előtt egy mosdóasztalkát.

– Mosdóasztalka az nincs. Pillanatnyilag a lavórt egy székre fogjuk tenni, majd ha lesz székünk.

– Von Pulteleben úr, akit a fickó kezdett szórakoztatni, felnevetett, Jeremias pedig, aki körbenézett a szobába, folytatta:

– Elsősorban egy asztalra és egy székre van szüksége, ezek a legfontosabbak.

– Én is úgy vélem – mondta a fiatalember –, ez lehet a legszerényebb igényem.

– Azt hiszem, ezeket be tudom szerezni – bólintott Jeremias, a többit meg majd meglátjuk. Takarója van?

– Takaró? Arra nem is gondoltam. Csak egy plédem van. Ha valaki szobát bérel, ahhoz általában úgy is szokott tartozni.

– Hú! – vélekedett Jeremias. Erről ne is beszéljünk. Melegben pedig egy pléd bőven elég a takaródzáshoz, ez a padló pedig itt – folytatta, sarkával megkocogtatva a padlót – puhafából készült. A vidámság és szerelem mindent egyszerűbbé tesz.

– Az ördögbe is! – kiáltott fel a fiatalember rémülten. – Csak nem gondolja, hogy a csupasz földön fogok aludni?

– Csupasz földön? Pszt! – mondta Jeremias végtelenül vicces, ámde figyelmeztető ábrázattal. – Hölgyek is vannak a házban.

– Maga teljesen megőrült – nevetett fel Pulteleben. – De most már lóduljon, és kerítse elő nekem a legszükségesebbeket! Ez meg a magáé, nehogy ráfizessen – mondta, egy milreist nyomva a markába. – De induljon már végre, mert sietek. Át kell öltöznöm, mert ma még egy tisztelgő látogatást tennék a direktornál.

– Tisztelgő látogatást? – kérdezte Jeremias, miközben köszönő mozdulattal átvette a pénzt, megnézte, majd zsebébe süllyesztette. – Olyasmi, hogy tisztelgő látogatás errefelé nem létezik. Különben meg gondoskodni fogok mindenről.

Jeremias különben nem olyan ember volt, aki félmunkát végez, ezért anélkül, hogy engedélyt kért volna a ház úrnőjétől, besietett Oskar szobájába, ahol tudta, hogy két asztal van. Az egyiket felkapta, és felvitte. Aztán Helene lakó- és hálószobájából kerített két széket, Oskartól pedig begyűjtött egy lavort, törülközőt, fésűt,

szappant, fogkefét, és minden apróságot, amit még talált, és felvitte elszállásolt vendégének.

– Az ördögbe is – kiáltott fel Pulteleben, amint megérkezett – hiszen ezt a törülközőt valaki már használta!

– Atyavilág! Milyen fura egy alak maga – mondta Jeremias. Nekem ilyesmire nincs is szükségem. Mindig a zsebkendőmet használom. Mi kéne még?

– Víz, és egy tiszta törülköző.

Jeremias a fejét csóválta, de még egyszer elindult lefelé, és rövidesen vissza is tért a kért dologgal, csak törülköző helyett egy szalvétát hozott, amit Helene fészülködő asztalán talált, és minden további nélkül megfelelőnek vélt zsákmányként magával vitt.

– És mi a helyzet az ágygal? – kérdezte az idegen, miközben levette kabátját és felgyúrte ingujját.

– Ágy? Ágy az nincs – válaszolta Jeremias szárazon. – Legalább is most még nincs. Remélem, nem akar már most lefeküdni?

– Most még nem, de este azért mégis.

– Rendben, addig mindenről gondoskodni fogok.

– És kaphatnék valami ennivalót is ebben a házban?

– Ennivalót? Hm – mondta Jeremias, mivel ezzel még maga sem volt tisztában. – Az étkezéssel kapcsolatban még érdeklődnöm kell. Ma talán nincsenek felkészülve erre. Menjen inkább Bohlos vendéglőjébe. Ő minden bizonnyal fel tud szolgálni valamit.

– És hogy hívják ennek a háznak a tulajdonosát?

– Spenker, a pék.

– Jól van, akkor küldje csak fel később hozzám, hogy beszélhessek vele, de előbb meg szeretnék mosakodni. Átkozottul

sivár ez a hely, és ha nem hajlandó kicsit kényelmesebbre berendezni, akkor inkább távozik.

– Az utcára? – kérdezte Jeremias – hiszen máshol nem talál helyet. Legfeljebb valamelyik kertben egy lugast, ha ki tud bérelni. Ezzel visszavonult, mint aki a feladatait akarja teljesíteni. Csendben elosont a grófnő szobája előtt, akivel most semmi esetre sem akart találkozni. Odafele az idegen pedig azon törte a fejét, hogyan tudna ezzel a fura fickóval zöldágra vergődni.

Beszállásolás

Oskar és Helene tett egy kis sétát a városban, hogy kicsit elszórakozzanak az újonnan érkezettek által keltett zűrzavarban, és miután elfáradtak, elindultak hazafelé.

Amint Helene belépett a szobájába, természetesen a változások nem kerülték el figyelmét. A szalvéta hiányzott a fésülködő asztaláról, és a tárgyak, amelyek rajta voltak elhelyezve, szanaszét heverték. Ezen kívül hiányzott két szék, melyekre szokása szerint a holmijait szokta lerakni. Csengett a komornájának, akitől meg akarta tudni, ki járt a szobájában. Dorothea azonban egész idő alatt nem hagyta el a konyhát, ezért a legcsekélyebb mértékben sem tudott felvilágosítást adni.

Oskar közben felkereste szobáját, sapkáját behajította a sarokba, leheveredett a szőfára, és tovább szívta a szivarját. Ekkor egy férfi nehéz lépteit hallotta meg a felette lévő szobából. A ház könnyű építésű volt, és a zajt annyira határozottan hallotta, hogy felült, és fülelni kezdett.

– Ki a hóhér járhat odafele? – mormolta csendben maga elé. – Jeremiással épp az előbb találkoztam a városban, amint üres kordéját húzta, Dorothea léptei pedig nem ilyenek.

Egy ideig még hallgatódzott, mivel azonban félreismerhetetlen volt, hogy odafent valami idegen járkál, végül felugrott, és felment a lépcsőn. Az egyébként mindig üresen álló kamra ajtaja nem volt becsukva, csak kissé behajtva, és kíváncsian, kinek lehet valami dolga idefent, kicsit tovább nyitotta az ajtót, és belesett.

Von Pulteleben úr éppen befejezte a mosakodást, és az egyik nyitott ablakszárny előtt állt, amit ideiglenesen tükörnek használt, hogy beolajozott haját elrendezze, amennyire lehet. Amint azonban meghallotta az ajtó nyekergését, fejével a hang irányába fordult, és észrevéve az éppen bepillantó Oskart, felkiáltott:

– Ah! Mégiscsak van valami élőlény ebben a házban. Maga is itt lakik?

– Jó reggelt – mondta Oskar, aki igencsak elcsodálkozott, hogy idegenre bukkant, és hol őrá, hol a bőrdandjeire és skatulyáira meredve válaszolt: – igenis, itt lakok.

– Hová tűnt az a szélhámos gondnok?

– A gondnok? – szólalt meg Oskar, aki még mindig nem hitt a szemének. – Talán a Jeremiasra gondol?

– Fogalmam sincs róla, hogy hívják. Az előbb azt mondta, rögtön visszajön. Maga most le fog menni?

– Az volt a szándékom – válaszolta Oskar.

Ó, akkor legyen olyan jó, és küldjön fel nekem egy poharat a fogmosáshoz. A berendezés még elég hiányos. Szép kis vircsaft van ebben a házban!

– Kérem – mondta Oskar, aki még mindig nem tért magához a csodálkozásból –, ne zavartassa magát! Tulajdonképpen kit tisztelhetek?

– Von Pulteleben – mondta a fiatalember, hajfűrtjein az utolsót igazgatva. – És mondja csak! Itt hánykor van ebéd?

– Egykor – válaszolta Oskar, akit az idegen nyugalma egyre inkább arról győzött meg, hogy bizonyára anyja vendége lehet,

bár semmi elképzelhető összefüggést sem talált. De különben is ki lehet ez az idegen?

– Jól jár az órája? – érdeklődött a másik.

– Igen – válaszolta Oskar, az órájára pillantva. – Rögtön dél van.

– Annál jobb. Akkor előbb még átugorhatok a direktorhoz. Kérem, ne feledkezzen meg róla, és küldjön fel nekem rögvést egy poharat.

– A legnagyobb örömmel – válaszolta Oskar, becsukva maga mögött az ajtót. Lentről felküldte a lányt egy pohárral, aztán betért anyja szobájába, hogy az idegen iránt érdeklődjön.

A grófnő éppen az utolsó levelét zárta le, amikor Oskar belépett a szobába, és oda sem figyelt a fiára.

– Mama ki az az úr, akit odafent beszállásoltál? – kérdezte ekkor Oskar. Elég furá alaknak néz ki!

A grófnő, aki ekkor éppen a címet írta, a válla felett hátranézve megkérdezte:

– Még te kérdezed tőlem? Először becípelsz egy vadidegent a házba anélkül, hogy a legcsekélyebb mértékben engedélyt kértél volna, és a végén még magad sem tudod, hogy ki az. Oskar! Hétről hétre egyre rosszabb a helyzet veled, és attól tartok, ez így nem mehet tovább!

– Én hoztam volna idegent a házba? – kiáltott fel ekkor Oskar csodálkozva a maga részéről, bizonyos elégtételt érezve, hogy végre egyszer teljesen ártatlan az ellene felhozott vád ellenére. – Helene és én sétálni voltunk, és soha életemben nem láttam még azt az embert, aki odafent tollászkodik.

Most a grófnő került sorra a csodálkozással, és teljesen Oskar felé fordulva felkiáltott: – De Helene csak nem hívhatta meg!

– Még, hogy Helene? – Ostobaság. Helene egész reggel velem volt, és egy lélekkel sem beszéltünk a bárón kívül.

– De hiszen a Jeremias cipelte be a csomagjait a házba, és azt mondta nekem, hogy minden rendben van.

– A Jeremias? – válaszolta Oskar, aki egyre inkább összezavarodott.

– És neked fogalmad sincs róla, hogy ki ez az idegen?

– Nekem azt mondta, a neve von Pulteleben.

– És honnan?

– Isten tudja. Én nem ismerem, és a Jeremias... De a hóhérba is, mi a fenének törjük teljesen feleslegesen a fejünket. Végül is, az idegen uraságot is megkérdezhetjük, aki minden ceremónia nélkül elszállásolta magát itt nálunk. A legegyszerűbben tőle tudhatjuk meg, honnan jött, és mi a szándéka. – És ezekkel a szavakkal minden további nélkül felpattant, kisietett az ajtón, és éppen indulni akart felfelé lépcsőn, amikor észrevette, hogy Jeremias odalent pont ekkor lépett be az előtérbe.

– Jeremias – kiáltott le neki. – Gyere csak fel ide, de szedd a lábad!

– Már repülök is, volt a válasz, de a legcsekélyebb mértékben sem igyekezve, mivel jól tudta, hogy mire számíthat.

Oskar odafent állt a lépcsőnél, és amikor az öreg épp annyira megközelítette, hogy kezével elérte, elkapta egyik fülét, és fülénél fogva berángatta az anyja szobájába.

– Mennydörgős mennykő, fiatalúr! – kiáltott fel az öreg. – A végén még kitépi a fülem. Ez meg miféle kedélyes fogadtatás?

– Várj csak, te csibész – hangoskodott Oskar. – Leszek én még kedélyesebb is! Most csak befelé, és kezd el meggyónni, miféle gaztettet követtél el ma! Már hozom is őt, mama. Térdre gazember, és most valld be őszintén, mit találtál ki ezzel az idegennel!

– Ne kiabáljon már annyira – suttogta Jeremias, akit a legcsekélyebb mértékben sem sikerült kihozni a sodrából. – Végül

is nem kell az egész városnak tudomást szereznie arról, amiről mi most itt beszélgetünk, és az idegennek is olyan fülei vannak odafent, mint egy őznek.

– Ki az az idegen, és honnan jött? – kérdezte szigorú hangon a grófnő.

– Eressze már el végre a fülemet – kérlelte Jeremias, hiszen eszemben sincs elfutni, és zavarja a társalgást, ha a fülembe kapaszkodik.

– Tudni akarom, ki az az idegen! – ismételte meg a grófnő, miközben Oskar eleresztette az öreg fülét, elállva útját, hogy ne tudjon elmenekülni.

– Ezzel az információval nem szolgálhatok önnek, grófnő asszony – válaszolta vállát vonogatva a vén csirkefogó. – Az utcán találtam rá ma, egy hegynyi bőrönddel és kalapdobozzal, és mivel képtelen volt szállást találni magának, és nálunk van hely, meg aztán különben is megtetszett nekem, ezért hazahoztam.

Még, hogy neked megtetszett, te akasztófavirág – kiáltott fel Oskar. – Megtetszett neki. Hallod mama? És miféle jogod van neked ahhoz, hogy idegen vendégeket hozzál ebbe a házba?

– Térjen már észhez! – mondta Jeremias, még mindig a legcsekélyebb mértékben sem zökkenve ki nyugalmából. A fiatalember kétségtelenül előkelő uraság, hiszen két egészen kiváló bőrből készült bőröndje van, ami minden bizonnyal egy rakás pénzbe került, de ezen kívül is kögazdag, csak úgy dobálja maga körül a milreiseket.

– De nekünk meg mi közünk van ehhez? – kiabálta Oskar, miközben a grófnő még mindig nem jutott szóhoz a csodálkozástól.

– Hogy mi közük van hozzá? – ismételte Jeremias teljes lelki nyugalommal. Én majd megmondom. Az a szoba odafent...

– Hé személyeztet! – hangzott fel odafentről lefelé jó hangosan.
– Senki sem mutatkozik? Olyan ez a ház, mintha teljesen kihalt volna. Hé, hahó!

Jeremias, aki félbeszakította mondókáját, kissé megnyitotta az ajtót, és fejét kidugva halkán felszólt: – Rögtön jövök! – aztán visszacsukta, és anélkül, hogy valami grimaszt vágott volna, nyugodtan folytatta:

– ...ráadásul üresen állt, és semmire sem használták.

Oskar erre felnevetett, mert az egész történet kezdett végtelenül viccesnek tűnni számára.

– Tulajdonképpen csak azt szeretném tudni – mondta a grófnő, borús pillantást vetve Oskar és Jeremias felé –, hogy ki az úr ebben a házban. Mindenesetre gondoskodjon róla Jeremias, hogy ez az idegen pillanatokon belül hagyja el a házat, és költözzön másik lakásba.

– Olyan nincs. Mármint, hogy másik lakás – válaszolt nyugodtan Jeremias. – Kérem, hallgasson meg! Mi haszna van abból az üres lyukból odafent? Az idegen egy jóra való fiatalember, aki hajlandó jó lakbért fizetni önnek, különben hajléktalan lenne az utcán.

– De ki adott engedélyt arra magának, hogy a szobát közvetítse? – kérdezte a grófnő.

– Így volt praktikus – vélekedett Jeremias. – És ez a lényeg. Különben sincsenek összeházasodva, és ha két-három hónap elteltével nem tetszik önnek, akkor még mindig felmondhat neki.

– Két-három hónap múlva? – kiáltott fel a grófnő csodálkozva.

– Vagy még annál is később – vélekedett Jeremias szárazon.
– De most már tényleg fel kell mennem, hogy utána nézzek, mit akar a fiatalember. Különben egészen türelmetlen lesz, sőt, a végén még durva, és válaszra sem várva elhagyta a szobát, majd felment a lépcsőn.

– Hát ekkora szemtelenséggel még nem találkoztam – nevetett fel Oskar. Az lesz a legegyszerűbb, ha felmegyek, és megkérem az urat, hogy pillanatokon belül szedje össze a cuccait, és hagyja el a házat.

– Várj csak egy kicsit – mondta erre az anyja, aki közben elgondolkodva állt az ablaknál, és most karját nyújtotta a fia felé.
– Mit is mondtál, hogy hívják az urat?

– Von Pultelebennek nevezte magát.

– Mennyi idős lehet?

– Gondolom, talán huszonhárom, esetleg huszonnégy éves.

– És úgy tűnik, jó családból? Akkor legalább is neveletlenek nem lehetünk vele szemben, hiszen minden valószínűség szerint azt hiszi, hogy jogosan tartózkodik itt, és aligha hinném, hogy beköltözött volna, ha tudná, mi a helyzet.

– Mindenesetre egészen naivan megkérdezte, hogy nálunk mikor tálnak – mondta nevetve Oskar.

A grófnő fel-alá járkált a szobában, és végül ismét megállt a fia előtt.

– A helyzet így nem maradhat – mondta. Egy albérlőt nem lehet erőszakkal kidobni a házból. Mivel azonban a fiatalember valószínűleg itt marad a kolóniában, ezért az lenne a legjobb, ha nem békétlenül, hanem békében válnánk meg tőle. Menj fel hozzá, és hívd meg, a mai ebédnél legyen a vendégünk, hiszen ma más ügysem jön hozzánk. Ebéd közben aztán megtudhatja, milyen szokatlan módon került a házunkba. Aztán még rendelkezésére áll az egész délután, hogy szálláshelyet keressen magának.

– Ez a Jeremias isteni egy fickó! – mondta Oskar nevetve.

– És minél hamarabb megszabadulsz tőle, annál jobb – vélekedett az anyja – hiszen nem vagyok hozzászokva, hogy kitegyem magam annak a veszélynek, hogy egy önjáró háziszolga isten tudja, még milyen kényelmetlen helyzetbe hozhat. Egy ilyen

tök ostoba emberrel különben sem lehet mit kezdeni. Inkább legyen dolgom olyan csibésszel, aki kiszámítható.

Oskarnak kétségei támadtak, ami Jeremias ostobaságát illeti, de inkább az idegennel volt elfoglalva, és a szobát elhagyva éppen fel akart menni hozzá, amikor észrevette, hogy Jeremias az ő szobájából igyekszik kifelé, fején egy karosszékkal, bal kezében egy csizmahúzóval, és jobb kezében egy tükörrel.

– Te egy alávaló, rafinált gazember vagy! – mondta Oskar. – Ki engedte meg neked, hogy kifosszad az egész szobámat?

– Ne csináljon cirkuszt – válaszolta Jeremias, szemével kacsintva. – Egy pompás fiatalemberről van szó, aki máris úgy tesz, mintha egészen otthon volna.

Oskar, aki jó heccnek találta a dolgot, ekkor felszaladt a lépcsőn. Amint benyitott az ajtón, von Pulteleben úr már felöltözve állt a szoba közepén, kezében egy fényes bőrből készült csizmával.

– Jöjjön csak be! Ja, maga az? Elnézést kérek, azt hittem, az a lóköttő gondnok. Már egy örökkévalóság óta várok rá.

– Itt jön közvetlen mögöttem – mondta Oskar. Von Pulteleben úr, jeleznem kell önnek, hogy pontosan egy órakor ebédelünk.

– Úgy? Ez nagyon kellemes. A szobámban fogok enni.

– Erre még nem készültünk fel – válaszolta Oskar. Az a megbízásom, kérjem meg önt, szíveskedjék velünk ebédelni.

– Hm – hallatta hangját von Pulteleben. – Még odahaza elhatározta, amennyire lehet, ki fog térni az amerikai „szabadság és egyenlőség” gondolatmenete elől, és most nem tudta rögvest eldönteni, nem lenne-e káros hatással jövőbeli helyzetére itt a kolóniában, ha együtt ebédel egy pékcsaláddal, ezért így válaszolt: – Sokkal szívesebben ebédelnék egyedül.

– Akkor legalább egy alkalommal, a mai ebédnél legyen a vendégünk – nevette el magát Oskar. – Holnap már minden bizonnyal ebédelhet egyedül.

– Nos, rendben van – válaszolta von Pulteleben. – Na végre! – fordult az éppen belépő Jeremias felé. Elvette tőle a csizmahúzó, és levette a poros csizmáját. – A széket tegye csak le oda. Aha, és egy kis tükröt is hozott. Be kell vallanom kedves barátom, látom, vendégekre nem nagyon vannak felkészülve ebben a házban. A rendetlenség határtalan, a kiszolgálás még annál is rosszabb. Hogy is hívják magát?

– Jeremias, parancsára – mondta méltóságteljesen, merev testtartással, valamelyest nyugtalan pillantást vetve Oskar felé, akiről nem tudta, hogyan fogadja a rendetlenséggel kapcsolatos elmarasztaló szavakat. Ő azonban kiválóan szórakozott a helyzeten, és miközben a fiatalember csizmát váltott, és kalapja után nyúlt, fordítva ült az egyik széken, mindkét karjával a háttámlára támaszkodva, és vigyorogva nézett felé. Von Pulteleben végre befejezte az öltözködést, bezárta a bőröndjét, még egyszer körülnézett a szobában, hogy nem feledkezett-e meg valamiről, majd így szólt:

– Ha nincs ellene kifogásuk, bezárnám az ajtót.

– Persze hogy nincs – kiáltotta Oskar felugorva. – A kulcsot magával viszi, vagy benn hagyja a zárban?

– Hm. Inkább itt hagyom, hogy a szobalány kitakaríthasson. Remélem, nem kell tartanom semmitől?

Jeremias döbbsen ábrázattal oldalvást ismét Oskarra nézett, aki azonban mosolyogva válaszolt: – A legcsekélyebb mértékben sem. De ugye pontos lesz?

– Ha egyáltalán lehetséges, akkor természetesen.

Ezzel távozott a szobából, a másik kettő pedig követte. Elindult lefelé a lépcsőn, Oskar pedig beugrott az anyjához, hogy beszámoljon a történetéről.

Éppen amint Pulteleben az alsó szintre vezető lépcső felé tartott, kinyílt a legközelebbi ajtó, és a bárókisasszony lépett ki rajta. Alighogy észrevette azonban az idegent, aki meglepetést jelentett számára, és tiszteletteljesen üdvözölte őt, futólagos udvarias meghajlással visszahúzódott szobájába.

– A mindenit! – fordult von Pulteleben halkán a közvetlen mögötte lépkedő Jeremiashoz. – Ez aztán csudaszép egy leány. Csak nem a pék lánya volt?

Jeremias, nem tudni, félreértette-e a kérdést, vagy szándékosan szórakozását lelte abban, hogy tévedésben hagyja az idegent, csak bólintott fejével. Von Pulteleben igen megelégedve felfedezésével elindult lefelé a járdán, hogy még ebéd előtt megejtse tisztelgő látogatását a direktornál. Ekkor már határozott szándéka volt, hogy az ebédre pontosan visszaér.

Arno von Pulteleben kedves, jóságos, becsületes ember volt, aki mindössze azzal az elképzeléssel jött Brazíliába, hogy megtapasztalja, egyáltalán milyennek találja az országot, és ha odatalál, majd rájön, hogy tulajdonképpen mihez is kezdjen. Számos kivándorló esetén ez a helyzet, akiknek a legtöbb esetben fogalmuk sincs róla, hogy mit várnak majd el tőlük, egyáltalán mire lennének képesek, és Amerika nevében mindössze reményeik és álmaik beteljesülésének helyszínét látják. Először jussunk csak el Amerikába, a többi már magától adódik, szokták mondani. Egyfelől igazuk van, csak gyakran teljesen másvalamire találnak, mint amire számítottak.

Ilyen tisztázatlan elképzeléssel jött át von Pulteleben úr is. Egyébként magabiztosan lépett fel, hiszen tudában volt annak, hogy utazását fedezni tudja. Megfelelő tőkét vitt magával, legkevesebb ezer spanyol dollárt, és volt elég spekulációs tapasztalata, amelynek alapján egy pillanatra sem kételkedett benne, hogy néhány év alatt a tőkéjét meg fogja tízszerezni. Alapelve volt egyébként, hogy a pillanatot meg kell ragadni, aki mer, az nyer, amint azt egyébként kiváló közmondások is állítják. Mindenesetre hiánytalan önbizalommal rendelkezett, és mivel Németországban már előfordult vele, hogy padlóra került, és

néhány éjszakát szalmakazalban kellett átvészelnie, teljesen alkalmasnak találta magát arra, hogy bármiféle nélkülözéssel megküzdjön.

Von Pulteleben úr egyébként némileg meg volt lepődve, amikor a direktció épületében névjegyét leadva a direktor válaszként azt üzenté neki, hogy nagyon örülne, ha tiszteletét más alkalommal tenné nála, mivel ma annyira el van foglalva, hogy nem fogadhat látogatókat.

– Hm, hát ez kellemes – morogta maga elé, amikor lehúzta fehér glaszékesztyűit, és feltekerve zsebébe süllyesztve kilépett a szabadba. – Úgy tűnik, ez a Sarno direktor átkozottul keveset teketóriázik, de az udvarias viselkedés szabályai szerint legalább... De nem tesz semmit, a magam részéről eleget tettem a kötelezettségemnek, és ha úgy érzi, hogy megismerkedne velem, akkor most rajta a sor.

Ezzel a megnyugtató érzéssel sétált végig a város utcáin, és számos ismerős arcra talált, olyan emberekre, akik ugyanazzal a hajóval érkeztek a tengeren túlról, és közösen osztoztak az út minden veszélyében. Ezek az emberek azonban fedélközi utasok voltak, von Pulteleben úr pedig egy kabin lakója, ami térben mindössze tízlépésnyi távolság, de a valóságban teljesen el voltak különülve egymástól. Látásból ismerték, de nem üdvözölték egymást, de bármennyire is jelentéktelennek tűnik, ez mégis elég volt arra, hogy mindkét félben barátságos érzelmeket keltsen.

Ezen persze nem lehet változtatni, hiszen osztály- és rangbeli különbségek világában élünk, és ez fenn is fog maradni minden kommunista elképzelés ellenére mindaddig, míg utolsó célunkat, a sírhelyünket el nem érjük. Még az állat- és növényvilágban is létezik rang és erőszak, sőt, még nemes és nem nemes fémek is vannak, és az emberi nemet sem lehet egy közös fazékba hajigálni, és abban megtartani. Egy részük mindenképpen elkülönített részre tart igényt, a többiek pedig szintén ide igyekeznek, és vagy sikerül nekik, vagy belenyugszanak a sorsukba.

Von Pulteleben is teljesen természetesnek és rendjén valónak találta mindezt, hiszen magától érthetőnek tartotta, hogy lennie kell fedélköznek és kabinoknak. Persze akaratlanul is felmerült benne a gondolat, hogy a pékmester asztalánál véletlenül fedélközi utasokkal is találkozhat, ez azonban nagyon valószínűtlennek tűnt. A fiatal dáma, akivel találkozott, túl előkelőnek látszott ehhez, és ha a társaság nem felelne meg neki, akkor még mindig van rá lehetősége, hogy elköltözzön tőlük.

Amint sétája során elhaladt az igen egyszerű templom mellett, az óra éppen egy előtt tíz perccel járt, és némileg zavart helyzetbe került, mert elfelejtette a pékmester nevét, akinek a házában megszállt.

Szerencsére már volt annyi helyismerete, hogy megtartsa a helyes irányt. Nem is volt nehéz eligazodni a kis helységben, és egy csapásra fel is ismerte maga előtt a házat, ami egyébként kis erkélyével tűnt ki valamennyi szomszédja közül. A lépcsőn Oskar fogadta őt, aki semmi esetre sem akarta elmulasztani azt a szórakozást, hogy bevezesse őt.

– Ah, báró úr, szép öntől, hogy betartotta szavát – kiáltotta felé. A levest épp most tálalják. Anyám és a testvérem már türelmetlenül várják.

Anyja és testvére? – gondolta von Pulteleben úr. – Ezek szerint a pék fia lehet? – Oskar ehhez túl elegánsnak tűnt, morfondírozásra azonban nem sok ideje maradt, és néhány perccel később maga előtt látta a grófnő tekintélyes alakját és elbűvölő lányát, és most tényleg zavartan nézett kísérője felé, mert éreznie kellett, hogy más társaságba került, mint amire számított.

– Tisztelt uram – szólította meg Oskart –, megkérném, hogy mutasson be engem, a magam részéről még csak a nevüket sem ismerem.

– Ó, ezer örömmel – nevetett fel Oskar, miközben alakoskodó meghajlás kíséretében így szólt: – von Pulteleben úr, kedves mama. Von Pulteleben úr, abban a megtiszteltetésben van

részem, hogy bemutatathatom önnek Baulen grófnő asszonyt és Helene grófkisasszonyt, a testvéremet. Az én nevem pedig Oskar.

– Baulen grófnő? – dadogta a fiatalember, miközben Helene arcvonásain finom, gúnyos mosoly futott végig.

A grófnőnek azonban nem állt szándékában, hogy a fiatalembert további zavart helyzetében tartsa.

– Báró úr – szólalt meg barátságosan –, házi szolgánk ügyetlensége folytán került abba a fura helyzetbe, hogy olyan családnál szállásolta el magát, amelynek az ön érkezéséről nem is volt tudomása.

– Tisztelt asszonyom – elképzelni sem merem... – kiáltott fel Pulteleben rémülten.

– Nyugodjon meg – szakította őt félbe a grófnő. – Tudom, hogy ön a legcsekélyebb mértékben sem vétkes. Az egész annak a fickónak a félreérthető ügybuzgalma miatt történt, aki házukban helyismerettel rendelkezik, és sem önre, sem ránk nem volt tekintettel.

– De hiszen alig hihető, hogy ilyesmi megtörténhet! – kiáltott fel von Pulteleben rémülten, hiszen most döbbszent rá a sajátos helyzetre, amelyben ő, mint pusztá behatoló áll a hölgyekkel szemben. – Még lelkieken sem gondoltam ilyesmire, önök pedig meg lehetnek győződve róla, hogy én...

– Kérem, ne mentegetőzzön tovább – mondta mosolyogva a grófnő. – Brazília produkál néha sajátos helyzeteket, amiket idővel ön is meg fog ismerni. Mindenesetre Jeremias, ahogyan azt a szerencsétlen embert hívják, alkalmat teremtett rá, hogy megismerhessük önt. Később minden mást könnyedén meg lehet szervezni, most pedig kérem, foglaljon helyet, mert ki fog hűlni a leves.

Von Pulteleben úr bizonyos mértékig még mindig zavarban volt, mert már a gondolatától is égnek állt a haja, hogy egy ilyen előkelő családba ilyen körülmények között került. Ezen kívül egy csomó dolog még mindig nem volt világos előtte, például a

pékmester féle mese, és a fiatalember egy cseppnyit sem utalt rá, hogy tulajdonképpen hová került. Gondolatai sem voltak túl gyorsak, és a grófnőnek ismét kérnie kellett, hogy foglaljon helyet, mire végül össze tudta szedni magát annyira, hogy karját nyújtsa neki, és az asztalhoz vezesse.

Mivel azonban a grófnő elhatározta, a továbbiakban megkíméli őt kellemetlen helyzetétől, a beszélgetést ügyesen olyan irányba terelte, hogy visszanyerhesse elfogulatlanságát. Beszélgetést kezdeményezett az éppen befejeződött tengeri útról, ami iránt érdeklődést tanúsított, mivel még mindig elborzadással gondolt saját útjára, és az azzal járó tengeri betegségére.

Erre a témakörre áttérve von Pulteleben is kezdte hamarosan jobban érezni magát, és ami néha mégiscsak zavarta, az a grófkisasszony ajka körüli valamelyest gúnyos kifejezés volt, amikor egymásra néztek a fivérével. Pulteleben tekintete igen gyakran pihent meg rajta, mert nem emlékezett rá, hogy életében valaha is látott-e ennél szebb lányt.

Talán ezért tűnt így neki, mert a hosszú tengeri út során teljes mértékben le kellett mondania a szebbik nimmel való társas kapcsolatról, vagy épp az ilyesfajta arcvonások bilincseltek le különösen, ami gyakran előfordul az életben, de nem tudott betelni a kedves arccal, és Helene figyelmét is éppoly kevésbé kerülte el, hogy a vendég milyen figyelmesen nézegeti őt. Persze hozzá volt szokva, mindenhol örömeire szolgált, hogy csodálják, de ennek ellenére bizonyos fokú elégtételt érzett, és miközben arcvonásai az ebéd kezdetén teljes szigort mutattak, később mégis barátságosabb lett a fiatal vendég iránt. Legalább is kitért Oskar tekintete elől, és úgy tűnt, már nem is szórakoztatja őt annyira, sőt, maga is kezdett részt venni a társalgásban.

Ennek következtében von Pulteleben teljes mértékben visszanyerte magabiztosságát, és amikor befejezték az ebédet, amivel Dorothea lehetőségei szerint a legkiválóbbat nyújtotta, barátságos vendéglátójához fordulva így szólt:

– Tisztelt grófnő, még akkor is, ha annak a szerencsétlen Jeremiasnak és védőszellememnek köszönhetem, hogy szert tehettem erre a számomra oly kellemes ismeretségre, jól érzem, hogy itt, az ön vendégeként igen kellemetlen szerepet játszok, és minél hamarabb véget vetek ennek, annál jobb. Engedje meg, hogy távozzak és más szálláshely után nézzek, és csak annyit kérek, hiszen jóságával már megbocsátott szemtelenségemért, hogy ezzel ne kényszerüljek a számomra oly tiszteletreméltó és kedves ismeretség megszakítására. Szándékomban áll hosszabb időre Santa Clara településen tartózkodni, és végtelenül hálás lennék önnek, ha legalább azt megengedné számomra, hogy néha tiszteletemet tegyem önöknél.

– Ha már egyszer úgy adódott, hogy házunk népének tagjává vált – mondta mosolyogva a grófnő –, legalább ne siessen el semmit. Pillanatnyilag egyébként is nehézséget okozna, megfelelő lakást találni Santa Clara-ban. Amíg erre nem kerül sor, kérem önt, házunkat tekintse sajátjaként.

– Kegyelmes grófnő! – kiáltott fel csodálkozva Pulteleben.

– Kérem, ne körülményeskedjen – folytatta a grófnő nyugodtan és barátságosan. Brazíliában vagyunk, ahol az idegen túl gyakran van utalva az itt lakók vendégszeretetére, és ezért itt egészen mások a viszonyok, mint odahaza az óhazában. Ezen kívül az előbb arra is kitért, hogy a jövő tekintetében különféle tervei vannak.

– Persze – biztosította őt a fiatalember –, ahhoz azonban még hiányzik az ország ismerete, hogy a tőkém előnyösen be tudjam fektetni, így előbb legszívesebben tapasztalatokat gyűjtenék.

– Ezt nagyon jól átgondolta – válaszolta a grófnő. Amennyiben ennek során tanácsaimmal segítségére lehetek, kérem, rendelkezék velem.

– Ön túl jóságos hozzám, kegyelmes grófnő!

– Mi már évek óta lakunk itt ebben az országban, és az ember rákényszerül, hogy alaposan megismerje a helyi viszonyokat,

olykor akarata ellenére. De gondolom, szívesen elszívna egy szivart. Oskar, kísérd le az urat a kertbe! Rövidesen mi is lejövünk, hogy odalent együtt fogyasszuk el az ebéd utáni kávé.

A két hölgy ezzel felállt, barátságosan köszöntek, és elhagyták a szobát, miközben von Pulteleben úr boldogságtól kábultan maradt hátra, és nem győzte elég gyakran emlegetni Oskarnak, mennyire boldog, hogy szert tehetett erre az ismeretségre, még akkor is, ha képtelenül nagy ostobaságnak köszönheti, ami miatt egész életére adós marad.

– Hát unatkozni nem fog itt, az biztos. Apro-pó, van magánál esetleg egy tisztességes szivar? Azt a vacakot, amit itt lehet kapni, alig lehet elszívni.

– Egy havannával a rendelkezésére állhatok – mondta von Pulteleben úr, örvendve, hogy annak az angyalnak a bátyja iránt valami kellemessel szolgálatára lehet.

– Ez jól hangzik – vélekedett Oskar. – Remélem nem túl nehéz?

– Nem, biztos, hogy nem. Én magam sohasem szívok nehéz szivarokat.

– Rendben, akkor menjünk le a kertbe, itt olyan hőség van, hogy alig lehet elviselni – és ezzel új barátja karját megragadva leballagott vele, hogy odalent várakozzanak a kávéra és a hölgyekre.

Ők sem késlekedtek sokáig, és bár von Pulteleben úr az ebéd vége felé már kezdte jól érezni magát új környezetében, most a szó legszorosabb értelmében el volt ragadtatva Helene természetességétől és szívélyességétől, aki úgy tűnt levetette minden merevségét, és tiszta szívből nevetgélve beszélgetett.

Helene tényleg csodaszép volt. Olykor előfordult, hogy egyébként annyira szabályos arcvonásait némi komorság árnyékolta, ami szemeinek titokzatosságot, elutasító tekintetet kölcsönzött. Ilyenkor határozottan összezárt szája keskeny ajkai miatt nem néztek ki valami jól. Amikor azonban élénk szemei

vidámságtól és pajkosságtól felcsillantak, ha láthatóvá váltak két sor felfűzött gyöngyre hasonlító fogai, ha megjelentek arcának gödröcskéi, és a nevetés úgy játszadozott kedves arcán, mint a Nap fénye egy csörgedező patakon, akkor az ember képtelen volt betelni látványával, és ilyenkor győzelmében annyira biztos volt, hogy tudta, környezetével azt tehet, amit akar.

A lugasból csak néha távozott, és von Pulteleben még jobban el lett volna varázsolva, ha tudja, hogy ilyenkor utasításokat adott a vendég szobájának lakajosabbá tételére, és még egy ágyat is felvitetett. Persze akadt némi nehézség, mert a grófnő nem volt felkészülve ilyen látogatásokra, végül azonban mégis minden sikerült, és néhány ügyesen improvizált függöny még barátságosabbá tette a kis szobát.

Alkalmanként, amikor a fiatal idegen magára maradt a grófnővel, az kihasználta az alkalmat, hogy rövid áttekintést adjon a helyi viszonyokról, ami von Pulteleben urat rendkívüli módon megnyugtatta, mert mindebből arra következtetett, hogy ebben az országban valóban elég egy kisebb, jelentéktelen tőke, hogy kihasználva az alkalmas pillanatot egészen csodálatos sikereket lehessen elérni. A grófnő egy egész sor példát tudott megnevezni, amikor egyes emberek kisebb, de helyes spekulációval olyan helyzetbe kerültek, hogy jelentéktelennek látszó, üzletei ügyeiket, melyekbe belekezdtek, a legnagyobb szabásúakra terjesszék ki, és az így megszerzett vagyonnal visszatérjenek Németországba, hogy ott aztán nyugodtan éljenek belőle.

– Látja, grófnő asszony – kiáltott fel von Pulteleben, akit az ilyen közlések teljesen nyílt ösztönzésre készítettek – pont ez az, amit én is szeretnék elérni. Odahaza mindig a szememre vetették, hogy nem vagyok elég gyakorlatias, hogy sohasem lennék képes rá, saját erőmből karriert megvalósítani. Most alkalmam adódik rá, kideríteni, hogy nem vádolhatom-e őket hazugsággal. Meg kell majd tapasztalniuk, mekkora energiával ragadok meg minden alkalmat valamilyen vállalkozásra. Csak tudnám, mi lehetne az.

– Ne kapkodja el, fiatal barátom – mondta a grófnő. Jóllehet számos út létezik, melyek elvezethetnek a kitűzött céljához, egyik

azonban hosszabb, mint a másik, és ha az ember válogathat, miért ne választaná a rövidebbiket? Egyébként biztosítom önt, hogy én is körülnézek egy kicsit. Ön olyan kalandos módon került hozzánk, hogy jómagam is bizonyos mértékben érdekeltnek érzem magam.

– Kegyelmes grófnő, ön végtelenül jó hozzám.

– Hagyja ezt. Ha őszinte akarok lenni, akkor be kell vallanom, ez talán valami egoizmus a részemről, mert el sem tudja képzelni, milyen lassan múlik az idő, ha az embernek az égvilágon semmi dolga nem akad. Egy kis elfoglaltság, valami meghatározott tevékenység végül is tényleg létszükséglet, és némi gond és körültekintés hozzá tartozik az életünkhöz.

– De mivel érdemeltem ki, hogy ilyen végtelenül barátságosan fogad be engem?

– Hát édes istenem! Ide kerültünk Brazíliába, és olyan viszonyok között élünk, melyek a legcsekélyebb hasonlatosságot sem mutatják az óvilágéval, hiszen errefelé olykor gyorsan történnek csodálatra méltó dolgok. Mindezt alaposan megismerheti majd, ha hosszabb időt tölt el ebben az országban.

A beszélgetés közben Oskar igen csak unatkozott, mert semmi mást nem utált jobban a világon, mint amikor valami meghatározott életcél volt a társalgás témája, és anyja ezt a fejezetet igen gyakran adta elő neki, ezért most nem sajnálta új lakótársát. Egész idő alatt azzal szórakozott, hogy fűvócsővével a lugas egyik magasabb pontjáról a közelben szaladgáló kutyákra lövöldözött. Ha eltalálta valamelyiket, az áldozat általában a farkát hátsó lábai közé kapva vadul menekülni kezdett lefelé az utcán, Oskar pedig félholtra nevette magát.

Összekötve a kellemet a hasznossal von Pulteleben urat később magával vitte a lovakhoz, akikről már eddig is sokat mesélt, és azt a nézetét hangoztatta, hogy Brazíliában egy férfi, sőt egy asszony sem létezhet ló nélkül. Mivel von Pulteleben úr megtudta tőle, hogy ez a ló korábban Helene kedvenc lova volt, aki most egy némileg nyugodtabb szürkét szerzett be magának,

mert állítása szerint ez a szürke volt a legvadabb ló a településen, megvette a lovat, amint gondolta, rendkívül mérsékelt áron, és máris a következő reggelről kezdett ábrándozni, hiszen Helene megígérte neki, hogy másnap reggel közösen sétalovaglásra indulnak. Oskar pedig tényleg legfeljebb csak száz százalékot keresett az üzleten.

Egy este a kolóniában

Az egyébként csendes városkában annyira élénk élet folyt ezen a napon, hogy alig lehetett ráismerni, és a „Reménység kikötője” nevet viselő vendéglő még soha ilyen jó üzleti forgalmat nem mondhatott magáénak a település fennállása óta. Egészen a tetőtérig megtelt vendégekkel, akiket matracokon, pokrócokon, szalmán, vagy ami éppen akadt, kellett elhelyezni, miközben Santa Clara valamennyi férfi lakója szintén itt jött össze, hogy megbámulják az újonnan érkezetteket, és elbeszélgessenek velük, esetleg friss hírekhez jussanak hazájukból, pontosabban falujukból, mert a valódi német hírek, különösen pedig, ami a német politikát illeti, a legcsekélyebb mértékben sem érdekelték a kolonistákat.

Sokan persze már évekkel korábbi kivándorlók voltak, és a hazai politikai viszonyokat még annak idején helyben sem nagyon értették, mostanra pedig annyira elidegenedtek tőle, hogy a különböző államok földrajzi neveire sem igen emlékeztek, de maguk a röviddel ezelőtt érkezettek sem nagyon érdeklődtek az iránt, hogy mi a helyzet Poroszországban, Ausztriában vagy Németország bármely részén, hiszen az az ottaniak dolga, intézzék csak el maguk között. Csak aziránt érdeklődtek, hogy ez vagy az melyik vidékről érkezett, és odahaza emez vagy amaz él-e még, és nincs-e kedve Brazíliába jönni.

Ezen kívül az emberek egy vidám estét akartak eltölteni, és mivel a vendéglős, Christian Bohlos egy meglehetősen tágas pajtát építtetett deszkából a háza mellé, ahol egy deszkából ácsolt pódiumon zenekar is helyet foglalt, az is magától érthető volt, hogy ezen az estén tánc is lesz.

A mulatságra odarendelték a város legjobb zenekarát, mivel három is volt, mire a másik kettő méltatlanul elhanyagoltnak érezve magát kijelentette, hogy az úgynevezett legjobb nem is tud rendesen játszani, csak pokoli lármát csap. Ez a vélemény persze nem érdekelt senkit.

A vendégek már sötétedéskor gyülekeztek. Csendes közös megállapodás alapján az asszonyokat nyolcra várták, mert a gyerekeket először le kellett fektetni, addig pedig vidáman köröztek a borosüvegek és söröskorsók. Persze nem a híg brazil sört itták, amit a németek maguk is főzögettek Santa Clara-ban, bár az újonnan érkezettek szenvedélyesen ezt követelték, hanem a nehéztüzérséget ilyen alkalmakkor az óhazai Rajna menti bor képviselte. A hosszúnyakú, karcsú originál palackok majdnem minden asztalon ott álltak, és a Scharlachberger-, Brauneberger-, Markobrunner- és Hochheimer-cimkék a legáltalánosabbak voltak.

Az egyik asztalnál a település plébánosa elnökkölt, egy széles vállú, masszív alkat, vörös képpel, borzas szőke hajjal, legalább két napos fehér gallérral, de nem ám rendjének ruhájában, hanem szürke vászon nyári zakóban, nanking nadrágban. Körülötte összeverődtek Santa Clara egyes lakói, közöttük régi ismerősünk, Pilger, a cipész is, és a város közvetlen környékéről több kolonista, akik különböző friss bevándorlókat is bevontak társaságukba, hogy azok beszámoljanak hosszú útjukról, és híreket halljanak az általuk oly hön vágyott Brazíliáról.

Ugyanehhez az asztalhoz odatolakodott a sapkája körül ezüst szalagot viselő fickó is, akinek a nap folyamán vitája támadt a direktorral. Egy korsó sör, és egy adag sült volt előtte. Felesége a bevándorlók házában egy sötét, nedves sarokban hevert gyermekeivel, és azt a szegényes ennivalót osztotta meg velük,

amit a magukkal hozott lisztből saját maga volt kénytelen elkészíteni.

A többi asztal körül szintén tolongtak a vendégek. Bohlos felesége és néhány felszolgáló hajadon alig tudott helyet szorítani magának a tömött helyiségben, hogy a gyakran viharos hangon rendelt ételeket és italokat felszolgálják.

– Na, itt mégiscsak vidámabb az élet, mint a hajó fedélzetén, nem is beszélve a hajón kapott kosztról – mondta az egyik fedélközi utas.

– Disznóknak való – vélekedett tele szájjal az ezüstescíkos. Odahaza nálunk a disznók is jobbat kapnak, mint amit súlyos pénzünkért nekünk adtak a hajón.

– Otthon bizonyára jobbhoz volt hozzászokva – vélekedett az egyik fiatal kereskedő, egy kabinban utazó utas, aki már itt igyekezett hozzászokni a brazil egyenlőséghez, miközben oldalról végigmérte a számára kellemetlen szomszédot.

– Voltam is – mordult vissza a férfi. – Persze, a kabinokban utazókba beletömtek mindent, ami csak beléjük fért, bennünket pedig úgy kezeltek, mint a kutyákat, sőt annál is rosszabbul.

– Hát nem is tudom – folytatta az előbbi. – Magam is utaztam már fedélközben, de ebből semmit sem vettem észre. Már előre tudtuk, hogy a hajón nem lesz olyan jó az ellátás, mint odahaza. A tengeri utazás már csak ilyen. Ráadásul, ha jól tudom, maguk nem is fizettek útiköltséget, hanem a településük adta össze a rávalót.

– Ehhez senkinek sincs semmi köze – válaszolta a fickó borús pillantással a beszélő felé. A lényeg az, hogy meg lett fizetve, és nem a maga pénztárcájából.

A többiek némán hallgattak, mivel a férfi lénye nem volt elég megnyerő ahhoz, hogy hosszabb beszélgetésbe elegyedjenek vele. Persze az asztaltársaságok ezúttal nyitottak voltak, és nem lehetett elhárítani, hogy bárki csatlakozzék, hacsak magáról nem érezte valaki, hogy nem passzol oda.

Az asztal túlsó végén a beszélgetés ismét a kolónia viszonyaira terelődött. Általános volt a kormány becsmérése. Nincs kimérve elég föld, amikor megérkeznek az újabb kolonisták, és az újonnan érkezettek ezt a direktorra akarták hárítani, a plébános pedig igazat adott nekik. Szerinte egy beképzelt kegyúrról van szó, akit vigyen el a hóhér. Ezzel szemben többen is ellentétes véleményen voltak, több kolonista maga is védelmezni kezdte a direktort.

– Mit is tehetne, amikor az elnök cserbenhagyja őt? Hiszen előjáró hatósága, és hozzá kell igazodnia, a közemberekért pedig sokkal többet tesz, mint elődei közül bárki más. Most is micsoda munkát végzett, hogy elhelyezze az embereket!

– Alávaló egy alak – kiáltott fel az ezüstszalagos, öklével akkorát csapva az asztalra, hogy a körülötte ülők valamennyien csodálkozva néztek rá. – Semmire kellő durva alak, és ezt a képébe is vágтам délelőtt, és holnap is meg fogom mondani neki.

– Mennyivel jön ott az a fazon, Bohlos? – kérdezte Pilger hangosan, amint a vendéglős éppen elhaladt a közelben.

– Melyik? – kérdezte Bohlos, végignéézve az asztal körül ülőkön.

– Az ott, abban a csinos kék sapkában.

– Hé! – kiáltott fel csodálkozva és felugorva a nevezett. – Kinek mi köze van hozzá, hogy én mennyivel tartozok?

– Az asztal fizeti – válaszolta Pilger anélkül, hogy törődött volna a közbeszólással. – Mennyivel jön?

– Egy adag sült, és négy pohár sör – válaszolta Bohlos. Egy milreisnél tartott, most akartam még húsz reist hozzászámolni.

– Rendben – válaszolta Pilger. – Most pedig barátom tegyél nekünk egy szívességet, csukd be magad mögött kívülről az ajtót. Megértve?

– Ahhoz, hogy becsukom, vagy nyitva hagyom, semmi közük! – kiabálta a fickó, sapkáját félrecsapva az egyik füle felé, dühödt pillantást vetve a megszólaló felé.

– Hajlandó végre tisztességesen viselkedni? – kérdezte Pilger nyugodtan, lassan felállva székéről –, vagy kénytelen leszek...

– Hagyd már békén azt a csavargót, Pilger! – kiáltották felé a többiek. – Ne kezdjete el civakodni!

– Civakodni? – mondta Pilger teljes hidegvérrel. – Eszemben sincs! Vagy hagyjuk inkább, hogy ez a gazember elrontsa az egész esténket? Vagy ez a fickó tűnik el innen, Bohlos, vagy én megyek.

– Térj már észre! – mondta a vendéglős megnyugtató hangon.

– Miért, hiszen igaza van – kiáltották többen is a fickó korábbi utastársai közül. Egész úton csak botrányokat és civakodásokat rendezett, és közben úgy bántalmazta a feleségét, hogy az kész gyalázat.

– Csavargó kutyák, még ti is beledumáltok? – kiáltotta a kéksapkás felugorva a székéről, de Pilger ekkor már galléron ragadta, és hatalmas erejével felemelte a padlóról. Hárman vagy négyen a többiek közül közben elkapták a karjait meg a lábait, és még egy perc sem telt el, máris nem éppen finoman kitétték az utcára. A férfiak alig foglalták el helyeiket, amikor egy ökölnyi kő repült be csörömpölve az ablakon át, és még szerencse, hogy az egyik széktámlát találta el, különben még balesetet okozhatott volna. Öt vagy hat fiatal legény ugrott fel erre, hogy megbüntesse a vétkest, az utas azonban tanácsosnak tartotta, hogy ne várja be őket, és eltűnt.

Közben múlt az idő, és már nyolcra járt, és a hölgyek megérkeztek a bálba. A legtöbben parasztok és kézművesek feleségei és lányai voltak, de az utóbbiak általában már Brazíliában születtek és nevelkedtek fel, és bennszülött brazilokkal együtt felnőve a szabadabb élet jeleként azok ruháinak szabását követték, és volt néhány elbűvölő teremtés is közöttük.

Imitt-amott persze még felbukkant egy-egy német parasztlány is, derekuk köré kötött piros karton köténykével, hatalmas fehér zsebkendőt lobogtatva napbarnított, munkától kemény kezeikben,

sajátosan ingadozó járásukkal. Fiatal lányok rózsaszínű szalagokkal díszített fehér ruhákban, olyan lábakkal, ami egy gránátos katonának is szilárd alapokat képezhetett volna, és ízléstelenül a hajukba kötött maréknyi kusza virággal. Voltak közöttük azonban könnyed és kedves teremtések is, fiatal lányok valamelyik környékbeli kisebb városból, akik adtak magukra ízléses öltözeteikkel, és a szebbik nem tarkább kavalkádját a világ egyetlen másik országában sem lehetett volna fellelni.

És ki volt a ceremóniamester, és rendezője ennek az egész bálnak? Ki szervezte a francia négyest, amikor felhangzott a zene? Ki tapsolt a tenyerével, amikor az első pár megkezdte táncát, és ki tapsolt ismét, amikor váltaniuk kellett? Ki volt az, aki egy nyugodtabb pillanatban visszavonult a sarokba, hogy egyik vagy másik szomszédjával igyon egy pohár bort vagy puncsot, és pillanatokon belül ismét kéznél volt a terem közepén, ha a legcsekélyebb mértékű kavarodás történt? Nem más, mint Jeremias, akit azonban ezen az estén tényleg csak piros parókájáról lehetett felismerni.

Aki ma Jeremiast felgyűrt ingujjal látta, amint izzadt arccal kocsiját az utcán vonszolta, és most, amint a reflektorban elhelyezett legalább tizennyolc gyertya fényében elegánsan kiöltözve billegette magát a teremben, aligha tartott volna lehetségesnek ilyen átváltozást, ha nem ismerte volna közelebből ezt az embert, pedig tényleg ugyanarról a személyről volt szó.

Tagadhatatlan, hogy sem a világoskék frakk csillogó gombjaival, sem pedig a fehér nadrág és a valamelyest már koszos glaszékesztyűk eredetileg nem az ő számára készültek, az előbbi kettő túl bőnek, utóbbiak pedig túl szűknek tűntek. Ő azonban, amint a lelkész vélekedett, igyekezett kifejezni jó szándékát, és nála szigorúbb táncmestert aligha lehet elképzelni széles e világon, Brazíliában pedig különösképpen nem.

Jeremias tényleg ott volt mindenütt, a nap folyamán a kocsija előtt izzadt, jelenlegi izzadása pedig minden képzeletet felülmúlt. Formálisan csepegett, és az átlátszó folyadék kis patakokban csordogált tűzvörös parókája alatt.

Jeremiasnak eredetileg egyáltalán nem vörös haja volt, és két füle melletti pofaszakállai, melyek a mai napig láthatóak, ráadásul szurokfeketék voltak. Annak idején azonban, röviddel azelőtt, mielőtt Németországot elhagyta, az idegláz egy bizonyos fajtája következtében teljesen megkopaszodott, és a fodrász egy fekete parókáért erejét meghaladó összeget kért, és mivel a vörös parókát, mivel annak tulajdonosa elhunyt, másodkézből olcsón meg tudta venni, gyors elhatározással színt váltott. Mostanra már hozzá szokott vörös parókájához, és másik színűt, beleértve a feketét is, fel sem vett volna.

Egyébként Jeremiast az egész városkában szorgalmas, józan munkáseberként tisztelték, és gyakran mulatságos válaszlai miatt majdnem minden házban szívesen látták. Mivel szorgalmasan dolgozott, egészen csinos pénzt is keresett, azt viszont senki sem tudta, mihez kezd a keresetével. Fel nem élhette, mert rendkívül mérsékelt életet élt, és soha nem herdált el még egy fél milreist sem, de ennek ellenére senkire sem bízta megőrzésre a pénzét. Nem vásárolt magának sem földet, sem állatokat, az állampapírokról pedig fogalma sem volt. Persze terjedtek róla kósza hírek, hogy pénzét titokban az erdőben ássa el, és valahol már egy egész zsák milreis van elrejtve. Bizonyosságra azonban senki sem jutott minderről, Jeremias pedig túl ravasz volt ahhoz, hogy másoknak tudomására hozzon olyasmit, amihez semmi közük.

Bármennyire is jóindulatú volt általában Jeremias, és állt rendelkezésére munkaidejével szolgálatkészen és udvariasan mindenki számára, az itteni helyzet korlátlan ura volt, és a legkegyetlenebbül figyelmeztetett mindenkit, aki megsértette a táncrendet. Santa Clara egyik szabója különösen bosszantotta. Az emberek azt beszélték, hogy a kettőjük közötti ellenségeskedés abból ered, hogy Jeremias megakadályozta a szabó házasságát, akit léha csirkefogóként ismert. A lány derék parasztemberek gyermeke volt, Jeremias pedig a vőlegényt már szülőhelyén, Németországban is ismerte. Odahaza faképnél hagyott egy lányt, akinek házasságot ígért, és a lány várákozott rá. Amikor az itteni parasztcsalád mindezt megtudta, a kérést kiutasították a házukból.

Az, hogy Jeremias mindezt tényleg közölte-e velük, senki sem tudta pontosan, mindenesetre így beszélték, és a szabó azóta halálos ellenségeként gyűlölte, Jeremias pedig a legcsekélyebb mértékben sem aggódott emiatt. Most azonban, amikor mindenki valamivel többet ivott a szokásosnál, többször is kötekedni kezdett a kis ceremóniamesterrel, és mivel az ennek ellenére többször gorombán rendreutasította, más módon próbált bosszút állni. Jeremias az egyik sarokban éppen ismét ivott egy korty puncsot az egyik kereskedelmi szolgálával, amikor a terem másik végén észrevett valami rendetlenséget. Mint a villám, úgy ugrott fel, és szaladni kezdett arrafelé. Szerencsétlen módon azonban a szabó mellett kellett elhaladnia, aki hirtelen kitette a lábát, és Jeremias, aki ettől megbotlott, teljes testhosszában elvágódott a terem közepén.

A gonosz ember azonban pórul járt. Túl sokan voltak tanúi a jelenetnek, és még mielőtt Jeremias feltápáskodott volna a földről, elkapták a szabót, kinyitottak egy ablakot, és teljes erővel kihajították az ez ellen kapálódzó embert a bozótba.

Egyébként általános szokásnak mondható, hogy német bálok alkalmával két-három embert kihajítanak az ajtón vagy az ablakon, és a továbbiakban nem törődnek vele. A tánc nyugodtan folytatódott, és Jeremias, aki egy rugó tényleges erejével pattant fel a földről, alig vette észre, hogy kihajították a szabót, és máris felvette a zene ritmusát, és táncmozdulatok közben porolta le a port a frakkjáról. Sajnos röviddel ezelőtt kissé fellocsolták a földet, és ennek következtében fehér nadrágja elől sáros foltokkal szennyeződött be, Jeremias ezt azonban észre sem vette, a többiek pedig a továbbiakban már nem figyeltek rá.

Pilger is átjött a vendéglőből, hogy megkeresse a feleségét, aki megígérte neki, hogy eljön a bálba, de még nem érkezett meg, ezért egy félórával később hazament, hogy elhozza.

Talán egy negyedórája távozatott, amikor borús képpel tért vissza, és zavart tekintettel nézett körül a teremben, aztán megint eltűnt, anélkül persze, hogy valaki is figyelt volna rá, majd

rövidesen ismét visszatért, és kihívta a lelkészt, aki egy kártyaparti mellett ült.

Nos mi a helyzet? – szólalt meg, mert nem szívesen állt fel a parti mellől. – Mi van magával? Olyan képet vág, mintha odahaza égne a ház.

– Meglépett a feleségem – suttogta Pilger, belső izgalomtól alig hallható hangon.

– Meglépett a felesége? – mondta a lelkész csodálkozva. – Hová?

– Fogalmam sincs – sóhajtott az ember. Itt nincs a táncolók között, otthon sincs, és állítólag fél órával ezelőtt egy batyuval a kezében ment el otthonról.

– Hát ez jó kis balhé – csóválta a fejét a lelkész, aki jó lapjarást hagyott odabent az asztalnál, és ezért az ügy kellemetlenül érintette. – De hová mehetett?

– Az a gazember ólomlábú van a háttérben – csikorgatta fogait a férj –, de ha bizonyosságot szerzek róla, akkor az isten óvja.

– Hm – hallatta ismét a hangját a kántor, aki már régen hallott kósza híreket az ügyről. – És fogalma sincs róla, hová fordulhatott a felesége?

– Tényleg nincs – sóhajtozott Pilger. – De mit tehetek, az isten szerelmére, hogy visszakapjam?

– Ma este semmit – mondta a lelkész. – Tök sötét van, a táncteremből pedig úgysem menne magával senki, pláne, ha meg sem tudja mondani, hogy merrefelé keressék.

– Ó, te magasságos isten! – sóhajtozott az ember, ökölbe szorított kezeivel homlokát verdesve.

– Ne aggódjon – mondta a lelkész. – Ha az asszony képes volt ilyen könnyelműen elhagyni magát, akkor semmit sem veszített vele, Mosje-t, az ólomlábút pedig úgyis el fogjuk kapni,

ha tényleg ő van a háttérben. Meg fog fizetni érte úgy, hogy belegebed.

– Az én Grethém, az én Grethém – sóhajtott a szegény ördög – képes volt ezt a szégyent hozni rám!

– Ma már semmit sem lehet tenni – biztosította őt a lelkész, miközben arra gondolt, hogy a benti jó lapjáraást nem hagyhatja cserben. – Menjen csak nyugodtan haza, holnap reggel átjövök magához, és majd megbeszéljük a továbbiakat. – Ezek után válaszra sem várva megveregette a szerencsétlen ember vállát, és visszament a szobába a kártyaasztalhoz.

Pilger egy ideig még ott álldogált az ajtóban, mint akit megsemmisítettek, aztán még egyszer visszaszaladt a házához, és mivel az eltűntet még mindig nem találta meg, kirohant az éjszakába, és maga sem tudta, merre induljon.

Odalent a kikötő közelében, körülbelül kétszáz lépésnyivel feljebb, mint ahol a csónakok rendszerint kikötni szoktak, egy kis jármű várakozott a sűrű bokrok árnyékában, amit közvetlenül naplemente után különféle lemezbőröndökkel és ládákkal pakoltak meg. Négy portugál evezős, akik egy lejjebb horgonyzó szkúner legénységéhez tartoztak, megragadták evezőiket és csak a megbeszélt jelre vártak, hogy a csónak orrával, amely most kicsit kijjebb a folyóban volt lehorgonyozva, a parthoz evezzenek. Ekkor négyszer gyors egymás után rövid füttyszó volt hallható, és miközben a keskeny jármű még mélyebbre hatolt a bokrok közé, egy férfi és egy nő igyekezett lefelé a lejtős parton pont arrafelé, ahol a csónak elrejtve várakozott.

A férfi egy nagy csomagot cipelt a karjaiban, és nem tudott elég gyorsan haladni, mert kényelmi szempontból papucsot viselt. Az asszony nál csak egy kis batyu volt, és mindig néhány lépéssel a férfi előtt haladt, míg végül a víz széléhez ért. Itt hirtelen megállt, mintha valamitől megriadt volna, és halkán suttogetta:

– Ó, drága mennyei atyám, mit akarok tenni, mit is akarok tenni!

– Pont azon a helyen vagyunk – mondta a férfi portugál nyelven, fojtott hangon, aki ekkor utolérte a nőt. – Csak gyorsan, kedvesem, nehogy azok a fajankók a végén még utolérjenek.

– Ó, szegény férjem, mindig olyan jó és igazságos volt hozzám, én pedig...

Miközben így jajgatott, a portugál beadta a csomagját a csónakba, az asszonytól is elvették az övét, és odaadták az egyik matrónak. A férfi átkarolta a nő derekát, és igyekezett magával vonni.

– Jöjjön Margarita, jöjjön, különben elmulasztjuk a kedvező pillanatot. Ott arrébb hangokat is hallok. Gondolja csak meg, mi történné, ha itt találnának magára, velem!

Az asszony rémulten mozdult. Körülbelül százlépésnyire odafent út vezetett, ahol két férfi haladt, hangosan beszélgetve egymással. Az asszony egyikük hangját ismerni vélte, és félénken beljebb húzódott a bokrosba, ahol a csónak oldalához ért. Az egyik matróz megragadta a kezét, és besegítette. Alig telt el fél perc, és a csónak kisiklott a folyóra, és az áramlattal elindult lefelé.

Nem sokkal ezután magányos alak ért a partra, és hallgatódzva megállt, amint meghallotta az evezőknek az éjszakai csendben jól hallható nyikorgását tartóikban. Onnan, ahol állt, persze semmit sem lehetett pontosan látni, legfeljebb a csónak árnyát.

– Grethe! – kiáltotta halkan, fájdalmas hangon az ár felé. – Grethe, te vagy ott?

Válasz nem érkezett. Az evezők villámgyorsan hajtották előre a csónakot, amely néhány perccel később eltűnt a folyó kanyarulatában.

Az igazgató Könnern társaságában üldögélt fenti kis szobájában. Mindketten egy-egy gyertya fénye mellett olvasgattak. Az igazgató egy halom levél között kotorászott, Könnern pedig egy köteg újságban lapozgatott, amit a hajó kapitánya hozott magával. A házvezetőnő éppen teát szolgáltat fel, mert az esték már elég hűvösek voltak ahhoz, hogy igen jól esett egy csésze meleg tea.

– Na, ez már mindennek a teteje! – szólalt meg hirtelen a direktor, egy nyitott levél felett Könnern felé nézve.

– Csak nem valami rossz hír? – kérdezte amaz, miközben találkozott a tekintetük.

– Azt éppen nem mondanám, hogy kellemetlen – hangzott a válasz –, de a legalkalmatlanabb pillanatban érkezett. A delegado, az a portugál, akivel az iskolánál találkoztunk, éppen most jelenti be, hogy határozatlan időre szabadságot kapott a kormánytól, és távollétének idejére minden folyamatban lévő ügyet átruház énám. Hosszú időn át ennek az úriembernek az égvilágon semmi dolga nem volt, hiszen a kolonisták közötti kisebb vitákat mindig én simítottam el, mielőtt az civakodásra adott volna okot a különböző családok között, és most, amikor a tengeren érkezőkkel egy sereg elvadult embert kaptunk, akiket ráadásul még el is kell helyezni, meglép minden feladat elől. Ez így most semmi esetre sem fog menni, legalább még a jövő héten itt kell maradnia. Van nekem magamnak is elég bajom. Jöjjön, igyon egy csésze tát, a rum ott van a polcon, szolgálja csak ki magát!

Könnern az újságokat és papírokat félretolta, hogy némi helyet szabadítson fel, mire egy kis névjegy hullott elé az asztalra.

– Hallo – nevetett fel. – A névjegyek itt bizonyára egzotikus holminak számítanak. Hogy is hívják ezt az urat? Arno von Pulteleben. Ezt a nevet nem ismerem.

– Megint valami ifjú nemes – mondta a direktor, miközben némi rumot öntött a teájába. – Brazília gyémántbányáival a fejében hajózik át ide, egy ideig elténfereg ideát, semmi sem felel meg neki, feléli a magával hozott pénzt, majd felháborodva az

ország szomorú körülményein visszatér Németországba, töménytelen mennyiségű mesélnivalóval. Ma látogatást akart tenni nálam, de amint az ablakon át megpillantottam fekete frakkját, selyemkalapját és fehér glazékesztyűit, máris elegendő volt belőle, és kiűzentem neki, kérem, más alkalommal tegye tiszteletét.

– De vajon hol találhatott szállást magának? – kérdezte Könnern –, hiszen szinte minden ház túl van zsúfolva.

– Isten tudja – válaszolta a direktor közömbös hangon. – Talán mégiscsak a fogadóban. Az a Bohlos néha a lehetetlent is lehetővé teszi. El sem hiszi, kedves Könnern, hogy egy ilyen kolóniában, mint a miénk, micsoda fura alakok gyűlnek össze. Néha kitömés céljára érdemes volna válogatni közöttük valami természetrajzi gyűjtemény számára. A társadalom minden rétegéből kapunk mintákat, és a magas rangú nemesség, művészek és tudósok mindenkor a legértékesebb példányokat szállítják. A bárónkat már látta, a grófnőt minden bizonnyal meg fogja ismerni, ezen kívül egy valódi művész is tévelyeg erre, egy olyan férfi, aki Németországban megbecsülést szerezhetne művészetének, itt pedig épp annyi eredményre számíthat, mint egy favágó a pampákon, vagy egy földműves a hófödte hegyekben.

– Festőről van szó? – kérdezte Könnern.

– Nem – nevetett fel Sarno. – Nem kell konkurenciától tartania. Csak zongoraművész. De van egy másik zenész is, aki elbizonytalanítja a környéket, de felőle még nem okosodtam ki. Randolphnak nevezi magát, és valami excentrikus fejről van szó, mint az ilyesfajta művészek általában...

Ebben a pillanatban kívül kopogtattak az ajtón, és rögvést az öreg házvezetőnő jelentkezett: – Pilger suszter szeretne beszélni egy pillanatra az úrral.

– Ah! – nyögött fel a direktor, elégedetlenül csóválva a fejét. – Mindig ugyanaz az elcsépelet történet, de most végre jó hírrel szolgálhatok neki, mert legalább egy időre megszabadul a vetélytársától. Engedje csak be őt!

Pilger rögvest belépett a szobába. Holtsápadt képpel, kezében kalapiját szorongatva, és homlokán nagy cseppekben gyöngyözött a veríték.

– Jó estét, direktor úr! – sóhajtott anélkül, hogy tekintettel lett volna a szobában tartózkodó idegenre is.

– Jó estét, Pilger! Az isten szerelmére, ember, hogy néz ki maga? Mi történt?

– Meglépett a feleségem, direktor úr – mondta a szegény ördög, és látni lehetett rajta, milyen erőfeszítésbe kerül, hogy uralkodjon magán.

– A felesége? Mikor? – kiáltott fel rémülten a direktor, és azonnal valami gyanú cikázott át a fején.

– Ma este, körülbelül egy órával ezelőtt, talán még annyi sincs. Úgy volt, hogy eljön a bálba. A házunkat elhagyta, most azonban sehol sem lehet rátalálni.

– De drága barátom, ha csak ilyen rövid ideje nem találja, átszaladhatott valamelyik barátnőjéhez is, hogy együtt menjenek a bálba.

– Nem, válaszolta nyugodtan a férfi. – Egy batyut vitt magával, és a folyó felé indult. Beszéltem valakivel, aki találkozott vele.

– És van valami gyanúja arról, hogy kinek a keze lehet még ebben a dologban? – kérdezte a direktor.

– Gyanúm? Az nincs – mondta Pilger összeszorított fogakkal.
– Meggyőződéseem viszont van. Az az átkozott ólomlábú, a delegado a tettes. Most már csak egyetlen lehetőség van – folytatta, miközben a direktor a fejével bólintott –, éspedig az, hogy a menekülés a folyó felé csak a látszat miatt volt, és az én Grethém nyugodtan bujkál odaát a delegado házában. Persze azt is láttam egy negyedórával ezelőtt, hogy egy csónak távozott lefelé a folyón, de el sem tudom képzelni, hogy a portugál egyedül küldte volna el az asszonyt, és azért jöttem ide, direktor úr, hogy arra

kérjem, azonnal kutattassa át a portugál házát. Ha ott semmit sem találunk, akkor a feleségem volt a csónakban a folyón, és ismerem egy házat, ahol esetleg meg tudna húzódni.

– Volt már a delegado házánál?

– Igen, de tök sötét volt odabent, ez azonban semmit sem jelent.

– Tud róla, hogy a delegado szabadságot kapott a kormánytól, és ma este írásban jelentette be, hogy nekem kell helyettesítenem a hivatalát?

A férfi erre döbbenten csapta össze a kezét.

– Akkor már minden világos – sóhajtott fel. – Akkor tényleg meglépett, és ők voltak a csónakban, amit láttam. Segítene nekem, direktor úr?

– Tiszta szívből, Pilger, de hogyan?

– Először menjünk a házához, és nézzük meg, tényleg elment-e. Ha bebizonyosodik, akkor semmi mást nem kérek, csak kölcsön a csónakját. Embereket majd szerzek.

– Csak semmi erőszak, Pilger! – figyelmeztette őt a direktor. – Azzal csak tovább rontaná a helyzetet.

– Bízsa csak rám, direktor úr! A feleségem szüleinek, azoknak a derék embereknek megígértem, hogy úgy fogok vigyázni a lányukra, mint a saját szemeimre. Nem engedhetem, hogy ez a szerencsétlen asszony annak a gazembernek a kezei közé kerüljön, és ebben remélem, a törvények is támogatnak engem.

– Hát persze – mondta Sarno, felugorva székéről. – Akkor ne is vesztegensük tovább az időt. Induljunk!

Felkapta a kalapját, és Könnern kíséretében a férfiak gyorsan átmentek a delegado házához. Pont azt találták, amitől Sarno tartott. A ház nemcsak, hogy le volt zárva, hanem teljesen üres is volt. A közvetlen szomszédságban egy német szivarkészítő lakott,

akinek az utca felé volt egy kis standja. Ez az ember arról számolt be, hogy állítólag közvetlenül sötétedés után több brazil matróz ládákat és bőröndöket vitt lefelé az utcán a házból. Ennél többet ő sem tudott, mivel a delegadot nem is látta.

– Így más lehetőség már nem marad számomra, mint a csónak – sóhajtott fel Pilger, amint kísérőivel elindult felfelé az utcán. – Elvihetem, direktor úr?

– Menjen isten hírével! – mondta Sarno, odanyújtva neki a csónak kulcsát. – Tudja, hol van kikötve?

– Igenis. És a vitorla és az evezők?

– Szemben a halásznál vannak. Ő valószínűleg embereket is tud adni az evezőkhöz.

Pilger megköszönte, és inkább repülve, mint menve, elindult lefelé az utcán a kikötő irányába.

Baulen grófnő házában a kis család vendégével együtt meglehetősen későig együtt maradt a teánál, és az estét beszélgetéssel töltötték el. Von Pulteleben úr otthoni családjáról mesélt, és a kis birtokról, ahol felnevelkedett, továbbá terveiről és reményeiről, és arról az igyekezetéről, hogy valami komoly dologba kezdjen, a grófnő pedig érdeklődéssel hallgatta őt. Csak Oskar unatkozott, és a vendéglőben tartott bábra gondolt. Anyja egyébként sohasem engedte volna meg neki, hogy ilyen helyre menjen, ezért megspórolta anyjának a kellemetlen eltiltást. Így aztán észrevétlenül elhagyta a szobát, és engedély nélkül távozott.

Von Pulteleben úr ekkor tengeri útjáról és annak kalandos voltáról kezdett mesélni, de mivel semmi különös élményben nem volt része, a grófnő végül kezdett elfáradni, és elaludt.

Helene rövid időre odaült a zongorához, de vendége a legkevésbé sem volt muzikális, és a bűbájos kis dalocskák sem nagyon feleltek meg az ízlésének, így gyakran egy-egy dal

közepén arra kérte a lányt, hogy inkább keringőt vagy körtánchoz való zenét játsszon. Végül Helene szintén elfáradt.

Ideje volt nyugovóra térni. Hívták a szobalányt, hogy gyertyával kísérje fel a vendéget a szobájába, Helene pedig a sajátjába ment. A gyertyát letette az asztalra, kikönyökölt a nyitott ablakba, amelyen át beáramlott a narancsfák balzsamos illata, és álmodozva nézett ki az éjszakába, a hegyek sötét kontúrja felé.

Egyszer csak hirtelen, rémülten összerezdült, mert majdnem közvetlenül az ablaka alatt ismét felcsendültek halkán a hegedű fájdalmas hangjai, melyek azon a korábbi estén oly csodásan magukkal ragadták. Olyan lágyság áradt az egyszerű melódiából, hogy akarata ellenére megragadta a szívét. Felegyenesedett, és leült a szófára, hogy odalentről ne lehessen észrevenni, és visszatartott lélegzettel hallgatta a mesteri játékot.

Von Pulteleben úr, aki a felette lévő szoba mellettiben lakott, már eloltotta a gyertyát, és éppen lefeküdt, amikor odalent elkezdődött a játék. Ismét felkelt, és kikönyökölve a nyitott ablakba, egy ideig hallgatta a zenét, míg végül a hangok odalent elhalkultak. Ekkor fentről lekiáltott:

– Bravó! Csodaszép, tényleg nagyon szép volt!

Helene a homlokát a kezébe temette. Úgy érezte, mintha hamis hang keveredett volna ebbe a harmóniába. Eloltotta a gyertyáját, és rejtve odalépett az ablakhoz, hátha legalább az árnyékát meglátja a tovaosonó alaknak, de semmi sem mozgott. Éjszakai sötétség telepedett a völgyre, és csak időnként hozta el a szellő a hegedűk és trombiták derűs dallamait, amit Santa Clara vidám ifjúságának táncához játszottak.

Egy családi jelenet

Négy nap telt el a fenti események után, és a grófnő még nem fejezte be teljesen a reggeli öltözködést, amikor az előcsarnok felől nehéz lépteket hallott, és rögtön ezt követően Dorothea egy férfivel kezdett beszélni, majd kopogott az ajtón, és bekiáltott:

Grófnő kérem, a Spenker mester várakozik odakint, és beszélni szeretne a grófnővel.

– Jöjjön vissza később – hangzott a válasz –, még nem fejeztem be az öltözködést.

– Ah, grófnő, ne aggodalmaskodjon – hallatta hangját a pékmester, aki hallotta a választ. – Láttam én már hiányos öltözetben a feleségem, hiszen házas ember vagyok, és olyan sokáig nem maradhatok távol otthonról. Rém sok dolgom van, mert a sok új éhes száj a településen jól akar lakni, és kell nekik a kenyér.

– De miért jön ilyen korán reggel! Most tényleg nem tudok...

– Korán? – válaszolta őszinte csodálkozással a pékmester, aki már hajnali négy óta dolgozott. – Éppen most ütött tizenegyet. Ilyenkor odaát minálunk már nem is azt mondjuk, hogy jó reggelt, hiszen mindjárt ebédelni lehet. De ha úgy akarja, akkor így az ajtón át is jelenthetem, hogy miért jöttem, de azt hiszem, jobb lenne, ha négyszemközt beszélénk.

Kis szünet következett, mialatt a pékmester csendben maga elé nevetett. A grófnő végül megszólalt odabentről:

– Rögtön jövek, addig menjen át a másik szobába.

– Igenis, grófnő – válaszolta fejével bólintva a mester, és azt is tudta pontosan, melyikbe, mert már gyakran folytatott hasonló konferenciákat a dámával. Nem is kellett soká várakoznia, mert alig tíz perccel később nyílt az ajtó, és Baulen grófnő egy nagy

sálat vetve magára belépett, és sokkal barátságosabban, mint a kikényszerített audencia alapján várható volt, így szólt:

– Jó reggelt, mester! Mit óhajt?

– Jó reggelt, grófnő! Semmi különös, csupán a régi ügyről van szó, amiről néhányszor már tárgyaltunk: A pénzemért jöttem, a lakbérért.

A grófnő türelmetlenül félre vetette a fejét.

– De hiszen tudja, hogy a váltóm, amit feltétlenül a következő gőzössel várok, még nem érkezett meg. Ezt már az utolsó alkalommal is mondtam magának, amikor abban a szerencsében volt részem, hogy láthattam.

– Úgy van – válaszolta a férfi – és az utolsó előtti alkalommal is, meg az azt megelőző alkalommal is. Igazán fura egy helyzet ezzel a váltóval, ami sohasem érkezik meg, amikor a legnagyobb szükség van rá.

– És ez talán az én hibám lenne? – válaszolta a grófnő, sértődött hangon.

– Aligha hiszem – mosolyodott el a pékmester. Bizonyára azok a vétkesek, akik nem küldik el.

– De hiszen elküldték – kiáltott fel a grófnő türelmetlenül –, és most már bármelyik órában megérkezhet. Remélem, nem azt gondolja, hogy valótlanúságot állítok?

– Nem – mondta a pékmester a fejét rázva. – Legalább is nem lenne udvarias a részemről. De ezzel nem jutunk előbbre. Egyszerűen mondván az a helyzet, hogy nem tudok tovább várni arra a váltóra, és nagyon sajnálom, hogy ezt kell mondanom önnek, grófnő. Én csak egy egyszerű kézműves vagyok, és amire szükségem van, keserves munkával kell megkeresnem. Ezen kívül gyermekeim is vannak, akikről gondoskodnom kell, ami sokba kerül, ezt bizonyára ön is jól tudja. Ezért kell odafigyelnem arra, ami jár nekem. Ön elég tisztességes ahhoz, hogy ezt be tudja látni. Nem engedhetek meg magamnak több száz milreis kintlévőséget.

– De drága barátom, én képtelen vagyok fizetni magának, míg a váltóm meg nem érkezik – mondta a grófnő türelmetlenül. Mi haszna van ennek a sok beszédnek. Térjen már észhez végre!

– Pont azért jöttem ide ma reggel, mert a sok beszéd helyett végre észhez akarok térni – válaszolta nyugodt hangon a mester –, és csak annyit akartam közölni önnel, hogy ezen a héten meg kell, és meg akarom kapni a pénzemet, akár van váltó, akár nincs váltó, ami engem tulajdonképpen nem is érdekel. Nem fogom önt túl sokat nyaggatni. Szombatig adok haladékot, de esküszöm, ez a legeslegutolsó határidő, amire számíthat a részemről, hiszen ez a játszadozás már tizenöt hónapja tart, én pedig nem hagyom, hogy tovább... na, inkább úgy mondom, hogy nem akarok tovább várni.

– Majd utána nézek, milyen lehetőségeim vannak – válaszolta a grófnő közömbös hangon, látszólag azzal az óhajjal, hogy hagyják már végre abba ezt az alkudozást. – Ilyesmit kikényszeríteni azonban nem lehet, fűzte még hozzá.

– Dehogynem! – válaszolta Spenker mester, akit bosszantani kezdett az előkelő közömbösség. – Ki is lehet kényszeríteni, grófnő, bármennyire is sajnálnám, hogy ilyesmit tegyek. Az egész város emberekkel zsúfolt, akik szálláshelyet keresnek maguknak, és egy ilyen lakásért, mint ez itt, örömmel fizetnének többet, mint ön, és pedig készpénzben. Mindenfelé érdeklődnek, nem lehet-e valamiféle szálláshelyhez jutni. Ezen kívül már fel is vett egy albérlőt a házba, aki bizonyára szintén fizet önnek, és egyáltalán nem látom be, hogy azt a pénzt miért ne kereshetném meg saját magam ahelyett, hogy az égvilágon mást sem kapok, csak ígéreteket.

– Az úr – mondta a grófnő némileg zavarban – egy rokonom, és így nem fizet lakbért.

– Na, nekem ahhoz semmi közöm – válaszolta a pék –, hogy fizet-e önnek, vagy sem. Ha nálam lakna, akkor fizetne, az biztos, de amit mondtam, azt ne vegye rossz néven, azonban ha szombatig nem kapom meg a pénzemet, akkor bármennyire is sajnálom, kénytelen leszek kitenni az utcára, és a kétszáz milreis

tartozásért csak úgy tudom kártalanítani magam, ha lovakat, vagy bútorokat fogok visszatartani.

– Spenker úr! – kiáltott fel a grófnő felugorva. – Ezt a hangot kikérem magamnak! Ha úgy érzi, hogy sérültek a jogai, akkor forduljon bírósághoz, aztán majd meglátjuk, nem fog-e minden kereskedő tanúskodni amellett, hogy a Földnek egy ilyen eldugott zugában, mint ahol élünk, előfordulhat, hogy egy váltó késve érkezik. Mindaddig azonban, ha beteszi a lábát a szobámba, ne feledkezzen meg a nekem kijáró tiszteletről!

– Ugyan már! – mondta erre morogván a férfi. Ön is előkelően megfeledkezik állandóan a nekem járó kétszáz milreiről, de azt javaslom, ne civakodjunk tovább – szakította félbe a mondandóját. – Senkivel sem szeretek vitatkozni, legkevésbé pedig a bérlőimmal nem, ha csak lehetséges. Tehát még egyszer, grófnő, ne vegye rossz néven, amit mondtam, és gondoskodjon róla, hogy szombatig rendezzük a dolgot, mert ehhez ragaszkodom, bármennyire is végzetes lehet az ön számára. Ezzel futólag meghajolva sarkon fordult, és lassan elindult lefelé a lépcsőn.

A grófnő igen rideg köszönéssel válaszolt, és még sokáig maradt mozdulatlanul, borúsan fortyogva magában a férfi távozását követően. Még mindig karba öltött kezekkel meredt maga elé a padlóra, amikor nyílt az egyik oldalajtó, és Helene lépett be rajta.

Csendben elment anyja mellett a következő ablakig, ahol egy könyv hevert, amit felvett és kinyitott, de nem olvasott benne. Tekintete bár a betűkre meredt, gondolatai azonban mással voltak elfoglalva. Végül halkán megszólalt:

– És akkor most mi lesz?

Az anyja felriadt a kérdésre, ami csak azt fejezte ki szavakban, amin saját maga is komolyan elgondolkodott.

– Hallottad, amit ez az ember mondott? – kérdezte anélkül, hogy helyzetén változtatott volna.

– Igen.

– Mindent?

– Minden szót. De a váltódnak meg kell érkeznie, a gőzös érkezése már négy napja esedékes lenne, és csak nagyon ritkán fordul elő, hogy ennyit késik.

– És ha megjön? – kérdezte válaszként a grófnő keserű mosollyal –, akkor mi van? Azzal a néhány száz tallérral csak a legfőbb adósságokat tudom rendezni, de miből fogunk megélni? Helene, Helene, a makacsságod még sokba fog kerülni nekünk!

– Az én makacsságom? – emelte fel a hangját a lány. Talán azért, mert hallani sem akartam annak a gazember portugálnak a házassági ajánlatáról? Nem kaptál elég bizonyítékot közönséges voltára most, amikor megszöktette a suszter feleségét, miután a grófkisasszonyt nem kaphatta meg? Az az ember az egész városban buja kéjencként volt ismert, és mindenki megvetette, és te, anyám, képes voltál azt tanácsolni, hogy menjek hozzá, ráadásul most még a makacsságomért is szemrehányást teszel!

Helene villogó szemekkel állt anyjával szemben, az asszony pedig szégyenkezve sütöttel le szemeit.

– Te csak magadra gondolsz – mondta mindennek ellenére, bár visszafojtott hangon. – Az pedig nem érdekel, hogy anyáddal mi lesz.

– Tényleg megérdemlem tőled ezt a szemrehányást? – válaszolta Helene, és sajátos, fájdalmas kifejezés jelent meg ajkai körül. Akkor is kiérdemeltem, amikor a derék Vollrath lánykérését elutasítottam, akinek majd megszakadt a szíve, mikor elhagyott, és tiszta szívből szeretett engem? Akkor is csak magamra gondoltam, amikor lehetőségem volt rá, hogy egy szerény otthont teremtsék magamnak, és támogatás nélkül kellett volna magadra hagynom téged? Olyan helyzetbe kerültél volna, amiről előre tudtam, hogy szerencsétlenség a számodra, Vollrathot pedig boldogtalanná tetted volna?

– Nem, nem, tudom, hogy jóságos és tisztességes gyermek vagy – mondta az öreg grófnő, aki találva érezte magát a szemrehányások miatt. – Lehet, hogy túl kemény voltam veled, és bárcsak eljönne az idő, amikor képes leszel eltartani magad, de arra is gondolj, hogy nem fecsérelhetsz el túl sok időt. Itteni helyzetünk hónapról hónapra egyre tarthatatlanabbá válik, ha hamarosan nem történik valami, ami komoly fordulatot eredményez.

– És mi történhet? – kérdezte Helene, miközben keblében fájdalmas szorongást érzett.

– Abban reménykedek – mondta erre az anyja –, hogy sikerül megvalósítani a tervem.

– A szivargyártásra gondolsz?

– Igen.

– És tényleg azt hiszed, hogy valami nyereségre is szert tudsz majd tenni?

– Ha helyesen látunk hozzá, akkor minden bizonytal.

– És tényleg képes leszel arra a munkára? Egy ilyen vállalkozáshoz nincs szükség gyakorlati tapasztalatokra?

– Drága gyermekem, hát nem gondolod, hogy életem során nem tettem szert elég emberismeretre ahhoz, hogy bánni tudjak az emberekkel?

– De ez egy olyan ügy, ahol kevésbé emberismeretre, sokkal inkább áruismeretre van szükség, és milyen könnyen becsaphatnak téged.

– Áruismeret? Édes istenem! – mondta a grófnő. – Az anyag annyira egyszerű, hogy néhány hónap alatt minden bizonytal teljes mértékben meg lehet tanulni. De van valami jobb ötleted?

– Nekem? Ó egek! – sóhajtott fel Helene. – Hogyan is adhatnék én tanácsokat neked, hiszen nekem sohasem volt szabad az emberek gyakorlati életével foglalkoznom, még annyira sem,

hogy tevékenységük közben megfigyeljem őket! Már régóta adhattam volna francia és angol nyelvórákat, hogy valamivel hasznossá tegyem magam, de még ezt sem engedted meg nekem.

– Azért, mert nem felelne meg a pozíciónknak – mondta borúsan az anyja. Milyen képpel állhattam volna a báró elé, ha a grófkisasszony pék- vagy susztergyerekeknek ad órákat? Ezt te nem érted meg, gyermekem.

– És szivarokat készíteni pékek és suszterek számára? – kérdezte válaszként a lány szomorúan.

– Az teljesen más. Munkásokkal csináltatjuk – válaszolta gyorsan a grófnő. – A gyártást mi csak vezetni fogjuk, és ha a saját szobánkban néha mi is belekezdünk, azt csak szórakozásból tesszük. Európában a legmagasabb körökbe tartozó dámák is végeztek szórakozásképpen kézműves munkákat. Készítettek művirágokat, kartondobozokat, díszítéseket festettek üveg- és fa árúkra, és ezernyi más dologgal is elfoglalták magukat. Ilyen holmikra itt nincs szükség, és ha nekilátunk szivarokat készíteni, azért senki nem ítélné el bennünket. Maga a báró is rendben találta az ötletet.

– Már említetted is neki?

– Igen – mondta a grófnő némi késedelemmel. – Néhány nappal ezelőtt beszélgettünk róla.

– Ő is részt fog venni a vállalkozásban? – kérdezte Helene gyorsan.

– Nem – válaszolta a grófnő, ismét némi szünet után. Az az ember sohasem volt gyakorlatias. A legcsekélyebb érdeklődést sem tanúsít valami tényleges hasznót hajtó vállalkozás iránt, és így jobb is, ha kimarad belőle. Úgyis csak örökös panaszokat és szemrehányásokat hallhattunk volna.

– És mit gondolsz, ki volna még hajlandó részt venni egy ilyen vállalkozásban? – kérdezte a lány, élénk tekintettel nézve anyjára.

A grófnő félig a varróasztala felé fordulva egy selyemdarabot kezdett igazgatni.

– Azt hiszem – mondta mosolyogva, fejét a lánya felé fordítva –, maga az ég küldött nekünk egy szövetségest, aki a végén még a megfelelő ember lehet.

– A vendégünk?

– Úgy van. Legfőbb vágya, amint már többször is említette nekem, hogy valamibe belekezdjen Brazíliában, amivel nem csupán elfoglalja magát, hanem pénzt is kereshet, és hajlamos vagyok arra gondolni, hogy a tervem mindkettőnk számára hasznos lehet. Nem gondolod?

– És tényleg azt hiszed, mama, hogy ezzel a munkával valami tisztességes pénzt lehet keresni? Én még mindig nem tudom elképzelni.

– Gondolod, hogy hozzáfognék különben?

– Nem tudom – válaszolta Helene. – Az az érzésem, hogy nem tudnánk kellő komolysággal foglalkozni vele, mintha más erőkre is szükség lenne, hogy valami hasonlóba belekezdjünk.

– Nem is értem, mi a bajod.

– És Oskar mit fog szólni hozzá?

– A szükség kényszeríteni fogja rá, hogy derekasan részt vegyen benne – válaszolta a grófnő határozottan. Elég hosszú ideig elnéztem a könnyelműségeit, de most már fogytán vannak a lehetőségeim. Nem vagyok abban a helyzetben, hogy támogassam céltalan életvitelét, és a létfenntartásáért dolgoznia kell. Végül is ezért vagyunk itt, Brazíliában.

– Nehezen fog hozzászokni a rendszeres elfoglaltsághoz – sóhajtott fel Helene. Túl sokat néztél el neki az eltelt hosszú évek alatt.

– Épp ezen akarok változtatni – mondta a grófnő –, és remélem, ő maga is érzi ezt, hiszen már el is adta a versenylovát.

A pénzt, amit érte kapott, ami persze csak igen kis tőkének számít, de végül is mégiscsak tőke, sokkal hasznosabb dolgokra is be lehet fektetni.

Ekkor az utca felől hallható hangos kurjantások szakították félbe a társalgást, és amint mindketten az ablakhoz léptek, Oskart pillantották meg egy igen nemesnek tűnő fekete paripán, aki ugrált és táncolt alatta, amikor az ablak előtt igyekezett jobb belátásra bírni.

– Már láthatod is az új tőkebefektetést – mondta Helene nyugodtan. – Ismerem azt a lovat. Korábban a direktoré volt, aki 160 milreisért adta el. Ennél olcsóbban Oskar semmi esetre sem vehette meg, a nyeregért és a lószerszámokért pedig bizonyára még külön fizetett. Így néz ki Oskar takarékosága.

– Remélem, nem így történt – kiáltotta tényleg rémülten a grófnő. Oskar közben már le is ugrott a nyeregből, lovát, aki még mindig türelmetlenül kapálta a földet, kikötötte az egyik fához, és szapora léptekkel felszaladva a lépcsőn, belépett a szobába.

– Nos, hogy tetszik nektek az új lovam? – kiáltotta győzelemittasan. – Pompás egy fekete paripa, nem igaz? Most, Helene, ismét kilovagolhatunk együtt, és majd látni fogod, hogy elszáguldok előled. Amint Jeremias megérkezik, azonnal nyergelje fel a szürkédet, és rögvest tehetünk is egy próbát.

– És te megvetted ezt a lovat? – kérdezte rémülten az anyja.

– Csak nem gondolod, hogy valakitől ajándékba kaptam? – nevetett fel Oskar. De tők olcsó volt. Képzeld csak el, Helene, csak hatvan milreis-zel többet fizettem érte, mint amennyit a barnáért kaptam, beleértve a nyerget és a lószerszámot is, ezért a pompás állatért. A legjobb versenyló a kolóniában. De az Isten áldjon meg benneteket, úgy álltok itt mindketten, mintha valami szerencsétlenség történt volna!

– A grófnő mélyen felsóhajtva leült a legközelebbi székre, Helene pedig nyugodt hangon megszólalt:

– És miből akarod megfizetni ezt a hatvan milreist, ha szabad kérdeznem?

– Szabad kérdeznem? – mondta Oskar nyegle hangon. – Kérdezni persze lehet, de erre az a válaszem, hogy mi közöd hozzá?

– És ha én kérdezlek, könnyelmű uraság? – kiáltotta a grófnő, összevont szemöldökkel nézve fel rá. Legalább is remélem, hogy nekem jogom van hozzá.

– Persze, mama – válaszolt nevetve Oskar –, hiszen te vagy a pénztárosom. A válaszem egyszerű: az én jószágos anyám majd rendezi a számlát.

– Ezúttal elszámoltad magad – kiáltott rá gyorsan a grófnő bosszúsan. Határtalan a pazarlásod, és a továbbiakban semmi kedvem sincs hozzá, hogy miattad egyre újabb gondjaim támadjanak.

– Ejha! – mondta Oskar, csodálkozva nézve anyjára, majd a testvéreire. – Amint látom, nem jókor érkeztem egy gazdasági ügyekről szóló családi tanácskozás közepébe, ahol minden bizonnyal új házirend kidolgozása van folyamatban. Ezer bocsánat a zavarásért – és ezzel sapkáját felkapva amilyen gyorsan érkezett, ugyanolyan szapora léptekkel száguldott lefelé a lépcsőn. Odalent elkötötte a lovát, felpattant rá, és a következő pillanatban, teljes iramban, ahogy csak a ló bírta, elszáguldott lefelé az utcán.

– Ez így nem mehet tovább – sóhajtott fel az anya. – Ezen a helyzeten változtatni kell, vagy ez a gyerek teljesen tönkre fog tenni bennünket.

– Ennél is jobban? – kérdezte Helene, és keserű mosoly futott végig ajkai körül.

– Egyetlen lehetőség – folytatta az anyja –, hogy rendszeres elfoglaltsággal le kell kötni őt. Meg kell tanulnia, mit jelent, ha az embernek meg kell keresnie a saját kenyerét. Ha eljut odáig, a pénzt is jobban meg fogja becsülni, és takarékosabb lesz. Te nem

így gondolod? Majd meglátod, úgy megnevelem, hogy egy húszast háromszor is meg fog forgatni a kezében, mielőtt kiadja.

– És mikor kezdődik ez a munka? – kérdezte Helene, akinek már sokszor végig kellett hallgatnia anyja elképzeléseit a fia nevelésével kapcsolatban, és már eléggé ismerte ennek teljes eredménytelenségét is.

– Még ma beszélni fogok von Pulteleben úrral – mondta a grófnő, aki maga is azon volt hogy félbeszakítsa a kellemetlen témát. – Hiszen ő maga kért rá, adjak valami tanácsot, hogyan fektethetné be a tőkéjét. Még tartozok neki azzal, hogy ismertessem vele a terveinket, és egy pillanatig sem kételkedek benne, hogy örömmel kapni fog az alkalmon, hiszen bolond lenne, ha nem tenné meg, mert nem minden ifjú idegennek kínálnak fel egy ilyen alkalmat, alighogy megérkezett egy idegen országba.

– Hát rendben van – sóhajtott fel Helene, csak az isten szerelmére légy biztos a kivitelezhetőségében, nehogy később azt hihesse az idegen, hogy a pénzét csak saját céljaidra akartad felhasználni. Borzalmas volna, ha az elképzelésed félresikerülne.

– Nem fog félresikerülni, Helene, vagy életem során első ízben kellene... de inkább ne is beszéljünk tovább erről. Hagyj most magamra, gyermekem. Felküldöm a komornát, kérje meg a vendégünket, fáradjon le hozzám. Egy órán belül minden el lesz rendezve. Még valami – folytatta, amint Helene hallgatagon elindult, hogy felkeresse saját szobáját. – Ki az az elszánt hegedűs, aki majdnem minden este szerenádot ad neked?

– Isten tudja! – válaszolta Helene vállát vonogatva. – Én legalább is nem ismerem. Egyébként kiválóan játszik

– Az újonnan érkezettek közül senki sem lehet, mert ha nem tévedek, már érkezésük előtt egy estével ott volt az ablakod alatt, tehát minden bizonnyal innen a településről lehet valaki.

– Lehetséges.

– És senki sem vonta magára innen a figyelmed?

– Senki.

– Különös. Oskar, a kalandor, utóbbi alkalommal kiosont a kertbe, felderíteni, ki az éjszakai muzsikusz, de nem tudom, mi történhetett vele, mert csendben visszajött, és csak annyit mondott, hogy nem találta meg, ami aligha lehetséges. Ez a figyelmesség kezd terhes lenni a számomra, és meg fogom tiltani.

Helene erre semmit sem válaszolt. Fogta a könyvét, és visszatért a saját szobájába.

A művész

Sarno direktornak ezekben a napokban olyan sok dolga akadt, hogy vendégével egyáltalán nem, vagy csak nagyon keveset tudott foglalkozni. Mindenki ott tolongott körülötte, segítséget, tanácsokat, élelmiszert, farmokat, földműveléshez szükséges eszközöket és ezernyi más dolgot akartak tőle. Persze képtelen volt minden kívánságnak eleget tenni, ennek ellenére mindent megtett, ami erejéből kitelt, és elsősorban legalább a családokat igyekezett elhelyezni.

Schwartzau mindeközben igen szorgalmasan tevékenykedett. Jelentős földterület felmérését végezte el, ahol legalább a korábban érkezett kolonistákat el lehetett helyezni. Pillanatnyilag ez még mindig nem volt elég, bár fel lehetett becsülni a munka végét. A kolonistáknak új életüket a számukra kijelölt területet megtisztításával kellett elkezdni, hogy felépíthessék házukat, mindaddig azonban, míg ezzel el nem készültek, a kolónia éjszakai szállásaira voltak utalva, és persze az ide-oda mászkálás sok idejüket vette el.

A legtöbb emigránsnak a létfenntartásához szüksége volt az állami támogatásra, amit öt éven belül kamatmentesen kellett visszafizetniük, de mit is törődtek ők most azzal, amit majd öt év

múlva fognak követelni tőlük! Csak a mostani pillanat számított, és amit az ilyesfajta támogatásként ki tudtak préselni a direktorból, tiszta nyereségként és ajándékként értékelték, és a direktort hibáztatták, amikor az igyekezett annyi pénzt visszatartani, amennyit lehetett. Csak ne sajnálja tőlük, vélekedtek, és nehogy már megtartsa saját magának. Az persze eszükbe sem jutott, mindössze attól akarja óvni őket, hogy ne legyen túl nagy az adósságuk.

Sarno direktor feje tényleg szétrobbanásig telve volt, és Könnern, aki saját reményeivel és terveivel szintén bőségesen el volt foglalva, amennyire lehetett, kitért az útjából. Amikor azonban rájött, hogy a környék nem igazán alkalmas a vadászathoz, elővezette fekete lovát, és mindenekelőtt alkalmas helyet kezdett keresni a közeli hegyoldalakon, ahonnan jó kilátás nyílt a kolóniára.

Magának sem akarta bevallani, hogy elsősorban Meier kicsi, barátságos ültetvényét tartotta szem előtt. Ezt azonban sokáig saját maga előtt sem hallgathatta el, hiszen végigkutatta körülötte az egész erdőt, olyan helyet keresve, ahonnan áttekinthette az egész völgyet, és végül nagyon elégedett volt, mert talált egy olyan kiugró sziklát, ahonnan láthatta Meier egész birtokát, miközben balra Santa Clara világos épületeivel, piros tetőivel, keskeny, sárga útjaival, sötét gyümölcsfáival és bokorcsoportjaival egészen barátságos és tényleg festői látványt nyújtott.

Persze néhány pálma és facsúcs még útban volt, amelyek részben eltakarták a szabad kilátást, ezeket azonban némi munkával el lehetett tüntetni. Mivel a fejsze használatában elég nagy gyakorlata volt, másnap reggel egy ilyen szerszámmal felment erdei műterméhez, megjelölte az útjában lévő fatörzseket, aztán kemény munkával nekilátott, hogy szabad kilátást teremtsen magának. Még sötétedés előtt el is készült vele, és a kis sziklaplatót odafent annyira kiszabadította, hogy másnap reggel munkához láthatott, mivel a szabad kilátást már semmi sem akadályozta.

Reggel tíz óra körül, mappájával a hátán, kezében bottal, és egy kis baltával az övében útnak indult hegynek fel egy keskeny, részben saját maga által felszabadított ösvényen, és szinte akaratlanul biccentett fejével, amikor felért a nyílt területre és meglátta maga előtt a zöld erdővel borított hegyoldalak közötti völgyet, és vidáman tekintett Meier tanyája felé, amelynek látványát már a bokrok között is kereste.

Így nézegetetett a csendben, némán arrafelé, míg végül a tekintete változatlanul ugyanarra a pontra meredt. Végül elfojtva gondolatait, összekuszálódott hajfürtjeit félresimította homlokáról, és éppen a kiválasztott hely felé akart fordulni, hogy munkához lásson, amikor tekintete egy elnyúlt emberi alakra esett.

Egy férfi volt az illető, látszólag tisztességes öltözetben, mozdulatlanul hason fekve, arccal a fűben, egyik karját hosszan kinyújtva. Talán halott lehet? Halántéka körül bozontos fekete haj csüngött, amitől arca nem volt látható, és egyik keze Könnern nagy meglepetésére finom volt és fehér, mintha egy lány keze volna. Mappáját és botját a fűbe fektetve odahajolt az elnyúlt alak felé, hogy megnézzze, van-e még élet a testben. Kezével azonban alighogy megérintette a vállát, a holtnak vélt ember felemelte a fejét, rámeredt Könnernre, aztán lassan felült.

– Minden rendben? – kérdezte Könnern, amikor a fiatalember sötét szemeivel reá meredt.

– Igen – hangzott a válasz –, csak elfáradtam. A gondolataim fáradtak el, és csak egy kicsit le akartam húteni a forró homlokomat. Maga szabadította fel itt ezt a helyet, hogy szabad kilátás legyen a völgy felé?

– Igen – válaszolta Könnern, félig-meddig még mindig csodálkozva szemlélve az idegent, mert a sajátos jelenségen képtelen volt eligazodni. – Úgy vélem, ez a pont kiválóan alkalmas ahhoz, hogy megörökítsem innen a kolóniát és közvetlen környékét.

– Tényleg kiváló – válaszolta az idegen, kezével végigsimítva homlokán. – Ön talán festő? De arrafelé egy kis rész még

hiányzik. A vékony pálma csúcsán keresztül látja azt a világos színű házat, rajta a kis erkéllyel? Úgy akarja lerajzolni Santa Clara városkát, hogy az a ház elrejtve marad?

Könnern nem tudta igazán, mihez kezdjen az idegen viselkedésével. Ő azonban anélkül, hogy válaszra várt volna, folytatta:

– Ah, amint látom, van magánál egy kisbalta, azzal jobban menne, mint a késémmel, amivel már megpróbáltam kivágni azt a pálmát. Adja csak ide a baltáját, majd én csinálok helyet magának.

A fiatal festő nem akart ellenszegülni a sajátos kérdésnek, és miközben az idegen nagy igyekezettel nyúlt a balta után, és néhány lépést tett lefelé a lejtőn, utána indult, hogy a fiatal pálma ne rossz irányba dőljön, és esetleg eltakarjon egy másik fontos pontot. Az idegenből nem nézte ki ugyanis, hogy a favágás terén elegendő tapasztalattal rendelkezne.

Ő pedig kegyetlen igyekezettel nekiesett a karcsú törzsnek, és Könnern nagy meglepetéssel látta, hogy késével már tényleg komoly bemetszést vágott a kéregbe, de végül, mivel túl fárasztó volt, feladta a munkát

Amikor a fejszecsapások eltalálták a fát, leveleiről nehéz cseppekben hullott le az éjszakai harmat. Az idegen leállt, és egyik karjával a fatörzsnek támaszkodva szomorúan így szólt:

– Az ember tulajdonképpen igazán kegyetlen teremtés, mert lelkiismeretlenül elpusztít mindent, ami az útjába kerül. Látja, hogy hullanak a szegény pálma könnyei? Milyen fiatal, és már meg kell halnia. Milyen szép, és legszebb éveiben földre kell zuhannia fű és liánok közé, amelyek néhány hónapon belül betakarják és körülfonják. De mi is segíthetne ezen? – fűzte még hozzá néhány pillanat múlva hirtelen, ismét megragadva a baltát. – Miért pont ez a fa éljen, és nyújtsa ki karjait a napfényben, eltakarva a boldogságot? Pusztulj innen fickó, útjában állsz másnak! Mit érdekelnek minket a te könnyeid, a szíved vérért akarjuk, velőig akarunk hatolni beléd, és ha nem engedelmeskedsz a kérdésnek, az erőszak végül kényszeríteni fog. És szapora,

rosszul célzott ütésekkel ismét csapkodni kezdte a fiatal pálmát, mégiscsak forgácsokat vágva ki egymás után belőle, míg végül súlyos csúcsa lassan kezdett elhajlani és a fa a közeli alacsonyabb bokrok és liánok kusza zürzavarába zuhant.

– Feküdj csak ott és álmodozzál – mondta a fura idegen –, és még mindig boldog lehetsz – suttogetta, de Könnern ezt már nem hallotta –, mert őmiatta haltál meg!

Egy pillanatig még ott állt elmélázva a kivágott fa mellett, aztán, mintha lerázta volna magáról a gondolatait, nekilódult, a baltát meglóbálva a levegőben, és így kiáltott:

– Nos, kedves festő uram, az utolsó akadály is el van hárítva, most már zavartalanul nekiláthat a munkájának.

Könnern némán nézte végig a különös lény tevékenykedését, közben azon törve a fejét, ki is lehet ez az idegen, és mivel foglalkozhat, mert az öltöny, amely rajta volt, a kolóniákban nem sokat árul el viselőjükről. Finom, szinte törekeny kezei arról árulkodtak, hogy nehéz munkát még sohasem végzett, és ügyetlensége, amivel a fiatal fát kivágta, szintén erről tanúskodott. Mivel foglalkozhat, hogy méltó helye legyen itt a kolóniában?

Az idegen azonban nem sok időt hagyott az ilyen elmélkedésekre, és úgy tűnt, hogy különös érdeklődést tanúsít a festészet iránt. Legalább is igyekezett rávenni Könnernre, hogy fogjon már hozzá, és készségesen segített mindenben, amivel munkáját megkönnyíthette.

Aztán, amikor a fiatalember kinyitotta mappáját, és tényleg belekezdett munkájába, leheveredett mellette a mohás köré, és elmélyedve hosszasan nézegette az előtte elterülő tényleg csodálatos vidéket.

Könnern, aki teljes mértékben el volt foglalva munkájával, már majdnem teljesen megfeledkezett a jelenlétéről, és merész vonalakkal megrajzolta a barátságos, kis kép körvonalait, amikor a mellette heverésző fiatalember hirtelen halk hangon megkérdezte:

– Hisz ön az álmokban? – miközben sápadt, kifejező arcát a festő felé emelte, és sötét szemeivel kutakodó tekintettel nézett rá.

– Nem – válaszolta mosolyogva Könnern anélkül, hogy hagyta volna zavarni magát a munkájában. Éppen Meier házát rajtolta, amit tulajdonképpen a vázlat előterének szánt, és ezért ismételten a ház felé nézett.

– Gondoltam – válaszolta nyugodtan a kérdező, fejét ismét lehajtva. – Kevesen hisznek az álmokban, ennek ellenére gyakran mégis a lelkünk tükörképe, amibe csak ily módon nyerhetünk némi bepillantást

– Sajátos tükörkép lenne – nevetett fel Könnern, fejét csóválva –, ami olyasvalamit mutat meg nekem, amire a lelkem egész évben nem is gondolt. Képes lehet az ember olyasmit álmodni, amire vágyakozik? Soha! Egész nap koncentrálnunk szilárd elhatározással valami határozott dologra egészen a lefekvésig, vagy addig, amikor fáradt szemeink lecsukódnak, és tíz az egy ellenében az álmunk valami teljesen más vidékre visz el bennünket, a legzavarosabb, idegen képekkel lepve meg minket, de sohasem azt álmodjuk, amit szerettünk volna.

– Gondolatainknak azonban semmi közük sincs az álmainkhoz – mondta erre az idegen –, különben tényleg függne tőle, és követnie kellene annak célkitűzéseit. Az álom csak a lélekkel harmonizál, memóriánkban külön cellái, saját helyei vannak, olyan jelenetek és cselekmények ezek, ahová szellemünk csak időnként férkőzhet be, ahol ide-oda vándorolhat, de ott semmiképpen sem maradhat.

Könnern meglepetten nézett le munkájáról a beszélőre, aki látszólag ügyet sem vetve rá, sokkal inkább magában beszélt, mintsem, hogy hozzá szólt volna. Könnern összezavarodott volna, ha követi a bolondos gondolatokat, ezért fejét rázva végül így szólt:

– De hogyan jutnak eszébe ilyen ötletek, és egyáltalán mi közünk van nekünk ezen a helyen az álmokhoz? A körülöttünk

lévő oly csodás valóság nem sokkal szebb annál, mintha egy zűrzavaros, álmokkertet nyújtana nekünk?

– Én mindig oly nehezeket álmodok – mondta mélyen felsóhajtva a férfi, tenyerét homlokához szorítva –, és aztán ha felébredek... – de végül is igaza van – szakította félbe mondanivalóját. – Pokolba az álmokkal! Foglalkozzunk inkább a valósággal, amely úgy vesz körül itt bennünket, mint egy mesebeli tündérkert.

– Nézze csak, ez a vékony zöld hajtás itt nagy fáradozások árán kiküzdötte magát a szűk sziklarepedésből, hogy mindössze egyetlen levelet hozzon, és amott az a kaktusz, nézze csak azt a kaktuszt, el tud képzelni magának egy növényt mint macskát? Mert ez olyan. Látja ott azt a kaktuszt, amelyik felvetődött a vihar által kidöntött fiatal törzsre, és ott megkapaszkodott? Szegény fa gyökerei részben még a talajban vannak, ahonnan hosszú éveken át táplálékot vehetett volna magához, amiből hajtásait növeszthette volna felfelé, ahogyan néhány kidőlt fa meg is teszi. De nem így történt, a kaktusz felugrott rá. Látja, hogy karjaival miként szorítja körbe, és a sebből, ahová befürödött, lassan, de biztosan kiszívja az életnedveket? Figyelemreméltó, hogy milyen gyakran találunk hasonlatosságokat az emberi világ ténykedéseivel, ha képesek vagyunk észrevenni, és szinte azt kell hinnem, hogy ismerek egy egészen hasonló kaktuszt – szerényen még hozzáfűzve –, és a halott fát is, amelynek kiitta szíve véré.

Könnern tekintetével követte új ismerősenek kinyújtott karját, és be kellett vallania, hogy a hasonlatot ő maga is igen találónak tartja. A fiatal fa ki volt dőlve, és a rajta növekvő élősködő kaktusz tényleg úgy nézett ki, mintha mohón és szorosan körülszorítaná a törzset, egy ragadozó állathoz hasonlóan, amely ráveti magát a felbukott vadra.

– És amott – folytatta az idegen – látja annak a lombos fának a karcsú törzsét, amely mellett a gyökeréből feltörő hajtás úgy áll, mint fiú az apja mellett? Észrevette már, hogy az öreg fa ágai milyen határozottan nyúlnak ki minden irányba, csak arrafelé nem, ahol fiatal hajtása áll? Tőle jobbra és balra úgy ágazik el,

hogy karjainak egyike sem zavarja a fiatal hajtást, de ennek ellenére mindkét oldalról saját testével védelmezi, a viharos déli szelek ellen, melyek nem ritkán söpörnek végig ezen a hegyoldalon. És amott az a szőlő, amelyik rásimul a fa törzsére, amely táplálja, hordozza és megtartja, nem olyanak tűnik, mint a szerelem, amilyennek első pillantásra látjuk? De hamis barát az, amely szoros ölelésével végül megfojtja azt, akit elcsábított. De hiszen feltartom a munkájában – szakította félbe magát ismét. – Nem ez volt a szándékom. Édes istenem! Tulajdonképpen igen szomorú, hogy mindig, egyre csak útjában vagyok mindenkinek! Ezekkel a szavakkal végignyúlt a sziklán, homlokát karjára támasztva, és így feküdt ott hosszú percek át.

Könnern még mindig azon törte a fejét, mihez kezdjen új ismerősével, mert néha úgy tűnt neki, hogy valami félőrülttel van dolga, de aztán megint elvetette ezt a gondolatot, és csak egy szerencsétlennek tartotta az idegent, aki csalódott reményeiben és elvárásaiban, és az egész emberiséggel szemben érez keserűséget szívében, ennek az érzésének azonban sajátos barokk módján ad teret. Azt is sajnálta azonban, hogy az idegen miatta tesz szemrehányásokat magának, ezért barátságosan így szólt hozzá:

– Ne okozzon ez magának gondot, a legcsekélyebb mértékben sincs utamban, és egyáltalán nem zavar, sőt ellenkezőleg, kellemesnek tartom, ha munka közben van valaki mellettem, akivel társalogni lehet, és a kolóniában mindeddig sajnos kevés olyan emberrel találkoztam, aki alkalmas lett volna a társalgásra.

Az idegen lassan felegyenesedett, haját félresimította arcából, majd így szólt: – Köszönöm, ön legalább elnéző a fecsegésem miatt, de nem akarok visszaélni a türelmével. Talán más módon is segíthetek, eltölteni együtt az időt. – Ezekkel a szavakkal odalépett az egyik közeli bokorhoz, és Könnern legnagyobb csodálkozására felvett onnan egy hegedűt, és hangolni kezdte.

– Ön muzsikus? – kérdezte erre.

– Valóban zenész vagyok – nevetett keserűen maga elé az idegen. Zenélhetek a parasztok táncmulatságain, taníthatom hegedülni a fiatalokat, füleim pedig kénytelenek elviselni, ha vastag, érzéketlen ujjakkal egyszerre tapogatják végig az összes húrt. – És ezzel vadul elkezdte húzogatni vonóját a húrokon, míg végül saját hangszerén kitöltött bosszúsága alábbhagyott, és áttért egy lágy, mesterien eljátszott bensőséges hangulatú zenére.

Könnern élvezettel hallgatta az idegen játékát, és amikor végül abbahagyta, és hegedűjét mély gondolatokba merülve letette maga mellé a földre, barátságosan szólt hozzá:

– Ön több egyszerű muzsikusnál, kedves barátom, és annak ellenére, ahogyan kénytelen kenyerét megkeresni ezen a helyen, a játéka valódi művészlől árulkodik.

– Művész – nevetett fel az idegen, ismét félresimítva haját a homlokából. – Csodálatos egy megnevezés, és már gyakran törtem rajta a fejem, hogy miért nevezik az ilyesfajta embereket művészeknek. Esetleg csak azért, mert zenészszámmal csak a legnagyobb nehézségek árán képesek fennmaradni, és megkímélni magukat az éhezéstől. A művész megnevezés valami törvényen kívüliséget jelent, csodálatos testvériséget kötélzáncosok, bűvészek és vásári énekesek között. Egyesek azt állítják, a kézművességnek aranyból vannak az alapjai, de mit mondhat el magáról a művészet? Csupán annyit, hogy egy aranyozott fedél alatt nyomorúság, szegénység, ínség, irigység és gonoszság rejtőzik. Ha volna egy fiam, azt szeretném, ha kézművessé válna, és ha a legcsekélyebb tehetséget mutatna valamilyen művészet iránt, hidegvérrel, saját kezeimmel tekerném ki a nyakát.

– És ennek ellenére két élőlény üldögel idefent egy öreg sziklán, akik annak az úgynevezett törvényen kívüli céhnek a tagjai – mondta nevetve Könnern.

– Így találkoznak az emberek a nagyvilágban – mondta halkan az idegen. – Egy ideig ugyanarra vándorolnak, aztán megint különválnak, hogy egymástól távol eső helyen leljék meg sírjukat. Mondhatom, csodálatos élet! – és ezzel ismét felkapva

hegedűjét, teljesen átadta magát vad fantáziájának. Könnern nem is szakította meg őt, és szorgalmasan rajzolt tovább, míg vázlatát teljesen be nem fejezte, majd felállt, hogy becsukja mappáját.

- Készen van? – kérdezte a hegedűs, és szintén felugrott.
- Még nem, csak a vázlattal. Milyenek találja?

Az idegen futó pillantást vetett rá, majd tekintetével végigfutott az előttük elterülő tájon, és a rajzra mutatva megszólalt: – Ott hever a pálma, amit az előbb vágunk ki, és közvetlen felette, a virágzó bokorba simulva... de nézzük csak tovább. Miért is érdekelnek engem azok az emberek, tehetek én róla? Hahó, az ott az igazgatóság épülete, és a templom, ahol a parasztok vasárnaponként előbégatják imakönyveik verseit, és azt nevezik áhítatnak. Mögötte a sötétzöld dombocska, és az iskolaépület, ahová száműztek volna, ha nem lennék törvényen kívüli. Emitt az előtérben pedig a fehérhajú öregember tanyája, akinek teljesen igaza van abban, hogy gyűlöli és kerüli az embereket, és közben csak azt felejtí el, hogy egy másik, fiatal életet szintén elásott a kriptájában.

- Maga ismeri az öreg Meiert? – kérdezte gyorsan Könnern.

– Ismerem – válaszolta nyugodtan az idegen. – Láttam őt néha, ahogyan az ember a párducot is észreveszi, amikor az erdőben kóborol, mint a fény felvillanását a bokrokon át, és már el is tűnik. De nem természetem, hogy a parasztban gyűlöljem a madarat, és csak odakint a szabadban... De nézze csak! – szakította félbe gyorsan, kinyújtott karjával a település felé mutatva. Látja amott azt a szürkét, ahogy végigrepül az utcán? Látja lobogni az amazon fürtjeit, és szemeinek villogását és a száguldástól kipirult arcát, és azt, hogy kis kezeivel az alatta lévő állatot egyre gyorsabb száguldásra hajszoja? Ez az igazi zene, amikor a bátor paripa patái a földön dobognak, és igazi muzsika, amikor a lány vidám kacaja az ember lelkébe hatol, és boldogsággal tölti el! Az a másik, amit mi muzsikának nevezünk – fűzte hozzá még lassan és borúsan –, csak a zenei lármának egy

fajtája, hamis hang a természet harmóniájában. Hagyjanak engem békén azzal a muzsikával!

És anélkül, hogy bevárta volna a fiatal festő választát, odafigyelt volna rá, vagy elköszönt volna tőle, hegedűjével a hóna alatt leereszkedett a bozótba, hogy nyílegyenesen induljon lefelé, a település irányába.

Könnern, aki kezdetben követte tekintetével az idegen kinyújtott karját, az innen meglehetősen távoli kolóniában csak három lovast vett észre, akik vad vágtaival száguldottak végig a széles főutcán. Egyikük tényleg egy szürkét ült meg, ennél többet azonban ilyen messziről képtelen volt felismerni.

Most pedig csodálkozva, és fejét csóválva nézett új ismerőse után, aki oly hirtelen magára hagyta. Azonban nem állt szándékában, hogy ráerőltesse magát, bár szilárdan elhatározta, hogy odalent a kolóniában érdeklődni fog iránta. Összecsomagolta a holmiját, és a saját maga által felszabadított ösvényen elindult visszafelé a kolóniába.

Santa Clara egyik keresztutcájában, a település nyugati végén, ahol a beépített terület kezd kiemelkedni a hegyek felé, kis, meglehetősen szegényes kinézetű házacska állt három ablakkal, egy ajtóval, és a cseréptető alatt egy kis padlásszobával.

Jóllehet szegényes ház volt elég Santa Clara településen, de legtöbbjük azonban legalább tiszta volt, és bár gazdagságról nem árulkodtak, szinte mindegyikük igazolta lakójának azon igyekezetét, hogy kellemes lakhatóságot biztosítson magának, amit egyszerű anyagokból is létre lehet hozni, és ha később mindent tisztán, és megfelelően karban tartanak. Nem feltétlenül van szükség mindig művészien faragott kövekre és értékes faanyagokra. Egy fazék fehér festék és egy felmosóröngy gyakran nyújtanak kiváló szolgálatot, csak legyen hozzá elég jóakarát és megfelelő érzék.

Ezen a helyen azonban úgy tűnt, hogy mindez hiányzik. A fehér festéket a házról már régen lepucolta a szél és az eső, az ablaküvegek számos helyen meg voltak repedve vagy betörve, és az időjárás hatásai ellen szükségmegoldásként papírral voltak beragasztva. A magasan felvert a gáztól virító, elhanyagolt kertet körülvevő kerítés több helyen beomlott, a tetőn imitt-amott hiányzott egy-egy cserép, az esőt az ilyen helyeken szükségmegoldásként hasított falapok igyekeztek távol tartani, hogy ne találjon magának utat a ház belseje felé.

A ház előtt is hasonló volt a helyzet. Ahol majdnem minden telepes könnyen fellelhető kőlapokkal teremtett magának száraz és tiszta bejáratot a ház folyosója felé, ennek a háznak a tulajdonosa kényelmesebben elérhető anyagot használt, és csupán a tűzifa hasogatásakor keletkező néhány kosár forgácsot szórt a lágy agyagra, amit lábbal beletaposott, de még ezt sem újíttotta fel időnként, és így olyan pocsolyák keletkeztek, amit esős időben csak nagy óvatossággal lehetett kikerülni.

Az ajtó felett a ház szélességének majdnem a felét elfoglaló hatalmas tábla díszelgett, amely az ajtókerettől egészen a tetőig felért. Rajta szembetűnő betűkkel az alábbi szavak álltak:

*Justus Kernbeutel ruházati akadémiaja, ruhakészítő művész
urak és szobafestők számára*

Justus Kernbeutel maga is ott ült cégtáblája alatt az egyik nyitott ablaknál a szabáshoz használt asztal mellett, egy széles csíkos nadrágot tartva maga előtt az ölében, amire hasonló anyag hiányában egy lilakockás foltot varrt, miközben a másik szobában egy kályhán, amely körül koszos és töredezett fazekak egész gyűjteménye virított, egy a környezetbe kiválóan beilleszkedő asszonyt az ebédet főzte.

Kernbeutel mester, vagy egyszerűen csak Justus, ahogyan a településen hívták, nem kapkodta el túlzottan a munkát, mert gyakran pihentette a tűt, hogy utána nézzen a járőrelőknek, vagy alkalmanként szóljon is egyiknek vagy másiknak. Komolyabb

társalgásba azonban senki sem kezdett vele, mert mindenkinek volt valami határozott elfoglaltsága, az pedig senkit sem érdekelt, hogy Justusnak látszólag nem sok dolga akad.

Justus egyébként sem nézett ki valami hívogatóan. Haja kuszán lógott feje és halántéka körül, mintha reggel, ami nagyon valószínűnek tűnt, nem mosta volna meg, és néhány véraláfutás a szenvedélyektől barázdált és borotvátlan arcán szintén rossz hatással volt megjelenésére.

Humora azonban annál derűsebb volt. Munka közben állandóan füttyörszett, és hogy ezt jókedvében tette, vagy talán valamelyik arra járónak, vagy szomszédjának akarta tudomására hozni, hogy a pokolra kívánja, nem derült ki egyértelműen. Egyébként is, a kutya sem törődött vele.

Ekkor magányos gyalogos ballagott lefelé az utcán. Szalagszegéllyel díszített sapkája kihívóan bal fülére csapva, két keze zsebre vágva öreg katonai nadrágjában, mellénye egy gombbal félregombolva, foltos, kék vászonkabátja vállánál elszakadva, szájában rövid, szutykos porcelánpipa, elől egyik gomblyukához egy zöld és egy sárga dohányzacskó kötve.

A túloldalon a házzal szembe érve megállt, elolvasta a cégtáblát, figyelmesen megnézte magának az ablakban üldögélő tulajdonost, majd minden további nélkül átment hozzá, és két kezével az ablakpárkányra támaszkodva megszólította:

– Jó reggelt, szabó! Hogy van?

Az arckifejezéseknek vannak bizonyos jelei a világon, mint ahogyan a szabadkőműveseknek is bizonyos egymás közötti jelzései, amelynek alapján a rokon karakterek ösztönösen felismerik egymást. A jók és a rosszak között egyaránt megfigyelhető ez, és éppúgy, ahogyan egy derék, őszinte ember vonzalmat érez egy gyakran teljesen idegen nyílt és őszinte tekintete iránt, ugyanúgy a lump és gonosztevő éppen a nyílt és őszinte tekintetet képtelen elviselni, pillanatnyilag azonban otthonosan érzi magát, amikor meggyőződik arról, hogy rátalált arra, amire a saját jó közérzetéhez szüksége van: társat a

gazemberségekben és rossz lelkiismeret. Az előbbiekre kénytelen felnézni, ami kényelmetlen számára, utóbbiakat pedig letegezi, ha szó szerint nem is azonnal, gondolatban azonban rögtön, és társaságuk rögvest meg is felel neki.

– Jó reggelt, szabó! Hogy van? – szólította meg ezért is az idegen az ablakban ülő Justust, mintha már évek óta barátok lennének, és nem csak ma, esetleg tegnap szereztek volna tudomást róla, hogy mindketten itt élnek ezen a világon. – Megy a meló, mindig csak szorgalmasan?

– Muszáj – hangzott a szabó egyelőre még kitérő válasza, mert az idegen túl hirtelen bukkant fel ahhoz, hogy egyből megtalálja a megfelelő hangot. – Most érkezett?

– Persze. A hajóval. Jó itt lenni Brazíliában, mi?

– Akinek tetszik, annak bizonyára – hangzott a válasz. De mi az ördög, hiszen ezt az alakot ismerem! – Csak nem az a fickó vagy, akit az előkelő társaság kihajított sörözés közben? Még nem volt rá időd, hogy megvarrd a kabátodat?

– Hm – mordult egyet az idegen, akit nem érintett valami kellemesen annak a jelenetnek a megemlézése. – Ha tíz bugris ront rá egyvalakire. Mondhatom, jó kis vendégszeretet van itt nálatok. Talán te is köztük voltál, akik megragadtak?

– Eszemben sem volt – mondta Justus a fejét rázva. Vigye el az ördög azokat a gazembereket. Nekem se nagyon tetszenek. Nekem is pont van egy balhém velük.

– Csak nem? – nevetett fel az idegen, akiben új bizalmat keltett, amit hallott. – De mit lehet tenni ez ellen? Sok lúd disznót győz, és amikor a zsákmány összeesik, ki is volt a tettes?

– Ezért kell kivárni, míg egyenként találkozik velük az ember, és akkor eljön az ő ideje. De mondd csak, te meg honnan jöttél?

– A Rajna mentéről – mondta a szalagos sapkás.

– És mivel üzletelsz, vagy milyen kézműves vagy?

– Egyik sem talált – morogta a fickó, állát kényelmesen megtámasztva két karjával.

– Tökfej! – hallatszott egyszer csak egy éles hang közvetlenül a szabó háta mögött, aki erre hirtelen és rémülten körülnézett, a tűt kiejtve a kezéből, de senkit sem látott maga mögött.

– Nafene! – kiáltott fel rendesen megdöbbenve, miközben körbefordult a székén. – Meg mertem volna esküdni, hogy valaki káromkodott mögöttem. Te semmit sem hallottál?

– Én? – kérdezte az idegen közömbös képpel. – Semmit! Mi volt az?

– Hát ez nagyon különös – vélekedett a szabó a fejét csóválva. Egészen határozottan úgy hallottam, mintha valaki azt mondta volna, hogy...

– Tökfej! – hallatszott megint ugyanaz a hang, mire a szerencsétlen úgy felugrott a székéről, mintha izzó vasra ült volna. Ekkor azonban már az ablak előtt álló idegen sem bírta tovább, és olyan hahotára fakadt, hogy Justus csodálkozva és félig-meddig ingerülten nézett rá. A szalagos sapkás azonban még mindig nevetve, miközben az ablakpárkányba kapaszkodott, így kiáltott felé:

– Nyugodj csak meg derék barátom, nyugodj csak meg! Nem valami elszabott kabát szelleme szólított meg, hanem...

– Én magam voltam – hallatszott ismét a hang, ezúttal a legtávolabbi sarok felől.

– Mi a fene! – szitkozódott Justus. – Te csavargó, csak nem hasbeszélő vagy?

A szalagos sapkás még mindig úgy nevetett, hogy könnyei végigcsorogtak szutykos arcán, és Justus, miközben visszaült asztalához, most már maga is nevetve folytatta:

– Átkozott gazember! Én tényleg megijedtem. De gyere csak be barátom, az öreglány rögvest kész az ebédre, és hacsak nem a direktorhoz vagy meghívva...

– Micsoda vidám társaság – szakította félbe kettőjük társalgását ebben a pillanatban egy hang az utcáról, és amint gyorsan arrafelé fordultak, Jeremiast látták lefelé ballagni az utcán egy köteg fiatal őszibarackfával a vállán, amit valamelyik külterületi farmról cipelt a város felé.

– Mit izgat ez téged, te csavargó! – kiáltotta felé a szabó, akit ellenségét megpillantva hirtelen elöntött az epe.

– Menekülj, fiam, menekülj, már a nyomodban vannak! – kiáltotta ebben a pillanatban egy hang közvetlenül Jeremias mögött, aki erre hirtelen csodálkozva fordult fejével hátra, ahol nem látott senkit.

– Menekülj, fiam, menekülj, már a nyomodban vannak! – sürgetett ismét a hang, és Jeremiasnak, aki még mindig senkit sem látott, most mégis csak kezdett rejtélyesnek tűnni a helyzet. Ekkor már nem is gondolt a szabóra és annak társaságára, hanem szaporábban kilépett, és most, amikor egy hang közvetlenül mellette kiáltotta:

– Állj meg fiam, állj csak meg! Ide az egyik füleddel! – tiszta szívből rohanni kezdett, és az ujjongva vihorászó hangok által űzve meg sem állt előbb, csak amikor elérte a házsor közé befutó utcát.

Justus Kernbeutel ekkor azonban már magán kívül volt nevetében, hogy sikerült így átverni legádázabb ellenségét – mert úgy utálta a szorgalmas és takarékos Jeremiast, mint a mérget, és a szalagos sapkásnak akár volt kedve, akár nem, be kellett térnie hozzá a házába, hogy együtt fogyasszák el az éppen feltálat ebédet.

Persze semmi étvágygerjesztőt nem talált, mer Justus 'házvezetőnője' éppen passzolt őhozá, és eszében sem volt, hogy pont egy ilyen vendégért strapálja magát.

A zsírfoltos abrosz, egy elöregedett pamutrongy, úgy nézett ki, mintha egy ideig lábtörőként szolgált volna az ajtó előtt. Az agyagfazék csak belül volt felületesen kimosva, és a

lemezkanalakon látható ételmaradékok a korábbi étkezésre emlékeztettek. Azonban a szalagos sapkás sem volt elkényeztetve, és az is elképzelhető, hogy egy tiszta, fehér abrosz mellett kellemetlenebbül érezte volna magát, mint éppen itt. Most rögvest otthon érezte magát, kanalát minden további nélkül törölgetni kezdte az abrosz legközelebbi sarkával, ha nem is tisztára, de legalább szárazra, aztán derekasan nekilátott az asztal közepén álló fazéknak, amelyben apróra vágott krumpliból és húsdarabokból készített bőséges ebéd gőzölgött. Evés közben alig beszéltek.

– Hogy hívnak tulajdonképpen? – kérdezte a szabó a vendégét.

– Bux – hangzott rágás közben a válasz.

– Elég rövid egy név – nevetett a gazda. – És a keresztnéved?

– Az nincs.

– Nincs keresztnéved? De bizonyára megkereszteltek?

– Lehet, de az öregeim már gyerekkoromban is egyszerűen csak Buxnak szólítottak, és ez így is maradt. Továbbiak iránt sohasem kérdezősködtem, és nem is érdekelt.

– És odahaza a rendőrségnek is megfelelt ez így?

– Mit is tehettek volna? – nevetett fel a fickó. – Egy ideig ide-oda toloncoltak az országban, hogy kiderítsék, hol van az otthonom, és megkapják a dokumentumaimat. Később sikerült betekinteniük, engem pedig továbbra is Buxnak hívtak.

– Az asszony kivitte az ebéd maradványait, amikor már valamennyien befejezték az evést, de még mindig nem szólt egy szót sem. Még csak jó napot sem kívánt, amikor bejött a szobába. Amikor lekapta a szutykos rongyot az asztalról és eltűnt vele, Bux reá utalva így szólt:

– A szebbik nemnek nincs túl jó kedve ma.

– Házi sárkány – vélekedett Justus lakonikusan –, de mit is akartam kérdezni, ismered azt a csavargót, aki az előbb ment erre?

– Akit olyan jó kis ügetésre bírtam? – kérdezte Bux, miközben fogai közé kapta rövid pipáját, és megtömte a piros és zöld zacskókból.

A szabó bólintott, majd halkán folytatta:

– Ez az a semmire kellő csavargó, aki össze-vissza rohangál az egész településen, és közben – ekkor körülnézett, az asszony nincs-e a szobában – zsákokat ás el tele ezüsttel valahol az erdőben.

– Ez? – kérdezte Bux, miközben tüzet csiholt. – Tényleg ki sem nézném belőle.

– Pedig így igaz – bizonygatta Justus. Hétpróbás gazember, marékszámba keresi a pénzt, miközben egyetlen pfenninget sem költ el. Amit azonban összegyűjt, bedugja egy öreg zsákba, aztán odakint valahol úgy elássa, hogy még az ördög sem találná meg.

– Hm – válaszolta Bux, vastag füstfelhőt fújva ki magából, mereven Justus képébe bámulva. – Jó kis lelet lenne egy rendes ember számára, ha belebotlana egy ilyen fészekbe!

– Tényleg megérné! – morogta a szabó. – A mi fajtánkkal ilyesmi nem szokott előfordulni. Vigye el az ördög, nekem soha sincs szerencsém!

– Csak a szerelemben van szerencséd! – mondta Bux vigyorogva, Justus pedig egy istenkáromló átkot motyogott a szakállába, miközben a szalagos sapkás tovább pöfékelt. Egy ideig mindketten saját gondolataikkal voltak elfoglalva, végül Bux ismét megszólalt:

– Tényleg ennyire ostoba lenne, hogy odakint az erdőben ássa el a pénzét?

– Miért lenne ostoba? Adná inkább kölcsön valakinek?

– Talán nekünk kettőnknek?

– A pénz odakint hever, az biztos – folytatta Justus anélkül, hogy belement volna a tréfába –, és nekem van is valami halvány sejtelmem, hogy merre lehet, de egyedül képtelen vagyok mit kezdeni azzal a gazemberrel. Olyan erős, mint egy medve, és nem szeretnék magányosan találkozni vele azon a vidéken.

– És neki is ott kell lennie? Mi van, ha valaki úgy tesz, mintha szarvasgomba után turkálná a földet? – kérdezte a másik tapogatódzva, mert úgy tűnt számára, hogy új barátja többet tud, mint amire kezdetben ő maga gondolt. Justus egyelőre még maga sem tudta, hogy mit akar, mivel az ismeretség még újnak tűnt számára ahhoz, hogy indokolttá tegye a túl nagy bizalmat. A szalagos sapkás túl gyorsan fogta őt szavánál, és Justus, nem tudni, több ismerete nem volt a rejtekhelyről, vagy inkább még egyszer át akarta gondolni a társulást, visszafogta magát, és kitérő válaszokat adott.

Bux sem gondolta, hogy tovább nógatja, és mivel nyomra lett vezetve, úgy gondolta, lehet, hogy nincs is szüksége a szabó további segítségére. Más ügyekben már ért el magányosan is eredményeket.

– Itt maradsz Santa Clara-ban? – kérdezte őt ekkor Justus.

– Pillanatnyilag igen. Előbb újabb útiköltségre kell szert tennem, hogy utazgathassak egy kicsit az országban. Később letelepedek valahol, és farmer leszek.

– Van valami elképzelésed? – kérdezte a szabó.

– Majd meglátom, mihez lehet kezdeni, és van-e pénzük az embereknek. Remélem, nem az erdőben ássák el mindannyian.

– Aligha – nevetett fel Justus –, én legalább is nem tenném.

– Na, akkor mára agyó, bajtárs, éppen azzal vagyok elfoglalva, hogy egy kicsit körülszaglásszak a településen, mibe is lehetne belekezdeni. Ki adhatná nekem ehhez a legjobb tanácsot?

– Hm – mondta Justus elgondolkodva. – Leginkább a lelkész.

– Hahahaha – nevetett fel erre Bux. – Még csak az kéne. Nem, pajtás, a lelkésszel az én képességeimnek, vagy művészetemnek, ha úgy jobban tetszik, semmi dolga sincs.

– Jól van, akkor hozzá ne menj – morogta Justus sértődötten. Ha azonban hajlandó vagy rám hallgatni, akkor mégiscsak a lelkészhez menjél, és isten őrizzen a direktortól, mert önála semmire sem jutnál. A lelkész viszont békés ember, egy igazi pásztor, mint ahogyan a könyvben meg van írva, és néha még együttműködni is hajlandó.

– Ezt most komolyan mondod? – kérdezte Bux, még mindig kételkedve.

– Tényleg – mondta Justus, komoly képet vágva. Próbálkozzál csak nála, nem fog megharapni.

– Isten verje meg, akkor tényleg elmegyek a lelkészhez – nevetett fel hangosan Bux –, már csak a hecc kedvéért is, és milyen vicces volna, ha egyszer közös igát húznánk. Tehát viszontlátásra barátom! Ezzel megszorítva új barátja kezét, sapkáját ismét a fülére csapta, és lassan visszaballagott a városba.

A manióka malom

Körülbelül hetven kilométernyi távolságra lefelé a parton és hat kilométerre befelé a szárazföldön egy ültetvényes szépen karbantartott farmja terült el, nagy kiterjedésű kukorica, bab, és főként manióka földekkel. Ez utóbbi területen számos néger azzal foglalatostkodott, hogy kiássák a nagyméretű és nehéz gyökereket, ahol lehetett, kihuzigálják a földből, és halmokba dobálják, miközben a fás bokrokat szintén nagy halmokba rakták, hogy később elégessék.

A szántóföldek közelében lévő narancsfa ligetben álltak a tulajdonos házai a négerek lakásaival együtt, mindenféle szimmetrikus elképzelés nélkül, tetszőleges irányokban felépítve.

Kétségtelenül igen jelentős és kiterjedt ültetvénynek számított, a lakások ennek ellenére erről nem árulkodtak, mert felépítésük és berendezésük tekintetében egyszerűbbet elképzelni és előállítani nem is lehet. Maguk az épületek fából és agyagból készültek, zsindeley- és nádtetővel. Ablaknyílások is voltak rajtuk, de természetesen keret és üveg nélkül. A helyiségekben nem volt padló, még a tulajdonos lakószobájában sem, a szellő mindenfelé ki-be járhatott, és ha olykor a hajnal vagy az este különösen friss volt, a szoba közepén egy nagy, sárgaréz lavórban faszenet égettek, és aki éppen odabent volt, mellé telepedett le táplálkozni.

Éppoly primitívek, mint maguk a házak, voltak a bútorok is, amelyek egyszerű, gyalult deszkából készültek. Ágyak helyett egy keret szolgált ráfeszített tehénirhával, néhány gyapjútakaróval és vadgyapottal kitömött párnával. Minden ágy alatt azonban volt egy pár papucs, esetleg betévedő idegen számára. Szinte úgy tűnik, mintha egy brazil papucs nélkül nem is tudná elképzelni a létét. Nem csak otthon viseli, hanem sétái, sőt utazásai során is, és nem számít ritka látványnak a papucsban lovagló brazil sem. Annyi biztos, ha gőzhajóra lép, azonnal leveszi a számára terhes cipőt, és felkapja sokkal kényelmesebb papucsát, még akkor is, ha egyébként tisztára mosott zoknijának sarkán nagy lyukak tátognak.

A brazil farmer tehát ad a kényelemre, a lakályosságra azonban semmi esetre sem, és pénzét sokkal szívesebben fordítja ezüstveretes lószerszámokra, mint arra a helyre, amely saját és családja lakásaként szolgál, tehát a hazájának kellene lennie, de a hazára nincs is megfelelő szavuk.

A kis házak közvetlen közelében egy nagy, agyagfalú fészer állt hatalmas bejárattal, amelyen át megpakolt szekérrel kényelmesen be lehetett hajtani. A fészerben volt a malom, amely még így is csak egyharmadát foglalta el a belső térnek.

Maga az igen egyszerű malom nem egészen középen állt. Ugyanazon az elven működött, mint az egyszerű konyhai zöldségreszelő. A meghámozott manióka gyökereket egy átluggatott lemez feletti tölcsérszerű kaszniba dobálták be.

Éppen beérkezett egy gumókkal megrakodott szekér a fészerbe, amiről a termést leborították a földre, ahol körülbelül tizenöt néger kuporgott, kevésbé férfiak, inkább asszonyok és gyerekek, akik késeikkel meghámozták a gumókat, amit más rabszolgák a malomhoz vittek, ahol egy fiú dobálta be a szerkezetbe. Közben bevezettek egy bekötött szemű, erőteljes bikát, aki körbesétálva meghajtotta a szerkezetet, amely elreszelte a behajított gumókat. A mérgező lével átitatott reszeléket durva szövésű zsákokba pakolták.

A fészernél ezeknek a zsákoknak a kipréselésére szolgáló prések álltak, erőteljes, durva facsavarok, szárukon lyukakkal a hajtókarok számára, mint a hajókon a horgonycsörlő esetében szokásos. A zsákot betették a csavarprés alá, amit először egy kicsit meghúztak, míg a lé szivárogni kezdett a zsák anyagán keresztül, és egy vályún át lefolyt egy aknába. Félóránként a csavaron húztak egy kicsit, míg a zsák végül egy kisebb svájci sajt méretűre préselődött, és a lé az utolsó cseppig kifolyt az eddigre lisztes masszává váló reszelékből,

A hátsó fal melletti tűzhelyeken hatalmas vasserpenyők alatt tűz égett. Ezekbe a serpenyőkbe került a valamelyest még nedves lisztes massa, és egy néger szakadatlanul ide-oda kavargatta, míg teljesen ki nem száradt. A termék végül zsákokban a raktárba került.

A malomban élénk élet folyt, lányok és gyerekek vidáman csevegő csoportjaival, a rabszolgák monoton mozdulataival, akik munkájukat olyan egyhangú rendszerességgel végezték, mint a bivaly, aki a hengert forgatta, a félmeztelen négerrel a serpenyők mellett, akinek a számára a parázs még elviselhetetlenebbé tette az egyébként is kánikulai meleget.

A fészer egyúttal nappali tartózkodási helyként is szolgált, mert közvetlenül a gumókat hámozó lányok csoportja mellett hosszú faasztal állt, körülötte székekkel, és az egyik néger asszony éppen bejött egy asztalterítővel, hogy megterítsen a következő étkezéshez.

A fekete származású asszonyok és gyerekek között néhány fehér lány is üldögélt, ugyanazt a munkát végezve, mellettük pedig egy csővázás széken idős hölgy ült fekete selyemruhában és fekete mellényben, a munkát figyelve, miközben két kis néger gyerek, lehettek úgy két vagy három évesek, a lábainál játszadoztak, és néha igyekeztek felmászni az ölébe.

A többiektől távolabb, az egyik sarokban egy fehér asszony ült, aki úgy tűnt, mintha felügyelője lenne az egész helyszínnek. Szemmel láthatóan idegen öltözetet viselt, és világos hajfűrtjei is feltűnően elütöttek a helyi lakosok varjúfekete hajától. Arca azonban nem volt látható, mert kendőjével eltakarta. Talán sírt? A néger lányok néha megszakították vidám csevegésüket, félénken felé néztek, majd egymás között suttogni kezdtek. Ez a vidám népség azonban nem hagyta eltéríteni magát komoly gondolatokkal, és valami közbevetett tréfa hatására gyorsan visszatért hangos vidámságuk.

Egy idősebb úr lépett be ekkor a malomba, hosszú kabátban, panamakalappal a fején. Kétségtelenül lelkész volt, az ültetvény tulajdonosa. Érkezésekor úgy tűnt, nem vette észre a sarokban ülő asszonyt. Először a munkásokhoz ment, mivel meg akart győződni róla, hogy zavartalanul folyik-e a munka, majd odalépett az idős asszony székéhez, de annak kézmozdulata figyelmét az idegen nőre terelte.

Lassan felé fordult, legalább egy jó percen át némán figyelte, majd odament hozzá, és kezével könnyedén megérintette a fejét. Az asszony ekkor vörösre kisírt szemeit reá emelve nézni kezdte őt, mire a férfi barátságosan megszólította:

– De kedves asszonyom, miért adja át magát újra meg újra ezeknek a borús gondolatoknak? A lépést, amit megtett, saját

meggyőződéséből és szabad akaratából tette. Ennek az országnak a törvényei és maga az egyház is védelmet nyújtanak önnek ennek során, mi értelme van még a szomorúságának? Tulajdonképpen örvendeznie kellene annak, hogy bár megkésve, de mégis jogos következtetésre jutott. Most már szabad a pálya ön előtt, ami elvezetheti önt a boldogsághoz és békéhez.

– Igaza van, tiszteletre méltó uram – válaszolta a nő meglehetősen jó portugál kiejtéssel. – Valóban szabad akaratomból tettem mindent, senki sem kényszerített rá, de miután megtörtént, egyre csak az jár a fejemben, hogy nem rosszul cselekedtem-e.

– És lehet rossz az a cselekedet, amiben az ön pártján áll a törvény és az egyház? – kérdezte a férfi.

– Ó nem – válaszolta gyorsan az asszony. – Csak ne lennének néha ezek az ostoba gondolatok. Kérem, vigasztaljon meg engem, kedves uram, attól minden jobbra fordul. Csak annyira új és idegen nekem itt még minden, és tényleg igazán boldognak kéne lennem, mert korábbi férjem már nem civakodhat velem, és nem verhet meg, és a régmúlt időket nemsokára el is felejthetem.

– Minden bizonnyal, kedves gyermekem – mondta a brazil –, és ezen kívül teljesen nyugodt lehet, hiszen biztonságban van, ebéd után pedig rögtön megérkeznek a lovak, amelyek majd elviszik Santa Catharina-ba. Férjének ott nagyon csinos kis birtoka van, és ahol minden szenvedést és gondot nemsokára el fog felejteni – fűzte hozzá még lassan, de közben az ajtó felé kezdett figyelni, ahonnan furcsa lármát hallott. Úgy tűnt, mintha valaki segítségért kiáltana, és ebben a pillanatban egy néger fiú is berohant, és kiáltozva odaszaladt urához:

– Szenyor – idegen ember elkapta a másik idegen embert itt, de nagyon – magyarázta a saját nyakát megragadva. Egyik szenyor kiabál, és a másik...

– Mi történt? – kiáltott fel a brazil csodálkozva, miközben az asszony holtsápadtra vált. Az igazság megsejtése futott át a lelkén, és összekulcsolt kezekkel felugorva kiáltozni kezdett:

– Védelmezzon meg engem, az isten szerelmére, ez csak a férjem lehet, aki rám talált!

– Hm – mondta a brazil lelkész. – Ez persze lehetséges, de csak ne féljen! Itt nem történhet magával semmi, mivel az én fedelem alatt tartózkodik –, de több időt már nem töltött el azzal, hogy nyugtatgassa, mert az ajtón át beszáguldott még néhány néger fiú, és közvetlen mögöttük megjelent egy csoport, amitől a lányok rémülten felugráltak munkájuk mellől, és mindez persze feltűnően elütött a hely eddigi békés nyugalmatól.

A széles bejáratú ajtón át, ahol az előbb újabb kocsi érkezett megpakolva a malomhoz, megjelent régi ismerősünk, Pilger kolonista Santa Clara-ból. Most azonban már nem az a nyugodt, csendes férfi volt, amilyennek ott megismertük, hanem felhevült ábrázattal, szikrázó szemekkel, sötétbarna haja kócosan lógva halántékain, inge széttépve az előbbi civakodásban, és jobb kezével görcsösen kapaszkodva Santa Clara korábbi delegadojának a nyakkendőjében, akit semmi másra sem figyelve, maga után vonzott.

A szegény delegado rossz állapotban volt. Két csinos papucsát útközben elveszítette, miközben harisnyában vonszolták végig a gyakran szutykos utcán. Kabátja cafatokban lógott a testén, inge szétszakadva, kalapját szintén elveszítette, arca pedig három vagy négy helyen vérzett.

A négerék, akik szintén beszaladtak, a csoportosulástól a gazdájuk felé néztek, mivel nem tartották tanácsosnak, hogy belekeveredjenek két fehér küzdelmébe, akik közül az egyik mégiscsak uruk vendége volt, most pedig az ő parancsára vártak. Mielőtt ő azonban ilyet adhatott volna, vagy egyáltalán összeszedte volna magát, Pilger vadul körbecikázó tekintete észrevette az asszonyt. Ebben a pillanatban megfélemezte a foglyáról, az egész környezetéről, és a portugált eleresztve, aki félelmében és szégyenében a pap mögött keresett menedéket, kiáltozva odaszaladt az asszonyhoz:

– Margareth! Margareth! Hát itt kell, hogy megtaláljalak?

Oda akart menni hozzá, és megragadni a kezét, a brazil azonban, aki eddigre már nyugodt tekintettel átlátta a helyzetet, és teljes mértékben felfogta az összefüggést is, odalépett közé és Margareth közé, és karját felemelve nyugodtan így szólt:

– Állj, kedves barátom. Ez az én házam, és embereim azért állnak itt körülöttem, hogy rendet tartsanak, ha valaki akaratom ellenére meg akarná zavarni. Ezért most arra kérem, hogy indulatok nélkül mondja el, mit óhajt, miért jött ide, és miért bánt olyan durván barátommal, Dom Franklinnal.

– Még, hogy mit akarok? Miért jöttem ide? – kérdezte Pilger, csodálkozó tekintettel nézve a brazilra. – Kérdezze meg attól az asszonytól, aki vértelen arccal áll a háta mögött, és legszívesebben a föld alá süllyedne szégyenében. Tudja maga, mit követtek el ezek ketten, ez az asszony, és az a vérző fejű gazember, aki félelmében a sarokba húzódott?

– Uram – mondta erre a brazil nyugodtan –, maga súlyos vádakkal terheli ezt a két embert, akik most teljesen független emberként a brazil törvények védelme alatt állnak, bármilyen jogai is lehettek magának korábban, és senki sem sértegetheti őket, legkevésbé egy idegen protestáns. Fontolja meg ezt, jobban mondva korábban megfontolhatta volna, mielőtt kezét emelt egy brazil állampolgárra.

– És milyen galád módon támadott rám! – kiáltotta a delegado a lelkész háta mögött. Lassan közeledtem ide, a farm felé vezető úton, amikor ez az ember, rám rontott, mint egy medve, lerántott a földre, elkezdett fojtogatni, aztán ide vonszolt. Nincs igazság Brazíliában, ha egy brazil állampolgárt egy iderohanó gazember ilyen módon bántalmazhat.

Pilger egyetlen szóval sem válaszolt, de metsző tekintete, amivel a visszahúzódó delegado felé lépett, annak számára úgy tűnt, hogy ez egy újabb, talán még veszélyesebb támadás lehet, mint az előbbi volt. A háziúr intésére azonban közelebb jöttek a négerek, akik mögött a delegado védelmet talált, Pilger pedig

megvető pillantást vetve a gyáva pártfogó felé, német nyelven így szólt:

– Minek is bosszantom magam emiatt a gazember miatt! Gyere Grethe, nincs neked itt már semmi dolgod. Mi ketten most szépen elmegyünk, a lelkész úr pedig később odahaza rendbe hozhatja a dolgot. Úgy tűnik, többé nem akarsz boldogan élni velem. Rendben van. Nem akarlak, és nem is foglak kényszeríteni, hogy velem maradjál. Szüleidnek azonban megígérted, hogy tisztességes emberként fogok bánni veled. Amit te ígértél, azt te meg magad tudod a legjobban. Így az a legkevesebb, hogy visszaküldelek hozzájuk, Németországba, hogy érezzék, betartottam az adott szavam. Nos? – folytatta csodálkozva, amint észrevette, hogy Margarethe meg sem moccan, még csak a szemét sem nyitja ki. Egy teljes héten át kutattam utánad, halálfélelemben itt a környéken, éhezve és szomjasan, csak rád gondolva, hogy megmentselek a pusztulástól, amibe ez a gazember csábított, és most még egy pillantásra sem méltatsz, Grethe?

– Fogalmam sincs, mi megbeszéltnivalójuk van még németül – szólt ekkor közbe a brazil –, hiszen a nyelvüket nem értem. Megjegyezném azonban, uram, hogy ezzel az asszonnyal semmi titkos megállapodást nem köthet, legalább is addig, amíg jelen vagyok, és ráadásul nem az én házámban. Remélem, megértette, amit mondtam.

– Még, hogy a saját feleségemmel nem? – nevetett fel keserűen a német. – Mondhatom, nem rossz ötlet. Különben sem leszek továbbra is a terhére, abban viszont biztos lehet, hogy felelősségre fogom vonatni azért, mert egy szökött feleséget rejtegetett. Gyere Grethe! Túl tikkasztó nekem ez a levegő, ki kell mennem innen.

– Senki sem tartja vissza – mondta a brazil ridegen. – Különben azt is szeretném tudatni magával, hogy ez az asszony már nem a felesége, mivel tegnapelőtt egyházunk szertartása szerint összeházasítottam Franklin Brasileiro Lima úrral.

– Maga? Az én feleségemet ezzel? – kiáltott fel Pilger, mivel alig hitt a füleinek.

– Pap vagyok – válaszolta a brazil, kihúzva magát – és mivel korábbi felesége felvette a katolikus hitet, Dom Franklinnal egyházunk szertartása szerint felbonthatatlan házasságba adtam őket össze.

– Egy házas asszonyt? – kezdett megint lármázni Pilger, akinek majd elment az esze az előbb hallottaktól.

– Törvényeink szerint egy protestáns házasság nem kanonikus akadály – mondta ridegen a lelkész –, és ha maga egy idegen országba érkezik, tudomásul kell vennie az ott érvényes törvényeket.

– Megőrültem, vagy most akar megőrjíteni? – kiáltotta Pilger, fejét két keze közé szorítva. – Egyházunkat államunk engedélyezte, maga meg azt állítja, hogy minden protestáns házasság érvénytelen?

– A törvény előtt igen – mondta a brazil, és ajkai körül gúnyos mosoly rezzent. – Vadházasságként elismerjük, de semmi többet. Ez azonban egy olyan dolog, amit nem óhajtok megbeszélni magával. Az előzmények alapján remélem, megérti, hogy további jelenléte mindkét fél részére kellemetlenné válhat.

– És te, Margareth? – szólalt meg ekkor Pilger, szinte megtört hangon. – Képes voltál ilyet tenni? Egyáltalán nem érzed a szégyent és gyalázatot, amit velem, és magaddal szemben is elkövettél?

Az asszony mozdulatlanul állt a sarokban, szégyenkezve földre süttöt szemekkel, de nem szólt egy szót sem, és ekkor a brazil, aki feltétlenül véget akart szakítani ennek a jelenetnek, felkiáltott:

– Most már elég legyen, szenyor. Ez az asszony nővérem és törvényes férjének védelme alatt áll. Ha tényleg úgy érzi, hogy van még valami joga hozzá, akkor forduljon országunk bíróságához, ahol majd megmondják, miben reménykedhet. Most azonban hagyja el ezt a házat, ha nem akar arra kényszeríteni,

hogy erőszakkal teremtsék nyugalmat és békességet a tulajdonomban.

– Rendben – mondta Pilger nyugodtan –, megyek. Most már látom, mi itt a helyzet, hiszen ez az asszony szakított a szeméremmel és tisztességgel, és többé nem méltó egy derék emberhez. Ha azonban van még törvény és igazság Brazíliában, majd meglátjuk, hogy büntetlenül el lehet-e követni egy ilyen gaztettet.

– Joav! Pablo! Pedro! – kiáltotta ekkor a brazil, aki érezte, hogy ura a helyzetnek. – Dobjátok ki ezt az idegent az utcára!

Három vagy négy néger előugrott, hogy eleget tegyenek a parancsnak. Pilger azonban, övéből egy széles pengéjű, nehéz kést előrántva nyugodtan így szólt:

– Gyertek csak gazemberek, de istenemre mondom, az elsőt, aki ki meri nyújtani felém a kezét, darabokra hasítom! Ezzel megfordult, és határozott léptekkel elindult az ajtó felé.

– Szűz Mária! – kiáltozták a négerek, visszariadva a pengétől, majd késeikért ugrottak, kikapták a hajtókarokat a csavarprésből, hogy az erőszakra erőszakkal válaszoljanak. A brazil azonban nem akarta, hogy szélsőségesen elfajuljon a helyzet, és mivel az idegen magától elindult kifelé, visszaintette a feketéket. Hagyta, hogy háborítatlanul elhagyja a helyiséget.

Santa Catharina szigeten

Körülbelül négy hét telt el az előző fejezetben leírtakat követően anélkül, hogy Santa Clara településen különösebb esemény történt volna.

Von Schwartzau úr közben szorgalmasan tevékenykedett, és a kolonizálásra kijelölt terület nagy részét kimérte, a direktor pedig

amilyen gyorsan csak lehetett, a kolonistáknak kiutalta a számukra kijelölt területet. Ez azonban gyakran nem volt elég, mert ellenőriznie kellett az embereket, hogy saját területükön tényleg nekiláttak-e a munkának, mert a hosszú semmittevés még annyira testükben volt, hogy némi erőfeszítés kellett ahhoz, hogy megint rendesen dolgozni kezdjenek. A férfiak legalább is elviselték volna, hogy legalább még négy héten keresztül a kormány etesse őket, mivel pillanatnyilag semmi gondot nem okozott nekik, hogy a megelőlegezett pénz miatt el vannak adósodva. Mivel saját tulajdonuk nem volt, mit vehetett volna el tőlük a kormány?

Von Schwartzau úrnak egyébként pechje volt az egyik készülékével, mert egy kivágott fiatal fa elakadt egy kúszónövény indájában, majd emiatt irányt változtatva összetörte a legjobb állványos iránytűjét.

Santa Catharina-ban voltak még további készülékei. Már régebben igényelt közülük néhányat, és mivel a kormány úgy rendelkezett, hogy a direktor kérésére egy a közelben elhaladó kis gőzhajó kössön ki a Santa Clara folyó torkolatában, hogy legalább Santa Catharina-ig tovább vigye a szélhámos ügynökök által ide küldött bevándorlókat, ahonnan a szokásos postahajókkal ingyen tovább utazhatnak, von Schwartzau úr kihasználta az alkalmat, hogy személyesen utazzon át a szigetre.

A direktortól megbízást kapott továbbá, hogy a kolónia nevében indítson pert a delegado és a brazil pap ellen, aki egy a protestáns vallás szerint házas asszonyt anélkül, hogy válását szükségesnek tartotta volna, újra házassította, jóllehet Sarno csekély eredményre számított egy ilyen perben. Ismerte a brazil papságot, és csak az a döbbenetes közömbösség bosszantotta, amivel a német protestánsok ezt az esetet fogadták, mert ha ilyesmi megtörténhet, akkor ez kétségesse tesz minden családi köteléket. Minden kötelességéről megfélemező férfinak, minden hűtlen asszonynak a továbbiakban nem kellene megkötött házasságához tartania magát, és ennek a következményei beláthatatlanok lennének.

A protestánsok rendkívüli hidegvérrel vették tudomásul az esetet. A pap, Dom Franklin jó barátja, nem is akart foglalkozni az ügygel, és azt állította, hogy egy olyan egyszerű esetről van szó, ami a bíróság dolga, az majd ítéletet hoz. A kolonisták káromkodtak, és öklükkel verték az asztalokat a kocsmákban, és ennyiben maradtak. Még azt a körlevelet is alig néhányan írták alá, amit a direktor küldött körbe, mivel a német paraszt semmiféle iromány alá nem írja szívesen oda a nevét, bármi is legyen annak tartalma, az általa benyújtott számlákat kivéve.

Pilger teljesen össze volt törve. Már újra dolgozott, de nem kereste az emberek társaságát. Szemrehányásokat tett magának, mert néha durván bánt feleségével, amikor úgy érezte, igaza van, most pedig a lelkét emésztette, talán ő maga volt az oka, hogy a felesége erre a lépésre szánta magát, és ezzel élete egész boldogságát tönkretette. Ha így is történt, senkivel sem beszélt erről, a szomszédok pedig sajnálták a szorgalmas, rendes embert, aki most sápadtan és beesett arccal magányosan üldögél a házában.

Schwartzau közben a kormány kis gőzösén kedvező szélben és időjárásban Santa Catharina felé tartott, és harmadik nap estefelé a bűbájos kis sziget, mindössze néhány mérföldnyi távolságra a szárazföld előtt elnyúlva, a látómezőbe került.

És ez volt korábban Portugália száműzetési helye. A főváros neve, Desterro (száműzetés) mind a mai napig erre utal. Ide szállították a bűnözőket, elsősorban számos zsidót, elkövetett bűneikért, vagy talán csak azért, hogy eltüntessék a kellemetlen személyeket, ami könnyű, és számos állam által alkalmazott eljárás. De az az idő már a múlté, és éppúgy, mint ahogyan jelenlegi lakói nem szívesen hallják, hogy milyen célra használták korábban a helyszínt, Santa Catharina jelenleg számos kiváló brazil-német kolónia központi szereplőjévé vált, sőt számos német ott is maradt, és üzletemberként vagy kézművesként végérvényesen a fővárosban telepedett le. Desterro szinte félig német városnak számít.

Günter von Schwartzau már ismerte a helyet, szemeit ennek ellenére gyönyörködve pihentette a valóban csodálatos képen, mely kitárult előtte, amint megkerülték a tulajdonképpen kikötőt védelmező földcsúcsot, és meglátták maguk előtt. a barátságos, kis várost, fákkal, bokrokkal és pálmákkal teraszosan körülzárva. Pompás épületek persze nem bilincseltek le a tekintetet, vagy jelezték volna a gazdagság fényét, mint például Rio de Janeiro esetében, de olyan meghitten és rejtve húzódott meg minden egyes lakás a kertek lágy zöldjében, oly nyugodtan csobogott hozzá a tenger és oly felhőtlenül feszült felette a kék ég, hogy az ember már akkor jól érezte magát, mielőtt lábával a szárazföldre lépett volna.

Persze amint a horgony a mélybe zuhant, a békességnek vége is szakadt a fedélzeten. A zászlótávíró a gőzös érkezését észak felől már jelentette, és számos csónak, és remekül kialakított kenu, amelyeknél szebbet és praktikusabbat sehol máshol nem lehet fellelni, mint Brazíliában, elé igyekezett. A csónakosok azonban éppúgy, mint bárhol máshol a világon, minden körülményeskedés nélkül igyekeztek felvenni minden csomagot és a hozzá tartozó utast kis járműveikre.

Günter természetesen azonnal partra szállt, hiszen ezeken a kis brazil gőzösökön nem olyan kellemes a tartózkodás, hogy az utas tovább maradjon, mint feltétlenül szükséges, majd azonnal az elnök lakásához indult, ahol legalább be akart jelentkezni. Ruházatát csak a legszükségesebb mértékben hozta rendbe. Ezekben az országokban egyébként is az est a legfőbb idő, amikor látogatásokat tesznek, vagy vendégeket fogadnak.

A német egyébként ezen az estén a szokásosnál kivételesen nagyobb társaságra talált, és amint az elnökasszony meghallotta a nevét, azonnal kérte, hiszen Santa Clara-ból érkezett, és neki igen nagy érdeke fűződött hozzá, hogy erről a kolóniáról minél közelebbit és többet tudjon meg.

Güntert bevezették a nagy fogadószobába, ahol már hat vagy nyolc urat, és ugyanannyi hölgyet talált.

Az elnök maga, egy apró termetű, öregecske úr, valamelyest oldalvást egy karosszékben ült, végtelenül jóságos ábrázattal, és nagy, okos szemekkel, de látható volt, hogy nagyon szenved.

– Ah, kedves Schwartzau – biccentett felé barátságosan, vékony, szinte áttetsző kezét felé nyújtva –, már készen is van Santa Clara-ban? Ez gyorsan ment.

– Még nem, szenyor – mondta Günter, szívélyesen megszorítva a felé nyújtott kezét – még vissza kell térnem, és később majd elmesélem önnek, miért kellett átjönnöm. Szenyora, engedje meg, hogy üdvözljem.

– Nagyon örvendünk – mondta a dáma bájos mosollyal –, hogy ismét láthatjuk Santa Catharina-n. De kérem, foglaljon helyet, úgy érkezett, mintha hívtuk volna, hogy elmeséljen nekünk minden újdonságot, ami a kolóniájukban történt. Rettenetes lehet ott a helyzet!

– Rettenetes? – mosolyodott el Günter. Ilyesmit persze észre sem vettem.

– Semmit? – de engedje meg, hogy bemutassam a barátainknak. És a szenyora ekkor végigjátszotta a bemutatás szokásos szertartását, ami minden idegent kétségbe tudna ejteni, ha nem tudná, hogy az egésznek nincs semmi jelentősége. Egy csomó idegen nevet hallott, amit nagyrészt meg sem értett, vagy abban a pillanatban el is felejtett. Az érintettek meghajoltak egymás felé, és az ügy ezzel le is volt rendezve.

Csak egy név tűnt fel Günternek, éspedig von Reitschen német báróé. Daliás termetű, idősebb úr volt, őszülő hajjal, simára borotvált arccal, és egy nagyon finom aranykeretes szemüveggel, aki ahelyett, hogy valamivel szívélyesebben üdvözölte volna honfitársát, megelégedett annyival, hogy felállt, és mereven meghajolt.

– És mire jutott a földméréseivel, kedves barátom? – kérdezte az elnök, amikor véget ért az unalmas ceremónia. – Már vannak eredmények?

– Persze, szenyor – válaszolta Günter. – Sarno direktor segítségével, aki derekasan támogatott a munkámban, lehetővé vált elegendő föld kimérése valamennyi jelenleg ott tartózkodó bevándorló számára. Innen azonban azonnal visszatérek Santa Clara-ba, hogy a munkát egy másik körzetben folytassam, mivel bármelyik nap újabb hajó érkezhet, és jobb, ha tartalékban van néhány kimért terület.

Az elnök igenlően bólintott fejével, de hallgatott, az elnök-asszony pedig így szólt:

– A direktor tehát végre rászánta magát, hogy legalább ebben a vonatkozásban megtegye a kötelességét. Bizonyára már meglehetősen a körmére égett a helyzet.

– Nincs róla tudomásom – mondta Günter, miközben elvett egy limonádét a frissítőkkal körbejáró lakájtól –, hogy Sarno direktor milyen vonatkozásban mulasztotta el kötelességét, szenyora. A kolóniában tartózkodásom idejéről csak kiváló bizonyítványt állíthatok ki neki, mert tényleg rendíthetetlen szorgalommal fogadta a bevándorlókat. Úgy tűnik számomra, Sarno igen rátermett ember, és ezenkívül a szükséges energiával is rendelkezik, hogy fellépjen az esetleges túlkapásokkal szemben.

– Még, hogy energiával! – mosolyodott el a dáma – hiszen az az ember csak egy átlagos altiszt, mi pedig kénytelenek voltunk állandóan ellene emelt vádakat végighallgatni a kolóniából, ami végül egy szentet is kifárasztana!

– Vádakat Sarno ellen? – kérdezte Günter csodálkozva.

– Talán el sem hiszi? – nevetett fel a dáma, miközben egy papírt vett fel a közeli asztalról. – Legyen olyan jó, és olvassa ezt el!

Günter átvette a papírt, és futólag átolvasta. Valóban egy csomó vádat tartalmazott Sarno direktor ellen, amelyben különösen durva, és tekintet nélküli viselkedését emelték ki a társadalom képzettebb rétegével szemben, és végül azt kérvényezték, hogy a direktort mentsék fel állásából, és küldjenek

helyette egy méltóságteljesebb személyt. A dokumentumot egy csomó, számára ismeretlen nevű ember írta alá, néhányukat azonban mégiscsak ismerte, és az aláírók élén ott sorakozott Baulen grófnő, Jeorgy báró, Beckstein lelkész, és Arno von Pulteleben. Rövidsége és igénytelensége miatt egy név különösen feltűnt neki: Bux, művész.

– Nos, – szólalt meg a dáma, miközben lassan összehajtogatta a papírt, és visszaadta. – mit szól mindehhez?

Azt, hogy minden kolóniában van egy csomó elégedetlen ember – válaszolta Günter –, akik egyetlen direktorral sem lennének képesek összebarátkozni, kivéve, ha az teljesíti minden kívánságukat. A magam részéről Sarno-t a legalkalmasabbnak tartom egy ilyen beosztásra, akit egyáltalán fel lehet lelteni Brazíliában.

– Ó, maga bizonyára különösen jó barátja lehet! – mondta nevetve az elnökhasszony.

– Nem tudom, igényt tarthatok-e erre a címre – válaszolta Günter nyugodtan. – Santa Clara béli tartózkodásom során persze barátságos kapcsolatban voltam a direktorral, de csak feladataimmal összefüggésben. Azonban bárkivel is beszéltem róla, mindenkinek az volt a véleménye, hogy kiválóan alkalmas a feladatra.

– Úgy? – nevetgélt a dáma, becsmérően. – Na persze, a parasztok tudják ezt a legjobban megítélni. Mi a véleménye azonban egy olyan kolóniáról, ahol az erőszak, rablás és fosztogatás a legközönségesebb tettek közé tartozik?

– Egy ilyen kolóniát nem sokra becsülnék, kegyelmes asszonyom – mondta mosolyogva Günter. – Képtelen vagyok azonban feltételezni, hogy ön úgy vélekedne, ez lenne a helyzet Santa Clara-ban, hiszen az öt hét alatt, amíg ott tartózkodtam, semmi hasonló esemény nem történt, sőt, még beszélni sem hallottam ilyen esetről, kivéve egy szöktetési történetet.

– Miközben ön az erdőben végezte munkáját, kedves von Schwartzau uram – elegyedett bele a beszélgetésbe von Reitschen úr –, könnyen érthető, hogy nem figyelhette meg a városban történő egyes eseményeket. Ehhez önnek túl sok dolga volt. Az elnök úr azonban olyan hiteles híreket kapott valóban megtörtént eseményekről, aminek következtében határozat született, hogy a visszafelé tartó gőzössel katonaságot küld Santa Clara-ba.

– Katonaságot Santa Clara-ba? – kiáltott fel Günter csodálkozva. Bennszülött katonákat, hogy alkalmanként felmerülő veszekedések esetén rendet teremtsenek a németek között? Ez csak tévedés lehet!

– Nem csak a veszekedések miatt, kedves barátom – kapcsolódott be a beszélgetésbe ekkor az elnök, bár úgy tűnt, nehezere esik neki beszélni. – Állítólag újabban indiánok bukkantak fel a környéken, és jobb időben megfelelő intézkedéseket hozni, hogy később ne tegyenek szemrehányást az embernek elmulasztott kötelessége miatt.

– De drága uram – biztosította őt Günter –, úgy tűnik, ön teljesen téves tudósítást kapott a kolóniáról, hiszen a szavamát adom, hogy indiánok veszélyének még nyoma sem létezik Santa Clara-ban. Röviddel ezelőtt személyesen töltöttem el három hetet a jóval beljebb lévő Chebaja környékén, és évek óta arrafelé sem láttak indiánokat, és nem is hallottak róluk.

– Amikor hall róluk valamit, vagy látja őket, akkor általában már túl késő van arra, hogy védekezni tudjon – mondta az elnök. Egyébként jómagam úgy vélem... Ekkor heves köhögési roham szakította őt félbe, mire az elnökasszony magához ragadta a szót:

– A kolonisták csak hálások lehetnek a férjemnek, hogy előre gondoskodik a biztonságukról.

– Egy pillanatra sem kételkedek benne – válaszolta Günter –, hogy az elnök úr a legjobb szándékkal hozta meg a döntését. Higgye el azonban nekem szenyora, hogy én nem csak láttam a német kolonistákat, hanem pontosan meg is ismertem őket. Ennek a körzetnek a brazil katonái, akik közül a legjobbak sem többek

csőcseléknél, nem fogják elviselni egymást a kolonistákkal, bármilyen jó tisztjeik is vannak. Csúfos összetűzések napirenden lesznek.

– Santa Clara lakói békés természetűek lennének?

– Kisebb összetűzések minden nemzetségnél előfordulnak – mondta Günter, a vállát vonogatva. – A németek köreiből különösképpen. Csak egy megértő, és határozott fellépésű ember kell, aki vagy jóindulatúan közvetít, vagy veszesebb helyzet esetén hatalmi szóval teremt rendet, és nézetem szerint egy ilyen ember most rendelkezésre áll, a jelenlegi Sarno direktor személyében.

– Persze, aki vészhelyzet esetén lehajítja a lépcsőn a rendetlenkedőt. Nem igaz? – mondta az elnökösszony –, sőt egyes kolonistákkal még verekszik is!

– De kegyelmes asszonyom...

– Hagyjuk ezt! – szakította félbe őt a hölgy. Megtörtént dolgokra nem érdemes sok szót pazarolni, és hogy ilyesmi többet ne történjen meg, arról a férjem gondoskodott. Hogy a direktor vétke-e abban, hogy viták és békétlenségek majdnem minden családban előfordulnak, és asszonyok arra kényszerülnek, ami meg is történt, hogy braziloknál keressenek menedéket az otthon történt bántalmazások miatt, az eseteket nem ismerem pontosan, de most már mindegy is. Ezen az állapoton segíteni kellett, és ezennel honfitársaként bemutatom önnek a báró urat, Santa Clara kolónia új direktorát.

Von Reitschen úr ismét felállt, és udvariasan meghajolt von Schwartzau úr felé, akinek úgy tűnt, mintha finom, gúnyos mosoly rándult volna meg ajkai körül.

– Én persze túl távol vagyok a helyszíntől, hogy legalább részben értékes ítéletet hozhassak ebben az ügyben, és csak azt remélem, hogy von Reitschen úr képes lesz rá, hogy megoldja a visszasságokat, melyek látszólag előfordulnak a szerencsétlen kolónián. Ami azonban az egyik konkrét esetben történt, amire ön

is utalt, kegyelmes asszonyom, amikor braziloknál kellett védelmet keresni, arról véletlenül egészen pontos tudomásom van, sőt magammal is hoztam az elnök úrnak a direktórium vádemelését a méltóságos brazil ellen. Az a gazember...

– Bocsásson meg kérem egy pillanatra – szakította őt félbe gyorsan a hölgy. – Emlékszik rá, hogy az érintettet, Dom Franklin Brasileiro Lima-t vendégemként bemutatam, vagy talán nem is figyelt a névre? Engedje meg, hogy megismételjem: Dom Franklin von Eswartsau úr. Kérem, folytassa! Arról a férjről beszélt, aki bántalmazta a feleségét, nem igaz?

A társaság többi része, akik a legkevésbé sem viselték szívükön a német kolónia jólétét vagy bajait, ezalatt egymás között társalgott, és az urak közül az egyik felvette a zongorán heverő gitárt, amivel halkán egy rövid brazil dalt kezdett kísérni. Csak Dom Franklin követte figyelmesen a beszélgetést, bár fejével nem fordult Günter felé, és miközben látszólag egy mellette ülő hölgygel társalgott, minden szóra figyelt, főleg azokra, amelyek az őt különösen érdeklő kolóniával kapcsolatban hangzottak el. Günter vádaskodásakor egy pillanatra össze is rezdült, és most még inkább úgy tett, mintha nem is hallotta volna az elhangzottakat, és csak akkor fordult látszólag meglepetten von Schwartzau úr felé, amikor az elnökasszony az ő nevét említette.

Günter érezte, hogy elvörösödik, hiszen bár megvetette a brazilt, és egy pillanatra sem késlekedett volna, a vádat legkeményebb szavakkal az arcába vágni, de most mégis rendkívül kellemetlen volt számára, hogy bár akaratlanul, de vétett az illendőséggel szemben, és a társaságban megsértett egy vendéget. És vajon ez a brazil hallotta a szavait? Nem úgy tűnt, hiszen barátságos jóindulattal fogadta a második bemutatást. A hölgy időben témát váltott, hogy elejét vegye egy kellemetlen jelenetnek, és csak a székében üldögélő elnök volt tanúja a történeteknek, mert csendben elmosolyodott maga elé.

Bár Günter természetesen kerülni akarta, hogy itt keveredjen vitába ezzel az emberrel, de mégis sokkal inkább megvetette,

mintsem barátságot színleljen felé. Csak ridegen meghajolt, majd a dáma felé fordulva folytatta:

Az úrral kapcsolatban persze nincs semmi speciális megbízásom, akiről fogalmam sem volt, hogy Santa Catharina-n tartózkodik. Most azonban semmilyen körülmények között sem alkalmas a helyszín és az idő arra, hogy megtárgyaljuk a mindkét fél számára kellemetlen ügyet, és az elnök úr talán megengedi, hogy holnap adjam át neki a papírokat.

– Örömmel – válaszolta a megszólított –, de attól tartok, a helyzeten nem sokat tudunk majd változtatni.

– Csak nem azt hiszi, hogy...

– Holnap reggel barátom, holnap reggel – intett kezével az elnök. – Ma este nem érzem jól magam.

Von Schwartzau úr meghajolt, és az elnökhasszony, aki eközben csendben társalgott von Reitschen úrral, felállt és Günterhez lépett.

– Ma estére hagyjuk a fatális ügyeket – mondta barátságosan. – Játsszon inkább nekünk valamit a zongorán. Ugye ön muzikális?

– Végtelenül sajnálom, kegyelmes asszonyom – válaszolta von Schwartzau vállát vonogatva –, de még csak nem is ismerem a hangjegyeket.

– Akkor játsszon el valamit fejből!

– A billentyűket még életemben nem érintettem meg.

– Akkor talán hegedűn, vagy gitáron játszik?

– Éppoly kevésbé.

– Akkor bizonyára furulyán.

– Szégyenkezve kell bevallanom – mondta elmosolyodva von Schwartzau, hogy minden, ami a zenét illeti, csupán hallgatóként vagyok használható.

– Ez nagyon figyelemreméltó – válaszolta a szenyora.

– Ön az általam megismert első olyan német, aki még furulyán sem játszik. Ez a báró itt például mestere ennek a hangszernek.

– Valóban? – mondta Günter, aki ez iránt a hangszer iránt sem érdeklődött.

– A kegyelmes asszony túl jóságos hozzám – mondta a báró. Én csupán egy dilettáns vagyok. Olyan vad országokban azonban, amelyekben az utolsó tizenkét évben csavarogtam, valóban a furulya az egyetlen hangszer, amit az ember bárhová könnyedén magával vihet, és elűzhet vele néhány üres órát.

– Itt van önnél, nem igaz? – kérdezte a hölgy.

– Hiszen a kegyelmes asszony megparancsolta, hogy hozzam magammal.

– Ó, akkor hát kérem, kísérje annak a fiatal hölgynek az énekét! – mondta az elnökasszony. – Szükségünk van egy kis muzsikára, hogy a társaság felélénküljön. Nem is tudom, amint ez a szerencsétlen Santa Clara kolónia említésre kerül, olyan, mintha fekete fátyol hullana a társalgásra, de remélem, hogy ez a hangulat megváltozik, ha elkezd játszani.

– A kegyelmes asszony bízhat benne – mondta a báró, félig ismét meghajolva –, minden erőmmel azon leszek, hogy megkíméljem az ilyen kellemetlen hírektől.

– Erről meg vagyok győződve. De most kezdenünk kell, a hölgy már a hangját próbálgatja, és mindjárt kezd türelmetlen lenni.

A társaság nagyobbik része gyülekezni kezdett a zongora körül, és Günter is helyet foglalt az egyik üres széken, a melódiából azonban szinte semmit sem észlelt, mert gondolatai az előbb hallottakkal voltak elfoglalva.

Sarno-t tehát leváltották. Azért állították félre, hogy helyet teremtsenek az elnökasszony kegyencének, a homályos rágalmakat ürügyként használva. A delegado szintén itt van,

ráadásul a ház vendégeként, és az elnököt is mindenféléről tájékoztatta. De mi a fenéért is érdekli őt mindez? Hiszen csak egy földmérő, semmi több, és később kit helyeznek oda, az neki végül is tényleg teljesen mindegy. Jobb lábát átvette a bal lábán, és nézegetni kezdte a helyiséget, ahol voltak.

A bútorok felével, amelyek a teremben voltak, lakályosnak, sőt elegánsnak lehetne nevezni, így azonban inkább egy bútorboltnak néz ki, ahol néhány tucat széket és szófát állítottak ki, értékesítés céljára. A társaság tagjai szinte kizárólag a középén elhelyezett karosszékeken és néhány szófán foglaltak helyet, de a fal mellett hosszú sorban álltak a székek egymás mellett, melyeket csak néha szakított meg egy-egy üres szófa. Középén fél tucat asztal, állt, valamennyi mahagóni fából, miközben másfajta bútorok, mint íróasztal, szekreter, stb. hiányoztak. Ez azonban egész Dél-Amerikában így szokás, és szegényesen berendezettnek tartanak azt a szobát vagy szalont, ahol még egy széknek elegendő hely maradna.

Ezzel szemben a falak teljesen csupaszok voltak, a matt szürke, elegáns tapétát egyetlen kép sem díszítette barátságosan. Mindössze két nagy, és minden bizonnyal igen drága tükör függött széles, csillogó aranyozott keretben egymással szemben. Az asztalon egész sor porcelánváza állt, rendkívül magas és túl nagy üvegbúrák alatt, de virág egyikben sem volt.

Bizonyos fokú gazdagság félreismerhetetlen volt az egész berendezésen, de minden báj és jó ízlés hiányzott, és egy idegen sohasem érezné magát jól egy ilyen helyen.

Günter megint hosszasan nézett maga elé ábrándozva, amikor egy mellette megszólaló hang kizökkentette gondolataiból.

A báró volt, aki kérdést intézett hozzá:

– Mikor tervezi von Schwartzau úr, hogy visszaindul a kolóniába? Elnézést kérek, ha megzavartam – fűzte hozzá még mosolyogva, amint észrevette, hogy a megszólítás hatására Günter összerezdült.

– Amilyen gyorsan lehet – válaszolta a fiatalember, aki csak ekkor vette észre a kérdezőt. Remélem, az ügyeimet holnap vagy holnapután rendezni tudom, és ezt követően élni fogok az első lehetséges alkalommal. Amint hallom, a gőzös sajnos már holnap korán reggel indul.

– Ha valamint elintézhettek önnek Santa Clara felé...

– Ön nagyon jószágos.

– Közelebről ismeri ön Sarno direktort? – folytatta némi késlekedés után a német a beszélgetést.

– Csak amennyire a rövid ott tartózkodásom lehetővé tette.

– Megfogadna tőlem egy jó tanácsot?

– Az ember sohasem utasíthat vissza egy jó tanácsot.

– Rendben. Akkor Sarno urat ne védje olyan élénken az elnökasszony előtt.

– Bárá úr! – mondta erre Günter, csodálkozva nézve fel rá.

– Kérem, ne értsen félre! – válaszolta nyugodtan a másik. Sarno úr érdekében már nem tehet semmit, mert szolgálatából ténylegesen felmentették, és csak saját magának okoz problémát, mert az elnökasszony azt az urat nem tudja elviselni, és erre minden bizonnyal jó oka van.

– És ön fogja átvenni a helyét? – kérdezte Günter.

– Édes istenem – mondta erre a báró vállát vonogatva, miközben óraláncával játszadozott. Megpróbáltam kimenteni magam, amennyire lehetett, de mivel a változtatásra minden körülmények között sort akartak keríteni, végül engedtem az elnök kérésének. Ön kevés időt töltött el a kolóniában, és Sarno feltehetően összeszedte magát ön előtt. Úgy tűnik azonban, hogy az ottani állapotok tényleg elviselhetetlenek a szegény kolonisták számára, és mivel azt hiszem, hogy eleget tudok tenni azoknak az elvárásoknak, amelyek ehhez a beosztáshoz fűződnek, végül bizonyos mértékig a kötelességemnek is tartottam, hogy

elvállaljam ezt a kétségtelenül hálátlan feladatot, hogy a fafejű németeinket odaát egy kicsit rendbe szedjem.

– Ez persze tényleg nagyon hálátlan munka lesz – mondta Günter ridegen, mert az ember egész fellépése akkor sem tetszett volna neki, ha Sarno-t nem tartotta volna tiszta szívből becsületes és teljes mértékben rátermett embernek. Igyekezett ezt a számára kellemetlen beszélgetést a lehető leghamarabb befejezni, és rövidesen ajánlotta magát az elnöknek, hogy az est hátralévő részében meglátogassa még néhány ismerősét a városban.

Másnap meglehetősen korán reggel azonban ismét felkereste, abban reménykedve, hogy négyszemközt beszélhet vele, mert az elnökszöny ilyen korán valószínűleg még nem készült el az öltözködéssel. Ebben azonban tévedett, mert alighogy bejelentették és fogadták őt, a szenyora máris belépett a szobába, és letelepedett az egyik ablaknál álló karosszékre. Úgy tűnt, az elnök már semmit nem tesz a felesége nélkül, illetve az asszony tesz mindent önélküle.

– Ön tegnap valamiféle vádemelésről tett említést, kedves barátom – mondta az excellenciás úr, miután Günter helyet foglalt a kölcsönös üdvözlő szavak után. – Sokkal jobbnak tartottam volna, ha Santa Clara-ban nem bonyolódnak bele ebbe az ügybe, mert ezzel aligha lehet valamit kezdeni. Nem így gondoltod te is? – szólt a feleségéhez.

– Valamit kezdeni vele – mondta vállát vonogatva a szenyora. – Mit lehetne kezdeni vele? A korábbi házasság a mi törvényeink szerint teljes mértékben érvénytelen volt, tehát gyakorlatilag nem is létezett, és ha nem áll fenn semmi akadály, és két ember kedveli egymást, és össze akarnak házasodni, akkor ki tilthatná ezt meg nekik? Különben pedig annak az asszonynak meg nem érdemelt szerencséje van Dom Franklinnal.

– Nem állt fenn semmi akadály, kegyelmes asszonyom? – kiáltott fel Günter valóban elcsodálkozva. – Tényleg képtelen vagyok elhinni, hogy önök egy megkötött házasságot nem tekintenek akadálnak, egy újabb házassági szándék esetén.

– Remélem – mondta büszkén a dáma –, hogy a mi törvényeink szerinti házasságot nem akarja egy vadházassághoz hasonlítani. Az ügy egyébként be van fejezve, és a vádemelés teljesen felesleges, amikor a legfőbb hatóság már meghozta döntését.

– De hát ez teljesen lehetetlen! – kiáltotta Günter. A kormány ezzel szándékosan demoralizálná az összes protestáns alattvalóját, és saját kezével tárná fel az ajtót bűncselekmények elkövetése előtt. Kegyelmes asszonyom, ön kétségtelenül téved.

– Még, hogy én tévednék? Kérem, vegye fel azt az összehajtott papírlapot, amelyik ott hever ön mellett az asztalon! Nem azt, a másikat. Igen azt, és legyen olyan jó, olvassa el a püspökünk határozatát. Olvassa hangosan! Ha elolvasta, megelégedetten állapíthatja meg, hogy az ügyet teljes mértékben rendezettnek lehet tekinteni.

Günter a fejét csóválva felvette a papírt, széthajtogatta, és felolvasta:

Emmanuel, Isten irgalmából és az Apostoli Szék kegyelméből, Santa Sebastiao vagy Rio de Janeiro püspöke.

Kérésére ezennel tanúsítjuk, hogy Margarethe Pilger asszony, korábban protestáns, és aki ilyenként az evangélikus közösség rituáléja szerint házasságot kötött Gottlieb Pilger úrral, röviddel ezelőtt, november 15-én, azzal a kéréssel fordult hozzám, hogy felhagyna a protestáns eretnekséggel, és felvenné a katolikus hitet, amely kérésének én a legjobb akarattal eleget tettem, és a római egyház szokásának megfelelően tudomásul vettem a tévhit visszavonását.

Nevezett Margarethe Pilger asszony ezt követően engedélyt kért tőlem, hogy a római katolikus Franklin Brasileiro Jansen Lima úrral, akihez vonzalmat érez, összeházasodhasson, és január 27-én ezt az engedélyt is megadtam neki, mivel a szokásos eljárás betartása szerint

Franklin és Margarethe között az egyház törvényei értelmében nem állt fenn akadály, és utóbbi személy házassága Pilgerrel a tridenti zsinat értelmében érvénytelen.

Conceicao palota, 1857. február 5.

gróf Manoel, püspök

– Nos, sikerült meggyőzni önt? – kérdezte a szenyora. A tiszteletre méltó püspök maga, aki véletlenül éppen az egyik környékbeli birtokán tartózkodott, megkötötte a házasságot. Dom Franklint egyébként szoros baráti kötelék fűzi a püspök úrhoz. Még mindig úgy gondolja tehát, hogy előterjesztheti Sarno direktor vádemelését?

– Nem, kegyelmes asszonyom – mondta Günter nyugodtan. – Önnek teljesen igaza van. Egyébként jó, hogy ez a tényállás ismertté vált, mert hasonló esetben az érintett fél bolond volna, ha Brazíliában törvényes védelemre várna, hiszen így rögtön tudja, hogy igazsága nem számíthat.

– Maga forradalmi eszméket prédikál! – kiáltott fel a szenyora szigorú hangon.

– Csak azt prédikálom, amit saját magam tennék hasonló esetben – válaszolta Günter hidegen. Ilyen körülmények között nem is akarom tovább igénybe venni az önök értékes idejét.

– De hiszen még a kolóniáról is akart mondani nekem valamit – kiáltott fel az elnök, aki nyugtalanul fészkelődni kezdett a székén.

– Persze, szándékomban állt – válaszolta Schwartzau úr –, de az előbb hallottak alapján annak nem lenne semmi értelme.

– És miről lett volna szó?

– Arra szerettem volna kérni, szenyor, hogy mindaddig ne léptesse érvénybe azt a döntését, amely szerint meg akarja változtatni a kolónia direktóriumát, amíg legalább pontosabb

információkat be nem kér az ottani viszonyokról. Sarno direktor...

– Maga csak ne jöjjön itt nekünk azzal az altiszttel! – mondta türelmetlenül az elnökasszony. – A férjem hallani sem akar róla.

– Sarno tiszt volt, asszonyom – válaszolta Günter –, és nézetem szerint a legjobbak közé tartozik ebben az osztályban. Azért, mert néha goromba és haragossá válik, inkább dicséretet érdemelne.

– Az ügy már le van rendezve – mondta erre a szenyora.

– De hagyd már végre, hogy kibeszélje magát, gyermekem – kérte az elnök.

– Már végeztem, szenyor – mondta Günter, felállva. – Persze, látom, az ügyet már eldöntötték, és minden további csak szócséplés volna. A kolónia érdekében azonban arra kérem, hogy ne küldjön oda katonaságot. Nem tenne jót, és személyesen önt terhelné a felelősség, ha az ottani, jelenleg teljesen békés viszonyokat nem csak megzavarná, hanem meg is semmisítené.

– Viselni fogjuk a felelősséget, szenyor – mondta az elnökasszony. – Egyébként önnek ez ne okozzon gondot a továbbiakban, hiszen olyan ügyekről van szó, melyeket a kormány tudja a legjobban megítélni.

Von Schwartzau úr hidegen meghajolt, és az ezzel a témával kapcsolatos beszélgetést megszakítva csupán néhány papírt tett az elnök elé, amelyek tisztán üzleti természetűek voltak, és a már befejezett, valamint a még szükséges munkálatokra vonatkoztak. Egy fél órán belül minden el volt intézve, és a mérnök nagyon mereven ismét ajánlotta magát az elnöknek és feleségének. Szilárd volt az elhatározása, hogy tovább nem zavarja őket.

Ugyanazon a reggelen a kormánygőzös visszaindult Santa Clara felé, és onnan Rio de Janeiro-ba, és Günter szemtanúja volt, amint negyven brazil katonát behajóztak tiszt nélkül, a szóbeszéd szerint azzal a feladattal, hogy a Santa Clara kolónia környékén kószáló indiánoktól megvédjék a várost.

Az új direktor

Santa Clara kolóniában mindeközben forrongani kezdett a hangulat, aminek az oka nem csak régi elégedetlenség volt, hanem nem kevésbé új tények is hozzájárultak. Az elnökhöz intézett, Sarno direktor leváltására vonatkozó kérelmet valóban innen indították, és bármennyire is hihetetlennek tűnik, első kezdeményezője a szalagos sapkát viselő, semmirekellő fickó volt, akivel egyetlen rendes ember sem akart szóba állni a kolóniában.

Nagyobb ügyeket azonban csodás világunkban nem ritkán silány kezdeményezések hozzák mozgásba, habár miután már megtörtént, nem ritkán nem is lehet felismerni annak eredetét. A kezdeményezés legalább is megtörtént, a grófnő pedig véletlenül hallott róla. Von Pulteleben úr pedig oda volt az ötletért, hiszen a direktor nem is volt hajlandó fogadni őt, amikor megérkezett. És mivel minél több aláírást kellett összegyűjteni, az irományban olyan ügyeket szedtek össze, amelyek még a mi civilizált világunkban is előfordulhatnak, amikor is az arisztokrácia és a proletáriátus összefog egy ember vagy egy rendszer ellen, aki vagy ami mindkét rész számára kellemetlen, mert sem az egyiknek, sem a másiknak nem hajlandó engedményeket tenni.

A szalagos sapkás fickó egyébként kellemetlen hatást fejtett ki, mert ahol csak tehetett, igyekezett békétlenséget kelteni, és bár rövidesen hitvány alakként ismerték meg, szavai mégis gyakran találtak termékeny talajra. Az emberek sajnos túl gyakran hajlamosak arra, hogy szívesen hallgatnak meg gonosz vagy hátrányos dolgokat embertársaikról, és azt el is hiszik, bármennyire is tisztátlan a forrás, ahonnan az információ származik. Egyébként nyíltan ellenzékiként is fellépett a direktor ellen, és ebben egy új bevándorló alak is támogatta, aki egy kis szkúneren érkezett Santa Catharina-ból.

Ennek az embernek a neve Buttlich volt, és azzal kezdte, hogy vásárolt a városban egy telket, rajta kis házzal, ahol boltot nyitott

a magával hozott árúkkal, és az egyik alsó sarokszobában vendéglőt alakított ki. Ehhez az elnök speciális engedélyét is magával hozta, és úgy tűnt, hogy az elnök más vonatkozásban is kedvezményeket biztosított a számára.

Időközben Bux be szeretett volna jutni a direktorhoz azzal a kéréssel, hogy bocsásson a rendelkezésére egy kis házat, amelyet ebben az időben már nem használtak, hogy ott hasbeszélő művészként előadásokat tarthasson, de ő nem fogadta. Azt üzenté neki, hogy a kolóniában földművesekre és szorgalmas kézművesekre van szükség, nem pedig csöcselékre az óhazából.

Bux ennyivel persze nem elégedett meg, és bár az új vendéglős kezdetben hallani sem akart egy léha társról, de amint rájött, hogy fel tudja használni őt a direktorral szemben, beleegyezett, hogy támogatja, és saját telkének egyik sarkát rendelkezésére bocsátotta, és megengedte neki, hogy ott oszlopokból és rőzséből összetákoljon egy bodegát, sőt, még pénzzel is támogatta őt.

Bux nagy lendülettel munkához is látott, és már néhány héten belül Santa Clara lakóit különböző utcasarkokon, valamint Bohlos és Buttlich vendéglőiben hirdetésekkel lepte meg, amelyek persze csak kézzel voltak megírva, és azt hirdették, hogy következő vasárnap este kerül sor a Párizsból érkezett híres hasbeszélő, Bux első előadására, azaz Guido és Isabella csodálatos produkcióira.

A direktor elküldött valakit Buttlich-hoz azzal az üzenettel, hogy betiltja az előadást. Buttlich azonban erre elküldte neki egy dokumentum másolatát, amelyben az elnök engedélyezte számára, hogy telkén teljesen függetlenül bármilyen hatóságtól foglalkozhat bármivel, amivel csak akar, azzal a feltétellel, hogy a tevékenység nem lehet tűzveszélyes, vagy az állam törvényeivel ellentétes dolog. Ezzel az ügy aznap, egy szombati napon el is volt intézve. Az előadásra vasárnap este került sor, és gondolhatjuk, hogy mivel a kolonisták, ilyesmit már láttak korábban Németországban, kevésbé lelkesedtek, gyermekeik és a fiatal nemzedék azonban annál inkább. A csodálkozástól szinte néma döbbenettel álltak ott, amikor vasárnap estefelé megkezdődtek az előkészületek, és Bux hirtelen csupán egyedül

megjelent egy hússzínű, némileg szutykos trikóban, flitterekkel díszített égszínkék úszónadrágban és egy pár hasonló cipőben a saját kezűleg elég durván ácsolt bódéjának valamelyest megemelt bejáratánál.

Előzőleg felesége, a sápadt, gondterhelt arcát egy félreacsapott rózsafüzérrel csúfította el, fáradt tagjait foltos, agyonjavítgatott selyemruhába dugta, kis széken helyet foglalt a bejárat előtt, hogy belépőjegyeket árusítson a nézők számára. Isabella, a lánya igen rövid fehér ruhában, szintén hússzínű trikóban, csomó virággal a hajában, természetellenesen vörösre sminkelt orcákkal odalépett hozzá, és fejét az anyja vállára hajtotta.

– Te, Wilhelm! Ez meg micsoda? – kérdezte egy fiatal, körülbelül húszéves legény, aki már itt született Brazíliában, a barátját, miközben tátott szájjal a csoportra mutatott. – Honnan jöttek ezek, és mit akarnak itt? Talán német indiánok?

– Isten tudja! – válaszolt a megszólított, szemét le nem véve Buxról. – Nézd csak, úgy néz ki, mintha meztelen volna, vagy csak olyanra festette a lábait?

– És az asszony hogy puccba vágta magát! – sugdolódzott egymás között néhány fiatal lány. – És nézd csak, hogy összevissza van foltozva rajta a ruha, ujjának szegélye pedig kék csíkkal van megfoltozva.

– A gyereküket meg pirosra mázolták – válaszolta az egyik barátnője. Mibe akarnak ezek itt kezdeni egy ilyen badarsággal?

– Csak befelé, befelé a hallgatósággal! – kiáltozta a hasbeszélő az egyre gyarapodó nézősereg felé, akik közül még senki sem szánta rá magát, hogy belépjen. – Csak befelé, egyre csak befelé! Csodás dolgokat fognak itt látni és átélni. Itt az alkalom, hogy megismerjék az emberi szellem és test csodáit! Ez az a hely, ahol a híres Bux meg fogja mutatni önöknek, amiről eddig még nem volt tudomásuk. Ez az a hely, ahol a híres Bux olyan mutat önöknek, amiről eddig még nem is hallottak, Guido, a fiatal atléta pedig erejét és hajlékonyságát fitogtatja, miközben Isabella kisasszony abban a megtiszteltetésben részesül, hogy

finomsággal és fiatal ártatlansággal mutathat be néhány táncot a régi pogány görög időkben. Csak befelé, tisztelt nézők, csak befelé! Senki sem kényszerül arra, hogy idekint ácsorogjon, és szinte semmibe sem kerül az egész, mindössze ötszáz reis személyenként, tizenkét év alatti gyerekek a feléért, csecsemők díjmentesen. Csak befelé, tisztelt nézők, mindig csak befelé, mindjárt kezdődik az előadás!

– Úristen! Micsoda szájszerkezet van ennek a pacáknak a fejében! – szólalt meg az egyik kívülálló. Mint egy malom, és úgy is zakatol.

Bux közben peckesen billegette magát a keskeny bejáratban, és pedig egy jó nagy piros pamutzsebkendővel a kezében, amit Guido nyújtott ki neki az ajtón át. Náthás volt, de jelenlegi öltözetén nem volt zseb, a piros, virágos rongy pedig nem igazán passzolt a világoskék, kötött úszónadrághoz, és a fejét övező diadémhoz.

– Csak befelé, csak befelé – harsant fel hirtelen egy másik hang, amely barátunktól, Jeremiástól származott. A lárma ugyanis őt is odacsalta, és képtelen volt ellenállni a kísértésnek, hogy ugrassa egy kicsit a puccos fickót, akit kellőképpen utált. – Csak befelé, itt majd meglátják, milyen ügyesen csalják ki a pénzüket, megnézhetik, hogyan lehet virágokkal kistafirozni a nyomorúságot és ínséget, és megnézhetik maguknak, hogyan táncolnak jelmezeikben egy lábon a csonttá soványodott gyerekek. Itt majd megtekinthetik...

– Te elloptál egy ezüstkanalat! – harsant fel hirtelen Jeremias mellett, de az ellentétes oldalon ahhoz képest, ahol Bux állt, aki közben teljesen nyugodtan nézte az új kikiáltót.

– Nem is igaz! – kiáltotta Jeremias, és gyorsan, dühödten arrafelé fordult, ahonnan a hangot hallotta, de legnagyobb meglepetésére ott senki sem volt.

– De hiszen ott van a zsebedben! – szólalt meg ismét a hang, mire Jeremiasnak végigfutott a hideg a hátán.

– Átkozott, hazug kutya – kiáltotta, miközben szinte akaratlanul a zsebébe nyúlt, mire Bux majd megszakadt a nevetéstől ott, ahol állt.

– Mi van, mi történik itt, kiáltozták többen, és közelebb tolongtak.

– Csak befelé tisztelt hallgatóság, mindig csak befelé! – kiáltotta megint Bux, kihasználva a számára kedvező alkalmat. – Mindez csak a szórakozás része, az igazi majd odabent következik, csak befelé, mindig csak befelé! – És miközben intett a kislánynak, hogy kövesse őt, majd eltűnt az ajtóban, és odabent egyből rázendített az általa rendelt muzsika. Két trombita, egy dob, és egy klarinét vidám keringőbe kezdett.

– A csudába is, ötszáz reist csak ráfordítok én erre – mondta egy fiatal, karcsú paraszt, aki éppen egy rakomány babot szállított a városba. – Csak nem fognak belém harapni! – és ezzel határozott léptekkel odalépett az asztalhoz, letette a pénzt, majd eltűnt az alacsony ajtón át. Néhány további kolonista, akik még otthonról ismertek ilyesmit, követték őt, és a kíváncsiság még tizenöt vagy húsz személyt csábított a látványosság megtekintésére, akik a belső helyiségben durván ácsolt padokon foglaltak helyet.

A kunyhó belső része, amennyire éppen megvalósítható volt, színpadszerűen volt berendezve, gyalulatlan deszkából készült, valamelyest megemelt pódiummal, és persze nagyon szegényesen, kartonvászon hulladékokból összefércelt függönnyel, aminek legalább annyi értelme volt, hogy a nézőkkel valami titokzatosat sejtessen, ami a színpadon megtörténhet, és ennek következtében a céljának teljesen megfelelt.

A nyitány, az a bizonyos keringő befejeződött, a függönyt a Buttlich által kölcsön adott szolga felhúzta, és a nézők előtt megjelent a művészi hajlamokkal megáldott szabó által festett figyelemreméltó dekoráció a sötét háttérben, mintha próbára tenné a nézők fantáziáját, hogy belegondolják magukat egy erdőbe, vagy egy templom csarnokába.

A publikum azonban ezen egyáltalán nem törte a fejét, mert Bux megjelent a szín közepén, ahová magával hozott egy alacsony létrát és egy rudat, és nekilátott Herkulesként és atlétaként néhány produkciónak, amilyeneket Németországban gyakran lehet látni piacok és vásárok apró bódéiban, vagy akár nyílt utcán is. A tetszésnyilvánítás, amit ezekkel aratott, persze nagyon csekély volt, a publikum néhány alkalommal felnevetett, amikor valami nem sikerült neki, ez volt minden, tapsolni pedig senki sem akart. Mit is tudhattak volna a tapsolásról a nézők. Ezután áttért az előadás második részére, a hasbeszélés magasabb művészetére, de ezzel is sokkal kevesebb eredményt ért el, mint amennyire számított.

Bux ebben a műfajban tényleg nem volt ügyetlen, de sikere megbukott a nézők közömbössége miatt, akik nem hagyták meggyőzni magukat, hogy tényleg egyedül ő idézi elő a hol innen, hol onnan hallható hangokat.

– Ugyan már, ott hátul, vagy amott a túloldalon valaki el van bújva – mondogatták az emberek, és amikor egy olyan lénnel társalgott, aki állítása szerint az asztalon felfordítva álló zacskó alatt rejtőzött, ezt mondták: – a hang annyira természetes, mintha tényleg lenne ott valaki – és ezzel a dolog le is volt rendezve.

Ismét szünet következett, és a nézők közül néhányan már kimentek, mert kezdtek nagyon unatkozni. Ekkor a gyermekek, Guido és Isabella száma következett, és itt aztán végleg zátonyra futott az előadás.

A kis Isabella alig lépett színpadra, amikor az asszonyok sokkal inkább ösztönösen, mintsem annak tudatában, hogy tisztába lettek volna vele, mennyire lealázó a gyerekre bízott szerep az ő életkorában, részvétet éreztek a meglehetősen szájalmasan kinéző kislány iránt.

– Ó, szegény kis kukacka – szólalt meg egy idős asszony, aki elől, a második padon ült –, milyen csúfosan összemázolták szegénykét, és micsoda ruhát adtak rá! Hiszen ez a gyerek félig-meddig már éhen van halva!

– És az apja ráadásul még veri is – mondta egy fiatal lány, aki az idős hölgy mellett ült –, ezt saját szememmel láttam már gyakran, most meg táncolnia kell szegénykének.

– A fiúcska pedig valami értelmesebbel is foglalkozhatna – vélekedett egy idős paraszt, aki az első padon ült, amint ekkor Guido szintén trikóban és kisminkelve megjelent testvére mellett, és táncolni kezdett. – Kész botrány, hogy ilyesmivel nevelnek fel gyerekeket, hiszen az országban tisztességes módon bárhol megkereshetnék a pénzüket!

A zenészek ekkor éppen szünetet tartottak, hogy Bux a színpadon felállítson egy állványt, rajta papírszalagokkal bevont karikák, hogy a folytatásban nagyobb legyen a látványosság, amikor egy mély, nyugodt hang hátul hangosan megszólalt:

– Tüntessék el a gyerekeket! Nem tűröm el, hogy így bánjanak velük. Amikor a nézők csodálkozva a hang felé néztek, Sarno direktort vették észre, aki éppen parancsot adott egy rendőrszolgának, hogy akadályozza meg a gyerekek további szereplését. Ő minden további nélkül előre is ment a színpadhoz, és elrendelte, hogy a gyerekek vonuljanak vissza, mire Bux dühöngve odarohant hozzá, és bizonygatni kezdte arra vonatkozó jogosultságát, hogy itt, a saját lokáljában azt tehet a családjával, amit csak akar.

A szabó, aki az első padon foglalt helyet, meghallván a direktort, gyorsan felugrott, hogy behívja Buttlichot. A vendéglős meg is jelent azonnal, hogy speciális elnöki engedélye alapján védelmébe vegye a művészt a direktor önkényével szemben. Ekkor azonban a publikum is beavatkozott a vitába, és elsősorban az asszonyok álltak ki a direktor mellett.

– Igaza van a direktor úrnak! – kiáltozták. – Botrány, ami itt történik, és nem volna szabad megengedni! – Küldjétek inkább a szegény gyerekeket iskolába, vagy egy rendes tanyára, ahol olyasmiket tanulhatnak, ami hasznukra válhat az életük során!

– Azt tehetek a gyerekeimmel, amit csak akarok! – üvöltötte közben Bux. – Ebbe senki sem szólhat bele!

– Úgy gondolod, fiacskám? – kiáltott közbe az öreg paraszt. – Lehet, hogy mégiscsak tévedsz. Amikor új emberek érkeznek erre a vidékre, nekünk is fontos, hogy ne hozzanak ránk szégyent, és ha valami ilyesmi mégis megtörténik, igazán furcsa volna, ha nem szólhatnánk közbe.

– Ott táncoltathatom a gyerekeimet, ahol akarom – kiabálta ismét Bux, akit tovább ingerelt az újabb beszélés.

– Hát nem is tudom – mondta az öreg paraszt, miközben nyugodtan felállt a helyéről. – Viszont az a véleményem, ha senki sem néz téged tovább, akkor magadtól fogod abba hagyni. Ezért honfitársaim, ha megfogadjátok a tanácsomat, akkor hagyjátok itt magára ezt az embert, had űzze tovább az ostobaságait, de ne legyetek a nézői. Nekem jómagamnak legalább is elegendő van az ugrálásból és ostobaságokból, és ha többet senki sem fizet neki ezért, akkor már a gyerekeknek is nyugalomuk lesz. – Ezzel fogta a kalapját, és elindult a kijárat felé.

– Igaza van, milyen igaza van – kiáltották az asszonyok és néhány fiatalember. Szégyen, ha itt üldögélünk, és végignézzük.

– Csak nem hagyjátok, hogy a rendőrszolgálat dirigáljon? – kiáltotta ekkor közbe a szabó, aki az emberek távozását részben saját maga elleni sértésnek vette, hiszen ő festette a dekorációt. – Nekünk itt saját jogaink vannak, és szeretném látni, hogy ebbe ki szólhat bele, vagy ki osztogathat parancsokat!

– Te maradhatsz, ha akarsz, szabó – mondta nyugodtan a paraszt, fejével a válla felett Justus Kernbeutel felé fordulva. – Tőled mást nem is várna senki! – és ezekkel a szavakkal elhagyta a házat.

Néhány fiatalember még vonakodott, hiszen itt hagyták a pénzüket, és tulajdonképpen még élvezni akarták, amit még látni lehet, mivel azonban mindenki más elment, végül ők sem akartak maradni, és még tíz perc sem telt el, valamennyi néző elhagyta a helyszínt, és egyedüli nézőként valóban a szabó maradt a sivár helyiségben. Még maga a rendőrszolgálat is elment, amikor látta, hogy a kolonisták maguk vették kézbe az ügyet.

Sarno is elhagyta a kunyhót, miután kiadta a parancsot, hogy távolítsák el a gyerekeket a színpadról, és éppen saját lakása felé indult, amikor Jeremias utolérte, és minden további nélkül megragadva karját, megszólította:

– Elszabadult a pokol, direktor úr, és a bomba robbant!

– Mi van már megint? – kérdezte Sarno nyugodtan, és lefelé, a kikötő felé hallgatódzva folytatta. – Mi az a láрма odalent, Jeremias?

– Hát éppen az a bomba – mondta a kis emberke. Megjött az új direktor, egy egész csapat barna és fekete katonával, akiket mifelénk otthon pénzért lehetne mutogatni.

– Az új direktor – mosolyodott el Sarno. – Te meg honnan tudod ezt?

– Éppen most futott be a gőzös – biztosította őt a hírről Jeremias. – Egyenesen Santa Catharina-ból, és a direktor csónakokkal jött fel, mert nagyon alacsony a folyó, és a Bohlos találkozott az egyik ismerősével, egy némettel, és ő mesélte neki a történetet. Az új direktor a bárónál száll meg, és a katonákat azért küldték vele, hogy az indiánok ne vághassák el a nyakunkat.

– Úgy? – mondta Sarno nyugodtan, a házához közeledve. – Gyere csak velem, Jeremias, talán lesz valami elintéznivaló. – És anélkül, hogy további kérdéseket tett volna fel a kíséretjének, folytatta útját. Az új direktor? Már régebben számított valami hasonlóra, persze azért más módon, különben is régóta vágyódott már rá, hogy felmentsék ebből a terhes, hálátlan beosztásból, de mégis keserű érzés támadt benne, amikor arra gondolt, annyira nélkülözhetőnek tartják, hogy munkakörét minden további bonyodalom nélkül másra bízzák, egyelőre még azt sem tudta kire, őt pedig egyszerűen félreállítják.

Ezekkel a gondolatokkal ért a házához, anélkül, hogy tudta volna, hogyan került oda. A döntés azonban nem váratott sokáig magára, mert ajtaja előtt ott állt az egyik brazil katona kék

uniformisban, rövid nyári nadrágban, mezítláb, egy írást tartva a kezében, és úgy tűnt, várakozik valakire.

- Kihez mennél? – kérdezte őt.
- Szenyor –Sarno-hoz.
- Én vagyok.
- Levelet hoztam – mondta a katona, átadva az írást.
- Más semmi?

A fickó még annyi fáradságot sem vett magának, hogy válaszoljon, csak megrázta a fejét, majd fütyörészve elindult lefelé az utcán.

Jeremias utána nézett, és fejét csóválva így szólt:

- Szép kis népség. Mostantól kezdve zárhatjuk a házainkat és ládáinkat, mert ahová ez a banda beteszi a lábát, ott vége szakad a békességnek.

Sarno elindult előtte a szobájába, ahol feltépte a levelet. Azt tartalmazta, amit Jeremias már egészen helyesen jelentett neki. Egyszerűen elbocsátották Santa Clara kolónia direktori beosztásából, bármiféle indok megnevezése nélkül, továbbá jelezték, hogy von Reitschen báró attól a naptól kezdve, amikor megjelenik a kolóniában, átveszi a beosztását. A továbbiakat von Reitschen úr személyesen fogja megbeszélni vele, az okiratokat és a pénztárt pedig átveszi tőle.

- Tehát el vagyok bocsátva – mosolyodott Sarno keserűen maga elé, amint a papírt ledobta az asztalra – és átkozottul kevés körülményeskedéssel, amint látszik.

– Ezt az egészet a grófnőnél főzték ki – szólalt meg Jeremias, akit a direktor észre sem vett, amikor követte őt a szobájába. – Ott főzték ki az egészet.

Sarno gyorsan a beszélő felé nézett.

- Mit főztek ki?

– Hát a beadványt Santa Catharina-ba, amit von Pulteleben úr írt meg és olvasott fel, aztán aláírták az egész településen, és végül elküldték. Még annak a csavargó Justusnak is, meg annak a hitvány alaknak is, aki az ördöggel cimborál, és mindig veri a feleségét, meg a gyerekeit, alá kellett írniuk.

– A grófnő neve mellé? – mondta mosolyogva Sarno.

– Nem, hanem egy kicsit lejjebb – válaszolta Jeremias –, és engem is rá akartak beszélni, de úgy gondoltam, von Pulteleben úr a jövőben is marad a szivarjainál, engem pedig békén hagy.

– Jól megy a gyártás? – kérdezte mosolyogva Sarno.

Jeremias mindössze halkán maga elé füttyentett, és mindkét kezét zsebre vágva, kalapjával a hóna alatt elhagyta a szobát, de pillanatokon belül vissza is tért, és jelentette: – Egy idegen úr várakozik odakint, és a direktor úrral kíván beszélni. Ezzel átadott Sarno-nak egy névjegyet, amelyen csupán ennyi állt: Ferdinand von Reitschen.

– Örvendek – mondta Sarno, a névjegyet az asztalra dobva.

– Az új ember, nem igaz? – kérdezte Jeremias, miközben Sarno felé kacsintott, aki elmosolyodott és bólintott, mire a kis emberke von Reitschen bárót bebocsátotta a szobába.

– Tisztelt uram – szólalt meg amaz, gyorsan Sarno felé lépkedve és megragadva a kezét. – Ezerszer is bocsánatát kell kérnem azért, mert úti ruházatomban kerestem fel, de a sajátos körülmények, amelyek következtében itt nekem...

– Kérem, ne kerteljen – szakította őt félbe Sarno nyugodtan, miközben odatolt neki egy széket. – Az éppen most átvett levél alapján abban a szerencsében van részem, hogy az ön személyében a kolónia új direktorát üdvözölhetem, és mivel megjelenésének pillanatától a hivatalomat az ön kezeibe teszem, magától érthető, hogy ügyeinket a legrövidebb időn belül lerendezzük. Ennek alapján a magam részéről csak hálás lehetek önnek, hogy a mindkettőnk számára oly kellemetlen ügyet a lehető leghamarabb elintézzük.

– Az isten szerelmére kérem, ne értsen félre! – kiáltotta gyorsan von Reitschen úr. Remélem, nem gondolja, hogy már az első órában ilyesmivel erőszakoskodnék. Hagyjon csak nyugodtan időt magának, kedves uram, ma délután tulajdonképpen csak azért kerestem fel, hogy tanácsot, sőt ha lehetséges, segítséget kérjek öntől.

– Milyen ügyben, ha szabad kérdezni?

– Bizonyára tudomása van róla, hogy az excellenciás asszony egy kis katonai egységet rendelt ki ide.

– A mai napon szereztem tudomást róla, habár fel sem foghatom, hogy milyen célból.

– Az indiánok az utóbbi időben megint nagyon elszemtelenedtek.

– Itt, minálunk?

– A környéken – válaszolta von Reitschen úr némileg zavarban. – Legalább is ezzel kapcsolatos tudósítások érkeztek az elnökhöz.

– Ilyen vonatkozású híreknek tulajdonképpen tőlem kellett volna kiindulniuk – mondta Sarno nyugodtan. – Én pedig erről mit sem tudok.

– A környéken mutatkoztak, és maga is jól tudja, hogy túl késő akkor ellenintézkedéseket foganatosítani, amikor már itt vannak.

– Az excellenciás asszony túlzott mértékben aggodalmaskodik a kolónia érdekében, és ennek már számos jelét tanúsította.

– Az excellenciás asszony? – kérdezte von Reitschen valamelyest elképedve.

– Vagy az excellenciás úr, hiszen ez úgyis mindegy. De kérem, térjen a tárgyra, hiszen tudja, hogy nekem sem az indiánokkal, sem a katonákkal nincs semmi dolgom.

– Most mindössze annyiról van szó, hogy valahol el kellene helyezni őket, míg alkalmas szállás fel nem épül számukra – mondta von Reitschen úr, aki maga is azon volt, hogy lehetőleg hamar befejezzék ezt a beszélgetést. – Én még túl idegen vagyok itt, és minden bizonnyal ön tud számomra a legjobb...

– Ebben az ügyben nagyon sajnálom – szakította őt félbe Sarno nyugodtan. – A magam részéről a brazil katonaságot itt a német kolonisták között nem csak teljesen feleslegesnek tartom, hanem kifejezetten károsnak is, és sohasem nyújtanék segítséget abban, hogy itt legyenek elszállásolva, akkor sem, ha még én lennék a direktor.

– De az elnök kifejezett parancsa!

– Ön megfélemledik róla, tisztelt uram – mosolyodott el Sarno –, hogy az excellenciás úr nekem már semmilyen parancsot nem adhat.

– Ezt az ügyet csak egy nekem nyújtott segítségnek tekinteném.

– Akkor nagyon sajnálom, de ezzel nem szolgálhatok – mondta Sarno ridegen. – Talán másvalamivel a rendelkezésére állhatok?

– Köszönöm, de pillanatnyilag semmivel – mondta von Reitschen úr, felső fogsorával alsó ajkát harapdálva.

– Akkor arra kérem, hogy holnap reggel tíz órakor fáradjon ide hozzám, hogy átvegye a direktó papírjait. Hol lakik?

– Jeorgy bárónál.

– Egyébként – mondta mosolyogva Sarno – a szolgálattevők elbocsátásakor az a szokás, hogy négyhetes felmondási időt kapnak, a szolgálattevőknek erre a jogosultságára azonban nem tartok igényt, báró úr, és remélem, hogy a direktó épületét holnapután reggel korán a rendelkezésére tudom bocsátani.

– Hiszen semmi szükség sincs erre a sietségre.

– De lehet, hogy mégis. Mikor hagyja el a gőzös ismét Santa Clara-t?

– Az utasítás szerint addig kell várakoznia, míg ön el nem készül, amennyiben a hajóval kíván elutazni.

– Látja, kérem – mondta Sarno, miközben ironikus mosoly futott végig ajkai körül –, a kormány jóságával mégsem élhetek vissza. A gőzös úti célja Rio?

– Igen.

– Rendben van. Úgy gondolom, néhány napon belül élni fogok a lehetőséggel. Holnapután mindenestre kiköltözők innen, és közben a fogadóban foglalok szállást.

– Erre aztán végképp nincs semmi szükség. A bárónál kifogástalan szálláshelyet kaptam.

– Úgy gondolom, részemről a dolog le van rendezve.

– Ha más kívánsága nincs, akkor alázattal ajánlanám magam.

Sarno udvariasan, bár hidegen meghajolt a báró felé, aki gyorsan elhagyta a szobát, de alig indult el lefelé a lépcsőn, amikor a lába alatt az egyik lépcsőfok megadta magát, mire a meglehetősen meredek, tizennyolc lépcsőfok teljes hosszában rémes lárma és dübörgés kíséretében legurult.

– Úgy tűnik, az úr nincs még hozzászokva a kolónia lépcsőíhez – mondta Jeremias, aki odalént állt a lépcső alján, és kecses meghajlás kíséretében lekapta a kalapját. – Remélem, nem törte el becses karjait vagy lábait?

– Átkozott lépcső! – morogta von Reitschen, aki alig tudott feltápaszkodni a földről, de Jeremias a legcsekélyebb segítséget sem nyújtotta neki. – Mondhatom, szép kis rend uralkodik ebben a házban, még a lépcsőn sem lehet biztonsággal végigmenni!

– Kár azért a szép nadrágért – mondta Jeremias, a szakadt ruhadarabra mutatva. – Lényeg azonban, hogy a lába egyben maradt.

Az új direktor oda sem figyelt rá, és bicegve elhagyta a házat. Jeremias ekkor szórakozva és maga elé fűtyörészve felsietett a lépcsőn, elővett egy kalapácsot és egy faszöget, amely pontosan passzolt oda, ahol épp egy ilyen hiányzott a lépcső oldalsó deszkájából, és a hibát néhány percen belül kifogástalanul kijavította.

A következő nap mozgalmas volt a kolóniában, mert mialatt Sarno von Reitschen úrral ténykedett a direktió épületében, úgy tűnt, a város népe felhagyott minden tevékenységgel. A férfiak az utcákon ténferegtek, vagy a kocsmákban üldögéltek, és részben az újonnan érkezett katonákat nézegették, másrészt pedig megjegyzéseket tettek rájuk, mert nem örvendeztek az érkezésüknek.

Miféle ember lehet az új direktor, és tulajdonképpen miért nem hagyták meg nekik a régit? Most, amikor el kell veszíteniük őt, hirtelen rádöbbenek, hogy mégiscsak egy egészen derék ember volt, aki tényleg jót akart a kolonistáknak, arról pedig fogalmuk sem volt, hogy milyen lesz az új direktor. Ezen kívül báró volt, nem polgári ember, mint Sarno, és rögvest azzal kezdte, hogy Jeorgy bárónál szállásolta el magát. Miért nem fogadóba ment? – vélekedett Bohlos, mert tulajdonképpen mi másért is lennének a fogadók, ha az idegenek nem azokban akarnak megszállni.

A katonák pillanatnyi elszállásolása szintén nehézségekkel járt, mert egyetlen német sem akarta befogadni ezeket a fickókat, akik sehol sem örvendenek jó hírnévnek, ráadásul rémesen szutykosak és durvák voltak. Végül más lehetőség tényleg nem maradt pillanatnyilag, mint a bevándorlók háza, jóllehet itt már két család el volt szállásolva, akik egy másik kolóniából jöttek át. Von Reitschen úr a kolonisták tudomására hozta, hogy csak egészen rövid időről van szó, mert a katonáknak már a legközelebbi napokban a folyó közelében kunyhókat kell építeniük saját maguknak.

Délután négy órára Sarno befejezte egyeztetését az új direktorral, legalább is amennyire lehetett, a végleges átadásig. Könnern, aki kisebb kirándulást tett az ország belsejében, éppen

ekkor érkezett vissza. Megállt a ház előtt, leszállt a lováról, és felment Sarno-hoz.

– Épp jókor érkezett – kiáltotta felé amaz nevetve –, hogy összepakolja a holmiját, és velem együtt kiköltözzön innen. Mindketten az utcára kerültünk.

– Tehát tényleg igaz? – kérdezte Könnern a fejét csóválva. Már odakint, még a település előtt hallottam róla, és az az úr, akivel éppen az ajtóban találkoztam...

– Az új direktor, von Reitschen úr.

– A képe nem különösebben tetszik nekem, de mit is számít ez, hiszen nem fogok közelebbi kapcsolatba kerülni vele. Schwartzau még nem érkezett vissza?

– Még nem, de bármelyik nap megjöhet, hiszen az utóbbi három nap során egyenletes déli szél fúj, ami egy kisebb flottányi szkúner hozott fel a folyón, ő pedig azt írta, hogy rövidesen visszatér. Apropos, Könnern, velem jön Rio de Janeiro-ba?

– Mikor?

– Most. Holnap, vagy holnapután.

Könnern karba öltött kezekkel egy ideig lassan fel-alá járkált a szobában, és nem válaszolt a kérdésre. Végül halkán megszólalt: Most nem lehet, legalább is most még nem, míg el nem dőlt itt a sorsom.

– Könnern, Könnern, legyen óvatos!

– Túl későn érkezett a figyelmeztetése – mondta a fiatalember, miközben megállt Sarno előtt, és nyílt, őszinte tekintettel a szemébe nézett.

– Már ilyen messzire jutott?

– Messzire? – sóhajtott fel Könnern. Ugyanott vagyok, ahol négy héttel ezelőtt tartottam. Eliset nem láttam azóta, amikor első alkalommal beléptem a kertjükbe, tehát négyszemközt nem is beszélhettem vele, mert az öreg elszántan óvja tőlem, és már egy

tucat alkalommal visszautasított az ajtajából. De most már elhatároztam, hogy ennek véget vetek. Azt hiszem, Elise viszonsszeret engem, és amennyiben tényleg így van, a szülőknek semmi oka sem lehet rá, hogy visszautasítsanak, hiszen teljesen független vagyok, és el tudok tartani egy asszonyt.

– Hallotta, hogy Meier kiárusítja a birtokát, és el akar költözni innen? – kérdezte Sarno.

– Egy szót sem! – kiáltott fel hirtelen Könnern.

– Egy közvetítőn keresztül már tárgyalásban van, éspedig azzal a Pultelebennel, aki a grófnőnél lakik. Erről pontos tudomásom van, és meg vagyok győződve róla, hogy ön az oka annak, ami elűzi őt innen.

– Rettenetes volna, ha ez igaz lenne! – mondta Könnern aggódalmasan –, de magam is attól tartok, hogy ez a helyzet, mert mi más oka lehetne rá, ami elűzné barátságos birtokáról?

– Mindez legalább is jelzés lenne arról, hogy a lány is szereti önt, és talán beszélt is erről a szüleinek. Különböznél elképzelni sem tudom, miért lenne szükség egy ilyen lépésre, hiszen egy apa nem hagyhat el egy egész környéket azért, mert valaki meg akarja kérni a lánya kezét, ha az illető valamilyen okból nem kellemes a számára.

– Oda kell mennem. Még ma el kell mennem hozzá! – mondta Könnern, folytatva sétáját a szobában. Tudnom kell, mire számíthatok, és ha Elise tényleg szeret, a szülei nem tagadhatják meg tőlem a kezét. Nem tehetik boldogtalanná a gyermeküket, egy emberkerülő vénember hangulata miatt.

– Kedves barátom – mondta Sarno nyugodtan –, ha ez a helyzet, és tényleg szerelmes az ifjú hölgybe, akkor nem fecsérelném tovább az időt arra, hogy tartson velem. Maradjon hát itt, és tegye azt, amit elkerülhetetlennek tart. Egy valamire azonban meg kell kérnem, már a bátyja miatt is. Ne tegyen semmi meggondolatlant, mint azt egy húszéves, bolondos fiatalember tenné. Ma este túlzottan izgatott, ne tegyen egyetlen lépést sem

hirtelen felindultságból, amit később talán megbánhat, és képtelen lesz jóvátenni. Aludjon rá egyet, gondolja végig hidegvérrel az ügyet, és ha holnap reggeli után még mindig ugyanaz a véleménye, mint ma, rendben, akkor tegye meg, ami szándékában áll!

– De mi oka lehet arra, hogy meggondolatlanak tartson egy ilyen lépést? Elise...

– Egy angyal, amiben egy pillanatig sem kételkedek – szakította őt félbe Sarno –, azonban – fűzte hozzá komolyabb hangon – az ember nem csak a szerelmével házasodik össze, hanem vele együtt apósával és anyósával is, a tanácsom pedig arra vonatkozik, hogy egy kicsit pontosabban tájékozódjon az ő viszonyaikról is. Őszintén be kell vallanom, hogy az öreg Meier nem nagyon tetszik nekem, mert jó oka lehet annak, hogy annyira óvakodik minden embertől, lehet egyszerű tartózkodás a társas kapcsolatoktól, de lehet másvalami is, én pedig a tizenkét esztendő alatt, amióta itt ténykedek a kolóniákban, egészen figyelemreméltó és csodálatos tapasztalatokra tettem szert.

– Csak nem hisz Zuhbel ostoba híreszteléseiben?

– A Zuhbel egy fecsegő hajlamú ember, és ha minden igaz lenne, amit mond, akkor én már rég megérdemeltem volna, hogy felakasszanak.

– És Meier elkövetett valamit az itteni tartózkodása során, ami...

– Semmit, egyáltalán semmit. Mindig szorgalmas, tisztességes embernek mutatkozott.

– Akkor bízson engem a sorsomra – mondta Könnern barátságosan. Megfogadom a tanácsát, és csak holnap reggel fogok kilovagolni hozzájuk. Minden további majd ott fog eldőlni.

A szivargyár

Baulen grófnő házában a közben eltelt néhány hét alatt rendkívüli változások következtek be. Tulajdonképpen az egész házat a feje tetejére állították, és amennyire csendes volt korábban, most leginkább egy méhkasra hasonlított, ahol egy csomó ember rohanguk ki és be, bár egyetlen csepp mézet sem hordoztak.

A földszinti kerti szalont, ahogyan korábban a legnagyobb szobát nevezték, ugyanis műhellyé alakították át, ahol hét asztal állt ugyanannyi székkal, és mindegyiken egy négyszögletes keményfa lap és egy kis kés volt a munkaeszköz. Öt asztalnál felhajtott ingujjú munkások dolgoztak, mellettük egy halom dohánylevéllel és egy dobozzal vagy kosárral, melyekbe a már elkészült, de még nedves szivarokat rakták. A szoba falaiba bevert szögek közé zsinórok voltak kifeszítve, ezekre felfüggesztve széles fedőlevelek száradtak.

Az ablakok nyitva voltak, részben azért, hogy friss levegőt eressenek be, másrészt azért, hogy kiengedjék a vastag szivarfüstöt, mivel az öt szivarkészítő munkás szenvedélyes dohányosként megállás nélkül szívta az éppen megsodrott, és még hajlékony szivarokat. A grófnő kezdetben ezt természetesen nem akarta megengedni, és az első napokban a házban csak Oskar és von Pulteleben úr dohányozhatott. Mivel azonban a munkások nem voltak hajlandók dolgozni, ha munka közben nem szívhatták a saját kezűleg sodort szivarokat, sőt, még a bibliából is idéztek, amely szerint „ne kösd be az ökök száját, amikor gabonádat nyomtatja a szérűn!” a grófnő arra kényszerült, hogy engedjen szigorából. Egyébként elég fárasztó volt előkeríteni olyan embereket, akiknek megfelelő tapasztalatuk volt a szivarsodrás terén, most pedig a legfőbb feladat az volt, hogy nagyobb mennyiséggel tudjanak megjelenni a piacon.

Az alsó szobában pillanatnyilag üresen álló két asztal egyébként abban különbözött a többitől, hogy nádfonatú székek

álltak előttük, és a munkalapokon heverő késeknek gyöngyház berakásos nyele volt.

A két asztal von Pulteleben úrnak és Oskarnak volt fenntartva, és az első héten tényleg ők kezdték a munkát, és utolsóként hagyták abba, a nagy igyekezet azonban hamarosan elszállt, és Oskar már a következő héten hétfőn reggel kijelentette, hogy nem azért jött Brazíliába, hogy úgy robotoljon, mint egy rabszolga, különben már érkezéskor feketére festethette volna magát.

Von Pulteleben úr kitartóbb volt, legalább is időnként megjelent a gyárban, hogy egyrészt felügyelje a dolgozókat, másrészt néhány tucat szivart el is akart készíteni, de ezek mindegyikének olyan rendkívüli sikerült az alakja, hogy kénytelen volt saját maga elszívni, és csak néhány sikeres példány akadt, melyeket be lehetett tenni a dolgozók által készítették közé. A sodrással még úgy ahogy elboldogult, csak a csúcsokat volt képtelen kialakítani, amelyek a legfantasztikusabb formákat öltötték, olykor hosszúra és vékonyra sikerültek, máskor pedig ragasztóval kellett kényszeríteni, hogy ne nyíljanak szét.

Az oda nem illő szivarkészítő asztalok még a grófnő szobájába is behatoltak, ahol Helene az anyjával együtt szintén üzte az újdonságnak számító elfoglaltságot. Helene vasszorgalmat tanúsított ebben az új, és számára teljesen idegen munkakörben. A rá egyébként minden másban is jellemző ügyességgel hamarosan megtanulta a nem csak elszívható, hanem szabályos, tetszetős formájú szivarok készítését, és három hét elteltével alig valamivel kisebb sebességgel dolgozott, mint bármelyik alkalmazottjuk.

Amint egyre ügyesebben végezte munkáját, derűsebbnek és boldogabbnak is tűnt, és bár talán nem is vette észre, bizonyára a nagyobb önállóság érzése vált tudatossá benne, és az, hogy szükség esetén képes lesz önállóan megkeresni a kenyerét.

Minden valóban nemes jellemű embert eltölti ez az érzés, vesse a sors bármilyen helyzetbe, amilyenbe csak akarja, mert ez az egyetlen életbiztosítás, amivel szembe lehet nézni a sorssal.

Helene, aki fogékony volt minden szép és jó iránt, amit anyja trehány, könnyelmű nevelése nem tudott elnyomni benne. Már régen észrevette anyja fájdalmas küzdelmét, amivel megpróbálta fenntartani az üres külsőségek látszatát, és bár mindeddig úgy érezte, nincs lehetősége ennek megváltoztatására, de az új elfoglaltság megnyitotta számára ennek lehetőségét. Meg volt győződve róla, hogy anyja egy ilyen lépésre csak a végső szükség miatt szánta rá magát, de ezért mégis hálát adott Istennek. Ennek ellenére megmaradt az a borús érzése, hogy ezzel a lépéssel a grófnő képtelen lesz megfelelő társadalmi helyzetet kikényszeríteni magának, és csak pillanatnyilag segíthet helyzetén ahelyett, hogy komolyabb célokat elérhetne vele. És melyek lennének ezek a célok? Helene grófkisasszony összeszorította finom metszésű ajkait, és tekintete felvette korábbi dacos kifejezését, ami az utóbbi hetekben megszűnni látszott. Nyomasztó gondolataitól azonban képtelen volt megszabadulni. Ennek ellenére még nagyobb igyekezettel dolgozott tovább, hogy új elfoglaltságában további képességekre tegyen szert.

Jóllehet a grófnő néhány alkalommal saját maga is megpróbált szivarokat készíteni, ezek azonban minden esetben olyan próbálkozások voltak, amelyeket nem koronázott siker. Még Jeremias is megtagadta, hogy elszívja az általa készített szivarokat, mert állítása szerint tüdővérszt kapna tőlük, és a lelke eltávozna a testéből. A grófnő által készített szivarok végül felaprítva visszakerültek a gyártásba, a munkások által készített szivarok belső töltelékeként.

Jeremias egyébként az új gyárban jelentős fontosságú szerepre tett szert, mivel rövidesen kiderült, hogy a házban ő az egyetlen személy, aki tényleg komolyan ért a dohánylevelekhez, és képes megítélni a próbaként beküldött mintákat. Akárhányszor próbálkoztak azzal, hogy vegyen tevékenyen részt a termelésben, az ajánlatokat minden esetben a leghatározottabban visszautasította, és csak a kész szivarok megítélésére volt hajlandó, elsősorban Oskar asztaláról, aki viszont úgy tűnt, hogy csak saját igényének kielégítésére hajlandó dolgozni.

Helene mellett von Pulteleben úr volt a legszorgalmasabb a családban, amelynek úgy tűnt, már teljes értékű tagjává vált. Erre készítette őt kis tőkéjének jelentős apadása is, ami a nyers dohány vásárlására és a munkások bérének fizetésére fordított összeg következménye volt.

A grófnő, mivel a régen várt váltót látszólag még mindig nem kapta meg, felvett néhány kisebb hitelt. (Valójában megérkezett, de azonnal kénytelen volt el is költeni, hogy kielégítse a leginkább sürgető hitelezőit). Von Pulteleben úrnak azt állította, azzal a céllal vette fel a hiteleket, hogy elsősorban Helene ruhatárát egészítse ki, és néhány elengedhetetlen holmit szerezzen be a háztartása számára. Egyébként a már elkészült szivarok utáni bevétel sokkal csekélyebbnek mutatkozott, mint amire számítottak.

Von Pulteleben úr elmélkedni kezdett, vajon itt brazil földön tényleg rátalált-e a megfelelő spekulációra ahhoz, hogy rövid időn belül meggazdagodjon, éspedig idegen segítség nélkül, saját szellemi képességei és kitartó igyekezete eredményeként, mivel a magával hozott és szintén nem saját maga által megkeresett pénzt ebbe egyáltalán nem számította be. Természetesen a háttérben ott lebegett előtte Helene képe, akinek a bája ellenállhatatlan, varázslatos hatással volt rá, és nem hagyta visszatérni a józan észéhez.

Kedves jelensége már az első pillanattól kezdve lebilincselte, és vonzalma minden nappal egyre fokozódott, a szép leányzó azonban a legcsekélyebb mértékben sem bátorította, amelynek alapján kölcsönös vonzalomban reménykedhetett volna. Mindig rendkívül barátságos és udvarias volt vele szemben, sohasem ment bele Oskar gyerekes nevetlenségeibe, amiket a fiú gyakran üzött a ház új vendégével, hiszen nem volt a szokása, hogy a világon bárkivel is előzékeny legyen, még a saját anyjával sem. Helene azonban tudta, hogy valamennyien hálások lehetnek az idegennek, aki bár csak pillanatnyilag, de kimentette őket abból a helyzetből, amelybe anyja megfontolatlan és céltalan pazarlása juttatta őket, de egyúttal nyomasztó hatással is volt rá, mivel von

Pulteleben úr nem az a személyiség volt, akinek bármit is baráti szívvel akart volna meghálálni.

Arno von Pulteleben azonban ezt a vele szembeni, gyakran rideg szívélyességet saját javára, sőt kíváncsalmainak megfelelőnek ítélte meg, mivel kiváló véleménnyel volt magáról, és a rangbéli különbség az első találkozás alkalmával valamelyest szerényebbé tette. Aggodalma azonban egyre inkább mérséklődött, amint kezdett meggyőződnie róla, hogy a grófi család pillanatnyilag legalább is nem a rangjának megfelelő eszközökkel rendelkezik, és a grófnő asszony a legleereszkedőbb módon vette igénybe az ő pénzügyi segítségét.

Az ügyben azonban mégiscsak volt egy buktató. Ugyanis ha üzleti elképzelésük nem sikerül, mielőtt a grófnő mesébe illően hosszan elmaradt váltója meg nem érkezik, akkor olyan helyzetbe kerülhet, ami túl idegen számára ahhoz, amelybe pillanatnyilag akár csak bele is akarta volna képzelni magát, mert bármit is mesélt a grófnőnek az odahaza várható örökségéről, ő maga semmi esetre sem fűzött hozzá akkora reményeket, mint amekkorát a grófnőben keltett. Sokkal inkább hitt azonban abban a mítoszban, ami a grófnő fejéből pattant ki, és aminek egy jelentős magyarországi lovagi birtok képezte az alapját, amit állítólag a grófnő ügyvédje már értékesített, és amelynek értékét minden további nélkül át fogja utalni neki.

A grófnő egy szép napon, amikor magukban voltak, hétpecsés titokként közölte vele mindezt, mivel nem akarta, hogy a birtok értékesítése Helene tudomására jusson, hiszen a lány még mindig gyerekesen ragaszkodott a családi birtokhoz.

Mindaddig azonban, míg ezek a pénzek megérkeznek, a meglévő, és persze igencsak összezsugorodott tőkével kellett gazdálkodni, és bár a legkevésbé sem számított üzletembernek, kénytelen volt észrevenni, hogy kiadásai a bevételeikkel a legcsekélyebb mértékben sincsenek egyensúlyban. Ha ez továbbra is így folytatódik, bekövetkezik az a pillanat, amikor elfogy a pénze, és akkor mi lesz? Ezért elhatározta, hogy egészen komolyan beszél a grófnővel, hiszen ezzel még tartozik is neki.

Készíthetnének közösen egy tervet, hogy tulajdonképpen miről, arról még fogalma sem volt, de majd a beszélgetés során kiderül.

Mint már említésre került, ezen a reggelen próbaként újabb adag leveles dohány érkezett, és miközben Helene a szobáskájában magányosan munkájával és gondolataival volt elfoglalva, a grófnő Jeremiassal a dohányt ellenőrizte, és kiválogatta azokat a fajtákat, amelyeket a legjobbnak tartottak. Amikor ezzel végeztek, hívták von Pulteleben urat, hogy az ő beleegyezését is kikérjék, és ami a lényeg, hogy ő adja ki a megrendelést, mert a grófnő arra a kellemetlen tapasztalatra tett szert, hogy az aláírását az üzleti világ nem nagyon hajlandó respektálni.

Oskar a szófán hevert, egy saját maga által sodort szivart szívogatva, és közben Helene egyik kedvenc dalát füttyörszte. Mit is érdekelték őt az üzleti ügyek!

A szoba előtt ezer darab szivar, amit Oskar még előző este vett át, arra várakozott, hogy elszállítsa a lelkészhez, és elhozza az érte járó pénzt. Von Pulteleben úr éppen azon bosszankodott, hogy a fickóra az égvilágon semmit sem lehetett rábízni, sőt, még most is gúnyosan itt heverészik a szófán.

– Ah, kedves báró – mondta a grófnő, amikor belépett, és anélkül, hogy tekintettel lett volna az Oskarra vetett nem éppen barátságos pillantásra –, kiválogattuk itt ezeket a dohányokat. Nézze csak meg ezt a két fajtát! Ezeket itt töltelékként, a másikat pedig fedőlapként használnánk. Azt hiszem, kisebb mennyiséggel kezdhetnénk, közben majd meglátjuk, hogyan lehet belőlük elkészíteni a szivarokat. Honnan érkezett a dohány, Jeremias?

– Köhler farmjáról – válaszolta a megszólított, miközben levett egy szivart az asztalról, és leharapta a végét. – Azt üzeni azonban, hogy ezen az áron csak készpénzért hajlandó odaadni, az itt szokásos pénznemben.

– Én pedig úgy gondolom, hogy a pénze biztonságban van itt nálunk – mondta a grófnő, bosszúsan vetve hátra a fejét.

– Az lehet – vélekedett Jeremias, a leharapott szivarvéget a sarokba köpve. – Ő azonban nem így véli, és elég ostoba ahhoz, hogy úgy gondolja, a saját zsebében jobb helyen van, mint idegeneknél. – Engedelmeivel – ezzel odalépett a tűzszerszámhoz, és minden további nélkül meg akarta gyújtani a szivarját, a grófnő azonban úgy vélte, ekkora szemtelenséget mégsem engedhet meg neki.

– Jeremias! Tudja, hogy senkinek sem engedem meg, a fiam kivéve, hogy a szobámban dohányozzon. Nem tűröm a szemtelenséget – folytatta, amikor észrevette, hogy Jeremias mosolyogva pillantást vet Oskar felé.

– Hagyjuk ezt! – mondta Jeremias, miközben zsebre vágta a szivart, és lábával megbökte a mellette heverő dohánylevél kupacot. – Bizonyára nem tudja elviselni a dohányfüstöt. Vigyem fel rögtön a pénzt Köhlernek? Azonnali válaszra vár, mert most éppen alkalma adódott, hogy a dohányt Rio Grande-ba küldje.

– Jöjjön fel később! – mondta von Pulteleben úr, megkerülvén a választ. – Pillanatnyilag beszélnem kell a grófnővel.

– Hm – mondta Jeremias, valamelyest szűk órazsebéből egy hatalmas zseborát előrángatva és felnyitva annak fedelét. – Most hat perc múlva tíz óra. Legkésőbb féltizenegykor indulnom kell, ha délre vissza akarok érní. Nagyon jó néven venném, ha ebből az alkalomból megkaphatnám elmaradt fizetésemet, hogy ki tudjam fizetni a saját számláimat. Ezekkel a szavakkal lassan elbandukolt az ajtón át.

– Ez a fickó napról napra szemtelenebb lesz – mondta a grófnő, alighogy Jeremias elhagyta a szobát. – És ha te el is viseled a túlkapasait, nekem semmi kedvem ezt a továbbiakban nyugodtan végignézni. Vagy beilleszkedik alárendelt szerepébe, vagy kénytelen lesz elhagyni a házat.

– És hol akarsz felhajtani egy másikat? – kérdezte Oskar, egyik lábát átvetve a másikon.

– Kedves barátom, Oskar – szólt ekkor közbe von Pulteleben.
– Nem csak Jeremiasnak kell megváltoznia. Valamennyien egy kicsit komolyabban kellene vennünk a munkát, ha tényleg vinni akarjuk valamire.

– Puh – mondta Oskar, egyidejűleg a füstöt is kifújva. – Most megint prédikálni akar? Ne rontsa el nekünk ezt a szép napot!

– Prédikálni egyáltalán nem – mondta von Pulteleben úr sértődötten. – Egy kicsit azért maga is közreműködhetne, ha nem akarja, hogy tönkremenjünk. A szivarok például, melyeket már tegnap este át kellett volna vinnie Beckstein lelkésznek, és elhozni tőle az érte járó pénzt, még mindig odakint állnak, és akkor is, ha mindössze húsz milreiszról van szó, mégiscsak szükségünk van rá, hogy fedezni tudjuk a pillanatnyi kiadásainkat.

– De mi a fenéért nem Jeremiast küldi? – kiáltotta Oskar összeráncolt homlokkal. – Csak nem képzeli, hogy én leszek a kifutófiú?

– Kedves báró úr – szólalt meg a grófnő –, Oskarnak tényleg igaza van. Magam sem látom be, Jeremias miért ne tudná épp olyan jól elintézni?

– Azért, mert Jeremias az alatt a néhány óra alatt, amíg egyáltalán itt van, sokkal hasznosabb munkát végezhet, és Oskarnak pedig az égvilágon semmi dolga sincs...

– Mint magát kiszolgálni, nem igaz? – kiáltotta a fiatal fickó, bosszúsan felugorva a szófáról. Hát ez napról napra egyre elviselhetetlenebb lesz. – És a szobát elhagyva, úgy becsapta maga mögött az ajtót, hogy az üvegtáblák beleremegtek.

Von Pulteleben úr magára maradt a grófnővel, éspedig kínos zavarban, mert bár tudta, hogy teljesen igaza van, és semmi méltánytalanság sem volt abban, amit elvárt, de mégis érezte, hogy a grófnőnek más a véleménye, és a világ minden kincséért sem akart ellenségesen fellépni vele szemben. Hát nem Helene anyja volt? Már csak Helene miatt is ne lenne célszerű engednie minden ilyen jelentéktelen ügy esetén? És pont ma reggel akart

beszélni vele egyre kellemetlenebb helyzetükről, ha nem éppen ebben a pillanatban nézne ki olyan szörnyen büszkének és előkelőnek.

Vajon ő is sejt valami hasonlót? Ebben az esetben ő maga van előnyösebb helyzetben, és ezt nem lenne célszerű kihasználatlanul hagyni.

– Teljesen feleslegesen ingerelte Oskart, kedves barátom – mondta a hölgy, asztalához lépve, és kinyitva egy flakont, amelybe többször egymás után beleszagolt. – Ezek a jelenetek az idegeimre mennek. Meg kell értenie, hogy ő még nagyon fiatal, még nem rendelkezhet az idősebbek tapasztalataival, és az életet mindig könnyedén, nem is akarom elhallgatni, hogy túl könnyedén fogja fel. Jóságos és barátságos szavakkal azonban mindenre rá lehet bírni.

– Grófnő – dadogta von Pulteleben zavartan – nem akarom kétségbe vonni, hogy talán egy kicsit tényleg durva voltam, de pillanatnyi helyzetünk bizonytalansága és nehézségei...

– Bizonytalanság? Nehézségek? – kérdezte a grófnő csodálkozva. – Egyáltalán nem értem magát.

– Igazat kell adnia nekem abban, hogy... folytatta von Pulteleben úr zavartan, de aztán inkább abbahagyta.

– Igazat adni? Miben? – kérdezte a grófnő nyugodtan.

– Abban, hogy a vállalkozásunk még semmi esetre sem áll biztos lábakon – mondta a fiatalember kétségek között. Az én kia... a mi kiadásaink igen jelentősek, és a bevételeink eddig a percig igen szerények.

– És ez az én hibám lenne? – kérdezte a grófnő szigorúan.

– Isten őrizzen, ne értsen félre, kérem – mondta von Pulteleben riadtan. Mindössze csak annyi a véleményem, hogy igen kevés bevételünk van a szivarok után. A négyezer darab, amit Bohlos, a fogadós vett át, nem lett megfizetve, mert az az ember ellenszámlát nyújtott be, amit Oskar...

– Igen, sajnos, az egyik fiatalos csínye – mondta a grófnő felsóhajtva. – De meg is mondtam neki a véleményem, és ilyesmi soha többé nem fog előfordulni.

– Szerencsétlen volt az is, hogy az első dohányvásárlásunk teljes kudarc volt.

– Édes istenem – mondta a hölgy vállát vonogatva. – Hiszen maga is jól tudja, a tanulópénzt mindig meg kell fizetni. Az volt a benyomáson, hogy igen kiváló volt az a beszerzés. Azt hittem, tisztességes emberrel állunk szemben, és közben a leggyalázatosabb módon át lettünk verve. A következő dohány azonban kiváló volt, és ez a Buttlich úr pedig örökre elveszítette a vevőinket.

– A pékmester, nem is jut eszembe, hogy is hívják – folytatta von Pulteleben úr sóhajtozva – háromezer darab szivarért szintén nem fizetett, mert azt majd a lakbérből akarja levonni.

– Hiszen ez éppolyan, mint a készpénz – nevetett fel a grófnő –, mert úgys vissza kellett volna adnunk neki.

– És a sarki kereskedő, ahol a vásárlásaikat intézik ...

– De drága barátom – mondta a grófnő ingerülten – hiszen ezek mind ellenszámlák, mi csak nyerünk rajta, hogy a gyártmányunkkal fizethetünk. Csak nem azért tesz szemrehányást, mert élünk?

– Én? De kérem, grófnő! – kiáltotta von Pulteleben úr döbbenet. Ezeket a tételeket csak azért említettem, hogy bizonygassam, már egész komoly mennyiségű szivart állítottunk elő, de a kedvezőtlen körülmények miatt készpénz bevételünk nem volt. Közben az én szerény tőkém egyre csak zsugorodik, és mindössze kötelességemnek érzem, hogy erre a körülményre felhívjam a figyelmét, nehogy egyszer csak hirtelen zavarba kerüljünk. Egy üzletembernek tulajdonképpen minden véletlen eseményre fel kell készülnie.

– Ön túlzottan aggodalmas – mondta mosolyogva a grófnő, akinek még életében nem okozott gondot, hogy csak a pillanatnyi

helyzetet akarta biztosítani. – A véletlen eseményeket illetően azonban osztom a gondját. Teljes körülményekkel látunk neki a munkának, és a szorgalmunk sem fog elmaradni – fűzte még hozzá, futó pillantást vetve a ma még érintetlen munkaasztalára. – Erről majd szintén meggyőződhet.

– Ó, minden bizonnyal, már most meg vagyok győződve róla – dadogta von Pulteleben úr, annyira elbűvölve a grófnő jóságától, hogy hirtelen az a merész ötlete támadt, kihasználja az alkalmat, és tesz egy bátor lépést további élete boldogságának biztosítása érdekében. – Most azonban már ön is ismer engem, grófnő. Tudja, hogy minden igyekezettel azon vagyok...

– Tudom – mondta a hölgy barátságosan – és az elkövetkezendő idő be fogja önnek bizonyítani, milyen hamar bepótoljuk az eddig elmulasztottakat. Az új dohány kiváló, és briliáns üzleteket csinálhatunk majd vele. De most jut épp eszembe, Jeremias odalent a megrendelésre vár, amit közben már meg is írtam. Kérem, írja csak alá, mint ügyvezetőnk – fűzte hozzá mosolyogva. Esetleg a pénzt is mindjárt odaadhatná neki, az összeg itt van fel tüntetve. Az a buta paraszt a fejébe vette, hogy csak készpénz ellenében szállít.

– Örömmel – dadogta von Pulteleben úr, aki ebben a pillanatban végképp nem a dohányra gondolt. – De remélem, nem haragszik meg rám, ha... – a grófnő várakozó tekintettel nézett rá, és von Pulteleben úr, fülíg elvörösödve, bátortalanul folytatta: – egy igen nagy kéréssel fordulok önhöz?

– Egy kéréssel?

– Ön mindig olyan jó volt hozzám.

– És mi lenne a kérés?

– És Helene grófkisasszony szintén – dadogta von Pulteleben úr, és az arca ebben a pillanatban úgy nézett ki, mintha lángnyelvek akarnának kicsapni belőle. – Gondolhatja, grófnő, hogy a... hogy a hosszabb együttlét egy ilyen kedves lénnel... bár be kell vallanom, hogy tulajdonképpen nem is volna szabad

gondolnom rá, hogy megérdemlek egy ekkora szerencsét... a szerencse nem is a megfelelő kifejezés, inkább boldogságot kellett volna mondanom, és... és ha csak remélhetném, hogy...

Itt megint teljes mértékben elakadt, és a grófnő amint kezdte megsejteni összefüggéstelen szavainak értelmét, a továbbiakban egyetlen szóval sem szakította félbe. Mosolyogva bólintott a fejével, majd barátságosan így szólt:

– Kedves von Pulteleben uram, már kezdtem attól tartani, hogy az a bolondos lány elcsavarta a fejét, de gondolja csak meg jól a dolgot, hiszen Helene...

– Egy angyal! – szakította őt félbe a fiatalember, aki már képtelen volt uralkodni túláradó érzelmein. – Már attól is boldog lennék, ha remélhetném, hogy nem vagyok teljesen közömbös a számára.

A grófnő ismét barátságosan maga elé mosolyogva jóságos, de még mindig tartózkodó hangon válaszolt:

– Hát, majd meglátjuk. Beszélni fogok a lányommal. Azt hiszem, passzolnak egymáshoz, és bár egy kicsit még fiatal...

– Minden nappal idősebb leszek! – kiáltotta von Pulteleben úr, aki boldogságában már azt sem tudta, mit beszél.

– Nos, rendben – nevetett ekkor a grófnő szívélyesen. – Mivel ezt a hibáját tényleg naponta javíthatja, talán beszélhetünk a dologról. A lányom nélkül persze nem mondhatok semmi biztosat.

– Ön a hetedik mennyországba emel engem! – kiáltotta von Pulteleben.

– Majd meglátom, mit tehetek – folytatta a grófnő. – Azt mindenesetre megígérhetem, hogy jó véleménnyel leszek magáról. De közben a vállalkozásunkról sem feledkezhetünk meg.

– Jeremias két percen belül indulhat – kiáltotta a fiatalember, felkapva a kalapját.

Ebben a pillanatban az ablak alatt odalentről türelmetlen lovak toporzékolása volt hallható, és amikor von Pulteleben úr egy hirtelen sejtelemtől magával ragadva kinézett, észrevette Helenet, amint éppen lóra pattan, és amikor a lány meglátta őt az ablakban, felkiáltott neki: – Velünk lovagol?

– Ha várna rám egy pillanatig – kiáltotta lefelé, majd a grófnőhöz fordulva, kérlelő hangon így szólt: – Ma már képtelen lennék dolgozni, a szívem úgy el van telve a boldogságtól! Itt vannak a kulcsaim, drága grófnő, kérem, gondoskodjon mindenről. Majd hatalmas ugrásokkal lerohant a lépcsőn és az istálló felé, és néhány percen belül már kint is volt a testvéreknél, akikkel szapora iramban elvágtattak lefelé az utcán.

A tengerparti lovaglás

Günter von Schwartzau mindközben hamarabb elintézte ügyeit Santa Catharina-ban, mint kezdetben maga is gondolta, és mivel semmi sem kötötte őt ehhez a helyhez, kihasználva az első kínálkozó alkalmat, egy kis brazil szkúner fedélzetén visszaindult Santa Clara-ba.

Ezeket a járműveket az utazás persze igen bizonytalan, mert bármilyen jól is vannak megépítve, és alkalmasak is a tengeri utazásra, a brazil tengerészek mégis aggodalomra okot adó módon bánnak vele. A szél ellenében történő cirkáláshoz nem értenek, mert szánszalmasan, nem megfelelően kormányoznak, és erőteljesebb, de kedvező széljárás esetén ki sem merészkednek a nyílt tengerre. Ehhez jön még hozzá, hogy igen silány a helyzet, ami a kényelmet és tisztaságot illeti, így könnyen belátható, hogy senki sem teszi ki magát szívesen annak a veszélynek, hogy ilyen körülmények között bezárva töltsön el két vagy három hetet, ha a továbbjutásra más lehetőség is akad.

Ugyanílyen rendszertelen azonban a brazil gőzhajózás is ezen a vidéken, és mivel most éppen kedvező déli szél kerekedett fel, és Günter nem akarta kitenni magát annak a veszélynek, hogy nyolc, vagy akár tizennégy napra is várakoznia kelljen a következő, Rio Grande felől befutó gőzhajóra, ezért inkább felszállt egy ilyen kis, part menti hajóra.

Az utazás maga ennek ellenére kedvezően alakult, de a szűk kabinban olyan rettenetes volt a kosz, hogy a néhány nap szinte elviselhetetlen csapást jelentett számára, és hálát adott Istennek, amikor a szkúner az ötödik nap estéjén egy szokatlanul gyorsan megtett út végén a Santa Clara folyó torkolatának közelébe ért.

Sajnos éppen apály volt, és a meglehetősen súlyosan terhelt járművel nem lehetett megkockáztatni a továbbjutást. A „kapitány” talán nem is ismerte a bejárat felé vezető csatornát, és inkább a dél felé kiugró földnyelv védelmében lehorgonyzott, ahol majdnem teljesen nyugodt volt a víz. Ezzel azonban elmulasztotta az egész éjszakát, és a következő áradást is, és mivel a rákövetkező csak délelőtt tíz óra körül kezdődött, Günter pedig semmi esetre sem akart még egy éjszakát eltölteni a fedélzeten, elhatározta, hogy kiviteti magát a partra.

Egy korábbi földmérés alkalmával szerzett tapasztalatai alapján minden talpalatnyi helyet ismert arrafelé. A part közelében egy brazílnak volt farmja, ahol könnyen kaphatott kölcsön egy lovat, és körülbelül tizenkét kilométert lovagolva felfelé a kemény parti homokon, majd egy dombon lévő másik farmon át legalább három vagy négy órával hamarabb érkezett meg, mint a hajó, a folyó kanyarulatain felfelé haladva.

Közben már beesteledett, és a koromfekete éjszakában gondolni sem lehetett a lovaglásra, Günter ezért szívesen elfogadta a brazil vendégszerető meghívását, hogy nála várja be a reggelt. Megbeszélték, hogy hajnali szürkületre majd előkészítenek a számára egy lovat, amellyel délelőtt tizennégy órára kényelmesen elérheti a kolóniát.

A farm nem is volt jelentéktelen, mert a homokdűnék közelében lévő dombokon több csorda talált kiváló legelőt, miközben tovább, befelé a szárazföld irányában termékeny vörös agyagos talajon bab, kukorica, manióka, sőt még cukorrépa is termett eredményesen. A brazil a föld megművelésére és a csordák felügyeletére körülbelül tizennyolc rabszolgát tartott, nőket, férfiakat vegyesen, és a számos építmény alapján, amelyek közepén egy meglehetősen terebélyes urasági épület emelkedett, minden bizonnyal kiváló körülmények között élt. Ennek ellenére annyira egyszerű életvitelt folytatott, amennyire a világon egyáltalán lehetséges egy olyan ember számára, akinek fogalma sincs a lehetséges kényelemről, a luxusról nem is beszélve.

A főépületben a nagyszoba, ahol estére megterítették a családnak, még csak nem is volt padlózva. A magas ablakokon nem volt függöny, az asztalok és székek egyszerű puhafából készültek, és a gyenge minőségű pamut abrosz sem szelvében, sem hosszában nem fedte le az asztalt. A tulajdonos csak a falakon engedett meg magának egy egészen különleges luxust, amely Kernbeutel szabó és szobafestő kezeitől származott, és igen merészen vázolta fel színes festményeken a brazil történelmet.

Az első kép feltehetően Brazília felfedezését mutatta be. Elöl, mindjárt az ajtó mellett magányos pálmát ábrázolt, amelynek két oldalán egy indián pár volt látható, akik csodálkozva emelték fel karjaikat, mert velük szemben a világoskék tengeren egy nagy hajó közeledett, fedélzetén fehér óriásokból álló személyezettel, minden más perspektívát semmibe véve. Az egész úgy nézett ki, mintha Kolumbusz látogatná meg Ádámot és Évát.

A második kép, amely az egyik fal teljes szélességét elfoglalta, az indiánok leigázásával foglalkozott, akiket mindenfelé háromszögletes tolldíszes kalapos emberek üldöznek, és a legszörnyűbb módszerekkel gyilkolnak meg. Szablyák hatolnak markolatig eltalált testeikbe, és a másik oldalon a leghetetlenebb helyeken bukkannak elő ismét. Puskagolyók záporoznak, és egy fél tucat barna holttest, ha nem haltak volna bele már az elszenvedett sérüléseikbe, akkor a kiontott vérükbe kellett volna

belefulladniuk. Szerencsére azonban ez a kép annyira rejtélyesen volt megrajzolva, és annyi festéket pocsékolt rá alkotója, hogy csak hosszabb szemlélés után lehetett rájönni, hogy tulajdonképpen mi ábrázol egy fát és mit lehet embernek tekinteni. Egyébként békésebb családot el sem lehet képzelni, mint amilyen a képek alatt helyet foglalt az asztal körül.

A harmadik kép ismét egy harcot ábrázolt, de ezúttal fehérek között, feltehetően az utolsó forradalomra utalva. Ezen a képen azonban nem folyt patakokban a vér. Justus Kernbeutel kitartó demokrata volt. Egy nagyszakállú férfi, valószínűleg Garibaldi, egy Braziliában eddig még fel nem fedezett szörny hátán egy menekülő csapat után vágatott, közöttük egy férfi, megint csak háromszögletű kalappal a fején, aminek a tetején még egy korona is volt, és a művész az ő személyében talán a császárt ábrázolta. A kormányához hű brazil valószínűleg fel sem fogta ezt a republikánus beállítottságú képet.

A negyedik fal feltehetően túlmutatva a forradalom következményein Braziliát a jelenlegi formájában igyekezett ábrázolni. Kávé-, cukornád-, rizs- és manióka ültetvények voltak életnagyságban ábrázolva hihetetlenül kis helyen, és mindezen trópusi termények közepén kedélyesen üldögélt egy jóságos képű német paraszt prémsapkában, vászonkabátban, különös igyekezettel megfestett rövid pipával a szájában, amelyből a gomolygó füst épp egy munkát végző szurokfekete négernek az arcába szállt.

Günter jól elszórakozott a csodás freskó festményeken, míg a gazda be nem jött, nyomában jó néhány rabszolgával, akik az ételeket hozták be.

Maga a vacsora, amelyen a brazil a feleségével és két igen hallgatag fiatal hölgygel vett részt, rendkívül gazdag volt, de ugyanakkor egyszerű is. Az első fogás egy fél, hideg sültbirkavolt, az állat teljes hosszában végigvágva, amelyből az uraság csak a legjobb részeket vágta le, a többit meghagyva a szolganépek.

A második fogás a szokásos brazil étel, kissé zsíros, főtt disznóhús volt feketebabbal és maniókával, egy rendkívül tápláló és tényleg ízletes eledel, amit Günter már régen megkedvelt. Italként vizet ittak hozzá.

Étkezés közben senki sem beszélt, kivéve, ami közvetlenül az étkezésre vonatkozott. Csak miután a várakozó lányok kivitték a tálakat és behozták a kávé, a férfiak meggyújtották szivarjaikat, kezdett a mindeddig hallgatag brazil feloldódni, azonban csak arról beszélt, ami kifejezetten érdekelte: a szomszédos földekről, melyekről a vendégétől kaphatná a legjobb felvilágosítást, aztán a kolónia földjeinek felméréséről, kedvező helyzetű területekről, amiket érdemes lenne megvásárolni, várható új településekről, és jó közlekedési utakról a kolóniák megmaradása és gyarapodása érdekében.

Az asszonyok csendben üldögéltek, vagy egymás között suttogva társalogtak, és egyszerű fekhelyét csak akkor mutatták meg a vendégnek, amikor észrevették rajta a fáradtság jeleit, és ahol megkezdhetette éjszakai küzdelmét a bolhákkal.

Günter azonban nem az az ember volt, aki alvás közben hagyná magát zavartatni ilyen apróságokkal. Hosszú évek során mindenféle fekhelyekhez hozzászokva körülcsavarta magát pokrócával, pillanatokon belül elaludt, és csak akkor ébredt fel, amikor reggel egy kéz megrázogatta a vállát.

Még koromsötét volt, de mivel Günter előző este kifejezetten jelezte, hogy napfelkelte előtt egy órával el szeretne indulni, a brazil megparancsolta négereinek, hogy addigra készítsenek kávé a vendég számára és tartsanak készenlétben egy felnyergelt lovat. Mindez időre pontosan meg is történt, és a német tizenöt perccel később már fel is ült a lóra és ellovagolt egy keskeny, a tengerpart felé vezető ösvényen éppen akkor, amikor keleten szürkülni kezdett az ég alja.

Rövidesen meg is hallotta a hullámtörés zaját és dübörgését, amint a hullámok kicsapódtak a partra, és alig egy negyedórányi, a pompás, hűvös reggeli levegőben megtett élénk lovaglást

követően meg is látta az Atlanti óceán partját, melyet körülbelül tíz kilométeren át kellett követnie észak felé. Szerencsére pillanatnyilag még apály volt, vagy éppen röviddel ezelőtt kezdődött meg a dagály, így a tenger által szilárdra döngölt homokon folytathatta útját, és a ló szaporán szedhette lábait.

Micsoda csodálatos érzés közvetlenül a partra verődő hullámok mentén a bizonytalanul derengő hajnali fényben lovagolni, és milyen csodálatosan néz ki maga a tenger, távoli, fehér hullámtarajaival, mintha egy eleven fal közeledne a vándor felé!

A brazil tengerpartnak ez a része egészen Rio Grande-ig vonul, csak néhány folyó torkolata szakítja meg. Seholy egyetlen védett hely, ahol egy hajó kiköthetne, vagy horgonyt ereszthetne. Sekélyes, homokos talaj mindenfelé, amely több száz lépésnyi távolságra húzódik be a tengerbe, és a csekély mélység felett gördül és törik meg a tenger, hullámaint habozva és dübörögve vetve ki a csupasz partra.

És hogy világít, vájkál, izzik és sistereg, visszahúzódik, majd ismét előre tör és a patot nyaldosó karjai a ló patáit is elérik!

A ló azonban, amelyen Günter lovagolt, a tengerparton nőtt fel. Annak ellenére, hogy gyakran úgy tűnt, a következő hullám elborítja a paripát és lovasát, és annak ellenére, hogy a súlyos hullámok gyakran a ló csüdéig értek, a legcsekélyebb mértékig sem törődött vele. Jóllehet egyszer horkantott, és akaratlanul felvetette a fejét, de aztán az ismét szabaddá váló homokon annál erőteljesebben dobogott tovább a patáival.

Ekkor derengeni kezdett. A tenger felett belopakodott a reggel első, matt szürke fénye, és a baloldalon tornyosuló homokdűnéknek azt a sajátos sárga színt kölcsönözte, amitől olyannak tündek, mintha saját maguk világítanak. Keleten egyre szélesebbé vált a világos csík, a balra húzódó távoli, erdős hegyhátak izzani kezdtek, melyek festői láncolatot képeztek észak felé, és hirtelen, mielőtt még az éjszaka valóban eltűnt volna,

hatalmas átmérőjével kiemelkedett az izzó napkorong a tengerből, és sugaraival bevilágította az ébredező Földet.

És a Nap felkeltével megkezdődött az állatvilág élénk élete. Apró, hosszúcsőrű parti futómadarak érkeztek rajokban valamelyik szárazföldi tó felől, ahol éjszakáztak, hogy most táplálékot keressenek a partra sodrott rovarok között. Hosszú, cinóbervörös csőrű, a szalonkafélékhez tartozó madarak szintén a parton lépegettek, mintha csak szórakozásból reggeli sétát tennének, néhány könnyelmű sirály miatt mérgelődve, akik a tenger felől érkeztek közéjük, hogy csatlakozzanak a társaságukhoz, és ezzel menekülésre készítették őket, miközben csak éppen az útjukba akadó miniatűr kagylókat és tengeri állatokat csipegették fel.

Magányos keselyű húzott el Günter előtt a parton, az úgynevezett „brazil sas”, és úgy tűnt, szintén reggelijét keresi a csupasz parton, de nem sokáig nézegetett haszontalanul partra sodrott kagylók után, hanem frissen azonnal munkához látott, és a talajból kezdte kiásni, amire szüksége volt.

Éles karmaival feltúrta a nedves homokot, és egyre mélyebbre ásott, míg végül körülbelül négy coll mélységben rátalált a keresett kagylóra. A közeledő lovas kevésbé zavarta. Fejével felé fordult, aztán csőrével kiemelte a kagylót, egyik karmával rálépett, majd feltépte, és fogyasztani kezdte a nyaláncságot, aztán körbepötyögte a közben odaérkezett lovast, és közvetlenül a ló mögött ismét leszállt, hogy nyugodtan befejezze reggelijét.

Milyen csodálatosan gondoskodik a természet a teremtményeiről, és egyikkel fenntartja a másikat. Jelen esetben a keselyűt a kagylós állattal, aki a vad erdőségben nem mindig találna elegendő táplálékot. És közben ösztöne segíti, amivé az állatok valódi értelmét számos ember lealacsonyítani igyekszik, hogy saját értelmét hangsúlyozza. De isten őrizzen! Pusztán ösztöne alapján hosszasan és gyakran eredménytelenül áshatna, mielőtt ráakadna a homokban rejtőző apró állatokra. Valójában minden kagylónak, amelyek saját táplálékukat keresik a homokban, létükhöz levegőre van szükségük, és ennek

biztosítására kis csövecske vezet a felszínre, amely elárulja tartózkodási helyüket. Nem csupán a keselyű, hanem talán a tengerpart más lakói is azonnal tuják a homokban lévő apró lyukak alapján, hogy alatta mi rejtőzik, sőt, még az ember is kutat ezek után apály idején, hogy könnyűszerrel összegyűjtsön magának egy jó adagot az ízletes kagylókból.

Günter persze mindezt már gyakran látta. Jóllehet saját maga nem volt vadász, azonban mégis érdekelte ennek a kis, szorgalmas állatvilágnak az élénk élete és tevékenysége maga körül. És mennyi elhullott pingvin hevert a parton! Az erdőben ritkán lehet saját magától elpusztult állatot látni, itt pedig, a csupasz homokon két-háromszáz lépésenként holtan hevert egy-egy darab ezekből a csodálatos madarakból, az áradat által a partra kivetve. Vajon az utóbbi idők viharaiban pusztultak el? A pingvin azonban úgy merül, mint egy hal. Lehet, hogy a hosszan tartó déli szél túl messzire sodorta őket észak felé a számukra kellemetlen melegebb klímába, mert egyetlen sem mutatott közülük olyan nyomokat, mintha valami állat ölte volna meg.

A tenger felett komor ködcsíkok vonultak, elfedték a partot, és eltakarták az alig előbukkanó Napot, mintha még egyszer éjszaka akarna lenni. És milyen gyorsan és csodálatosan következett be a változás: A homokdűnék alacsony dombjai magas, árnyékos hegyvonulatokká váltak, a feltornyosuló hullámok óriásoknak tűntek, mintha el akarnák árasztani az egész szárazföldet, és a lovas számára úgy tűnt, mintha a kemény part, amelyen paripája tovaszánguldott, olyan meredek hegyoldallá emelkedne ki előtte, hogy akaratlanul hátrahőkölt a nyeregben.

A gomolygó köd egyre jobban rátelepedett a kopár partra, egyre inkább nedves, hideg párával fogva körül a lovast. Hirtelen mintha eleven tárgyak emelkedtek volna fel előtte. Két hatalmas, fehér hattyú volt, akik hosszasan repültek a vágató lovas előtt, aztán a közelében, mint két árny, alábuktak a habzó hullámtörésbe. Megérkezett és átbukott a következő hullám, de a szétterülő áradat előtt ott hintázott a két fenséges madár, és csak

akkor emelkedtek fel ismét, hogy tovább repülve megismételjék a játékot, amikor a lovas a közelükbe ért.

A ló tovább száguldott, ismét közeledve ahhoz a helyhez, ahol a madarak a hullámok tetején hintáztak. Ekkor ismét felemelkedtek, de nem olyan magasra, hogy el tudtak volna repülni a következő, megtörő hullám felett, ezért széles szárnyaikkal elhúztak északnak, majd elkanyarodtak a ködben a nyílt tenger felé, ahol eltűntek, mint két kísérteties árnyék.

Günter akaratlanul megállította a lovát, és addig nézett utánuk, míg szemmel követni tudta őket. Sajátos, rejtélyes érzés szállta meg. Úgy érezte, mintha ebben a pillanatban a hattyúk eltűnő alakjával valami veszteség érte volna, mintha nem vad, közömbös állatok lettek volna, akik menekülnek előle, hanem kedves, hűséges barátok, akiket soha többé nem láthat viszont ebben az életben.

És önök még sohasem találkoztak ilyen érzéssel az életük során? Még sohasem szorult el a szívük, mintha valami nagy szerencsétlenség fenyegetné, vagy már meg is történt anélkül, hogy az ember egyáltalán el tudná képzelni, hogyan tovább? Az embernek vannak olyan pillanatai, amikor úgy érzi, mintha egy kísérteties kéz érintené meg, amitől még a pulzusa is eláll. Meglepi ez az érzés, majd távozik, és boldog lehet, akiben nem hagy vissza hideg dermedtséget virágzó életében.

A hattyúk már régen eltűntek a komor ködben, és Günter tekintete még mindig az üres térbe meredt, míg végül erőszakkal kiszakította magát ábrándozásából. A ló megérezte sarkantyúit, és hátsó lábain megfordulva élénk vágtaival tovaszáguldott a part mentén.

Ostobaság! – morogta maga elé a lovas, bosszúsan megrázva fejét. – Hogyan vehet az ember ilyen ostobaságot a fejébe egy hattyúpár miatt. Különben is mi dolguk volt itt a sós vízben, hiszen mindig is úgy tudta, hogy csak folyókon és belvizeken fordulnak elő. Bárcsak már megint kisütne a Nap, és elűzné ezt a

ködfelhőt, amely ólomsúlyként nehezedik az ember lelkére! Az ördög vinné ezeket a borús gondolatokat!

És sarkantyújával egyre gyorsabb vágára készítette a lovát. Patái már alig érték a homokot, amint a sík fövényen tovarepültek. Gondolatai azonban együtt száguldottak vele, és visszavitték hazájába, elvitték őt mindenhez, amit otthon hagyott, és szeretettel, drágán megőrzött szívében. Már nem is látta a ködöt, a dűnék hatalmas körvonalait, és a szürke parton megtörő hullámokat. A köd később olyan gyorsan feloszlott, mint ahogyan érkezett, mintha a hullámozó tenger szívta volna fel, és a Nap megint ott ragyogott a felhőtlen, tiszta kék égen, ismét a Földre küldve meleg sugarait. Ezt azonban észre sem vette. A szíve annyira nehéz és nyomasztott volt, hogy szinte alig kapott levegőt.

A paripa még mindig a part mentén száguldott a lovas sarkantyújának tudat alatti érintéseinek hatására anélkül, hogy akár egy pillanatra is lassított volna, míg végül egy lagúna meglehetősen durva módon észhez nem térítette a vad lovast. Günter ugyanis, az útra egyáltalán nem figyelve közvetlenül a víz szélén találta magát, és a következő pillanatban már benne is volt, de annyira, hogy a sós áradat a nyereg felett csapott össze, miközben a ziháló állat a túlsó part felé küzdötte magát. Rémülten rántotta vissza a gyeplőt, de már későn, hogy ki tudja választani a sekélyes részt, ahol átlovagolhat. Már a közepén volt a keskeny vízfolyásnak, és néhány perccel később át is ért a túlsó partra.

De mit is számított mindez? A Nap melegen sütött, és a persze valamelyest túlhevült lovának sem ártott meg a friss fürdő, mert az ilyen félig vad körülmények között felnövekedett állatok már hozzá vannak szokva az ilyesmihez. Így csak leszállt a lóról, levetkőzött, ruhájából és a nyeregtakaróból kicsavarta a vizet, majd ismét felült, hogy a további szárítást a napra és a friss, tengeri szellőre bízza. Most már jelentősen lassabban poroszkált, mint korábban, tovább az egyre keskenyedő parton, ahonnan a dűnék mögött észrevette a közeli településből felszálló kék füstöt.

Már ideje is volt, hogy ide ért, hiszen amikor a dagály eléri legmagasabb szintjét, teljes mértékben víz alá kerül a kemény

talaj, és a lovast a magasabban fekvő dűnénk lágyabb homokjára kényszeríti, ami hamarosan annyira kifárasztja a lovat, hogy már alig bírja vonszolni nehéz patáit.

Egy félórával később ismét egy kisebb, de sekélyes vízfelülethez ért, amely fáradtságosan küzdötte előre magát a homokon a tenger felé, és ezt felfelé követve egy másik brazil farmjához ért, ahonnan átvágva a dombokon hamarosan megérkezett a kis Santa Clara kolóniához.

A találkozás

Sajátos látványt nyújt a tengerpart és a legközelebbi erdős dombok között elterülő vidék. Közvetlenül a keményre ülepedett partot követően lapos homokbuckák következnek. Minél inkább eltávolodik azonban az ember a tengertől, annál magasabbak lesznek ezek a buckák, mivel az éles tengeri szellő egyre újabb réteget hord rájuk, míg végül a harmadik sávban valódi dombokká híznak, és imitt-amott tetőiken már zöld, lombos bokrok is jelentkeznek. Többfelé kisebb, szerényebb lagúnák mutatkoznak, körülöttük ritkás gyeppel.

E mögött a dombok mögött kezdődik a még mindig szegényes vegetáció, mivel a homok nagyon silány talajnak számít, és csak a szél által odahordott növényi rostok képeznek idővel sovány humuszt, amiből csak gyér növényzet tud kifejlődni a dombháton. Itt jelennek meg az első komolyabb bokrok, amelyek a dombok nyugati oldalán már határozottabban jelentkeznek, és már árnyékot is kezdenek adni.

Még tovább befelé haladva egy sor alacsonyabb, de különösen a nyugati lejtőiken már maradandóbb dombok következnek, melyeknek a talaja, legalább is a felületén még mindig fehér homok, ezt pedig dús vegetáció követi a völgy felé, ahol vidáman csörgedezik egy keskeny patak, onnantól kezdve pedig a talaj is

megváltozik, és gyakran jelenetős termékenységű, vöröses-sárgás agyaggal keveredik. Valódi kövezet, porfir és gránit azonban csak a következő dombsornál bukkan fel, ahol az első hegyvonulat is kezdődik, és semmi kétség sem fűződik hozzá, hogy évezredekkel korábban ott tört meg a tenger, és aztán lassacskán egyre több homokot kivette épített ki maga előtt egy széles gátat, amely most visszaszorítja határait.

A kolonisták persze csak ott kezhetnek letelepedni, ahol az agyagos talaj kezdődik, mert csak itt remélhetik, hogy munkájuk eredményes lesz. A tiszta homok csak azoknak az apró, száraz bokroknak és különös módon egy alacsony termetű, vad datolyapálmának (putia pálma) ad elegendő tápanyagot, amely nyolc-tíz lábnál alig nő meg magasabbra, sőt, olykor annyira alacsony, hogy kellemes ízű gyümölcseit kézzel is el lehet érni.

A sivár, homokos pusztaságon a lovas ekkor már túljutott. Lovának patái ismét szilárd, füves talajt érintettek. Közte és a település között már csak egy kisebb bozótos terület el, babérszerű fákkal és pálmákkal, de most már ez is kezdett ritkulni. Egy szabad legelő vált láthatóvá, ahol körülbelül egy tucatnyi pompás ló kergetődzött, és rögtön ezt követően egy kisebb magaslatról, ahová felért, már látni lehetett az alig háromszáz lépésnyi távolságra elterülő farm épületeit.

Itt már volt néhány gyümölcsöktől viruló narancsfa is, amelyek egykor egy valószínűleg itt álló kunyhónak vethettek árnyékot. Amikor odament, hogy a kimerítő lovaglás után néhány szem gyümölcsöt leszedjen magának, az egyik fa alatt egy ott üldögélő, és hátával a fatörzsnek támaszkodó alakot vett észre. Günter nem is figyelt volna tovább az emberre, mivel nem számít ritkaságnak, ha egy brazil reggel egy fa alá heveredve kezdi meg napi munkáját. Ez az ember azonban egy a brazilok számára rendkívülinek számító eszközt tartott a kezében, egy hegedűt, és már csak ezért is feltehetően egy honfitársról lehetett szó, bár Günter nem jött rá rögtön, hogy melyik osztályhoz tartozhat. Mindenesetre nem úgy volt öltözve, mint egy paraszt, aki

bizonyára nem is ábrándozott volna itt ráérősen ezen a szép reggelen.

Amint azonban Günter a fa felé irányította lovát, ahol az ábrándozó alak üldögélt, az felemelte a fejét, és hosszasan, mereven nézte a közeledő idegent.

Nemes arcú, enyhén göndörödő szakállal övezett arcának nagy, sötét szemei bánatos tekintettel villantak Günter felé. Arcvonásai, már amennyire szakálla látni engedte, nem emlékeztettek német eredetre, Günter ennek ellenére anyanyelvén szólította meg barátságosan: – Jó reggelt, honfitárs! Remélem, nem zavartam meg, csak néhány narancsot szedtem, mivel ma még jó ideig nyeregben kell maradnom.

Az idegen még mindig nem vette le róla a szemét, tekintete mereven és komolyan tapadt Günter arcvonásaira. Az üdvözlő szavakra sem válaszolt, és amikor Günter már azt hitte, hogy a fura ember származása tekintetében tévedett, és az általa vélt német helyett valamiféle portugál vagy brazil előtt állt meg, az idegen halk, de érthető hangon megszólalt: – Günter von Schwartzau! Sohasem gondoltam volna, hogy valaha is Brazíliában fogok találkozni veled!

Günter néma csodálkozással nézett az idegenre, hiszen nem csak a nevét ismerte, hanem ráadásul tegezve szólította meg, de arcvonásai ennek ellenére teljesen idegennek tündek számára. Talán csak azért, mert a szakáll eltakarta az arcát? Csodálkozása azonban nem kerülte el az idegen figyelmét, aki mélyen felsóhajtva bánatos mosollyal folytatta:

– Igen, igazad van, nem csak megöregedtem, hanem idegenné is váltam számodra. Az idő múlása barázdákat vont arcomra, és az egyébként fiatalosan friss Felix legalább is belsőleg aggastyánná száradt össze. A Felix egyáltalán baljós név egy földi halandó számára, és a szülőknek jó előre meg kellene fontolniuk, mielőtt fiúgyermeküknek ezt a nevet adják.

– Felix? – kiáltott fel Günter meglepődve, és leugorva lováról odalépett a beszélőhöz. – Felix? Az ég szerelmére, Felix von

Rottack! Ember! Testvérem! Te meg hogy kerülsz ide? És mi dolgod akad errefelé? És ezekkel a szavakkal átölelte barátját, megcsókolta, és leheveredett mellé a fűbe, még mindig fogva a kezét, és az eddigre már barátságossá váló szeméibe nézve.

– Túl sok kérdés egyszerre, barátom – hangzott a válasz, szomorúan fejét rázva. – Magam sem tudom, valamelyiket is megfelelően meg tudnám-e válaszolni. Különb is, hosszú történet, hogyan kerültem ide, és fárasztana, ha az elejétől végig kellene hallgatnod. Mikor is jöttél el Németországból?

– Majdnem hat évvel ezelőtt, azzal a komoly elhatározással, hogy rövidesen visszatérek.

– Hat éve! Milyen gyorsan repülnek az évek, és mi gyakran mégis az órákat számoljuk. Micsoda ostoba népség vagyunk mi, emberek! Már hat éve! Ez persze jó hosszú idő, és arról semmit sem hallottál, hogy velem mi történt? De, hogy rövidre fogjunk egy hosszú történetet, egykor véletlenül olvashattál az újságokban egy cikket, amely szerint egy igen magas rangú személyt állítólag megtámadott és bántalmazott egy őrült. Nem emlékszel?

– De igen, halványan – válaszolta Günter, de ha jól emlékszem, nevekről nem tettek említést.

– Természetesen – nevetett Felix keserűen maga elé. Ha én valami kézműves lettem volna, és tiszteletre méltó, magas rangú nagybátyám pedig fűszerkereskedő vagy valami hasonló, akkor nyugodt lehetsz, a lapok a teljes neveiket is lehozták volna, de a magasabb körökben igyekeznek kerülni a botrányt. A demokratáknak különben is volt elég bosszúságuk egy csomó botrányos történet felszámolásával, melyek ezekben az előkelő körökben történtek.

– De fogjuk rövidebbre. Az a gazember, az én igen előkelő bácsikám visszautasította, amikor elégtételt követeltem tőle, és amint ezt követően nemsokára egyszer az utcán találkoztam vele... de hát ezek már régen túlélt történetek. Természetesen én csak egy őrült lehettem, aki kezét emel egy ilyen tiszteletreméltó emberre. Ördög és pokol! Úgy vélekedtek, hogy egy privát

örültekházában folytatott kúra csak áldásos következményekkel járhat számomra.

– Csak nem merészelték? – kérdezte Günter ijedten.

– Mit? – mondta az idegen nyugodtan. – Bezárni engem? Ezen nem sok mérlegelni való volt. Maga a fejedelem adott rá parancsot, hiszen az én jószágos bácsikám az ő nevében cselekedett, amikor egy borzalmat követett el az ő javára. Engem persze biztonságba helyeztek, de a világot a pénz igazgatja, drága barátom. Én csak egyszerűen megismételtem egy régi, gyakran kipróbált és sikeres játékot. Magamhoz vettem az örömet, és kivándoroltunk.

– Száműzetés a hazából? – kiáltott fel Günter szomorúan.

– Nem egészen – válaszolta nyugodtan az idegen. Az a vén gazember, a bácsikám nemsokára meghalt. A családom közbenjárt az érdekemben, engem pedig felszólítottak, hogy térjek haza. De minek? Hogy újra végigéljem az undorító üzemeket? Hogy újból ökölbe szorított kézzel a zsebemben örökös tanúja legyek, ahogyan az a nyomorult társaság, mely mit sem érdekel, a nép nyakára lép, és becsületes embereket tipor a sárba? Eszemben sincs visszatérni Németországba. Azt hiszed, képes lennék örömet lelni kamaráink miniatűr csatározásaiban, tudnék én nyugodt lelkiismerettel vitatkozni a császár szakállá körül, miközben maga a császár nyugodtan heverészik és álmodozik? Olyan vagyok, mint egy állat a vadonban, aki ketrecbe zárva növekedett fel, és fogalma sincs a szabadságról, amelyre született, és emlékei sem lehetnek róla, míg végül egy véletlen kiveti a sztyeppére. Gondolod, hogy pusztán csak azért visszatérne, mert lusta megszerezni magának az ennivalóját? Azt már nem, istenemre mondom, hogy nem! Ha valaha visszatérnék Németországba, azt is tudnom kellene, hogy miért, de pusztán csak azért, hogy a sivár társaságban lődörögjek, arról szó sem lehet.

– És itt mivel foglalkozol?

– Hogy mivel foglalkozok? Magam sem tudom. Ha őszinte akarok lenni, be kell vallanom, hogy egyszerűen csak vegetálok,

és olyan az életvitelem, amelyet otthon csak a vagabundok, vagy a művészek folytatnak. De szeretnék megjavulni. A kezdeti lépéseket már meg is tettem, és most majd meglátom, hogy Felix von Rottack gróf képes lesz-e rá, kenyerét éppolyan jól megkeresni, mint az a bugris paraszt, aki odahaza a trágyázóvilla és kézi cséplőgép között növekedett fel.

Günter erre a fejét csóválta

– És most beléptél ide ehhez a brazilhoz? – kérdezte végül.

– Még, hogy beléptem? – mosolyodott el Felix gróf. – Ne próbáld meg körülírni a helyzetem, öreg barátom. Szolga vagyok itt, ez a helyes és megfelelő kifejezés, éspedig egy teljes hónap óta, amire kezdetben elköteleztem magam. A katolikusoknak ma ünnepnapjuk van, és ha őszinte akarok lenni, ma reggel kétségeim támadtak, hogy tényleg el akarom-e kezdeni a második hónapomat, mert amikor kitelepedtem ide, hogy egy kicsit eltársalogjak idekint a jó öreg, hűséges hegedűmmel, rájöttem, hogy az ujjaim merevek lettek és elveszítették hajlékonyságukat, és képtelen voltam játszani. De mit is számít ez! A munkás átka, hogy nem lehet más öröme, csak az, amit keserves munkával megkeres. Hát akkor legyen így! Szakítok a múlttal, a jövőt pedig vigye el az ördög. Legyen, aminek lennie kell, én nem félek tőle.

És ezekkel a szavakkal, mielőtt Günter megsejthette volna, hogy mi a szándéka, felkapta a drága eszközt, és gúnyosan felnevetve úgy hozzávágta a narancsfa törzséhez, hogy a hangszer fájdalmas nyekkenéssel darabokra hullott.

– Felix! – kiáltott fel Günter rémulten. – Mit tettél?

– Romba döntöttem magam mögött az utolsó hidat, ami álmodozó emberré tett engem – mondta borúsán a fiatal gróf. – Mostantól ismét emberré akarok válni!

– De mi vétke volt annak a szegény hegedűnek?

– Örültté tett engem! – kiáltotta a fiatalember komoran felfortyanva. – Günter, Günter – folytatta hirtelen, megragadva a barátja karját –, tudod, hogy az embereknek van egy olyan

osztálya, akik az örület határán szabályozott polgári viszonyok között gondtalanul élnek, mert a bennük rejtőző démon számára még nem adódott alkalom a kitörésre? A világ nyugodtan érintkezik velük, és nem is sejti senki, hogy a legcsekélyebb véletlen is, mint egy szikra, begyújthatja a robbanóanyagot, ami még be van zárva a keblükbe. Kart karba öltve mennek vele, és minden rendben van, idővel szabályos körülmények között hunynak el ágyaikban, mire az ismerőseik talán így szólnak: Milyen kár szegény emberért, pedig jó fej volt, csak néha egy kicsit excentrikus, néha magával ragadta a hangulata, de mégis csodálatos volt. De ha a szikra a megfelelő helyre hullik, akkor...

Felix felugrott, és közben úgy megszorította Günter karját, hogy fájdalmat okozott neki, és vad tekintettel meredt rá. Günter barátságosan, de nyugodtan nézett vissza, és végül így szólt: – És miért kínozkod magad ilyen álmokkal?

Felix egy pillanatig még mereven nézett rá, aztán elfordította a fejét, elengedte Günter karját, és kezével félresimította összekuszálódott haját.

– Igazad van – mondta. – Csak álmok ezek, semmi más, de néha annyira kínoznak, amennyire a borzalmas valóság sem kínozhatna jobban. Ó, bárcsak tudnám, hogyan szabadulhatnék meg tőlük!

– Ne zárkózzál magadba – kérlette őt Günter barátságosan. Keveredjél el az emberek között, akik mégsem annyira rosszak, mint amilyennek hiszed őket, és ezek a borús gondolatok maguktól meg fognak szűnni.

– Nem is lenne olyan rossz a világ, amilyennek vélem? – nevetett Günter keserűen maga elé. – Drága barátom, épp olyan vagy, mint az az ember, aki fáklyával a kezében bemegy az erdőbe, és bármerre is fordul, a fáknak mindenhol csak a megvilágított oldalát látja, pedig a másik oldala mindegyiknek olyan sötét, mint az éjszaka.

– A saját példáddal mondok ellent neked – mosolyodott el Günter. Minden ember alapjában véve jó, és hála istennek csak

ritkán találsz egy-egy kivételt, akik tényleg örömeiket lelik a gonoszságban. Járd csak körül őket rendesen a fáklyáddal, ha akarod, és akkor mindenhol derűs oldalukat fogják mutatni. Egyesek között lehet békétlenség és gyűlölet, de nem mindenkivel szemben mutatkoznak ilyenek, és gyakran épp azok, akik számodra hamisnak és hűtlennek bizonyulnak, a legjobb családapák vagy anyák, és áldozatkészen gondoskodnak övéikről utolsó erejükig.

– Túlzásba viszed az emberi nem dicséretét – mondta Günter borúsan. – Valamennyien hamisak és hűtlenek, hidd csak el nekem, és amikor tényleg tiszta szívvel fordulsz feléjük, csak csúfolódásra és hideg gúnnyra találsz!

– És hol szerezted ezeket a keserű tapasztalatokat, szegény barátom? – kérdezte Günter szívélyesen.

– Hol nem? – volt a sivár válasz. – Most legutóbb Santa Clara-ban, ahol úgy véltem, megtaláltam az ideálmot, ahol... De kinevetnél, ha elmesélném neked mindazt az ostobaságot, amit elkövettem, és istenemre mondom, többet nem is érdemeltem. Él ott egy lány, gyönyörű, mint egy angyal. Mindennel rendelkezik, amivel a természet pazarlóan elhalmozhatja egyik kedvenc gyermekét. Van lelke a zenéhez, hetyke, vad lovas, egy olyan lény, akit alig lennék képes felvázolni neked!

– A fiatal Baulen grófkisasszony? – kérdezte Günter.

– Grófkisasszony? – ismételte meg megvetően a fiatalember. – Egy csaló, aki álnéven veti ki hálóját egy fiatal piperkőcre, aki bárói címet visel, és rabul ejti a balekot.

– Tehát féltékenység – mondta Günter felnevetve. – És most azért haragszol az egész világra, mert csalódtál egy lányban?

– Azért, mert ő az egész világ volt számomra, és most megint... De az ördögbe is ezekkel a gondolatokkal, amelyek ismét megmérgezik a lelkemet! Többé nem is akarok gondolni rá!

– És ezek szerint a Baulen grófnő valójában egyáltalán nem is grófnő? – kérdezte Günter, aki különös érdeklődéssel figyelt fel a

hírré, mivel éppen ő volt az, aki elsőként írta alá a Sarno ellen benyújtott panaszt. – Biztos vagy ebben, és bizonyítani is tudnád?

– Még, hogy biztos vagyok-e benne? – nevetett fel Günter gúnyosan. Anyám, Rottack grófnő komornája volt Baulen kisasszony. Legalább a nevét nem változtatta meg, és még jól emlékszem arra az időre, amikor ott kellett hagynia szolgálatát, mert anyámnak tudomására jutott, hogy van egy fia. Arról, hogy lánya is van, szó sem esett.

– És mindez hány éve lehetett?

– Hány éve? Nem is tudom. Az idő úgy ment át rajtam, mint egy kerék, és annyira felőrölte az emlékeimet, hogy gondolkodni is alig tudok.

– És a grófnővel találkoztl?

– Igen, azonban anélkül, hogy észrevett volna. Csak én láttam meg őt, és mindeddig fogalma sincs róla, hogy Brazíliában van valaki, aki ismeri a titkát.

– És az, hogy az anya hamis játékot játszott, megsemmisítette a lány iránt érzett vonzalmadat is? Láthatod, hogy te is még mindig a régi előítéletekhez tartod magad.

– Előítéletek? – kiáltott fel hirtelen Felix. Azt hiszed, hogy kevésbé szerettem volna a lányt, ha akár egy napszámos lánya lett volna? Ó, milyen boldogsággal szerettem volna dolgozni, és mindent megtenni érte, saját verejtékemmel keresni meg a kenyeremet, és boldog lettem volna, ha kedves mosolyával jutalmaz meg érte. De egy csalóról van szó, aki az anyjával együtt rangot lopott magának csak azért, hogy ne kelljen becsületesen dolgozniuk. Nem, Günter, ennyire azért nem bolond, vagy nem volt bolond a szerelmem, ha egyébként nem is állnék mindenben jót magamért, de el sem tudod képzelni, milyen szenvedélyesen szerettem a lányt, milyen boldogan dobtam volna el az életem egyetlen mosolyáért! Még az a szóbeszéd sem tudott félrevezetni, ami eljutott hozzám, hogy össze akarja kötni az életét azzal a ficsúrral, aki beköltözött a házukba, hiszen egyszerűen nem hittem

el, mert Helene azt az embert nem szeretheti! Mint valami gonosz varázslat vonzott vissza egyre a házukhoz, és fél éjszakákon át figyeltem az ablakát, míg ki nem aludt a gyertyája, aztán csak álmodoztam, álmodoztam....

– Egy szép napon találkoztam vele és anyjával az utcán. Helene megismert. Ezt onnan tudom, hogy enyhén elpirult. Bár ő sohasem szólt hozzám egyetlen szót sem, az öreg hegedűm – szegénykém, hogy néz most ki! – gyakran beszélt hozzá, a válasza pedig dalok formájában érkezett vissza, de alig fordult elő, hogy láthattam. Rámeredtem a bolond puccos nőre, aki méltóságától felfuvalkodva lépkedett mellette, és egyetlen pillantásra sem méltatta a szegény kolonistát, akinek engem tartott.

– De biztos vagy benne, hogy az anyja volt? Ugyanúgy akár egy idegen is lehetett a kísérője.

– Én is ezt hittem, és embereket kérdeztem meg az utcán, akik ismerték: – A Baulen grófnő az a lányával, aki rövidesen férjhez megy von Pulteleben úrhoz – hangzott a kérdésemre adott válasz. És attól kezdve, amikor körülosontam a házukat, mint egy rossz lelkiismeret, gyakran láttam őt az ablakában és a kertjükben. Nem barátom, biztos vagyok a dolgomban, és hagyjuk őt most már holtan eltemetve, többé gondolni sem akarok rá!

Günter a fejét csóválta. – És attól vagy ennyire kiakadva, hogy egy beképzelt és dölyfös nőszemély, bármilyen okból magasabb rangúnak képzelet magát, mint ami valójában, amit egyébként férfiak ezrével üznek büntetlenül nap mint nap? Látni sem akarod, és saját magad elől menekülsz olyan helyzetbe, amely éppen annyira méltatlan hozzád, mint őhozzá a grófi cím? Felix, Felix, hiszen te ugyanazt a hibát követed el, mint az a nőszemély, hiszen alig tudom elképzelni, hogy saját neveden lettél egy paraszt szolgálója.

– Csak nem azt akarod bemagyarázni nekem – kiáltott fel Felix elvörösödve –, hogy nem valami másról van szó, ha én inkognitóban...

– Ugyan már – szakította őt félbe Günter –, ne okoskodjál! Nagyurak szoktak inkognitóban utazni, hogy elkerüljék a számukra terhes ünnepélyes fogadtatásokat. Ha azonban te ilyen körülmények között lemondasz a nevedről, akkor ezt azért teszed, mert szégyelled az új tevékenységedet, és pusztán csak ezért nem akarod, hogy megismerjenek!

– Günter!

– Ne haragudj rám azért, mert nevén nevezem a gyereket! Tudhatod, hogy őszintén jót akarok, és az orvosnak fájdalmat okozva kell bevezetnie a szondát a sebbe, ha meg akarja gyógyítani. Levelet sohasem írtál haza?

– Én? De igen – válaszolta késlekedve a fiatalember. Be kell vallanom, gyenge voltam hozzá, hogy minden köteléktől elszakítsam magam, amelyek még az óhazához kötöttek. A húgomnak írtam.

– Fura egy ember. Mindenért szégyelli magát, ami nemes és jó benne!

– És azért teszel szemrehányást nekem, mert becsületesen, két kezem munkájával akarom megkeresni a kenyeremet?

– Én? Isten őrizzen! De ehhez olyan szférát kell keresned, amely méltó hozzád. Még egy kézműves is büszkén ügyel rá, hogy ne napszámosként szolgáljon, mert van valami, amihez jobban ért. Te kevesebbre tartod magad?

– De mi máshoz kezdhetnék? – mondta borúsan a fiatalember. – Mert szégyenszemre be kell vallanom, hogy amint elhagyom a szférámat, arra a meggyőződésre jutok, hogy sokkal kevesebbet tudok, mint egy kézműves. Viszont azt, amire itt vállalkoztam, a legjobb akarattal végre is tudom hajtani.

– És tényleg arra kényszerülsz, hogy ilyen munkát végezz? Nincs pénzed? Könnyedén tudnék...

– Ugyan már! – nevetett fel a fiatalember megvetően. – Van annyi pénzem, hogy akár három olyan parasztgazdaságot is

megvehetnék, mint ahol pillanatnyilag havi bérért dolgozok. Ami engem ide űzött, az undor volt az emberek egész társas érintkezésével szemben, és talán az a tudat is, hogy tulajdonképpen saját magam semmire sem vagyok jó ezen a világon. Ki akartam próbálni, képes vagyok-e életben tartani magam saját erőmből, és ha valaha visszatérnék Németországba, legalább azt az érzést vihetném magammal, hogy képes voltam fenntartani magam. Ezért dorgálnál meg engem?

– Eszemben sincs – válaszolta Günter. – De azért meghallgathatod az őszinte véleményem. Miért kéne önfejlően ragaszkodnod ahhoz, hogy napszámos legyél, ha más, neked jobban megfelelő életpályával elérheted a célodat meglévő eszközeiddel?

– És mi lenne az?

– Hallgass meg engem! Néhány szóval tisztázom kettőnk helyzetét. A schleswig-holsteini háború után számos bajtársammal együtt kihajítottak az állásomból. Ezen kívül azt követően, hogy annak a bankháznak a csődje következtében, ahol minden vagyonom el volt helyezve, amit magaménak mondhattam, elhagytam Németországot, de már nem szabad emberként. Szerelmes voltam. Van odahaza valaki, akihez tartozok, és aki hosszú időn keresztül hűségesen kitartott mellettem, mialatt én mindkettőnkért dolgoztam itt, hogy biztosítsam a jövőnket. Most elértem a célomat. Legfeljebb tizennégy nap van még hátra, és befejezem itteni munkámat. Utána visszatérek Németországba a mennyasszonyomhoz, hogy őmellette élvezzem mindazt, amit itt, Isten a megmondhatója, fáradságos munkával és nélkülözéssel megspóroltam, és ami szerény igények mellett mindkettőnk jövőjét biztosítani fogja. A földmérő tevékenysége eredményes itt Brazíliában, ha rendben és ügyesen végzi a munkáját. Ha jól tudom, neked minden képzettséged megvan ehhez, és ha beleegyezel, a hátralévő napokban a gyakorlati fogásokra is megtanítalak annyira, hogy nyugodtan a helyemre léphetsz. Az állás megszerzése legyen az én gondom, és neked nem valami mondvacsinált állásod lesz, hanem nehéz munkával gürcölve kell

majd megkeresned a kenyeredet. A kormány csak a körzetet jelöli ki számodra, ahol a földmérést el kell végezned, minden más vonatkozásban a saját magad ura vagy. Beleegyezel?

– Adj egy kis időt, hogy megfontoljam, Günter! – mondta Felix meglepődve. – Az ajánlatod annyira hirtelenül ért, annyira váratlanul...

– Vannak itt még kötelezettségeid?

– Nincsenek. Tegnap telt le a hónapom, és amint az előbb már említettem, éppen azt fontolgattam, hogy megkezdjek-e egy újabb hónapot, vagy sem.

– És velem jössz?

– Csodás a rábeszélő készséged, barátom – mosolyodott el Felix –, és hogy ennyire igyekszel, hogy egy számodra esetleg fatális terhet vállalj magadra.

– És ha biztosítanálak róla, hogy talán sokkal inkább egoista vagyok, mintsem bármi más, és esetleg csak azért tettem neked ezt a javaslatot, hogy saját magam segítsem ki egy kellemetlen helyzetből?

– Azt el sem hinném neked.

– Pedig mégiscsak ez a helyzet. Tulajdonképpen a kormánnyal szemben vállaltam még néhány kötelezettséget, amely szerint egy másik kolóniában is befejezem a földméréseket, és ha ettől meg tudnék szabadulni, még mindig maradnának nehézségek. Minden leegyszerűsödne, ha helyettesemként hagyhatnálak hátra, és miközben te egy előnyös foglalkozást találnál magadnak, mindkettőnkön segítenél. Tehát gyere velem!

– És meg vagy győződve róla, Günter, hogy képes lennék becsülettel betölteni ezt az állást?

– Persze, hiszen különben nem is tanácsolnám neked.

– Akkor rendben! – kiáltotta Felix, belecsapva barátja feléje nyújtott kezébe. – A tiéd vagyok!

– És mikorra készülnél el, hogy velem gyere? – kérdezte Günter.

– A batyumat két percen belül összekötöm – mondta mosolyogva a fiatalember –, és miután búcsút vettem eddigi kenyéradó gazdámtól, készen is állok az indulásra.

– Annál jobb, akkor most gyorsan a házhoz, hogy ezt hamar elintézzük, mert mihamarabb szeretnék Santa Clara-ban lenni.

– Santa Clara-ban? – kiáltott fel hirtelen Felix. – Oda akarsz visszamenni?

– Csak nem félsz attól a helytől? – nevetett fel Günter. A végén még imponált neked a grófnő.

– Igazad van – mondta borúsan Felix. – Kitől is kellene tartanom ott? Tehát induljunk egy új élet felé! Bárhogyan is alakulnak a dolgok, én fel vagyok készülve rá. – És kalapját felkapva a földről, hullámos haját félrevetve homlokából, barátja előtt elindult a lakóépület felé, ahol gyorsan elintézte, ami ott még dolga volt. A brazil csak ahhoz ragaszkodott, hogy még reggelizzenek meg nála, majd rövidesen két friss lovon ügettek a kolónia felé, mivel Günter visszaküldte innen a Santa Clara folyó torkolatánál kölcsönkapott állatot.

Az út meglehetősen zord vidéken vezetett, át kellett kelniük az egyik hegyvonulaton, és az ösvény meredeken emelkedett felfelé. Ahol azonban kisebb völgy vagy síkság képződött, mindenfelé barátságos lakóépületek bukkantak fel virágzó narancsövényekkel és széles levelű banánokkal, pálmák csúcsai által festőien körülvéve, és közöttük, a gyümölcsfák árnyékában apró, barátságos, fehérre meszelt, piros cseréptetejű házak húzódtak meg, fénylő ablakaikkal. A tisztaság, a házakra felfutó szőlővenyigék és az árnyat adó lomb egyaránt német kolonisták lakásairól árulkodtak.

Ekkor a kolónia közelébe értek. Az úton, amely idefent a dombháton a szomszédos kolónia felé vezetett, német szekereket előztek meg, amelyek erőteljes lovak által húzva fáradtságosan

küzdötték előre magukat a még nem egészen felszáradt úton. Néhány öszvérrel is találkoztak, keresztbevetett zsákkal a hátukon, annak tetején pedig félreismerhetetlen német fiatalok üldögéltek.

Útközben keskeny erdőirtásokra is bukkantak, amelyeket Günter vágatott az erdőn át a földmérések során, és most az egyik ilyet követték, így nemcsak a széttaposott utat kerülhették el, hanem jó darabot le is vághattak a kolónia felé.

Az irtáson persze egymás mögött kellett haladniuk, rövidesen azonban újra egy szélesebb útra értek, és itt Felix megállította a lovát, és hátranézett.

– Ördög és pokol – mondta – tényleg azt hiszem, hogy eltévedtünk, hiszen ez az út nem vezethet a kolónia felé!

– Még, hogy egy földmérő eltévedne? – nevetett fel Günter. – Az tényleg jó vicc! Nem ismered meg ezt a helyet? Mindjárt ott szemben van annak a fura embernek, a Meiernek a farmja, aki úgy eltemetkezett a házában, mint egy remete, és mintapéldánya lehetne egy vakondnak.

– Tényleg, most már emlékszem, hogy hol vagyunk. De mondd csak, sohasem jártál nála?

– A Meiernél? Én sohasem, jóllehet a területét felmértem, ő azonban egyetlen alkalommal sem jött ki, hogy megnézzé a saját területének határait, nekem pedig sem időm, sem kedvem nem volt rá, hogy betolakodjak hozzá...

Günter elnémult, és felfelé nézett az úton, amely az említett ház felé vezetett. Felix is arrafelé fordult a fejével, sőt, még az állatok is hegyezni kezdték a füleiket, abba az irányba nézve, mert egyre hangosabb lódobogás vált hallhatóvá, és a következő pillanatban felbukkant egy lovas nélküli ló, akit közvetlenül a közelében egy másik követett kengyel nélkül, rajta egy görcsösen kapaszkodó lovassal, és mint a szélvész, úgy húztak el mellettük. Alig maradt idejük félrehúzódni előlük.

– Két megbokrosodott ló – kiáltotta Günter, aki alig tudta visszatartani a saját lovát, hogy ne kövesse őket. – Nyugi öregem, nem kell minden ostobaságot követned! – nyugtatgatta az állatot.

– Ez a Baulen fiú volt – mondta Felix, anélkül, hogy tovább figyelt volna a barátjára. – És ott még egy ló közeledik, a hátán egy hölgygel! – És miközben még beszélt, leugrott a nyeregből, lovát teljesen magára hagyva.

– Igaza volt. Előre elnyúló fejjel és prűszkölő orrlyukakkal a szürke vágatott feléjük, társait követve, és lobogó hajjal, márvány fehér, de a rémület legcsekélyebb jelét sem mutató arccal Helene ült a hátán, a nyeregbe kapaszkodva, miközben az elszakadt gyeplő egyik vége a ló nyakát korbácsolta.

– Vigyázz Felix! – kiáltotta Günter, aki aggodalommal vette észre, hogy barátja a felé száguldó ló elé ugrik. – Nem tudod megállítani!

Felix ezt azonban nem hallotta meg. Az út keskeny volt ezen a helyen, mert a bozót mindkét oldalon beszűkítette néhány kidőlt fa miatt. A megbokrosodott ló nem tudott kitérni, de amikor megpillantotta az út közepén felbukkanó ember alakját, hirtelen lassított és felágaskodott. Ugyanabban a pillanatban Felix bal kezével határozottan megragadta a zabláját, és miközben félreugrott, Helene elveszítette az egyensúlyát, és bal karjára zuhant. Az esést persze nem tudta megakadályozni, mivel a ló, akit még mindig nem eresztett el, oldalra rántotta, de a zuhanás erejét mégis tompította, így a fiatal lány nem leesett, hanem inkább lecsúszott a földre, és Felix közben igyekezett visszatartani a lovat, hogy a patájától ne sérüljön meg.

Az izgalom azonban túl sok volt Helene számára. Bármennyire is derekasan viselkedett mindeddig, hogy az elszakadt gyeplő ellenére nyeregben maradjon, most mégis egészen elkábult, és amikor Günter, aki közben szintén leszállt a lováról, odaugrott, hogy a lehetőségek szerint segítsen, a lány ájultan feküdt az úton.

Mindez persze néhány másodperc alatt történt, és miközben Felix még a nem egykönnyen megnyugtatható lóval volt

elfoglalva, hogy ne legyen útban, Günter felemelte az ájult lányt, és a karjaiban tartotta.

– És most hogyan tovább? – kiáltotta félig zavarban, félig nevetve. – Mondhatom pompás helyzet, két nőtlen férfi számára! Mihez kezdünk most az ájultunkkal? – hiszen nem hagyhatjuk itt magára!

A szürke végre kezdett megnyugodni, bár még mindig horkantott, és ide-oda csapkodta a fejét, a veszély azonban elmúlt, és a ló rájött, hogy ismét uralkodnak felette. Felix nyugodtan közelebb vezette, és így szólt:

– Hiszen a Meier háza itt van a túloldalon, amint említetted, látom is a kerítésének sarkaiban álló piniákat. Vidd oda az ifjú hölgyet, közben én rendbe hozom a ló gyeplőjét. A házban hölgyek is vannak, akik segíthetnek rajta, és később, ha összeszedte magát, visszatérhet a kolóniába.

– De azok nem fognak beengedni engem.

– Kopogtassál csak a kapun, egy ilyen baleset esetén az öreg emberkerülő nem tarthatja zárva a házát!

És anélkül, hogy tovább törődött volna az ájulttal, még csak rá sem nézett, és még mindig megragadva tartva a szürke zabláját, odalépett Günter lovához, akinek gyeplőjét lovasa egy ághoz kötötte. Jobb kezével kioldotta a szürke nyakához rögzített lasszót, és átfűzte a zabla gyűrűjén.

Günter eközben, mivel jobb ötlete nem volt, szép terhével elindult Meier tanyája felé. A kertkapuhoz érve hangokat hallott a kertből, és lábával megzörgetve a kaput, kérte, hogy nyissák ki, mert egy ájult hölgyet tart a karjában, aki segítségre szorul. Először nem válaszolt senki, de ismételt kérésére belülről egy hölgy válaszolt: – Rögtön jövök. – A reteszt félretolták, a kapu kinyílt, és Günter a következő pillanatban Könnert és Eliset látta maga előtt.

Felix gróf eközben anélkül, hogy tovább törődött volna vele, mi történt a fiatal hölgygel, a szürkét a lasszóval egy fiatal

pálmához kötötte, ismét rögzítette a zablát, legalább is annyira, hogy kitarson, míg leérnek vele, majd gyalog elindult a kolónia felé, mivel a saját lova utána rohant a többieknek.

Jó negyedórával azt követően, hogy elhagyta a helyszínt, ugyanonnan, amerről korábban a lovak érkeztek, egy siralmas állapotban lévő alak bicegett lefelé az úton. Von Pulteleben úr volt, vérző arcán néhány sebbel, amit tüskék vagy kövek okozhattak, kabátja szennyezett volt és szakadozott, és testének súlyát csak a jobb lábára merete rábízni.

Egy pillanatra megállt, amikor arra a helyre ért, ahol a szürke ki volt kötve, és megrázta a fejét. Nem igazán talált rá magyarázatot, hogyan került ide a ló, és hová lett szépséges lovasa, de nem is volt olyan hangulatban, hogy vélekedésekkel tartsa fel magát, mert jelenlegi állapotában úgysem tudott volna senkinek sem segítséget felkínálni, ehhez túl szakadtan nézett ki. Felsóhajtva végignézett ruházatán, aztán igen borús hangulatban folytatta útját a kolónia felé.

A fogadás

Könnernnek nyugtalan éjszakája volt. Nem azért, mintha Sarno figyelmeztetése kétségeket keltett volna benne, vagy megingatta volna elhatározásában, de az izgatottság, hogy a következő reggelen eldőlhet a sorsa, nem hagyta elaludni. Csak reggel felé csukódtak le fáradt szemei, hogy bolondos és kalandos álmoknak adjon teret. Napfelkeltevel már ismét ébren volt, és alig bírta kívánni azt az időt, amikor végre láthatja Eliset és beszélhet vele, mert ezen a napon, ez szilárd elhatározása volt, nem hagyja magát elutasítani az öreg által, történjen bármi, aminek történnie kell.

Tíz óra előtt azonban semmi esetre sem mehetett hozzájuk, még ez is túl korainak tűnt számára, de türelmetlenségét már képtelen volt elviselni, és amikor tizet ütött az óra, felpattant

korábban már felnyergelt lovára, és útnak indult Meier tanyája felé.

Közvetlenül a kolónia előtt kis lovascsapat előzte meg, akik ugyanabba az irányba tartottak, és az elbűvölő ifjú hölgy miatt, aki a csapat élén haladt, fel is ismerte a társaságot. Ezen a reggelen nem volt olyan hangulatban, hogy újabb ismeretséget kössön, ezért lovát megállítva üdvözölte a három lovas, és utat engedett nekik, akik aztán rövidesen el is tűntek a következő domb aljáig tartó bokrok között.

Mivel a három lovas ugyanabba az irányba tartott, mint ő maga, ezért nem igyekezett, mert el akarta kerülni, hogy ismét találkozzanak, és a lovát csak akkor engedte szabadabban ügetni, amikor már közeledett a tanyához. Közelébe érve, egy keskeny, tehenek által kitaposott ösvény mellett kissé beljebb az úttól kikötötte, és innen gyalog folytatta útját.

És hogy elkezdett ekkor verni a szíve! Mintha valami bűncselekményt követett volna el, és minden pillanatban attól tartana, hogy felismerik. Így osont tovább az úton, és félénken nézett fel-alá, hogy nem jön-e valaki, aki megzavarhatná. És szívében ezzel az aggodalommal lépjen az öregember elé, és kérje meg a lánya kezét? Nem volt mersze hozzá. Kétszer ért oda a kapuhoz, és emelte fel a karját, és kétszer osont vissza a bokrok közé, hogy ismét összeszedje magát, és átgondolja, mit is mondjon Elise apjának.

Második alkalommal a sövény közelébe ért, amely körülzárta a kertet, ahol azon a bizonyos reggelen Elise citerázását hallgatta, és végül bedobta neki a két erdei tyúkot. Ekkor azt fontolgatta, hogy az azóta eltelt hosszú idő alatt egyetlen alkalommal sem látta viszont, és tulajdonképpen egyetlen komoly oka sem volt rá azt feltételezni, hogy a lány kedveli őt, így az egész lánykérés félig meddig örültségnek tűnt számára, és már ott tartott, hogy fel is adja az egészet.

Hiszen mit is tudhat róla a lány? Mit tudhat róla, ami feljogosítja őt, hogy megkérje a kezét? És ha éppenséggel az

arcába nevet, azt mondva neki, hogy... És ekkor ismét meghallotta a citra lány hangját, és az Ő hangja kísérte. Mit énekelt vagy játszott, már fel sem fogta. Úrrá lett rajta az első forró szerelem szenvedélye, és alig tudatában annak, mit is cselekszik, a következő pillanatban már kapaszkodott is felfelé egy a sövény melletti karcsú pálma törzsén, és megragadta a kertben álló egyik nagy fa kinyúló ágát, amely a súlya alatt meghajolt, és lassan letört, és néhány másodperc elteltével ott állt a kertben, alig ötven lépésnyire attól a helytől, ahol Elise hangszerével egy széles koronájú mandulafa árnyékában üldögélt.

A fiatal lány azonban hallotta a reccsenést és az ágak zizzenését, és fejével arrafelé fordult. Rémülten ugrott fel, amikor meglátta egy idegen alakját, aki tehát erőszakkal tört be kertjükbe. Ez azonban csak egy pillanatig tartott, mert rögtön felismerte a behatólót, és reszketve állt fel kis asztalkája mellett, amikor Könnern szapora léptekkel közeledett hozzá, és tiszteletteljes köszönéssel megállt előtte.

– Kisasszonyom – szólította meg, félig-meddig még mindig zavarban, de most már azzal a szilárd elhatározással, hogy amibe belekezdett, annak a végére is jár –, mindenek előtt ezerszer is bocsánatot kell kérnem, hogy ily módon tolakodtam az ön közelébe, de én már teljesen menthetetlen vagyok. Feltétlenül beszélnem kellett magával, és mivel az ön apja, isten tudja, mi oka lehet rá, de makacsul megtagadta, hogy az ön közelébe engedjen, végül kétségbeesett módszerhez folyamodtam, és most itt vagyok.

– Nem is tudom – suttopta szégyenlős zavarában Elise, miközben arcát és nyakát bíborszínű pír öntötte el, ami tovább fokozta báját – valóban nem tudom, hogy apám miért... Kérem, bocsássa meg neki, nagyon beteges, és az utóbbi időben annyira szenvedett, hogy bátortalanul visszahúzódott mindentől, még a legkedvesebb emberektől is.

– Nem haragszom rá, kedves kisasszony – mondta Könnern szívélyesen. – Hiszen milyen jogom is lenne ahhoz, hogy olyasvalamit követeljek meg tőle, amit minden más embernek is megtagad, azt, hogy belépjenek a házába. De én most mégis itt

vagyok – fűzte még hozzá halkan és vonakodva, miközben ő is enyhén elpirult. – Ennek ellenére megtörtem a varázst, amely rátelepedett erre a helyre, és bár lehet, hogy illetlenséget követtem el, de képtelen voltam uralkodni magamon, Elise – folytatta szenvedélyes hangon. – Beszélnem kellett önnel, meg kellett mondanom, hogy azóta, amikor első ízben megláttam, és beszélgettünk, csak egyetlen gondolat ragadott magával éjjel-nappal. El kellett mondanom, hogy az életemet képtelen vagyok elképzelni öntől távol, és eljövendő sorsomra vonatkozó döntést az ön ajkairól szeretném hallani.

– Könnern úr! – szólalt meg Elise rémülten, és pillanatokon belül minden csepp vér elillant arcvonásairól.

– Igaza van – mondta Könnern, elhárító hangon. – Merész lépés volt tőlem, egy olyan lépés, amivel ilyen körülmények között aligha lehetett sikerre számítani. És most, amikor itt állok ön előtt, és már késő, hogy visszavonjam, magam is teljes súlyával érzem, mennyire helytelen volt. De biztosíthatom, Elise, hogy nem teljesen könnyelműen tettem. Előtte teljesen világos volt számomra, hogy ami engem illet, vállalom a felelősséget, és magammal viszem önt a szülői házból. Társadalmi helyzetem tiszteletre méltó és rendezett. Vagyonom elég arra, hogy gondtalanul nézzek a jövőbe, akkor is, ha már nem fogok elég erőt érezni ahhoz, hogy művészetemmel tartsam fenn magam. Mindezek azonban olyan tulajdonságok, amelyek csak az egzisztenciát érintik, és nem a szívemet. Azt sem gondoltam végig, hogy ön még egyáltalán nem is ismer engem, így annyi bizalommal sem lehet irántam, hogy vajon őszintén és hűen gondolom-e azt, amit szavaimmal kifejeztem.

Elise alig lélegzett. Tekintete, amivel kezdetben szégyenlősen nézett rá, most már megint a földet kereste, és bár ajkai olykor megremebentek, mintha válaszolni akarna valamit, ámde egyetlen hang sem hagyta el azokat. Ekkor Könnern is elhallgatott, és mindketten kínos csendben álltak egymással szemben. Könnern némi szünet után halkan megszólalt:

Igaza van, Elise. Az ostoba kérdés nem tarthat igényt válaszra. Engedje meg, hogy távozzak, és egyetlen emlékként magammal vigyem a szívemben kedves képét a távoli, sivár világba. Tiszta lelkemből csak arra kérem, ne haragudjon rám. Felejtse el, hogy könnyelműen és megfontolatlanul cselekedtem, és gondoljon rá, hogy mostantól csak egy magányos, szegény vándor leszek, aki nyugtalanul járja tovább a világot, mint már régen teszi, mert sehol sem talál nyugalmat magának. Isten önnel, Elise, többé már nem fogom zavarni. Isten áldása legyen önnel!

Ezekkel a szavakkal megragadta a kezét, amit a lány akaratlanul átengedett neki, és bensőségesen megcsókolta. Aztán elengedte, és gyorsan elfordult, hogy elhagyja a kertet.

– Könnern – szólalt meg Elise reszkető hangon –, ne menjen el így!

– Elise, hát remélhetem, hogy nem haragszik rám? – kérlelte a fiatalember, aki meghallván a hangot, gyorsan visszafordult.

– Még, hogy haragudnék? – suttogta a fiatal lány, fejét szomorúan lehajtva. – Haragudnék? – ismételte meg –, amikor évek hosszú sora óta első ízben hallottam baráti szavakat? Menjen, Könnern, menjen vissza a saját világába, amelyet én nem ismerek, és sohasem ismerhetek meg, de vigye magával azt az emléket, hogy egy boldogtalan számára kedves vigaszt nyújtott, hogy egy pillanatra boldogságot teremtett a számára, ami bármennyire is rövid volt, még hosszú évekre kedves emlék marad. Menjen Könnern, apám sohasem fogja megengedni, hogy elváljak tőle, nélkülem képtelen lenne élni, de gondoljon olykor barátsággal arra a szegény lányra, aki...

Könnern nem bírta tovább. Ujjongó szívvel hallgatta a kedves lány szavait, már nem is gondolt az akadályokra, amelyek elválasztják őket, és gyorsan visszatérve hozzá ujjongva felkiáltott:

– Elise, drága Elise, – hát kedvelsz engem? Nem haragudtál meg a szemtelen idegenre, aki a szíved közelébe merészelt férközni? Remélhetem, hogy az enyém leszel? Ó, hiszen akkor

már minden rendben van, akkor már nyert ügyem van, mert apád meg fogja engedni, hogy az enyém legyél, meg kell engednie! Ó, bár csak el tudnám mondani neked, hogy mennyire szeretlek, mennyire veled voltak vágyaim, minden gondolatom és törekvésem a hosszú idő alatt, amióta nem láthattalak, és nem beszélhattünk. Nézz rám, Elise, ó, hadd olvassam ki kedves, hűséges szemeidből, mindazt, amit szívélyes szavaiddal mondtál! Engedd, hogy meglegljem bennük annak igazolását, hogy már nem vagyok magányos ezen a világon, és végre egy olyan szívre találtam, aki velem akar tartani az élet örömeiben és szenvedéseiben, gondjaiban és boldogságaiban.

Elise reá emelte könnyes szemeit, és mélyen felsóhajtva fejével a keblére borult.

– Sajnos nem lehet, én nem lehetek boldog. Nekem nem szabad boldognak lennem.

– De az lesz! Ezzel a csókkal a mennyasszonyom lesz, és hagyjon el engem az Isten utolsó órámban, ha valaha elválnék tőled! Bízzál bennem! Sorsod tedd nyugodtan a kezembe, és ha vár ránk még valami megpróbáltatás, ne bátorlanoadjál el! Legyen az bármi, le fogjuk küzdeni, és úgy, ahogyan reád bízom az életem, legyél biztos benne, hogy eljövendő boldogságod jó, és hűséges kezekbe kerül.

– És ha apám elválaszt bennünket?

– Nem fog! Ezt nem teheti meg, szívecském – mondta Könnern, újból és újból megcsókolva homlokát, mert arcát a lány még mindig a keblébe temette. – Gyermekének boldogságában a sajátját is meg fogja találni. El fogja felejtetni, amit a világ ellene elkövetett, és visszanyerheti azt az életet is, amelyről eddig majdnem teljesen lemondott. Még mindig aggódsz?

– Ha velem vagy, akkor nem – suttozta a lány. – Itt a kebleden nagyon jól érzem magam. Ó, bárcsak így halhatnék meg! De ha tovább gondolok, ha arra kell gondolnom, hogy egy rossz sors ismét elválaszthat bennünket... Ó, kérlek, ne hagyj magamra – kérlelte, szenvedélyesen átkarolva őt. Többé ne hagyj

magamra, mert csak most, csak ebben a pillanatban érzem, mi hiányzott nekem egész életemben. A szerelem, szerelem, szerelem!

Enyhítő könnyek áradata könnyített a szívéen, és reszketve, sírva, hosszasan simult Könnern karjai közé. Végül határozott mozdulattal elvált tőle, és könnyeit törölgetve, kedves, fájdalmas mosollyal tekintve fel reá, így szólt:

– Micsoda gyerek vagyok, hogy első boldogságomban sírva fakadok, de mégis, a Mindenható a tanúja odafent, milyen keserű szívvel viselném el, ha a sors ismét elszakítana bennünket. Ó, Bernard, ugye soha többé nem fogsz elfelejtetni?

– Soha! Sohasem történhet meg sem az egyik, sem a másik – kiáltotta szenvedélyesen a fiatalember. De most üzzed el a lelkedből a borús gondolatokat, drága gyermek, vagy pedig – folytatta halkan suttogva és mosolyogva – emlékeztesselek arra, hogy megtaláltad a két erdei tyúkot, amit bedobtam neked?

Elise elpiruló arcát ismét a keblébe rejtette.

– Mennyire megijesztettél engem akkor!

– És tudtad, hogy ki volt a tettes?

Nem válaszolt, de Bernard érezte, amint csendben bólint a fejével, és makacsul ellenáll annak, hogy arcát az övéhez emelje.

– Tudtad, hogy mit jelent? – suttogta olyan halkan, hogy a lány alig értette meg szavait, de ő ismét bólintott, és még szorosabban hozzá simult. Ó, boldogság órája, amikor két szív egymásra talál és megértik egymást, és őszinte boldogság lesz úrrá rajtuk, hogy egyesüljenek! Mit is érdekelt most már a lányt a külvilág, az elkövetkezendő órák gondjai és veszélyei? Könnern bátor szíve könnyedén átsegítette rajta, és Elise túl boldog volt ahhoz, hogy ne feledkezzen meg a gondokról.

Könnern ekkor szerelmét a mandulafa alatti kis padhoz vezette, ahol a citerás asztalka állt, és kéz a kézben, egymás

szemébe nézve foglalt helyet a két fiatal, és égi boldogságban úszva cseverészni kezdtek egymással.

Ekkor a ház felől kis kürt hangja szólalt meg, mire Elise rémülten felugrott. Reggelihez hívták, és vissza kellett vonulnia a kertből.

– Anyám hív – mondta aggódva. – Nem maradhatok tovább, és istenem, már így is elkéstem. Apám ilyenkor már kint van a kertben, és ha meglát téged...

– Csak nem félsz, Elise? Mellettem félnél? – mondta Könnern szívélyesen. – Hát elkövettünk valamit is, ami miatt szégyellnünk kellene magunkat a szüleid előtt? Nyíltan szeretnék elébük lépni, most, ebben a pillanatban. Nem titokban szeretnék a gyermekükhöz lopakodni, hogy ellopjam a szerelmét, mint olyasmit, amihez nincs semmi közöm! Becsülettel érdemeltem ki magamnak, és becsülettel szeretném megőrizni, mint legdrágább kincsemet.

– De az apám...

– Előbb-utóbb úgyis meg kellene tudnia, hogy egy életre egymáshoz akarunk tartozni, akkor miért kellene még egy ideig rettegésben és gondban élnünk, amikor boldogságban is élhetnénk? Hidd el nekem, édes szívem, apád messze nem olyan rossz, mint amilyennek képzeled. Egykor ő is őszinte szeretettel hódította meg anyádat, és arra az időre kell majd gondolnia, amikor elé lépek. Ezen kívül teljesen önállóan élek a világban, és Sarno direktor, aki pontosan ismeri a családomat, tanúsíthatja, hogy apádnak nem kell aggódnia leánya jövőjéért. Még mindig attól tartasz, megtagadja, hogy az enyém legyél?

– Igen – suttopta Elise, miközben ismét elsápadt. – Te még nem ismered az apámat.

– És anyád?

Elise tétozva állt előtte, tekintetét a földre szegezve. Végül hűséges szemeivel felnézett rá, majd megható tekintettel és szeretettel így szólt:

– Akkor hát menjél, Bernard, beszélj vele! Én teljesen megbízok benned. Éppúgy, ahogyan a szívem most már teljesen a tiéd, hagyom magam vezetni, a te szíved által. Úgy érzem, igazad van. Nem lehetnek titkaink a szüleim előtt. Nekem legalább is nem, mindazok után, amit értem tettek. Menj oda hozzájuk, és azt kívánom, Isten irányítsa apámat, hogy ne zavarja meg gyermeke boldogságát, amikor első ízben teszi kezébe a sorsát. De még valami, Bernard – folytatta, amikor az indulni akart vele a ház felé. – Bármilyen legyen is apám döntése, nem lehetek, és nem is tudok engedetlen lenni, még akkor sem, ha a szívem szakad meg tőle.

– Elise!

– Ígérem, hűséges leszek hozzád – mondta a lány. – Kezeimet soha sem fogom másik férfi kezébe tenni, de ha apám arra kényszerít, hogy maradjak mellette, akkor maradni fogok, bármi is történjék velem.

– Úgy legyen – mondta Könnern rövid, kínos szünet után. Amennyire könnyedén indultam erre a döntő lépésre, amikor már biztos voltam szerelmedben, annyira nehezen megyek most tovább, mert attól kell félnem, hogy ismét elveszítelek, pont akkor, amikor már azt hihettem, hogy örökre az enyém leszel. Előbbi kérésed nem tudom, és nem is akarom elutasítani, mert érzem, hogy nem kényszeríthetlek, ha későbbi időkre nem akarom lerombolni lelki békédet. Csak a boldogságodat akarom, és hogy tényleg csak ezt akarom, most be is bizonyíthatom.

– Ó, Bernard, a boldogságot csak melletted találhatom meg – mondta a lány szomorúan, és ha elmennél, mégiscsak vége lenne, de ennek ellenére köszönöm neked, tiszta szívből köszönöm a szerelmedet, amit most még erősebben bizonyítottál, mint korábban, de most induljunk apámhoz, hogy együtt mondjuk el neki kérésünket!

Egy ideje a kerten kívülről vad lódobogásokat és hangokat hallottak, de jobban el voltak foglalva magukkal, mintsem, hogy felfigyeltek volna rá. Most megint megismétlődtek a zajok, mire

megálltak, és hallgatózni kezdtek. Könnern a saját lovára gondolt, esetleg talán elszabadulhatott, de emlékezett rá, hogy gondosan kikötötte. Talán részeg kolonisták lehettek, akik a város felé száguldottak. Mit is törődtek volna velük. Egymás mellett lassan haladtak a ház felé a kavicsos úton a sövény mellett, Könnern jobb karjával átkarolva kedvese vállát. Alig értek azonban a szabadba vezető kapu közelébe, amit mindig gondosan bereteszelve tartottak, amikor hevesen megzörgettek, és kívülről egy hang, ami Könnern számára ismerősnek tűnt, bebocsátást kért.

– Mi történhetett? – mondta Elise, aggódva ragadva meg Bernard karját. – Nem szabad kinyitnunk.

– Szerencsétlenség történhetett! – kiáltotta Könnern. – Nem kellene utána néznünk?

– Szerencsétlenség? – ismételte meg rémülten a fiatal lány.

– Egy ájultat tartok a karomban! – kiáltotta Günter hangosan.
– Azt akarják, hogy itt haljon meg az úton?

– Egy ájultat? Rögtön, rögtön – kiáltott vissza Elise, félredobva minden rémületét. – Nem tagadhatjuk meg a segítséget! – És ezzel a kapuhoz ugorva félretolta a két nagy reteszt. Könnern kinyitotta a zárat, aminek kifelé nem volt kilincse, és csodálkozva látta meg barátját, terhével a karjában.

– Günter! – kiáltotta meglepetten. – Maga itt, és egy hölgygel a karjában?

– Azt hiszem, ugyanezt a kérdést én is feltehetném, Könnern – nevetett fel a barátja –, ha most ráérnénk, hogy társalogjunk, de a karjaim már kezdenek elzsibbadni. Kisasszonykám, megkérhetném, hogy vegyék át ezt a szegény hölgyet?

– Ó, a ház itt van mindjárt néhány lépésnyire – kiáltotta Elise, aki összekulcsolt kezekkel állt a sápadt idegen előtt. – Ó, ez a csodaszép, szerencsétlen gyermek. Jöjjön csak gyorsan velem, odabent minden megvan, amivel segíteni lehet rajta. – És szapora léptekkel igyekezett előttük a ház felé. Könnern közben, hogy

könnyítsen barátja terhén, karjába vette az öntudatlan lány felsőtestét, így gyorsan követni tudták Eliset. Útközben Günter néhány szóval elmondta, mi történt odakint a kert előtt.

Ekkor odaértek a házhoz, és néhány lépcsőn felmentek az alsó kerti pavilonhoz. Elise néhány futólagos szavai alapján anyja már értesült a balesetről, és szobájába ment, hogy repülősöt hozzon magával. A bejáratnál Elise várt rá, a két barát pedig az ájultat lefektette az ajtóval szemben álló szófára.

Günter valamelyest rendbe szedte az ájult ruházatát, és éppen megpróbálta felültetni, amikor balról nyílt egy ajtó, és Meier lépett be rajta, sietve.

– Itt meg mi történik? – kiáltotta felháborodva. – Mi történt? Mi ez a lárma? – Határozottan Günter szemébe nézett, és elcsodálkozott a reá tapadó tekintet miatt. Könnern, aki éppen elnézést akart kérni tőle, meglepetten vette észre, hogy az öregember visszahőköl, mintha kísértetet látna.

Még így álltak egymással szemben, miközben Elise az ájulttal volt elfoglalva, és megpróbálta kibontani a ruháját, amikor nyílt a másik ajtó, és Elise anyja lépett be rajta kis üvegcsével a kezében, és éppen csak egy pillantást vetett a két férfire, mire megremegő kezéből kiejtette a kis palackot.

– Anyám, drága mama – kiáltott fel Elise, odaugorva hozzá –, semmi különös, csak egy kis ájulás. Már éppen kezdi kinyitni a szemét.

– Sellbach úr! – szólalt meg ekkor Günter nyugodt, rideg hangon. – Fogalmam sem volt róla, hogy már hosszabb ideje közeli szomszédok vagyunk, és nem tudom eléggé megköszönni a véletlennek, ami most összehozott itt bennünket.

Az öregember úgy állt ott, mint aki kővé dermedt. Ajkai szétnyíltak, de egy szót sem szólt. Szemei, amelyek előtt ma nem viselte a kék szemüveget, mintha ki akartak volna ugrani üregeikből, két karját pedig védekezve tartotta maga elé.

– Magához tér! – kiáltotta Elise, aki felkapta a kis, felé gördülő üveget, és a beteg felé tartotta. Hála istennek! Nyugodjatok meg, drága mama, és papa! – És miközben beszélt, apja felé fordult, de aztán felkiáltott, amikor észrevette, hogy az milyen állapotban van, amint ott áll az idegennel szemben.

– Papa! – kiáltotta. – Drága papa, az isten szerelmére, mi történt? – Szélesebesen odaugrott hozzá, és karjaival átkarolta őt. Csak az érintés törte meg a varázslatot, amelynek hatása alatt az öreg volt. Ó, istenem – sóhajtott fel. Végre, végre! – És ekkor a földre rogyott volna, ha a lánya nem tartja karjaiban, és nem vezeti oda a legközelebbi székhez. ahová megtörtén lerogyott.

– Az isten szerelmére, mi történik itt? – kiáltotta Könnern, megragadva barátja karját. – Micsoda titok lappang közöttetek?

– Most sem a hely, sem a körülmény nem megfelelő ahhoz, hogy ezt megmagyarázzam – mondta határozottan Günter. A kisasszony kezd magához térni, és semmi szükség sincs rá, hogy őt is beavassuk. Kérje meg az ifjú hölgyet, hogy kísérje a szobájába az idegent, míg teljesen rendbe nem jön, és el tudja hagyni a házat. Odakint várakozni fogunk rá, hogy biztonságosan hazakísérjük.

– De nem értem az egészet!

– Tegye, amit mondtam. A többről majd később.

– De hogyan hagyhatnánk itt a családot ebben az állapotban?

– Nagyobb szívességet nem is tehetnénk nekik. Kövessen engem Könnern ezúttal, ha más szándéka nincsen!

Helene erőteljes természete közben teljes mértékben leküzdötte pillanatnyi gyengeségét. Lehetséges, hogy zuhanás közben esetleg beverte a fejét, amitől elkábult, de most felült, és csodálkozva nézegette környezetét. Günter, aki úgy tűnt, hogy pillanatnyilag mindenki helyett gondolkodik, kihasználta a kedvező pillanatot, odalépett hozzá, karját nyújtva neki.

– Örvendezve látom, grófkisasszony, hogy magához tért. Engedje meg, hogy kikísérem a friss levegőre, az többet fog használni önnek, mit a világ bármely orvossága. – Aztán halkan még hozzáfűzte: – Az idős emberek magukon kívül vannak az ön ájulásától, amit sokkal veszélyesebbnek tartottak, mint amilyen valójában volt. Mutatkozzon erősnek, hogy megnyugtassuk őket!

– Már jól érzem magam – mondta a fiatal lány –, csak arra vagyok képtelen rájönni, hogy hol vagyok, és hogyan kerültem ide.

– Útközben majd elmesélem önnek, hogy mi történt – mondta nevetve Günter, a lány karját minden további nélkül saját karjába vonva. – Könnern, tegye meg nekem azt szívességet, hogy odakint utána néz a lónak, nehogy újabb baleset történjen. Aztán nyugodtan visszajöhet, ha úgy gondolja – súgta még hozzá.

Könnern egészen kábult volt. Azt felismerte, hogy valami rendkívüli, valami rettenetes dolog történhetett itt, de képtelen volt rájönni, miről lehet szó. Ráadásul Elise anélkül, hogy továbbra is figyelt volna rá, az apjával volt elfoglalva. Mielőtt még gondolatait rendezni tudta volna, Günter, miközben jobb karján Helenet vezette, baljával megragadta őt, és magával vonszolta kifelé a szabadba úgy, hogy ellenkezni sem tudott, aztán a kerten át ki az utcára, ahol minden további nélkül becsapta maguk mögött a kaput, ezzel teljes mértékben elvágva a visszavonulás lehetőségét.

Itt azonban Helene fivére kisegítette őket abból a pillanatnyi zavarukból, hogy mit is kezdjenek a fiatal hölgyel. Amint kiléptek az útra, vágatva közeledett feléjük, hogy megkeresse a testvérét, mivel közben sikerült neki úrrá lennie a lován

Könnern persze tartott tőle, hogy a lány egyedül még nem lesz képes a nyeregben maradni, ezért arra kérte őt, hogy a lovat, aki még mindig ki volt kötve a lasszóval, engedje inkább levezetni a városba. Helene ezt nevetve elutasította.

– Az ilyesfajta kalandokhoz én hozzá vagyok szokva – mondta barátságosan. Csak egyvalami nyugtalanít: Köszönet

nélkül távoztam a családtól, akik olyan jóságosan igyekeztek segíteni rajtam, és akiket annyira megijesztettem és megzavartam.

– Én majd elnézést kérek tőlük – hárította el Günter az aggodalmát –, ön pedig később még mindig meglátogathatja őket. Most azonban jobbnak tartanám, ha minél hamarabb hazatérne, és otthon teljes mértékben kipihenné magát. Egy ilyen baleset következményeit az ember rendszerint később érzi, és ezért jobb óvatosnak lenni.

Günter érvényt szerzett akaratának. Könnern odahozta a szürkét. Egy kidőlt fa törzse megkönnyítette a felülést a nyeregbe, és a lány rövidesen ismét határozottan megragadta a gyeplőt.

Attól a pillanattól kezdve azonban, hogy az útra értek, Helene körülnézett, mintha valakit keresne, és ezt még a fivére is észrevette, aki mellette állt.

– Pulteleben barátunkat keresed? – kérdezte nevetve. Az előbb igen szomorú állapotban találkoztam vele gyalogosan. A fekete paripája gonosz módon tüskék és kövek közé dobta le a hátáról. Ha el tudja kerülni, bizonyára senkivel sem szeretne találkozni, mielőtt rendbe nem szedi magát, mert pillanatnyilag rémesen néz ki.

– Nem volt magukkal még valaki? – fordult Helene a még mindig mellette álló Günter felé anélkül, hogy tovább érdeklődött volna Pulteleben szenvedésének története iránt. Arra az úrra gondolok, aki, ha nem tévedek, a lovam elé ugrott.

– Persze – válaszolt a megkérdezett. – A saját lova azonban közben elszáguldott, ő pedig bizonyára utána ment, hogy megkeresse.

– Nagyon hálás vagyok önnek – mondta a szép fiatal lány szívélyesen.

– Nekem a legkevésbé sem érdemes – hárította el Günter mosolyogva. Én mindössze annyit tettem, hogy bevittem a házba, ami már önmagában felért egy jutalmazással.

Helene elpirult, de barátságosan válaszolt: – És remélhetem, hogy viszontláthatom még, ha itt a frissen történtek alkalmával visszautasítja köszönetem?

– Ha megengedi, holnap minden bizonnyal érdeklődni fogok önöknél, hogy a kisebb balesetnek, amint remélem, nem lett-e további hátrányos következménye az ön számára.

– És... – kezdett bele Helene, de aztán nem folytatta. Meghajolt a két barát felé, és odakiáltotta nekik: – viszontlátásra! – miközben a szürke már megérezte sarkának nyomását, és vágatni kezdett a kolónia felé. Oskar vele tartott. Günter megragadta Könnern karját, és a kezdetben még ellenkező barátját magával vonta lefelé az úton, amerre a testvérek ellovagoltak.

Sarno búcsúja

Könnern úgy követte barátját, mint aki félálomban van. Az utóbbi jelenetek olyan gyorsan követték egymást, hogy alig volt képes szétválasztani azokat, és barátja különös viselkedése még inkább hozzájárult ahhoz, hogy összezavarodjon. Most azonban nyilatkoznia kellett, hiszen érezte, hogy Elisenek pillanatnyilag segítségre van szüksége, és ezért meg akarta tudni, Günter miért ragaszkodott hozzá, hogy épp most hagyja magára.

Ezzel az elhatározással megállt, megragadta Günter karját, és megszólította: Egy lépést sem megyek tovább önnel, amíg meg nem magyarázza a viselkedését, és fel nem tárja előttem a titkot, ami összeköti önt ezzel az öregemberrel.

– Elhiszi nekem, hogy jót akartam önnek? – kérdezte Günter szívélyesen, ekkor még kitérve a kérdés megválaszolásától.

– Igen, erről meg vagyok győződve.

– Rendben van, akkor most jöjjön velem a kolóniába. Meg kell beszélünk, hogy mit lehet tenni, és míg ez meg nem történik, nem teheti be a lábát annak az embernek a házába.

– Nem tehetem be a lábam?

– Nem. De mindent meg fog tudni, azonban előbb válaszoljon meg nekem egy kérdést: Milyen kapcsolatban van azzal a fiatal lánnyal? Az isten szerelmére kérem, ne gondolja, hogy pusztán kíváncsiságból érdeklődök.

– Nem kell elnézést kérnie, én pedig nem tartom titokban őszinte tetteim – mondta Könnern elvörösödve. – Tiszta szívből szeretem Eliset. Ma reggel bevallottam neki, hogy szeretem, és biztos vagyok benne, hogy viszonszeret engem. Éppen a ház felé indultunk, hogy szülei a beleegyezését kérjük, amikor ön a kapun dörömbölni kezdett.

– Ezek szerint még nem beszélt Elise szüleivel? – kiáltott fel hirtelen Günter.

– Ne értse félre a szavaimat, Günter – válaszolta nyugodtan Könnern. Bármilyen legyen is az ön titka, a lány iránti szerelmem rendíthetetlen, és testemmel, lelkemmel hozzá tartozok.

Günter mélyen felsóhajtott, és néhány pillanatra elnémult. Végül szívélyesen megszólalt: – Válasza egyszerű, és őszinte volt, Bernard, és ezt nem is kell megbánnia. Éppoly világosan és őszintén fogok most én is elmondani mindent, de előbb menjünk vissza a lovainkhoz, és ha azonnal vissza akar menni hozzájuk, még mindig megteheti.

– És ön mit fog elmondani nekem? – kérdezte Könnern, aki ekkor barátja mellett lovát kantáron vezetve lassan lépkedett az úton. Elképzelheti, milyen nyugtalan helyzetbe kerültem az előbb átélt jelenet miatt.

– El tudom képzelni – válaszolta Günter nyugodtan. A lehető legrövidebben fogom összefoglalni, mert a történetnek csak a körvonalai érdekelhetik önt. Emlékszik még rá, hogy egy

alkalommal elmeséltem, milyen körülmények között vesztettem el Németországban a teljes vagyonomat egy bankár csődje miatt?

– Igen, még emlékszem rá.

Éppen elhatároztam, hogy megházasodok, amikor ez a súlyos csapás minden reményem romba döntötte. A mennyasszonyom szegény volt, én pedig az égvilágon semmi mással nem rendelkeztem, mint ismereteimmel, melyek azonban Európában nem tudtak felszínen tartani. Így felvettem a küzdelmet az élettel, és kivándoroltam Brazíliába, hogy itt előről kezdjek mindent. Önnek arról van tudomása, hogyan dolgoztam itt, most pedig azt tervezem, hogy az összegyűjtött kis tőkével visszatérek Németországba, és feleségül veszem azt a derék lányt, aki hűségesen várakozott rám.

– De mi köze van mindennek ahhoz az öregemberhez?

– Annak a bankárnak a csődjét – folytatta borúsan Günter – pénztárosának szökése idézte elő. Annakidején, amikor semmilyen üzlet nem volt biztonságos, a kereskedők kénytelenek voltak minden kintlévőségüket bevonni, hogy fedezni tudják kötelezettségeiket, és a pénztáros egy szép napon meglépett a pénztárral. Allítólag több mint százezer tallérral, és a legnagyobb igyekezet ellenére sem sikerült elkapni. A hitelezők közül néhányan mindent megmozgattak, hogy legalább azt kiderítsék, merre menekülhetett a vétkes, de eredménytelenül. Egy alkalommal olyan nyomra akadtunk, amely Brazíliába, sőt erre a vidékre vezetett, és egy ügynököt küldtünk ide, aki ismerte őt, hogy nyomozzon utána, de az sem ért el semmi eredményt. És a mai nap végre...

– Ma? – ismételte meg Könnern, és érezte, hogy szinte elakad a szívverése.

– Igen, ma – folytatta Günter halkán – végre találkoztam vele. Arcvonásai túl mély nyomot hagytak az emlékezetemben, mert odahaza gyakran jártam nála, és ültem asztalánál. Ő is megismert. Ön is láthatta rémületét, a büntudatát, amelytől arca úgy elsápadt, mint amennyire a haja is kifakult a mardosó lelkiismerete miatt.

Ha még további bizonyításra is szükség lett volna, azt maga a felesége nyújtotta. Ő is, aki annak idején az általános vélekedés szerint a leginkább vétkes volt férje bűnében, mert ő volt a felbujtó, felismert engem, és bár mindketten alig sejthetik, milyen nyomorulttá tettek engem annakidején, az asszony elsápadt a végső felismeréstől való félelemében, és reszketni kezdett minden porcikájában.

– Rettenetes, hiszen ez borzalmas! – sóhajtott fel Könnern, arcát kezeibe temetve. – És az én szegény, szegény Elisem!

– Nagyon sajnálom a szegény lányt – folytatta Günter halkan.
– Neki fogalma sem lehet a bűncselekményről, mert akkor ő még kisgyerek volt. Most szülei vétkének felismerése sokkal súlyosabb csapás lesz számára.

– És most mit szándékozik tenni? – kérdezte Könnern gyorsan, felnézve rá.

– Még magam sem tudom – válaszolta Günter halkan. – Olyan hirtelen történt az egész, hogy még időm sem volt rá, végiggondolni, megfontolni a dolgot. Tulajdonképpen magával is meg szerettem volna beszélni, Könnern.

– Velem?

– Pont önnel. Az öreg bűnös persze nem érdemel semmi kíméletet, hiszen annakidején számos embert tett boldogtalanná, nem csak engem, de a lány miatt...

– És akkor Elise kevésbé fogja érezni a csapást, és kevésbé lesz boldogtalan?

– Adjon nekem egy kis időt, hogy megfontoljam a dolgot – kérlete Günter, miután egy ideig némán járkált fel-alá. Adjon némi időt, hogy végiggondoljam, hogyan lehet a legjobban megoldani a helyzetet. De önnek is be kell látnia, hogy az adott pillanatban odakint felesleges volt a jelenléte. Abban a körben egy idegen csak fokozta volna a helyzet rettenetes voltát, eltekintve attól, hogy mennyire kínos lett volna Elisének is.

– De az öregek sorsának bizonytalansága most sokkal elviselhetlenebb lesz szegénykének!

– Az öregek bőségesen megérdemlik a sorsukat – mondta Günter borúsan. És a legnehezebb, ami őket érheti, még az ezredrészét sem tenné ki annak a nyomorúságnak, amit előidéztek!

Könnern mélyen felsóhajtott, és maga elé meredt. Günter a vállára tette a kezét, és így szólt:

– Szegény barátom. Mindez önt is nagyon, nagyon súlyosan érinti, hiszen nagyon erősnek, igen erősnek kell lennie, amikor megtörve látja a szerelem első virágát!

– És azt hiszi, valaha is el tudnám hagyni Eliset? – kiáltott fel Könnern, gyorsan felnézve rá. – Viselnie kell a gyermeknek szülei vétkének következményeit az ótestamentum szerint? Mi lenne vele, ha egyedül maradna a világban azzal a gondolattal, hogy még az is elhagyta őt hűtlenül, akinek teljesen odaadta gazdag szívét?

– Ezt szépen és nemesen fogalmazta meg – mondta Günter felsóhajtva. De kitenné feleségét a rosszindulatú híreszteléseknek, ha visszatérnek Németországba? Bármennyire is titokban tartaná felesége származását, egy szerencsétlen véletlen mégis elárulhatná, és ön képes lenne ilyen veszély tudatában akár egyetlen pillanatra is gondtalanul élni életét?

– És miért érdekелjen engem a tömegek véleménye – kiáltott fel Könnern dacosan –, akik mindig örömeiket lelik mások szerencsétlenségében?

– Önt talán nem, de azt hiszi, hogy a felesége el tudná viselni a társadalom megvetését, anélkül, hogy legalább szerencsétlennek vagy nyomorultnak érezné magát?

– Akkor visszatérünk Brazíliába! – kiáltotta Könnern. Ha a hazám lehetetlenné teszi számomra a boldogságot, amit élvezhetnék; akkor ahhoz sincs joga, hogy továbbra is igényt tartson ragaszkodásomra, és akkor majd az idegenben lesz az én

hazám. Egy szót sem erről többet, Günter! Tudom, hogy jót akar, és a maga módján talán igaza is van, de nekem csak fájdalmat okoz, és a szilárd elhatározásomon úgysem tud változtatni.

– Erről ennyit, kedves Könnern – mondta Günter, kezet nyújtva neki, és szívélyesen megszorongatta barátja kezét. Nagyra becsülöm a nemes szívét, és ez az óra még szorosabbá teszi a barátságunkat. Az is lehet, hogy minden jobban alakul, mint ahogyan most gondoljuk. A titokról kettőnkön kívül még senki sem tud, hiszen a grófkisasszonyt szerencsére még időben sikerült eltávolítani. Azt azonban, hogy most mi történjen, itt a nyílt utcán nem lehet megbeszélni, különben sem kell semmit elkapkodni, mi pedig nyugodtan aludjunk rá egyet. Holnap mindent megint hidegvérrel átgondolhatunk, és eldönthetjük, mi történjen. Egyébként is már a kolónia közelében vagyunk, és jobb lenne, ha felülnénk a lovainkra. Az új igazgató már megérkezett, nem igaz? Legalább is érdemes alattvalóit, néhány részeg katonát már látok is, akik most tivornyázva kószálnak a városban, és mást sem tesznek, csak bajt okoznak.

– Persze, már néhány napja itt van, sőt az is lehet, hogy Sarno ma este elhagyja a kolóniát, hogy a gőzössel felhajózzon Rio-ba. Legalább is legkésőbb a holnapi nap folyamán el fog utazni.

– Akkor haladjunk egy kicsit szaporábban – mondta Günter, megsarkantyúzva a lovát –, és vágatni kezdett az úton. Útközben körülnézett Felix után, mert nem állapodtak meg, hol fognak találkozni, és még azt sem tudta, este kihez fordulhat. Santa Clara azonban nem volt olyan nagy, hogy hosszasan kellene kutatnia utána, és biztos volt benne hogy a nap folyamán valahol rá fog találni.

Sarno-t otthon találták, szorgos csomagolás közben. Amint beléptek a szobájába, Günter felé fordult, és nevetve felkiáltott: – Nem sok hiányzott, hogy többé már ne találjon meg itten. Ördög és pokol, az elnökasszony igencsak igyekezett.

– Ha hajlandó megfogadni a tanácsomat, akkor egyáltalán ne menjen el – mondta Günter. Az elnöknek nincs igaza abban, hogy

csak úgy, minden komolyabb ok nélkül elbocsátja a szolgálatából. Maradjon itt, és küldjön engem a gőzössel Rio-ba. Garantálom, hogy ellentétes parancsot fogok visszahozni magammal.

– Köszönöm önnek, von Schwartzau úr – mondta Sarno szárazon –, de nekem semmi kedvem sincs a jelenlegi direktorral civakodni ilyen körülmények között azért a kétséges megtiszteltetésért, hogy továbbra is én legyek itt a direktor. Ezen kívül az úr egy katonai egységet is magával hozott, és kétségtelenül nem mulasztaná el, hogy erőszakkal vegye birtokba az igazgatósági épületet.

– Ezt a kockázatot azért vállalnám.

– Én nem. Ezzel az elnökkel, vagy jobban mondva a feleségével a hatalom élén, köszönöm, de nem kérem a posztot. Ha történne valami változás, akkor szívest-örömet, de a jelenlegi viszonyok között semmi esetre sem. Szilárd elhatározásom, hogy a gőzössel elutazok Rio-ba.

– Rendben van, de akkor követni fogom. Valamennyi itteni munkámat rövid időn belül befejezem, aztán majd elbeszélgetünk erről az elnökségről, aminek minden körülmények között véget kell vetni. Hajmeresztő dolgokat hallottam Santa Catharina-ban, és bizonyítékok vannak a kezemben, a sziget legtiszteltebb embereivel tanúként. Ő előttük a riói kormány nem fogja befogni a füleit.

– Nagyon hálás vagyok önnek a fáradozásaiért, de mindez mit sem fog segíteni – mondta Sarno vállát vonogatva. – Itt Brazíliában megy minden a maga slendrián módján, és csak az jut előbbre, aki nem néz bele a mocskos kezekbe. Az ilyesfajta cselszövéseknek én azonban nem vagyok a híve, és nyugodt lélekkel ismét nekilátok a földméréseimnek, amelynek során csak a munkámmal kell törődnöm, és nincsenek bosszúságok.

– De Rio-ban marad, míg odaérek?

– Öt-hat héten belül biztosan nem megyek el onnan.

– Annál jobb. Akkor minden bizonnyal találkozni fogunk. Hol fog lakni?

– A Pharoux hotelben.

– Rendben van, másra nincs is szükségem.

– És Könnern? – kérdezte Sarno, miközben mosolyogva nézett fel fiatal barátjára. – Sikeres volt? De az ördögbe is, ember, olyan melankolikusnak látszik! Remélem, nem kosarazták ki!

– Elise a feleségem lesz – mondta Könnern határozottan.

– És ehhez vág ilyen képet? – nevetett fel Sarno. – Úgy néz ki, mintha valami nagy szerencsétlenség érte volna. Látom, valami nyomja a szívét.

– Igen – válaszolta Könnern némi késedelem után. Történt valami, ami bár nem akadályozza meg a boldogságomat, csak késlelteti. Engedje meg azonban, hogy erről most még ne beszéljek!

– Kedves, drága jó barátom! – kiáltotta Sarno jóhiszeműen. – Az isten szerelmére, remélem, nem gondolja azt, hogy ki akarom faggatni?

– Mindent meg fog tudni, ennyivel tartozok önnek – válaszolta Könnern, de először saját magammal kell tisztába jönnöm. Mielőtt Rio-t elhagyná, mindenképpen találkozni fogok ott önnel, mert addigra pénzügyeim arra kényszerítenek, hogy meglátogassam a fővárost. De kire is számíthatok még Santa Clara-ban, ha mindketten elhagyják ezt a helyet?

– Akkor tehát mindannyian Rio-ban találkozunk, és most jöjjön, segítsen nekem egy kicsit csomagolni, hogy végre rendbe szedjem ezeket az átkozott ládákat és bőröndöket. Az ördög tudja, hogy jön össze ennyi cucc, ha az ember néhány évig egy helyben marad. Még szerencse, hogy von Reitschen úr, persze egy kereskedő közvetítésével, megvette a bútoraimat, különben tényleg kénytelen lennék árverést tartani.

Könnern és Günter mindketten segítettek barátjuknak holmija rendezésében, mivel a gőzös indulása aznap estére volt kitűzve, és Sarno négy óra körül kénytelen volt csónakra szállni, hogy ki tudják használni a kezdődő apályt. Egy csomó ember, éspedig a kolónia legjelesebbje is eljött még, hogy búcsút vegyenek a direktortól, és biztosítsák arról, mennyire sajnálják, hogy elhagyja őket. Aztán a csomagokat még le kellett vinni a csónakhoz, amit Jeremias vállalt magára, és kézikocsijával valódi csodát művelt.

A csónakkikötő persze nem a közelben volt, de az igazgatósági épülettől arrafelé vezető út enyhén lejtett, és az apró, de erőteljes emberke döbbenetes mennyiségű ládát és bőröndöt pakolt fel, amivel aztán szapora léptekkel, úszva az izzadságban, de végig jó hangulatban igyekezett a kitűzött cél felé.

Az utolsó fuvart a három barát együtt követte. Odalent a csónakkikötőnél valamennyi katona elnyúlva heverészett az árnyékban, és végignézték, amint „el lett küldve a régi direktor”. Egymás között nevetgéltek, és szemtelen megjegyzéseket tettek, de hármójuk közül egyik sem figyelt rájuk. A különféle csomagokat átrakták a csónakba, és Sarno csak most fordult még egyszer eddigi hűséges mindenéséhez, Jeremiashoz, aki mindeddig szerényen visszahúzódva üldögélt üres kézikocsija mellett.

– Gyere, öreg barátom – szólította meg őt. – Te vagy az utolsó, akinek még elszámolni valója van velem.

– Bárcsak ne is mondta volna, direktor úr – válaszolta Jeremias, könnyes szemekkel. Az ördög vigye, inkább az a másik lett volna, akinek le kellett volna cipelnem a holmiját. Ujjé, micsoda szórakozással tettem volna, de az Isten verjen meg, ha egyetlen vidám órája lesz itt a kolóniában! Most itt van, de legközelebb akkor lesz boldog, amikor hátat fordít ennek a helynek!

– Csak ne kövess el semmi ostobaságot! – figyelmeztette őt Sarno, és ne adj indokolt okot az úrnak arra, hogy

megvádolhasson. Csak saját magad hibáztathatod, ha pokollá teszi az életed.

– Igen, de...

– Jól van, Jeremias, itt egy kis jutalom az utolsó hónapi, és mai munkádért...

– De direktor úr! – kiáltott fel Jeremias rendesen megrémülve, amikor Sarno egy marék milreist dobott a kalapjába. – Ennyit el sem fogadhatok, hiszen az utóbbi hónapban meglehetősen lusta voltam, ennyi pénz égetné a lelkem!

– Akkor vedd büntetésnek – mosolyodott el Sarno –, és agyó, kedves barátaim, akik az utolsó pillanatig kitartottatok mellett. Agyó Könnern, agyó Schwartzau, viszontlátásra Rio-ban! – és a csónakba ugorva jelt adott, hogy lökjék el magukat a parttól. Az evezők a helyükre kerültek, és a pompásan megépített csónak orra eltávolodott a parttól, és miközben még egy barátságos „minden jót” kiáltottak egymásnak, a kis jármű elindult a gőzös felé.

Őket azonban egy másik kisebb csónak követte, melyben négy katona evezett, és azt a parancsot kapták, hogy ügyeljenek a távozó, eddigi direktorra. Az új direktor leveleit és táviratait vitték a gőzös fedélzetére.

Von Reitschen úr nem jelent meg, hogy elköszönjön elődjétől.

Bux és társa

Könnern és Günter egymásba karolva visszatértek Bohlos hoteljébe, ahol most laktak, Jeremias pedig üres kocsijával némi távolságra követte őket. Az ezüstérméket, amit kapott, a nadrágzsebébe süllyesztette, és időnként megtapogatta. Néha körülnézett az utcán, hogy a súlytól nem szakadt-e ki a zsebe, és a kolonisták legnagyobb öröme nem szórja-e végig az utat

milreisekkel. Útközben azonban, amikor úgy érezte, hogy nincs a közelben senki, megállt, jobb kezével valamelyest megemelte a zsebét, és csendben megjegyezte:

– Jó nehéz lett ma, így tényleg nem cipelhetem tovább, kénytelen vagyok elvinni a „bank”-ba, de vajon van rá most elég időm? Hm! A fiatal gazdánál, a grófnál le kéne csutakolni a lovakat, bizonyára jól kiizzadva értek haza, de ezzel várhatunk etetés utánig. Bohlosnál palackokat kellene mosogatnom, az is ráér holnap reggelig. A bárónál a pipákat kellene kitisztítani, de ma még szívhatja úgy is, ahogy van. Bitter asztalosnál pedig – az ördögbe is, nála keresztelő van ma, és el kéne hoznom a süteményt a péktől, erről tényleg megfeledkeztem! Na mindegy, most már úgyis későn van, és bizonyára ő maga ment el érte. Az ember persze nem gondolhat mindenre, ma különben is úgy összejött minden, mint Szodomában és Gomorában. Tehát először is a „bank”-ba megyek, hogy letétbe helyezzem a tőkét. Aztán legelőször is a lovakat kell ellátnom, utána pedig... de mit is beszélek, utána már fájront van, és holnap is lesz egy nap! És ezzel átvetve vállán a hevedert, füttyörészve nekilódult kocsijával felfelé az utcán, és elballagott vele Bohlos pajtájáig, ahol rendszerint tárolni szokta.

Justus Kernbeutel a háza előtt álldogált, és pedig most a hét közepén vasárnapi ünneplőjében, sárga gombos kék frakkban, kockás nadrágban, sárga mellényben, világoskék selyem nyakkendővel a nyakán, és egy kopottas, ámde gondosan lekefölt kalappal a fején. Hóna alatt sétapálca, csiszolt üveg gombbal a végén, és éppen azon morfondírozott, hogy egy fontos látogatást tesz, hiszen egy sétához nem kellett volna ilyen gondosan kiöltöznie.

Az utcán egy fiatalember közeledett lovon felfelé lépésben. Az ottani brazil farmerek szokásos öltözetét viselte, széles karimájú szalmakalappal a fején, és épp akkor, amikor Justus indulni akart, odakiáltott neki:

- Hé, holla, barátom, álljon csak meg egy pillanatra!
- Justus megfordult, és bevárta, míg odaér, és csak ennyit szólt hozzá: Nos?
- El akar menni itthonról? – kérdezte a fiatalember. – Akkor pont jókor jövök. Kész van a kabátom?
- Holnap – válaszolta Justus a legnagyobb lelki nyugalommal. – Már csak a gombokat kell felvarrni rá.
- Az ördögbe is, ember, azt is megtehetette volna, mielőtt elmegy! Feltétlenül szükségem van ma este arra a kabátra. Már három hete áztat vele napról napra. Ha nincs kedve dolgozni, megmondhatta volna mindjárt az elején, és nem kellene hülyíteni az embert!
- Hohó! – kiáltott fel Justus. – Csak ne ilyen előkelően, Köhler úr. Itt Brazíliában mindenki azt tesz, amihez kedve van, pláne egy művésznek nem lehet előírni, hogy mit tegyen.
- Ugyan már, még, hogy művész – kiáltotta Köhler bosszankodva. Ha a szabók is művésznek számítanak, akkor már vége mindennek!
- Megtiltom, hogy így beszéljen velem – kiáltotta Justus elvörösödve.
- Holla, csak ne civakodjatok – nevetett rájuk a közelben elhaladó Buttlich vendéglős. – Nektek németeknek össze kellene tartanotok, nem tudjátok? Ez már egy jó régi történet. – És ezzel szórakozottan maga elé fütyörészve bekanyarodott a következő mellékutcába.
- Civakodni? Hát ki civakodik itt? A vevőimet csak akkor vagyok hajlandó kiszolgálni, ha udvariasak velem. Ez a legkevesebb, amit egy művész elvárhat magának a fizetésén kívül.
- És akkor mikor kapom meg végre azt a kabátot?

– Holnap reggel minden bizonnyal, becs szóra! – kiáltotta Justus. – Ennél komolyabb kijelentést nem tehetek, hiszen már meg is esküdtem.

– És hánykor küldhetek érte?

– Amilyen korán csak akarja, akár kilenckor is.

– Rendben van, de mi van magával, Kernbeutel? Talán vendégségbe indul valahová, hogy ennyire kiöltözött? Rendesen csillog-villog, mint valami új fej.

– Hm – mosolyodott el Justus, lenézve kockás nadrágjára. Ma táncos teadélután és koncert van Zuhbelnél az új direktor megünneplésére, de legalább is abból az alkalomból, hogy megszabadultunk a régitől, és ebből az alkalomból mégis csak rendesen ki kell öltözni.

– Hm, valami jobb alkalmat is találhattak volna az ünneplésre – vélekedett a fiatalember. A régi direktor igen becsületes ember volt, és istenemre mondom, csak remélni tudom, hogy az új is olyan jól be fog válni, de nem nagyon hiszem. Egyébként, ha Zuhbelhez megy fel, akkor legalább is egy darabig ugyanarra megyünk, mert én meg Barthel farmja felé tartok.

– Akkor jöjjön közelebb! Ez az út vezet arrafelé.

– Egy kolónia helyét mérték ott fel, amit meg szeretnék nézni – mondta Köhler. – Egy patak csörgedezik át rajta, és talán egy malmot lehetne ott kialakítani. – A két férfi, Justus a ló mellett haladva együtt indult el felfelé az úton, míg egy darabig be nem értek az erdőbe, ahol Köhler balra elkanyarodott, Justus Kernbeutel pedig magányosan folytatta útját.

Egy rövid szakaszon meglehetősen meredek volt itt az emelkedő, és Justus, aki nem szerette volna, hogy megizzadjon, lassan bandukolt felfelé. A Nap egy félóránnyira még fenn volt, és Zuhbel tanyáját kényelmesen elérhette sötétedés előtt.

Amint felért az út legmagasabb pontjára, ahol jobbra egy sziklafal meredt az ég felé, megfordult, részben azért, hogy egy

kicsit kipihenje magát, másfelől egy pillantást vessen a tájra, melyet a horizontnál a tenger határolt. A városkát innen fentről nem láthatta, mert a sűrű bokrok és bozót miatt takarásban volt.

Justus egyébként semmi esetre sem volt nagy tisztelője a természeti szépségeknek, mint ahogyan gondolhatnánk. Ha néha kénytelen volt valami nagy hegyre felbandukolni, rendszerint csendben maga elé káromkodott, míg fel nem ért, de sohasem mulasztotta el, hogy megálljon minden olyan helyen, ahonnan láthatta a tengert, és pedig nem azért, mintha szerette volna, isten őrizzen, sokkal inkább azért, mert már nem kellett a tengeren lennie, és szilárd talajt érezhetett a lábai alatt.

Az egész tengeri út során ugyanis attól a pillanattól kezdve, amikor Bremerhavenben behajózott, addig a pillanatig, amikor Santa Clara torkolatába sokkal inkább, mint egy zsákkal, nem pedig, mint élő emberrel beveztek, olyan tengeri beteg volt, hogy még mind a mai napig rosszullét környékezi, ha kátrányszagot érez, ami elevenen emlékezteti a fedélzeten eltöltött időre. Amikor azonban ilyen messziről nézte a végtelen, kék vízfelületet, sőt felismerte rajta a fehér tarajú átbukó hullámokat, akkor lelkét magával ragadta valami belülről fakadó jó közérzet. Ilyenkor kezeit dörzsölgette, dobbantott a lábával, csettintett a nyelvével, és a legfurább mozdulatokat tette, hogy kifejezésre juttassa féktelen jókedvét.

Ma különösen kedvező hangulatban volt ehhez. Talán a szórakoztató est kilátása, vagy új öltözete volt ennek oka, amit felvett, hogy divatújság hiányában bemutassa Santa Clara lakói egy részének. Talán a szabadban fűjdögáló friss esti szellő, vagy néhány pohárka konyak hatása volt, amit indulás előtt fogyasztott el, de mindenesetre megállt, levette a kalapját, és a néhány mérföldnyi távolságra lévő tenger felé formálisan, tiszteletteljesen meghajolva így szólt:

– Alázattal ajánlom magam, tiszteletre méltó, hányingert keltő tenger, sósvízes pocsolya, aki úgy meglóbál bárkit, hogy végül azt sem tudja, hogy a feje, vagy a lába van-e felül. Itt vagyok hát, gyere csak ide, ha van merszed hozzá, itt hintáztassál meg ezen a

sziklán, ha képes vagy rá, és dobálj ide-oda úgy, mint egy vacak garast. Ujjé – fűzte még hozzá, grimaszt vágva a tenger felé. Ezt a grimaszt neked szántam, és mindazon ostoba népségnek, akik a hátadon himbáltatják magukat, hogy brumzíliába jöjjenek. Ó, szegény fickók hogyan tántorognak, és milyen rosszul érzik magukat, hogyan fuldokolnak és sóhajtoznak. Bárcsak láthatnám őket, hogy örömet leljek a látványukban! Éljen a szilárd talaj a lábam alatt, éljen ez a szikla is alattam! És kalapját feldobva a magasba, ő maga is nagyokat ugrott, és közben összeverdeste a lábait.

– Isten verjen meg, ha ez az alak nem saját magát dicsérgeti!
– szólalt meg hirtelen közvetlen mellette egy hang.

Justus rémülten összerezzen, mert az előbb még senkit nem vett észre a környéken, és rejtélyes borzongás futott végig a hátán, mert még most sem látott senkit a közelben, hiszen az út teljesen üres volt.

– Bux! – cikázott át hirtelen a gondolat az agyán, és hangosan elkiáltotta a nevet. – Ez nem lehet más, csak az az átkozott Bux, de hol rejtőzhet az a gazember?

Hangos, tökéletesen nyerítő nevetés volt a válasz az út menti egyik szikla felől, és amint felnézett, meglátta a hasbeszélőt odafent, aki eddigre megint olyan borús képet vágott, hogy Justus elbizonytalanodott, nem mellette a bokorban nevetette-e el magát valaki, és csak úgy hangzott, mintha odafentről érkezne a hang.

– Te meg mi a fenét művelsz odafent azon a szószéken? – kiáltott fel hozzá csodálkozva.

– Pont az ellenkezőjét annak, amit te teszel – válaszolta Bux morogva. – Csak nézegetek lefelé is, meg felfelé is, de gyere csak ide, beszédem van veled.

– Könnyű azt mondani, de hogyan jutok én fel oda? Inkább te gyere le, úgy kényelmesebb.

– Ha nincs hozzá kedved, akkor maradj ott, ahol vagy – hangzott a morogva válasz. Akkor megtartom magamnak.

– Hm – fontolgatta ekkor Justus, most már kíváncsian. – A végén még elszakítom az új nadrágot, pedig társaságba készülök.

Bux nem válaszolt neki, csak közömbösen fütyörészett a kék ég felé, és mivel Justus felfedezett egy helyet, amiről úgy vélte, hogy arrafelé kényelmesen feljuthat, némileg küszködve mászni kezdett, hiszen a durva köveken felfelé haladva zavarta a gönc, ami rajta volt, és különös aggodalommal kerülgette a tüskéket is. Egyébként, amikor útközben egyszer felfelé nézett, Buxot már nem látta sehol, és csak amint elérte azt a helyet, ahol korábban üldögélt, akkor vette észre a szikla mögött, ahol nem is láthatta az út felől felnézve. Egy kis füves folton heverészett, és úgy tűnt, nyugodtan kívárja, míg új barátja felérkezik hozzá.

– Te meg mi a fenét művelsz idefent? – kérdezte Justus, amikor odaért, közben a bal térdét dörzsölgetve, amit bevert egy sziklába. – Elég átkozott út vezetett fel ideig.

– Éppen azt fontolgatom – mondta Bux nyugodtan –, hogy felakasszam, vagy vízbe fojtsam magam, mert már annyi pénzem sincs, hogy egy töltetre való löport és egy golyót vegyek magamnak, az akasztáshoz pedig a háncs is megfelel. De azt hiszem, a vízbefúlás jobban megfelelne a természetemnek.

– És azért másztál fel ide a hegy tetejére, hogy vízbe fojtsd magad? – nevetett fel Justus –, ahol még annyi víz sincs, hogy az ember megnedvesítse az ujját, ha bankjegyeket akar számolni. Ez igazán vicces.

Bux nem válaszolt. Hátával a sziklának támaszkodott, és bal térdét két keze közé fogva borúsan nézegetett maga előtt lefelé.

– Justus egy ideig figyelte őt, majd megkérdezte: – És mi volt az, amit mondani akartál nekem?

– Most jól benne vagyok a slamasztikában – fortogott tovább Bux magában anélkül, hogy megválaszolta volna a kérdést. – Az előadásokból már nem lesz semmi. Tegnap este csak hárman néztek be, közülük ketten nem is fizettek, és tizenkettőre

lett volna szükségem, hogy meg tudjam fizetni a világítást és a lakbért. Az átkozottak kényszeríteni akarnak, hogy ne táncoltassam a gyerekeimet. Akkor meg minek nekem azok az átkozott kölykök? Éhen halni azonban mégsem akarok, a fene egye meg – és térdét eleresztve öklével belecsapott a másik kezébe. – Még akkor se, ha kényszeríteni akarnak rá.

Szemei közben vadul cikáztak, és mocskos, közönséges arcvonásai rendesen izzottak a gyűlöletről és haragtól.

– Az ördögbe is! – mondta Justus, akinek még mindig szolidabb elképzelései voltak az életről. – Ha a „művészetteddel” nem megy, akkor egy ideig próbálj meg dolgozni. Szerződj el valamelyik paraszthoz, és...

– Azért gürcöljek és bajlódjak néhány milreisért, hogy a feleségem bőgését hallhassam, és a kölykök hasát tömjem? Vigyen el az ördög, ha hajlandó vagyok erre, akkor inkább valami mással próbálkozok. Hé, szabó! – kiáltott fel hirtelen, kutakodó, ámde mégis bizonytalan tekintet vetve rá. – Olyan fickó vagy te, akiben meg lehet bízni?

– Mi van? – kérdezte Justus, csodálkozva nézve le rá.

– Úgy vélem, a helyén van-e a szíved, ha úgy hozza a sors. Te is olyan szegény vagy, mint a templom egere, akkor is, ha magadra öltötted ezt a pár tarka rongyot. Az adósságaid téged is nemsokára felzabálnak, és még mielőtt vége van az évnek, úgy elhajtanak innen... Fogd be a szád, mindenről tudok, nekem ne játszd meg magad! És mi lenne, ha egy okos húzással mindent rendbe tudnál hozni magad körül?

– Ördög és pokol! – szólalt meg erre Justus, egyre tágra nyíltabb szemekkel. – Nyögd már ki végre, mit akarsz! Tudsz talán valami helyet, ahol egy rakás arany hever? Akkor meg miért nem szerezted meg már régen magadnak?

– Mert egyedül nem megy az ember semmire – morogta Bux –, és azzal a szipirtyó feleségemmel mit sem tudok kezdeni. De nem akarok tovább titkolózni, mert tudom, nem fogsz elárulni,

különben istenemre mondom, ne feledd, elevenen tépném ki a szíved a testedből!

– De nyögöd már ki végre, mit akarsz! – kiáltotta Justus, most már tényleg rémülten.

– Figyelj ide – mondta Bux, még ezen a félreeső helyen is félénken körülnézve, nem hallja-e meg valaki. – Te is tudsz róla, hogy megérkezett az új direktor.

– Ezt minden gyerek tudja – morogta Justus. – Épp ma ünnepeljük meg.

– Arról persze fogalmad sincs, hogy egy rakás pénzt hozott magával – folytatta Bux –, hogy kifizesse a bérét azoknak, akiket a korábbi direktor alkalmazott, és utána elbocsátja őket.

– És mit segít ez rajtunk?

– Buttlichtól hallottam – folytatta Bux anélkül, hogy hagyta volna megzavarni magát –, és magam is láttam, amikor a nehéz bőröndöket cipelték felfelé. Buttlich azt is elmondta nekem, hogy a napokban nagy társasági estét rendeznek a grófnőnél, amin a direktor is részt vesz, a ház pedig odafent magára marad. Justus, elég bátor ember vagy te?

– Nem – válaszolta amaz egészen határozottan, fejét rázva. – Ilyesmihez semmiképpen sem. Vigye el az ördög az egészséget. Kezdetben egészen jól hangzik, később aztán egyszer csak rosszra fordulnak a dolgok, és akkor az ember benn ül a slamasztikában. Nem, Bux, inkább felejtsük el az egészséget!

– Gyáva alak! – mondta fogait csikorgatva a fickó. – Gondoltam is mindjárt, hogy semmire sem vagy jó.

– És ha elkapnak bennünket?

– Ha olyan hülyén csináljuk, akkor meg is érdemeljük!

– Nem – mondta Justus némi szünet után ismét, miközben azért fontolgatta a dolgot. – Szívesen keresek meg egy-egy tallérnyi pénzt, de nem ily módon, hogy aztán vasra verve

vigyenek Rio-ba, és ott bedugjanak egy lyukba, ahol az ember előbb hal meg sárgalázban, mielőtt felakasztanák. Isten őrizzen, akkor inkább a saját művészetemmel keresem meg a kenyeremet, bár az is kutya egy élet.

– Szamár! – motyogta hirtelen maga elé Bux. – Olyan ostoba vagy, hogy tényleg elhitted, valami ilyesmire gondoltam. Jól átvertelek, hahahaha!

Justus csodálkozva bámult rá. – Tehát csak vicc volt az egész? – kérdezte elképedve.

– Na, csak nem gondolod komolyan, hogy betörő lennék? – nevetett fel Bux. – Nem, Justus, mindig is ostobának tartottalak, de ennyire butának mégsem.

– De hiszen olyan komoly képet vágál hozzá!

Bux felállt, és a szikla felett az út felé nézett. Éles füleivel lépteket hallott a kemény talajon, és nem is tartott soká, amikor egy férfi közeledett az úton, aki látszólag Zuhbel farmja felé tartott.

– Jön valaki? – kérdezte Justus.

– Csak nem az a csavargó Jeremias? – szólalt meg Bux, aki éppen csak szemeivel nézett ki a szikla felett. Justus levette a kalapját, és óvatosan ő is körülnézett.

– Úgy van – suttogta. Ő az, a piros fejű csavargó. A parókája úgy világít az erdőn át, mintha tűz lenne. De hová tarthat ilyenkor estefelé? Zuhbelhez bizonyára nem, mert az pillanatokon belül kihajítaná a házából.

– És milyen óvatosan kémlelget maga körül – suttogta vissza Bux. – Pont úgy viselkedik, mintha nem lenne tiszta a lelkiismerete.

Valóban Jeremias volt az, aki kalapjával a kezében a kolóniából tartott felfelé, és most megállt azon a magaslaton, ahol Justus is megállt az előbb, hogy visszanézzen a tenger felé. Jeremias is körülnézett néhányszor, de úgy tűnt, hogy a látvány

nem köti le a figyelmét, mert nemsokára visszanézett arrafelé, amerről jött, aztán az ellenkező irányba kémlelt. Pont úgy viselkedett, mintha várna valakit, de nem tudja, hogy melyik irányból érkezik.

– Mi az ördög van ezzel? Vajon kire várhat? – suttogta Bux, amikor Justus megragadta a karját, és intett neki, hogy legyen óvatos. Bux csodálkozva nézett rá. Jeremias, aki nem gondolta, hogy odafent a sziklák között emberi lény rejtőzhet, óvatosan továbblépkedett, és végül mielőtt az út közeli kanyarulata elrejtette volna a leskelődők tekintete elől, bekanyarodott ugyanazon sziklafal felé, ahol a másik kettő állt.

Ekkor körülbelül százlépésnyi távolságra lehetett. Justus odahajolt Buxhoz, és suttogni kezdett hozzá:

– Bux, a nyakamat teszem rá, hogy a gazember a titkos rejtékhely felé oson, ahol elásta a pénzét. Ha rájönnek, hogy hol van, akkor jó fogásra tehetnénk szert, és ezt csak kívánni tudom ennek a csavargónak.

– Tényleg ezt hiszed? – sziszegte vissza Bux, és fellépett az egyik közeli kőre, nehogy szem elől tévéssze a fickót. Most már az a veszély sem fenyegetett, hogy Jeremias észreveszi őket, mert hátat fordított nekik.

– Bizonyára ez lehet a helyzet – mondta Justus –, különben mi keresni valója lenne idefent a sziklák között. Abban pedig teljesen biztos vagyok, hogy valahol elássa a pénzét.

– Gyere! – intett neki Bux, amint Jeremias éppen eltűnt egy közeli szikla mögött. Itt a sziklák között nem vehet észre bennünket, és odébb talán ismét meglátjuk őt. – És barátja válaszát be sem várva leugrott a szikláról, és a sziklatömbök között úgy siklott tova, mint egy kígyó, arrafelé, ahol Jeremias eltűnt. Justus a szűk ruháiban alig tudta követni őt. Bux egyébként kíváló kopónak bizonyult, mert a terepi adottságokat mesterien kihasználva, minden sziklát és fát fedezékül használva gyorsan és nesztelenül osont tovább, és csak néha nézett vissza akaratlanul Justus felé, ha az figyelmetlenül száraz, reccsenő ágra lépett, vagy

a lábával meglökött egy kilazult követ. Ilyen többször is előfordult. Most felért az éles hegygerincre, ahonnan belátott a közeli szurdokba, amelynek oldalán észrevette Jeremiast felfelé kapaszkodni. A szurdok egyébként teljesen félreesett az úttól, és biztonságosan el volt rejtve az erdő mélyén.

Buxnak várakoznia kellett, míg Jeremias kikerül a látómezőből, és közben Justus is odaért hozzá.

– Itt van?

Bux mindössze karjával a szurdok felé mutatott, ahol a bokrok között látni lehetett a német világos színű ruházatát, amint felfelé kapaszkodik a lejtőn. Bár olykor egy-egy pillanatra eltűnt, de aztán nemsokára ismét előbukkant.

– Ha még sokáig így tesz, hamarosan lemegy a Nap, és éjszaka lesz – suttogeta Justus.

Bux figyelmeztetésként megemelte a kezét, hogy maradjon csendben, mert Jeremias ekkor megállt és lehajolt. A két férfi a legfeszültebb várakozással figyelte őt, de egyikük sem szólt egy szót sem, mert gondolták, ott lehet a rejtékhely. Azt persze képtelenek voltak felismerni, hogy Jeremias mit csinál, de miközben Justus élénk érdeklődéssel kísérte mozdulatait, Bux gondosan megfigyelte a környező bokrokat, egy magányosan álló fát, egy fiatal pálmát és egy sziklát, amelyen egy tányér méretű mohafolt díszlett.

Jeremias körülbelül tíz percig tartózkodott ott. Ekkor megint felegyenesedett, és úgy tűnt, először óvatosan körülnéz, nem lát-e valami élőlényt a közelben. Az erdőben azonban halálos csend uralkodott, felette csak egyetlen ragadozó madár körözött, és néha-néha sajátos, rikácsoló, hívogató hangot hallatott. A kis fickó bizonyára teljesen biztonságban akart lenni, mert ekkor másik utat választott, mint amin érkezett, és óvatosan, körül köre lépkedve lefelé tartott a szurdokban, és pont arrafelé indult el, ahol a két leselkedő tartózkodott. Ők azonban semmi esetre sem várhatták be, míg odaér, és Bux visszaosonva a legközelebbi sziklák mögé, megragadta Justus karját, és visszahúzta őt egy

babérfákból álló bozótosba, ahol lekuporodott, és jelezte kísérőjének, hogy tegye ugyanazt.

Ebben a helyzetben maradtak körülbelül egy negyedórán át, és csak amikor a Nap megérintette a nyugaton húzódó hegyvonulat gerincét, emelkedett fel Bux ismét, és visszatért oda, ahol korábban állt, hogy kifigyelje, Jeremiasból látható-e még valami. Ő azonban bizonyára lefelé tarthatott a szurdokban, hiszen ez lehetett számára a legkényelmesebb út, és alsó vége elvezethetett ahhoz az úthoz, amerről jöttek, vagy legalább is annak közelébe. Eddigre már a legcsekélyebb mértékben sem lehetett látni őt. Bux ennek ellenére tartózkodott attól, hogy éppen itt menjenek lefelé a szurdokban, ahol nyilvánvalóan teljesen láthatóak lettek volna, ezért inkább kisebb kerülőt tettek. A terep kedvezőbb is volt arrafelé, mert a szurdok felett kis terasz húzódott, ahonnan egy kisebb vízesés zuhant alá, ami lejjebb hegyi pataokban folytatódott. Ezen kívül majdnem mindenhol bokrok nyújtottak fedezéket, és így késedelem nélkül igyekezhetek céljuk felé, mert Jeremias semmi esetre sem tartózkodhatott ilyen hosszasan a környéken. Ezen kívül az időt sem vesztegethették tovább, mert nyugaton már vörösleni kezdtek a felhők.

Bux tényleg nem vesztegette az időt. Tájékozódó képessége nem hagyott kívánnivalót. Nemsokára megtalálta a magányosan álldogáló fát és a fiatal pálmát, felette ott volt a szikla, rajta a mohafolttal, és meg volt az a hely is, ahol Jeremias tartózkodott, bármi is legyen annak az oka. A talaj azonban annyira köves volt, hogy itt semmi esetre sem áshatott.

– Az ördögbe is! – morgott Justus, aki mindenfelé körülnézett. – Itt nem lehet. Bizonyára eltévesztetted a helyet. Azt hiszem, kissé feljebb lehetett.

– Akkor keresd feljebb – mordult rá Bux. – Ha én egyszer megjegyeztem magamnak egy helyszínt, akkor azt meg is találom, és biztos, hogy itt volt. Ha azonban itt dugott el valamit, akkor az nem lehet elásva, hanem valamelyik kő alatt van, és fene gyorsan a nyomára kell akadnunk. Te csak arra figyelj, nehogy valaki megleljen bennünket. Persze valószínűleg csak mi ketten

lehetünk errefelé, de biztos, ami biztos. – És késlekedés nélkül elkezdte emelgetni a közeli köveket, de alattuk semmit sem talált.

– Ördög és pokol! – morogta végül maga elé, miközben felegyenesedett. – Ha tényleg van itt valami, akkor az átkozottul rafináltan van elrejtve, és a hóhér tudja, hogyan sikerült neki, mert azt a nagy sziklát amott tényleg nem emelhette fel, hiszen azt még tizenkét ember sem tudná megtenni.

– Nézz csak ide! – kiáltotta felé Justus, aki tőle valamelyest oldalvást ácsorgott. Van itt egy rés ennél a sziklánál, de olyan szűk, hogy az ujjamat sem tudom közé dugni.

Bux odament a jelzett helyhez, egy ideig nézegette, aztán lehajolt a kőlaphoz, és megpróbálta emelgetni.

– Istenem, hiszen ez mozog – suttogetta –, és látod, itt fent egy darabka le van pattanva, mintha valaki egy vasdarabbal feszegette volna. Legalább egy kést lehetne közé dugni. Közben már elő is vette a zsebkését, és anélkül, hogy kinyitotta volna a pengéjét, bedugta a résbe, és feszíteni kezdte, mire a kő annyira elmozdult, hogy a résbe be tudta dugni az ujját.

– Feszítsd a botoddal, nehogy foglyul essek!

Justus engedelmeskedett, és a következő pillanatban a kőlap megemelkedett, és egy sajátos formájú üreget vettek alatta észre, de úgy tűnt, hogy csak laza sziklatörmelékkel van tele. Különben már kezdett sötétedni, és legfeljebb csak tíz percen át számíthattak még némi világosságra.

– Tartsd meg a kőlapot úgy, hogy be tudjak nyúlni alája – kiáltotta Bux –, de nehogy leessen! Justus reszkető kézzel megtartotta a terhet, és Bux, akinek nem kellett ügyelnie a ruhájára, oldalról alányúlt, és elkezdte félredobálni a köveket. Hirtelen halkán, diadalmasan felkiáltott: Megvan!

– Mi van meg? – kérdezte Justus. – Mondd már meg végre!

– Húzd egy kicsit jobban magad felé a kőlapot! Még egy kicsit! Jól van, most már elérem. Egy zsák! Egy zsák pénz! Hurrá,

sikerült! És a kövek közül előrángatott egy csörgő hangot hallató lenvászon zsákot, és némi küzdelem árán karjával kihúzta a résből.

– Atyaisten! – kiáltott fel Justus, eleresztve a kőlapot, amely visszazuhan korábbi helyzetébe, ahová olyan tökéletesen passzolt, hogy a fennmaradó rést alig lehetett észrevenni.

– Te számár! – mérgelődött Bux. – Arra sem vagy képes, hogy megtartsd azt a követ, míg nem szólok, hogy elengedheted? És mi van, ha még több is el van rejtve? Téged tényleg nem lehet használni semmire sem!

– Na, mit gondolsz mégis, hány zsák pénze lehet? – nevetgélt Justus. – Öregem, ebben a zsákban legalább háromszáz milreis van, még akkor is, ha aranypénz nincs is benne. De most mihez kezdjünk vele?

– Elosztjuk – morogta Bux, aki közben nagy nehezen kioldotta a zsinórt, benyúlt a zsákba, kiemelt egy marék pénzt, és zsebre vágta.

– Én is hadd próbáljam meg!

– Gyere, menjünk innen! – mondta Bux, visszakötve a zsákot. Az ördög nem alszik. Odébb a bozótban jobb helyen leszünk.

– Csak aztán rátaláljunk megint a lefelé vezető útra – aggodalmaskodott Justus.

– Bolond vagy! Egy órán belül felkel a Hold – morogta a hasbeszélő. Ne majrézzál! Majd én levezetlek innen.

Jeremias, aki egy alkalommal véletlenül fedezte fel ezt a csodás kőlapot, és mivel senkire sem akarta rábízni fáradságosan megspórolt pénzét, és rejtekhelynek használta, közben áttért a szurdok másik oldalára, és éppen indulni akart lefelé, hogy elérje az utat, és elinduljon visszafelé a városba. Ekkor azonban a homokban egy csizma lenyomatát vette észre, ami meglehetősen friss nyomnak tűnt. Ettől rettenetesen megrémült. Csak nem

leselkedett utána valaki mostani útja alkalmával? Csak nem fedezték fel a rejtekhelyét? De hiszen ez nem lehetséges. A nyom azonban kétségtelenül valamelyik kolonistától származott, aki vadászat közben csavargott a környéken, és ebben száraz időben ez akár néhány nappal ezelőtt is történhetett. Miért is kellene neki ezen törnie a fejét. Közben már az éjszaka is kezdett beköszönteni, így elkezdett gyorsan lefelé ereszkedni a hegyoldalon, hogy elérje a kolóniát, mielőtt teljesen besötétedik. Különben egész este nem érezte magát valami kellemesen, sőt többször is úgy érezte, vissza kellene fordulnia, hogy meggyőződjön róla, minden rendben van-e. De hogyan is gondolhatja, hogy bárki ezen a világon, ráadásul ebben a sötétben rátaláljon arra a helyre.

– Bárcsak mégis odaadtam volna a pénzt a direktornak, hogy vigye magával Rio-ba – motyogta csendben maga elé. Az ördögbe is, ahogyan én rábukkantam arra a helyre, más is belebotolhat, pláne most, amikor az a semmirekellő katonanépség mindenféle szaglászik és kémkedik. Vinné el az ördög az összes barna bestiát!

Ekkor leért az úthoz, és egy ideig lassan bandukolt tovább. A Nap már lement, és erősen sötétedett. Megint megállt.

– Olyan fura érzésem van ma – morogta maga elé, közben a hegyek felé nézve. – Mit nem adnék érte, ha egy ideig még odafent maradtam volna, de már olyan későn volt, és az öreg sziklák között éjjel az ember a nyakát és lábát törheti.

Rémülten fülelni kezdett. Úgy tűnt, mintha a rejtekhelye felől kiáltást hallott volna, de halotti volt a csend, csak a tücskök ciripelték esti dalaikat, és a tenger felől lehetett hallani a hullámtörés távoli, tompa zaját. Másféle hang sehol.

– Mégiscsak fura, amit minden porcikámban érzek, és a fülem is átver néha, pusztán csak azért, mert nyomot találtam a homokban! Mintha nem lennének elegenden, akik erre kószálhatnak, ráadásul három napja nem is esett. De mégis, mintha ólomsúlyok nehezednének tagjaimra, és leginkább itt ülnék egész éjjel, hogy holnap reggel napfelkeltevel ott legyek azon a helyen. De akkor

magamhoz veszem. A Nap nem süthet rá arra a kőre úgy, hogy alatta van a pénzem, az biztos, mert nem szeretném többé elviselni ezt a félelmet – morfondírozott magában. – És mi akadályoz meg abban, hogy most menjek vissza érte? De azzal a rakás pénzzel egyedül az éjszaka közepén végigmenni az úton, azok a katonák meg össze-vissza nyüzsgönek mindenfelé...

Jeremias képtelen volt eldönteni, hogyan tovább. Tenni szeretett volna valamit, csak nem jött rá, hogy mit.

Pont ott, ahol állt, egy kidőlt fa volt az útra zuhanva. Feltehetően egy fuvaros átvágta, és félrehúzta annyira, hogy a kocsijának a kerekei éppen elférjenek, akinek pedig szélesebb útra van szüksége, az meg segíthet magán. Jeremias leült a fatörzsre, kalapját maga mellé téve, és a piros paróka alatt kétségek között és nagy bizonytalanságban vakargatni kezdte a fejét. Közben teljesen besötétedett, és már éjszaka volt.

Végül elhatározásra jutott. – A fenébe is! – morogta – már beesteledett, most már úgysem kószál odafent senki, még én sem. Holnap majd egy órával napfelkelte előtt felkelek, és felrobbantom a bankot. Vigyen el az ördög, ha nem teszem meg!

Ezzel levette a parókáját, egy pamutzsebkendővel letörölgette alatta az izzadságot a fejről, majd megigazította, fejébe nyomta a kalapot, és éppen fel akart állni, hogy visszatérjen a városba, amikor gyors és nehéz lépteket hallott közeledni a köveken.

– Hát ez meg ki lehet? – kapta fel a fejét rémülten. A léptek azonban egyre közeledtek, valaki teljes erejéből rohant, és a következő pillanatban észrevett egy feléje száguldó sötét alakot, aki pontosan követte a kitaposott út irányát.

A kidőlt fa azonban ott hevert, mert a vékonyabbik vége volt elvágva, és a paraszt a kocsijával inkább tett egy kis kitérőt. A rohanó alak feltehetően észre sem vette a fatörzset mindaddig, amíg a közvetlen közelébe nem ért, és ekkor hirtelen meg akart állni, de ez már nem sikerült neki, és egy bizonytalan lépést követően ázuhan rajta. Ebben a pillanatban olyasféle csörgést lehetett hallani, mintha pénz lett volna, mint amikor egy zsák

ezüst esik le a földre, és Jeremias, akinek a lábai előtt történt mindez, felugrott, és meglepetten felkiáltott: – Hahó! Hát te meg ki vagy?

A felbukott alaknak feltehetően fogalma sem volt róla, hogy van valaki a közelben, és alighogy meghallotta a hangot maga mellett, olyan rémülten kiáltott fel, hogy még maga Jeremias is visszahőkölt tőle. A következő pillanatban azonban felugrott, és egy nagy ugrással oldalirányban eltűnt a bozótban, ahol a tüskék és kövek között áttörve elmenekült.

– No lám – mondta Jeremias, elképedve nézve utána. – Ezt meg mi lelte, és ki lehetett tulajdonképpen? Mintha az a csavargó, a Bux lett volna. Ördög és pokol! – szakította félbe saját magát, odaugorva arra a helyre, ahonnan a pénzcsörgés szerű zajt hallotta. Nem is kellett sokáig keresgélennie, mert az út közepén valami sötét tárgy hevert, és minden idegszála reszketett, amikor rátette a kezét.

Egy zsák pénz volt. Pontosan olyan zsák, mint amelyet a kőlap alá rejtett, és amikor reszkető ujjával megmarkolta, már semmi kétsége sem volt, hogy a saját tulajdonát tartja a kezei között.

Mi történhetett, és milyen összefüggésben vannak az események? Gondolatai vadul cikáztak a fejében, és hirtelen elöntötte a félelem, hogy a csupán megrémült rabló esetleg visszatér cinkostársaival, és megtámadhatják őt.

– A városba! – volt most egyetlen gondolata. – Emberek közé, emberi lakhelyek közé, és a megtalált pénzeszsákját szorosan karja alá szorítva, éppúgy rohanni kezdett végig az úton, mint ahogyan a bűnöző rohant el öelőle, mintha saját rossz lelkiismerete üzné.

Útközben azonban attól kezdett félni, hogy a menekülő esetleg megfordulhatott, és valamelyik bokorban leselkedik rá, és ezért valami csodaszerre volt szüksége, hogy ez ellen biztosítsa magát. Ha ugyanis az a másik azt hiszi, hogy nincs egyedül, akkor bizonyára nem mer majd előtörni, ezért Jeremias elkezdett kiáltozni: – Itt van a gazember, itt a bokor mögött! Ugorjatok

mögé, nehogy kitörjön! Fogjátok meg! Várj csak, te gazember, most az egyszer nem lépsz meg előlünk! – És közben rohant, ahogy a lábai bírták, míg végül Justus házához érve a kimerültségtől és átélt halálfélelemtől majdnem térdre rogyott.

Itt azonban már emberekkel találkozott. Két katona ballagott társalogva felfelé az utcán, az egyik keresztutcából pedig egy lovas kanyarodott elő. A házakban égtek a gyertyák, és látta a szobákban üldögélő embereket, sőt az egyik ajtó előtt még kint üldögélt énekelve néhány fiatalember, az utcán pedig lányok mentek vödreikkel vízért. Ekkor már biztonságban volt.

Könnern és Elise

Másnap reggel Santa Clara-ban mindenféle problémák mutatkoztak. Baulenénál a lovak nem voltak megetetve és lecsutakolva, a báró Jeremiast szidta szutykos pipái miatt, Bohlosnál bort kellett volna lefejtetni, de nem volt elég tiszta palack, Rohrland kereskedőnél nem voltak lekefélve a ruhák és kipucolva a cipők. Röviden szólva mindenféle Jeremiast keresték, akire az életben nem volt még ennyire szükség, mint most, és épp ma nem lehetett fellelni sehol.

De hová lett Jeremias? A padlásszobájában volt, de jól bezárkózva, még a kulcslyukat is betömte. Így üldögélt az ágyán, nem válaszolt egyetlen kopogtatásra sem, és a pénzeszsákja miatt fortyogott, mert bár jól elrejtette a matraca alatt, mégsem merte otthagyni.

Már majdnem dél volt, és még mindig ott üldögélt, amikor hirtelen minden eddiginél hangosabban kezdtek dörömbölni az ajtaján. Erre sem válaszolt, A kopogtató ezúttal azonban nem hagyta magát lerázni, és nagy hangon kezdett kiáltozni az ajtó előtt:

– Mi az ördögöt művelsz odabent, Jeremias? Nyisd már ki végre. – Válasz nem érkezett. – Ne tégy úgy, mintha nem lennél odabent! Hallottam az előbb, amint tüsszentettél. Nyisd ki végre, vagy rád töröm az ajtót!

Jeremias ismerte a hangot, Rohrland kereskedő volt az maga. Talán ő adhatna neki valami jó tanácsot? Felállt, és félretolta a reteszt.

– Te meg mi a fenét művelsz idefent? – kiáltotta felé. – Mindenhol keresnek. Bohlos káromkodik és szitkozódik, a fiatal gróf pedig az egész városban átkozódik miattad. Csak nem vagy beteg?

– Fáj a fogam – mondta Jeremias, két keze közé szorítva az arcát.

– Akkor húzasd ki! Ki kínozza magát ennyi ideig egy fájó fog miatt? Legalább most már jobban vagy?

– Igen.

– Be tudnál szerezni nekem valamit?

– Mi lenne az?

Az új direktor járt nálam, ezer millreisért ezüstpénz kellene neki, de nekem csak néhány száz millreisnyi van a házban. Fel tudnád hajtani valahol? Egészen jó bankjegyeket adna érte, amire még prémiumot is lehet kapni.

– Egészen jó bankjegyeket? – kérdezte felfigyelve Jeremias.

– Olyan jó, mint az ezüst, vagy még annál is jobb. Én szívesen felváltanám neki, ha lenne mivel.

Jeremias felugrott, mint a villám, és felkapta a cipőit. Vészhelyzetben meglett a segítség.

Nézzél körül, legalább részben be tudod-e szerezni, a többit majd később megoldjuk.

– Majd áthozom – mondta Jeremias, miközben a zsákjára gondolt. – Tehát jó bankjegyekért?

– Én bármikor átváltanám, ha lenne mivel. Akkor átjössz majd?

– Egy negyedóra múlva. Csak előbb meg akarok mosakodni.

– Rendben van – mondta Rohrland –, akkor ebben maradunk. Most kezdetnek odaadok ötszáz milreist, és ha többet is fel tudsz hajtani, akkor jöhetsz a többiért. Látod, egészen jó bankjegyek, és valamennyi új még.

Leszámolta elé a pénzt, a köteget becsomagolta egy darab papírba, és letette elé az ágyra. Alighogy kitette a lábát, Jeremias gyorsan megint bereteszelte az ajtót, és nagy igyekezettel előbányászta a kincsét. Bankjegyek! Miért is nem gondolt már régen erre. Mindig a súlyos ezüstpénzekkel bajlódott, és át kellett élnie a félelmet, hogy elveszíti. Bankjegyek! Ezeket egyszerűen bevarrhatja a kabátjába vagy mellényébe, és aztán ki tudná, hogy egy egész vagyont visel a testén? Előbb azonban meg kellett számolnia, mennyi pénze van, és ezt most óvatosan meg is tette az ágyára terített pokrócon. Közben gondosan ügyelt rá, hogy a pénzermék ne csörögjenek. És milyen jól nézett ki, amikor szépen ott sorakoztak előtte. A bankjegyek azonban mégiscsak jobbak. Nem csörömpölnek, és alig van súlyuk. És nem kell velük odakint a hegyekben csúszni, mászni, hogy elrejtse őket, és végül valaki ellopja az egészet. De ki lehetett tegnap a tolvaj, aki kifürkészte őt? Tényleg Bux volt? De honnan tudhatta meg, hogy az erdőben rejtette el a pénzét? Másvalaki lehetett. Talán a szabó, a Justus, aki úgy gyűlölte őt, mint a mérget? Ennél a gondolatnál abba is hagyta a pénz számlálását, és csendesesen maga elé morogta: – Micsoda gazember! Róla el is tudom képzelni.

Aztán elkészült, de újra meg újra átszámolta az összeget. Négyszázhuszonegy darab, és számítása szerint tizenkilenc hiányzott. Talán az a gazember lophatta el? De akárhányszor számolta át a pénzt, több nem lett, így végül becsomagolta, és elindult vele.

Ezzel azonban úgy tűnt, hogy a lelke valódi tehertől szabadult fel. Amint megszabadult a nehéz ezüستől, a néhány bankjegyet gondosan bevarrta mellényébe, aztán nekilátott munkájának, közben füttyörészett és dalolt, és ez most már igazi örömet jelentett számára.

Most még egyszer vissza kell térnünk az előző nap eseményeire, és pedig ahhoz a pillanathoz, amikor Könnern és von Schwartzau Helenet kikísérték az öreg Meier kertjéből.

Az öregember még mindig ott ült a széken összekulcsolt kezekkel, magába roskadva, és fénytelen szemeivel a földre meredve. Lánya ott állt mellette, bal karjával átkarolva vállát, homlokát az öreg fejére hajtva, és jobb kezével megragadva a karját, halkan suttogott hozzá:

– Apácskám, apácskám, mi történt veled? Szedd össze magad, és nézzél rám! Itt vagyok melletted, Elise, a gyermeked, és sohasem hagynálak el, ha annyira rosszul esne neked. Csak kérlek, beszélj hozzám, emeld rám a tekinteted, és csak egy szóra kérlek, csak annyit mondj, hogy nem haragszol rám!

– Szólj már hozzá, súgta neki oda a felesége is, aki látszólag már összeszedte magát, és szintén odalépett a férjéhez. Szólj már a lányodhoz, és legyél végre férfi, Franz! Semmi komoly, gyermekem, hamarosan el fog múlni, nyolc napja is volt egy ilyen rohama, csak akkor eltitkoltuk előled, nehogy nagyon megijedjél.

Meier merev szemeit lassan a feleségére emelte, és olyan éles, átható tekintettel nézett rá, hogy az asszony kénytelen volt lesütni szemeit.

– Még, hogy nem történt semmi, egyáltalán semmi? – mondta halkán. Hát nem volt itt, hát nem...

– Badarság! – kiáltotta a felesége ekkor bosszúsan. Csak ne fecsegi semmit a gyerek előtt, nehogy félni kezdjen!

Az öregember tekintete még mindig mereven a feleségére meredt, és a lánya karjára támaszkodva igyekezett felállni, míg végül felegyenesedve ott állt előtte, kezét Elise vállára téve, és felé fordulva, és feleségére még egy futó pillantást vetve suttozva így szólt hozzá:

– Ne higgy neki Elise, ne higgyél neki! Éveken keresztül hitegetett, és elfojtotta a lelkiismeretem, azzal áztatva engem, hogy sohasem derülhet ki. Ennek most már vége, most már túl vagyunk rajta! Most megtalált bennünket, és bosszút fog állni. Az elkövetett bűnért bűnhődni kell!

– Apám! – kiáltotta Elise, borzalmasan megrémülve. – Mi történt? Mit követtél el?

– Lázálmában beszél – mondta az anyja elsápadva. Ne hallgass rá! Szaladj Elise, és küldd gyorsan orvosért a lányt!

– Vissza! – kiáltotta az öreg, görcsösen megragadva Elise karját. Most eljött az én időm. Tovább már nem bírom. Hosszú éveken át nyomasztotta a szívemet, ami történt. És lányát ismét magához vonva gyorsan és félénken odasúgta neki: – Gyere velem a szobámba, Elise, gyere velem. Mindent meg kell tudnod. Gyónni akarok neked, a te tiszta szívednek szeretném kiönteni minden vétkemet, és egész nyomorúságomat. Utána már jobban leszek. Egészen jól leszek!

– Franz! – kiáltotta a felesége, görcsösen összekulcsolt kezekkel nézve fel rá. Az isten szerelmére gondolt meg, mit teszel! El akarod tépni a gyermeket az anyja szívéből?

– Neked nincs is szíved! – sóhajtott azonban az öregember, reszkető kezét megrázva felé. Menj, menj, hagyj magamra a gyermekemmel, beszélnem kell vele, beszélnem kell végre, hogy megnyugodjon a lelkem, ha nem akarod, hogy itt pusztuljak el. Gyere, Lizácska, gyere, beszélni akarok. És reszkető kezekkel, magával húzta lányát a szobájába. Az asszony odatámaszkodott a szófához, lerogyott rá, és arcát kezeibe temetve némán és mozdulatlanul hevert.

Szomorú nap volt ez a házban. A szolgák ténferegtek, és nem tudták, mi történhetett az urasággal. A reggeli érintetlenül maradt az asztalon, később kihűlve kivitték, ebédre meg sem terítették. A szolgálólány néhányszor bement a madamhoz, megkérdezni, nincs-e szüksége valamire, de még csak választ sem kapott. Az asszony még mindig a szófán feküdt, meg sem mozdult, és csak nehéz lélegzete árulkodott róla, hogy még él. Elise pedig, amikor távozott apjától, a szobájába ment, ahol bezárkózott.

Így jött el az este, és amikor sötétedni kezdett, az asszony lassan felemelkedett fekhelyéről, felállt, és elhagyta a házat, a kertet, és lassan elindult lefelé a völgybe vezető keskeny úton. Karl látta őt elmenni, és a fejét csóválta, mert az is ritkán fordult elő, hogy az asszony kilépett a kertkapu elé, és ez sem történt soha sötétedés után. De vajon hová mehet? Eszébe jutott, nem kellene-e bemennie az úrhoz, és szólani neki, de ő belülről bereteszte az ajtaját, és a kisasszonnyal sem lehetett beszélni. Így aztán ő maga ment ki a kert elé, hogy körülnézzon a madam után, de sehol sem látta, és ekkor már kezdte magát egészen furcsán érezni.

Végre lejött Elise, hogy beszéljen az anyjával. A lány jött kisírt szemekkel felé, hogy elmondja neki, az asszonya elment, és milyen rémesen sápadtnak látszott, amikor távozott, és milyen tágak és csillogóak voltak a szemei. Vállkendőt sem vitt magával, kalapot sem, és nyugodtan, lassú léptekkel ment ki az utcára, és elindult lefelé.

Elise mélyen felsóhajtott, és kezeit görcsösen rászorította szegény, megkínzott szívére. Valami rettenetes sejtelem tört rá, de már annyi minden történt, olyan borzalmas dolgok, hogy egy újabb csapás már nem volt kábítóbb, mint a többi. A szolgálólánynak nem volt szabad megtudnia, hogy mi történt, legalább is most még nem, különben úgy sem lehet már sokáig titokban tartani.

– Hol van Karl? – kérdezte nyugodtan.

– Itt vagyok, kisasszony – mondta a fiatal legény, aki szerényen állt az ajtóban.

– Menj le a városba, és keresd meg anyámat. Lebetegedett, és szólj rögtön az orvosnak is, hogy heves lázrohama volt, amikor elhagyta a házat. Ha egyedül nem találod meg hamar, akkor küldjél szét más embereket is mindenfelé. De bizonyára hallani fogsz róla. Itt vagy ott biztos meglátta valaki. Szaladj, Karl, igyekezz, és ha megtaláltátok, küldj gyorsan valakit előre, hogy elétek mehessek.

Karl némán bólintott a fejével, és sapkáját felkapva leszaladt gyorsan a városba, ahogy csak a lábai bírták, de eltelt az est, és nem tért vissza, Elise pedig csendben és magányosan járkált fel-alá sivár szobájában. Már késő éjszaka volt, felkelt a Hold, és sápadt fénye áttört az ablak előtt álló narancsfa lombján, de Elise ezt észre sem vette. Szemeit a földre szegezve vándorolt fél éjszakán át nehéz, gondterhelt lépésekkel, míg végül hajnali kettő felé meghallotta, amint nyílik a kapu, és tudta, hogy Karl tért vissza. Odalépett az ajtóhoz, és kikiáltott: – Karl!

– Ah, kisasszony, még ébren van?

– Nem akadtál a nyomára?

– Mindent végigkutattunk. Minden háznál érdeklődtünk, de sehol sem találtunk rá.

– Járt a városban?

– Igen, Libelék komornája látta, amint elment a ház mellett, de hátul a kert mögötti keskeny ösvényen.

– Ami?

– Ami a folyóhoz vezet.

– A folyóhoz? – ismételte meg Elise, és érezte, amint elakad a lélegzete, de erőt véve magán halkán folytatta: – És más nem látta őt?

– A férfi, aki a kompot tartja odalent, azt állítja, hogy egy fehér ruhás asszony elment a háza melletti úton, de odalent, ahol a katonák hevernek, állítólag senki sem látta.

- Biztos nem kérdezősködtetek rendesen.
- Dehogynem, kisasszony, de már nagyon későre járt, és az emberek már valamennyien aludtak. Holnap napfelkeltével megint lent leszek a városban, és minden bizonnyal jó hírt fogok hozni önnek.
- Rendben van, feküdj le, biztos elfáradtál.
- Ó, egyáltalán nem, drága kisasszony, de bárcsak...
- Feküdj csak le, Karl, és reggel keljél fel korán.
- Még szürkülni sem fog keleten, és már odalent leszek a városban.

Másnap reggel tíz óra körül magányos lovas állt meg a kertkapunál. Kikötötte a lovát, és éppen kopogni akart, de észrevette, hogy a kapu csak be van hajtva, így belépett a kertbe. Könnern volt az, és első pillantása a mandulafa felé kalandozott, ahol tegnap Elisevel találkozott. A citeraasztal még mindig ott volt a citerával együtt. Ott felejtették, és ki volt téve az éjszakai harmatnak. Egy kis kendő, amit Elise viselt, majd levette, amikor melege kezdett lenni, ott hevert mellette az asztalon.

Könnern mélyen felsóhajtott. Keble annyira elszorult, hogy alig tudott lélegezni. Erővel összeszedte magát, és elindult a ház felé. Odalent a konyhában a szolgálólány vörösre kisírt szemekkel üldögélt a tűzhely mellett.

- A kisasszony itthon van? – kérdezte őt halkan.
- Igen, a szobájában – válaszolta a lány, bátorítanul nézve fel az idegenre, hiszen az egyik volt azok közül, akik tegnap itt jártak, és miattuk tört az a nagy szerencsétlenség a házra.
- Beszélhetnék vele?
- Nem tudom, azt hiszem, senkivel sem akar beszélni. Szegényke! Nagy nálunk a baj!
- A szülei nála vannak?

– Az öreg uraság a szobájában van, és ír – válaszolta a lány, a szemét törölgetve. – Egész éjszaka írt, le sem feküdt. Az asszonyosság pedig eltűnt, senki sem tudja, hová. Már tegnap este óta keresik mindenfelé, eredménytelenül. Valami nagy tragédiát okozhattak maguk, és isten bocsássa meg a vétküket.

– Beszélnem kell a kisasszonnyal. Menjen be hozzá, és mondja meg neki, hogy egy barát érkezett, aki vigaszt hozott számára.

– Azt hiszem, arra nagy szüksége van – sóhajtott a szegény lány, felemelkedve a konyhai padról, de ekkor nyílt az ajtó, és Elise állt meg a küszöbön. Holtsápadtnak látszott, de teljesen nyugodt volt, és halkán megszólalt: – Jöjjön be, Könnern úr! Meghallottam a hangját, és beszélni szeretnék önnel.

– Elise, szegény, szegény Elise! – kiáltotta Könnern, amint belépett a szobába, megragadva a kezét. Milyen hideg dér hullott fiatal életedre!

Elise kezeibe temette arcát, és egy ideig némán állt előtte. Könnern átkarolta őt, és magához vonta. A lány hagyta, végül felegyenesedett, kibontakozott az ölelésből, és suttogva megszólalt:

– Köszönöm önnek, Könnern úr, hogy még egyszer felkeresett. Rettenetes lett volna számomra a gondolat, hogy ezekben a borzalmas órákban még önt is elveszíthetem. Így most már minden rendben van, most már nyugodtan beszélhetek önnel, és nyugodtan elbúcsúzhatok...

– Elise! – kérlelte Könnern, és ismét meg akarta ragadni a kezét, a lány azonban elvonta tőle.

– Engedje, hogy beszéljek – kérte. – A gondolataim úgyis össze vannak zavarodva, a fejem sivár és üres. Legalább tegye lehetővé számomra, lerövidíteni ezt a nehéz órát, mert a végén még meghaladja erőimet.

– Szegény, szegény gyermekem! – suttogta Könnern.

– Gondolom, már mindenről tud. Nem igaz? – folytatta Elise, bizonytalanul nézve rá.

– Mindenről – suttogta Könnern. – Von Schwartzau úr tegnap este mindent elmesélt, mert tudnom kellett mindenről, ha tanácsokat akarok adni, és segítenem kell.

– Hála istennek – sóhajtott Elise. – Akkor legalább ezt megspórolták nekem! Annyira féltem tőle.

– És apád, Elise...

– Teljes szívét kiöntötte nekem – mondta a lány –, beismerte egész, rettenetes vétkét, és azt is sejtette számomra, mi készítette erre – fűzte hozzá még Elise halkán és bizonytalanul. A szerencsétlenség azonban olyan hirtelen tört ránk, hogy számomra még mindig úgy tűnik, mint egy rettenetes, rossz álom, amiből végül fel kellene ébrednem, hiszen aligha lenne lehetséges, hogy igaz legyen. De mégis igaz, és ez a valóság. Ébren vagyok, teljesen tudatomnál, és a legborzalmasabbat, anyám szerepét még fel sem foghatom, ha egyben akarom tartani szegény, meggyötört értelmemet. De most félre mindennel, ami akadályozhat, vagy zavarhat engem. A fájdalom az enyém, és egyedül akarok megbirkózni vele.

– És elutasítod a kezet, mely feléd nyúl, hogy segítsen elviselni?

– Engedje, hogy kibeszéljem magam – kérte Elise –, hiszen az út, melyet választottam magamnak, annyira tiszta és világos előttem, hogy attól nem tévelyeghetek el. Nem akarom apámat, a szüleimet mentegetni. A borzalom megtörtént, és most ránk törnek a következmények. Nincs más lehetőségünk, mint jóvátenni, amit lehet, és ennek meg kell történnie. Apám az egész éjszakát azzal töltötte, hogy rendezte papírjait. Ma reggel beszéltem vele. Ma délutánig mindennel kész lesz, és addigra kéreti barátját, hogy fájadjon el ide hozzá.

Könnern némán hallgatott, csak a fejével bólintott.

– Mindent át fog adni neki, amink van – folytatta Elise, és Könnern látta, mekkora erőfeszítésébe kerül, hogy nyugodt maradjon. – Mindent – fűzte hozzá még egyszer –, és holnap elhagyjuk a kolóniát.

– Elise, ez így nem fog menni! Az ég szerelmére, ez így nem megy! – kiáltotta Könnern rémülten.

– Nem fog menni? – kérdezte a fiatal lány, egész testében megremegve. Ajka félig kinyílt, merev tekintettel karját kinyújtotta Könnern felé, és belső félelemtől elcsukló hangon kérdezte: – És akkor a legborzalmasabb még hátra van számunkra? Szegény öregembernek, akinek az életét már eddig is megmérgezte és tönkretette a lelkiismeret furdalás, ráadásul még börtönbe is kell jutnia? Vastrácsok mögött kell látnom meghalni apámat, miközben anyám...

Képtelen volt folytatni, gyenge testét megviselte az emberfeletti megpróbáltatás, és a földre zuhant volna, ha Könnern el nem kapja karjaival.

– Elise! – suttogta a fiatalember halálra rémülve. – Honnan veszed ezeket a rémes gondolatokat? Ne kínozd magad feleslegesen üres félelmekkel! Apád szabadon elvonulhat, ahová csak akar. Günter von Schwartzau tisztességes ember, hűséges barátom, és örömmel megtesz mindent, hogy enyhítsen kemény sorsodon, már csak miattam is.

– Ó, köszönöm, ezer köszönet ezekért a vigasztaló szavakért, pityeregte Elise, megragadva és ajkaihoz szorítva Könnern kezét, mielőtt az meg tudta volna akadályozni. – Akkor minden rendben van. Akkor felhagyhat félelmével, melyek megmérgezték napjait, és új életet kezdhet. Én még fiatal vagyok és erős – folytatta élenkebben. – Tudok, és akarok is dolgozni, és Isten nem fog elhagyni bennünket, ha látja a vétkes igaz megbánását.

– Elise! – kiáltott fel Könnern, aki már képtelen volt tovább türtőztetni magát. – Megszakad a szívem ezektől a szavaktól. Hát én már semmit sem számítok neked? Kedves szavaid, melyekkel tegnap beszéltél hozzám, már elhaltak, és semmivé váltak? Elise,

én nem mentlek fel adott szavaid alól, bármi is történt, bárki is vétkezett, nem neked, és nem nekem kell viselni annak következményeit. Mi nem szenvedhetünk azok miatt. Te már az enyém vagy, örökre az enyém, és én egész életemben a tenyeremen foglak hordani.

Még mindig átkarolta, és szenvedélyesen magához szorította, Elise pedig átadta magát az ölelésnek, fejét fáradtan keblére hajtva. Aztán csendben kiszabadította magát, és szeretetteljes, megható és hálás pillantással nézve rá, megszólalt:

– Most már nagyon jól érzem magam. Hűséges szíveden pihenhettem, és ennek a pillanatnak az emléke vigaszt fog jelenteni számomra egész, hosszú életemen át. Most pedig Bernard, engedd meg, hogy elváljunk!

– Elise...!

– Ne próbálj visszatartani! – mondta a lány, miközben ismét holtápadtra váltak arcvonásai. – Az elhatározásom szilárd és rendíthetetlen. Én nem tartozhatok, nem akarok hozzád tartozni. Nem akarom, nem fogadhatom el tőled azt az áldozatot, hogy egy bűnözőhöz kösd az életed. A gyermek azonban az apjához tartozik, és amint Isten megóvott engem, hogy képes legyek túlélni a pillanatot, amikor ezt megmondtam neked, továbbra is védelmezni fog engem egész, hosszú, tövises életutamon át. Igen, Bernard – folytatta átszellemülten, miközben a férfi a fájdalomtól elnémultan állt előtte –, tiszta szívvel szerettelek, minden lélegzetvételemmel, szegény szívem minden dobbanásával. Még most is szeretlek, és mindig is szeretni foglak, de nem lehetek a tiéd. Nem szabad, hogy a tiéd legyek. Isten veled! Isten adja meg neked azt a békét, amit tiszta szíved megérdemel. Bilincseljenek le egykor ismét édes kötelékek, amelyeket nem homályosítanak el bűnök és vétkek. Áldásom kísérfen minden utadon, hiszen te többet adtál nekem, mint az egész világ: egy boldog pillanatot a szíveden. Isten veled Bernard, élj örökké boldogan. Isten oltalmazzon téged! És arcát felé emelve önként kínált fel egy búcsúcsókot neki. Ajkai azonban hidegek és sápadtak voltak, és amikor elfordult tőle, és becsukta maga mögött szobájának ajtaját,

Bernard számára úgy tűnt, mintha egy másik világból származó kísértet beszélt volna hozzá, aki végül szemei előtt vált köddé.

Különféle érdekek

A grófnő szobájában Helene az ablaknál állva kinézett, és közben ujjjaival türelmetlenül dobolt az ablaküvegen.

A grófnő még nem öltözött fel. Karosszékében ült, könyvvel a kezében, de nem olvasott. Jobb lábát, melyről a papucs leesett, átvette a bal lábán. Fehér, nem frissen mosott reggeli köntös volt rajta, a haja sem volt még rendbe szedve, és nem volt a legjobb hangulatban.

Helene azonban úgy nézett ki, mint a friss, korai reggel, odakint az ablak előtt. Orcái kipirulva a korareggeli lovaglastól, amin már túl volt. Hajában néhány illatos narancsvirággal és egy rózsával állt ott, és szemeiben, mint csillogó harmat odakint a virágokon, könnyecsek villantak, melyek inkább rosszkedvében, mint valami fájdalomtól buggyantak elő, ő pedig túl büszke volt ahhoz, hogy letörölje, mert nem akarta, hogy az anyja észrevegye a mozdulatot.

– Az ég szerelmére, hagyd már végre abba azt a rémes dobolást! – szólalt meg végül az anyja. – Teljesen felidegesítesz vele. – Küldd be Dorothea-t, mert fel kell öltöznöm. Végül is már tíz óra van.

Helene persze abbahagyta a dobolást, de meg sem moccant, és végül ingerülten megszólalt:

– Határtalan nyugalommal és közömbösséggel. kétségbeesett lépésre kényszerítesz, mama.

– Még, hogy közömbösséggel? – kérdezte vissza a grófnő. – Közömbösségnek nevezed azt, ami óvatos megfontolás

és számítás? És egyáltalán mi kifogásod lehet ellene? Pulteleben tisztességes, csinos fiatalember, megfelelő és jómódú családból. Szenvedélyesen szeret téged, és elvárásai is szerények. Egyáltalán nem is akarja, hogy rögvest megtartsátok az esküvőt. Csak biztos akar lenni benne, hogy megkapja a kezéd. Egyelőre csak azt szeretné, hogy eljegyezzétek egymást. Semmi többet, és édes istenem, aztán még mindig tehettek, amit akartok. Másokkal is előfordult már, hogy felbontották az eljegyzést anélkül, hogy behaltak volna.

Helene gyorsan és éles mozdulattal az anyja felé fordult.

– És ha ellenkezek? – kérdezte, és tekintete, amellyel anyjára nézett, sokkal inkább ellenszegülést, mint szeretetet mutatott.

– Helyénvaló – mondta a grófnő nyugodtan, fel sem nézve rá –, ha mindkét fél szempontjából értékeljük a dolgot, és egyből tisztábban fogjuk látni, mire számíthatunk. Ha tehát ellenkezel, von Pulteleben úr azonnal elköltözik innen, és kiszáll az üzletből. Ez magától érthető. Amint azonban elhagyja a házat, biztos lehetsz benne, hogy hitelezőink, mint egy varjúsereg, úgy rontanak majd ránk, és ennek egészen egyszerű következménye lesz: Ki kell innen költöznünk, de hová? Te talán meg tudod mondani? A bútorainkat nyilvánosan elárverezik, és anyád gyermekeivel együtt szégyenben és gúnyolódások között lesz kénytelen elhagyni azt a helyet, ahol mindeddig legalább tiszteletre méltó helyzetben volt. Igazam van, vagy sem?

– Ó, bárcsak rám hallgattál volna! – kiáltott fel Helene szenvedélyesen. Húztuk volna inkább össze magunkat, ahogyan tanácsoltam neked, és vezettük volna a házat azzal a kevéssel, amink volt. Sohasem kerültünk volna ebbe a helyzetbe!

– Drága gyermekem, te ezt nem érted – mondta a grófnő türelmetlenül, fejét rázva. – Rangunkhoz méltó módon kellett élnünk, különben az emberek pillanatokon belül észrevették volna, hogy korlátozott a jövedelmünk. Nincs is bizalmatlanabb népség, mint ezek a parasztok.

– És azt képzeled, hogy ez akármeddig titokban maradhatott volna?

– Aki időt nyer, mindent megnyer, a régi, jó közmondás szerint, és nyertesek lehetnénk, ha anyád kedvéért hajlandó lennél engedni, és nem makacskodnál tovább.

– De én nem szeretem azt az embert! – kiáltotta Helene összevonva szemöldökét, miközben ökölbe szorította apró kezeit.

– Szerelem, szerelem – mondta a grófnő, ide-oda ringatva magát. A mi társadalmi helyzetünkben ritkán szoktak szerelemből házasságot kötni. Ha van más választásod, akkor mondd meg mi az, ha nincs, akkor pedig térj végre észhez.

– Miért nem engeded meg, hogy órákat adjak? – kérdezte gyorsan Helene. Már annyiszor kértelek rá.

– Azzal csak saját magadról tudnál gondoskodni, és mi lesz velem, meg Oskarral? De tedd meg, tedd csak meg, mit is törödsz te az anyáddal. Alámerülhet és elsorvadhat, ahogyan akar, hiszen csak az anyádról van szó.

Helene leült az ablaknál álló székre, fejét bal kezére támasztva, és gondolataitól kínozva kitekintett a semmibe. Végül felállt, és mélyen felsóhajtva, csendesen így szólt:

– Tégy, amit akarsz, anyám. Legalább majd nem tehetsz szemrehányást nekem.

– És holnap estére összehívjuk a társaságot? – kérdezte a grófnő, miközben győzedelmes mosoly ült ki arcára.

– Rendelkezzél úgy, ahogy akarod – hárította el a választ a kérdésre Helene –, hiszen már megmondtam, hogy mindenbe beletörődök, csak ne kínozzál tovább – és szapora léptekkel elhagyta a szobát, hogy felkeresse saját szobácskáját.

Von Pulteleben úr odafent üldögélt, egy emelettel feljebb nyitott bőröndje előtt, még mindig reggeli köntösében, és a pénzét számolgatta.

– Az ördög tudja – morogta maga elé –, tényleg elszámoltam volna maga ötven milreis-zel? Vagy nem is tudom, hová lett. A grófnőnek van kulcsa, de a zár érintetlennek tűnt. Na, ez hiányzott még, hogy így is eltűnjön a pénz, ami egyébként is már nagyon fogytán van, és ha a beígért váltók nem érkeznek meg hamarosan, akkor valamennyien itt ülünk a slamasztikában. Átkozott egy történet ezzel a szivargyárral. Egészen átkozott történet, és csak azt kívánhatom, hogy az emberek mihamarabb törni kezdjék magukat a szivarjaink után, különben már semmiért sem tudok jótállni.

Könyökével megtámaszkodott a térdén, és mély gondolataiba merülve hosszasan nézett a bőröndbe. Végül becsukva azt és felállva így folytatta:

– De mit számít mindez az ostobaság! Magammal hoztam Európából az örökös félenkséget, amitől itt Braziliában meg kell szabadulnom végre. Egy kis ideig még kitart, amim van, addig pedig még bevételünk is lesz, és mivel a kegyelmes anyós asszonyság arra számít, hogy a következő gőzössel megkapja a lovagi birtokért járó tőkét, tényleg bolond lennék teljesen feleslegesen aggodalmaskodni. Persze szerencséje is lehet egy fiatalembernek, mint nekem ezzel az átkozott Jeremiassal, aki ma reggel még le sem kefélt a ruháimat, de úgy tűnik a boldogság karjaiba vetett engem ebben a családban. Azért magától érhető, hogy el fogom kapni a grabancát.

– Ez a Jeremias tényleg nagy gazember – folytatta, miközben elővette kabátját, és saját maga kezdte el lekefélni. – A legcsekélyebb mértékben sem lehet megbízni benne, és ha nem tartoznék annyi hálával neki, ma biztosan elzavarnám a pokolba.

Kívülről ekkor kopogtak az ajtaján.

– Ki az?

– Én vagyok – mondta Dorothea. – A szakadt holmit hoztam vissza. A szabó az éjjel nem tért haza. Vidékre ment egy bálba. Vigyem el egy másikhoz?

– Hát persze, hiszen ez magától érthető! – kiáltotta von Pulteleben úr bosszúsan. Ennyi esze lehetett volna rögtön magától is!

– Na, akkor leteszem odalent, a Jeremias majd elviszi – morogta az öregasszony halkán maga elé, miközben lefelé ballagott a lépcsőn. – Kinek van arra ideje, hogy egész délelőtt a városban rohangáljon!

– Szép kis vircsaft van ezeknél a kézműveseknél – gondolta közben von Pulteleben úr, miközben felhúzta a kabátját, majd belépett a még kipucolatlan csizmájába. – Átkozottul jól mehet ezeknek, hogy ennyire elbázzák magukat. Egész éjszaka bálban, vidéken, és napról napra tényleg egyre jobban elszemtelenednek!

Beesteledett, és a Nap egyre közelebb került a nyugati hegyekhez. Könnern a Bohlos hoteljében lévő szobájában, karba öltött kezekkel járkált fel-alá, és minden alkalommal az ablakhoz ugrott, ha ló patájának dobogása hallatszott az utca kemény kövezetén. Günter még mindig nem jött meg annak ellenére, hogy reggel tíz óra óta volt távol, és a fiatalember már többször le akart menni az udvarra, hogy felnyergelje a lovát, és elébe lovagoljon, de aztán mégis minden alkalommal türelmetlenségét. Most azonban már képtelen volt tovább elviselni a várakozást, felkapta a kalapját, és éppen indulni akart, amikor nyílt az ajtó, és belépett a türelmetlenül várt barát.

– Végre, végre! – kiáltotta felé Könnern. – Hol maradt ilyen sokáig? Még csak a lovát sem hallottam közeledni.

– Gyalog jöttem.

– Gyalog? És mindent elrendezett?

– Bosszús egy délután volt ez a mai, barátom – sóhajtott fel Günter, kalapját az asztalra dobva. – És ha nem a maga kedvéért teszem, az életben nem vettem volna alá magam ennek. De kire bízhattuk volna rá az ügyet úgy, hogy a pletyka ne terjedjen el

futótűzként az egész kolóniában? De hála istennek túléltem, és Sellbachék, vagy Meierék, ahogyan akarja, elutaztak.

– Elutaztak? – kiáltott fel rémulten Könnern, megragadva barátja karját.

– Igen, elutaztak – mondta Günter nyugodtan –, és ez volt a legjobb, amit tehettek. Ma arról is megbizonyosodtunk, hogy a boldogtalan asszony azon az éjszakán a folyóba vetette magát, és így erőszakkal vetett véget az életének. A holttestét persze sohasem fogják megtalálni, mert a számtalan aligátor ezt reménytelenné teszi.

– És Elise? – kérdezte Könnern halkan és félénken.

– Sokkal nyugodtabban fogadta a hírt, mint amire számítottam – folytatta Günter. – Igaza van, Könnern, az a lány egy angyal, és minden gondolata az apjáért érzett aggodalom. Szinte titokzatos erővel fojtotta el fájdalmát, és bár megmagyaráztam neki, hogy a legkevésbé sem vagyok felhatalmazva, és saját magamnak sincs semmiféle szándéka, hogy eljárást indítsak apja ellen a történetek miatt, aki ha akarja, Németországban kiegyezhet a hitelezőivel, sőt ha óhajtja, hajlandó vagyok közvetíteni közöttük, a lány azonban mindent nyugodtan visszautasított. Azt állította, hogy apja megbízásából cselekszik, aki a vétkét bár nem tudja meg nem történné tenni, azonban nagyon sajnálja, és mindent megtesz, ami erejéből telik, hogy pótolja az elszenvedett veszteséget. Más persze nem tud tenni, mint mindent átad, amije van, és nem csak arra kér, hogy vegyem át a farmját és a házát, és mindent, ami abban van, hanem jelentős összegű értékpapírjait is, melyeket át is adott nekem.

– Mindent megpróbáltam, hogy rábeszéljem, ne mondjanak le mindenükről. Elmondtam, ha a hitelezők megbízottjaként kell eljárnom, és átvennem a vagyonukat, akkor ahhoz is jogom van, hogy visszautasítsam azt, amit feleslegesnek tartok, de mindez eredménytelen volt. A lány azt állította, hogy ő még fiatal és erős, akar, és tud is dolgozni, és egyetlen milreis se maradjon a birtokukban, hogy azzal kezdjenek új életet, amihez átok tapad.

Egyetlen, amit hajlandó volt elfogadni órákig tartó rábeszélés után, és azt is csak az apja miatt, aki hosszú menetelést képtelen lenne kibírni, a saját lovam volt, és körülbelül két órával ezelőtt, az öregember a nyeregben, kis batyuval a háta mögött, a fiatal lány pedig gyalogosan mellette, a két szerencsétlen elvonult az erdőben.

Könnern, aki holtápadtra vált, könnyekkel a szemében, miután végighallgatta az egyszerű beszámolót, lerogyott az egyik székre, és arcát kezeibe temetve hosszasan ült ott némán és mozdulatlanul. – Én pedig hagyhatom, hogy elvonuljon, és hagyjam a sorsára? – sóhajtott fel végül. – Ez nem történhet így meg.

– Ahogyan én megismertem ma a lányt – szólalt meg Günter komolyan – csak újabb fájdalmas búcsúra kényszerítené, ha utána menne. Semmi többet sem érne el vele, és a szegény gyermeknek már így is elég szenvedés és fájdalom jutott osztályrészül. Ne legyen egyetlen! Úgysem érne el semmit vele.

– És minden nélkül, még a legszükségesebbel sem rendelkeznek, hogy életben maradjanak. Idegenekre, saját finom kis kezeinek munkájára utalva, melyek sohasem voltak nehéz munkához szokva, olyan testtel, amely nem fogja kibírnia a szokatlan megpróbáltatásokat, még akkor sem, ha szellemileg képes elviselni a borzalmakat. Günter, Günter, már a pusztá gondolat is kétségbe ejt! És ha saját maga megbetegszik, és segítségre szorul, ki fog mellé állni, amikor az öregember saját maga is segítségre és ápolásra szorul?

– Az egyetlen, amit tehetünk – mondta Günter –, ha titokban nyomozunk utánuk. Egy ilyen feltűnő pár képtelen nyomtalanul eltűnni a kolóniáinkban. Mindig lehet majd híreket szerezni a közelükben, és ha segítségre lesz szükségük, akkor talán indirekt segíthetünk nekik anélkül, hogy Elise rájönne. Most azonban ne próbáljon a közelébe kerülni, ha nem akar mindent elrontani. Ez szilárd meggyőződésem. De kérem, most szánjon rám egy órát, rendeznem kell a papírokat, és hazafelé is beszámolót kell készítenem, hiszen holnapután reggel folytatnom kell a munkát, és

be kell fejeznem. Holnap fogom megtartani a Sellbach-féle holmik árverését, és ehhez az kell, hogy néhány hirdetést írjak vendéglők és nyilvános helyek számára. Jeremias, akivel az előbb találkoztam, a terjesztésben még ma este közre fog működni. Egy ilyen fészekben, mint az itteni, egy hasonló esemény rögtön általánosan ismertté válik, és így a szerencsétlen üzleten hamarabb túl leszünk, mint a publikumnak ideje lenne rá, hogy véleményt kezdjen nyilvánítani. Az ügyet egy csapásra le kell rendezni. Az árverésen befolyt összeget az itteni Rohrland kereskedőre fogom bízni. Apropó – fűzte még hozzá, amint egy csomó papírt előszedett a zsebéből, és néhány terjedelmes kártyát az asztalra dobott –, a Jeremias néhány meghívót hozott holnap estére a grófnőhöz. Azt hiszem, társasági összejövetelről, vagy valami hasonlóról van szó. Az egyik meghívó önnek szól.

– Nekem? Hiszen én nem is ismerem a grófnőt – mondta Könnern közömbösen.

– Én sem – nevetett Günter. A meghívó valószínűleg elismerés lehet azért a szolgálatért, amit tegnapelőtt este a lányaért tettünk. Néha jelentéktelen eseményeknek mekkora következménye lehet. Gondoltunk mi akkor arra, hogy egy megvadult ló kétszer huszonnégy órán belül egy emberéletbe kerül, és egy család kénytelen lesz házáról és mindenéről lemondani?

– Segíthetek a papírjai rendezésénél?

– Nem. De ha tenne nekem egy szívességet, akkor előkeríthetné barátomat és új bajtársamat a fiatal Rottack grófot. Valószínűleg itt lehet a házban. Beszélnem kell vele. Egyébként neki is küldtek meghívót, de mivel a nevét nem ismerik, ő is az én meghívómra került.

A Nap lement, és a Zuhbel farmja felőli úton régi ismerősünk, Köhler közeledett, és megállt Justus szabó házánál. Kernbeutel műhelyében sötét volt, de a fiatalember ennek ellenére megállt az

ablaknál, és bekopogott. Senki sem válaszolt, erre erőteljesebben kopogtatott. Végül odabent ajtó nyílt, és az asszony lépett be rajta.

– Na mi van? – szólalt meg. Ki kopogott?

– A Justus itthon van?

– Ki tudja, hol töltötte az éjszakát az a korhely alak – rikácsolta az asszony. – Valahol részegen leheveredett, és most alussza ki mámorát. Ó istenem, hányszor megátkoztam már azt a percet, amikor először megláttam azt a semmirekellő alakot, de már nem tűröm tovább ezt a vircsaftot, és elhúzkok ebből a házból!

– Micsoda? Még nem jött vissza a bálból? – kiáltott fel Köhler bosszúsan. Akkor még a kabátom sincs kész, pedig megesküdött rá, hogy ma reggel elvihetem.

– Ki készítette volna el, talán én? – morogta az asszony. Más már nem is hiányzik. Elég nekem az örökös zsörtölődése, még a munkáját is én végezzem el?

– A Zuhbelhez ment fel?

– Mit tudom én, merre csavarog! – mondta az asszony, bosszúsan becsapva maga mögött az ajtót.

– Micsoda egy vircsaft! – morogta Köhler maga elé, amint lovát az utca felé terelte, hogy elinduljon hazafelé. – Vigyen el az ördög, ha valaha is még egyszer megbízást adok ennek a trehány gazembernek.

A kis kamrában, ahová Bux családjával beköltözött Buttlich telkén, a család vacsoránál ült. Az asszony legkisebb csemetéjét, aki ismét nagyon nyugtalan volt, egy alacsonyabb ládán üldögélve szoptatta egy nagyobb láda mellett, amely asztalként szolgált, miközben Bux a másik végén lovagló ülésben foglalt helyet. Tőle jobbra és balra két idősebb gyereke kuporgott. Az asztal közepén lévő tálban egy darab főtt marhahús és fekete bab gőzölgött, és egy üveg snapsz, aminek Bux már derekasan neki látott.

– Ma végre telezabálhatjátok magatokat – invitálta Bux a családját. – Ki tudja, mikor lesz megint hús a fazékban. Hallgattasd már el végre azt a fattyút, vagy kihajítom az ajtó elé, veled együtt!

Buxnak nem ez volt a legjobb napja. Szemei környéke elég ziláltan nézett ki, az egyik alatt véraláfutás, mintha verekedett volna. Mosdatlan arcán néhány horzsolás éktelenkedett, bal keze pedig egy koszos ronggyal volt bekötve. A szaporán kortyolgatott szesz már valamelyest a fejébe szállt, és a palackot gyakran emelgette ismét ajkaihoz.

– Édes istenem – sóhajtott fel az asszony, miután otthagyta a régen vágyott ennivalót, és gyermekét ringatva járkálni kezdett körbe a kamrában, mivel a kicsi már nem akart szopni, mert az anyja melle nem nyújtott több táplálékot neki –, bárcsak kidobtál volna mindkettőnket, és mindjárt a folyóba. Akkor egyszerre megszabadultál volna tőlünk, nekünk pedig jobb lett volna odalent!

– Fogd be a szád, és ne hergeljél! – üvöltötte az ember. – Legyünk ma inkább vidámak, semmi szükségem erre a jajgatásra! Megértettél?

Az asszony hallgatott, és megpróbálta nyugtatgatni a gyermeket, aki most, amikor fel-alá járkáltak vele és ringatták, nyugodtabb is volt, az ember pedig a villát maga elé csapva a lábára, összeszorított fogai között vicsorogva sziszegte:

– A fene egye meg, már ezt a kis kaját sem lehet nyugodtan elfogyasztani, ilyen átkozott teherrel magam körül! Én mondom, ne cukkoljatok! Ma éppen jó kedvem van, és nem hagyom, hogy elrontsátok az estémet. És ezzel megint jót húzott a palackból, aztán kis darabkákat vágott le a húsból, és odatolta a gyerekeknek, akik félénken és némán vetették rá magukat, mert az apjuk túl közel volt hozzájuk ahhoz, hogy meg merjenek szólalni. Végül az asszony is közelebb ment, mert a gyermek elaludt a karjaiban, és halkan lefektette őt a sarokban összetolt rongyokra, ami az ágyacskája volt.

– Na itt van, igyál egyet! – morogta a férfi barátságtalanul. – Hagyd már abba végre, tölts magadnak isten adományából! Aztán a palackot a szájához emelte, és egy húzásra kiürítette, ami még benne volt.

Az asszony félénken nézett rá, de nem szólt egy szót sem. Jól tudta, hogy ebben a félig ittas állapotban nem ingerelheti, és úgy tűnt, Bux ezen az estén tényleg jó hangulatban van, mert félretolta a palackot, elővette pipáját a zsebéből, megtömté, aztán a kékes füstöt a sötétbe fújva leheveredett az egyik sarokban lévő fekhelyére.

– Volt odaát a fiú Justusnál, és meghívta őt, hogy látogasson meg bennünket? – kérdezte végül. – Majdnem el is felejtettem. Attól a csavargótól meg választ sem kapok, ha üzenek neki valamit.

– Voltam náluk, papa – mondta a fiúcska –, de még nem ért haza. Ha megjön, a felesége átadja neki az üzenetet.

– Tényleg? – hm – hahaha – nevetgélt Bux maga elé. – Hol csavaroghat már megint az a léha kópé? Nem járt itt senki, és érdeklődött utánam, míg leheveredtem?

– Senki, csak a hentes, aki a pénzét akarta – válaszolt az asszony.

– Vigye el az ördög! – morogta a férfi egyre erőteljesebben pöfékelve.

Aztán minden elcsendesedett. Az asszony rendet csinált a ládán, az edényeket berakta az egyik sarokba azzal, hogy reggel korán felkel, és majd elmosogatja. Szívesen megkérdezte volna a férjét, hogy délelőtt, amikor elment itthonról, talált-e valami elfoglaltságot, vagy van-e kilátása valami munkára, mert tegnapelőtt már a maradék pénzük is elfogyott, és úgy tűnt, hogy most valamennyi pénzhez juthatott, de nem mert szólani hozzá. A kicsi most éppen aludt, és ha a férje megharagszik, és megint hóbörögni kezd, felébresztheti, aztán szaladgálhat vele körbe-körbe fél éjszakán át, mint tegnap és tegnap előtt.

A férfi is nyugodt volt. Az erős ital megtette kábító hatását. A pipája már kialudt, de üresen még mindig a kezében tartotta, miközben félálomban már bólogatni kezdett. Néhányszor felkapta a fejét, és riadtan körülnézett, aztán feje visszahanyatlott a párnára, és horkolni kezdett. Az asszony intett a gyerekeknek, hogy óvatosan feküdjenek le, majd elfújta a gyertyát, és maga is leheveredett a legkisebb mellé, hogy ezen az éjszakán talán alhasson néhány órát.

Az esti társaság

A grófnő lakásában este nagy társaságra lehetett számítani, ezért minden szobát virágokkal díszítettek, a dohányzóasztalkákat óvatosan oldalra rakták, és a különböző helyiségekben egy tucat sztearingyertyát gyújtottak meg, sőt még Helene zongoráját is bevitték a társalgóba. A meghívó nyolc órára szólt, és már csak öt perc volt még hátra, amikor a grófnő nehéz selyemruhában, amit von Pulteleben úr ebből az alkalomból rendelt neki Rio-ból, és igen sokba került, besurrant a társalgóba, hogy a tükör előtt még egyszer ellenőrizze öltözetét.

Helene az asztal mellett ülve fejét kezére támasztva a fakó fény utolsó csíkját nézte, amely a nyugati horizontot határolva festőien és élesen kiemelte a hegyvonulat kontúráját.

– Bárcsak remélhetném, hogy Jeremias mindenről megfelelően gondoskodott – szólalt meg végül az anyja, miközben eredménytelenül próbálkozott azzal, hogy a hátát is ellenőrizze a tükörben. – Nem igazán bízik benne, rémes egy ember az ostobaságaival.

– A meghívókkal ezúttal nem tévedhetett – mondta Helene –, hiszen minden nevet gondosan feljegyzett magának.

– Őszintén szólva – folytatta az anyja – nem tartom túl szerencsésnek, hogy éppen a mai alkalomból hívtunk meg vadidegen embereket, akik közül néhányan ráadásul a korábbi direktorral szoros kapcsolatban voltak. A báró megint fel fogja húzni az orrát a polgári összejövetel miatt.

– Nagyon sajnálom – mondta Helene közömbösen. – Ha az öreg báró ettől kellemetlenül érzi magát, és inkább élne a hozzá hasonlók között, akkor nem kellett volna Brazíliába kivándorolnia, vagy legalább is nem egy német kolóniát kellett volna választania tartózkodási helyeként. Egyébként az urak közül az egyik, hogy megnyugtassalak téged is meg a bárót is, nemesi rangú, és korábban tüzérségi tiszt volt. A neve von Schwartzau úr.

– És mi a neve annak a merész fiatalembernek, aki megfékezte a lovadat?

– A kolóniában egyszerűen Randolphnak hívják, de én még azt sem tudom, hogy ez vezeték- vagy keresztnév-e, de végül is kit érdekel, ha tudjuk a nevét, és meg tudjuk szólítani.

– És egyébként nem is érdeklődsz iránta? – kérdezte az asszony, miközben kutakodó tekintettel nézett a lányára.

– Miért is jövünk ma itt össze? – kérdezte Helene hidegen és büszkén.

– Jól van, na – mondta az anyja, és a ruhájának övéen hordott órájára nézett. – Ah, már nyolc óra van, és hallom is, hogy valaki felfelé igyekszik a lépcsőn.

A szoba ajtaja ekkor hirtelen felvágódott, és Oskar rontott be rajta, és szokása szerint a sarokba hajtotta a sapkáját.

– Tényleg ő az – mondta nevetve, miközben odasietett az ablaknál ülő Helenehez. – Hát nem megmondtam neked rögtön?

– Kiről van szó? Miről fecsegték már megint? – kérdezte az anyjuk. Összeszedhetnéd magad legalább ma este, Oskar, és fékezhethetnéd egy kicsit a szörnyű, vad természeted.

– Arról az emberről, akit megelőztünk azon a reggelen, amikor megvadultak a lovaink, és aki elkapta a szürkéd gyeplőjét. Tényleg ő az, a mi korábbi hegedűművészünk, aki után ki tudja, hányszor lopakodtam tele vödör vízzel, de sohasem sikerült elkapnom, de legalább leszoktattam róla, hogy állandóan itt nyekeregjen az ablak alatt.

Helene nem válaszolt rá, és megint az ablak felé fordult, Oskar pedig egy csomó újdonsággal a fejében folytatta anélkül, hogy tovább figyelt volna a testvére.

– És azt is jól tudtam, mi történt a Meier feleségével. A folyóba vetette magát, mert az öreg remete állandóan olyan rémesen verte, hogy már nem bírta tovább.

– Alávaló népség – mondta a grófnő megvetően –, de azt hittem, ki akartál menni az árverésre.

– Voltam is odakint, de olyan unalmas volt, és nem akart vége szakadni, azzal az ezernyi meg ezernyi aprósággal.

– És von Pulteleben úr sokat vásárolt?

– Átkozottul keveset – mondta Oskar. Viszont egy Könnern nevű úr, akit minden biztonnal láttál már Santa Clara-ban, és Sarno házában lakott, megszállottan vadászott mindenre, ami még valamire használhatónak bizonyult, és egyáltalán nem is volt lehetséges, nála többet rálicitálni.

– Von Pulteleben úr visszajött?

– Hát nem hallod a matatását odafent? Már megint nem tudja felhúzni a csizmáját.

– Rémes egy ember vagy, Oskar! – mondta az anyja, miközben órájára nézett. – De hol maradnak a vendégeink? Ez felfoghatatlan számomra.

– A legtöbben most jöttek vissza az árverésről – mondta Oskar. A direktor is fent volt, és a jobb bútorok közül meg akart venni néhányat, de isten őrizzen, nem sikerült neki, mert azok is mind kellettek Könnernnek. Az az ember rém gazdag lehet.

– Könnern úr is meg lett hívva? – kérdezte a grófnő a lányától.

– Igen – mondta Helene –, de kimentette magát.

– Úgy? Kimentette magát? Valószínűleg nem vagyunk elég előkelők az úrnak. Az ég szerelmére, mit képzelnek maguknak az ilyen emberek?

– Hangokat hallok odalentről – kiáltotta Oskar. – Jeremias beszél valakivel. Az a fickó fenségesen néz ki ma. Láttad már a gálaszerelésben?

A grófnőnek azonban már nem maradt ideje, hogy válaszoljon, mert ebben a pillanatban szélesre tárult az ajtó, és Jeremias, aki ma tényleg báli szerelésének teljes pompájában jelent meg, bejelentette:

– Beckstein tiszteletes, tiszteletre méltó feleségével.

Oskar hirtelen sarkon fordult, zsebkendőjét a szájára szorítva, és anyjának alig maradt annyi ideje, hogy dühödt pillantást vessen rá, mert a következő pillanatban már mosolyogva kellett üdvözlönie a tiszteletest, aki fekete frakkban, fehér mellényben és szintén fehér ingmellben, alul valamelyest a többihez nem illő nadrágban jelent meg az ajtóban, feleségét vonszolva maga után.

Az asszony sovány, kiszáradt alkat volt, enyhén hegyes orral, hasonló arccsonttal, szürke szemekkel és vékony ajkakkal. Ezen kívül a szolganépség rémeként volt ismeretes Santa Clara-ban, és ha igazak a pletykák, akkor a saját férjének is. Most azonban egész arca fényt és napsugarat sugárzott, annyira örült neki, hogy a grófnőt egészségesnek és vidámnak láthatja, a kegyelmes grófkisasszony kiváló megjelenése miatt úgyszintén nagyon örvendezett. Oskar jelenlétéről látszólag tudomást sem vett, mert férje és az ajtó között észrevette, amint elvigyorodik, és most csendben azzal büntette, hogy nem vesz róla tudomást.

Beckstein lelkész maga, egy durva, esetlen alkat, úgy tűnt, nem érzi jól magát ebben a környezetben, és amennyire kellemes tudott lenni közérzete odaát a kocsmában egy üveg sör mellett, vagy egy

kártyaparti közben, annyira szorongatott volt hangulata bármiféle előkelő körülmények között. Beckstein lelkész nem hasonló viszonyok között nőtt fel. Odahaza csak egy csóró iskolamesterségig vitte. Ilyen-olyan okból végül fel kellett hagynia azzal a szolgálattal. Egy ideig segédkalauz volt az egyik vasútvonalon, majd kivándorolt Brazíliába. Itt, mivel más munkát nem talált, lelkész lett belőle, és most minden vasárnap ígét hirdetett hallgatóságának. Legalább is jó dumája volt, amint az amerikaiak mondják, és gyakran idézett a bibliából, aminek persze senki sem nézett utána, így végül is sikerült ügyesen betöltenie állását, a kolonisták pedig különben sem tudtak volna mást és jobbat felhajtani.

A templomon kívül egyébként toleráns volt, sokkal toleránsabb, mint a felesége, aki szigorúan ellenőrizte a kolonisták templomba járását. A templomkerülést egyébként kevésbé tartotta Isten elleni véteknek, sokkal inkább férje személyes megsértésének, és ezt sohasem bocsátotta meg. Egy meglehetősen viseltes fekete selyemruha volt rajta, fején nagy fehér kalappal, melyen egy nagy, narancsszínű rózsza díszelgett.

Szerencsére ők ketten nem sokáig voltak egyedüli vendégek, mert a társalgás ennyire eltérő résztvevők között hamarosan elakadt volna. Jeremias azonban rövidesen újabb vendégek érkezését jelentette: Balthasar Rohrland úr és felesége, madam Rohrland.

Madam Rohrland teljes mértékben ellentéte volt a lelkészasszonynak. Kicsi, gömbölyded, élénk asszonyka, igen egyszerű, de nem ízléstelen öltözetben, jegygyűrűjén kívül ékszerként mindössze egy achát nyakláncot viselt.

Rohrland maga egy szerény, gyakorlatias, talpraesett ember volt, és feleségével együtt teljesen fesztelenül mozogtak az egyelőre még mindig elég merev környezetben.

Amint fél kilencet ütött az óra, megjelent Jeorgy báró, éspedig szokása szerint fél órával később, mint a meghívón feltüntetett időpont. Természetesen kifogástalan öltözetben, melyben bármely

európai fejedelem előtt is megjelenhetett volna. Beckstein lelkész tényleg rendesen össze is rezzent, amikor megpillantotta. A lelkészasszony ettől a perctől még sokkal jobban gyűlölte a bárót, mint eddig, ami magától érthető annak büszkesége és gőgössége miatt, aki ráadásul egyetlen alkalommal sem tért be a templomjukba.

Most végre megjelent von Pulteleben úr is, és bár a ház lakójaként, de Jeremias mégis lelkiismeretesen bejelentette. Szintén igen elegáns öltözetben, ráadásul a legújabb szabású frakkban, ami persze bosszantotta a bárót. Von Pulteleben úr mindenekelőtt a hölgyekhez ment oda, hogy üdvözlje őket, majd előírásosan meghajolt a báró előtt, és futólag üdvözölte a lelkészt és feleségét, akik éppen igyekeztek letelepedni az egyik sarokban. A rövidre fogott üdvözlés persze újabb tüske volt a lelkészasszony számára, aki egyébként is egyre gyűjtötte a tüskéket ezen az estén, és ha ezek valódiak lettek volna, hazafelé tartva keble úgy nézett volna ki, mint egy tűpárna. Von Pulteleben úr aztán a grófnőhöz közeledett, hogy egy rövid, és nem kielégítő beszámolót tartson az árverésről. A grófnő ugyanis abban reménykedett, hogy egy csomó csinos, bár talán haszontalan dolgot hoz magával, és a hallottak kellemetlen csalódást okoztak neki.

Jeremias ekkor újabb vendéget, Reitschen direktor urat jelentett be, akit ezúttal azzal bosszantott, hogy ügyetlenségből vagy talán szándékosan az orra előtt becsukta az ajtót, majd ezért ezer bocsánatot kért.

Günter és Felix voltak az utolsók, akik megjelentek, és Felix az utolsó pillanatig tényleg bizonytalan volt, hogy menjen vagy maradjon. Még az ajtó előtt is megragadva barátja karját így szólt:

– Hagyj inkább idelent, Günter. Tényleg sokkal jobb lenne, és az az asszony odafent játssza csak tovább szerepét szíve szerint. Úgyis komédiások vagyunk valamennyien az életnek ezen a csodálatos színpadán, és a társaság becsapja saját magát, vagy alig várja, hogy becsapják. Miért rontsuk el a játékukat?

– Én mégis inkább rábeszéltelek volna, hogy gyere fel – mondta Günter –, ha ma véletlenül nem hallottam volna meg, hogy ez az esti összejövetel valójában egy eljegyzési ünnepség, és el tudom képzelni, ez kellemetlen a számodra. Ha tehát nincs különösebb kedved hozzá, akkor ne gyere fel, inkább menj nyugodtan haza, majd én kimentlek. Később talán adódik rá egy másik és jobb alkalom, tudomására hozni a grófnőnek, hogy ismerjük valódi származását.

– Azt hiszed, hogy valóban zavarna engem ez az eljegyzés? – nevetett fel keserűen a fiatal gróf. – Tényleg nem! Az álgrófkisasszonynak tényleg tiszta szívből kívánom ezt a von Pulteleben urat, és anyósna a valójában komorna anyját, sőt feltétlenül tartózkodnék attól, hogy megzavarjam ezt a kapcsolatot, még akkor is, ha mindössze egyetlen szavamba kerülne. Más szempontból viszont igazad van, nem is úgy, ahogy gondolod, Helene ugyanis azt hihetné, hogy kiutasítottak engem erről az eljegyzésről, és ezért inkább menjünk fel. Tényleg valóban örülök neki, hogy végre együtt lehetek egy igazi arisztokrata társasággal egy brazil kolóniában.

– Tehát fel akarsz jönni?

– Minden bizonnyal – nevetett Felix, ismét megragadva barátja karját és magával vonszolva. Valószínűleg már háromnegyed kilenc van, és bizonyára nagyon várnak ránk. Mennyire fog örülni a grófnő, hogy felújítjuk ismeretségünket! Arra kérlek azonban, Günter, hogy soha senkinek se beszélj a felfedezésemről. Ez a titok maradjon az enyém!

– Természetesen, de azt hiszed, hogy fel fog ismerni?

– Aligha. Túl sok év telt el azóta, amióta nem láttuk egymást, és én is öregebb lettem közben, persze rásegíthetek az emlékezőképességére.

– Itt is vagyunk.

– Persze, és tényleg ünnepélyesek lennének a kivilágított szobákból áradó illatok, ha az egésznek nem olyan szaga lenne,

mintha valami asztalosnál járna az ember. És Jeremias is ebben a gálában! Már kezdem azt hinni, Günter, hogy nem a megfelelő toalettben jelentünk meg.

– Csak befelé, csak befelé, uraságok – kiáltott feljük Jeremias odalent a folyosón. – Csak befelé, ahol csodálatra méltó dolgokat láthatnak és élhetnek át! Csak befelé! Felnőtt uraságoknak nincs belépő, csecsemők tizenkét év alatt fél áron jöhetnek!

– Jól van Jeremias – nevetett Günter. – A társaság összegyűlt már?

– Igen, már mindenki itt van – válaszolta Jeremias a legnagyobb komolysággal. Már csak két hitvány alak hiányzott, ahogyan a költő mondta. És ezzel felment előttük a lépcsőn, feltépte az ajtót és jelentette:

– Günter von Schwartzau báró, és ... az ördögbe is, a maga nevét nem is tudom.

Oskar erre felnevetett, és a direktor sem tudta elfojtani mosolyát. Csak a grófnő vetett egy haragos pillantást a szerepéből kiesett szolgálára, és Jeorgy báró is úgy tűnt, ujja hegyéig fel van háborodva mindenféle illendőség ilyenén megsértése miatt. Günter egyébként anélkül, hogy a legcsekélyebb mértékben kikökönt volna szerepéből, Felixet karon ragadva odament vele a grófnőhöz, és könnyed meghajlással így szólt:

– Kegyelmes asszonyom, ön olyan jó volt hozzánk, hogy meghívott engem és Randolph barátom ma estére, ezért engedje meg, hogy mindkettőnket bemutassam.

A grófnő némán meghajolt von Schwartzau úr felé, akitől alig volt látható a mellette álló barátja. Helene, aki azonban az anyja mögött állt, ekkor előre lépett, és kezét nyújtva von Schwartzaunak, szívélyesen megszólította:

– Különösen nagy örömömre szolgál, hogy elfogadták a meghívásunkat, hiszen odakint az erdőben egyáltalán nem is volt

alkalmam rá, hogy szívélyesen megköszönjem a segítségüket, amiben részesítettek, ahogyan szerettem volna.

– Bárókisasszony – mondta Günter, tényleg meglepődve a lány csodálatos szépségétől – bármennyire is sajnáltuk önt a balesete miatt, mégis boldoggá tett bennünket, hogy a szolgálatára lehettünk. A magam részéről távol áll tőlem, hogy különösebb jelentőséget tulajdonítsak a saját személyemnek, hiszen a nap tulajdonképpen hőse, aki a ló elé vetette magát, barátom, Randolph volt, aki itt áll mellettem.

Helene köszönetét mindkét férfinak szánta, de miközben beszélt, mindig csak Günterre nézett, és csak egy alkalommal vetett félénk pillantást a kísérőjére, de tekintetét nem emelte rá. Ezt most már nem kerülhette el, és Randolphnak is kezet nyújtva mélyen elpirult, és most már nem annyira magabiztosan, mint az előbb, így szólt hozzá:

– Elnézését kell kérem, uram, de azon a reggelen annyira el voltam foglalva megvadult lovammal, hogy alig hallottam és láttam, mi történik körülöttem, és képtelen voltam megkülönböztetni a körülöttem lévőket. Fogadja kérem ön is szívből jövő köszönetemet.

– Kérem, kegyelmes kisasszonyom –, mondta Felix nyugodtan, megfogva a felé nyújtott kezet, és könnyedén ajkához emelve, majd rögtön el is engedte – ne okozzon ez gondot önnek. Szégyenszemre be kell vallanom, hogy csak megszokásból ugrottam a ló elé. Képtelen vagyok elviselni a megvadult lovakat, és mindig elállom az útjukat, bárhol is találkozzak velük ilyen állapotban.

– Azt akarja tehát ezzel mondani – mondta mosolyogva a direktor – hogy sokkal inkább a ló, mint lovasa miatt kapta el a gyeplőt?

– Pontosan – mondta Felix felegyenesedve, és végigmérve a direktort. – Kihez van szerencsém?

– Von Reitschen direktor úr – mondta Günter, bemutatva őt, mire a két férfi előkelően meghajolt egymás felé.

– Randolph úr igen tisztességesen viselkedik, súgta oda Jeorgy báró halkán a grófnőnek, aki mellette állt.

– Gondolja? – kérdezett rá a grófnő, miközben közömbös képpel vizsgálta az idegent. Már levette róla tekintetét, de aztán még egyszer visszanézett rá, és elkezdte figyelmesebben szemügyre venni. Hol is láthatta életében valamikor ezt az arcot?

Helene még mélyebben elpirult, amikor a fiatal idegen köszönetét oly könnyedén visszautasította. Egész viselkedése azonban annyira figyelemre méltó és ügyes volt, hogy képtelen volt megharagudni rá.

Jeremias igen közvetett módon megzavarta a társalgást, mert egy nagy tálcával, rajta csészékkel, tejszínnel, cukros dobozzal és rumosüveggel besurrant a csoportba, és bizalmasan megszólalt:

– Megkínálhatom önöket? Kérem, ragadják meg az alkalmat! Von Schwartzau úr, ajjé, a könyökével majdnem leverte a rumosüveget!

Rövidesen általánossá vált a teázás és a beszélgetés is. A tea tulajdonképpen elbágyasztja a társaságot, és gyakori élvezete általában akadályozza a komolyabb vagy elmés társalgást. Sokkal inkább elálmosít, mintsem felélénkít, és gyakran nemkívánatos következményekkel jár, ha például előadás közben teával kínálják a hallgatóságot.

Természetesen a társalgás a napi események körül forgott. A Meier-féle javak és tulajdon árverezése, az asszony öngyilkossága, az apa és lánya gyors, titokzatos elvonulása, ami sokkal inkább hasonlított menekülésre, mint valódi elutazásra – volt a beszélgetések témája. Günter magában csendben hálát is adott istennek, hogy Könnern elutasította a meghívást, mert minden itt elhangzott szó késszúrást jelentett volna a számára.

– Apropos, von Schwartzau úr – fordult hozzá végül a direktor –, a barátja, Könnern úr továbbra is nálunk szándékozik maradni?

Ha jól értettem, csak átutazóban, vagy művészi úton van, de a jelentős bevásárlása, amire ma sor került, különösen a bútorokra és nehezen szállítható tárgyakra gondolok, sokkal inkább arra enged következtetni, mintha itt akarna gazdálkodni, és saját fészket megalapozni.

– Nagyon sajnálom, hogy ezzel kapcsolatban nem tudok felvilágosítást adni, báró úr – mondta Günter –, hiszen magam is csak most hallottam erről a bevásárlásról. Lehetséges, hogy maga Meier úr bízta meg ezzel, mert amennyire tudom, annak az úrnak szándékában áll, hogy visszatérjen ide. Valószínűleg csak a felesleges holmikat adatta el.

– Valóban? És ön közelebbi ismeretségben állt a családdal?

– Egyáltalán nem. Csak röviddel távozásuk előtt jártam náluk először.

– Különös – mondta a direktor. – Úgy tűnik, mintha az egész településen senki sem ismerné őket.

– Én sem tudok róla. Egyáltalán nem érintkeztek idegenekkel.

– És az asszony vajon miért választhatta a halált?

– A titkát magával vitte a sírba – válaszolt kitérően Günter. Nem hiszem, hogy a család erről felvilágosítást tudna adni. Állítólag mindig mélabús volt, és lehetséges, hogy a teljesen zárkózott életmód nem kevésbé járult hozzá ahhoz, hogy ilyen beteges elképzelésre jutott.

– Nagyon valószínű – mondta a direktor –, mivel látta, hogy nem tud többet kiszedni Günterből, még akkor sem, ha erről vagy arról van némi tudomása.

A beszélgetés végül más témákra terelődött. Jeremias másodszor is teával kínálta a lelkészasszonyt és madam Rohrlandot, akik háztartási ügyekbe voltak elmélyedve.

– Igen – válaszolta a lelkészasszony a másik hölgy kézimunkával kapcsolatos megjegyzésére, miközben Jeremias tálcájáról elvett egy csésze teát, cukrot és tejszínt. – Az mind

semmi! Képzelse csak el, hány lábról kell gondoskodnom, amelyek valamennyien harisnya után kiáltanak. A férjemnek, magamnak, az öt gyermekemnek, és a férjem sógorának is, tehát nyolc személynek kell harisnyát kötnöm.

– Ó, egek! – mondta Jeremias csodálkozva! – Harminckét lábra!

– A lelkészasszony dühödt pillantást vetett felé, Jeremias pedig tovább lépett oda, ahol von Pulteleben úr ált Helene és a direktor mellett.

– Annak ellenére – nevetett Helene –, hogy a szivarokkal kapcsolatban érdekeltek vagyunk, borzalmas és fatális szokásnak tartom, amiről nem lehet leszoktatni az érintetteket, és ezért el kell viselni.

– És mégis a hölgyek tudnának erre a legnagyobb hatással lenni – mondta a direktor gálánsan. Mindössze a fiatal hölgyeknek össze kellene esküdniük, hogy nem csókolnak meg olyan férfit, aki dohányzik.

– Semmire sem mennének vele – vélekedett Jeremias szárazon, miközben feléjük nyújtotta a teás tálcát. – Kérem, lássanak hozzá, már kezd elzsibbadni a karom. A fiatal hölgyeknek sokkal inkább arra kellene összeesküdniük, hogy mindenkit megcsókolnak, aki nem dohányzik. Micsoda tolongás lenne akkor a direktor úr körül!

Helene és von Pulteleben úr ezúttal elnevelték magukat, a direktor pedig megvetően nézett el Jeremias felett, ami azonban lepergett róla.

Oskar, akit untatott a társaság, leült a zongorához, és egy keringőt kezdett el játszani, de olyan hamisan és bármiféle ritmus nélkül, hogy még maga az anyja is kérlelni kezdte, hagyja abba.

– Kérem, grófkisasszony – mondta ekkor a direktor –, lenne olyan kedves, és játszana nekünk valamit a legjobb számaiból? Már olyan sokat hallottam az ön játékaról, de még sohasem volt abban az örömben részem, hogy fültanúja is lehettem volna.

Helene könnyedén meghajolt, lehúzta kesztyűit, és odament a zongorához. Jeremias a teás tálcával megállt von Pulteleben úr előtt.

– És ön nem muzikális, tiszteletre méltó aggastyán? – kérdezte meg őt a fiatalember, miközben egy csésze teáért nyúlt.

– Én nem – vélekedett Jeremias, Pultelebenre figyelve, amint az egymás után dobálta a kockacukrokat a teába –, viszont egy nagyon muzikális családból származok.

– Tényleg?

– Úgy bizony, mondta Jeremias. Három testvérem van, valamennyien nagyon muzikálisak. Az egyik a zongorát csépli, a másik harmóniumon játszik, a harmadik pedig özvegy. Nem vesz még egy cukrot?

– Csend legyen ott! – szólt rájuk ekkor Günter, amint Helene éppen belekezdett az előjátékba, Jeremias pedig a körbepínált tálcájával együtt elindult az ajtó felé.

Helene, akinek kiváló tanára volt, tényleg csodaszépen játszott, és a legjobb az volt, hogy mindezt mély átéléssel tette. És milyen érzékenyen adta elő most Mozarttól az Adagio-t, milyen erőteljesen és frissen váltott át az Allegro-ra, és egymást váltogatták az édes és fájdalmas dallamok.

Felix karba öltött kezekkel a zongorához legközelebbi ablaknál állt. Rideg és közömbös akart maradni, de a hangok őt is mélyen megérintették. Ez ugyanis ugyanaz a melódia volt, amivel Helene válaszolt neki, amikor utolsó este az ablaka alatt játszott, és most, szemeit kezével eltakarva úgy érezte, hogy körülötte minden vad, zavaros káoszba olvad össze, amiből csak a szférai zene hangjai jutnak el hozzá.

A hangok ekkor elhallgattak. Bravo, bravo, kiváló, tényleg mesteri, hallatszott mindenfelől, csak Felix fordult el, és nézett ki némán és csendesen a sötét éjszakába, amelynek hűvös fuvallata hűtötte a homlokát. Az üres tetszésnyilvánítások szinte fájdalmat okoztak neki.

A zongoránál ekkor egy másik zongorista foglalt helyet, a fiatal Rohrland asszony, aki egy kedves polkát játszott el nagyon ügyesen. Felix ezt egyáltalán nem is hallotta, és egyszer csak oldalról egy halk hang szólította meg:

– Nem kedveli ön is a zenét?

– A fiatalember összerezsent, mintha szíven szúrták volna, és amikor a hang felé fordult, Helene állt ott mellette, kedves arcával kérdően tekintve felé, miközben a gyertyák fénye aranyszőke haját mintha szent fénnel övezte volna.

– Nem kedveli ön is a zenét? – ismételte meg Helene a kérdést, amint észrevette, hogy az idegen szinte zavartan mered rá, mintha nem is hallotta volna a hangját.

– Én? Nem – dadogta Felix, összeszorítva fogait, és olyan gyengének és esetlennek látszott. – Nem, grófkisasszony –, ismételte meg határozottabban és majdnem ridegen. Egykor azt álmodtam, hogy tudok játszani, de az az idő már elmúlt, és nem is vágyódok rá, hogy visszatérjen.

– És szívesen hallgat zenét? – kérdezte Helene lágy hangon.

– Nem – válaszolta a fiatal gróf némi késedelem után. A zenének élvezetet, felüdülést kellene jelentenie számunkra, bennem pedig egyre csak régi emlékeket és képeket idéz fel, amelyek jobb lenne, ha maradnának az elmúlt idők homályában. Ezért gyűlölöm a zenét.

– Vagy fél tőle – mondta Helene komolyan.

– Még, hogy félnék tőle? Kevés olyan dolog van a világon, amitől én félek, grófkisasszony, de lehet, hogy mégiscsak igaza van. Talán mégis lehet, hogy félek tőle.

– És nem éppen a zene az, ami édes vigaszt nyújt számunkra fájdalmaink és szenvedéseink során?

– Úgy beszél, grófkisasszony – mondta Felix, szinte gúnyosan felnevetve –, mintha keserű tapasztalatokkal teli élet

lenne már ön mögött, nem pedig virágoskert bimbózó várakozásokkal.

– Édes istenem – mondta a fiatal lány ártatlanul. – Valamennyiünknek megvannak a maga gondjai és fájdalmai, melyek gyakran a legsimább homlok mögött rejlenek. Ki mondhatja egyáltalán, hogy az ő sorsa a nehezebb? De kezdünk túl komolyak lenni – szakította félbe, amit még mondani akart. – Tudja ön Randolph úr, hogy nekünk kettőnknek figyelemre méltóan éyezőek az álmaink?

– Nekünk kettőnknek?

– Igen. Újabban én is arról álmodtam, hogy ön tud zenélni, pedig mindössze egy alkalommal láttam futólag az utcán. Nem találja ezt különösnek?

– De igen, tényleg nagyon különös! – kiáltott fel Felix, meglepetten nézve rá. Helene azonban olyan nyugodtan és ártatlanul nézett rá, hogy fejét elfordította, és halkán válaszolt: – Ki tehet az álmairól? Az álmok csak jönnek-mennek, és mégis olyan nyomokat hagynak az emlékeinkben, hogy későbbi éveinkben már alig tudjuk megkülönböztetni a valóságtól. Felejsük el mindketten az álmainkat!

Helene arcát mély pír öntötte el, ajkai megnyíltak, mintha mondani akart volna valamit, de egyetlen hang sem jött ki rajtuk, és ekkor az éppen befejezett polkát méltató hangos tapsvihár, amiben különösen Beckstein lelkész vette ki részét széles tenyereivel, a társaságot ismét mozgásba hozta, és a vendégek tolongani kezdtek Rohrlandné körül, hogy köszönetüket fejezzék ki a művészi élményért. A tolongás Helenet és Felixet is elválasztotta egymástól, és Oskar hangos bejelentése, hogy az asztal terítve van, és a vendégekre vár, minden további társalgást lehetetlenné tett.

Folytatás

Von Pulteleben úr gyorsan Helene közelébe küzdötte magát, hogy karját nyújtsa neki. Jeorgy báró a sajátját Rohrland asszonynak kínálta fel, mivel a direktor a grófnőtől kérte a megtiszteltetést, hogy asztalhoz vezethesse, Rohrland úr pedig házastársa látható megkönnyebbülésére a lelkészasszonyt vezette asztalhoz. A többi vendég pedig Oskar vezetésével vonult az ebédlőbe, ahol a fiú korábban azzal szórakozott, hogy az anyja által nagy gonddal elhelyezett, és az ülésrendet meghatározó neveket jól összekeverte.

A lelkészasszony ennek következtében az asztalfőre került Randolph úrral az egyik, és a direktorral a másik oldalán. Mellettük a grófnő, Pulteleben a lelkész és Rohrland úr között kapott helyet, Oskar pedig azok feleségei közé került, akikkel szívesen társalgott. A bárót, aki képtelen volt őt elviselni, és Güntert a másik oldalon Rohrlandné és Helene közé juttatta Oskar szeszélye, aki mellett jobboldalon Felix kapott helyet.

Még mielőtt a zűrzavar kiderült volna, a lelkészasszony és többen mások is megtalálták nevüket, és helyet foglaltak. Közöttük beteges hiúsággal a homlokán a báró is, aki sokat mondó, rosszálló pillantást vetett a grófnőre.

A grófnő a teljes biztonság érzésével, hogy mindent a tőle telhető legjobban rendezett el, még egyszer megfordult az ajtónál, hogy néhány utasítást adjon Jeremiasnak, majd visszafordulva észrevette a szerencsétlen helyzetet.

– De drága vendégek – kiáltotta döbbenten –, hol foglaltak helyet?

– Ahová a neveink ki voltak helyezve – válaszolta a báró éles hangon. Ez volt az egyetlen bosszú, amit nem tartott méltóságán alulinak.

– De hiszen összekeverték a helyeiket!

– Ó, hát teljesen mindegy, nagyon jól vagyunk így – mondta a lelkész felesége, aki igen jól érezte magát a direktor mellett. – Maradjunk csak így! Nem igaz?

– Igen, így maradunk – nevetett a kis, élénk Rohrlandné, akinek Oskar néhány szóval már elárulta csínytevését. – Egészen kellemes és szórakoztató ez az ülésrend.

A grófnő szúrós pillantást vetett a fiára, amit azonban Oskar igyekezett nem észrevenni, és von Pulteleben, aki még mindig nem foglalta el a helyét, és változtatásra várva a széke mögött állt, végül sóhajtva, a lelkész és Rohrland úr között mégiscsak helyet foglalt. Aztán Jeremias megjelent a levessel, és az így összekeveredett társaság tagjai között a tányérok és kanalak zörgésének kíséretében élénk társalgás kezdődött.

Egyedül von Pulteleben úr érezte magát a helyén úgy, mintha légüres térbe került volna. Milyen szépen kigondolt magában mindent, a beszédet, amit meg szeretett volna tartani a „fiatal hölgyel itt mellettem”. Most pedig jobboldalán a lelkész, balján a száraz Rohrland kereskedő, anyósára pedig rá sem látott közvetlenül, hogy elkapja az alkalmas pillanatot. A dagadt Beckstein mögül kellett volna ehhez kikandikálnia.

Helene, aki pillanatnyilag szintén azt gyanította, hogy a fivére okozta a zűrzavart, a legkellemetlenebbül érezte magát a két idegen között, ráadásul Felix a legnagyobb nyugalommal teljesen közömbös beszélgetésbe elegyedett vele, amit ráadásul az időjárással kezdett. A lány csak rövid, egyszavas válaszokat adott neki, de szívét ennek ellenére mégis oly fájdalmasnak és nyomottnak érezte, maga sem tudta miért, jobboldali szomszédja, von Schwartzau úr pedig kizárólag a tőle jobbra ülő hölgy szomszédjával volt elfoglalva.

A legjobban a lelkészasszony élt azzal a lehetőséggel, amire valószínűleg rövidesen nem kerülhet ismét sor, hogy szomszédjával ismertesse elképzeléseit a zöldségtermesztéssel és disznótenyésztéssel kapcsolatban, és ha követnék az ő tanácsait,

nem is maradnának el annak áldásos következményei a kolónia életében.

A direktor többször is próbálkozott kitérni eme sorscsapás elől, és kizárólag a grófnő felé fordult, de eredménytelenül. A lelkészasszony igen kitartó volt amellett, amit egyszer a fejébe vett. Ilyen bizonyítványt a férje is kiállított róla. A direktor végül kénytelen volt beletörődni a sorsába, így nyugodtan és türelmesen kitartott.

A grófnő eközben az asztal felett, ahányszor csak észrevétlenül megehetette, a fiatal gróf arcvonásait vizsgálgatta, aki a szerény Randolph néven mutatkozott be neki. Hol is láthatta már ezt az arcot, ezeket a vonásokat, melyek annyira ismerősnek tündek számára, és véletlenszerű hasonlósága egy Santa Catharina béli fiatal brazillal egyre csak téves nyomokra terelte emlékezetét? Felix figyelmét nem kerülhette el, hogy a hölgy tekintete gyakran mered rá, jóllehet ő maga sohasem nézett felé, ennek ellenére néhány alkalommal gúnyos mosoly rándult meg ajkai körül, és a grófnőt Felix közömbössége annyira nyugtalanította, hogy elhatározta, étkezés után megkérdezi tőle, vajon az életben találkoztak-e már valaha, esetleg Rio-ban, vagy Santa Catharinában. Ettől úgy elmélyült gondolataiban, hogy észre sem vette von Pulteleben urat, aki kétségek között már néhány alkalommal dagadt szomszédja háta mögül igyekezett megszólítani őt: – Drága grófnő, drága grófnő! – mire a lelkész a hang által megtevesztve forgolódni kezdett.

Ekkor azonban már nem tudta türtőztetni türelmetlenségét, felállt, odament a grófnő széke mögé, és suttogni kezdett:

– Drága grófnő, nem gondolja, itt lenne az ideje annak, hogy ismertessük a társasággal a fontos lépést? Már a desszertnél tartunk.

– Igaza van – válaszolta a grófnő, gyorsan felállva, és futó pillantást vetve a vendégeire. Tényleg itt az ideje. Kérje meg a bárót, mondja el a pohárköszöntőt, mert magára vállalta ezt a megtisztelő feladatot.

Von Pulteleben úr meghajolt, bár valójában nem igazán tetszett neki, hogy erre a bárót kérje fel, de most már nem volt mit tenni. Egy pillantást vetett Helene felé, aki észrevette a suttogást, és ki is találhatta annak tartalmát, mert láthatóan elsápadt.

Von Pulteleben úr azonban ebben a pillanatban sokkal inkább saját magával volt elfoglalva, mintsem, hogy észrevegye ezt. Odalépett a báróhoz, és néhány szót súgott neki halkan.

– Fiatal barátom – válaszolta neki a báró vállát vonogatva –, itt, étkezés közben? Tényleg ezt akarja?

– Igen, nagyon kérem, a grófnő nevében.

– Kérem, báró úr – intett oda neki a grófnő is a helyéről.

– Hm – válaszolta erre a báró, szalvétájával megtörölve a száját. – Hm, ez tulajdonképpen ellene van a nézeteimnek, de ha ezzel szívességet teszek önnek, fiatal barátom – és ezzel lassan felállt a székéről, ujjait az előtte lévő, éppen megtöltött pohár talpára téve, másik kezével késének hátával megkocogtatta a poharat.

– Tisztelt uraságok!

– Sajtot kér? – kérdezte erre Jeremias, aki meghallotta a pohár kocogtatását, és a sajtos tállal odaigyekezett a báróhoz.

– Tisztelt uraságok! – ismételte meg a báró, és elutasítóan hátat fordított Jeremias sajtos táljának, miközben valamennyi vendég várakozóan tekintett rá. – Igen kellemes és megtisztelő kötelességemmé vált, hogy megnevezem két fiatal nevét, akik elhatározták, hogy a jövőben együtt vándoroljanak tovább az élet útján. Tudom, hogy valamennyien tiszta szívből csatlakoznak azon kívánságomhoz, hogy életük során csak rózsákkal, és nem tüskékkel, napsugárral és nem árnyakkal...

– Milyen szép az élet itt Brazíliában – jegyzete meg Jeremias félhangosan.

... csak örömmel és nem bánatokkal tegyék meg ezt az utat – folytatta a báró –, és ezért kérem önöket, hogy koccintsanak

velem együtt Helene grófkisasszony és Arno von Pulteleben úrra! Boldogan éljenek sokáig!

– Éljen, éljen! – kiáltozták valamennyien felállva székeikről, megemelve poharaikat, és egymással koccintottak.

– Most robbant a bomba – mondta Jeremias, odaugorva az egyik oldalsó asztalhoz, ahol rajnai borral pereméig töltött egy poharat.

Felix von Rottack felállt Helene mellett, és poharát felé emelve illedelmesen, de ridegen így szólt:

– Engedje meg, grófkisasszony, hogy én legyek az első, aki kifejezheti őszinte jókívánságait von Pulteleben úrral történő eljegyzése alkalmából. Ez az egyetlen, amit mi szegény ördögök megtehetünk, hogy irigyeljük azt a boldog embert, aki letépheti Santa Clara legszebb virágát.

Helene, poharával megérintve az övét, bátortalanul felnézett rá, mert Felix hangjában felismerte a keserűséget. Arcát közben minden csepp vér elhagyta, és arcvonásaira olyan mély fájdalom ült ki ebben a pillanatban, hogy Felix akaratlanul is megrémült tőle, és halk, fájdalmas hangon még hozzáfűzte: – Legyen nagyon, nagyon boldog!

Von Pulteleben úrnak az egész asztalt körbe kellett futnia, hogy odaérjen a menyasszonyához. Valamit még szeretett volna válaszolni a báró pohárköszöntőjére, de nem sikerült neki, mert olyan nagy volt a kalamajka. Így csak a többiek közé tudott nagy nehezen beférkőzni, hogy ne taszítsák egészen félre.

– Hát ez tényleg nagy meglepetés – mondta a lelkészasszony, aki már napokkal korábban tudta a titkot, mint az érintettek. – Ej, én is tiszta szívemből gratulálok, és az úr adja rátok leggazdagabb áldását, és minden jót, amit az ember kívánhat!

Helene mindenkivel koccintott, de maga sem tudta, hogy kivel. Azt is alig vette észre, hogy a vőlegénye igyekszik felé, és amikor odaért, zavartan érintette poharát az övéhez. Éppen csak hallotta, amint suttogta feléje:

Ó, drága, drága Helene-m, milyen boldog vagyok, hogy most már így szólíthatom!

Reitschen direktor úr, aki éppen megemelte poharát, érezte, hogy megérintik a könyökét. Arra fordult, és Jeremiast látta maga előtt, tele pohárral a kezében. Még mielőtt meg tudta volna akadályozni, a kis fickó barátságosan és bizalmasan biccentve felé koccintott vele, majd egy húzásra kiitta a borát.

A báró döbbsent tanúja volt ennek a jelenetnek.

A poharakat ismét megtöltötték, és talán annak bizonyítására, mennyire váratlanul ért mindenkit ez a hír, a lelkész egy hosszú költeményt kezdett felolvasni, amit ő maga fogalmazott ennek a váratlan alkalomnak a tiszteletére.

Miközben ott álltak, Jeremias, akinek különös oka volt rá, hogy a desszert elfogyasztása ne húzódjon el túl soká, óvatosan elhúzta a székeket, és bepakolta azokat az egyik sarokba. Egyúttal jelentette, hogy a kávé a másik szobában van felszolgálva. A többiek látták is ezt valamennyien, csak Beckstein, aki a valamelyest olvashatatlan költeményével volt elfoglalva, ezt nem vette észre, és befejezván a verset ismét le akart ülni, és elterült volna a szoba közepén, ha a közvetlenül mögötte álló Rohrland el nem kapja.

A kávé a másik szobában várt a vendégekre, és ott Felix ismét félrevonult a többiektől. Günter, aki észrevette ezt, odalépett hozzá, és barátságosan megszólította:

– Ne vágj ilyen borzalmasan gondterhelt képet, Felix. Istenemre mondom, úgy nézel ki, mintha nem is eljegyzésre, hanem temetésre hívtak volna meg bennünket.

– Van benne valami hasonló – válaszolta a fiatalember borúsan. – Komolyan mondom, Günter, bárcsak ne jöttem volna el. Érzem, hogy kezdek keserű és talán igazságtalan lenni, és másokkal próbálom megfizettetni azt, amivel nem is tartoznak.

– Álmodozó vagy, és az is maradsz – mondta Günter. – De várj csak, legyünk csak odakint az erdőben, majd én kigyógyítlak. Holnap reggel nyolckor nekilátunk a munkának.

– Bárcsak már odakint lennénk. Nem gondolod, hogy már leléphetnénk?

– Csak még egy pillanat. Valamit meg kell beszélnem a direktorral, amivel holnap megspórolhatok egy utat. Eddig még nem jutottam be hozzá.

– Akkor igyekezz, mert nekem már ég a lábam alatt a talaj.

Günter ismét elvegyült a társaság között, hogy megtalálja a direktort, aki ekkor éppen igen élénk társalgást folytatott a lelkésszel, a takarmánynövények bevezetéséről a kolóniában.

A grófnő von Pulteleben úrral karonfogva járkált fel-alá a teremben, amint Jeremias éppen belépett a kávéval. A báró Felix közelében állt csészejével, és Helenet figyelte, aki a fiatal Rohrlandné mellett ült a szófán.

A grófnő abban az érzésben ringatta magát, hogy elérte célját. A legközelebbi jövője ismét biztosítva volt, távolabbra pedig egyébként sem gondolt soha.

– Ah, Jeremias – kiáltotta Oskar, aki eddig azzal volt elfoglalva, hogy egy hibás széket állítson valamelyik asztal mellé, abban reménykedve, hátha valaki leül rá –, tegyen egy szívességet, hozzon nekem egy pohár vizet! Fejedelmien meg fogom jutalmazni érte.

– Úgy? Csak nem valami érdemrendet akar adományozni nekem? – kérdezte a kis fickó anélkül, hogy további figyelemre méltatta volna. – Ott hátul van a kancsó, poharakkal. Kérem, szolgálja ki magát, vagy kér inkább egy kávé? Elég hígra sikerült.

A grófnő elment Felix mellett, és futólag igen előkelő pillantást vetett rá, aminek hatására a fiatalember összeszorította a fogait. Amint megfordult, magára hagyta von Pulteleben urat, hogy visszamenjen Helene-hez. A hölgy ismét elsuhant Felix

mellett, legyezőjével legyezgetve magát, és kegyelmesen odaintett Rohrland úrnak, aki felemelte elejtett zsebkendőjét. Ekkor hirtelen odafordult a fiatal grófhhoz, és impozánsan kihúzva magát megállt előtte, és tetőtől talpig végigmérve megszólította:

– Apropó, uram, mit is mondott, mi a neve? Ó igen, persze, Randolph. Hol is láthattam már magát tulajdonképpen, mert arcvonásai sajátos módon ismerősnek tűnnek számomra. Nem volt véletlenül irodai alkalmazott Santa Catharina-ban?

– Alig csodálkozok rajta, hogy nem ismer meg, madam Baulen – mondta Felix, határozottan nézve rá –, hiszen amikor kilépett anyám szolgálatából, még nem volt szakállam. A nevem Felix Randolph von Rottack gróf.

Nevét félig hangosan, tisztán és érthetően ejtette ki, mintha az egész társaságnak szánta volna. Ha földrengés rázta volna meg ekkor alapjaiban a házat, és összedőltek volna a falak és leszakad a plafon, az sem rendítette volna meg jobban Baulen grófnőt, annyira döbbenetesen állt ott előtte, minden tagjában lebénulva, merev tekintetét meresztve rá.

– Úristen, mi történt veled, mama? – kiáltotta Helene, aki ebben a pillanatban odarohant hozzá, és karjaival támogatni kezdte.

– Semmi különös, csak egy kicsit kellemetlenül érezte magát – mondta Rottack gróf ridegen, könnyedén meghajolva, majd odament Günterhez, aki éppen a direktorral beszélt. Minden további nélkül karon ragadta, és kivezette a teremből.

– Menni akarsz? – kérdezte a barátja.

– Már mondtam az előbb, hogy túl sokáig voltam itt – válaszolta Felix, és kalapját levéve a fogasról a két barát kilépett az éjszakába.

A grófnő közben erővel összeszedte magát, és félénken körülnézve tekintete találkozott a báróéval, aki igen meglepett tanúja volt az egész jelenetnek, de sajnos kicsit nagyot hallott, hogy mindent pontosan megértsen. Csak a név utolsó részét értette

meg pontosan. Közben gyorsan odalépett a grófnőhöz, és tisztelettel megkérdezte:

– Nem érzi jól magát, kegyelmes asszonyom? Bárókisasszony, lenne esetleg egy kis repülő a közelben?

– Köszönöm, báró úr, utasította vissza azonban a grófnő a segítséget. Neked is köszönöm, gyermekem, már jobban vagyok. Az átkozott idegeim üzik velem néha ezt a gonosz játékot.

Von Pulteleben úr, aki az egész jelenetből semmit sem látott és hallott, mivel éppen leült az Oskar által kitett székre, és kis híján a földre zuhant, most inkább kiment sétálni a kertbe. Csodálatos éjszaka volt, és kétségtelenül arra számított, hogy majd karonfogva sétálhat a mennyasszonyával. A legtöbb vendég már fáradt volt, mivel az egész napot az árverésen töltötték. A direktor szintén fáradtnak tűnt, ráadásul derekasan fogyasztott a borból is. Így nem tartott sokáig, és minden vendég indulni készült.

Ekkor némi zűrzavar támadt, mivel valamilyen tévedés folytán – Oszkár magán kívül volt Jeremias ostobasága miatt – valamennyi kendő és kalap rossz helyre került. Nagy volt a rendetlenség, de végül ez a helyzet is rendeződött, és miközben Oszkár egy kicsit még kiment a kertbe, hogy odakint teljes kényelemben a friss éjszakai levegőn szívja el szivarját, von Pulteleben úr még egyszer belépett a hölgyek szobájába, mivel most már joga volt bizalmasan közeledni hozzájuk. Arra kérte Helenet, engedje meg, hogy még egyszer elmondja neki, mennyire boldoggá tette őt a mai napon.

– Maradjon még velünk, kedves Arno – mondta a grófnő, mivel a mai naptól kezdve bizalmasan a keresztnévén szólította. – Beszélni szeretnék magával, és tulajdonképpen még túl korán van a lefekvéshez.

– De mi gondod volt az előbb azzal a fiatal idegennel, mama? – kérdezte Helene. – Utána olyan hirtelen itt hagyott bennünket.

– Már előtte ajánlotta magát nálam – válaszolta az anya, aki eddigre teljesen visszanyerte önuralmát, és már szövögette is

további terveit. – Valójában régi ismerősök vagyunk még Németországból, egy fiatalkori barátnőm, Rottack grófnő fia.

– Egy Rottack gróf? – kiáltott fel csodálkozva von Pulteleben úr, Helene pedig meglepetten és kérdően tekintett anyjára.

– Igen, és ez olyan rendkívülinek számít? – folytatta a grófnő. Randolph csak a keresztnéve, és egy megrázó hírt, egyik rokonának a halálát közölte velem. Ez a halálhír ragadott magával annyira engem. Egyébként nem szeretné, ha itt ismertté válna, kedves Arno, ezért arra kérem, ne említse neki, hogy felfedeztem a titkát, hiszen most már ön is a családunkhoz tartozik. Amit még kettőtöknek mondani akartam: Ma hosszasan fontolgattam a dolgot. Most már jegyesek vagytok, és tulajdonképpen nem szerencsés, hosszasan elhúzni a dolgot, ezért azt kívánom, hogy amilyen hamar csak lehet, meg legyen tartva az esküvő.

– Drága mama, olyan végtelenül boldoggá tesz engem! – kiáltott fel von Pulteleben úr elragadtatással.

– De mama, hiszen ez teljesen ellentétes azzal, amit megbeszéltünk – mondta Helene, és sajátos, dermedt érzés ragadta magával.

– Drága gyermekem – válaszolt az anyja –, olyan időket élünk, amikor nem lehetünk urai a kívánságainknak, és éppen ezek a körülmények arra kényszerítenek bennünket, hogy elköltözzünk innen Santa Catharina-ba.

– Santa Catharina-ba? – kiáltott fel csodálkozva Pulteleben úr. Miből következtet erre?

– Már egy ideje törtem ezen a fejem – folytatta a grófnő –, mivel a vállalkozásunkhoz Santa Clara a legkevésbé sem alkalmas.

– És azt gondolja grófnő, hogy az a sziget jobb lesz?

– Feltétlenül, de ne gondold Helene, hogy egy ilyen lépésre könnyelműen és vaktában szánnám el magam! Előzőleg gondosan minden vonatkozásban felvilágosítást kértem a szigetről. Egyfelől

ott olcsóbban kapunk munkásokat, aztán válogathatunk a legjobb dohányfajták közül, amit pont onnan szállítanak tömegesen délre, és sokkal olcsóbb is, mint az itteniek. És ami a legfontosabb, jobb piacot is találunk a termékünk számára, mivel onnan közvetlen kapcsolatban lehetünk déllel, sőt magával Mondevideoval és Buenos Aires-szel is.

– De mama, bárcsak ne tévednél, és pusztán feltételezésekre alapozva ekkora utat tegyünk meg...

– Még, hogy pusztá feltételezés! A gyerek semmit sem hisz el, Pulteleben úr, amit nem lát. Majd magának is lesznek még gondjai vele. Hadd mondjam el, hogy teljesen biztosra menjek, már hetekkel ezelőtt levelet írtam az elnökasszonynak, és a legutolsó gőzössel híreket kaptam tőle, hogyan állnak ott a dolgok, és igen kedvező híreket.

– De hiszen a levél, amit kaptál, Németországból jött azzal a kis váltóval!

– Ez a gyerek a végén még kétségbe ejt engem, Pulteleben úr – mondta mosolyogva a grófnő. Két levelet kaptam, egyet Németországból, és egy másikat Santa Catharina-ból, melyet a direktor személyesen hozott el nekem, de ha nem akarod elhinni, amit mondok, akkor győződj meg róla magad. Hozd csak ide nekem azt a levelet, a kis asztalomon van a sárga borítékban. Csak az az egy van ott.

Helene felemelkedett, hogy végrehajtsa a megbízást, mire a grófnő visszahívta.

– Ah ne menj – mondta – mert elzártam.

– Ha ideadod a kulcsot, mama, akkor idehozhatom.

– Nem, inkább magam megyek, mert összekevered a papírjaimat. És felállva a szófáról, a szobájába ment, ahonnan rögtön vissza is tért, egy sárga borítékos levéllel.

– Itt van – mondta, a levelet a lánya ölébe dobva. – Olvasd csak el magad, mit írt az elnökasszony! Ön is meggyőződhet róla,

kedves Arno, hogy tényleg nem tehetünk jobbat, mint átköltözni a szigetre. A költségek jelentéktelenek, és a többletkiadást két hónapon belül be fogjuk hozni. Mielőtt azonban útnak indulnánk, beláthatja, hogy az esküvőt meg kell tartani, már az emberek szóbeszéde miatt is. Nos, olvasd csak hangosan Helene, Arno is hadd hallja, hogyan vélekedik az elnökasszony az áttelepülésünkről! Végtelenül kedves, még azt is felkínálja, lakjunk addig a házában, míg saját lakásunkat be nem rendezzük.

Helene átfutotta a levelet, és ekkor a levél felett merev tekintettel az anyjára nézett.

– Nos, most meg mi van veled? Olvasd csak! Az elnökasszonynak egészen jól olvasható a kézírása. De el is felejtettem, hiszen a levél portugálul van, ön pedig, kedves Arno, nem érti ezt a nyelvet. Add csak ide, majd én lefordítom!

– Ez a levél itt – mondta Helene színtelen hangon, anélkül hogy kiadta volna a kezéből, vagy anyjára nézett volna –, nem Santa Catharina-ból érkezett.

– Nem Santa Catharina-ból? – kiáltotta a grófnő, rémülten félig felemelkedve a szófáról. Akkor... akkor elcseréltem a borítékot. Add csak ide, add csak ide nekem! – És olyan izgatottan, hogy ez még von Pulteleben úr csodálkozását is kiváltotta, kezével a levél felé nyúlt.

– Hagyd csak nálam még egy kicsit, mama – válaszolta azonban Helene, miközben felállt. – Olyan érdekes, hogy szeretném még egyszer elolvasni. Jó éjszakát! És még mielőtt az anyja megakadályozhatta volna, vagy az elképedt vőlegénye egy szót szólhatott volna, gyorsan végigment a szobán, az onnan nyíló ajtón át belépett a saját szobájába, és belülről bereteszte az ajtót.

– Ezt nem értem – mondta von Pulteleben úr, szintén felállva, majd döbbsen nézve anyósára megszólalt: – Mi történhetett Helenevel? Hirtelen olyan rémesen komoly lett.

A grófnő válaszolni akart valamit. Kitérő választ akart adni, de ebben a pillanatban képtelen volt rá.

– Kérem, kedves Arno, hagyjon, hagyjon most magamra – mondta zavartan. Beszélnem kell a lányommal. Tudja, néha milyen fura a hangulata.

– Isten őrizzen, hogy zavarjam – mondta a fiatalember, felkapva a kalapját. Végtelenül kellemetlen lenne számomra, ha esetleg...

– Semmi, semmi az egész, csak annyi, hogy Helene egy félrenevelt gyerek.

– De szeretetreméltóan félrenevelt – mondta von Pulteleben úr, teljesen félresikerült kísérletet téve, hogy a beszélgetést barátságosabb irányba terelje. Maga is érezte azonban, hogy ebben a pillanatban teljesen felesleges idelent, bár még mindig nem fogta fel, hogy miért, így gondolataiba merülve felment a lépcsőn a saját szobájába, és lefeküdt. Alig hagyta el a szobát, és hallotta meg a grófnő a lépcső nyikorgását, odament Helene ajtajához, és szinte félénken bekopogtatott.

– Helene!

Semmi hang belülről. Erre erősebben kopogott.

– Helene! Nyisd ki! Beszéljünk értelmesen egymással!

Semmi válasz. A szobában halotti volt a csend, de a kulcslyukon át betekintve észrevette, hogy odabent ég a gyertya.

– Helene! Legalább mondj valamit!

Bentről azonban semmiféle válasz nem érkezett, és a grófnő végül felsóhajtva elfordult, és visszavonult saját szobájába.

Köhler farmján

Másnap reggel még korán volt, amikor Bohlos hoteljében a lovakat von Schwartzau úr és kísérője számára, valamint a szükséges mállás állatokat felnyergelve elővezették, mert Günternek szilárd elhatározása volt, hogy teljes erejéből hozzálasson és befejezze a még hátralévő munkákat, és ezzel lezárja hat évig tartó tevékenységét Brazíliában.

Jeorgy báró, aki a hotellel srégen szemben lakott, észrevette a készülődést, felöltözött és lement. Különben is minden reggel meghatározott időben meghatározott úton végighaladva sétát szokott tenni. Ma azonban késlekedett, hogy elinduljon szokásos útjára, és egy ideig még a hotel közelében ácsorgott, mintha várna valakire.

Fel-alá sétált az utcán, imitt-amott megállva egy ajtó vagy ablak előtt, hogy az ott lakó kézművesekkel néhány barátságos szót váltson. Szívesen mutatkozott leereszkedően, miközben pontosan tudta, hogy ezzel pozíciójából semmit sem veszít. Odaért Pilger ablakához, aki odabent csendesesen, egyedül üldögélt munkájával, és barátságosan, de csak rövid válasszal fogadta az üdvözlést.

– Nos, Pilger, hogy mennek a dolgok? – kérdezte a báró, egyik kezét az ablakpárkányra téve. – Csak szorgalmasan, mindig csak szorgalmasan?

– Muszáj, báró úr – válaszolta az ember anélkül, hogy munkájáról felnézett volna –, hogy az ember megkeresse azt a kis kenyerét, és agyoncsapja az időt. Mi mást tehetnék?

Hm! – hallatta hangját a báró, aki nem egészen értett egyet az „agyoncsapni az időt” kifejezéssel –, tényleg elég magányos itt az élet a kolóniában.

– Isten tudja! – sóhajtott fel mélyen az ember maga elé, és még nagyobb igyekezettel szúrt bele a bőrzebe.

– Apropó – folytatta a báró, akit a sóhajtás emlékeztette a suszter családi körülményeire – semmit sem hallott a peréről?

– A pappal?

– Igen.

– Semmit sem, és bizonyára mást nem is fogok hallani, hogy minden marad a régiben. Az új direktor az ügyel semmit sem akar kezdeni, mert úgy vélekedik, hogy az ország törvényeivel úgysem lehet szembeszegülni. A régi direktor talán jobban mellém állt volna. A lelkész szintén csak a vállát vonogatja, szerinte nincs igazam, és nyugodtan varrogathatom tovább a cipőket.

– Gonosz egy történet – mondta a báró, akinek kezdett kellemetlenné válni a beszélgetés. – Nagyon gonosz történet. Na, további jó reggelt, Pilger!

– Jó reggelt, báró úr – válaszolta a suszter, kezét sapkájához emelve, aztán már oda sem figyelt az uraságra.

Az utcán lefelé egy másik kolonista, Berthold szabó közeledett, aki a bárónak dolgozott.

– Jó reggelt, báró úr! Hallotta már? – mondta a férfi, megállva a báró előtt, lekapva a sapkáját.

– Jó reggelt, Berthold mester! Mit is kellett volna hallanom?

– A Justus eltűnt – a Kernbeutel, a másik szabó. Bizonyára ismerte azt a bolond fickót.

– Eltűnt? Hová? Meglépett?

– Senki sem tudja, válaszolta az ember. A napokban este elment otthonról azzal, hogy meglátogatja Zuhbelt a farmján, de ott senki sem látta őt, és azóta, ennek már néhány napja, nem jött haza. A felesége jajveszékelve panaszkodik, mert egyetlen garas nélkül hagyta őt magára. A katonákat ma reggel körbeküldték a

környéken, hogy megkeressék, mert az a csavargó mindenkinek, még az istennek is tartozik

– Hm, hm, mit nem hall az ember. Jó reggelt, mester! – mondta a báró, röviden megszakítva a beszédet, mert Bohlos hoteljének aajtájában éppen ekkor jelent meg a fiatal idegen, akit itt a kolóniában Randolph néven vezettek be, és odalépett a lovához, hogy még egyszer meghúzza a hevederét. A báró az utcának azon az oldalán közeledett felfelé, mintha véletlenül járna arra, és amint szembe került a fiatalemberrel megállt, és mosolyogva megszólította:

– Jó reggelt, fiatal barátom. Tegnap este azért távozott időben, hogy ma reggel már ilyen korán útra kelhessen?

– Jó reggelt, báró úr. Maga is ilyen korán kelt?

– Az én koromban jobb, ha az ember hozzászokik a rendszeres élethez, ha egészséges akar maradni – válaszolta a báró vállát vonogatva. Maguk fiatalemberek még tehetnek a testükkel, amit csak akarnak anélkül, hogy azonnal következményei lennének. De hová tart, ha szabad kérdezni?

– Az erdőbe – válaszolta a fiatal gróf, miközben könnyedén megveregette a báró vállát. – Az erdőbe, kedves uram, hogy egy ideig ne kelljen kéményeket és ablaküvegeket nézegetnem. Szavamat adom önnek, hogy őszintén undorodok a civilizációtól.

– Talán csak nem az indiánokhoz tart? – mosolyodott el a báró némileg zavarban, mert a válasz túl szeszélyes volt ahhoz, hogy követni tudta volna.

– Talán – nevetett fel Felix –, és istenemre mondom, azt hiszem, jobban passzolok közéjük, mint az olyan hazug és mesterséges viszonyok közé, amit szokás szerint társadalomnak neveznek.

– Ezek tényleg hajmeresztő nézetek – mondta a báró mosolyogva – de még mielőtt örökre elveszítenénk, hogy odakint az erdőben tolldísszel a fején és fűvócsóval a kezében rohángáljon, és ha majd visszatér, egyszer megmutatná nekem, az

indiánok háton fekve és az íjat lábukkal felhúzva hogyan lövik le a madarakat a magasból, szeretnék még egy kérdést feltenni önnek, kedves gróf úr.

– Gróf úr? – kérdezte Felix hirtelen felé fordulva.

– Pszt, pszt – mosolyodott el a báró. Jól tudom, hogy ön nagy kópé, a kisujjam súgja ezt nekem, de magunk között szólva megértem, ha nem akar itt az önnek kijáró jogokkal fellépni, ámde egy kérdésre mégiscsak válaszoljon nekem, mielőtt elmegy. Ezzel belekarolva a fiatal grófba elindult vele felfelé az utcán, mert biztos akart lenni abban, hogy ne tudják őket hirtelen megzavarni.

– És mi lenne az? Igen kíváncsivá tett.

– Az ég szerelmére ne gondolja – mentegetődzött a báró, már előre is elhárítva minden gyanút –, hogy csupán indokolatlan kíváncsiságból érdeklődök, mert bensőséges barátja vagyok Baulen grófnőnek, és a szeretetre méltó grófkisasszonynak, és ezért őszintén aggodom a jólétükért.

– Ez elég hosszú bevezetés volt, báró úr.

– Mindjárt a tárgyra térek. Tegnap este valamit feltárt a grófnőnek.

– Ön a közelben állt? – kérdezte Rottack gróf, miközben éles tekintettel végigmérte.

– Nem közvetlen közel, és csupán véletlenül, de észrevettem, hogy a grófnő feltűnően megdöbbent. Valójában ilyennek még sohasem láttam, hiszen ő igen határozott és szilárd karakterű dáma.

– Valóban ilyennek tűnt – válaszolta a fiatalember, aki elhatározta, hogy félúton nem megy elébe a bárónak.

– Hm, valóban – folytatta a báró, láthatóan zavarban, mivel nem tudta, hogyan érhetné el legügyesebben a célját. Be kell azonban vallanom, kedves gróf, de még egyszer szavamat adom, a legcsekélyebb barátságtalan hátsó gondolat nélkül, hogy egy idő óta, magam sem tudom miért, az a gyanúm, hogy...

- Hogy?
- Hogy a grófnő, hogy a grófnő rangja, hogyan is mondjam, talán ért is engem.
- Egyelőre még fogalmam sincs – mosolyodott el Felix, akit szórakoztatott a báró zavara.
- Erről beszélni igen sikamlós ügy, ezt be kell ismernem – folytatta a báró szorongva, és kezeit dörzsölgetve, mintha képszerűen tisztára akarná mosni magát. – Más körülmények között talán nem is tűnne jogosnak, erről beszélni.
- Viszonyuk van, báró úr?
- Isten szerelmére kérem, ne értsen félre – kiáltott fel hirtelen, és rendesen megrémülve. Becsületszavamat adom, semmiféle személyes érdekem nem fűződik hozzá, mindössze csak általánosságban gondoltam a társadalmi helyzetére. Most már végre megértett engem?
- Jottányival sem jobban, mint korábban – válaszolta a fiatal gróf haragos mosollyal.
- Jól van – mondta a báró határozottan. – Akkor arra kényszerít, hogy világosan beszéljek, mert az ügy tényleg nagyon fontos. Engedje meg tehát, hogy teljesen őszinte legyek, és aztán ugyanezt várom öntől is, mert ennyivel mindketten tartozunk társadalmi helyzetünknek.
- Most már tényleg a kőpadra feszít engem.
- A báró megragadta a gróf karját, megállt előtte, és határozottan a szemébe nézve így szólt:
- Baulen grófnő tényleg joggal viseli a grófi rangot?
- De kedves báró – kérlete őt a fiatalember –, most tényleg nagyon sietek, hiszen Schwartzau úr bármely pillanatban lejöhet. A lovakat amint látom, már felmálházták, és ön tényleg nagy szívességet tenne, ha elhagyna minden apróságot, és egyenesen megmondaná, milyen fontos dolgot akar megtudni tőlem.

A báró néma csodálkozással állt ott Felix előtt.

– És ez a dolog tényleg nem elég fontos önnek? – nyögte ki végül nagy nehezen.

– És tényleg ez volt minden, amit meg akart tudni tőlem? – nevetett fel ekkor a fiatalember.

– Minden – válaszolta a báró teljesen megsemmisülten.

– Akkor tényleg nagyon sajnálom, hogy erről nem tudok határozott felvilágosítást adni, és utalnom kell az ön kisujjára. De már jön is Schwartzau Könnern társaságában, tehát indulnunk kell. Viszontlátásra kedves báró! És ezzel az ilyen érzéketlenségtől teljes mértékbe elképedt bárót otthagyta az utca közepén, felpattant a nyeregbe, és közvetlenül ezt követően Günterrel, málhás állataikkal és azok hajtóival elindultak felfelé az úton.

Könnern, aki felfrissítette ismeretségét Felix-szel, akit azon a bizonyos reggelen az erdőben ismert meg, csak azért jött le, hogy megnézzze barátai távozását. Leginkább egyedül szeretett volna maradni, vagy legalább is olyan idegenekkel, akikkel mindennapi dolgokról beszélhet. A szíve még mindig nehéz volt, és az a gondolat is kínos volt számára, hogy a barátja sajnálja.

Közben ő is elővezettette a lovát, felült rá, és lassan, lépésben elindult lefelé az utcán, amelyen Günterrel jöttek fel annak idején, amikor elérték a kolóniát. Akkor még olyan könnyű volt a szíve, és olyan boldog volt. Gondolatban szerette volna még egyszer átélni azokat az órákat, hiszen más már nem is maradt számára a világon, mint visszaemlékezni a remélt boldogságra.

Így léptetett ki lassan a kolóniából, egészen annak a hegyvonulatnak a lábáig, amelynek egyes ágai kinyúlnak a síkabb vidék felé. Aztán tovább haladt felfelé a keskeny ösvényen, amely megkerülte az összeomlott, és mindez ideig ki nem javított hidat, és csak akkor állt meg, amikor felért a szabad hegytetőre, ahonnan gyönyörű kilátás nyílt az egész Santa Clara kolóniára és az azt körülvevő dombokra.

Most egészen más tekintettel nézett lefelé, mint annak idején, amikor első ízben közeledett a még ismeretlen hely felé. Mennyire kereste most körbefutó tekintetével az innen alig felismerhető pontot, ahol mindent megtalált, amire az emberi szív képes, boldogságot és szerelmet, amit aztán el is veszített. A boldogságot is, meg a szerelmet is.

Odaát terül el az egyébként oly barátságos hely, most némán és siváran. Odalent a folyóban, melynek környezete felismerhető a fák dús lombjáról, pihenő örök álmát az anya, akit a bűnbánat és kétségbeesés a folyóba hajszolt, és odaát a hegyek között tévelyeg talán most a szegény, drága gyermek, akinek az egész élete boldogság és béke kellett volna legyen, most pedig reszkető kézzel, vándorként van kitesztva a sivár életbe.

És ő maga mit keres még itt? Miért nem sarkantyúzza meg a lovát és vágat el valami más vidék felé? Csak azért marad itt, hogy haszontalan búbanattal eméssze magát? Jól tudta, milyen kevés reménye lehet rá, hogy valaha is viszontláthassa őt, de még mindig nem volt elég bátor hozzá, hogy önként száműzze magát erről a környékről. Mindaddig, amíg itt van a közelben, ahol láthatta csendes, házias tevékenységét, hallhatta kedves hangját, és hűséges szemeibe nézhetett, mindaddig úgy tűnt számára, mintha még nem maradt volna teljesen magára, mintha érezné, hogy viszont kell látnia, hogy a lány a fejét a vállára hajthassa, és csendes, reszkető hangon a nevéen szólítsa.

De el ezekkel a gondolatokkal! A magára hagyottság keserű érzése, mint hegyes tűr hatolt a szívébe, és megfordítva a lovát, mintha emlékei elől akarna menekülni, hogy többé már ne is lássa a kedves helyet, végigvágatott az úton, és egyszer csak hirtelen régi ismerősét, a fiatal Köhler parasztot látta maga előtt, akinek a házába azon a napon szintén betért, sőt meg is ígérte neki, hogy majd meg fogja látogatni. Édes istenem, mi mindent el nem felejt az ember, és fog még elfelejteni az idő múlásával!

A fiatal paraszt azonban úgy tűnt, jobban megtartotta az emlékezetében, mert alighogy felismerte a lovat, barátságosan kiáltott felé:

– Na, ez igen szép magától, hogy betartotta adott szavát, bár egy kicsit sokáig tartott. A feleségem is nagyon fog örülni, hogy viszontláthatja, mert gyakran és sokat beszélgettünk magáról. És hogyan mennek a dolgok a kolóniában? – folytatta, amint odalépett a lóhoz, és szívélyesen megrázta Könnern kezét. – Bizonyára jól, nem igaz? Ez a szürke is pompásan néz ki. Neki sem lehetett rossz dolga odalent. De szálljon már le végre, remélem, nem akar a nyeregben maradni!

Ellenkezés nem segített volna, ezt Könnern is belátta. A meghívás is annyira szívélyes volt. Nem akart fájdalmat okozni ennek a jóságos embernek, még akkor is, ha nem igazán lett volna kedve hozzá, hogy egy félórányit csevegjenek, és közben megfélekedzen saját borús gondolatairól.

És milyen szívélyesen fogadta Könnern a fiatalasszony!

– Öröndetes – szólalt meg, amikor belépett a szobába, és kezét nyújtott neki –, nagyon öröndetes, hogy ismét meglátogatott bennünket, és nem lett büszke odalent a grófok és bárók között. De nem néz ki valami jól – fűzte hozzá még gyorsan, miközben kutakodó tekintettel mérte végig. – Sápadt és az arca is beesett, és már messze nem olyan friss és derűs, mint annak idején, amikor első ízben járt nálunk. Beteg volt? Pedig elég egészséges vidék van errefelé.

– Beteg éppen nem vagyok – válaszolta Könnern kitérően. – Talán a klímaváltozás lehet az oka. De mi van a kicsi gyerekükkel? Ő jól van?

– Ott fekszik az ágyacskájában a kis csibész – mondta az asszony, boldog mosollyal mutatva kedvencére, mert azonnal megfélekedezett minden másról. – Ott heverészik, és úgy tesz, mintha semmi dolga nem lenne a világon, és az anyjának azonnal ugrania kell, ha tágra nyitja szemecskéit, és eltátja a száját. De foglaljon csak helyet – folytatta gyorsan, miközben körülnézett a szobában. – Bizonyára éhes lehet a lovaglás után, ma reggel pedig olyan rendetlenség van itt még nálunk, persze nem gondoltuk, hogy ilyen korán vendégünk lesz. Az embernek meg annyi dolga

akad, pláne ha egy ilyen apróság is van a háznál, aki mindentől távol tartja az embert, amit tenni szeretne.

– Csak nem azt akarja mondani, hogy jobb lenne, ha nem lenne?

– Az a kis csibész? – kiáltott fel rémülten az asszony. – El sem tudom képzelni magunkat nélküle. Micsoda gondolatai vannak magának!

– Foglaljon helyet, és fogadjon el egy kis reggelit – mondta a férfi. Közben én kimegyek a földre, ahol valamit el kell intéznem, de hamarosan visszajövök, és akkor együtt beszélgetünk egy kicsit.

– Akkor inkább megyek én is magával – mondta Könnern –, mert kávé már ittam, mielőtt elindultam.

– Annál jobb – kiáltotta a fiatal paraszt, aki úgy látszik örült ennek az ötletnek. – Akkor először megmutatom odakint a földjeimet. Igen hasznosan töltöttük idefent az időt. Utána együtt megreggelizünk. Jobban is fog ízleni, ha az ember mozog előtte egy kicsit.

– Most megint elszaladnak, én meg maradhatok itt egyedül. Hát ez lenne egy látogatás? De a kis csibész mindjárt jelentkezik, és akkor lesz elég dolgom, míg beletöltöm a reggelijét. Akkor csak igyekezzenek mihamarabb vissza! Üdv idegen!

Könnern némán lépkedett kifelé az udvarból a fiatalember mellett, végignézte, amint levette a nyeret a lováról, és a kis legelőre zavarta, aztán tovább indultak a földekre.

– Olyan hallgatag ma – mondta az ember. – Csak nincs valami baja?

– Nincs – válaszolta Könnern fájdalmas mosoly kíséretében – csak egyvalami hiányzik, ami magának megvan, nekem pedig a világ egyetlen orvosa sem adhat meg: Egy boldog, házias életet.

– Ej – nevetett fel a fiatalember – ehhez én sem vettem igénybe semmiféle orvost. Ilyesmit az ember saját maga szokott elrendezni.

– Ahogy vesszük – sóhajtotta Könnern. – Nagy szerencséje van magának ezzel az asszonnyal.

– Én is úgy gondolom, mosolyodott maga elé szórakozottan a fiatal paraszt. Csodálatos kis asszonyka, és mindig kéznél van, mindig jókedvű. Ki sem tudom fejezni, mennyire boldog vagyok. És a fiúcska, hát nem egy pompás kis fickó? Látott már valaha ilyen kedves kis gyereket? De a feleségemnek nem jegyezhetem meg, mennyire büszke vagyok rá, különben állandóan cukkolni fog miatta, ahhoz pedig nagyon ért.

A fiatalember egyfolytában fecsegett családi boldogságáról, akkor is, amikor már kiértek szántóföldre, Könnern pedig némán lépkedett mellette. Lelki szemei előtt Elise lebegett, amint apjával boldogtalanul és magányosan baktatnak a sötét erdőben. Felsebzett lábbal látta őt egy kunyhóban fekvé, látta, amint az apja fölé hajol, de nem tud segíteni rajta, csak megpróbálja vigasztalni, miközben jobb kezét görcsösen saját szívére szorítja, és még csoda, hogy a nyomorúság és fájdalom nem feszíti szét a keblét.

Odakint a földeken azonban kísérőjének gondolatai egészen más irányt vettek, mivel örömét lelte a munkájában, amit a dús föld bőségesen megjutalmazott.

– Nézze csak – mondta, amint áthaladtak egy vadul burjánzó birsalmafa alatt –, itt egy kísérletbe kezdtem, takarmányként akarok cukornádat termesztetni. Csodálatosan megnőtt, és milyen szépen burjánzik. Nagyon kitűnő növény, és minden brazil parasztnak termesztenie kellene. És milyen könnyedén lehet bánni vele! Úgy ültetjük el, mint a kukoricát, eltávolítjuk a gyomokat, fellazítjuk a talajt, és nyolc héten belül már vágni is lehet, de nem hagyja abba, újabb hajtásokat hoz, egyre többet, és négy-öt héten belül ezeket is vágni lehet. Ezt követően igazi bozótként tör elő a földből. Apám mesélte, hogy egy év alatt ötször tudta betakarítani.

– És igényli a jó talajt? – kérdezte Könnern, aki örült neki, hogy az ember már nem a családjáról mesél.

– Nem különösebben. A könnyebb talajon is elvan, a hőség és szárazság sem árt neki. Isten tudja, honnan szerzi a lét, ami benne van. És nézze csak azt a kukoricát mellette, mekkora csövek vannak rajta. Persze igaz, hogy a föld jó errefelé, és furcsamód a magasabban fekvő részeken még jobb, mint odalent a völgyben. De jó sok munka van vele, a gyomok eltávolítása nagyon fáradságos munka, és alighogy végeztem, a hátam mögött megint előbújik.

– Zuhbel odaát arról panaszkodott, hogy ez a föld nem alkalmas takarmánynövények termesztéséhez.

– Ah a Zuhbel, az minden miatt panaszkodik, és a saját borán kívül semmi mást nem is dicsér. Ezt is csak azért teheti, mert más nem foglalkozik vele. Különben ültethetünk bármit, minden megterem, persze csak akkor, ha rendesen kezelve van. Csak a búza nem akar sikerülni senkinek sem. Kezdetben jól beindul, és akkor már azt hisszük, nyert ügyünk van, de aztán egyszer csak feladja, és csinálhatunk vele bármit, nem lesz belőle semmi. De mit számít, inkább ültetünk fekete babot, krumplit, édesburgonyát, maniókát, földimogyorót, igen jól terem a rizs, szükség esetén búza nélkül is ki lehet bírni. Lejjebb délre, többre mennek vele, mint mi errefelé.

– És mi a helyzet a dohánynal?

– Jó. Legalább is az a fajta, ami nekünk van. Egészen eredményesen termesztettem dohányt, sikerült is jól eladnom a városban, de lehet, hogy a levelekkel nem tudunk bánni megfelelően, vagy talán valami más oka lehet, de ez az egész dohány ügy nem vált be a legjobban, és azok a szivarok, melyek hajóval érkeznek más országokból, mégiscsak sokkal jobbak.

– Milyen szép tiszta, és rendben tartott az egész farm – mondta Könnern, aki örömmel nézett végig a tisztán tartott földeken és a jó kerítésen. – Rögtön észre lehet venni, ahol német kéz munkálkodik.

– Nos – nevetett fel Köhler –, jöllehet magam brazil vagyok, azaz itt születtem ebben az országban, a német vér persze benn rejlik ereimben, és azt tesszük, amit odahaza láttunk, amikor már magunk is önállóak leszünk.

– Az apja vagyonnal érkezett Brazíliába?

– Még egy vörös rézgarasa sem volt, adóssága annál több – hangzott a válasz. – Egy egész hajórakomány paraszttal együtt érkezett, feleségével és két gyermekével, valamennyien a Németország béli Hundsrück pusztáról. A kormánytól kapott egy darab földet, amit errefelé kolóniának neveznek, és pénzbeli támogatást is, hogy a kezdeti időkben felszínen tudjon maradni. Földműveléshez szükséges eszközöket is kaptak a kormánytól. Aztán nekiestek a fáknak, és jókedvűen megtisztították a területet, és a munkájuk eredménye sem maradt el. A szegény ördögök, akik odahaza a kenyerüket is alig keresték meg, csak gondjuk és bánatuk volt, apám elbeszélése szerint először egyszerű kunyhókat építettek, aztán rendes házat. Növelték területeiket, a nyájaik gyarapodtak, és gyermekeik is. Aztán egyszer csak úgy találták, hogy már nem férnek el együtt az öreg farmjukon. Apám, éppúgy, mint a többiek is, nem a legidősebb fiát küldte el, hogy alapítson magának új helyet, hanem saját magának vett a kormánytól egy új kolóniát, ahol előről kezdte a gazdálkodást, mert nem hagyta magát rábeszélni, hogy a fiatalok ezt éppen olyan jól meg tudnák tenni, mint ő maga. Mostanra persze már öreg ahhoz, hogy még egyszer előről kezdje, és amint önállósultam, engem küldött el, hogy építsem meg a saját fészkeket.

– Így szaporodtunk és terjeszkedtünk, és ha itt a környéken, vagy Dél-Brazília számos más vidékén érdeklődik, mindenfelé olyan emberekkel találkozhat, akik jól érzik magukat, és akik szüleinek odahaza annyijuk sem volt, hogy hetenként egy fél font húst megengedhettek volna maguknak.

A fiatalember még jó ideig élénken folytatta, és örömét lelte abban, hogy látogatójának elmesélje, hogy ez, vagy az öt, hat vagy nyolc évvel ezelőtt érkezett, és semmi mást nem hozott

magával, mint a nyomorúságát, és egy szomorú családot, és most milyen jól megy nekik. Közben imitt-amott megállt, újonnan telepített őszibarackost mutatott, amely jövőre valószínűleg már meghozza első termését, aztán a len ültetvényét felesége számára, ami egyelőre még nem indult be, majd munkásai után nézett, akik újabb területet szabadítottak fel és tettek művelhetővé, aztán vendégét visszakísérte a házhoz, hogy még megmutassa a zöldségeskertet és disznóólakat is. A vágásra szánt disznókat cukornáddal etette, a többi állat vidáman szaladgált odakint a szabadban, egy nagy, bekerített területen.

A kert végén egy kisebb, bozótos, öreg őszibarackos volt, ahová a korábbi tulajdonos szőlőt is telepített. Köhler ezt a helyet a báró lugásának nevezte. A zöldségeskert közvetlenül a ház mögött helyezkedett el, és arrafelé nyíltak a konyha és a hálókülső ablakai.

A két fiatalember egyébként alig érte el a zöldségeskert szélét, amikor sajátságosan hangos beszéd, szinte kiáltozás hallatszott a ház felől. Köhler éppen a pompás karfiolfejeket mutatta Könnernnek, melyeket itt termesztett. Aztán hirtelen elhallgatott és hallgatózni kezdett, de addigra a lármá abbamaradt, csak a gyermek kiáltozott.

– Milyen lármás a kis csibész – mondta nevetve. – Az asszony egész nap veszekszik vele, de nem sokra megy vele. De mit is akarok mondani, ez a karfiol itt a feleségem legnagyobb büszkesége, mivel... – Ekkor megint elhallgatott, mert a ház felől ismét különös hangokat hallott, ami sokkal inkább hasonlított bosszús kiáltozásra, mint civakodásra a gyerekekkel.

– Esküszöm, most a nevem hallottam – mondta Köhler, és gyorsan elindult a ház felé, Könnern pedig követte őt.

– Hans, Hans! – lehetett hallani ebben a pillanatban a hangos kiáltozást tisztán és világosan, mire mindketten berohantak a házba, mert ott valami rendkívüli történhetett.

Köhler ugrott be elsőként a szobába, amelynek az ajtaja be volt csukva, és döbbsen, „mi történik itt” kiáltással megállt a

küszöbnél, mert a szobában egy tisztességesen felöltözött idősebb úr egyik kezével átkarolta a feleségét, a másikkal pedig néhány, az arca felé célzott ütést próbált elhárítani, mivel a felesége teljes erejéből védekezett. A férj kiáltására a támadó persze azonnal elengedte az asszonyt, aki a felháborodástól kivörösödve, szikrázó szemekkel és minden porcikájában reszketve kiáltott a férje felé:

– Jó, hogy itt vagy. Dobd ki innen ezt a gazembert!

– Maga nem is érti a tréfát – nevetett zavartan az idegen, aki ekkor elővette zsebkendőjét, és egy kis vért törölt le az arcáról, mert Trine nem minden mozdulata talált mellé.

Felindultnak látszott, és nagyon nem örült neki, amikor az ajtóban meglátta a két férfit. Köhler maga az első pillanatban annyira elképedt, hogy azt sem tudta, mit tegyen, vagy mondjon, és csak akkor tért magához, amikor Könnern ironikus mosollyal megjegyezte:

– A direktor úr csak nem ellenőrző körúton van a különböző kolóniákon?

– Tehát ez lenne az új direktor? – kiáltott fel ekkor Köhler, aki belső haragjától azt sem tudta, hová kapjon. – Ez tehát az a csavargó, aki kitúrta helyéről a becsületes Sarno-t, és most körbemászik a kolóniákon, és zűrzavart kelt maga körül. A mennykő csapna bele!

– Köhler úr, jóindulatúan figyelmeztetem – kiáltotta von Reitschen úr, hátrálva a felé lépő alak elől.

– Én is csak tréfálkozok – mondta a fiatal paraszt, galléron ragadva őt. – Csak tréfából rakom ki az ajtó elé, hogy a következő alkalomra megjegyezze magának, hogyan kell viselkednie a kolonistáknál.

– Köhler úr, visszautasítok minden erőszakot – kiáltotta a direktor, érezve a fiatal paraszt vasmarkának szorítását, de nem jutott tovább. Könnern nevetve, udvariasan félreállt, amikor elrángatták előtte, mintha valami gép ragadta volna meg a gallérjánál, és a következő pillanatban már repült is kifelé a

küszöb felett, ellenállhatatlan erővel. Odakint megbotlott néhány darab tűzifán, és akkora erővel esett az egyik fiatal narancsfatörzsének, hogy a rázkódástól egy csomó gyümölcs lehullott róla.

– Kérem, szolgálja csak ki magát a finom narancsokból – nevetett Köhler, aki az egész jelenet alatt egyetlen pillanatra sem veszítette el a nyugalmát. Még a korábbi szitkot is úgy ejtette ki, mintha áldott jó étvágyat kínált volna. – Remélem, utoljára volt részem abban a megtiszteltetésben, hogy idefent láthattam!

Reitschen úrnak éreznie kellett, milyen szomorú szerepet játszott el idefent, és különösen kínos természetesen Könnern jelenléte volt számára, mert a másikon sokkal könnyebben túltette volna magát. Gyorsan fel is ugrott, szennyezett kabátját felületesen leporolta, odament a lovához, eloldotta a gyeplőt, felpattant a nyeregbe és sebesen elvágatott, ahogyan csak a lova bírta, vissza a település felé.

– Micsoda egy főkolompos – mondta Köhler, amint visszafordult Könnern felé, aki nyugodtan nevető tanúja volt az egész jelenetnek. – Fájdalmat okozott neked, Trine?

– Inkább én okoztam fájdalmat öneki – mondta a fiatal, pompás kis asszonyka nevetve. – Emlékként még egy hétig futkoshat odalent kék monoklival a szeme alatt és a sebes orrával.

– Micsoda egy viresaft lesz itt, ha ez így folytatja – mondta Köhler a fejét csóválva. – Tulajdonképpen jól el kellett volna vernem, de csak később jutott eszembe. Pusztán csak a jó példa kedvéért.

– Jobb ez így – nevetett Könnern –, és szavamat adom, a legnagyobb büntetés számára az volt, hogy én is itt voltam, és tanúja lehettem a megalázásának.

– Hát nem is tudom – vélekedett Köhler – egy jó kis verés sem rossz megoldás, és az is biztos, hogy rászolgált.

– Én is úgy vélem, hogy talán jobb ez így – mondta az asszony –, mert a végén még mehetnél volna a bíróságra, és ha

más nem is történik, pénzbe és szaladgálásba került volna. Így meg majd tartani fogja a száját, téged pedig békén hagy.

– Magam is ezt hiszem – mondta nevetve a férje.

– És hogy elkezdett lármázni a gyerek, amikor fogdosott – mosolyodott el az asszony – valódi kis fenegyerek, aki nem akarta hagyni, hogy baja essék az anyjának. Merre jártatok odakint?

– Éppen a báró lugasánál jöttünk befelé, és meg akartuk nézni a karfioljaidat, amikor meghallottam a lármát idebentről. De ki gondolt volna ilyesmire?

– De most lássunk végre neki a reggelinek – mondta az asszony, mert közben már visszatértek a szobába. A fiúcskát leültette a földre a szoba közepén. – Rögtön behozok mindent. Már rég itt lenne az asztalon, ha nem jön az a gazember. És hogy nekem esett! – mondta, amint elment a kis tükör előtt, egy pillantást vetve magára, és néhány mozdulattal igyekezett rendbe szedni a haját.

– De mit akart tulajdonképpen? – kérdezte Köhler, aki leült az asztalhoz, és Könnernnek is odatolt egy széket.

– Mit tudom én – válaszolta az asszony, kifelé menve. – Utánad érdeklődött, és amikor azt válaszoltam, hogy kimentél a földekre, valószínűleg azt gondolhatta, hogy szabad a préda! A vén szamar! – és nevetve becsapta maga mögött az ajtót.

Helene

Az eljegyzést követő másnap reggel von Pulteleben úr igen korán felkelt, hogy fel legyen öltözve, és egyetlen pillanatot se mulasszon el, hogy üdvözölhesse kedves mennyasszonyát. De mi baja lehetett tegnap este az anyjával? Egy pillanatra akaratlanul abbahagyta nyakkendőjének megkötését, amikor visszagondolt

tegnap esti búcsújára. Az öreg dáma gyakran viselkedett furcsán és önfejlően. Tegnap este azonban úgy tűnt, ennek oka maga Helene volt, és milyen különösen komolynak látszott, amikor felállt az asztaltól, és visszavonult a szobájába.

Mi lehetett abban a levélben? Minden bizonnyal az volt az oka a történeteknek, de ha ma megkérdezi Helenet, bizonyára elmondja majd neki, mert most már jegyesek, és ez már majdnem olyan, mintha házasságok lennének, és a házastársak sohasem titkolhatnak el valamit egymás elől.

Házastársak. Milyen különösnek tűnt most ez a szó a fiatalember számára, saját magára alkalmazva. A nyakkendőjével csak nem akart elkészülni. Házastársak. Milyen tiszteletre méltó csengése van. Mennyire szolid és tartós. És milyen hamar, milyen csodálatosan történt mindez. Ha jól meggondolja, senki más nem tehet erről, mint Jeremias, aki bizonyos értelemben becsempészte őt ide ebbe a szobácskába. Von Pulteleben úr közben teljesen meg is feledkezett a nyakkendőjéről. Két ágát hagyta lelógni jobb és baloldalon, és leeresztett kezekkel, elgondolkodva ült a székén.

Vajon az anyósa tényleg nem tudta, hogy albérlőként csempészték be ide? Milyen sajátos, hogy ez csak most jutott eszébe. De egy csomó kifizetett számla, selyemruhák, csecsebecsék, és ezernyi más holmi cikázott ide-oda a fejében, mint egy felrázott kaleidoszkópban, és ha egy pillanatra lehiggadt, a tarka összevisszaságból mindig egyetlen kép tisztul le a végén: az anyósáé.

Rendkívüli asszony volt, ezt tényleg nem vonhatta kétségbe, és von Pulteleben úr nem is gondolt arra, hogy ezt vitassa. Egy rendkívüli asszony, és csak gratulálni tudott magának, hogy ilyen gyakorlatias anyóst kapott. Ezt hajtogatta ugyanis egyre magának, hogy meggyőzze saját magát, és ne adjon teret más gondolatoknak, amelyek újra meg újra fel akartak törni benne.

Egyáltalán még maga előtt sem tisztázott tény volt, hogy sohasem gondolt pusztán az anyósára, hanem vele kapcsolatban mindig a pénz is eszébe jutott valamilyen vonatkozásban. Így

jelen esetben is, teljesen természetes sorrendben pillanatnyi anyagi helyzetére és arra gondolt, hogy az esküvő mennyit fog még elnyelni belőle. De írt az anyjának, és a levelet tegnap egy szkúner elvitte közvetlen Rio-ba. Az anyja majd kiprésel még egy kis tőkét az apjából, ha megtudja, hogy Arno közben feleségül vett egy grófkisasszonyt, aki ráadásul egyetlen örököse egy már eladott lovagi birtoknak. És milyen szép, milyen csodaszép Helene, és milyen büszkék lennének rá a szülei, ha egyszer elvinné őt magával Németországba!

Ekkor kopogott valaki. Dorothea volt a kávéval. Most már tényleg be kellett fejeznie az öltözködését, Helene már minden bizonnyal felébredt, és odalent várja a kertben, és a végén még kineveti a hétalvót.

– Helene grófkisasszony már látható? – kérdezte a szolgát, aki egyik karjával félrekotorta a valódi káoszt az asztalon, másik kezével pedig letette a tálcát. Az öregasszony azonban csodálkozva nézett rá, és így szólt:

- Látható?
- Felöltözött már?
- Nem tudom.
- A kertbe még nem ment le?
- Nem.

– Hm – mondta von Pulteleben úr, szórakozottan dörzsölgetve a kezét, miközben az öregasszony ismét lement. – Akkor nyugodtan megihatom a kávémat. Tulajdonképpen ezek a nap legszebb percei. – Ezzel leült az asztala mellé, hogy elfogyassa reggelijét. Szerencsére a mennyasszonya nem hallotta az utóbbi megjegyzést.

A kávé elfogyasztása után gyorsan befejezte az öltözködést, és mindenekelőtt lement műhelyként szolgáló szobába, ahol ma mindössze három szivarkésztő dolgozott. A többiek összevesztek a grófnővel, és nemcsak távolmaradtak, hanem közülük az egyik,

ráadásul a legjobb munkás, aznap reggel nekilátott egy konkurens műhely felállításának, aminek majd komoly következményei lehetnek a grófnő számára.

Von Pulteleben úr azonban most nem gondolt ilyen prózai dolgokra. Bement a műhelybe, hogy később, ha beszél az anyósával, nyugodt szívvel elmondhassa, már volt odalent. Aztán elindult felfelé a lépcsőn, hogy bekopogjon Helenehez, és megkérdezze tőle, nincs-e kedve egy kicsit sétálni vele.

Közben már kilenc óra lett, és Helene ilyenkor már minden nap fenn szokott lenni, és tevékenykedik a házban, ma azonban a szobáját még zárva találta, és kopogtatására sem kapott választ.

Aztán Dorothea-val megkérdezte a grófnőtől, hogyan aludt, és minden mást a grófnőre bízott. Dorothea visszajött, és az üzenet, amit hozott, csak annyi volt, hogy „jól”. Semmi több.

Von Pulteleben úr ismét feltette kalapját, és gondolkodva lement a kertbe, ahonnan legalább meggyőződhetett róla, hogy úgy a grófnőnél, mint Helenénél nyitva van az ablak. Tehát mindkét hölgy már fenn van. Az ablakokban azonban le volt eresztve a redőny, tehát minden emberi számítás szerint a bent lakókkal még nem lehet beszélni.

Von Pulteleben úr ettől nyugtalanul érezte magát, bár nem tudta volna megmondani, miért. Valami sejtelemféle lehetett, amit az állatoknál ösztönnek nevezünk. Ettől az ösztöntől hajtva átment a báróhoz, aki eddigre már befejezte sétáját, és éppen a kávéját itta. Nem is jelentkezhetett volna nála kellemetlenebb időben, mert ezen a reggelen kivételesen igen rossz hangulatban volt. A fiatalember ezért nem is maradt nála. Tett egy kis sétát a városban, majd betért a direktorhoz, akit éppen látott visszaérni sétalovaglásáról. Nem is jelentkezett be, csak egyszerűen utána ment a lépcsőn, és bekopogott. Itt azonban ismét rá kellett jönnie, hogy nem megfelelő időben érkezett.

A direktor valószínűleg bukkant a lovával, mert a szeme alatt kék véraláfutás volt, az orra pedig meg volt duzzadva. Valószínűleg el is felejtette von Pulteleben előző esti eljegyzését,

mert be sem engedte. Félig megnyitotta az ajtót, és meglehetősen mogorván megkérdezte, mit akar, majd az orra előtt becsukta az ajtót.

– Vigye el az ördög – gondolta von Pulteleben úr, mert az egyébként jóindulatú embert végül elöntötte az epe. – Akkor inkább visszamegyek a szobámba, és megvárom, míg az emberek jönnek énhozzám. Úgy bánnak velem, mintha az utcán szedtek volna fel! És elhatározását megvalósítva gyorsan visszatért saját szobájába, levette a kabátját, előszedte íróeszközeit, és egy eposz vázlatát kezdte elkészíteni, amelyben az emberi nem gazságát akarta bemutatni.

Mindeközben az alatta lévő emeleten egy másik jelenet kezdett kibontakozni. Oskar körülbelül egy fél órával korábban egyedül kilovagolt, és Helene, ekkor már teljesen felöltözve, de egy egészen egyszerű muszlinruhában, kinyitotta szobáját, átment anyjához, és bekopogott.

– Ki az?

– Én vagyok.

– Pillanat! – szólalt meg egy bensőséges hang. – Csak egy pillanat! – és Helene hallotta, amit odabent néhány fiókot heves mozdulattal kihúztak és visszatoltak. Aztán megfordult a kulcs a zárban, és a bárókisasszony belépett.

– Jó reggelt – mondta Helene nyugodtan és ridegen, majd odalépett az ablakhoz, hogy felhúzza az egyik redőnyt, és beeressze a napfényt.

– Jó reggelt, gyermekem – mondta a grófnő, aki ma a lányától eltérően feltűnően megváltozva viselkedett, mert látszólag felhagyott a fennhéjázó, leereszkedő viselkedéssel, ami jellemző volt rá Helenevel szemben. Állva fogadta őt a szobában, sőt még egy széket is odatolt neki, majd így szólt:

– Ma reggel sápadtnak látszol, Helene. Rosszul aludtál, gyermekem?

– Azt hiszem, egyáltalán nem aludtam – válaszolt Helene nyugodtan anélkül, hogy anyjára nézett volna. De ennek semmi köze sincs ahhoz, amiről beszélni szeretnék önnel.

– Önnel? – kiáltott fel rémülten a grófnő. – Helene!

– Kérem, foglaljon helyet! – mondta a fiatal lány mogorván.
– Van néhány megbeszélni valónk, és ahhoz teljes nyugalomra van szükségünk.

– De az ég szerelmére, Helene, mi van veled? – kiáltott fel az asszony, és meg akarta ragadni Helene kezét.

– Hogy mi van velem? – mondta a fiatal lány csodálkozva, és most először nézett komolyan a szemébe. – Még ön kérdezi? De kérem, foglaljon helyet, és engedje meg mindennek előtt, hogy felolvassak önnek egy levelet, ami tegnap véletlenül került a kezembe.

– Az a szerencsétlen levél! – jajgatott az asszony, és összekulcsolt kezekkel, megtörten leült a szófára.

– Igen, az – mondta Helene rendíthetetlen nyugalommal, és széthajtotta a levelet, amit az éjszaka folyamán már számtalanszor elolvasott és forró, keserű könnyekkel sírdogált felette, most azonban határozottan, a legcsekélyebb megindultságról sem árulkodó hangon olvasni kezdte:

Kedves Constance!

Mellékelten megküldöm ezúttal közvetlenül a második félévre szóló váltót lányom, Helene neveléséért. Amint látja, teljesítettem a kívánságát, és Baulen grófnő címére küldtem a levelet, bár nem értek egyet vele, és teljes mértékben ellenemre van az ilyen megtévesztés. Nem ismerem azonban a brazil viszonyokat, és lehet, hogy ott tényleg szükség van erre. Akkor hát legyen a kívánsága szerint, Helene érdekében.

Örömmel értesültem a gyermek kedvező fejlődéséről, és remélem, betartja ígéretét, és úgy gondoskodik róla, mintha az anyja lenne.

– Hát nem ezt tettem, Helene? Nem ezt tettem mindig, és most ismét bebizonyítottam azzal, hogy egy derék férjet kerítettem neked? – kiáltotta az asszony, kezeit a Szűzanya képe felé emelve.

Helene nyugodtan olvasott tovább:

Baráti üdvözlettel Ottilie von...

– Hát nem ezt tettem mindig? Mondd meg őszintén! Nem ezt tettem mindig?

– Nem – mondta Helene. És a kiejtett szó bár teljesen színtelenül hangzott, de mégis érthetően és borzalmasan jutott az asszony füleibe, aki elővette a zsebkendőjét, és törölgetni kezdte a szemeit.

– Hogy hívják az anyám? – kérdezte Helene végül ugyanazon a színtelen hangon, mint az előbb. Hogy hívják, és hol lakik, és milyen titok rejlik a származásom mögött, hogy ki lettem taszítva idegen emberek közé?

– Drága Helene – szólalt meg az asszony, tovább törölgetve a szemeit –, rettenetes esküt kellett tennem, hogy megőrzöm a titkot, legalább is mindaddig, amíg anyádtól megbízást nem kapok

rá, hogy közöljem veled. Az esküt nem szeghetem meg, nem tehetem, kérlek, ne kívánd ezt tőlem!

Helene hallgatott, szemei még mindig határozottan az asszonyra tapadtak, és egy nehéz sóhaj szakadt fel a kebléből.

– Nagykorú vagyok – szólalt meg végül. – Huszonegy éves vagyok. Titokban szabad tartani előttem továbbra is anyám, a szüleim nevét?

– Azonnal írni fogok Németországba – mondta az asszony –, a levél minden bizonnyal elmegy a következő hajóval, és kérni fogom anyádat, hogy mentsen fel az esküm alól, de mindaddig, amíg ez meg nem történik, vagy nem egyezik bele, mégsem tehetem meg. Te sem kívánhatod, hogy esküszegés terhelje a lelkem. Helene görcsösen szorította kezét a szívére, és még egyszer végigmérte az asszonyt rideg, átható tekintetével, végül halkán megszólalt:

– Tehát nem akarja megmondani nekem anyám nevét?

– Nem tehetem, nem szabad megtennem, gyermekem. Legalább is most még nem. Adj még egy kis időt! Néhány hónapon belül megtörténhet a levélváltás, és egy pillanatra sem kételkedek benne, hogy anyád fel fog menteni esküm alól. Akkor majd szívesen megmondom. De mire mész vele, Helene? – kérdezte bátortalanul némi szünet után. – Úgysem közeledhetsz majd hozzá.

– Nem szabad közelednem hozzá? – kiáltotta Helene rémülten. – Ki tarthatja távol a gyermeket az anyja szívétől?

– Kérlek, ne kérdezz tovább, ne követeld, a saját nyugalmad érdekében.

– Tehát mégsem mondhatja meg nekem – kiáltotta gyorsan Helene. Azt pedig nem hiszem el, hogy a saját érdekemben kell eltitkolnia. Követelem, mondja meg, miért kell eltitkolni előttem az anyámat! Mindenért magát teszem felelőssé, ami a következménye lehet annak, ha nem tudom meg, és a mindenható Istenre mondom, meg fogok esküdni rá, hogy a kolóniában

sohasem lesz ádázabb ellensége, mint én, ha nem mondja meg. Gondolom, elhiszi, hogy be fogom tartani a szavam.

Helene felugrott a székéről, és haragos, fenyegető tekintettel állt az asszonnyal szemben.

– Bolond gyermek! – mondta Baulen asszony, a nélkül azonban, hogy ezúttal hagyta volna magát kikökkenteneni a nyugalmaiból, hiszen volt még egy érv, amivel rendelkezett. – Olyasvalamit követelsz, ami egész életedre boldogtalanná fog tenni téged.

– Még annál is boldogtalanabbá, mint amilyen most vagyok? – nevetett fel Helene keserűen. – Maga tréfál, grófnő.

– És kinek a kedvéért vettem fel ezt a rangot, ami nem jár nekem? – kiáltotta az asszony, most már maga is ingerülten. – Kinek a kedvéért vertem bele magam olyan kiadásokba, amelyek meghaladták a lehetőségeimet, kinek a kedvéért hagytam el a hazámat, ahol boldogan és megelégedetten élhettem volna a fiammal?

– Az én kedvemért, nem igaz? – mondta Helene ridegen és keserűen. Mindent az én kedvemért, és nem az éves javadalmazásért! De most már elég, túlzottan is elég a szólamokból. Ne gondolja, hogy mindazok után, amit most már tudok, egyetlen pillanatra is kétségeim lennének a valódi szándékaival kapcsolatban. Mostantól kezdve semmi közös dolgunk nincs egymással, és most már csak azt szeretném megtudni magától, milyen bűnöm van nekem vagy az anyámnak, hogy sohasem tartozhatok hozzá egész életemben!

– Rendben van, tudd meg hát, hálátlan! – mondta az asszony határozott tekintettel, némi késedelem után. Tudnod kell, hogy megérezd, mennyire magányosan állsz a világban, és csak egy szavamba kerül, hogy von Pulteleben úr visszalépjen, akinek a segítségére most annyira rászorulsz. Remélem, ezt követően tisztességesen fogsz viselkedni, és belátod, hogy mindig is mennyire a javadat akartam, mint ahogyan most is azt akarom, és nincs másik ember a világban, aki ennyire gondoskodni akarna és

fog is rólad, mint éppen én. Talán jó is, hogy a levél a kezébe került, mert előbb vagy utóbb úgyis megtudta volna az igazságot. Makacs természeted higgadtabbá és engedékenyebbé fogja tenni, és visszavezet téged annak az asszonynak a karjaiba, aki mindeddig egyedül valódi és igazi anya volt a számodra. Pulteleben később ezt még meg fogja köszönni nekem, ha nem is kellene tudnia semmit az egésztől.

– Von Pulteleben úr – mondta Helene korábbi keserűségével a hangjában – de erről majd később. Inkább a titokról beszéljen, madam, ha lenne szíves!

Most már az asszony is igen ingerültté vált. Felállt a szófáról, odament az ajtóhoz, kinyitotta, és kinézett. Aztán visszatért Helenehez, lehajolt hozzá, és néhány szót suttogott a fülébe.

Helene holtápadttá vált. Lehunyta szemeit, és néhány percig mozdulatlan maradt, mintha kőbe vésték volna. Aztán arcát felemelt kezeibe temetve forró könnyek csordultak át ujjai között. Végül feltekintett. Arca márványfehér volt, de fájdalom vagy szenvedés minden jele nélkül, aztán elfordult, mintha el akarná hagyni a szobát.

– Ne menj most el, gyermekem – szólta azonban hozzá a grófnő, megragadva a kezét, és visszatartva őt. Az embereknek odakint nem kell tudomást szerezniük róla, hogy valami nézeteltérés volt közöttünk. Maradj itt a szobámban, míg teljesen össze nem szeded magad, és nyugodtan gondolod végig a hallottakat. Saját egészséges értelmed meg fogja aztán mondani neked, hogy mit kell tenned, és mit ne tegyél.

– És azt gondolja talán, hogy egy pillanatig is kétségeim vannak? – kérdezte a lány, és tekintete, amely ekkor az asszonyra tapadt, mélyen annak lelkébe hatolt.

– Micsoda önfejű ez a gyerek – mondta az asszony, megcsóválva a fejét. – Még szerencse, hogy mások gondolkodnak és cselekednek helyetted, különben elpusztítanád saját magad. Szegény Pultelebennek súlyos gondjai lesznek veled.

– Nem hinném, hogy valaha is gondot fogok okozni von Pulteleben úr számára – válaszolta Helene. – Engedelmeskedtem a borzalmas elvárásnak, hogy olyan férfi felesége legyek, akit nem szeretek, pusztán csak anyám kedvéért. Úgy gondoltam, hogy ezzel egy adósságot váltok meg, ami súlyosan terhelte a lelkemet. Hála istennek, az ég nem fogadta el részemről ezt az áldozatot. Egész életemre tettem volna boldogtalanná magam.

– Helene, térj észhez! – kiáltott fel madam Baulen rémülten.
– Csak nem azt akarod mondani, hogy...

– Vissza fogom adni von Pulteleben úr szavát.

– Ezt nem teheted...

– Ha kényszeríteni akar, azt is meg fogom mondani neki, hogy miért.

– Úgy teszel, mintha megőrültél volna! És miből akarsz megélni?

– Ami az én tulajdonom ebben a házban, a zongorám, az íróasztalom, a könyveim és a lovam, részben el fogom adni, és amit értük kapok, abból fogok eltengődni, míg becsületes módon meg nem tudom keresni a saját kenyeremet.

– De az üzlet, amibe belekezdünk! Von Pulteleben úr azonnal vissza fog lépni, ha ilyen halálosan megsérted.

– És miért érdekelne ez engem?

Az asszony megrémült, mert most érezte első ízben, hogy teljesen elveszítette a Helenevel űzött játékát. A lány, akit hosszú éveken át kihasználta, hogy minden elképzelhető cselszövással jólétet biztosítson saját maga és teljesen haszontalan fia számára, kicsúszik a kezei közül, és első ízben merült fel szemei előtt az a borzalmas lehetőség, hogy saját magára marad. Helene azonban sejtette, hogy most milyen gondolatok foglalkoztatják, megvetően elfordult tőle, és odalépve az ajtóhoz, kinyitotta azt. Ott még egyszer megállt, és anélkül, hogy körülnézett volna, így szólt:

– Még nem tudom, hogy ma vagy holnap miként döntök további tartózkodási helyemről, azt azonban tudom, hogy jogom van mindaddig itt lakni ebben a házban, amíg megfelelő helyet nem találok magamnak. Később majd tudomására hozom a döntésemet. – És még mielőtt madam Baulen egy szóval is válaszolhatott volna, eltűnt az ajtón át.

Arno von Pulteleben, akinek fogalma sem volt róla, hogy mi történik odalent, közben a tollának szárát rágta, és az emberi nem gazságáról szóló költői ömlengéseivel tönkretett néhány ív finom papírt. Azt szerette volna papírra vetni, hogy Helene milyen angyal, aki egyáltalán nem ide való, és tulajdonképpen tévedésből jött a világra.

Ismét az angyalra gondolva felállt, felvette kabátját, megigazította frizuráját, és éppen le akart menni, hogy felkeresse jegyesét, amikor Dorothea levelet hozott fel neki, amit meglegedett mosollyal bontott fel. Mi mást írhat neki a mennyasszonya, mint barátságos reggeli üdvözlét. A levélben azonban ez állt:

Arno von Pulteleben úr részére

Tisztelt uram! Mi mindketten egy megtévesztés áldozatai lettünk. Számomra egyetlen vigasz, hogy még nem késő visszalépni attól az elhatározástól, amely egymáshoz láncolta volna mindkettőnk életét. Tudom, hogy Ön tiszta szívből jó ember, mi azonban nem illünk egymáshoz. Én sohasem szerettem önt, és sohasem lehettünk volna boldogok egymás mellett.

Egyetlen kérésem van még Ön felé: Legyen tekintettel szilárd és megváltoztathatatlan elhatározásomra, és ne próbálja megváltoztatni azt, mert teljesen eredménytelen lenne.

Köszönöm az irántam érzett barátságát, amit mindvégig bizonyított, és abban a tudatban, hogy

*ezzel a lépéssel nem tettem olyat, ami csökkentené
írántam érzett tiszteletét, kívánok Önnek minden jót.*

Helene

Von Pulteleben úr kétszer vagy háromszor elolvasta a levelet, és még utána is forgatta a kezében, és úgy nézett rá, mintha teljesen idegen, ismeretlen nyelven íródott volna. Csodálkozása végül szavakra talált, kezdetben azonban csak töredezett mondatokra és felkiáltásokra futotta.

– Megtévesztés áldozata? Egyetlen vigasz? Tiszta szívből jó ember? Én örültem meg, vagy a világ gépezetében lazult meg egy csavar? Iránta érzett barátság? Abban a tudatban? Ha egy szót is értek az egész levélből, nyaktilóval hagyom levágnom a nyakam! Az ég szerelmére, tettem is bármit széles e világon, amivel megsértettem? Akár egy pillanatra is megfedkeztem volna a hódolatáról? Nem maga az anyós... Hoppá! Megint az anyós keze van a dologban. A fejem tettem volna rá! Ez tényleg egy rémisztő nőszemély, és már megint pénzbe, nagyon sok pénzbe fog kerülni, hogy megbékéljen. Most már csak arra vagyok kíváncsi, mit akarhat már megint, mert eddig még a legcsekélyebb utalást sem tett valamire. Na, rövidesen majd meglátjuk – vigasztalta saját magát –, mert sokáig nem szokott vártni magára.

Ezzel a végső következtetéssel von Pulteleben úr teljesen lehiggadt, mert most már meg volt győződve róla, hogy az egész levél semmi más, mint az anyós valami újabb pénzügyi manővere. Így már nem is aggódott tovább. Helene tényleg nem írhatta komolyan ezeket a sorokat. Egyébként is sötét ellenszegülés kezdett már megfogalmazódni benne anyósa nyomasztó uralmával szemben. Legyen csak végre már megházasodva! Egyelőre azonban még nem volt semmi határozott elképzelése.

Ezzel persze az egész ügyet félvállról vette. Ennek ellenére mégis kellemetlen érzése volt azért, mert az eljegyzése utáni reggelt, amit eredetileg olyan szépen kigondolt magának, ilyen módon keserítették meg, és elhatározta, hogy minden további

nélkül lemegy, és végére jár a dolognak. Utána, és ebben egy pillanatra sem kétkedett, gyorsan minden megint rendbe fog jönni.

Elképzelése végrehajtásának rögvest neki is látott, és hogy az ügyet a megfelelő végénél ragadja meg, az anyósához indult, azonban nem csekély meglepetéssel tapasztalta, hogy annak ajtaja még mindig zárva volt, és kopogtatására belülről azt a választ kapta, hogy nem érzi jól magát, és most semmiképpen sem akarja látni.

Helene ajtaja is zárva maradt előtte, és még az ebédnél sem jelent meg a két hölgy. Pulteleben kénytelen volt Oskar társaságában elfogyasztani ebédjét, aki persze semmit sem tudott arról, hogy mi történt.

A kicsi, és egyébként nyugodt városkában közben feltűnően eleven és mozgékony volt mindenki. Emberek igyekeztek az utcákon, vagy kis csoportokba verődtek, hogy nagy igyekezettel megtárgyaljanak valamit. Bizonyára rendkívüli esemény történhetett, ami ilyen mozgolódást idézett elő. Még maga von Pulteleben úr is megállapította ezt, és amint kétségek között még egyszer belépett a lenti műhelybe, majd kiment az ajtón, hogy egy kis friss levegőt szívjon, az egész atmoszférát olyan fülledtnek és nyomasztónak találta, de ennek ellenére feltűnő volt az élénk élet.

– Na mi történt, mi van veletek ma? – kérdezte az egyik arra járó munkást, aki látszólag szintén nagyon igyekezett valahová.

– Megtalálták őt – hangzott a válasz, miközben lekapta fejről a sapkáját.

– Megtalálták? Kit találtak meg?

– Hát a Justust – válaszolta a férfi.

– A Justust? Egyáltalán ki az a Justus?

– Hát az a bolond szabó, akiről azt hitték, hogy lelépett. Agyoncsapva találták meg szegény ördögöt az erdőben, és most mindenki szalad kifelé, hogy megnézzék, mert állítólag olyan

borzalmasan helybenhagyták, hogy nem is lehet elszállítani. ráadásul ez a hőség!

És az ember szintén nekiindult, hogy élvezze a meggyilkolt ember borzalmas látványát, és éjszakákon át ne tudjon elaludni, ha rágondol.

Von Pulteleben úr, örülvén annak, hogy történt valami, ami eltereli a figyelmét, lassan szintén elindult, hogy ő is megnézzze közelebből a látnivalót.

Buttlich vendégelője előtt egy család tartózkodott, akik látszólag éppen kiköltözőben voltak. Bux volt az, a feleségével és gyerekeivel. A férfi azzal volt elfoglalva, hogy kevéske csomagját, amit magával akart vinni, felmálházza egy szamárra. Az asszony és az idősebb fiú segítettek neki, a legkisebb pedig a ház előtt feküdt ágyacskájában, hogy az anyja felkaphassa, ha sírdogálni kezd.

Bux a holmijuk legnagyobb részét részben elzálogosította, részben eladta, állítása szerint azért, hogy ne haljanak éhen, és el akarta hagyni Santa Clara-t, hogy egy másik kolóniában próbáljon szerencsét. Ezeket az előkészületeket néhány nappal korábban már megtette, és ma reggel szándékozott útnak indulni családjával.

Éppen akkor, amikor von Pulteleben a közelükbe ért, a csomagok lekötésével volt elfoglalva. A fiának kellett volna a kötelet átadnia a másik oldalról, de nem a megfelelőt adta át, és hibáját apja üvöltésére ki akarta javítani, de a lármázástól még jobban összezavarodott, és nem mozdult azonnal, mire a durva fazon megkerülve a szamarat, a szegény fiút istenkáromlás közepette olyan erővel rúgta fenékbe, hogy az felordítva kirepült az utca közepére.

– Maga tényleg rosszabb, mint egy állat – kiáltott rá von Pulteleben döbbsen, aki tanúja volt a jelenetnek.

– Magának meg mi köze hozzá? – mordult rá az ember, miközben mit sem törődve tovább a bántalmazott fiával, maga

dobta át és húzta meg a kötelet, de olyan erővel, hogy a szegény állat alig kapott levegőt. – Ne szóljon bele, a fiammal azt teszek, amit akarok!

– Érzéketlen alak – morogta maga elé a fiatalember, és tovább ment, mivel eszébe sem jutott, hogy egy ilyen durva alakkal vitába keveredjen a nyílt utcán. Úgyis ő húzta volna a rövidebbet.

Az emberek azon az utcán vonultak felfelé, ahol Justus élt. Lakásának ajtaja előtt ott állt az öregasszony, és panaszos jajgatással eseményeket mesélt három vagy négy másik öreg dámának az elhunyt életéből, amit azok továbbadásra alkalmas anyagként kíváncsian hallgattak végig.

Von Pulteleben úr egyre tovább haladt felfelé az utcán. Már sajnálta, hogy nem hozta magával a lovát, mert nem volt nagy barátja a gyaloglásnak, de ezen a helyzeten most már mit sem tudott változtatni. Az út egyre távolabb vezetett, a Nap pedig kiállhatatlanul tűzött sugaraival. Az emberek most lekanyarodtak jobbra, majd mászni kezdtek felfelé a forró sziklák között, ahová az egyébként jelentéktelen hegyi patak esős időben hatalmas köveket sodort le, és dobált egymásra. Odafele egy kisebb gát húzódott át a szurdokon, és kisebb vízesés bukott át rajta, és ettől jobbra, talán kétszáz lépésnyi távolságra egy babér és kaktusz bozótosban hevert a meggyilkolt borzalmasan eltorzult hullája, de a futónövények indái között meg sem lehetett közelíteni.

Von Pulteleben úr egyébként visszaborzadt, amint csak egy pillantást vetett rá. Képtelen volt ilyesmit nézegetni, és most már rá sem tudott jönni, minek is jött fel ide. A körülállóktól azonban rövidesen meghallotta a tényállás részleteit is. A Justust kétségtelenül egyszerűen agyonütötték, és pedig egy körülbelül négyfontos kődarabbal, amit körülbelül negyvenlépésnyire attól a helytől, ahol a holttest feküdt, összevérezve meg is találták. A meggyilkolt nem hajíthatta oda, mert az egész koponyája szét volt roncsolva, és ott esett össze holtan, ahol most is feküdt. Tehát a követ a gyilkos hajíthatta el.

Az is lehetetlennek tűnt, hogy a szerencsétlen véletlen zuhanás következtében lelte halálát, mert bár volt ott egy kisebb sziklafal, de annak tetejéről semmiképpen sem zuhanhatott volna oda, ahol feküdt, és vérnyomok is csak ott voltak, és a sziklafal sem volt akkora, hogy ilyen sérülést hihetővé tegyen. Nem is beszélve a közelben megtalált véres kőről.

Pénz nem volt a meggyilkoltnál, néhány rézérme kivételével, óra sem, jóllehet sohasem járt óra nélkül. Amikor megtalálták, egy sereg felette röpködő dögkeselyű hívta fel rá a figyelmet, az arcán feküdt, mindkét karja széttárva. Most már csak félig volt felöltözve, mert a nadrágját a katonák leszedték róla, és félredobták. A csizmaít nem sikerült levenni.

Jeremias is odafent ácsorgott zsebre dugott kezekkel, és elgondolkodva nézegette a halottat, de a legcsekélyebb undorról sem árulkodott. Nem tett azonban egyetlen megjegyzést sem, nem érdeklődött, és miután mindent pontosan megnézett magának, nyugodtan visszament a városba.

Mire leért a városba, Bux a családjával és a számmárral már elhagyta Santa Clara települést, és arra az útra tért rá, amely a korábbi Meier féle farm mellett haladt el. A tanya még mindig megtartotta korábbi gazdája nevét.

Von Pulteleben úr némileg felhevülten tért vissza a házba, és azzal a kellemetlen érzéssel lépett be, hogy ott nem lehet minden a szokásos rendben. Kopogtasson be most megint a grófnőhöz? Határozatlanul megállt a lépcsőn, és ekkor hirtelen ajtó nyílt, és maga a hölgy lépett ki rajta. Persze nem számított von Pulteleben úrra, illetve nem állt szándékában keresni a társaságát, és első benyomása az volt, hogy visszalép a szobájába. Ez azonban most már nem volt lehetséges, mert a fiatalember már közeledett is felé, és igen elképedt ábrázattal így szólt hozzá:

– Az isten szerelmére, drága grófnő, mi történt itt tulajdonképpen? Helene olyan borzalmas levelet írt nekem, hogy...

– Képes volt rá? – kérdezte nyugodtan a dáma. – Annak a lánynak olyan változó a hangulata, de ne aggódjon miatta, fiatal barátom, majd én mindent elrendezek.

– Tényleg azt hiszi?

– Bízza csak rám a dolgot! – és az ajtó ismét becsukódott az anyós mögött.

A kolónia bírósága

Santa Clara-ban, ahol általában nyugodt mederben folytak a dolgok, úgy tűnt, hogy feje tetejére állt a fennálló rend. Estefelé a fiatal Köhlert Justus Kernbeutel meggyilkolásának vádjával letartóztatták, és fogolyként farmjáról levitték a városba. Halálos félelemmel követte őt csinos, fiatal felesége, karján gyermekével, és könnyek között mesélte mindenkinek, hogy mit műveltek a katonák odafent a letartóztatáskor. Betörték az ablakaikat, szétverték az edényeket, őt magát pedig a legdurvább módon szidalmazták és sértegették.

Köhler maga, amint végigvezették a kolónián, holt sápadt volt a magába fojtott haragtól, de egyetlen szóval, egyetlen arckifejezéssel sem jelezte, mi zajlik le benne, hiszen kénytelen volt beletörődni a megváltoztathatatlanba. Kezeit a háta mögött összekötözték, és amikor útközben egyetlen alkalommal az őt követő felesége felé akart fordulni, puskatussal hozták tudomására, hogy senkivel sem beszélhet, míg a bíró ki nem hallgatja, és esetleg talán rögtön el is ítéli.

– Mielőtt felakasztják, adhat még egy utolsó csókot a feleségének – vigasztalta őt az egyik durva legény. Ha azonban az asszony őt akarná megcsókolni, azt szívesen megengedi neki.

Köhler a fogait csikorgatta, és azzal vigasztalta magát, hogy ártatlansága rögtön az első kihallgatás alkalmával ki fog derülni,

és majd elégtételt követel mindazért, ami vele történt. Ebben azért tévedett, és egészen megfélelkezett róla, hogy a kolóniában nem alkalmaztak új brazil delegadot, és a jelenlegi direktor elnöki meghatalmazással egyúttal a legfőbb rendőri hatalmat is képviseli. Más hatóság nem is volt jelenleg a gyanúsított felett, mint maga a direktor, akitől az utóbbi események miatt, és ezt jól tudta, nem számíthat barátságos bánásmódra.

Minden további nélkül a jelenlegi városi börtönbe, egy nyers gerendákból ácsolt, az alacsony ablakon vasráccsal felszerelt forró lyukba vitték, és követelése ellenére, hogy azonnal hallgassák ki, gúnyos röhögéssel bezárták, és magára hagyták.

Könnern, aki röviddel ezt megelőzően lovagolt vissza a városba, alighogy tudomást szerzett Köhler letartóztatásáról, és arról, mivel gyanúsítják, azonnal hozzá sietett, de elutasították. A direktor szigorú parancsot adott, hogy senkit se engedjenek a közelébe, amíg a vizsgálat le nem zárul. Abban pedig biztos volt, hogy ilyen irányú kérése a direktornál semmi eredményre sem vezetne. Köhler felesége közben felkereste Rohrland kereskedőt, hogy igénybe vegye annak segítségét, és mindenekelőtt küldjön valakit a Santa Clara-tól nem messze lakó bátyjához, aki jöjjön el hozzá, és lakjon vele odafent a farmjukon mindaddig, míg férje be nem tudja bizonyítani ártatlanságát, hiszen a környékükön csavargó katonanépség miatt nem mert egyedül odafent maradni, és a nagy fáradozások árán megteremtett tulajdonukat sem akarta őrizetlenül hagyni.

Közben az igazgatósági épületben a direktor előzetes vizsgálatot tartott annak ellenére, hogy nem érzete jól magát. A gyanúsítottat erre nem vezették elő. Állítása szerint a lovával bukott, amikor lefelé tartott a meredek ösvényen, és nagyobb baj is érhetne volna, de szerencsére megúsza.

Köhler elleni két fő tanú Justus öreg házvezetőnője és Buttlich vendéglős volt. Az asszony elmesélte, hogy a szegény, szerencsétlen ember azon a napon a vádlattal szóváltásba keveredett, és állítása szerint együtt mentek az erdőbe. A vádlott másnap este alkonyatkor visszatért, Justus azonban egyáltalán

nem, mert akkor már egy gyilkos kéz által leütve holtan feketett az erdőben.

A meggyilkoltnál volt egy óra, amikor elment otthonról, mert óra nélkül sohasem ment el hazulról. Az asszony pontosan emlékezett az órára, ami gyakran volt is a kezében. Aranyozott ezüstóra volt, fehér számlappal, és fedelének belsejére Justus saját maga gravírozta, vagy jobban mondva kaparta be nevének J.K. kezdőbetűit. Alatta egy nyíl által átlőtt szív volt látható, amiről azonban az asszony nem tudta, mire vonatkozik.

Justus valamennyi pénzt is tartott mindig magánál, azt azonban nem tudta megmondani, hogy mennyit, és milyen érméket, de pénz nélkül sohasem indult útnak, még akkor sem, ha el kellett volna zálogosítania valamit, hogy pénze legyen. Néhány milreis bizonyára volt nála, de talán még több is.

Buttlich vendéglős elmondta, hogy Justus háza előtt járt, amikor Köhler ott állt, és hevesen vitatkozott a szabóval. Ez annyira feltűnő volt számára, hogy még oda is kiáltott nekik, ne csináljanak ilyen botrányt, és egy kicsit szégyellhetnék magukat a többi ember és a szomszédok előtt. A szavakra azonban nem emlékszik pontosan, amit mondott, és arra sem, hogy a veszekedők min civakodtak. Annyit azonban el tud még mondani, hogy Köhler sohasem tudta elviselni a szabót, legalább is azóta, amióta itt él a kolóniában, és mindig is rossz hírért terjesztette. Ő a maga részéről azonban ezt az előítéletet nem tudja igazolni. A Justus gyakran járt nála, de mindig józan, tisztességes emberként mutatkozott, és tiltakozni szokott az előző rezsim törvénytelenégei miatt. Ezért a korábbi direktor hívei, köztük Köhler, mit sem akartak tudni róla. Azon az estén Justusnak az volt a szándéka, hogy ellátogat Zuhbel farmjára, hogy ott a többiekkel együtt megünnepelje az új direktor hivatalba lépését. Ebből az alkalomból ünneplő ruháját vette fel. Köhlert nem hívták meg oda, ennek ellenére ugyanazon az úton indult el vele az erdőbe. Lehet, hogy ezen vitatkoztak, mert a másik párt gúnyolódott az úgynevezett direktor-ünnepen, és csúfolták a többieket.

Ennyit mondott el Buttlich, aki ezenkívül hozott még két további tanút is, akik Justust és Köhlert együtt látták az úton valamivel naplemente előtt az erdőben, azt viszont nem állították, hogy a kettőjük között bármiféle barátságtalan viselkedést vettek volna észre. Persze elég gyorsan lovagoltak el mellettük, hogy ilyesmire felfigyelhettek volna.

Ők ketten voltak az utolsók, akik Justus Kernbeutelt életben látták, és pedig Köhler társaságában, és nem túl messze attól a helytől, ahol a meggyilkolt holttestét megtalálták, ráadásul az ellenkező irányban. Ami ez után történt, azt az éjszaka sötét homálya fedi, és talán majd a további vizsgálat fogja felderíteni.

A letartóztatottat a nap folyamán nem hallgatták ki, mert előbb még további bizonyítékokat akartak összegyűjteni ellene. Rohrland csak nagy igyekezettel tudta személyesen elérni a direktornál, hogy egy ágyat és jobb ételeket küldhessen neki börtönébe, ami előtt hat katona állt őrséget töltött fegyverekkel, hogy megakadályozzák a kolonisták esetleges szöktetési kísérletét. Ilyesmire azonban senki sem gondolt. Köhlernek egyébként is túl tiszta volt a lelkiismerete ahhoz, hogy elmeneküljön fogságából, ami véleménye szerint egyébként is csak másnap reggelig tarthat. Mivel tudta, hogy feleségére és gyermekére vigyáznak, mással már nem nagyon törődött.

A kolonisták közül a jobbakat azonban sokkal inkább felháborította, hogy egy olyan férfit, akit valamennyien derék és tisztességes embernek ismertek évek óta, ilyen felületes gyanú alapján közönséges bűnözőként kezelnek. Maga Rohrland, Pilger és Spenker, a pék és még további helybéli kézművesek és kolonisták még aznap este jelentkeztek a direktornál azzal, hogy kezességet vállalnak Köhlerért, és hajlandók óvadékot letétbe helyezni, és biztosítják, hogy nem fogja kivonni magát a vizsgálat alól. Reitschen báró ilyesmire azonban nem volt hajlandó.

A letartóztatottat, akivel szemben véleménye szerint alapos a gyanú, gondosan el kell zárni minden kapcsolat elől, míg a vizsgálat be nem fejeződik, nehogy kívülről valamilyen módon befolyásolják. A vizsgálat befejezését követően bárki

meglátogathatja, aki csak akarja, sőt óvadék ellenében akár szabadon is lehet engedni.

Közben beesteledett, és az emberek, akik ezen a napon nem is dolgoztak, Bohlos vendéglőjében gyűltek össze, hogy ott még megbeszéljék a továbbiakat, és felháborodásuknak mérsékletes módon egy-egy pohár sör mellett adjanak hangot. Panaszra egyébként is volt okuk elég, mert új „uruk” kormányzásának rövid ideje alatt egy egész sor nemkívánatos eseményre került sor, ami Sarno idején elképzelhetetlen volt a kolonisták számára.

Napról napra elképesztőbb a helyzet! – kiáltott fel Berthold szabó, miközben öklével az asztalra csapott. Bezárnak egy becsületes embert, mert egy gazembernek nem volt szerencséje. Ráadásul még óvadékot sem hajlandóak elfogadni! Hát történhetett itt korábban ilyesmi?

– Ez lenne még a legkevesebb – vélekedett Spenker, a pékmester. – Köhlert úgysem tarthatják sokáig abban a lyukban, de a direktor úr már újabb vircsaftokba is belekezdett. Hallottátok, hogy az újonnan érkező kolonisták a támogatást nem készpénzben kapják, hanem Buttlichnál beváltható utalványokat kapnak, tehát csak az ő áruiból vásárolhatnak? Az ég szerelmére, a kormány nem kívánhatja azt, hogy a szegény embereket így módon megrövidítsék pusztán csak azért, hogy a Buttlich boltjába tereljék őket!

– Kedves mester, ez nem csak Buttlich érdekeit szolgálja – nevetett fel Rohrland, aki szintén ott ült az asztalnál. – Biztos forrásból tudom, hogy a mi igen tisztelt direktorunk csendestársa a Buttlich-féle üzletnek, mivel direktorként saját maga nem tarthat fenn boltot. Így a támogatási pénzekből havonta legkevesebb ötszáz millreis részesedést biztosít magának.

– És ez megengedhető? – kiáltott fel Berthold.

– Azt egy szóval sem mondtam – válaszolta Rohrland, de olyasmit nem állítok, amit ne tudnék bebizonyítani.

– De hiszen ezért be lehetne perelni! – kiáltotta Spenker.

– Hol? – kérdezte Rohrland nyugodtan. – A riói kormánynál senki sem ismerős közülünk. Az elnöknél Santa Catharina-ban? Kár lenne a papírért, amit elpazarolnánk rá.

– És abban talán igaza van a direktornak – szólalt meg egy másik ember, a Rithal asztalos – hogy megtagadott tőlem egy helyet, ahol letelepedhetnék? Kézpénzem persze még nincs, de azt tudom, a kormány azon fáradozik, hogy rendes, és ügyes kézműveseket kapjon az országba, ez az ember pedig elűz innen, mert nem tartozok a pártjához, és nem hallgatom el azon véleményem, hogy nem értek egyet vele.

– Ezért még nem kell elmennie, Rithal – mondta Spenker. Adok magának egy területet öt éves hitelre, ugyanúgy, ahogyan a kormány is teszi, és onnan még az ördög sem űzheti el. Segítsen saját magán, mester, abból nem lehet semmi baja!

– Ennyit magamtól is tudok, annyira ostoba nem vagyok.

– És miért hozott magával katonákat? – folytatta Rohrland. – Az indiánok miatt? Marhaság! Amióta itt vagyunk, legalább is az elmúlt tíz év alatt egyetlen ember sem hallott a vörösbőrűekről. Látni sem lehetett őket. És ha a határ körül ólálkodnak, nem ott kellene lenniük a katonáknak, hogy megvédjenek bennünket? Inkább odalent a folyó környékén tanyáznak, a kolónia pedig köztük és az elképzelt indiánok között van. Ha tényleg ott lennének, elvághatnák a kolónia határvidékeit, és még a várost is felgyújthatnák, mielőtt a katonák egy szót is hallanának róluk, nem is beszélve arról, hogy a segítségünkre sietnének.

– Isten engem úgy segéljen, hogy mindez igaz – mondta Berthold. Odalent a folyónál tényleg semmi szükség rájuk. Úgy lopkodnak, mint a varjak, mert amióta itt vannak, egy evezőt nem lehet öt percre felügyelet nélkül hagyni a kenuban, különben máris eltűnik, és ha valaki panaszkodna ezért, akkor mi van? Azok a gazemberek egymást úgysem árulnák el.

– Jó estét mindenkinek – szólalt meg ekkor egy idegen, aki belépett a vendéglőbe, levette a sapkáját, és egyedül leült az egyik kis asztalhoz. A férfi nagyon szegényes öltözetet viselt, arca

teljesen hamuszínű volt, és úgy tűnt, hogy beteg. Látszott rajta, alig áll a lábán. A vendéglőstől kért egy pohár sört, és egy darab fekete kenyeret. Bohlos kihozta neki, amit rendelt, aztán állva maradt az asztalánál.

– Jó étvágyat! – mondta. – Merről érkezett? Beteg volt?

– Köszönöm szépen – válaszolta a férfi. – Nem, beteg éppen nem, de a klíma egy kicsit megviselt. Északról érkezünk.

– Északról? Talán Rio-ból?

– Még messzebbről, Minas Geraes környékéről.

– Ezer ördög! – és sokáig éltetek odafent?

– Tíz évig – válaszolta a férfi, és mély sóhaj tört fel a kebléből.

– Akkor maga egyik azok közül, akik munkaszerződést kötöttek odafent? – kérdezte Berthold a másik asztaltól. – Jöjjön át ide hozzánk, miért üldögel egyedül annál az asztalnál?

– Ha megengedik – mondta a férfi alázatosan. Fogta a sörét és kenyerét, és átment hozzájuk. – Igen, honfitárs. Heten vagyunk. Most járt le a szerződésünk. Én, a feleségem, és két gyerek. Három gyerekem meghalt. Meg a sógorom jött még a családjával.

– És rosszul ment a soruk odafent?

– Rosszul, nagyon rosszul – válaszolta az ember, még egyszer mélyen felsóhajtva. – Nem is tudom felfogni, hogyan bírtunk kitartani. Persze valamennyien makkegészséges emberek voltunk, még akkor is, ha most egy kicsit soványnak látszok.

– Még, hogy soványnak látszik! Te jó isten, sokkal inkább hasonlít egy csontvázra, mint élő, eleven emberre, és mégis türelmesen beletörődött a sorsába! Természetesen a hosszú, nehéz idők következtében szellemileg és testileg egyaránt megtört.

– És rosszul bántak veletek? – kérdezte Rohrland.

– Ej, hát rosszul éppen nem – mondta a német –, de dolgoznunk még a rabszolgáknál is többet kellett, mert mindent teljesítménybérrel számoltak el, csak elszámolást nem kaptunk soha, és az urunk gyakran tett szemrehányást, hogy túl sokat fogyasztunk, és így egyre nagyobb lett az adósságunk. De hát édes istenem, élnünk mégiscsak kellett, és a kevéske rossz ételen és a legszükségesebb ruházaton kívül nem kaptunk semmit. Ha betartották volna, amit annakidején Németországban az ügynök ígért, és amit alá is írtunk, ugyanis egy darabka föld is szerepelt a megállapodásban, amit saját magunknak művelhetünk, akkor minden jó lett volna.

– De hát meg is kellett volna, hogy adják, amiben megállapodtak! – kiáltott fel az asztalos.

– Igen, kedves uram, kaptunk is – mosolyodott el zavartan az ember – de nem azt, amire gondoltunk, és ahogyan az ügynök magyarázata alapján értettük, amilyennek a saját földnek lennie kellett volna. Itt minden másként történt. Tényleg kaptunk földet, jobban mondva erdőt, rajta vastag fákkal, és azt kellett művelhetővé tennünk, amit szívesen meg is tettünk. Minden vasárnap késő éjszakáig dolgoztunk rajta, míg végül olyan sima lett a terület, mint a tenyerem. Aztán két éven keresztül termelhettünk rajta magunknak, amire szükségünk volt. Amikor azonban eltelt két év, a tulajdonos elvette tőlünk, és kávéfákat telepített rá, nekünk pedig egy másik területet adott helyette, megint csak vastag fákkal, és ha termesztetni akartunk néhány zsák babot, kevéske rizst és hasonlókat, hogy ne haljunk éhen, akkor megint neki kellett látni a nehéz munkának, és ez olyan embereknek, akik tulajdonképpen hideg éghajlathoz voltak szokva, abban a hőségben tényleg nem volt csekélység.

– De hát ez így kész gyalázat. És a kormány eltúrte?

– Édes istenem – mondta az ember – egyszer egy előkelő német úr érkezett, azt hiszem konzul. Az urunknál lakott, és mindig együtt mentek sétalovagolni. És hogy megvendégelték, és micsoda ünnep volt! Elpanaszoltuk neki a szenvedésünket, és megkérdeztük, hogy nem tudna-e segíteni rajtunk, mert igen

rosszul megy a sorunk, pedig csupa becsületes, derék emberek vagyunk, akik semmi mást nem akarnak, csak ami jár nekik. Az úr azonban csak a vállát vonogatta, és úgy vélekedett, hogy tartunk ki még egy ideig türelmesen, míg ledolgoztuk azt, amibe kerültünk az urunknak, utána aztán megint szabadok leszünk, és azt tehetünk, amit csak akarunk.

– És ezt is tettétek? – kérdezte Rohrland.

– Ó nem, kedves uram – mondta az ember szomorkásan. Amint később kiderült, életünk végéig sem tudtuk volna ledolgozni. Nemrég megint csak jött egy másik úr, aki minden után érdeklődött. Aztán elutazott, de később visszatért. Ekkor azt mondta nekünk, hogy nem kell tovább ott dolgoznunk, mert az úr nem vezette rendesen a könyvelésében, hogy mennyit ért a kávé, és mit keresett rajtunk, és igen könnyen előfordulhat, hogy az adósságunkat már tízszer is ledolgoztuk, de ő semmit sem tehet, mert egy előkelő úr, akinek számos rokona van Rio-ban. A brazil mégsem akart elengedni bennünket, de ekkor nagyon felháborodtunk, és amikor látta, hogy nem tud mit kezdeni velünk, végül eleresztett bennünket.

– És a hosszú idő alatt semmit sem kerestetek? – kérdezte Spenker fejét rázva. – Tíz évig voltatok odafent, nem igaz?

– Tíz évig és két hónapig – válaszolta az ember. – Még, hogy kerestünk valamit? Édes istenem! Semmi mást, csak ami rajtunk van, és talán mindenkinek van még egy inge, váltásra. Itt Brazíliában nem mennek olyan gyorsan a dolgok.

– Nem mennek gyorsan? – kiáltott fel Rohrland, mélyen átélve az ember megható beszámolóját. – A Zuhbel, a Benkhof, a Binder, a Metweiher, a Wurzer, mindannyian mindössze tíz éve vannak itt, sőt Wellheim csak nyolc, a Bastel ott a másik oldalon csupán hét, és valamennyien minden nélkül érkeztek, egy láda fehérneműn kívül nem volt semmijük, csak nyolcvan milreis adósságuk, és nézzen csak ki hozzájuk! Majd meglátja, milyen csinos farmjuk van, állatokkal, a földműveléshez szükséges

eszközökkel, házzal, benne egészséges családdal, és tényleg minden lehetőséget kihasználnak.

– Igen, van akinek sikerül – sóhajtotta az ember –, de ez a vidék bizonyára jobb is, és az az úr, aki felszabadított bennünket, és az útiköltségünket is fizette a kis hajón, biztosított bennünket arról, hogy itt szállást is találunk, és a direktor támogatni fog bennünket. De ebből megint csak nem lett semmi!

– Voltak már a direktornál? – kérdezte gyorsan Spenker.

– Igen, hárman. Egy darabka földet, és némi hitelt kértünk hogy elkezdhessük. Édes istenem, dolgozni akarunk, és tudunk is. Ő azonban kerek-perec elutasította kérésünket, és úgy vélekedett, hogy aki már tíz éve Brazíliában van, és még egy rendes kabát sincs rajta, azzal mit sem akar kezdeni, és minél hamarabb eltűnünk a kolóniájából, annál jobb.

– Az ő kolóniájából? – kiáltott fel döbbenten Berthold. – Na, jól nézünk ki! Napról napra romlik a helyzet! Még, hogy az ő kolóniája! De ma még ne menjenek, holnap és holnapután sem, aztán majd meglátjuk, hogy az itten kolonisták nem tudnak-e összedobni annyit, hogy néhány szegény honfitársat, akik tíz évig robotoltak rabszolgaként, ismét talpra állítsanak. Hé honfitársak! – fordult hirtelen felállva a többi vendég felé, akik jócskán összegyűltek a szobában, és letelepedtek a környező asztaloknál. Itt van két német család, akik Minas Geraesből szabadultak meg átkozott szerződésükből, és jöttek le ide, betegen és nyomorultan. A direktor megtagadta, hogy hitelt adjon nekik, és el akarja zavarni őket a kolóniából, mert nincs semmijük. Hát nem tudnánk összedobni itt magunk között annyit, hogy szegény embereknek szerezzünk egy jó estét, és bebizonyítsuk nekik, most már végre honfitársak, és nem rabszolgatartók között vannak? Részemről itt egy milreis. Kinek van még kéznél egy kis aprója?

– Itt is van egy, itt is egy – kiáltották mindenfelől. – Itt van öt – mondta a pékmester. – És itt is – válaszolta Rohrland, és még tíz percig sem tartott, a szabó kalapja félig volt ezüstérmével.

– Na, most add csak ide a sapkát – mondta nevetve Berthold a szegény ördögnek, aki teljesen ledöbbenve, alig hitt a szemének, amint ott állt mellette, és közben csörögve hullottak át az érmék. – Most pedig szaladj haza, és mutasd meg a feleségednek és a sógorodnak, mert persze nekik is szántuk, holnap aztán megbeszéljük, hol szerzünk nektek egy tanyát. Csak semmi aggódás, megy minden a maga útján, csak a megfelelő végénél kell megragadni a dolgot.

– Igen, de édes istenem... – dadogta az ember.

– Most azonban tűnés – kiáltott rá a szabó, aki meg akarta spórolni neki, hogy továbbra is zavarban legyen, és nevetve kilökte az ajtón. – Ha akartok, gyertek vissza, de most előbb vidd haza a tőkéteket.

– Isten áldja meg érte magukat ezerszer! – kiáltotta a szerencsétlen, de addigra Berthold már becsukta mögötte az ajtót.

Egyre több vendég érkezett, így a nagyszoba meglehetősen megtelt, és a társalgás egyre élénkebbé vált, hiszen ma elegendő téma akadt, hogy egy pohár sör vagy bor mellett átbeszéljék az aznap történeteket. A fiatalabbak, hiszen mindannyian egyetértettek abban, hogy Köhlert csak másnap reggelig tartják fogva, énekelni kezdtek. Az egyik sarokasztalnál egy kvartett jött össze, és egymás után énekeltek ismert és népszerű német népdalokat, mint „*Ännchen von Tharau*”, „*Wir sitzen so fröhlich beisammen*”, és még továbbiakat is.

Bohlos hotelje volt ugyanis a legnépszerűbb Santa Clara-ban, hiszen most már mindenki tudta, hogy Buttlich az új direktor strómanja, és ezért hallani sem akartak róla.

Közben már kilencre járt, amikor hirtelen felvágódott az ajtó. Az egyik barna brazil katona dugta be a fejét, és a vendéglős után érdeklődött. Bohlos, aki éppen néhány söröskorsóval a kezében akart elmenni az ajtó mellett, megállt, végigmérte a fickót, és megkérdezte:

– Na, mi van már megint?

– Kilenc óra van – válaszolta a katona, aki ekkor belépett a helységbe.

– Valóban? – szólt vissza neki Bohlos. – Mi van, éjjeli őr lettél a városban?

– Kilenc óra van – ismételte meg a fickó –, és a direktor azt a parancsot adta, hogy este kilenckor mindenkinek haza kell mennie, és nem lehet tovább énekelni.

– Mi van? – kiáltott fel Bohlos, majd szinte elnémult a csodálkozástól.

– Mi történt? Mi a probléma? – kiáltották oda többen is a vendégek közül, akik észrevették a katonát, és Bohlos elképedt ábrázatát is.

– Ez meg mit akar, Bohlos, szomjas talán?

– Hatósági záróra! – kiáltotta el magát a vendéglős. – Az éneklés zavarja az új direktort.

– Akkor dugjon vattát a fülébe – nevetett fel Berthold. – Hatósági záróra? Na, más nem is hiányzott itt brumziliában!

– Menjen mindenki haza, és hagyják abba az éneklést! – üvöltötte túl a lármát a katona, puskatusával hevesen megdöngetve a padlót, és amint ezt megtette, odakint jeladásként értékelték. Felkapták a puskákat, az ajtót feltépték, és a vendégek legnagyobb csodálkozásukra rájöttek, hogy tényleg komoly a helyzet.

– Ej, csapjon belétek a mennykő! – kiáltozták többen is a fiatalok közül, akik nem akartak készségesen engedelmeskedni ennek a rosszindulatú önkénynek, és felugráltak székeikről. A katonák erre be akartak nyomulni a helységbe, de a német legények elkaptak néhányat a barna, kiélt alakok közül, és nem éppen finoman visszataszították őket társaik közé, és rendes verekedés is kitört volna, ha Bohlos nem ugrik közéjük.

– Uraim – kiáltotta a vendégek felé –, az isten szerelmére kérem, ne szegüljenek ellen a direktor feltehetően törvényes

utasításának, aki egy személyben egyúttal a delegado is. Nem lehet tudni, hogy ebből micsoda bonyodalmak származhatnak. Tegyenek nekem egy szívességet, és ma este menjenek nyugodtan haza. Holnap majd meglátjuk, mit lehet tenni ebben az ügyben.

Tényleg sikerült is neki helyreállítani a rendet. A vendégek engedelmeskedtek a kérésének, de keserű káromkodásokkal illetve a direktort portugál nyelven, hogy a katonák is megértsék, elhagyták a vendéglőt. Odakint azonban alakzatba fejlődve, kart karba öltve hangos énekléssel és kurjongatással a direktor háza elé vonultak. Természetesen a kolonisták közül jó néhányan csatlakoztak még hozzájuk, így végül rendes kis macskazene jött össze, amit világi vezetőjüknek adtak elő a csendes éjszakában, majd nevetve szétszéledtek, és elindultak hazafelé.

Körülbelül háromnegyed órával később három katona ment be Bohlos hoteljébe. Beléptek a mindössze egyetlen viaszgyertyával megvilágított vendéglőbe, és egy üveg égetett szeszt rendeltek.

– Sajnálom, uraim, mondta Bohlos nyugodtan. – A direktor nevében önök maguk tiltották meg nekem, hogy kilenc óra után italt szolgáljak ki. Tőlem tehát semmit sem kaphatnak. Egyébként észrevettem, hogy a tilalom a másik vendéglősre, Buttlichra nem vonatkozik. Nála még mindig vannak vendégek, ha tehát égetett szeszt akarnak, akkor fáradjanak át hozzá.

Közben még további három vagy négy katona érkezett, és halkán beszélni kezdtek a többivel. Végül megfordultak, hogy kimenjenek.

Átkozottul sötét van itt, kiáltott fel az egyik. Mivel odakintről dörömbölést hallott, Bohlos felkapta a gyertyát az asztalról, és kilépett folyosóra. Abban a pillanatban észrevette, hogy az egyik katona egy kerítésoszloppal, amit kintről hozott magával, rátámad. Épp annyi ideje maradt, hogy karját felemelje, és védekezzen az ütés ellen, amikor támadója vad dühvel lecsapott ár. Fájdalmában akaratlanul felüvöltött, ami segélykiáltással is felért, mire a katonák röhögve és káromkodva kirohantak az ajtón, és odakint eltűntek a sötét éjszakában.

Bohlos felesége rohant ekkor elő a szobából, és a szolgák is elősiettek. Bohlos azonban, még mindig gyertyával a kezében, de holtápadtan állt előttük, és nyugodtan így szólt hozzájuk:

– Szaladjon el valaki gyorsan Baderért. A gazemberek eltörték a karomat. – Aztán ájultan összeesett.

Előkészületek

Santa Clara kolónia fennállása óta még nem volt ekkora felháborodás, mint ezekben a napokban, és tényleg nem sok hiányzott ahhoz, hogy valódi forradalom törjön ki. Csak az idősebb emberek tartották vissza a fiatalabbakat, hogy ne rohamozzák meg a direkcio épületét, és ne küldjék pokolra von Reitschen urat, aki tartott is valami ilyesmitől, mert az ellene irányuló felháborodott hangulat nem maradhatott rejtve előtte, és az úgynevezett indiánok elleni védelmi egységből tizenkét embert a saját házához rendelt, ahol töltött fegyverrel kellett őrt állniuk. A többiek részben a börtön előtt, részben a bevándorlók háza előtt posztoltak, és a szegény munkásoknak, akik alighogy megszabadultak szerződéses munkájukból, a folyóparton kellett volna tanyázniuk, ha Bohlos nem engedi át nekik az egyik hátsó épületét.

Bohlos karja egyébként az ütés következtében csuklója felett valóban eltört, és felesége a direktornál tett panaszára az alábbi választ kapta:

Bohlos egy makacs legény, sőt tegnap este a házában ellenszegültek a katonai fellépésnek, és ez egyébként is büntetendő. Ami pedig közvetlenül az esetre vonatkozik, és nagyon valószínűtlenül hangzik, hogy a vendéglőst egy katona minden indok nélkül megtámadott és eltörte a karját, csak annyit lehet mondani, hogy hozza ide az érintett katonát, és akkor az úgy majd ki lesz vizsgálva.

Ez persze lehetetlen volt, mert a sötét folyosón a koszos, barna arcok között, akik ráadásul azonos egyenruhát viseltek, és még világos nappal is feltűnően hasonlítottak egymásra, Bohlos számára teljesen lehetetlen lett volna azonosítani a tettest, és ezt bizonyára a direktor is tudta, mert az ügyben a továbbiakban nem történt semmi. Ezenkívül három nappal később Bohlos felszólítást kapott, hogy fizessen ötven milreis büntetést, mert ellenszegült a hatóságnak, és ismétlődés esetén bevonják az italmérési engedélyét.

Köhler pedig nem engedték szabadon. Csak öt nappal később, amikor a direktor arcán már nem nagyon lehetett látni a bántalmazás nyomait, első ízben vezették kihallgatásra, és amikor nem akart beismerő vallomást tenni, visszavezették a cellájába.

Könnern eközben távol volt, ellovagolt valamelyik másik kolóniába, és senki sem tudta, hogy hová. Amikor azonban nyolc nap elteltével visszatért, Köhler még mindig le volt tartóztatva, és ekkor elhatározta, hogy felkeresi a direktort. Az eredmény azonban, amint előre sejthette volna, nem volt kedvező, hiszen elképzelhető, hogy a direktor nem volt valami barátságos hozzá, mivel Sarno barátjaként ismerte. Ezen kívül tanúja volt annak, amikor Köhler farmján elszenvedte a bántalmazást, és bár végighallhatott néhány udvariasan előadott, semmitmondó szöveget, végül felháborodottan hagyta el a direktió épületét.

Most hogyan tovább? Úgy döntött, nem hagyja ennyiben a dolgot, és elhatározta, hogy felkeresi Güntert, és kikéri az ő tanácsát. Günter azonban valamerre az erdő mélyén végezte földméréseit, és senki sem tudta megmondani, merre találkozhatna vele, és csak három nappal később lelt rá, felvert sátrában.

Itt röviden elmesélte Günternek, mi történt Santa Clara-ban, ő pedig csendben üldögélve végighallgatta, fejével bólogatva, és némán maga elé nevetve.

– Sejtettem, hogy valami ilyesmi fog történni – mondta végül. – A direktor igyekszik kedvére járni az őt protezsáló

elnökasszonynak, de azt hiszem, ezt a játékot nem űzheti a végtelenségig. Fel a fejjel, Könnern, a szegény ördög Köhlerrel nem tud mit kezdeni, úgysem merné megtenni. Nem fog szélsőségesen ítélni, és bár fiatal barátunknak most igen kellemetlen lehet, hogy ilyen sokáig el van zárva kedves kis asszonykájától, ennek ellenére biztos lehet benne, hogy fényes elégtételben lesz része. Tehát tiltott ösvényen kaptatok rajta odafent a direktort? Mit nem adnék érte, ha én is ott lehettem volna, és később egyszer részletesen elmesélhetném az elnökasszonynak. Megint csak a régi történet: Amikor kása hull az égből, soha sincs nálam kanál. Ekkora szerencsém nem szokott lenni.

– És le tudna jönni velem?

– Igen – mondta Günter némi késedelem után. – Ez azt jelenti, hogy ma nem, de holnap estefelé, vagy legkésőbb holnapután reggel olyan mértékben befejezem idefent a munkámat, hogy ami még hátra van, azt bárhol máshol is elvégezhetem. Az új segítségem nagyon derekasan támogatott a munkámban.

– És könnyen belejött a munkába, kedves gróf úr?

– Kiválóan – válaszolta a fiatalember. – Életemben nem gondoltam volna, hogy valamire még hasznos lehetek, miközben most teljes bizalommal vagyok a kormány által támasztott követelmények iránt.

– Minden bizonnyal örömet fog szerezni a munkád – mondta Günter –, és ha kitartasz amellett, hogy brazil hivatalnok váljék belőled.

– Lehetséges, de nem valószínű – mondta Felix vállát vonogatva. – Mindenesetre a munka segített agyoncsapni az időt, ez pedig kiszámíthatatlan nyereség, amit nem tudok kellőképpen értékelni.

– Javíthatatlan vagy! – nevetett Günter. – Most pedig munkára fel, mert ha holnap estig kész akarok lenni, akkor mindkettőnknek van még dolgunk elég.

A munkát valóban befejezték a megadott időig, de azért túl későn ahhoz, hogy még aznap este elinduljanak, így abban állapodtak meg, hogy másnap reggel indulnak.

– És azóta nem hallott semmit arról az öregemberről, és a lányáról? – kérdezte Günter a barátjától, amint egy erdei ösvényen lovagoltak Santa Clara felé. – Felix eközben kicsit lemaradt mögöttük.

– Semmit, egyáltalán semmit – mondta Könnern halkan –, pedig kerestem is őket. Öt napon keresztül lovagoltam körbe a szomszédságban, és igyekeztem követni a nyomaikat, de aztán a nyomok hirtelen megszűntek. Senki sem tudott további hírt adni az eltűnteikről, én pedig képtelen vagyok szabadulni attól a borzalmas gondolattól, hogy magányosan és minden segítség nélkül nem történt-e velük valami szerencsétlenség. Szegény, szegény Elise!

– Nyomtalanul eltűntek? – mondta Günter hitetlenül a fejét csóválva. Hogyan lenne ez lehetséges itt a kolónia környékén?

– És miért ne? Miután elhagyták a főutat, és jobbra vagy balra bevonultak az erdőbe, ahol csak szétszórta lelhető fel egy-egy kunyhó, ki tudná követni őket? És még mielőtt megtalálnám őket, el is pusztulhatnak.

– És a szabó gyilkosának szintén nyoma veszett? Még gyanú sem merült fel?

– Semmi. A visszataszító alaknál túl kevés pénz volt ahhoz, hogy valakit gyilkosságra készíthetett volna, és kisebb civakodásoktól eltekintve senkit sem tett ellenségévé a kolóniában, így arra sem lehet gondolni, hogy a gyilkosságot bosszúból követte el valaki. Marad a rejtély.

– Lehetetlen, hogy a direktor Köhlert tartsa gyilkosnak?

– Bizonyára nem – mondta Könnern –, de soha az életben nem találta rá jobb alkalmat, hogy bosszút álljon azon, aki egyszer bántalmazta. Az pedig a természetéből fakad, hogy ki is használja az alkalmat.

– Jó, hát akkor nézzük csak, mit tehetünk ellene. Az első figyelmeztetést arról az emberről, akit ideraktak direktornak, a belügyminiszter már megkapta tőlem Santa Catharina-ban. Most már nincs más dolgunk, mint összegyűjteni a pontos adatokat azokról az eseményekről, melyek az utóbbi időben fordultak elő Santa Clara-ban, én pedig a lehető legközelebbi alkalommal elutazok Rio-ba, hogy intézkedjek.

– Tényleg el akar utazni, és aztán hazaindul Németországba?

– Igen, Németországba, és az én Thüringiámba kiáltotta Günter, és szinte akaratlanul megsarkantyúzta a lovát, erőteljesebb ügetésre késztetve, mintha már a gondolat is közelebb vinné őt céljához.

– És előtte nem is tér vissza ide?

– Ide? Biztosan nem! Elegem van a vad, nyugtalan életből, és megint meg kell tanulnom érezni, hogy milyen érzés embernek lenni. Hat év, Könnern. Hat éve élek itt azzal a tudattal, hogy ami kedves és drága számomra ezen a világon, odaát várakozik rám hűségesen és türelmesen, egyre fokozódó vágyakozással. Most már elegem van! A levelet, amely odaát jelzi érkezésemet, már Santa Catharina-ból elküldtem. Most már semmi más dolgom nincs Rio-ban, mint leadni a számításaimat, és felvenni a pénzemet, miközben gondoskodni fogok róla, hogy igazságot tegyenek Sarnonak. Aztán a következő gőzössel indulás hazafelé. Nincs is szebb szó a mi gazdag német nyelvünkben, mint a „hazafelé”.

Könnern hallgatagon lovagolt mellette, mert az a vágyakozás, amely barátját üzte visszafelé a hazájába, nem talált visszhangra szívében. Számára a haza halott és üres volt, mert minden reménységét, minden szeretetét elfedték a brazil őserdő komor árnyai, talán már halotti sötétséggel. Szegény Elise!

Még aznap délután elérték a kolóniát, ahol az utóbbi napokban semmi változás nem történt, kivéve azt a tényt, hogy a direktor elleni keserűség napról napra egyre fokozódott. Von Reitschen úr most már csak a báróval és a grófnővel érintkezett. A közönséges kolonisták a szobájába be sem léphettek, és minden alkalommal az előszobában lettek lekezelve, ahol levett kalappal kellett várakozniuk mindaddig, míg a direktor egy pillanatra kilépett hozzájuk.

Günter von Schwartzau egyébként amint minderről tudomást szerzett, be sem jelentkezett nála, csak néhány sort küldött neki, amelyben jelezte, hogy munkálatait befejezte a kolóniában, és a legelső alkalommal elindul Rio Janeiro-ba. Ha a báró úr beszélni óhajt vele, akkor másnap reggelig megtalálja Bohlos hoteljében.

Természetesen von Reitschen úr kellőképpen felháborodva ekkora pimaszságon, nem ment el hozzá, helyette szorgalmasan különböző táviratokon dolgozott, amelyekkel igyekezett szembe menni mindenféle kedvezőtlen beszámolókkal Rio-ban, hiszen jól tudta, hogy von Schwartzau úr nem fog szólni az ő érdekében.

Könnern a délután folyamán ismét tett egy eredménytelen kísérletet, hogy beengedjék a fogolyhoz, és éppen a szobájában ült levelezésével foglalkozva, amit Günternek kellene magával vinnie Rio-ba, amikor kopogtattak az ajtón. – Szabad! – kiáltotta, és a következő pillanatban Jeremias dugta be jóindulatú képét az ajtón, de különös óvatossággal.

– Hello Jeremias! – kiáltotta Könnern, aki kedvelte a komikus, kis fickót, ráadásul azért is, mert tudta, hogy korábban milyen hűségesen ragaszkodott Sarnohoz. – Na, téged is lehet már végre viszontlátni?

– Viszontlátni? – mondta Jeremias, miután meggyőződött róla, hogy Könnern egyedül van a szobában. – Talán csak nem várt rám, miközben én majdnem egy hete az egész fészekben lejáróm a lábam, és Könnern urat keresem minden szegletben és sarokban?

– Engem? És miért? Odakint jártam az erdőben.

– Na persze, erre én is gondoltam, de tenne nekem egy szívességet?

– Ha képes vagyok rá, akkor nagyon szívesen, de most el vagyok foglalta.

– Meddig?

– Annyira fontos?

– Igen

– Hát akkor ki vele!

– Itt nem. Egy kis sétára kell jönnie velem.

– Mi van veled, hogy ilyen titokzatosan viselkedsz?

– Valóban egy titokról van szó – mondta Jeremias halkan, és félénken körülnézett. – Csak itt a papírvékony falak között nem akarok kipakolni, mert nem lehet tudni, ki rejtőzik mögötte.

– És meddig tartanál fel?

– Egy jó órányira, esetleg kettőre, talán egy hétig.

– Ezer ördög – nevetett fel Könnern. – Úgy látszik, egyre nagyobb lesz a titkod, de várd meg, míg befejezem és lepecsételtem ezt a levelet, aztán lesz egy órám a számodra, feltételezve, hogy tényleg valami fontos dologról van szó.

Jeremias egyáltalán nem is válaszolt, nyugodtan leült az egyik székre, térdeivel közrefogva a kalapját, és türelmesen várakozott, míg Könnern teljesen befejezte a levelezését, és elzárta íróeszközeit. – Na, gyere! – állt fel ekkor. Kinyitotta a fiatalembernek az ajtót, majd követte őt lefelé a lépcsőn.

– És merre tartunk? – kérdezte Könnern leérve, és csodálkozva vette észre, hogy Jeremias már felnyergelte a lovát, és kikötötte egy fához. – Olyan messzire megyünk?

– Nem – vélekedett Jeremias – de ennek ellenére kényelmesen is megteheti az utat. Menjünk csak el a hegyig, ott leszáll, és majd elmesélem az egész történetet.

Könnern tényleg kíváncsi lett. Jeremias azonban a lova mögött tartott, míg el nem érték a hegyvonulat alját, amelyen át az út Zuhbel tanyája felé vezetett. Ott előre léptetett, megfogta a gyeplőt és a kengyelt, míg a lovas leszállt, majd gyeplőjén vezetve a lovat minden előkészület nélkül elkezdett mesélni Könnernnek, aki iránt nagy bizalommal volt. Elmondta pénzügyi helyzetének egész történetét, és pontosan leírta azt a helyet is, ahol elrejtve tartotta a pénzeszsákját. Aztán áttért arra az estére, amikor a Sarno direktortól kapott pénzt el akarta ott rejteni, és végül azt a kalandját, amikor a tolvaj a saját pénzével az ellopott zsákot, persze akarata ellenére a lábai elé dobta, majd vad meneküléssel elrohant az erdőben. Közben a helyszínre értek, és Jeremias a fiatalembernek pontosan megmutatta azt a helyet, ahol a merénylő felbukott, és eltűnt a bokrok között.

– Igen, drága Jeremias barátom – mondta Könnern végül –, ez egy igen érdekes, és felettébb csodálatos történet, de ne vedd tőlem rossz néven, ha megkérdem, tulajdonképpen mi közöm van nekem ehhez?

– Ezt mindjárt el is akarom mondani – válaszolta a kis fickó, a legcsekélyebb mértékben sem sértődve meg. – Azt ugye tudja, hogy Köhlert gyilkosság vádjával bezárták? Én viszont tudom, hogy ki a valódi gyilkos.

– Te? Te ismered? – kiáltott fel Könnern gyorsan és csodálkozva.

– Ühüm! – bólintott rá fejével Jeremias határozottan. – Bux.

– Bux? Ki az a Bux?

– Nem ismeri Buxot? A hasbeszélőt, azt a csavargót?

– És hol van most?

– Lelépett! – mondta Jeremias, megfelelő kézmozdulat kíséretében.

– És honnan veszed mindezt?

Jeremias anélkül, hogy válaszolt volna, a zsebéből előszedett egy öreg összecusukható kést, és megmutatta Könnernnek.

– Látja, az a csavargó munka közben elveszítette a bicskáját. Nekem mindjárt úgy tűnt, amikor elrohant mellettem, mintha ismerném azt a gazembert. Odalent a városban óvatosan érdeklődni kezdtem, kié lehet a zsebkés. A Buttlich tudta, és meg akarta venni tőlem. Most pedig menjünk fel a rejtekhelyemhez, ahol a kést beszorulva megtaláltam. Ott aztán megmutatom önnek az egészet, és azt a helyet is, ahol leütötte a másikat.

– És mi lehetett az oka annak, hogy meggyilkolta a szabót?

– Hát ez egészen egyszerű – mondta Jeremias, aki meglehetősen helyes következtetéseket vont le az eseményekből. – A két gazember, hiszen a Justus egy hajszálnyival sem volt jobb a másikinál, isten tudja miért, de szimatoltak utánam, vagy talán idefent eszeltek ki valamit, amikor éppen erre jártam. Utánam lopakodtak, és felfedezték a rejtekhelyemet. Aztán Bux fejbe verte a szabót, hogy az egész zsákot megtarthassa magának. A rossz lelkiismerettel, és a lelkét terhelő gyilkossággal, magával ragadta a félelem. Nem figyelt eléggé az útra, felbukott, és amikor maga mellett hangokat hallott, rémültében azt hitte, hogy elkapják a gyilkosságért, és mintha az ördög üzné, bemenekült a bozótba.

– Bux, Bux? Nem emlékszem erre az emberre.

– Hát az a korhely alak, aki azt az ezüst szalagot viselte a sapkáján!

– Az? – kiáltott fel Könnern. – Hiszen nemrégem találkoztam vele, amikor a kolónia felé lovagoltam. Valami történhetett velük, azt hiszem, felbukott a málhás állata, egy szamár vagy öszvér, és kénytelen volt ott maradni egy parasztnál, mert nem tudott továbbmenni.

– Akkor el is fogjuk kapni – mondta Jeremias határozottan.

– De az ég szerelmére, ha ilyen komoly gyanúd volt, ami szinte határos a bizonyossággal, miért nem szóltál valakinek már

régen? – kiáltotta Könnern szemrehányóan. – És szegény Köhler meg egész idő alatt a fogdában ül.

– Úgy? – mondta Jeremias. – És ha ez tudomására jut Buttlichnak vagy valamelyik másik haverjának, nem szóltak volna rögtön Buxnak, hogy Köhler egy kicsit tovább maradjon még a dutyiban? És talán az orrukra kellett volna kötnöm, annyi pénzem van, hogy kénytelen voltam elrejteni? Minden milreis-zel elszámoltattak volna, és attól kezdve az életem nem lett volna biztonságban egyetlen pillanatra sem. Nem, inkább nem, és még most sem tettem volna meg. Még önnek sem mondtam volna el, ha a Köhler ma nem betegedett volna meg. Szegény ördög, abban a lyukban nem sokáig fogja bírni a hőséget, és ha valami történne vele, azt a terhet nem viselném el a lelkemen. Akkor inkább a félelem, hogy meglopnak. Ha elkapják Buxot, akkor a pénzem is kiderül, ez biztos, mert be kell vallania, hogy miért csapta agyon a Justust. Majd nevezhetek az ostoba képén, ha megtudja, hogy kinek a lába elé dobta éjjel a pénzt, és én majdnem annyira megijedtem, mint ő maga.

– Akkor pillanatokon belül menjünk le, és tegyünk feljelentést – kiáltotta hirtelen Könnern.

– Nem – válaszolta erre Jeremias nyugodtan. – Pont az ellenkezőjét fogjuk tenni. Azonnal felmegyünk, és megtekintjük a rejtékhelyemet, hogy előbb ön is mindenről meggyőződjék, és utána még mindig nem teszünk feljelentést mindaddig, míg a Buxot el nem kapjuk. Ha körülbelül tudja, merre bujkál, akkor nem is lesz túl nehéz elkapni, és ha aztán a direktor orra alá dörzsöljük a bizonyítékokat, kénytelen lesz elengedni a foglyot, vagy a fejére gyújtjuk a házát, és kifüstöljük onnan. Most már legfőbb ideje, hogy végre vége legyen ennek a vircsaftnak!

Könnern kénytelen volt igazodni a kis fickóhoz, akár tetszett neki, akár nem, aki ekkor a lovát kikötötte a sűrűben, majd elindultak felfelé a szurdokban, hogy pontosan megismertesse vele a környéket. Közben elmesélt neki egy csomó részletet Bux életéből, milyen durván bánt a családjával, és egyáltalán hogyan viselkedett rövid ittléte alatt a kolóniában. Délben aztán

visszatértek Santa Clara-ba, ahol Könnern felkereste két barátját, hogy megtanácskozza velük a szükséges tennivalókat.

Von Schwartzau úr teljes mértékben egyetértett Jeremias javaslatával: Mindenekelőtt el kell kapni a feltételezett gyilkost, még mielőtt gyanújukat elmondanák a direktornak. Valószínűtlennek tűnik, hogy pusztán bosszúvágyának engedve lehetővé teszi a valódi merénylő elmenekülését. Azonban biztos, ami biztos, később már nem lesz lehetősége a félrebeszélésre.

Rottack gróf azonnal ajánlkozott, hogy elkíséri Könnert, és úgy vélekedett, legalább van valami változatosság a monoton életében. A fiatal emberek elhatározták, hogy senkinek sem mondják el szándékukat. Arról is meg voltak győződve, hogy Jeremias is hallgatni fog, és minél nagyobb titokban hajtják végre az egészet, annál nagyobb sikerre számíthatnak.

Ugyanazon a napon Santa Clara valamennyi lakója Günter kezdeményezésére beadványt fogalmazott meg és írt alá a rio-i kormány címére, amelyben egyszerű, világos szavakkal vázolták a jelenlegi viszonyokat és jogi helyzetet, és segítséget kértek. Többek között kijelentették, nem akarják a kormánytól azt követelni, hogy hívja vissza a jelenlegi direktort, jóllehet nála nincs gyűlöltebb személy a kolóniában. Azt azonban követelik, hogy legalább delegado-ként küldjenek ide egy tisztességes embert, és a rendőri hatalom a továbbiakban ne maradjon a polgári felsőbbség kezében. A kolonisták eltérő esetben el vannak áruulva, és a világon sehol máshol nincs olyan hely, ahol igazságot kaphatnak, mint a távoli, és nehezen elérhető Rio de Janeiro-ban.

A tulajdonképpeni postagőzös, amely a kolóniák és Rio között menetrend szerint közlekedik, persze már megint két napja esedékes volt, de a brazil partok mentén közlekedő gőzösök valamennyi vonalon olyan konzekvensen rendszertelenek, hogy biztonsággal sohasem lehet számítani rájuk. Már olyan eset is előfordult, hogy a hajó tizennégy napot késett, és a következő járat majdnem vele egy időben érkezett meg.

Günter ennek nem akarta kitenni magát, és utasként helyet foglalt egy olyan szkúneren, amely szerződéses kolonistákat hozott, és egy rakomány babot, manióka lisztet és némi füstölt húst vett fel. Günter egész éjjel dolgozott, befejezte a kolónia felméréséről készített térképet és lemásolta, mivel másolatot kellett hátrahagynia a direktornál, amit másnap reggel el is küldött neki. Aztán elbúcsúzott a barátaitól, akik elkísérték a kikötőig. Mindkét fiatalember határozottan meg is ígérte neki, hogy hazájukban felkeresik őt, amint ismét német földre lépnek. Fél órával később Rottack gróf és Könnern már kifelé lovagolt az erdőben, a Meier-féle farm mellett elvezető úton.

Bux menekülőben

– Micsoda csodálatos, kalandos életet élünk – törte meg végül a csendet Felix, mivel Könnern szíve ma, amikor ismét közeledett a helyhez, ahol először pillantotta meg Eliset, nehéz volt és nyomasztott, és úgy érezte, mintha valami nagy szerencsétlenség megsejtése terhelné a lelkét. – Ma itt, holnap ott, ma kispolgárként fáradozva mindennapi kenyérünkért, holnap megint nyeregben, ahogyan mi is tesszük ma, bosszúálló üldözőkként. Két valódi regényhős, jobbat nem is lehetne kitalálni.

– Kedves grófom – szólalt meg Könnern –, milyen gyakran hasonlít életünk mesterségesen kigondolt, sőt természetellenesen kombinált regényhez, mindazon véletlenekkel, melyek beavatkoznak életünkbe, és halomba döntik a terveinket. Ehhez még csak ki sem kell vándorolnunk Brazíliába. Ezer meg ezer hasonló példát éppúgy találhatunk odahaza is, látszólag nyugodt, házias életünk során, amely kifelé semmitmondó felszínt mutat, bár gyakran fed lepel érdekes dolgokat, amelyeket igazán érdemes volna látni!

Rottack gróf csendesen maga elé nevetett, mert ebben a pillanatban a madam Baulennel átélt jelenet jutott eszébe. – Apropó – mondta –, a grófnőnkről nem hallott valamit az utóbbi időben? A néhány nap alatt, amit Santa Clara-ban töltöttem, el is felejtettem érdeklődni utána. Egyáltalán ismeri a hölgyet?

– Néhány alkalommal láttam az utcán – válaszolta Könnern.
– Soha nem volt azonban szerencsém hozzá, hogy személyesen is megismerkedhessek vele, sőt szégyenemre be kell vallanom, még tisztelgő látogatást sem tettem nála azt követően, hogy meghívása ellenére nem mentem el hozzájuk. Jeremiástól azonban véletlenül tudomásomra jutott, hogy a családban nézeteltérések törtek ki.

– A grófi családban? – nevetett fel Felix.

– Persze. Mivel azonban nem érdeklődök irántuk, a részleteket sem igyekeztem megtudni. Különbén is volt gondom elég, annak idején. Csak arra emlékszek, hogy a grófkisasszony és von Pulteleben úr kapcsolata megszakadt...

– Húha! – kiáltott fel Felix csodálkozva, és felegyenesedve a nyeregben.

– Ráadásul a grófkisasszony otthagyta az anyját – folytatta Könnern –, ami talán feltűnést keltett volna a kolóniában, ha az emberek közben nem lettek volna fontosabb dolgokkal elfoglalva. Mindenesetre sokat beszéltek róla.

– Helene elment otthonról? – kérdezte Felix elgondolkodva. – Vajon mi történhetett? És most hol lakik? Egyáltalán hová mehetett?

– Ezt véletlenül megtudtam Rohrlandéktól anélkül, hogy a fiatal hölgyet láttam volna náluk. Rohrlandék házában kibérelt egy szobát, és a bútorainak egy részét, valamint a lovát is eladta Reitschen direktornak.

– Csodálatos, csodálatos – mormolta maga elé a fiatalember, fejét csóválva. – Otthagyta az anyját, és szakított a vőlegényével. Valami különös dolog történhetett. Látja, Könnern, ez megint egy kis családi regény, érdekes személyekkel: Egy szép, fiatal lány,

egy intrikus anya, és egy felesleges vőlegény. Csak az a kár, hogy hiányzik egy valódi szeretett lény, aki hozzátartozik a kíváncsú végkifejlethez, mert a hölgyek, akik a könyveknek mindig az utolsó oldalait olvassák el először, ezt csendben el is várják. És odaát szintén – folytatta, balkezeivel arrafelé mutatva, ahol az öreg Meier háza állt – egy látszólag boldog család szóródott szét hirtelen anélkül, hogy ismertté vált volna az indíték. Az anya a folyóba vetette magát, apa és a lány eltűntek, talán el is pusztultak, pedig valamennyiüknek joga volt az élethez, mint nekünk, éppúgy, mint nekünk, és most mindannyian köddé váltak, mint egy álom! Különös egy történet, és végül még azt sem tudjuk biztosan, hogy mindannyiunk közül ki van ébren, és ki álmodik.

Könnern, akiben a gróf szavai felélesztették régi fájdalmát anélkül, hogy erről Felixnek sejtelve lett volna, mintha kegyetlenül belevágott volna egy friss sebbe, hallgatagon lovagolt mellette, és mivel Rottack lelkét is régi emlékek foglalták le, mindketten hosszasan, csendben lovagoltak egymás mellett.

– Vigye el az ördög a szeszélyes gondolatokat – szólalt meg hirtelen Felix korábbi vad humorával. – Isten előtt bolondok vagyunk, ha ilyesmire adjuk a fejünket, pláne, ha az embernek nincs is felesleges ideje. Nekünk pedig tényleg nincs! Gondoljunk a vadászatunkra, Könnern! Tolvajt kell fognunk, most azzal kell foglalkoznunk, hogy fenntartsuk a rendet, és elkapjuk azt a gyilkos gazembert. Gondoljunk csak annak a kedves fiatalasszonynak a boldog arcára, akit őszintén irigylek a fogolytól. Kinevethet engem, ahogy csak akarja, de szívesen elcserélném vele azt a pillanatot, még jelenlegi tartózkodását is abban az egészségtelen lyukban, ha tudnám, hogy kiszabadulásomkor olyan karok ölelnék át majd boldogan. De mi vár ránk, kettőnkre, amikor visszatérünk? Szállás Bohlosnál a pénzünkért, és egy egyszemélyes vendégágy. Ha a bolhákat is beszámítjuk, akkor nem is egyszemélyes.

– Azt hittem, már nem akar szentimentális lenni! – nevetett Könnern.

– Nem is akarok, mondta a fiatal gróf, de a szentimentalizmus minden beszélgetés közben felüti a fejét, még akkor is, ha az ember gyilkosokról és tolvajokról társalog. Hol látta utoljára azt a bizonyos Buxot? Ha jól emlékszem, így hívják a gazembert.

– A következő farmnál balra bekanyarodunk az erdőbe – mondta Könnern – és körülbelül sötétedésre elérjük azt a helyet.

– Az erdőbe? De hogy a csudába került oda? Vadászni volt?

– A festők is csavarognak mindenfelé – volt Könnern kitérő válasza. – Pláne ha fegyver is van a vállukon.

– Elválaszthatatlan tőle?

– Mostani lovaglásunk alkalmával feltétlenül, mivel nem tudjuk, nem lesz-e rá szükségünk. Legalább is valószínűtlen, hogy azt a vakmerő gazembert jóindulattal el lehet kapni. Maga nem vadász?

– Nem, soha nem is voltam – válaszolta a fiatalember. – Odahaza lett volna rá alkalmam, de sohasem leltem örömet abban, hogy valahol lesben üljek, és egy szegény, gyanútlan arra tévedő vadat orgyilkosként agyonlőjek. A vadászok ezt persze tisztességesnek tartják, én azonban tisztességtelennek, éppúgy, mint ahogyan egész életemben a különböző emberi osztályokkal szemben is eltérő véleményeim vannak. Nagyon ritkán vettem fegyvert a kezembe, viszont gyakran hajkurásztam rókákat és vadnyulakat a szabad mezőn. Ebben az esetben csel áll szemben csellel, izom az izommal, és ez sokkal kiegyenlítettebb küzdelem, mint lőporral és golyóval, amivel szemben a szegény vad nem tud hasonló fegyverrel fellépni.

– De egy tigrisvadászatot puskával itt Brazíliában talán mégsem tartana annyira egyenlőtlen küzdelemnek?

– Nem – vélekedett Felix –, bár lehet, hogy a tigrisek más véleményen vannak. Azonban heteken át itt a sziklák között és tüskés bozótban csúszni, mászni, szomjúságtól és hőségtől félig felőrölve, miközben az embernek még egy tigris sem kerül a szeme elé, legfeljebb az ösvényre lehet rábukkanni, ahol oltani

megy szomját, miközben jómagam valami barátságtalan heggyerincen üldögélek és epedezek. Köszönöm, de ebből szintén nem kérek. Ehhez egy jó adag kedvtelés szükséges, ami belőlem szintén teljesen hiányzik, és átengedem azoknak, akik kedvüket lelik benne.

A lovasok közben elérték a következő farmot, amely szintén egy német tulajdonában volt. Könnern itt a ház érintése nélkül betért oldalvást az erdőbe, körüllovagolt a kerítés mentén, és annak túlsó oldalán egy keskeny útra ért, amely nyugat felé tartott. Ezen haladtak tovább több órán keresztül, ráadásul egymás mögött kellett lovagolniuk, mert gyakran olyan keskeny volt az ösvény, és annyi kidőlt fa hevert szanaszét. Olykor jobbra vagy balra keskeny leágazás vezetett el. Könnern azonban biztosan haladt tovább az általa választott úton, és mindig elég sokáig tanulmányozta az elágazásokat, merre menjen tovább, míg végül kiválasztotta a megfelelőt.

Végül olyan helyre értek, amely alkalmas volt az éjszakázásra. Összehordott, félig elégett faágak heverték ott. Nem késsel, vagy baltával levágott, hanem avatatlan kéz által összehordott ágakból védelmet készített itt valaki az éjszakai harmat ellen.

Könnern keserű fájdalom ragadta magával, amint viszontlátta ezt a helyet, mert a közeli kolóniában lakó emberek beszámolója szerint itt töltött el egy éjszakát szegény Elise az apjával az erdőben, és finom, ilyen munkához nem szokott kezeivel hordta össze ezeket az ágakat. Száraz lombokból fekhelyet készített, és megpróbált valami kunyhófélét összeállítani maguk fölé. A következő tanya közelében végérvényesen elvesztek nyomaik. Az ösvény innentől kezdve köves volt, mivel a hegységben húzódott tovább, és a következő emberi lakhelyen már semmit sem tudtak róluk. Annakidején az úttól jobbra és balra is átvizsgálta a tüskés bozótot, mindig drága céljával szembe el, de eredménytelenül. A segítségre szoruló párt mintha a föld nyelte volna el, és más lehetőség nem maradt, mint az, hogy letérhettek az útról, és eltévedtek, majd menthetetlenül elpusztultak a borzalmas vadonban.

A környékhez közeledve Könnern ismét átélte azokat a borzalmas órákat, melyek akkor oly súlyosan nehezedtek a szívére. Szégyellte magát azonban, hogy kísérőjének beszámoljon mardosó szenvedéséről, hiszen mit is segíthetne neki? Hogyan is remélhetné, hogy egyáltalán megértené őt?

– Utazók táboroztak ezen a helyen – mondta Rottack, amint Könnern akaratlanul megállította lovát az elhagyott táborhely mellett, és elmerengve nézte. – Talán az a család lehetett, amelyet keresünk?

– Nem, egy másik – mondta Könnern halkan. – Bux a családjával a közeli tanyánál táborozott, és onnan kapott enni. De induljunk tovább, mert itt csak az időnket pocskéoljuk!

Egyre tovább lovagoltak az elvadult erdőben, míg végül felértek egy kis fennsíkra, ahol szintén németek telepedtek le, éspedig nem is tartva az indiánoktól, akikre a direktor hivatkozott, hogy rendőri és katonai erőt hozzon a kolóniába.

A Nap közben már a horizonthoz közeledett, és az utazók elhatározták, hogy itt fognak éjszakázni. Enni- és innivalót is kaptak bőségesen. A német kolonisták örömmel osztották meg velük, amijük volt, és ezenkívül nagyon megörültek, hogy magányukban emberi lényeket láthatnak.

Felix megkérdezte tőlük, mi készítette őket arra, hogy ezen a sivár vidéken telepedjenek le, ahol még arra sincs lehetőség, hogy termékeiket értékesítsék. A magyarázat egészen egyszerű volt: A kormánynak korábban az volt a szándéka, hogy ezen a helyen újabb német kolóniát alakítson ki, mely Santa-Clara-val tartana fenn kapcsolatot. Hasonló elképzelések számos más helyen megvalósultak, és ahelyett, hogy kijelöltek volna egy központot, ahonnan a vidék felé terjeszkedtek volna, más módszert választottak. Az erdőben jelöltek ki elszórt pontokat, és innen akartak egy központ felé dolgoztatni, de ez nem sikerült.

Az erdő közepére kényszerített farmok a jobb helyzetben lévőekkel képtelenek voltak konkurálni, mert terményeik szállítása nagyon sokba került volna. Az esős évszakban ezen kívül a

napsugarak által soha fel nem szárított, keskeny erdei ösvények végtelen mocsárvilággá változtak, és az ilyen helyekre telepített kolonisták a legtöbb esetben elhagyták földjeiket, hogy másik helyen próbálkozzanak, ahol még kapcsolatot tarthattak fenn a világgal.

Néhányan azonban ennek ellenére maradtak. Kedvüket lelték abban, hogy az erdő közepén élhetnek, és semmi dolguk sincs szomszédokkal. Területet itt is birtokba vehettek, amennyit csak akartak, ez ellen senkinek sem volt ellenvetése. A vadászat itt is adott elég elfoglaltságot, és csendben még mindig abban reménykedtek, hogy a felhagyott eredeti elképzelésből mégiscsak lesz valami. Ha erre sor kerül, akkor természetesen jelentősen megnövekszik a területük értéke, és termékeik az újabb bevándorlók között hamar és kedvező értékesítésre találhatnak.

Üldözői itt hírt hallhattak Buxról, mert ez volt az a hely, ahol korábban összeesett a szamara, és nem tudta tovább cipelni a nagy terhet. Az itteni öreg német azonban alig talált szavakat, mennyire durván és lealacsonyítóan bánt szegény feleségével és túlterhelt állataival. Állítása szerint egy másik kolóniába akart továbbjutni, ahová út vezetett a következő farmtól. Azt állította magáról, hogy ért a kovácsmesterséghez, ami nagyon jó lenne, és amikor tudomására jutott, hogy ott szükség lenne egy kovácsra, elhatározta magát. Arról nem beszélt, mi volt az eredeti célja, hogy idejött ebbe az erdőbe, a kolonisták pedig nagyon örültek, amikor szamara annyira összeszedte magát, hogy folytathatta útját.

A két fiatalember nem tett említést arról, miért járnak a nyomában, egyáltalán azt sem mondták el, hogy keresik. Nyergeikből és nyeregtakaróikból fekhelyeket készítettek maguknak, és másnap reggel napfelkeltevel továbbindultak. A következő tanya körülbelül tíz kilométernyi távolságra volt, és ott igen jól meg tudtak reggelizni.

Reggel kilenc óra körül értek oda, és nagy meglepetésükre azt a hírt hallották, hogy Bux előző napig ott tartózkodott, és még tovább is maradt volna, ha a németeknek nem lett volna elégük

belőle. Rakományának egy része még itt maradt, mert a kimerült számár bár néhány nap alatt valamelyest összeszedte magát, nem volt képes korábbi terhét tovább cipelni. A paraszt véleménye szerint nem juthatott messzebb tíz-tizenöt kilométernél, mert az asszony is beteg lett, és annyira gyenge volt, hogy alig bírta magát továbbvonszolni a kisgyerekekkel.

Miután Könnern és Rottack megreggeliztek, és megetették lovaikat is, gyors ügetéssel követték a menekülőt, aki most már nem léphetett meg előlük. Az út puhább részein mindenfelé látták a számár kicsi, kedves lábnyomait, és a férfi szöges bakancsának nyomait is. Dél körül a nyomok hirtelen megszűntek, és az úton csak lópaták nyomait találták, de kis számárpata és szöges férfi bakancs nyomai nem érintették azt. Találtak néhány helyet, ahol a puha talajban feltétlenül látszaniuk kellett volna a nyomoknak, a vándorok pedig a bozót miatt nem térhettek le sem jobbra, sem balra, és ennek ellenére sehol sem bukkantak az üldözöttek nyomaira.

– A levegőbe mégsem tűnhettek el – vigasztalta magát azonban Könnern –, és a fickó mégiscsak jobbra vagy balra tűnt el valahol, hogy félrevezesse esetleges üldözőit, bár nem tarthatta valószínűnek, hogy a nyomában vannak. Tehát vissza kell mennünk egy darabon, Rottack gróf, és most figyeljük meg, hol bukkanunk ismét a keskeny számárpata nyomokra.

Megfordították a lovaikat, de alig tettek meg kétszáz lépést, amikor ismét megtalálták a nyomokat, és ekkor Könnern éles, erdei viszonyokhoz szokott szemei felfedeztek egy egészen keskeny gyalogösvényt, amelyet benőtt a fű, és bal felé bevezetett az erdőbe, de ez az ösvény alig volt járható. A számárpata és szöges bakancs nyoma azonban ismét felismerhető volt.

– Hová tűnhetett ez a szerencsétlen ember? – kiáltotta Felix.
– Csak nem futhatott be az erdő közepébe! Ha valaki képes ebben a brazil őserdőben nyomokat követni, az előtt le a kalappal!

– Én csak azon csodálkoztam, hogy nem tett már korábban egy ilyen kitérőt, hiszen mégiscsak fennállt annak a lehetősége,

hogy követik, és a legkönnyebben így menekülhetett el üldözői elől. Most azonban bármiben fogadnék, hogy a legközelebbi víznél rá fogunk bukkanni.

– Igen – mondta Felix halkan – és a feleségére és gyerekeire is. Hallja Könnern, tulajdonképpen nem fontoltuk meg eléggé a dolgot, és a végén mégis jobb lett volna a rendőrségre bízni, hogy befogják a menekülő gyilkost. Legalábbis olyan jelenetre kerül majd sor, amire megborzongva fogunk visszaemlékezni. A gazembert persze boldogan kapnám el és cipelném bíróság elé, de ha még egy jajveszékítő asszony is hozzájön, ráadásul betegen, és a kisgyerekek! Átkozott egy történet, és csak most jut eszembe, holott már néhány nappal ezelőtt gondolnom kellett volna erre.

– Hát tényleg nem egy kellemes feladat – mondta Könnern komolyan –, de szilárd meggyőződése, hogy az asszony nem is részesülhet nagyobb áldásban, mint megszabadulni ettől a semmirekellő akasztófavirágtól, és ki tudja, nem lesz-e végtelenül hálás nekünk. A helyzeten most már semmiképpen sem változtathatunk, és gondoljon csak a Köhler fiatal feleségére, aki most vörösre sírja a szemeit, mert még azt sem engedik meg neki, hogy ápolja beteg férjét. Vissza kell vinnünk ezt a gazembert az ő békessége érdekében, és azt hiszem, arra is képesek leszünk, hogy gondoskodjunk szegény feleségéről és gyermekeiről. Nem így gondolja?

– Igaza van! – válaszolta határozottan Felix. – Az a szegény asszony semmit sem nélkülözhet, vétlenül nem szenvedhet, és valami elfoglaltságot is találunk majd számára. Akkor most minden igyekezettel vessük magunkat a gyilkos után! Már előre örülök annak a pillanatnak, amikor megkötözve átadhatjuk őt a direktornak. De még mindig a nyomon vagyunk? Hiszen itt semmit sem látok.

– Itt láthatóak a nyomok, éppen lefelé a völgybe tartanak – válaszolta Könnern, aki fel sem emelte tekintetét a földről.

– Már látom is a települést odalent – kiáltott fel hirtelen Felix, hiszen Könnern egyáltalán nem is nézett előre, mivel csak a nyomokat figyelte. – Bizonyára egy farm lehet.

– Tényleg, most már látom én is a kunyhót – mondta Könnern, a jelzett irányba nézve. – De hogyan keveredhetett egy kolonista, abba a völgybe? A nyomok itt megint elkanyarodnak balra, mintha el akarná kerülni azt a helyet.

– Nem mehetett egyenesen – mondta Rottack –, mert közvetlenül egy közbeeső domb meredek lejtője mellett fedeztük fel a házat, és bizonyára azt akarta megkerülni.

Valóban így is történt. A vöröses porfir zárványokkal tarkított agyagos lejtő egy kissé odébb olyan meredek volt, hogy mállás állatokkal, ha nem is veszélyes, de igen nehezen járható lett volna, és a két lovas is olyan helyet keresett, ahol kényelmesen és biztonságosan lejuthattak a völgybe. Ekkor Könnern hirtelen megszólalt:

– Állj! Hangokat hallok!

Mindketten megállították lovaikat, és hallgatózni kezdtek. És valóban, közvetlen előttük, de a bozót takarásában egy férfi durva hangja volt hallható, aki éppen vadul káromkodott. Közben egy asszony panaszos hangját is hallani lehetett.

– Ő az! – suttogetta Rottack. – Ott kell lennie a pálmacsoport mögött.

Könnern intett neki, hogy kövesse, miközben lovát valamelyest nyíltabb hely felé irányította, aztán megsarkantyúzta, hogy amilyen gyorsan csak lehet, előre jusson az igen göröngyös úton. Alig tett meg körülbelül százlépésnyi távolságot, amikor meglátta maga előtt a kis karavánt. Ekkor visszafogta a lovát, hogy ne túl gyorsan érjen oda hozzájuk. Most már tudta, hogy a fickó nem tud elmenekülni előlük. Rottack ott volt közvetlenül mellette.

Valóban Bux volt a családjával, és Könnern helyesen sejtette, mégis felmerülhetett benne a kellemetlen gondolat, hogy

követhetik. Sejtelve sem volt róla, miként terelődhetett rá a gyanú, mert bár annak idején sajnálta elveszett bicskáját, de kérdéses volt, hogy valaha is megtalálja-e valaki, és egyáltalán rájön-e, kié volt. Addigra pedig ő már úgymint messze jár. Ki figyelhetette ki azon az éjszakán, persze törte rajta a fejét, de a sötétben úgyszemint ismerhették fel, az biztos, különben már régen üldözni kezdték volna. És vajon kié lehet most a pénz? A fogait csikorgatta dühében, amikor erre gondolt, de a történetekről persze senkinek sem beszélt. Óvatosságból gyorsan el akart tűnni, inkább néhány hét az erdőben, valami elhagyott magányos kunyhóban, és várni egy ideig, mintsem állandóan azon törni a fejét, hogy valaki a nyomába ered.

Bármennyire is megátalkodott alak volt, a lelkiismerete mégsem hagyta nyugton.

Amint Könnern megpillantotta a kis karavánt, megállt. Az asszony lerogyott az úton, a férje pedig ott állt előtte, és káromkodott.

– Nem bírom tovább, Bux – mondta a boldogtalan. – Hagyj pihenni egy félórácskát, aztán megint menni fog.

– De annak a háznak itt kell lenni közvetlenül a közelben – hangoskodott az ember egy undorító káromkodás kíséretében. – Odafentről egészen határozottan hallottuk a kakasok kukorékolását. Már tényleg nem lehet messze.

– Képtelen vagyok továbbmenni – sóhajtott a asszony, és a gyerekekkel, akit az egész úton cipelt, odavonszolta magát az egyik fa alá. – Tégy velem, amit csak akarsz, csapjál agyon, vagy hagyj itt helyben elpusztulni, de nem tudok továbbmenni.

– Akkor gyere majd utánam! – mérgelődött tovább a fickó, az isten verjen meg, nem várok rád tovább, te átkozott. Ekkor azonban rémülten félreugrott, mert közvetlen mellettük meghallotta a lovak lépteit a lombok között, és csodálkozva meredt a két lovasra.

Rottack közvetlenül mellé léptetett, és borús hangon megszólította:

– Ember egyáltalán maga, hogy halálra hajszoja azt a szegény asszonyt? Üres kezekkel sétál, botját a vállára vetve, a gyenge, beteg asszonynak pedig cipelnie kell a nehéz gyermeket. Ez tényleg gyalázat! Aztán tovább nem is figyelve rá, leszállt a lováról, fogta a kulacsát, és odalépve az asszonyhoz, folytatta: – Igyon egy korty bort, jót fog tenni magának. Látom, nagy szüksége van rá.

– A Mindenható is látja! – sóhajtotta az asszony – és meg fogja jutalmazni érte. Maguk bizonyára jó emberek, és nem hagynak itt magamra az erdőben, éhen halni a gyermekeimmal együtt.

– Itt Brazíliában mindenki azt tehet, ami csak tetszik neki – szólalt meg erre mogorván a férfi, de mégiscsak félénken nézve fel Könnernre, aki fegyverét a nyereggombon tartva némán állt a csoport mellett, és komor tekintettel figyelte a gyilkost, mert egy pillanatra sem kételkedett benne, hogy ő áll előtte. A félénk, undorító alakra pontosan illett a személyleírás, és a szalagszegély a kék, ellenző nélküli sapkán volt az utolsó bizonyíték, ha erre még egyáltalán szükség lett volna.

– Na – mondta végül Bux, akinek kezdett kellemetlenné válni az idegen tekintete –, mit bámul itt engem, mintha életében még sohasem látott volna embert egy rogyant szárárral és egy nyomorult asszonnyal? Maga jól elvan odafent a lován, azt meghiszem, de egy ilyen szegény ördögnek gürcölnie kell, mint egy kutyának, hogy átküzdje magát az életen. Na, mi bámulnivalója van rajtam?

Könnern egy szóval sem válaszolt, csak szigorú tekintettel meredt a gyilkosra, aki ezt már képtelen volt elviselni. Aztán lassan mégis megszólalt:

– Magát Buxnak hívják, nem igaz?

– Mi köze hozzá, hogy mi a nevem? – morogta az alak. – Kolonista vagyok, és egy darabka földet keresek, ahol letelepedhetek, és becsülettel megkereshetem a kenyeremet. – Közben félénk oldalpillantást vetett Rottack felé, aki kulacsát az asszony kezében hagyva oldalról odalépett hozzá, de aztán egy lépést visszalépett, hogy kettőjüket jobban szem előtt tudja tartani.

– Átkozott egy történet! – kiáltott fel a fiatal Rottack gróf francia nyelven. – Az asszony és a gyerekek jajveszékelní fognak, ha elkapjuk. Nem kellene inkább várunk, míg egyedül lesz?

Mielőtt azonban Könnern erre valamit is válaszolni tudott volna, Bux felmentette őt minden további megfontolás alól. A fickó, amint később kiderült, elzászi volt, és igen jól megértette a francia szavakat. Jóllehet már előbb is bizalmatlan volt a két lovassal szemben, mert jól emlékezett rá, hogy egyiküket már látta Santa Clara-ban. Ebben most már biztos volt. Azért jöttek, hogy letartóztassák őt, és most már csak egyetlen gondolata volt: menekülni!

– Aha, tehát erre megy ki a játék! – kiáltotta, és mielőtt még Rottack megsejthette volna, mi jár a kétségbeesett ember fejében, az kabátjából, ahol elrejtve szokta tartani, előrántotta szokása szemit magával hordott hosszú konyhakését, szúrt egyet az útjában állók felé, aztán hatalmas ugrásokkal berontott a tüskés bozótba, inkább bukdácsolva, mint rohanva lefelé a meredek lejtőn.

Rottacknak tényleg minden ügyességére szüksége volt, hogy kitérjen a szűrés elől, ami így is könnyedén súrolta a karját, szétvágva kabátját, és megkarcolva a bőrét. Ettől megingott, és a köves földre zuhant, így a szökevény tíz-tizenkét lépésnyi előnyre tett szert, mire fel tudott ugrani.

Könnern azonban lovát megsarkantyúzva utána ugratott, amikor meglátta az első fenyegető mozdulatot. A terep azonban itt a lovas számára a legkevésbé sem kedvezett, és miközben kísérője dühödt kiáltással talpra ugrott, és tekintet nélkül a saját biztonságára a menekülő után vetette magát, Könnern lova

felágaskodott a tüskés bozót és kusza futónövények előtt, és nem volt hajlandó továbbmenni.

– Az ég szerelmére, mit akartok a férjemmel, sikoltotta az asszony halálos félelemmel, és bágyadtságát leküzdvé felugrott, és a gyerekei is fájdalmasan sírva fakadtak. Könnern azonban visszarántotta a lovát, leugrott a nyeregből, és gyorsan odakiáltott neki, hogy semmitől sem kell tartania, majd felkapta a fegyverét, és folytatta a vadászatot.

A gyilkost hajtotta a kétségbeesés, de az aznapi meneteléstől és a szokatlan hőségtől nem csak kimerült volt, hanem szomját oltandó reggel több pálinkát is ivott a kelleténél. Rottack ezzel szemben fiatal, ügyes és kipihent volt, hidegvérrel és friss erővel, és minden nyílást kihasználva törtetett előre a bozótban, miközben a menekülő kíméletlenül próbált áttörni, és így ereje egyre fogyott. Rottack látta, hogy sebesség tekintetében előnyös helyzetben van, és ezért igyekezett elvágni az útját.

Buxnak ezzel szemben nem volt semmi határozott célja. Csak menekülni akart, egyre távolabb üldözői közeléből, és amikor Rottack balra fordult, ő jobbra, és ezzel sikerült növelnie a távolságot. Másik üldözője azonban leugratva a meredélyen el tudta vágni az útját, és mivel Bux arra számított, hogy a ló erre nem tudja követni, most már belátta, hogy el van veszve. Menekülésével ennek ellenére nem hagyott fel, de most már nem nézett sem jobbra, sem balra, egyre csak törtetett előre minden keresztl, ami útjába került. Arra előre van a szabadság és az élet, mögötte pedig azok, akik bosszút akarnak állni rajta! Elbukott, de megint felugrott. Kabátja fennakadt egy tüskés bozótban, de örült erőszakkal kiszabadította magát, és ettől rongyokban lógott rajta a kabát. Sapkáját elveszítette, hosszú, bozontos haja véresre felsértett homloka körül lobogott, de egyre csak törtetett előre, míg végül elfogytak erői, és dühödt üvöltéssel összerogyott.

A következő ugratással Könnern ott termett mellette lövésre készen tartott fegyverrel a kezében, és diadalmas kiáltással Rottack is arrafelé rohant. Valami csillogó tárgyat tartott a kezében, és odamutatta barátjának.

- Elkapta? – kiáltott már messziről.
- Itt fekszik, most már biztonságban, de mi az a kezében?

– A szabó órája, amit a gazember menekülés közben elhajított. Észrevettem, amikor valami csillogó tárgyat dobott a bokrok közé, és utána ugrottam, mert tudtam, hogy a közelében tudok maradni. Az óra minden kétséget eloszlat. Látom, itt fekszik a gazember. Meghalt? Az ördögbe is, hogy nézünk ki! Jó kis heccet űzött velünk. Bárcsak itt lettek volna a kutyáim!

Bux ott hevert előttük, arccal a föld felé, és nem mozdult, csak nehéz, heves lélegzése árulkodott róla, hogy még él. Könnern elborzadva nézte az előtte elnyúltnak, mozdulatlanul heverő alakot.

– Magunkra vállaltuk az ügyet, gróf – mondta komolyan –, most pedig be is kell végeznünk, mivel ezt a gazembert el kell juttatnunk a kolóniába, és ha megtagadja, hogy járjon, más lehetőségünk nem marad, mint felkötni az egyik lóra.

– Majd csak lábra állítjuk – mondta Rottack borús hangon –, együttérzésre nem számíthat a gazember. De amott egy utat látok, Könnern, a háttérben pedig ott van a ház. Közvetlenül a tanya közelében vagyunk.

– Annál jobb – nevetett fel a fiatalember. – Ott talán kaphatunk valami segítséget. Mindenekelőtt azonban meg kell kötnöznünk a fickót. Megsebesítette? Látom, vérzik.

– Semmiség az egész – válaszolta nevetve Rottack. – Még annyira sem, mint amit azok az átkozott tüskék okoztak. Tényleg milyen alávaló egy teremtés! De mégsem hagyhatjuk itt fekvé. Helló haver! Tápázkodj fel! A pihenőd lejárt, megint tovább kell vándorolnod.

– Vigyázzon magára, Rottack! – mondta Könnern. – Csak ne bízzon benne!

– Ki van készülve – kiáltotta azonban a fiatalember, megragadva, és hevesen megrázva Bux vállát. – Viselkedj rendesen, az ellenállás csak ronthat a helyzeteden, mert a

kolóniába vissza kell kerülnöd még akkor is, ha kénytelen leszek a hátamon cipelni.

Bux nem mozdult.

– Nem vagy hajlandó engedelmeskedni? – Hát rendben, de akkor ne is panaszkodjál! – És ezzel egy vékony, de erős zsineget vett elő a zsebéből, majd hurkot tett a mozdulatlanul heverő Bux egyik kinyújtott kezére, és éppen meg akarta ragadni a másik karját is, hogy összehúzza, de amint Bux megérezte a béklyót a kezén, végső kétségbeesésében felugrott a földről, de elkésett. Könnern, aki figyelmesen nézte őt, ebben a pillanatban eldobta fegyverét, és elkapta a másik karját. Bux ki akarta szabadítani magát, de nem volt elég ereje hozzá, és két perccel később, mialatt sokkal inkább megvadult állat, mint emberként óbégatott segítségért, már meg is volt kötözve, és üldözői kezei között volt.

– Úgy – mondta Könnern, miközben a zsineg végét egy fiatal fatörzshöz kötötte. – Most legyen olyan jó, fogja a puskámat, és álljon rövid ideig őrséget a fickó mellett, miközben én leugrok a házhoz, és utánaézek, miféle emberek laknak odalent, és tudnak-e nekünk segíteni.

– Nem lenne jobb, ha rögtön levinnénk a házhoz, majd visszajönnénk a családjáért és a lovainkért?

– Talán felküldhetek valakit a házból az állatokért, hogy ne kelljen megint feljönnünk. Mindenesetre jobb, ha előbb megtudjuk, kik laknak odalent.

– Rendben van, csak ne maradjon el sokáig, arról pedig gondoskodni fogok, hogy ez itt közben nehogy meglépjén.

Könnern lemászott az úthoz, amelytől csak egy terasz-szerű, kiugró szikla választotta el őket, és szapora léptekkel elindult a ház felé, és közben észrevette, hogy onnan egy férfi közeledik felé.

– Maga kiáltott segítségért? – kérdezte őt már messziről, portugál nyelven. – Mi történt, csak nem támadták meg?

– Pont az ellenkezője történt, szenyor – válaszolta Könnern. – Egy merénylőt üldöztünk és értünk utol, aki Santa Clara-ból szökött meg, és úgy tűnt, hogy a maguk tanyája felé tart. Segítene nekünk lehozni őt?

– Most nem lehet – mondta az ember, miközben megállt, és várta, hogy Könnern odaérjen hozzá, és szomorúan rázta közben a fejét. – Egy haldokló, vagy már halott van odabent a házamban, és nem hagyhatom magára.

– Nagyon sajnálom, hogy ilyen alkalmatlan időben zavarom – mondta a fiatalember részvétteljesen. – Betegség volt a családjukban?

– Nálunk nem, hálaistennek – válaszolta a brazil. – Röviddel ezelőtt egy idegen érkezett hozzánk a lányával, aki ágynak dőlt, és többé már nem fog felkelni onnan. Már akkor nagyon beteg volt, amikor belépett a házunkba.

– Egy idegen? A lányával? – kiáltott fel Könnern, és érezte, hogy elakad a vér az ereiben.

– Igen, szenyor.

– Egy fehérhajú férfi?

– Talán ismeri?

– Mindenható isten! – kiáltott fel Könnern megrendülten. Tehát itt van? Talán még időben érkeztem! Engedje, hogy a házához menjek, szenyor, és ha tenne nekem egy szívességet, menjen körülbelül száz lépést felfelé az úton. Csak kiáltson ott, és a barátom válaszolni fog. Adjon neki valami jó tanácsot, mihez kezdjen a fogollyal.

– Rokona az öregnek?

– A legközelebbi és egyetlen, itt Brazíliában.

– Akkor magát az ég küldte hozzánk. Induljon hát, ha még életben akarja látni. A többit majd lerendezem a barátjával.

Megtalálva

A őserdő mélyén magányosan állt a brazil tanyája, aki a dombok közé szorult rendkívül termékeny völgyre talált, és birtokba vette. Sok német érkezett a környékre, és meglehetősen biztosan számíthatott rá, hogy településeik határa a közelébe fog érni, és ha erre sor kerül, van elég földje, amiből eladhat a betelepülőknek, és rövid időn belül gazdag emberré válhat. Azzal viszont nem számolt, hogy évekig magányosan kell élnie a vadonban, míg erre sor kerül.

Természetesen saját maga és a családja, valamint néhány rabszolgája részére csak egy kis, meglehetősen szegényes kunyhót épített, mert a földművelés a kezdeti években minden erejét igénybe vette. Bármennyire korlátozott is volt a helyiség, amelyben lakott, annyira szívesen osztotta meg másokkal éppúgy, mint szinte minden brazil, legyen szó magányos vadászról, aki az erdőt járja, vagy vándorló kolonista család, bár ilyeneket elég ritkán látott. Az asszony számára, mivel férje olykor kénytelen volt emberek közé menni, hosszú magánya során egy-egy látogató mindig nagy ünnepet jelentett, és mindazt, amit konyhája, tanyája és az erdő nyújthatott, készségesen osztotta meg velük.

Ezt a helyet érte el az eltévedt, és halálosan kimerült öregember a gyermekével, és az asszony az első napokban hallani sem akart róla, hogy folytassák útjukat, míg a kimerült öreg teljes mértékben össze nem szedi magát. Ő azonban többé már nem épült fel. Lelkiismeretének mardosása az elmúlt hosszú évek alatt felőrölte egyébként egészséges testét. Ehhez járult még hozzá személye felismerésének rettenetes időszaka is, és mostanra a félelem és gond, valamint a szokatlan megpróbáltatások megtörték, és ereje, mely eddig szinte erőszakkal tartotta fenn, végül elfogyott.

Lánya mindeközben borzalmas időt élt át vele, mert apja testi kimerültségével együtt szellemileg is eltompult, és csak néha lángolt fel betegesen és riasztóan.

A borzalom órái, amikor felismerték tartózkodási helyét, csak átmeneti jellegűek voltak. Személyes biztonságát a továbbiakban nem veszélyeztette semmi, de mindez eltűnt emlékezetéből. Csak arra a rémületre emlékezett vissza, hogy felfedezték, és attól kezdve úgy érezte, menekülnie kell a törvény büntetése és a börtön elől. Elise hiába próbálta megnyugtatni, hiába viselte angyalai türelemmel saját szenvedését, valamint szerencsétlen apjának panaszait és látomásait, amikor arra kérte őt, ne hagyja el, és ne szolgáltatssa ki a rendőrségnek. Mindemellett semmivé zsugorodott, amit testileg el kellett viselnie, és helyzete akkor vált igazán veszélyessé, amikor szerencsétlen apját vad fantáziái nem hagyták nyugodni, és kiűzték őt az erdőbe, hogy ott meneküljön üldözői elől, akiről azt hitte, hogy folyamatosan a nyomában vannak.

Amikor Elise vissza akarta tartanai, erőszakkal kitört mellőle, és lánya alig volt képes utolérni, hiszen fennállt annak a veszélye, hogy halálos félelmében végérvényesen elmenekül tőle. Így éjszakázott vele egyik éjszaka teljes rémületben, egyetlen korty víz, egy falat kenyér nélkül a vad erdő sűrűjében, és csak a brazil félreeső tanyája felől hallható hajnali kakaskukorékolás ígért segítséget számára, amerre a gyilkos Bux is igyekezett.

Most már mindez a múlté, mindezt már túléltek. Amint a szerencsétlen öregember teste közeledett a véghez, az addig téves pályákon bolyongó szelleme tisztulni kezdett. Annyira legyengült, hogy fáradt karját alig tudta felemelni, de ma első ízben, amikor a Nap világos fénye az ablakon át bevilágított a szobába, és Elise a fekhelye fölé hajolva megkérdezte tőle, segíthet-e rajta valamivel, sovány, sápadt kezével félresimította haját lánya homlokáról, és halkán megszólalt:

– Szegény, szegény Elise!

- Apám, drága apám! – kiáltotta könnyek között a lánya. – Hát megismersz?
- Hogyne ismernék meg téged, drága gyermekem, aki kitartottál mellettem, az öregember mellett, akit már mindenki elhagyott, nyomorúságban és szenvedésben,
- Drága jó apám!
- Isten áldjon meg érte, leggazdagabb áldásával, és óvjon meg attól, hogy apád vétkei a te lelkedet terheljék!
- Apám, apám!
- Csend, gyermekem, csend, csak ne sírdogálj! Most már minden jóra fordult, lelkem megnyugodott és olyan könnyűvé vált, amilyen már hosszú évek óta nem volt. Már csak egyetlen gond terheli, és az te vagy, gyermekem, akit magányosan és minden segítség nélkül hagyok magára ebben a távoli, idegen országban.
- Ne mondj ilyeneket, apám! Még sok-sok évig velem fogsz maradni, és majd új, vidám életet kezdünk, megújult erővel.
- Szegény Lizácska – mondta azonban a beteg, aki csak saját gondolatait követte –, és abban is vétkes vagyok, hogy távol tartottalak mindentől, csak saját önző, vétkes terveim követve, és ezt a terhet magammal kell vinnem a síromba!
- Elise apja vállára hajtotta a fejét, és csendben sírdogált, miközben az öregember bal kezével hullámos haját kereste, és lassan végigsimította áttetsző ujjaival.
- Ne sírj, Elise – mondta halkan. – Ne sírj, hiszen viszont fogjuk látni egymást, ha Istennek nem áll szándékában, teljesen elfordulni tőlem. És ahogyan kezeivel óvott téged az utóbbi nehéz napokban, éppúgy nem fog elhagyni most sem ebben az idegen országban. Nem fog elhagyni úgy, mint ahogyan idős apádnak el kell hagynia, pont most, amikor a legnagyobb szükséged volna a segítségre. Szedd össze magad, gyermekem, légy erős Lizácska, légy erős, amennyire mindig is erős voltál!

– Nem fogsz meghalni, apám! – sírdogált a szegény gyermek és homlokát még jobban apja vállához szorította. – Élni fogsz, az én vigaszomra, hogy ápolhassalak és gondozhassalak egészen késő öreg korodig!

– Nagyon megnehezítéd a búcsúmat – sóhajtott fel az öregember – de könnyeim már elapadtak, amelyek korábban könnyítettek a lelkemen! – Nézd csak, milyen melegen sütnek ránk a Nap sugarai az ablakon át – folytatta kis szünet után, amit Elise szipogása szakított meg –, és odakint fényben úszik a világ, a milyen szépséges erdő! Kérlek, üdvözöld nevemben az erdőt, Lizácskám, ha majd viszontlátod az árnyakat adó fákat, és a csörgedező patakokat, és ha néha majd apádra gondolsz, vigasztaljon a gondolat, hogy a friss, üde, zöld erdőben alszik, és a fák csúcsain a lombok sustorgása jámbor fohászaként száll a Mindenható felé a vétkes bűnbánatáért!

– Apám!

– Szedd össze magad, Lizácskám, ennek meg kell történnie. És most végül még valami: Hívd be kérlek barátságos vendéglátónkat, hogy megköszönhessem neki mindazt a jót és kedvességet, amit velünk szemben tanúsított, hiszen semmim sincs más a világon, mint a köszönetem! Nem fog téged rögtön kitaszítani, a felesége is jóságos és barátságos, velem szemben is milyen jóságos és barátságos volt. Ó, bárcsak magammal vihetném a vigaszt, hogy szegény gyermekem nem marad teljesen magára!

Elise erőt véve magán felállt. Most nem gondolhatott vissza az elhangzottakra, mert szíve megszakadt volna a nyomorúságtól és fájdalomtól.

– Megyek apám, és behívom őt – mondta halkan –, csak egy pillanat, és rögtön visszajövök.

Az öregember még mindig fogta a kezét. – Szegény Lizácskám – mondta szomorúan.

– Rögtön jövők, rögtön megint itt leszek nálad, apám. Biztos itt van a közelben, már hallom is a lépteit.

A beteg csak szemeivel intett neki, és Elise az ajtó felé igyekezett, amikor az hirtelen kinyílt, és Könnern állt a küszöbön.

A lány meglátta és megismerte őt, de úgy tűnt, ebben a pillanatban minden akaratereje elhagyta a testét. Úgy állt ott, mintha földbe gyökereztek volna a lábai, karjai felemelkedtek, de inkább úgy, mintha zaklatott érzékei védekezni akartak volna egy jelenséggel szemben, és csak ennyit tudott suttozni: – Bernard!

– Elise, Elise! – kiáltotta Könnern, felé sietve, és karjaiba zárva őt. – Ó, most már minden jó, minden rendben van, és az életben soha többé semmi sem fog elválasztani bennünket!

– Tényleg te lennél, Bernard? – Hát nem a kísérteted, aki csak azért jött, hogy legnagyobb, legborzalmasabb fájdalommban vigasztaljon engem? – suttozta Elise, és szerényen, félénken eltolta magától.

– Ki az az idegen, Lizácska? – kérdezte az öregember, és döbbsenten az ajtó felé fordította a fejét.

– Egy barát – válaszolta Könnern, bal karjával átkarolva szerelmét, miközben jobbával támogatta. – Egy barát, aki soha többé nem távozik Elise mellől mindaddig, amíg ő maga el nem taszítja magától!

– Lizácska!

– Apám! – kiáltotta a lány, kiszabadítva magát Könnern karjaiból, odarepülve mellé, és fejét ismét a vállába temette.

Az öregember csendben és mozdulatlanul feküdt. Behunyta szemeit, és csak keblének halk lélegzése árulkodott róla, hogy még él. Végül ismét kinyitotta szemeit. Tekintete a fiatalember fájdalomtól megindult, felé hajoló arcára esett.

– Isten az égben, köszönöm neked – mondta halkan. – Lizácska, élj boldogan – légy örökké boldog! Az Isten áldjon meg!

– Kezét ismét lánya fejére akarta tenni, de aláhanyatlott. Az öregember meghalt.

Odakint az erdőben Rottack őrt állt a megkötözött gyilkos mellett, aki csendben és konokul hevert a földön, fogait csikorgatva. Bár óvatosan megpróbálta a béklyót letolni a karjáról, de a hurok, amit Könnern meghúzott, túl szoros volt, és amikor őre észrevette, fenyegetően felemelte puskáját, és megígérte, hogy a legcsekélyebb menekülési kísérlet esetén a földbe fogja döngölni, mire a fogoly nyugton maradt. Most már csak abban reménykedett, hogy a két idegen képtelen lesz megkötözve szállítani őt az erdőben, és éjszakai menekülés terveit szövögette.

Ekkor odalentről az útról egy hang kiáltott feléjük: - Halló! – És amint Rottack válaszolt rá, recsegni, zizegni kezdett a bozót, és a következő pillanatban a brazil ott állt előttük.

– Nocsak! – szólalt meg, egy pillantást vetve a földön fekvő alakra –, miféle gazember esett itt csapdába? Mi a helyzet, idegen? Őt akarjátok a kolóniába vinni?

– Gyilkosságot követett el – mondta Rottack, miután viszonzta az öreg köszönését –, mi pedig a nyomába eredtünk, és odafent az erdőben kaptuk el, ahol valószínűleg azért tért le az útról, hogy ne fedezzék fel. De hol van a barátom?

– Odalent a házban. Egy német van nálam a lányával, és az öregember haldoklik.

– Haldoklik?

– Igen. De most jöjjön, vigyük le ezt a fickót. Hol vannak a lovaik?

– Odafent, és ennek a gazembernek a szerencsétlen családja is ott van.

– Családja is van? – kérdezte az öreg brazil döbbenten. – Így megy ez, egyből szerencsétlenné teszi az asszonyt és a gyerekeket is. És velük mi lesz?

– Vissza kell jönniük velünk a kolóniába. Ott van elég német, akik majd gondoskodni fognak róluk, jobban, mint amott az a gazember. Menjek fel a lovakért?

– Hagyja csak, idegen – mondta a brazil. – A családot úgysem tudja egyúttal magával hozni. A háztól felküldök majd néhány néger fiút, akik sokkal jobban és gyorsabban gondoskodni fognak róluk. De hiszen maga vérzik!

– Csak egy karcolás. Az a gazember utánam szúrt a késével, amikor el akartuk kapni.

– Persze, ha az ember életéről van szó, az ilyen apróság nem számít. Akkor hát lódulj, fiacskám, pattanj fel, és kezd használni a lábaid. Vagy inkább azt akarod, hogy mi állítsunk fel?

– Egy szót sem ért portugálul.

– Na mi van, még egy német? Tehát ilyeneket is importálnak nekünk ide Brazíliába? Aligha éri meg, hogy az állam fizeti az útjukat, ráadásul utána még egy csomó pénzbe kerülnek. Hát akkor mondd meg neki szépen németül, hogy vagy jön velünk a saját jószántából, vagy én fogom megértetni vele brazil módra.

Ezzel övéből kikapta nehéz bozótvágó kését, kivágott vele egy fiatal törzset, és miközben beszélt, lecsapkodta az ágait.

Bux a férfiak érthetetlen nyelven folytatott beszélgetését félénk tekintettel hallgatta. Mindaddig, amíg csak a németek kezében volt, helyzetét nem tartotta szélsőségesen veszélyesnek. Most először jutott eszébe a büntetés, ami vár rá, és egyúttal félni is kezdett.

– Állj fel! – szólt hozzá Rottack. – Kénytelen leszel belátni, hogy a további ellenállás mit sem segít rajtad, csak a helyzeted ronthatod tovább.

– Honfítársam! – szólalt meg rekedt, félénk hangon –, ne adjon át az idegeneknek. Mindent be fogok vallani. Én csak egy szegény ördög vagyok. A gonosz szállt meg engem. A Justus is egy gazember volt. Bűnbe vitt, aztán ingerelni kezdett. –

Honfitársam! – kezdte megint sürgetve kérlelni, amikor Rottack undorral elfordult tőle. Térdre vetette magát, és összekulcsolt kezeit felé emelte. – Hagyjon elfutni! Rendes, derék ember leszek, és a feleségemet sem fogom verni többé, és a gyerekeimet sem. Dolgozni akarok, körömszakadtáig dolgozni akarok, míg végül vér spriccel ki a körmeim alól. Honfitársam! Irgalmazzon! Könyörüljön meg rajtam! – És ez utóbbi szavakat rikácsolva, halálos félelemtől reszketve ejtette ki.

– Istennél keress irgalmat! – válaszolta neki Rottack megrendülve. Miattad van börtönben egy derék, becsületes ember egész idő alatt, amióta megléptél, és őt ki kell szabadítanunk. Lódulj! Egyetlen perc késlekedni való időnk sincs.

Odalent a keskeny erdei úton kerekék zötyögése vált hallhatóvá, és a brazil, aki erre lenézett, szájához emelte ujjait, és éleset füttyentett. A kocsi mellett négy néger ballagott, akik egy új pajtához vágtak ki fákat az erdőben. Hárman közülük felszaladtak a kis lejtőn.

– Dobáljátok le a fát – szólt hozzájuk a brazil, és rakjátok fel ezt a fickót a kocsira, de ne a házhoz hajtsátok vele, hanem a kávéfáknál lévő kis fészerhez, hogy a feleségem és a gyerekek ne lássák. Joao! Gyere csak ide! Merre vannak a lovai meg a család?

– Körülbelül arrafelé – mondta Rottack, karjával felfelé mutatva –, de az asszony nem ért portugálul, inkább én is felmennék az emberekkel, ha lenne olyan jó, és addig átvinné a gazembert.

– Majd én vigyázok rá. Tehát te felmész a szenyorral, és azt teszed, amit mond. Ti pedig rakjátok fel a gazembert, és ha nem megy magától, hajítsátok fel a kocsira.

A négerek nevetve odaugrottak a megkötözöthöz, aki félelmében és döbbenetében felugrott, és le akarta vetni magát a lejtőn, de a zsineg, amivel a fiatal fához volt kötve, földre rántotta. Néhány pillanattal később tehetetlenül a két hatalmas fekete kezei között találta magát, akik mint egy gyereket közrefogták, és lecipelték.

Körülbelül egy óra elteltével Rottack leért a tanyához az asszonnyal és a gyerekekkel, akik a félelemtől és aggodalomtól teljesen szótlanok voltak. Nehéz feladat volt számára végighallgatni az asszony jajveszékélését, és közben megmagyarázni neki, hogy ő is vétkes a történetekben, de mindez elkerülhetetlen volt, mert nem hagyhatták magára a szerencsétlent itt az erdő közepén minden segítség nélkül, hiszen elpusztult volna a gyermekeivel együtt. De amennyire erejéből kitelt, megpróbálta vigasztalni. Mindenekelőtt odaadta neki minden pénzét, ami nála volt, és megígérte, hogy gondoskodni fog róla Santa Clara-ban, és elhelyezi a gyerekeit is. Egy jobb élet vár rájuk, mint amiben egy bűnöző mellett részük volt. A kolonisták Santa Clara-ban minden bizonnyal befogadják, és nem kell aggódnia a jövőjük miatt. Átvette tőle a kisgyereket is, és saját maga vitte le, hogy könnyebben haladjanak, és minden lehetőséget megtett, hogy csillapítsa könnyeit. Borzalmas volt számára, felnőtt embert sírni látni.

Így értek le végül a tanyához, a fiatal gróf még mindig karján a sírdogáló kicsivel, amikor Könnern eléjük szaladt.

– Rottack gróf! Óvóbácsi lett? – szólt hozzá nevetve, miközben megállt előtte. – De milyen jól áll önnek, gondolom nehéz dolga volt.

– Hát persze – sóhajtott fel a fiatalember, és közben a gyereket átadta egy odasiető néger asszonynak: – Itt van, kincsem, légy olyan jó, és próbáld meg elhallgattatni ezt a kis üvöltő dervist, aki rendkívülit produkált az ide vezető úton, és gondoskodj arról is, hogy ez a szegény asszony valami ennivalót kapjon! Attól tartok, az a legfőbb baja, hogy éhes. De magával meg mi történt, Könnern? Az arca szinte sugárzik a boldogságtól!

– Rottack, Rottack – kiáltotta Könnern, megragadva barátja kezét – megtaláltam őt!

– Őt? Nocsak – mondta a fiatal gróf, komikus képet vágva a csodálkozástól. Ki az az ő?

– Hát Elise!

- Elise? Csak nem az öreg Meier lánya?
- Itt van, ide menekült. Az apja megbetegedett, és éppen most halt meg a karjai között.
- Nos, szólalt meg erre Rottack szárazon – egy ilyen halálesethez képest elég jó hangulatban van. Lenne szíves megmondani, miért örül ennek ennyire?
- Hát nem tudta, hogy milyen kétségbeesetten kerestem Eliset az egész erdőben?
- Úgy? Hát ez nem rossz. Tehát ezért volt a nagy igyekezet, szegény Köhlernek visszaadni a szabadságát, és nyomára akadni a gyilkosnak, engem meg csak azért hozott magával, hogy először elkapjam a bűnözőt, aztán én legyek a vőfély, és mellékesen óbégató gyereket cipeljek az erdőben, és vigasztaljam a kétségbeesett anyját.
- Kedves, drága gróf úr!
- Hagyja csak, már látom, mi a helyzet. Mindig a régi történet. Günter hazautazik a mennyasszonyához, Köhler csak arra vár, hogy visszaérjünk, aztán majd boldogan elüldögél fiatal feleségével odafent a miniatűr paradicsomában. Maga szintén megtalálta, amit keresett, én meg szokás szerint megint semmire sem jutottam. Egyetlen látható előny, amiben most részem van az, hogy tetőtől talpig új ruhát vehetek magamnak, és ezenkívül a patikusnak is fizethetem a számlát a sebtapaszkért, és gondoskodhatok Bux családjáról is. Vigye el az ördög ezt az egész Brazíliát!
- Szegény Rottack! – nevetett fel Könnern jóindulatúan.
- Igen, szegény Rottack – mondta a fiatalember –, és ez még mind semmi! Ön persze most nem hagyhatja magára az ifjú hölgyet halott apjával, hogy egyedül gondoskodjon mindenről, ami ilyenkor szükséges. Én pedig egy pár kellemetlen szagú négerrel valószínűleg magam bonyolíthatom le a transzportot Santa Clara-ba. Megint micsoda előny!

– Szívesen megteszem magam, ha hajlandó itt helyettesíteni engem.

– Csak nem? – hogy aztán még Santa Clara-ban a fiatal feleség háláját is begyűjtse magának? Hát ebből nem lesz semmi! Legalább az jár nekem, még akkor is, ha el kellene lopnom. De milyen messze van innen Santa Clara? Van róla valami fogalma?

– Ez az út – válaszolta Könnern – Santa Martha kolónia felé tart, kényelmesen a völgyben. Onnan pedig széles, szilárd út vezet egészen Santa Clara-ig, összesen mintegy negyven kilométer.

– Na, ez még elmegy. Akkor egy órán belül indulok. És maga mikor jön utánam?

– Holnap reggel lesz az öregember temetése, utána már semmi sem tart vissza, és ha lehet, a merénylő családját is magammal viszem. Majd utána kell néznünk, hol találunk szállást a szegény asszony számára a kolóniában.

– Az megint nekem való elfoglaltság lesz – mondta Rottack, miközben odament a lovához, és elkezdte leszedni róla a nyeret, hiszen az állatnak legelnie kellett egy kicsit, mielőtt megkezdhette a hazafelé vezető utat.

Von Pulteleben úr

Viszonylag rövid idő telt el azóta, amikor Sarno elhagyta a Santa Clara kolóniát, és Reitschen báró átvette az irányítást. Mennyi szomorú változás következett be ez alatt a rövid idő alatt ebben az egyébként kedélyes, sőt barátságosnak mondható városkában! Minden tevékenység abbamaradt, a kolonistáknak semmiféle munkához nem volt kedvük, a kézművesek egész nap a kocsmában üldögéltek, hogy bosszúságaiknak egy vagy több pohár sör mellett adjanak hangot, von Reitschen úr pedig

nyugodtan kormányozott tovább, és állig felfegyverzett katonái védelmében gyakorolta önkényes hatalmát.

Az a kevés ember, aki még kitartott mellette, és valóban elég kevesen voltak, mindenféle kedvezményben részesült, és azt tehettek, amit csak akartak. A többiek még jogaikkal sem élhettek, ha problémáik voltak, a katonák nyers elbizakodottsággal számtalan haszontalan vitába keveredtek, a túlzottan türelmes karakterű németek pedig mindent elviseltek anélkül, hogy erőszakkal léptek volna fel ellene.

Von Reitschen úr mindezzel nem törődött. Rendszeresen járt sétálni a báróval, akitől ebben az időben elválaszthatatlannak tűnt. Ilyenkor mindig egy revolvert tartott magánál. A bárónak a kormányzóság közelében grátis átengedte az egyik legjobb fekvésű ingatlant, amit a szerződéses munkásoknak rendre elutasított. Mindössze annyi feltételt szabott, hogy ott egy mintagazdagságot rendezzen be, és tudományos módszerekkel emelje a kolónia mezőgazdaságának színvonalát. A jó báróról, aki még egy egyszerű tanyát sem tudott összehozni magának, azt feltételezte, hogy képes lesz életképesen irányítani egy gazdaságot.

Mindez persze egyre fokozta a haragot, ami mit sem segített, maradt minden a régiben, csak a rendőri erőszak fokozódott napról napra. Különösen szegény Köhler szenvedett emiatt, aki még mindig börtönében volt, és egészséges természete ellenére láznak esett. Bármennyire sem volt további bizonyíték ellene, úgy tűnt, a direktornak szilárd elhatározása, hogy a fiatal paraszton megbosszulja azt a bánásmódot, amiben részesítette. Ehhez pedig elegendő hatalommal rendelkezett, és ami a kolonisták Rio-ban előterjesztett vádaskodásait és panaszait illette, a maga részéről a brazil legfelsőbb bíróság trehányságában bízott, ami nullára redukálta számára a veszélyt, miközben számításba vette az ott élő barátait is. Jobban tudta, mint sokan mások, hogy az ottani hivatalnokok valamennyien így vagy úgy kompromittálva vannak, és csak abban bízhatnak, hogy saját viselkedésükkel szemben akkor nem kerül sor vizsgálatokra, ha összetartanak.

Egész Dél-Amerika hasonló problémáktól szenved.

Legkevésbé sem a politikai, mint sokkal inkább saját helyzete miatt aggódott mindeközben von Pulteleben úr, aki mindeddig abban a szilárd és édes hitben ringatta magát, hogy dagadó vitorlákkal egy elbűvölő és biztos kikötőbe ért, és csak az első hajnali derengés ébresztette rá teljes megdöbbenésére, hogy mozdulni sem tud, mintha kiszáradt homokra vagy iszapra futott volna, és semmi kilátása sincs arra, hogy kiszabaduljon.

Attól a pillanattól kezdve, amikor megkapta Helene levelét, lecsúszott reménységei csúcsáról. Kezdetben csak lassan és vonakodva, azonban minél inkább lendületbe jött, annál gyorsabban, és most már olyan szédületes sebességgel zuhant alá a mélybe, a prózai valóságba, hogy kezdte rendesen elveszíteni az esztét.

Teljesen eredménytelenül fáradozott megható kitartással, hogy egykor remélt anyósától felvilágosítást kapjon Helene rejtélyes viselkedéséről. Egyetlen, amivel kapcsolatban még szóba állt vele az volt, hogy fizesse ki a beérkező számlákat, azt pedig nem nehéz elképzelni, hogy ebbe hamarosan belefáradt.

A következő esemény az volt, hogy a munkások beszüntették a munkát, ami azonban őt már a legcsekélyebb mértékben sem érdekelte, hiszen a munkahelyre már régen nem tette be a lábát. Csak arra következtetett, hogy még van elegendő forgalmuk, mert a friss szivarokkal teli ládák száma láthatóan csökkent, persze anélkül, hogy egyetlen tételért is befolyt volna az érte járó összeg.

Ezek az események természetesen nem maradtak észrevétlenül a kolóniában, mert az mégiscsak igen szembetűnő tény volt, hogy a grófkisasszony elhagyta anyja lakását, és idegen emberekhez költözött. De más, fontosabb dolgokkal foglalkozva, közben arra a következtetésre jutottak, hogy sejtik ennek a lépésnek az okát, amit valószínűnek is tartottak. Azt feltételezték ugyanis, hogy az öreg grófnő rá akarja kényszeríteni a grófkisasszonyt, legyen von Pulteleben úr felesége, a grófkisasszonynak viszont nem kell von Pulteleben úr, és mivel közismert volt, mennyire határozott a

kisasszony fellépése, úgy vélték, hogy egyszerűen távol marad anyja házatól mindaddig, míg a számára nem megfelelő vőlegény el nem távozik onnan. Amikor már eltűnt, természetesen vissza fog költözni az anyjához.

Ez persze nem hangzott valami hízeltőn von Pulteleben úr számára, de szegény ördög belátta, amikor alaposan végiggondolta a helyzetet, hogy más oka nem lehet korábbi mennyasszonya furcsa viselkedésének. Csak azt volt képtelen megérteni, hogy korábban miért volt olyan barátságos hozzá, és még az eljegyzést is csendben elviselte. Most már csak azon bosszankodott, hogy nem kérhette az eljegyzési csókot, és ez nem másnak a hibája volt, mint annak az álnok Oskarnak, aki állandóan csínytevéseken törte a fejét, és megváltoztatta az ülésrendet. Az asztalon keresztül persze az eljegyzési csók nem volt lehetséges.

És akkor most hogyan tovább? A pénze nagyon fogyatkozóban volt, és otthonról újabb összegre három hónapnál hamarabb nem számíthatott. Különben is mit szólnának hozzá otthon, ha tudomásukra jutna, hogy megszakadt a kapcsolata a grófkisasszonnyal? El akart, el kellett mennie, de az anyós! A grófnőtől szörnyen félt, és most megint a szobájában üldögélt, mint az utóbbi időben egyre gyakrabban, és azon morfondírozott, hogyan tudna a legjobban és legtisztességesebben kiszabadulni ebből a zűrös helyzetből.

Odakint lépteket hallott, és rögtön nyílt is az ajtó. Oskar lépett be, lovaglásról visszatérve, és „fene vigye, de fáradt vagyok” felkiáltással levetette magát a szófára. Von Pulteleben úr nem mozdult, és Oskar, aki oldalról vigyorogva figyelte, végül megszólalt:

– Na, Pulteleben, úgy néz ki, mint a petrezselyem jégverés után. Mi van már megint?

– Semmi különös, amiről tudomásom lenne – válaszolta a fiatalember, aki nem volt olyan hangulatban, hogy látogatójával társalogni kezdjen.

– Ez a Helene meg mit vehetett a fejébe? – kezdeményezte ekkor a beszélgetést Oskar, aki természetesen erre vezette vissza Pulteleben levertségének eredetét. – A hóhér tudja! Ez a lány becsavarodott, az biztos, mert még az én látogatásomat sem hajlandó fogadni. Mit szól ehhez?

Von Pulteleben úr nem válaszolt. Elhatározta, hogy hallgatásával halálra idegesíti a fiatal gróft.

– Az öreglány van a háttérben – folytatta Oskar ennek ellenére, és ezt a tiszteletlen „öreglány”-t a grófnőre vonatkoztatva folytatta. – Ez teljesen biztos, és az is, hogy maga bosszantotta fel valamivel. Az ég szerelmére mondom, kössön végre békét vele, mert ami most itt van, azt már képtelenség elviselni. Maguk valamennyien kibírhatatlanok, és az a legrosszabb az egészben, hogy mindenkit egyenként kell felkeresni, hogy aztán mindenkin egyenként mérgeledhessen az ember.

Von Pulteleben úr hallgatott. Az „öreglány”-ról neki más nézetei voltak, hiszen a maga részéről tényleg megtett mindent, hogy tisztázzon egy esetleges félreértést, bár fogalma sem volt róla, hogy mi történhetett. Helene attól a pillanattól kezdve változott meg, hogy elolvasta azt a levelet, ez biztos, de mi lehetett abban a levélben, és milyen vonatkozásban érinti őt, arról fogalma sem volt, hacsak... És ekkor hirtelen felugrott a székéről, elkezdett fel-alá járkálni a szobában, és a továbbiakban nem is volt tekintettel Oskar jelenlétére. Talán – futott végig rajta egy kellemetlen érzés – csak nem írtak Németországba, ahonnan azt a hírt kapták, hogy az ő viszonyai nem is annyira fényesek, mint amit itt terjesztett magáról?

– Na, hol ég már megint? – szólalt meg Oskar, aki csodálkozva szemlélte lakótársát.

Von Pulteleben úr ekkor döntött. Eddig még sohasem gondolkodott ilyen gyorsan. Ahhoz, hogy kiszabaduljon ebből a bizonytalanságból, azonnal beszélnie kellett a grófnővel. Feltétlenül szükség volt rá, hogy felkeresse őt, hiszen ezek a

körülmények nem állhattak fenn tovább, és a döntő lépést valamelyik félnek meg kellett tennie.

– Kedves Oskar – szólt hirtelen a fiatalemberhez –, megengedné, hogy felöltözzek? Beszélni szeretnék az édesanyjával.

– Hát persze, nincs semmi kifogásom ellene – nevetett fel Oskar. – De hiszen már fel van öltözve.

– Kint jártam sétálni, és szeretnék fehérneműt váltani.

– Vagy úgy, aha, én meg közben menjek ki? – válaszolta Oskar, lassan feltápáskodva. – Na, felőlem. De Pulteleben, van még valami, ami miatt feljöttem ide. Adjon nekem kölcsön holnap reggelig húsz milreist, feltétlenül szükségem van rá.

Von Pulteleben úr, aki közben már hozzálátott megkötni a nyakkendőjét, abbahagyta, és végigmérte a fiatalembert.

– Kedves Oskar – mondta végül –, nagyon sajnálom, hogy nincs nélkülözhető húsz milresem, hiszen az anyja az utóbbi időben olyan mértékben nyúlt le engem, hogy arra a kevésre, ami még megmaradt, feltétlenül szükségem van.

– Úúúgy? – mondta Oskar elnyújtott hangon, miközben nagy szemeket meresztett Pultelebenre.

– Különben is – folytatta Pulteleben –, az utóbbi napokban csinos kis bevételre tehetett szert, mivel látom, hogy feltűnően fogynak odalent a szivaros dobozok.

– Erről érdeklődjön az anyámnál – kiáltott fel a fiatalember. – Nekem mindössze ezer darabot sikerült megmentenem magamnak.

– Megmenteni? – Hm!

– Tehát nincs semmije?

– Pillanatnyilag tényleg nincs. Egyébként mire is kellene?

– Na, tudja – mondta Oskar –, ha nincs semmije, akkor ne is érdekelje! Viszont látásra. És ezzel elhagyta a szobát, maga mögött becsapva az ajtót.

– Más már nem is hiányzott – morogta maga elé von Pulteleben. Bereteszelte az ajtót, aztán nagy gonddal nekilátott öltözködni. Még a fekete frakkját is gondosan lekefélt, miközben felsóhajtott néhány molyrágta lyuk láttán, aztán csengetett. Amint Dorottya felért hozzá, kérte, jelentse be a grófnőnél, mert valami fontos megbeszélni valója van vele.

A komorna némi idő elteltével visszatért azzal az üzenettel, hogy a grófnő szívesen várja. Von Pulteleben olyan érzéssel lépdelt lefelé a lépcsőn, mintha az első emeleten egy fogorvos lakna, akinek a kezei között nehéz operáció vár rá.

A „grófnő” – mégiscsak kénytelenek vagyunk őt továbbra is így nevezni, hiszen von Pulteleben úrnak fogalma sem volt ennek ellenkezőjéről – teljes díszben ült a szófáján, mivel éppen arra készült, hogy látogatóba indul Rohrlandékhoz. Gyakran megismételte ezt a látogatást abban az állandó reményben, hogy egyszer egyedül találkozhat és beszélhet Helenevel, de a lánya mindig kitért előle, sőt, még be is zárkózott, amikor anyja ragaszkodott hozzá, hogy beszéljenek.

– Beszélni óhajtott velem? – von Pulteleben úr.

– Igen, grófnő – mondta a fiatalember, kalapjával a kezében, és zavartan nézett körül egy szék után. – Én... nagyon hálás vagyok önnek azért, mert...

– És mivel szolgálhatok? Kérem, foglaljon helyet – mondta a grófnő.

– Ha megengedi grófnő, elképzelheti, hogy – vágott bele von Pulteleben kétségek között egyből a közepébe – a jelenlegi helyzet, a mennyasszonyom, az ön lányának, a bárókisasszonynak az elzárkózása mennyire elviselhetetlen számomra, és éjjel-nappal azon töröm a fejem, mi lehet ennek az oka. Ha egyvalamivel kapcsolatban ön megnyugtathatna engem...

– És mi lenne az?

– A levél – mondta határozottan von Pulteleben.

– Melyik levél? – kérdezte riadtan a grófnő, gyanakvó pillantást vetve a szemben ülő felé. Talán csak nem árulta el neki Helene a titkot? Von Pulteleben úr azonban hamar eloszlatta kételyeit.

– Az a levél, amelyet az ifjú hölgy azon az estén az ön szobájából hozott át ide – mondta határozottan –, hiszen attól a pillanattól kezdődött a számomra oly kedvezőtlen változás, és most tényleg csak arra gondolhatok, hogy abban a levélben valami rosszindulatú kéz olyasmit állított rólam, amit valószínűleg könnyen visszautasíthatnék, ha éppen tudnám, hogy miről van szó.

– Efelől nyugodt lehet – válaszolta a grófnő, akinek a hallottak alapján nagy kő esett le a szívéről. – A levél a legcsekélyebb mértékben sem önről szólt, és valójában csak közömbös dolgokkal foglalkozott. A lányom csak ürügyként használta fel. Biztosíthatom, hogy önnel kapcsolatban sohasem hangzott el kedvezőtlen vélemény, és a magam részéről még mindig abban reménykedek, hogy sikerül rábírnom Helenet véleménye megváltoztatására. Várja csak ki nyugodtan a helyzet rendeződését, és ne hamarkodjon el semmit. Viszont az utóbbi időben elhanyagolt vállalkozásunkat friss erővel ismét kézbe kellene vennünk, és meg vagyok győződve róla, hogy...

– Bocsátsa meg kérem, hogy félbeszakítom – szólt közbe von Pulteleben, akinek már a vállalkozás említésétől is végigfutott a hideg a hátán, hiszen jól tudta, hogy az egész vállalkozás csak arra korlátozódik, hogy a számára teljesen rejtélyes üzem fenntartásához egyre újabb összegeket préseljenek ki belőle. A lovagi birtok után kilátásba helyezett pénz is félrevezető, ámde hiábavaló varázslatnak tűnt számára. – A magam részéről a legcsekélyebb mértékben sem reménykedek a grófkisasszony kegyeiben, hiszen bármennyire is szerettem és szeretem még most

is, mégsem gondolok arra, hogy tolakodjak nála, és részemről minden további lépés ezt jelentené.

– De kedves Pulteleben úr!

– Ezért – folytatta a fiatalember rendíthetetlenül – azt is szilárdan elhatároztam, hogy visszalépek az üzleti vállalkozásból, mert kezdem belátni, hogy én nem erre születtem, Oskarnak pedig eszében sincs, hogy támogasson.

– De mindez rendeződni fog – igyekezett megnyugtatni őt a grófnő. – Nem várható el, hogy egyből kincseket halmozzunk fel. Szavamat adom, hogy az új dohánnyal...

– Szilárdan elhatároztam, hogy az én pénzemből többé nem fogok dohányt vásárolni – válaszolta a kétségekbe hajszolt Pulteleben. – Ha saját számlájára folytatni kívánja a vállalkozást, sok szerencsét és áldást kívánok hozzá, grófnő, de komolyan kérem, hogy ettől a pillanattól kezdve engem hagyjon ki belőle.

– Úgy? – mondta erre a grófnő, aki kezdte érezni, hogy meglazult a kötelék, talán már el is szakadt, amely a fiatal, bátorlatan embert mindeddig magához béklyózta, és ekkor utolsó fegyveréhez nyúlt, hiszen Helene teljesen faképnél hagyta, és akkor miből éljen a fiával? – És képes mindezt a képembe mondani? Ezt tartja helyesnek és hasznosnak, miután félrevezetett engem, szegény asszonyt, aki mit sem ért az üzlethez, és képes volt rábeszélni, hogy minden anyagi eszközümet fektessem be egy ilyen vállalkozásba?

– De grófnő! – kiáltott fel von Pulteleben tényleg döbbenet, mert erre a vádaskodásra nem volt felkészülve.

– Férfiasnak és becsületesnek tartja, amit tett? – folytatta az asszony, aki kezdett megint szilárdabb talajt érezni a lábai alatt. – Én teljesen megbíztam magában, fiatalember, azt hittem, hogy egy derék, becsületes emberrel van dolgom, és fenntartás nélkül mindent magára bíztam, most pedig, amikor illékony felhő takarja el egy pillanatra a Napot, gyáván magamra akar hagyni, minden vállalt kötelezettséggel együtt? Képes a szívére venni, megteheti

ezt? Már látom is, hogy keservesen megbánta a megfontolatlan lépést. Nem is neheztelek érte, Arno, sőt el is akarom felejteni ezt a pillanatot, amely, őszintén be kell vallanom, igen keserű volt számomra, és a továbbiakban nem maradhat árnyékként közöttünk!

– Grófnő!

– Csak semmi bocsánatkérés, kedves Arno – mondta a dáma, akinek jó oka volt rá, hogy ne menjen bele a részletekbe. – Most elmegyek a lányomhoz, Helenehez, ezen kívül néhány napon belül megérkezik a régen várt gőzös, amely bizonyára meghozza a leveleimet, és ön térden állva fog kérlelni, felejtsem el, hogy valaha is kételkedett bennem. Képes leszek bebizonyítani, hogy tényleg anyaként gondoskodtam magáról!

– Drága grófnő!

– Jól van, jól van – mosolyodott el a magát védelmezőként beállító hölgy. – Este majd még beszélünk minderről. Jó reggelt, kedves Arno, jó reggelt!

A grófnő felállt, kezével intve még egyszer barátságosan elköszönt, majd kisuhant az ajtón át és le a lépcsőn. Ha látta volna azonban, mi játszódik le Arno von Pulteleben lelkében, nem hagyta volna olyan gyorsan magára, legalább is most még nem.

Épp amint a grófnő bekanyarodott az utcasarkon, Jeremias lépett a házba, és lassan ballagott felfelé a lépcsőn. Von Pulteleben úr látta érkezését, és odafent már várt rá. Közben halkán maga elé mormolta: – Persze tudom, beszél Helenevel, és várja a levelet Németországból a váltókkal, amelyek sohasem érkeznek meg! Hát nem, grófnő, ez így nem megy tovább, és ha most nem lépek fel határozottan, akkor megint az orromnál fogva fog vezetni! Hé, Jeremias, Jeremias! Jöjjön csak fel gyorsan hozzám!

– Nos – szólalt meg Jeremias, miközben engedelmeskedett a hívásnak – mi olyan sürgős? Ma még nem indul a posta.

– Jeremias – mondta von Pulteleben, aki láthatóan izgatott állapotban volt – akar két milreist keresni?

– Micsoda vicces egy ember maga – mosolyodott el Jeremias.
– Tudna nekem megnevezni valami komoly okot, hogy miért ne akarék?

– Hol van Oskar?

– Odaát üldögél Buttlichnál, és egy üveg sört iszik.

– Rendben van, akkor vigye át nekem ezeket a csomagokat Bohlos hoteljébe. Ha mostantól számítva tizenöt percen belül odaát van, megkapja a két milreist. Minden percért, amivel hamarabb megteszi, ráteszek még száz reist, és mindegyikért, amennyivel később érkezik oda, százat levonok. Meg van elégedve?

– De hiszen a bőröndök még nincsenek is bepakolva!

– Az két percen belül megtörténik, és nem számít be a tizenötbe.

– Hurrá! – kiáltott fel Jeremias, miközben felkapta, ami a széken hevert, és kíméletlenül begyömöszölte az egyik nyitott bőröndbe. – A kézikocsim éppen lent áll az ajtó előtt. Hét és fél percen belül odaát vagyok.

– Az ég szerelmére, össze-vissza gyömöszöl nekem mindent – kiáltotta von Pulteleben úr, ekkor hirtelen megrémülve a kis ember nagy igyekezetétől.

– Nem tesz semmit, majd mindent kivasalunk!

– Itt vannak még a csizmák.

– Majd kézben visszük

– A pléd.

– Rádobjuk a tetejére.

– A kalapdoboz.

- Feldobjuk a kocsira, és a szivardobozt is.
- Az itt marad.
- Annál jobb. Adja csak ide azt a hálóköntöst.
- Ebben csörög valami.
- Nem számít, csak, néhány Lajos-arany. Odaát majd előbányászhatja. Az egyik csomag kész is.
- Ott lóg még egy mellény. Állj, a törülköző marad.
- Tulajdonképpen magával vihetné emlékebe – vélekedett Jeremias. – Atyaisten, micsoda jó szórakozás! Még valami? Hajfűrtök, esetleg száraz virág?
- Lefele vele, közben én befejezem a többi!

Jeremias éppen az egyik bőröndöt kapta fel, megcsúszott, és hat vagy nyolc lépcsőfokot bukdácsolt lefelé nagy lármával, mire Dorothea rémülten szaladt ki a konyhából. Jeremias azonban nem az az ember volt, aki feltartja magát ilyen apróságokkal, és pillanatokon belül megint talpon volt.

– Atyaisten! – kiáltotta Dorothea döbbenet. – Tűz van odafent?

– Még nem, de már érzem a füstszagot – válaszolta Jeremias, és már szaladt is lefelé a következő lépcsőn.

A kézikocsi tizlépésnyire állt a háztól, amit gyorsan odahúzott az ajtóhoz, feldobta rá a bőröndöt, és három lépcsőfokokat ugorva felrohant a következőért, amit von Pulteleben úr már kihúzott az ajtón.

Amint néhány kisebb kézicsomaggal megpakolva leért az első emeletre, Dorothea ott állt és összecsapta a kezét, majd így szólt: – von Pulteleben úr, maga is elköltözik?

– Kisebb utazásra indulok, mondta a fiatalember, aki röstellte magát az öregasszony előtt, hogy bevallja menekülését. – Itt van

némi pénz a fáradozásaiért, amit értem tett – és öt milreist nyomott a kezébe.

– Ó, nagyon köszönöm, hát nem is kellett volna. Milyen magányosak leszünk mostantól.

– Jó reggelt, Dorothea!

– Jó reggelt, von Pulteleben úr!

Odalent a lépcső alján Spenker pékmesterrel találkozott, aki éppen fel akart menni.

– Ah, látom, el akar utazni, von Pulteleben úr. Milyen szerencsém van, hogy összefutottunk. A lakbérért jöttem. A grófnő megint olyan régen halogatja.

– A grófnő pillanatokon belül visszajön – mondta von Pulteleben úr. – Már nem én kezelem a kasszát. Jó reggelt, Spenker!

– Már nem maga kezeli a kasszát? – morogta maga elé csendben a pékmester, amikor von Pulteleben úr már kilépett a házból. – Na, akkor nagyon kíváncsi vagyok rá, hogy most ki kezeli. Micsoda egy vircsaft!

– Nem várna inkább, míg visszajön a grófnő? – mosolygott rá Jeremias, amint a hordszíjat a vállára vette, és befogta vele magát a kordély elé, és komikus képet vágva oldalvást von Pulteleben úrra nézett. – Bizonyára végtelenül meg fogja lepni őt.

– Hét perc már eltelt – szólalt meg ekkor von Pulteleben úr, az órájára pillantva.

– Én meg három percen belül odaát leszek – kiáltotta Jeremias, és a következő pillanatban már zötyögött is lefelé kordélyával az utcán, mintha tűzoltófecskendő elé lenne befogva, és oltásra igyekezne. Von Pulteleben úr nem is tudott lépést tartani vele.

Rottack gróf intézkedik

A kis kolonista városon embertömeg hömpölygött, amely percről percre egyre nagyobb lett, és a direktió épülete felé tartott.

Von Reitschen úr éppen a báróval játszott egy parti sakkot, amikor a kiáltozás és lármája a fülébe jutott, mire rémülten felugrott, mivel igen pontos tudomása volt a kolonisták ellene irányuló hangulatáról, és egyáltalán nem tartotta lehetetlennek néhány forrófejű ember lázadását. Természetesen azt is tudta, hogy nincs vezetőjük, és amit a tömeg bár megtehetett volna, ha megfelelően összetartanak, az egyes személyek túl közönyösek voltak, hogy maguktól kezdjenek bele ilyesmibe.

Egyébként is felfegyverzett legénység tartózkodott odalent az épület alsó szintjén, a többiek a rendelkezésnek megfelelően a bevándorlók házában voltak, és ezt a hatalmat teljesen elegendőnek tartotta ahhoz, hogy féken tartsanak néhány elégedetlen német parasztot. Ennek ellenére odaugrott az ablakhoz körülnézni, hogy mi történik, és a mellette álló báróval a furcsamód jól vezetett tömeget figyelték, de látszólag semmiféle ellenséges megnyilvánulás nem készülődött ellene.

– Mi a fene van már megint ezekkel a fafejűekkel, Jeorgy, hogy világos nappal óbégatva vonulnak végig az utcán? Ha az ember nem húzza nekik feszesebbre a gyeplőt, egyre féktelenebbek lesznek. De noszak, kit hoznak ezek ott azon az ösvéren? Csak nincs megkötözve az az ember?

– Tényleg! – válaszolta Jeorgy báró, aki előszedte színházi látsövét, és azon keresztül nézegette a tömeget. – Azt az embert látom, aki egy ideig itt kószált a környéken, aztán a családjával együtt elhagyta a kolóniát. Buxnak hívják, ha jól emlékszem, és hasbeszélő előadásokat meg ilyesmit akart itt tartani, de nem volt vele szerencséje.

– És ki lovagol mellette?

– A fiatal Rottack gróf, de teljes rejtély számomra, hogyan jöttek ezek össze ilyen körülmények között.

– Nos, hát mindjárt megtudjuk, mert úgy tűnik, hogy ide tartanak. Csak nehogy beengedjenek nekem valakit a házba abból a népségből! – kiáltott le aztán portugálul a két katonának, akik a háza előtt álltak. Csak az az úr jöhet fel, aki a lovon ül.

A csoport megállt a ház előtt, mely szakadatlanul gyarapodott az egyre oda tartó tömeggel. És valóban csodálatos volt a színjáték, hiszen a két idegen néger által vezetett öszvéren hátrakötött kézzel ült sápadtan és véresen az elkapott gyilkos, miközben a fiatal gróf szakadozott ruhában, Könnern fegyverével a vállán, fekete paripáján ült a közelében, és a körülállókhoz beszélt.

A lovas végül leszállt a lóról, lovát az egyik emberre bízta, aki pillanatokon belül átvezette a hotelhez, de utána szólt, hogy jöjjön vissza, majd lassan belépett a házba. A katonák a parancsnak megfelelően beengedték, majd ismét elállták az ajtót, de különben sem akarta követni senki, mivel arra kérte az embereket, hogy odakint várakozzanak rá.

A ház alsó szintjén néhány további katona ténfergett, akik kíváncsian nézegették őt, egyébként minden üres volt, és sivár. A fiatalember lassan felment a lépcsőn, mely a direktor szobájához vezetett, és néhány perccel később ott állt vele szemben.

– Jó estét, uraim!

– Ah, jó estét gróf úr – válaszolt rá a báró némileg zavartan, de barátságosan, miközben a direktor csak némán meghajolt. – Az ördögbe, maga meg hogy néz ki! Merre bujkált?

– Odakint az erdőben, báró. Direktor úr, nem tudom, szükséges-e, hogy még egyszer bemutatkozzak önnek?

– Rottack gróf? – mondta a direktor. – A grófnőnél volt szerencsém...

– Igen – válaszolta a fiatalember, miközben gúnyos mosoly rándult az ajkai körül – a grófnőnél. De térjünk a tárgyra. A szabó gyilkosát hoztam el önnek, azt a Buxot, aki helyett ön a szegény Köhlert tartja fogva ártatlanul, már hosszabb ideje.

– És maga biztos ebben? – kérdezte a direktor, nem éppen kellemesen meglepetve.

– Itt van – mondta teljesen nyugodtan Rottack, miközben egy órát és egy piros selyemkendőt húzott elő belső zsebéből – két olyan tárgy, ami a meggyilkolt tulajdona volt, és a gyilkosánál találtuk meg. Az órát menekülés közben elhajította, és magam vettem fel, a kendőt inge alatt a testére kötötte. Ezen kívül be is ismerte a gyilkosságot, amit mindenféle magyarázattal próbált megindokolni.

– Hm – mondta a direktor anélkül, hogy megérintette volna az asztalra helyezett tárgyakat. – És szilárd meggyőződése, hogy az óra és a kendő valóban a meggyilkolt emberé voltak? Hogy is hívják az áldozatot, báró?

– Justus Kernbeutel.

– Tehát a Justus Kernbeutelé voltak?

Rottack meglepetten nézett von Reitschen úrra, de aztán nyugodtan válaszolt:

– Már mondtam önnek, direktor úr, hogy az ember beismerte a gyilkosságot, ezen túlmenően a két tárgyat megmutattuk a meggyilkolt ember öreg házvezetőnőjének, és ő hajlandó rá, bármely pillanatban eskü alatt tanúsítani, hogy nemcsak a tulajdonában, hanem a gyilkosság napján nála is voltak.

– Hm. Ezek persze igen erős bizonyítékok, és ezek szerint úgy tűnik – mondta a direktor – hogy tényleg nem Köhler követte el a gyilkosságot, vagy legalább is nem egyedül.

– Továbbá – folytatta Rottack –, amint odalent éppen hallottam, az ajtó előtt ott van az a kolonista a sógorával és két testvérével, akiknél Köhler azt a bizonyos éjszakát töltötte, amikor

a gyilkosság történt. Az az ember egyszer már járt itt, hogy eskü alatt vallomást tegyen, de nem engedték be, és kénytelen volt hazamenni, mert betegen feküdt a felesége.

– Hm. Hát jól van, azt kívánom, derüljön ki, hogy ártatlan – mondta a direktor, közben az órájára nézve. – Mindez azonban majd a kihallgatás során fog kiderülni. Rögtön utasítást adok, hogy vegyék őrizetbe az elfogott gyilkost. Ma már tényleg későre jár, hogy nekilássunk, ezért felkérem önt, hogy holnap délelőtt tíz órakor ismét álljon rendelkezésünkre, a továbbiak rendezése végett.

– Direktor úr – szólalt meg erre csodálkozva Rottack –, szegény ember, a Köhler heteken keresztül ült ártatlanul, ráadásul meg is betegedett a börtönében. Most pedig döntő bizonyítékunk van ártatlanságára. Még egy éjszakára indokolatlanul továbbra is fogva akarja tartani?

– Ön rendelkezik bizonyítékokkal, kedves gróf úr, én azonban csak akkor fogok, ha a kihallgatás befejeződött. Egyébként is olyan buzgalommal látott neki ennek az ügynek, hogy gondolataiban elmélyedve felfegyverkezve lépett be a szobámba.

– Direktor úr – mondta a fiatal gróf borús hangon – a helyiségben nyüzsögnek a fegyveresek. Az embernek tényleg az a benyomása, hogy megszállás van, és nem csoda, ha saját maga is fegyvert ragad, de ez mellékes. Santa Clara valamennyi kolonistájának megbízásából jóindulatúan felkérem, hogy azonnal kezdje meg a fogoly kihallgatását, az ártatlant pedig engedje haza a családjához!

A báró ekkor odahajolt a direktorhoz, és néhány szót suttogott a fülébe. Rottack számára ez olyasvalaminek tűnt, ami nem tetszett neki, de mindig is a béke híve volt.

– Kedves báróm – mondta a direktor – tényleg nagyon sajnálom, de a hivatalos fogadóórától nem tudok, és nem is akarok eltérni. Már elmúlt négy óra – ekkor ismét az órájára pillantott –, sőt, már negyedöt is, és nem marad időnk rá, hogy az

üggyel még ma kezdjünk foglalkozni. Tehát amint mondtam önnek, gróf úr, holnap reggel tízkor.

Rottack gróf éppen szemben állt von Reitschen úrral, csak az asztal volt közöttük, és látni lehetett rajta, mekkora erővel igyekszik uralkodni magán.

– Direktor úr, az emberiség nevében kérem Önt, hogy ezúttal kivételesen térjen el a szabályaitól. Köhlert a mai nap folyamán vissza kell adni a családjának.

– A „kell”-ről itt szó sem lehet, gróf úr – válaszolta von Reitschen úr ridegen, és majdnem gúnyosan. – Kérem önt, hogy kissé mérlegelje a szavait. A döntésemet hallotta.

– Te jóságos ég! – kiáltotta Rottack, aki ekkor már képtelen volt uralkodni kitörő haragján. – Hallja hát az én döntésemet is! Azt hiszi, maga szánalmas kis miniatűr zsarnok, hogy úgy uralkodhat itt, ahogyan csak akar, és rabszolgákkal, nem pedig szabad kolonistákkal van dolga? Húsz percet adok magának, és ha addigra nem kezdődik meg a kihallgatás, akkor átkozott legyen a lelkem, ha annak a lenti seregnek az élén nem rohamozom meg ezt a szélhámos fészket, és nem hajítom ki magát saját kezüleg az ablakon.

– Gróf úr! – kiáltott fel rémülten a direktor, miközben odalépett az ablakhoz.

– Kedves drága gróf úr – kezdte kérlelni a báró.

– Az ördögbe a grófi címmel! – kiáltott fel magán kívül a fiatalember. Hát ne öntse el az embert az epe, ha egy ilyen sápadt csavargó lábbal tipor minden emberi jogot? Nézze csak a katonáikat! Azt hiszi, hogy ez a beesett szemű, alkoholtól lepusztult brazil csapat képes lenne ellenállni a mi német parasztjaink rohamának? Csupán ennyi védelemmel rendelkeznek, és ezzel engedték meg maguknak azt a szemtelenséget, hogy úgy lépjenek fel itt, mint ahogyan felléptek? Az órámon öt perc múlva fél. Ha háromnegyedkor nem kezdődött meg a kihallgatás, akkor már most figyelmeztetem magukat, hogy háromnegyedkor romba

fog dőlni a rönkház, ahol Köhler be van zárva, és ha a csapatukból egyetlen lövés is eldördül, akkor megrohamozzuk ezt a fészket, és gyorsabban fognak kirepülni az ablakon, mint ahogyan bejöttek. Erről becsületszavamra mondom, gondoskodni fogok. Tehát a viszont látásra! – Ezekkel a szavakkal kirohant a szobából, le a lépcsőn, a ház előtt gyülekező kolonisták közé, és az őrszemek, akik csodálkozva hallgatták végig a fenti lármát, még csak nem is molesztálták,

A direktorral szembeni keserű felháborodás az egész kolóniában olyan fokra hágott, hogy már tényleg csak egy gyújtószikra hiányzott, amivel a fiatal, dühöngő gróf most közéjük rontott, és már nem sok hiányzott a robbanáshoz. Alig mondta el odalent, hogy mi volt a direktor szándéka, ő pedig milyen szemrehányást tett neki, a fiatal parasztok minden irányba szétszaladtak, hogy néhány perccel később fegyverekkel, vasvillákkal, kaszákkal, cséphadarókkal és mindenféle más, fegyverként használható holmival térjenek vissza.

A direktor közben ájult dühében szótlanul rohangu fel-alá a szobájában, és saját fegyverét lekapva a falról esküdözött, hogy halomra löveti ezt a bandát, még akkor is, ha ő maga is belepusztul. A báró azonban ennél messzebbre látott: Ha forradalom tör ki a faluban, akkor a „demokraták” persze először a direkción épületét fogják megtámadni, ő maga pedig kevésbé bízik a brazil katonákban. Amint azonban a harag eléri első célját, a dolgok természetes rendje szerint a többi arisztokrata ellen fognak fordulni, és azt is jól tudta, hogy ő maga sem volt túlzottan kedvelt a településen. Saját belső ösztöneire hallgatva ezért arra kérte a direktort, hogy kerüljék a vérontást, engedjenek az erőszaknak, és egy későbbi vizsgálat során majd meg lehet büntetni a vétkeket, különösen a vezetőjüket. Tanúja volt az eseményeknek, és a direktor feltétlenül számíthat rá. Miért kellene most mindent egy lapra feltenni, miközben a pillanatnyi helyzet ráadásul ellenük van.

A direktor kinézett az ablakon, és látta az odalent hullámzó és tomboló tömeget. Több mint háromszáz férfi feltúrt ingujjal

gyülekezett odalent Rottack gróf körül, aki órájával a kezében állt közöttük. Már csak öt perc volt hátra háromnegyedig. A katonák a fenyegető mozgolódás miatt összegyűltek a házban. Az altiszt elképedve dugta be a fejét az ajtón, és megkérdezte, mi a parancsa a direktor úrnak. A kézzubonyosok odalent nem érezték valami jól magukat, hiszen egyetlen szerencsétlen kolonistával szemben mindig nagy bátorságot mutattak, most azonban úgy nézett ki, mintha a lehetőségek megfordultak volna, és akis csapat tagjai egymás között már kezdtek terveket szövögetni, amely szerint, ha a helyzet rosszra fordul, zárt egységben lemenekülnek a csónakokhoz, és eltűnnek lefelé a folyón.

A direktor még mindig fel-alá rohangált a szobájában.

– Ezek csak túlerő, nyers erőszak esetén szélednének szét – mondta a báró. – Senki a világon nem tehet önnek szemrehányást, és a kormány csak dicsérni fogja egy mérsékelt fellépésért. Később majd ismét a felszínre törünk, és ha ügyesen kihasználja előnyös lehetőségeit, azt megint csak nem kifogásolhatja egyetlen ember sem.

– Rendben van, akkor követni fogom a tanácsait – szólalt meg végül a direktor. Ekkor már csak két perc volt hátra háromnegyedig. – Vegyen magához két embert, altiszt, menjenek azonnal a börtönbe, és hozzák ide az ott fogva tartott németet!

– De az emberek odakint – mondta a katona bizonytalanul – üvöltöznek és tombolnak, és valamennyien jól fel vannak fegyverkezve.

– Semmitől sem kell tartaniuk – mondta a direktor borús pillantással. – Menjenek oda az összegyűltekhez, és kérjék meg azt az urat, aki az előbb idefent volt, hogy azonnal kerítse elő a tanúit, és velük együtt jöjjön fel ide hozzám! Na, mit áll ott még mindig tátott szájjal? Induljon már, mert az idő sürget!

– Parancsára, direktor úr – válaszolta a katona. Sarkon fordult, és elindult lefelé, hogy teljesítse a parancsot. Éppen akkor, amikor két kísérőjével kilépett a házból, a mutató háromnegyedet mutatott. Rottack gróf azonban már észrevette a

küldöncöket, és várt rájuk. Most már az ő autoritásán múlt, hogy visszatartsa a kolonistákat, nehogy maguk induljanak kiszabadítani a foglyot. Mostanra már bemelegedtek, és szívesen tettek is volna valamit.

Rottack előkerítette az összes tanút. Buxot leemelték az öszvérről, és néhány kolonista felügyeletére bízták. A katonákban mindaddig nem bíztak meg, míg Köhler valóban ki nem szabadul. Justus házvezetőnőjének szintén meg kellett jelennie. A direkciónak épülete előtt összeverődött a vad, festői megjelenésű tömeg, hogy a sikerre várakozzanak, amiben valamennyien biztosak voltak.

Rottack közben szigorú parancsot adott, hogy a katonákat, akik elővezették Köhlert a börtönéből, senki se molesztálja, sőt, senki se beszéljen a fogollyal, hogy elkerüljenek mindenféle szabálytalanságot. Ez persze nem akadályozta meg azt, hogy általános „hurrá” kiáltozás törjön ki, amikor a kis csapat megjelent a bajtársukkal. És milyen sápadt és nyomorúságos lett a rövid idő alatt a fogoly, mialatt fogva tartották.

A továbbiakban már minden csodálatosan történt. Köhlernek alig volt annyi ideje, hogy bólintson és intessen a barátainak, és máris odabent volt a direkciónak épületében, és szemben állt a valódi gyilkossal. Kihallgatásra szinte már nem is volt szükség. Nem történt más, mint Bux beismerő vallomásának meghallgatása, akit teljes mértékben megfélemlített a körülötte kialakult nagy felhajtás. Az első hozzá intézett kérdéskor térdre borult, bevallott mindent a legkisebb részletekig, és csak kegyelemért, irgalomért és az életéért könyörgött.

Jeremiásnak is meg kellett jelennie. Már ott várakozott az ajtóban, és csak igazolta az egyes adatokat, amit világos, egyszerű szavakkal tett meg. A direktor közben megkérdezte tőle, honnan volt annyi pénze, amire Jeremias szárazon, mindössze ennyit válaszolt:

– Ehhez senkinek semmi köze. Ha egyszer majd valami miatt bíróság elé kerülök, ott majd megkérdezhetik. Aztán zsebre vágott kézzel kísértelt az ajtón.

Buxot elvezették abba a börtönbe, ahol eddig Köhler volt bezárva, aki pedig szabad lett. Amint a tanúk és a felmentett Köhler távozni készültek, hogy elhagyják a házat, a direktor utoljára még megszólalt:

– Az ügy ezzel le van zárva, gróf úr, de önt még felelősségre fogom vonni a törvénnyel szemben tanúsított viselkedéséért.

– Állok rendelkezésére, von Reitschen úr – válaszolta erre a fiatalember, egy utolsó pillantást vetve még az úrra, aztán Köhlerrel együtt elhagyta a házat.

És micsoda ujjongás tört ki ekkor odalent! A tömegben keresztül egy asszony igyekezett feléjük, karján gyermekével.

– Hans, Hans – kiáltotta –, hol vagy?

– Itt vagyok, Trinne, Trinne! És a házastársak átölelték egymást. Az asszony közben csendben sírdogált, mintha a szíve akarna megszakadni örömében és boldogságában.

– És ő volt, aki kiszabadított engem – mondta ekkor Hans, amikor már egy kicsit összeszedte magát, miközben Rottackra mutatott.

Az asszony erre könnyek között ujjongva átkarolta Rottack nyakát, és egy csókot adott a fiatalember arcára.

Reitschen báró az ablaknál állt odafent. Rottack észrevette őt. Levette a kalapját, és üdvözlésként felfelé intett neki, aztán nevetve elindult lefelé az utcán.

Búcsúzkodás

A kolóniában olyan ujjongás volt, amilyenre már régen nem került sor, és ráadásul az est folyamán szó sem volt rendőrség által elrendelt záróráról, mert a katonák nem mertek kimenni az utcára. A nép fegyverrel a kezében szinte tenyerén vitte hálából Rottackot, hiszen végre megmutatta nekik az utat, hogyan rázhatják le magukról a terhessé vált és elviselhetetlen ígát. Rendetlenségre azonban sehol sem került sor, még a következő nap folyamán sem. Másnap reggel mindenki nekilátott a szokásos munkájának. Olyan rend volt mindenfelé, mintha erre szavukat adták volna a direktornak, és bebizonyították, hogy nincs szükségük rendfenntartókra, maguktól is tudják, mit szabad, és mit nem.

Két nappal később Könnern megérkezett Elisevel, és Spenker pékmester családjánál helyezte el, akiket már korábban megismert. Elisenek most már nem kellett magányosan élnie a világban. Megszűnt a kötelesség, hogy gondoskodnia kellett apjáról, mely akadályként tornyosult közte és szerelme között, és az elkövetkező idő már arra szolgált, hogy összekössék szerelmüket. Az esküvőt nem lehetett hosszasan halogatni, mivel Elise teljesen magányosan, barátok nélkül élt a világban, a szeretett embert pedig csak feleségként követhette.

Valamivel több, mint egy hét mégiscsak eltelt az előkészületekkel, miközben a kolóniában a legcsekélyebb változásra sem került sor. A direktor bosszút forralt, haragja napról napra egyre fokozódott, minél világosabban látta, mennyire tehetetlen a kolonistákkal szemben fegyveres hatalma ellenére. A kolonisták azonban egyáltalán nem törődtek vele, végezték a dolgukat, és nyugodtan hagyták, hogy borús bosszúterveket szövögessen a báró társaságában.

Azon a reggelen, amikor ki volt tűzve a fiatalok esküvője, először észak felől, majd nemsokára déli irányból egy-egy gözös

közeledtét jelentették. Von Reitschen úr ujjongott örömeiben. Most végre segítség érkezik, és megbosszulhatja az elszenvedett megaláztatást. Azonnal csónakba szállt, és négy katonával kíséretében evezve elindultak lefelé a folyón.

A kolonisták mégsem kezdtek aggódni, mert új szellem uralkodott el rajtuk. A polgárok többsége panaszt fogalmazott meg, amit Rio-ba szándékoztak elküldeni a kormánynak. Mégiscsak elvárhatták, hogy védelmet kapjanak egy ember önkénye ellen, és jogaikat ne saját maguknak kelljen kiharcolniuk. Igencsak elcsodálkoztak azonban, hogy a direktor úr három óra körül magányosan tért vissza. Gyorsan bement a direktió épületébe, és bezárkózott. Vajon mi történhetett?

Rövidesen elterjedt a híre, hogy találkozott az észak felől érkező hajótól indított csónakkal, amely táviratokat hozott neki. Ezeket azonnal felbontotta, és miután megismerte tartalmukat, rögtön visszafordult.

Persze senkivel sem közölte, miféle váratlan hírt kapott, de futótűzként mégiscsak elterjedt a hír az egész kolóniában: Sarno visszatér, és az „új direktort” leváltották. Kezdetben azonban mégsem akarta elhinni senki, mert a hír túl kedvezőnek hangzott ahhoz, hogy igaz legyen, de egyre újabb megerősítés érkezett. Sőt, egy kolonista, aki lentről érkezett csónakjával, azt állította, hogy Sarno a gőzös csónakjában a közelben követte őt.

A hír a bárónak is a fülébe jutott, mire döbbenet átrohant von Reitschen úrhoz. A direktor azonban senkivel sem volt hajlandó beszélni, és a katonák, akik szintén nem álltak szóba vele, némán és hallgatagon pakolták hátizsákjaikat. A bárónak is az a benyomása támadt, hogy neki is csomagolnia kellene.

Az esküvőnek vége lett. Meglehetősen szomorú esemény volt, mivel a szegény menyasszonynak túl sok fájdalmas emléke volt, de mégis hálás lehetett Istennek, hogy éppen a legnagyobb szükség órájában vezette el hozzá kedves védelmezőjét, és megadhatta apjának az utolsó vigaszt.

Rohrlandék, Spenker mester lánya és Rottack voltak a tanuk. Jeremias is ott feszített, meglehetősen nagy virágcsokorral a gomblyukában. A fiatal pár tulajdonképpen már másnap reggel el akarta hagyni a kolóniát egy vitorlás hajó fedélzetén. Mivel azonban most sokkal kényelmesebb alkalom adódott az egyik gőzössel Santa Catharina, vagy Rio felé, ezzel a lehetőséggel akartak élni, és Rottack, aki el akarta kísérni őket, magára vállalta, hogy odalent megállapodik viteldíjban.

Éppen amint kijöttek a templomból, egy kolonistával futottak össze, aki sugárzó arccal mondta el nekik, hogy Sarno éppen most kötött ki, Reitschen úr pedig elköszönt tőle.

És valóban így történt. Amikor Könnern fiatal feleségével lesietett a folyóhoz, hogy üdvözlje barátját, vidáman hullámzó embertömeg közeledett feléjük, és néhány perccel később a barátok átölelhettek egymást.

– Sarno, drága barátom, hát visszatért?

– Igen, barátom – válaszolta mosolyogva, némileg zavarban a férfi. Tulajdonképpen nem állt szándékomban, mert nekem már szívből elegendő volt a dirigálásból, de amikor mindenfelől megpróbáltak rábeszélni, kénytelen voltam beismerni magamnak, hogy jó szándékkal mégiscsak tehetek valami jót ezen a helyen. A miniszter pedig pillanatnyilag nem talált más alkalmas személyt, így végül rászántam magam, hogy maradok, amíg vissza nem hívnak. A véleményem megváltozásáért azonban elsősorban az az úr amott a felelős.

Ezzel karjával jobb felé mutatott, és amikor Könnern tekintetével követte az irányt, csodálkozva, szinte döbbenet kiáltott fel: Günter! Visszajött a kolóniába?

– Te jó ég! – sóhajtott fel Elise, arcát kezeibe temetve.

Günter némán állt előttük. Sápadt volt és komoly. Betegnek látszott, és tekintete együtt érzőn nyugodott a fiatalasszonyon. Végül odalépett hozzá, és fejét a kezei közé fogva csendben megsókolta homlokát, majd barátságosan így szólt hozzá:

– Isten áldja önt, kedves gyermek, és adjon önnek derék férje mellett békességet, amit oly hosszú időn át nélkülöznie kellett.

– Hol van? – kiáltotta Rottack, aki lemaradt a csoport mögött.
– Günter, ember, te meg honnan kerültél elő? – és a következő pillanatban átölelték egymást, de aztán gyorsan megint szétváltak. Egyetlen pillantás a barátjára elárulta, hogy nem minden van úgy, ahogyan lennie kellene. – Mi történt, Günter? – kiáltotta, kartávolságnyira eltartva őt magától. – Sápadt vagy, és elég nyomorúságosan nézel ki. Beteg voltál?

– Igen – válaszolta Günter halkan. – Nagyon beteg, de már jobban vagyok. Egy kicsit ki akarom magam pihenni itt a kolóniában, mielőtt tovább indulnék hazafelé.

Rottack kutakodó tekintettel nézett rá, Günter azonban megszorította a kezét, amit még mindig fogva tartott, és mosolyogva folytatta:

– De azt hiszem, most itt az ideje, hogy asztalhoz üljünk. Jeremias legalább is az előbb már jelentette, hogy Bohlosnál minden elkészült és ránk vár, és az sem számít, hogy sokkal több lesz a vendég. Asztalhoz vezethetem a fiatalasszonyt, Könnern?

– Hát persze, kedves Günter!

– Rendben, akkor örömmel hajtom végre a rám váró tiszteletteljes feladatot, tehát előre!

– Olyan gyorsan azonban mégsem haladhattak, mert annak híre, hogy Sarno visszatért, és itt is fog maradni náluk, tömegével csalta elő házaikból a kolonistákat. Bár korábban sokan nem értettek vele mindenben egyet, amit tett, hiszen nagy művészet lett volna ekkora sereg német kolonista mindegyikének egyidejűleg a kedvében járni. Az új direktórium azonban megmutatta nekik, hogy mit is veszítettek el Sarno személyében, aki mindig jogszerűen és igazságosan cselekedett, és igen nagy volt az öröm, hogy megint velük tart.

Az emberek tolongtak körülötte, mindenki meg akarta rázni a kezét, és elmondani, mennyire örülnek visszatérésének, és a

számtalan üdvözlét közben alig tudott odaérni az asztalhoz. Végül aztán mégiscsak elszabadult, a kolonisták pedig maguk között tovább örvendeztek.

Előszedtek mindenféle lehetséges és lehetetlen zászlót, elsősorban brazilokat és németeket, ahol pedig nem találtak, ott felkaptak egy ágyterítőt, és rákötöttek valamilyen piros, kék vagy zöld szalagot. Alig egy óra elteltével az egész kolóniában mindenfelé zászlók lobogtak, szinte minden ablak virágokkal és füzérekkel volt díszítve, az emberek ünneplőbe öltöztek, és úgy tűnt, hogy ennek az egész ünnepségnek Jeremias volt a ceremóniamestere.

Lassan fény derült az események eredetére is, amit a kolonisták Günternek köszönhettek. Már Santa Catharina-ból beszámolt a belügyminiszternek az elnökasszony üzelmeiről, arról, hogy az elnök folyamatosan betegeskedik, és a felesége egy csöcselékkel veszi magát körül, ami nem csak minden derék embert, németet és brazilt egyaránt idegesít, hanem a kolóniák fennállását is veszélyezteti. Arról sem feledkezett meg, hogy méltassa Sarno hatékonyságát Santa Clara-ban, és arra is utalt, milyen önkényesen szándékoznak most eljárni vele.

Mindez előzmény volt, és amikor személyesen is Rio-ba ért, és átadhatott a miniszternek egy csomó újabb adatot, miközben annak is volt elég ideje, hogy híreket szerezzen, rövidesen határozat született a helyzet javítására. Kiderült, hogy Sarno visszahívása teljesen jogtalan módon történt. Ezen kívül a miniszter sokkal többet is megtudott az elnökasszonyról, mint amiről Günternek tudomása volt. Az egyébként lelkiismeretes elnök hosszantartó betegsége változást tett lehetővé. Hamarosan nyugdíjazták. Von Reitschen urat, Santa Clara direktorát egyszerűen elbocsátották állásából. Eljárást indítottak ellene, és megrovásban részesítették önkényes eljárásai miatt. Ugyanabban a rendeletben a katonaságot is visszahívták a kolóniából, ahol a kormány állásfoglalása szerint semmi szükség sem volt rájuk, és a gőzös, amely ezt a hírt, továbbá Sarnot és Güntert is Santa Clara-ba vitte, azt a parancsot kapta, hogy von Reitschen direktort a

katonákkal együtt szállítsa Santa Catharina-ba, ahonnan az előbbi az első adandó alkalommal távozhat, amerre akar. A másik gőzös a postát hozta Rio Grande-ból, és innen tovább indult Rio de Janeiro felé.

Von Reitschen úrnak az volt ekkor a felettébb kellemetlen kötelessége, hogy annak az embernek, akit korábban kiszorított, átadja dokumentumait, és egyáltalán a kezébe tegye a teljes hatalmat. Ő azonban kivonta magát mindez alól. Már attól az ovációtól is elege volt, amiben utódja a szemei előtt részesült. Ráadásul egész éjszaka hallgatnia kellett az éjszakai zenebonát, üdvrivalgásokat és hurrá kiáltásokat, melyek gyakran újult erővel harsantak fel a direkcio épületének közelében. Ez már egy kicsit tényleg sok volt neki. Anélkül, hogy régi barátjától, a bárótól elköszönt volna, aki ettől még lehangoltabb állapotba került, az egész direkciót az egyik írakra hagyta, akinek sikeres átadás után követnie kellett őt, majd a gőzös érte küldött csónakjával még napfelkelte előtt egy órával behajózott. A katonáknak is kísériük kellett őt, mert a korai óra ellenére még mindig tartott a kolonisták ellenséges demonstrációjától. Egyébként egyáltalán nem is törődtek vele. Von Reitschen úr eltűnt a kolóniából, és napfelkeltére már nyoma sem maradt.

Erre a napra volt kitűzve az észak felé tartó utasok elutazása is, mert a gőzös a délután folyamán el akarta hagyni a torkolatot. Könnernről és fiatal feleségéről, valamint Rottack grófról volt szó, aki elhatározta, hogy visszatér Rio-ba, talán Könnernnel együtt Németországba is.

Az utasoknak tulajdonképpen már délben a fedélzeten kellett volna lenniük, de valami javítanivaló volt még a gépen, és a gőzöst, mely rossz időben tette meg az utat, alaposan meg kellett tisztítani. Az indulás időpontja ezért néhány órával késlekedett.

A kis társaság még Bohlos hoteljében üldögélt, miközben csomagjaik Jeremias közreműködésével már odalent voltak a kikötött hajónál.

Rottack az ajtóban állt, és éppen azt nézte, ahogyan Buxot elvezetik a közelben, hogy elszállítsák Santa Catharina-ba. Köhler feleségének testvérével beszélgetett, aki éppen lejött a farmjáról, és nem győzte mesélni, mennyire örvendeznek a fiatalok. Ekkor Günter ment el előttük. Rottack megragadta a karját, és elindult vele lefelé az utcán.

– De mondd csak Günter, mi van veled? – kérdezte a fiatalember, miközben szívélyesen megszorította barátja karját, amelyet még mindig nem engedett el. – Valami szomorú változás történt veled, amióta nem láttuk egymást. Sápadtak és megviseltnek látszol, és ami a legrosszabb, valami igen mély fájdalom fészkelte magát az egyébként oly barátságos arcvonásaidba. Miért nem tértél vissza Németországba, Thüringiába? Mindig olyan boldog voltál, amikor a hazádra gondoltál.

Elhaladtak Rohrlandék háza előtt, és olyan területre értek, ahol ritkásan bokrok és fiatal pálmák nőttek, és közöttük folytatódott az utca.

– Felix! – szólalt meg halkán Günter anélkül, hogy barátjára nézett volna. – Emlékszel arra a reggelre, amikor a tengerparton találkoztam veled annál a tanyánál?

– Mintha tegnap történt volna.

– Emlékszel rá, miközben együtt lovagoltunk tovább a hegyek felé, elmeséltem neked, hogy ugyanazon a reggelen a ködben két hattyút láttam a hullámtörésben, akik olyan kísértetiesnek tündek számomra? Végül eltűntek a messze távolban a sivár tengeren, és én ezt követően milyen szomorú és fájdalmas hangulatba kerültem, és valami furcsa érzés nyomasztotta a szívemet, amire nem találtam magyarázatot. Mennyire sivárnak, mennyire magányosnak tűnt számomra akkor az egész világ?

– Igen, emlékszem rá, válaszolta Felix halkán.

– Felix – folytatta Günter, miközben megállt, és barátja szemébe nézett. – Azon az éjszakán halt meg Anna. Azon a reggelen feküdt kihűlve és sápadtan fekhelyén, arrafelé, amerre azok a hatyúk távoztak a ködben! – És az erejében lévő férfiből, aki mindeddig tartotta magát, féktelenül feltört a fájdalom, és fejét barátjának keblére hajtotta.

Rottack némán átkarolta őt, és nem szólt egy szót sem. Nem próbálta vigasztalni, mert jól tudta, hogy a feltörő könnyek jelenthetik az egyetlen vigaszt egy ekkora fájdalom esetén.

– Szegény barátom! – suttogta végül halkán, mire Günter kibontakozott a karjaiból.

– Most már jobban vagyok – sóhajtott fel. – Most már megkönnyebbültem, hiszen állandóan idegenek által körülvéve, folyamatosan arra kényszerülve, hogy elfojtsam feltörő bánatomat, dupla fájdalmat okozott, ami történt.

– Szegény, szegény barátom! És hol ért utol a hír?

– Néhány nappal ezelőtt Rio-ban. Az a gőzös hozta a szomorú hírt tartalmazó levelet, amely visszavitt volna a hazámba. Rövidesen eldöntöttem, hogy most nem térhetek vissza, és így elkísértem Sarnot, hogy néhány munkát még befejezzek itt, amiről azt gondoltam, hogy más talán már a végére is járt. De most elköszönök tőled. Minden jót barátom, amint hallom, elkíséred Könnern. Nem érzem magam olyan állapotban, hogy boldog emberek közé térjek vissza. Könnern és Elise sohasem tudhatják meg, amit elmondtam neked, mert a rossz hír elhomályosítaná a boldogságukat. Add át nekik üdvözetem. Minden jót, barátom!

– El akarsz menni?

– A lovam itt van. Isten veled, kedves barátom, és találj meg te is azt a nyugalmat, amire annyira vágyakozol!

A két férfi hosszasan átölelte egymást, aztán Günter kiszabadította magát. Felült a lovára, még egyszer visszaintett barátjának, és a következő pillanatban eltűnt az erdő sűrűjében.

Rottack gróf elkomorodva és hallgatagon tért vissza a városba. Szíve igen ellágyult a barátjától vett búcsút követően, és mindenféle régi, borús gondolatok cikáztak át a fején. Amint ismét elhaladt Rohrlándék háza előtt, fiatal hölgyet pillantott meg az egyik ablakban, aki szégyenlősen visszahúzódott, amikor észrevette őt. Helene volt az. A fiatalember haladtában szinte akaratlanul üdvözölte őt, de aztán megállt.

– Tulajdonképpen igen barátságatlan volt tőlem, hogy el sem búcsúztam tőle – mormolta csendben maga elé. Az órájára pillantott. Már csak fél órája volt. – Mit érdekel engem, ha a hölgy... De végtére is senkitől sem akarok haraggal elválni Brazíliából, a legkevésbé pedig tőle! – És ekkor gyors elhatározással belépett a házba.

Egy odabent ténfergő gyerek megmutatta neki a szobát, ahol a kisasszony lakik. Bekopogott, mire alig hallható „szabad!” volt a válasz. Helene a szoba közepén állva várakozott rá. Egészen egyszerű öltözetet volt rajta. Mindössze egy fekete szalagot viselt díszítésként a hajában, és szokatlanul sápadtnak látszott.

– Grófkisasszony – szólította meg őt –, elhatároztam, hogy örökre elhagyom ezt az országot, és nem akarok útnak indulni, mielőtt elkészönnék öntől.

– Ez igen barátságos öntől – suttogta Helene. Rottack figyelmét nem kerülte el, hogy lány mennyire elfogódott, és mennyire igyekszik ezt titokban tartani. Mindez azonban őt is zavarba hozta, és amint ezt megérezte, igyekezett még rövidebbre fogni az alig megkezdett búcsúzkodást.

– Talán valamikor Németországban részem lehet abban a szerencsében, hogy viszontláthatom önt, grófkisasszony, hiszen aligha valószínű, hogy valaha is visszatérnék Brazíliába.

– Gróf úr – szólalt meg Helene halkan, és igyekeznie kellett, hogy érthetően fejezze ki magát –, mivel valószínűleg soha többé nem látjuk viszont egymást, nem szeretném, ha így válnánk el egymástól. Az a gyanúm, amiről valószínűleg önnek is tudomása

van, hogy nekem nem jár a grófkisasszonyi cím. Ha nem így lenne, kérem, fogadja el ezt a nyilatkozatomat.

– Kegyelmes kisasszonyom – mondta Rottack meglepetten – fogalmam sem volt róla, hogy ez kellemetlen önnek, mivel oly hosszú időn át viselte ezt a címet.

– És azt hiszi, hogy tudatosan részt vettem volna ebben a csalásban, ha tudtam volna róla? – kérdezte Helene keserűen. Mertem remélni, hogy ilyesmit nem feltételez rólam, de hagyjuk ezt – szakította félbe saját magát. – Olyan kevés barátom van ezen a világon, hogy az utolsótól, aki éppen most készül magamra hagyni, nem akarok kemény szavakkal elköszönni. Isten önnel, gróf úr, és kívánom, hogy Brazíliával kapcsolatos emlékei ne legyenek mindig szomorúak.

Közben könnyed, fájdalmas mosollyal, szerényen kezét nyújtott neki. Felix elfogadta a felé nyújtott kezét, de nem eresztette el rögtön, hanem eddigi szavainál sokkal szívélyesebben folytatta:

– Kegyelmes kisasszony, önnek olyasvalami történt az életében, ami árnyékot vet a lelkére. Ön most boldogtalan, és az a betekintés, amit előbb a múltjába engedett számomra, többet árul el nekem, mint amennyire gondolja. Nézzen a szemembe! Ha bizalomra méltónak tart, fogadja el részemről, hogy tényleg hűséges és őszinte véleménnyel vagyok ön iránt. Jóllehet egy félórán belül el fogom hagyni ezt az országot, de talán Németországból is hasznára lehetek. Ön nem fedett fel számomra semmiféle titkot – folytatta, miközben Helene reszkette, némán állt előtte. – Anyját még a szülői házunkból ismertem. Tudtam, hogy...

– Ő nem az anyám! – szakította félbe felsóhajtva Helene, kihúzva kezét Felix kezéből, és arcát beletemetve.

– Rottack gróf a csodálkozástól elnémulva állt előtte.

– Nem az anyja? – ismételte meg végül döbbenet, és csak nagy nehezen volt képes kiejteni ezeket a szavakat.

– Nem – suttogta Helene –, de kérem, hagyjuk ezt most. Már így is többet mondtam, mint amennyit kellett volna. Mindössze az a gondolat volt kínos számomra, hogy úgy éreztem, megvet engem. Isten önnel, gróf úr, és ha egy szikrányit is együtt érez velem, kérem, most hagyjon magamra!

– Nem, Helene, így nem – kiáltotta Felix, akinek fejében viharos gondolatok és érzelmek cikáztak. – Így nem válhatunk el egymástól! Itt több titok lappang, mint amennyit el akar mondani nekem. Ó, bárcsak megbízna bennem! Ha bepillanthatna szívembe, megtudhatná, mennyire szeretnék tényleg segíteni önnek.

– Gróf úr! – kérlelte Helene bátortalanul.

– Arról panaszkodott az előbb, hogy nincs egyetlen barátja sem ebben a hatalmas országban, hogy kínos önnek rossz véleménnyel távozva látni engem, és mégis megtagadja tőlem a bizalmát. Olyan utalásokat tesz, amelyek még jobban összezavarnak, miközben eltolja magától a barátian nyújtott kezét.

– Gróf úr, nem is tudom... – védekezett Helene, mert sajátos, szorongó érzés ragadta magával, amelynek hatása alatt alig kapott levegőt.

Felix sejtette, milyen viharok dúlnak a lány szívében. Együttérzéssel nézett a szemébe, majd még egyszer felé nyújtva a kezét, szívélyesen így szólt hozzá:

– Gondoljon arra ebben a pillanatban, hogy a bátyja vagyok, Helene! Rázza le magáról az etikett béklyóit, melyek gyakran akadályoznak bennünket abban, hogy olyan útra térjünk, amit egyébként helyesnek és jónak tartanánk! Engedje, hogy a barátja legyek, és az örök Mindenhatóra mondom, hogy nincs széles e világon más, aki hűségesebb és őszintébb lenne önhöz, mint jómagam!

Helene még küzdött magával. Túl hirtelen, túl meglepően történt mindez ahhoz, hogy nyugodtan össze tudta volna szedni a gondolatait. A magány azonban még sohasem hatalmasodott el

rajta ennyire, mint éppen ebben a pillanatban. Széles e világon még sohasem találkozott olyan lénnel, aki ennyire szívélyesen, egyszerűen szölt volna hozzá, és amikor bátortalanul felnézett a fiatalemberre, és annak szemében igazolva látta mindazt, amit állított, elhatározást eröltetve magára halkan, de határozott hangon megszöfalt:

– Hiszek önnek, Rottack gróf, hinni akarok önnek. Ebben a pillanatban bíznék is önben, mintha a fivérem lenne, de a múltam saját magam számára is titokzatos sötétségbe burkolódzik, és aki fényt deríthetne rá, azt egy eskü köti.

– Egy eskü? – kérdezte Rottack csodálkozva. – De akkor honnan... Egyáltalán képtelen vagyok rájönni, hogy...

Helene még mindig tartózkodva állt előtte. De vajon a férfi nem tud már a titkáról, és ennek ellenére nagy, hűséges szemeivel minden gúnytól mentesen áll ott előtte?

– Elmondok mindent önnek, Rottack gróf, amiről tudomásom van – tört fel belőle végül halkan. Íme, itt egy levél, amely a borítékának elcserélése következtében jutott a kezembe. – Ekkor félig elfordulva átnyújtotta a levelet.

– Elolvashatom?

– Olvassa, kérem – suttogta Helene, arcát kezeibe temetve.

Rottack hevesen felnyitotta a levelet, és szinte elnyelte szemeivel. – És anyja neve? – kérdezte, miután elolvasta.

– Nem mondja meg. Eskü köti ajkait.

– Eskü? – kiáltott fel Rottack, megvetően hátravetve fejét. – Az ilyesfajta esküt jól ismerem: önérdeknek hívják. Még mindig képtelen vagyok tisztán látni, de nem itt kell tovább kérdezősködnöm – szakította félbe hirtelen saját magát, miközben összehajtogatta a levelet, és letette az asztalra. – És most, kedves, kedves kisasszony – fűzte még hozzá, miközben ismét megragadta Helene kezét, mintha fénylő napsugár villant volna végig az arcán. – Ezer, ezernyi köszönet a bizalmáért, amivel

megajándékozott, még akkor is, ha alig akarta elmondani, de most gyorsan mennem kell. Ó egek, hogy zúg a fejem a gondolatoktól, melyek átcikáznak rajta, de ennek ellenére még sohasem voltam ennyire boldog, ennyire életvidám, mint éppen ebben a pillanatban.

– El akar menni? – kiáltott fel Helene rémülten, mivel nem talált magyarázatot Rottack viselkedésére.

– El bizony – mondta nevetve Felix. – Odalent várnak rám a csónakkal, de még várhatnak egy ideig, mert előbb még egy fontos látogatást kell tennem, de aztán visszajövök. Egy fél órán belül itt leszek. És búcsú nélkül, ujjongó hangulatban kirohant a szobából, és elszáguldott lefelé az utcán.

Felix és Helene

Könnern Elisevel, Sarno kíséretében már lement a csónakhoz, hogy ott várakozzanak a még hiányzó Rottackra, amikor az rohamléptekkel közeledett feléjük.

– Ne aggódjon, nem megyünk el maga nélkül – nevetett felé Könnern, félreértve barátja igyekezetét. A gőzös kapitánya még odafent van a hotelben, hogy kiegészítse a fedélzet készleteit.

– Még én sem indulhatok – kiáltotta Felix. Egy pillanatig még várakozniuk kell rám, mert megfeledeztem valami fontos dologról.

– Megfeledezett? Miről?

– Búcsúlátogatásról a grófnőnél!

– Mi az ördög bújt magába? Mióta ragaszkodik ennyire az etiketthez?

– Hamarosan visszajövök – kiáltotta a fiatalember széles jókedvvel, és amilyen sietősen érkezett, ugyanúgy távozott is visszafelé az utcán, direkt a grófnő háza felé.

A földszinten Dorothea edényeket súrolt.

– Odafent van a grófnő?

– Igen, a szobájában.

– Jelentsen be gyorsan, mert nagyon sietek.

– Igen, de most nem mehetek fel.

– Akkor majd bejelentem saját magam. És néhány ugrással már fenn is termett. Először néhány nem megfelelő ajtón kopogott, végül egy ismerős hang szólalt meg: – Szabad! – És Rottack gróf a következő pillanatban ott állt madam Baulennel szemben, aki rémülten ugrott fel a szófájáról.

– Gróf úr!

– Grófnő! – kezdett bele a fiatalember, illedelmesen meghajolva –, elnézést kérek a hirtelen látogatásomért. Csupán egy egyszerű kérdésem van, amire kérem, válaszoljon.

– Gróf úr, örömmel – mondta zavartan az asszony, mivel fogalma sem volt róla, mire következtethet Rottack viselkedéséből.

– Rendben van, akkor kérem, foglaljon helyet – mondta Felix továbbra is udvariasan –, és írjon fel nekem egy nevet!

– Milyen nevet, gróf úr!

– Helene anyjának a nevét.

– Gróf úr! – kiáltott fel az asszony, és érezte, hogy remegni kezdenek a térdei.

– Tudomásomra jutott – folytatta Rottack, figyelmen kívül hagyva az asszony viselkedését –, hogy egy esküt használt fel ürügyként egy szegény tapasztalatlan lánnyal szemben. Mi viszont másként viszonyulunk egymáshoz. Vagy felírja ebben a

pillanatban a teljes címet, vagy most rögtön átmegyek a báróhoz, valamint a Spenker pékmesterhez, és társalogni kezdek velük régmúlt időkről. Tudja, hogy nem viccelek. Az ön titka egyelőre még biztos kezekben van, és ez így is marad, ha teljesíti a kívánságomat. Amennyiben nem, viselni fogja a következményeket. Még csak annyit jegyeznék meg, hogy a titoktartás a legcsekélyebb mértékben sem használna önnek. Egy egyszerű felhívás a hazai újságokban, a viszonyok pontos megadásával, név nélkül, biztosítaná Helene számára a kért címet. De ez mellékes. Ami önt illeti, speciális esettel van dolgunk, és a saját érdekeit ön ismeri a legjobban.

– De gróf úr, az ég szerelmére kérem, ha saját magam semmisítek meg minden lehetséges támogatást, akkor miből fogok megélni? Mindenki elhagy engem. Mindenki itt hagyott, még az a hálátlan Pulteleben is magamra hagyott a csávában!

A fiatal gróf megvető pillantást vetett felé, majd folytatta:

– Persze nagyon tapintatlan volt von Pulteleben úrtól, akitől meglepett a jövődöbelije, hogy legalább a majdani anyósát nem tartotta meg, de térjünk a tárgyra! Teljesíti a kívánságom, vagy sem? Várom a válaszát.

– Kérem, adjon egy kis időt, hogy megfontoljam!

– Nem! Itt a papír és a tinta. Kap öt percet, nincs más választása.

– És megígéri nekem, hogy hallgatni fog?

– Szavamat adom. Különben is, egy negyedórán belül elhagyom a kolóniát.

Az asszony mélyen felsóhajtott, odament az asztalhoz, leírt néhány szót, és a papírt átadta a fiatalembernek.

– Kérem – szólalt meg amaz elutasítóan –, tegye a lapot egy borítékba, és zárja le. Ez a titok nem nekem szól.

Az asszony ezt is megtette. Teljesen meg volt törve, és pedig sokkal inkább attól való félelmében, hogy a kolóniában elveszíti a

címét és mesterségesen felépített rangját, és azt is sejtette, hogy a báró már gyanút fogott, mintsem a jövőt illető aggodalma miatt, amivel eddig még sohasem törődött. Mindig is a pillanatnak élt, megküzdött, amiért lehetett, mit is érdekelt őt a következő nap?

– Még csak egyvalamit szeretnék megtudni, grófnő – mondta Felix, miközben köszönő meghajlással zsebébe dugta a borítékot, és határozottan reá nézett. – Hogyan volt lehetséges, hogy Helene-nek néhány nappal ezelőttig fogalma sem volt róla, hogy ön nem a valódi édesanyja? Ezt elképzelni sem tudom.

– Helenet gyermekként először egy nevelőnőhöz, majd nevelőintézetbe adták, és pedig más néven, mivel származását titokban kellett tartani. Csak amikor közöltem anyjával, hogy kivándorolni készülök Brazíliába...

– Mindenféle mellékgondolat nélkül?

– Teljes mértékben – válaszolta madam Baulen méltóságteljesen. – Akkor határozta el magát erre a lépésre, amit alaposan megfontoltunk: gondjaimra bízta őt, én pedig annak idején az anyjaként hoztam el a nevelőintézetből.

– És a valódi anyja sohasem látogatta meg őt? Hogyan lehetséges, hogy egy anya ennyire lemond a gyermekéről?

– Édes istenem – mondta madam Baulen vállát vonogatva. – a társadalomnak elvárásai vannak velünk szemben, és ebben az esetben nem kompromittálhatta saját és férje hírnevét, hiszen egész boldogságukat kockáztatta volna.

– Mintha lett volna még valami kockáztatni való – mondta Rottack keserűen. – Bárhogyan is történt, grófnő, ön komoly szolgálatot tett nekem, ezért engedje meg, hogy viszonzzam. Egy darab papírt cserélünk el egy másik darab papírért. Ez itt Helene titka, emez pedig – folytatta, miközben egy 500 milreises bankjegyet tett le az asszony elé az asztalra – az öné. Így kvittek vagyunk, nem igaz?

– De gróf úr! – kiáltott fel madam Baulen meglepetten.

– Kérem, egy szót se! Isten önnel! – És még mielőtt az asszony megszólalhatott volna, becsukta maga mögött az ajtót, és elhagyta a házat.

Ekkor azonban már nem bolondos elszántsággal, mint előbb, hanem komoly, megfontolt léptekkel igyekezett Rohrlandék felé. Ismét belépett a házba, és rögtön ezt követően ott állt Helene szobájában.

Helene egész idő alatt szorongató gondolatainak viharában fel-alá járkált a szobájában. Vajon helyesen cselekedett, hogy felfedte magát az idegen előtt, ráadásul pont őelőtte, aki az utóbbi időben oly ridegen és gúnyosan kezelte őt? Helyesen cselekedett, hogy nem csak saját titkáról, hanem anyjéről is beszélt? De mit is tehetett volna? Hát nem magányosan, tanácstalanul és minden segítség nélkül áll a nagyvilágban? Hát nem vágyódik egy olyan szívre, akihez bizalommal közeledhet, akire vigaszért és segítségért tekinthet fel? És az a férfi vajon most mit tehet? Hová fordult? Visszontlátja-e még valaha is, és vajon nem űz most gúnyt a bizalmából, amit lelkéből feltárt előtte?

Rottack gróf ott állt az ajtóban, még mielőtt meghallotta volna lépteit, és felé nyújtotta a borítékot, amelynek tartalmáról fogalma sem volt. De a fiatalember is teljesen megváltozottnek látszott. A rideg büszkeség és elszántság, ami mindig is visszariasztotta Helenet, eltűnt arcvonásairól, és halk hangon megszólalt:

– Íme Helene, itt a papír, amely tartalmazza édesanyja nevét. Ne aggódjon, hogy a titkot meg akartam volna tudni. A boríték tartalma ismeretlen számomra.

– Hogyan is köszönhetném meg önnek? – suttogta a lány, tartva a férfi egész lényétől, miközben reszkető kézzel átvette a borítékot.

– Talán emlékszik még arra a napra, Helene – mondta Rottack nyugodtan – amikor találkoztam önnel és azzal az asszonnyal a városban? Az volt az első alkalom, amikor megpillantottam az ön állítólagos anyját.

– Igen – suttogta Helene, és a visszaemlékezés arra az órára ridegen mart a szívébe. – Nem felejthettem el. Ön döbbsent tekintettel meredt akkor arra az asszonyra.

– Azt megelőzően – folytatta Rottack halkan, miközben azonban egyre erőteljesebbé vált a hangja – csak önt láttam, és olyan szenvedélyesen szerettem, amitől megrémült volna, ha csak meg is sejtí.

– Rottack gróf!

– Már régen leküzdöttem volna a gyenge akadályokat, amelyek elválasztottak öntől, ha nem béklyózott volna meg az az édes varázslat, amit éppen ebben a titokzatos szerelemben rejtett. És akkor megláttam az anyját. Megláttam az anyját, akiről úgy tudtam, hogy ismerem az egész múltját, és nem gondolhattam másra, mint arra, hogy tudomása van a csalásról, sőt abban együtt is működik vele.

– Helene, amit akkor átéltem, annak csak Isten a tudója, és a néma erdő, ahol forró, igen forró könnyeket ejtettem. A rang és cím, elhiheti nekem, nem jelenthetett volna akadályt számomra. Szabad ember vagyok és független a világban, és nevetnem kell azoknak az előítéletén, akik a magasabb társadalmi réteg tagjainak tartják magukat. A csalás azonban belemart a szívembe, a csalás a véretem méreggé változtatta, és boldogtalanná, nyomorulttá tett engem. Mindehhez hozzájárult még, hogy a csalódás teljessé váljék, a háló, amit az az asszony a szerencsétlen Pultelebenre vetett ki, és azt a hálót, ahogyan elvakult féltékenységekben számomra tűnt, ön is a kezében tartotta! Helene – kiáltott fel szenvedélyesen, miközben térdre borult előtte –, be kell vallanom, hogy súlyosan igazságtalan voltam önnel szemben. Meg tudna bocsátani nekem?

– Gróf úr! – kiáltott fel Helene rémulten. – Álljon fel!

– Nem, mielőtt befejezném – makacskodott azonban Rottack. – Helene, én szerettem magát, és sohasem hagytam fel azzal, hogy szeressem, és amikor ridegen és gúnyosan álltam önnel szemben, a szívem szinte szét akart robbanni a keblemben. Képes lenne

megbocsátani nekem? Ne tagadja, Helene, azok az édes hangok, amelyekkel esténként válaszolt szegény hegedűmnek, nem csupán egy szép, imádott lány pajkosságát jelentették, azok a hangok éppúgy szívből jöttek, mint ahogyan egy szívbe hatoltak. Ó, bárcsak legalább az árnyait vissza tudná hívni az akkori érzelmeknek! Legyen a feleségem, Helene! – kiáltotta hirtelen, miközben felugrott, és átkarolta a rémült lányt. – Meneküljön el velem ebből az országból, amely sohasem nyújtott önnek örömet és békességet! Odalent áll a csónak, amelyben Könnern és fiatal felesége várakoznak ránk. Az ő társaságunkban jöjjön el Rio-ba, ahol a püspök majd össze fog adni bennünket!

– Gróf úr! – kiáltott fel Helene örömteli rémülettel

– Csak annyit mondjon, megbocsátott nekem, hogy elhiszi, amint azt bizonygatom, tiszta szívből tényleg jó és derék vagyok, hogy reméli, egykor képes lesz engem szeretni, és boldognak érezni magát velem. Helene!

És Helene nem válaszolt, csak fáradt fejét a keblére hajtotta, Felix pedig ujjongva szorította magához, és újra meg újra megcsókolta aranyló haját, amely az arcához ért. Ebben a pillanatban újból előtört belőle a pajkosság. Sírt és nevetett, aztán könnyek között eleresztette Helenet, előráncigált egy nagy bőröndöt a szoba sarkából, és elkezdett behajigálni mindent, ami a kezébe került.

– Istenem, mit csinál! – kiáltotta Helene, most már ő is könnyek között nevetve. – Mit csinál, mi lesz ebből?

– Utazás, elutazás, kincsem – kiáltotta Felix anélkül, hogy tevékenységében zavartatta volna magát. – Nagyon sietnünk kell ugyanis. Odalent a parton már izgatottan várnak ránk.

– Elutazni? – kiáltotta Helene rémülten. – Csak nem azt akarja mondani, hogy most? Ugye nem még ma?

– Egy negyedórán belül.

– De hiszen ez lehetetlen!

– Semmi sem lehetetlen, tündérkém. Most már az enyém vagy, én pedig a legboldogabb ember vagyok a Nap alatt, minden más csak apróság és mellékes.

– De hogyan lehetséges. A Rohrlandék...

– Nem is kell nekik megtudniuk, hogy mindez nem volt már hónapokkal ezelőtt kiterelve közöttünk. Idehaza van a család? Igen? Akkor rögtön jövök!

Mint a villám, úgy cikázott ki az ajtón, és még két perc sem telt el, máris visszatért a szobába a csodálkozó házaspár kíséretében, ahol Helene még mindig tanácstalanul, komoly gondolatokra képtelenül álldogált.

– Kedves Rohrland asszony, kedves Rohrland úr! Abban a szerencsében van részem, hogy bemutathatom önöknek a jövődöbéli Rottack grófnőt. Kedves Helene, tégy meg nekem egy szívességet, és légy szíves vágjál barátságos képet, különben az uraságok még azt képzelik, hogy kikényszerített házasságról van szó.

– De kedves, drága Helene – kiáltotta a fiatalasszony, és a lány karjaiba repült.

– Tudja, a csomagolás után ezt majd elintézhetik – mondta Felix. – A csónak már vár ránk odalent, az apály azonban nem, és mégsem hagyhatjuk, hogy Könnernék nélkülünk utazzanak el. Ugye segítenek csomagolni Helenének, és aztán lekísérik őt, kedves Rohrland asszony?

– Igen, persze, szívest örömet, de...

– „De”-ről szó sem lehet. Jeremiast rohamléptekkel felküldöm a kocsijával. Mire ideér, addigra elkészülnek. Ugye majd lekísérik őt a partra?

– Igen, örömmel, de ez a nagy igyekezet...

– Egy csomó terjengősséget lehet megspórolni vele. Kedves Rohrland, egy szóra! – és ezzel karon ragadta a teljesen elképedt embert, és kivezette az ajtón.

- A mennyasszonyom mennyivel tartozik önnek?
- Még, hogy nekem tartozna? Egyáltalán semmivel. Sőt, ellenkezőleg, pénze van nálam, amit az eladott holmijaiért kaptunk.
- Annál jobb. Ha így van, akkor adja át azt a pénzt a gyilkos a szegény feleségének, akit előállítottunk. Szegény asszonynak nagy szüksége van rá.
- Nem értem az egészet.
- A fedélzeten majd mindent elmondok önnek.
- De hiszen én nem is megyek magukkal.
- Nem tesz semmit – kiáltotta Felix, miközben átkarolta Rohrlandot, majd félretolta. Tehát Jeremias tíz percen belül itt lesz a kocsijával – szólt be még egyszer az ajtón, aztán kirohant a házból. Odakint meglátott egy kikötött lovat. Felpattant rá, és levágtatott vele a partra.
- Az ég szerelmére, mondja Rottack, hol maradt eddig? – kiáltotta felé Könnern. – Már izgatottan vártuk.
- Kedves barátom – szólalt meg Rottack – ah, Jeremias, fogja a kocsiját, és rohanjon fel vele, ahogy csak a lába bírja, Rohrlandékhoz. Lesz még egy utas. Kedves barátom, rövid idő alatt olyasmit intéztem, amihez másnak olykor egy emberöltőre van szüksége, de addigra sem végzi be teljesen. Futás, Jeremias! Micsoda pompás egy fickó! Ez az ember aranyat ér!
- Még van egy kis időnk – szólalt meg ekkor a gőzös kapitánya, aki szintén ott állt a parton. Még van egy egész óránk. Semmit sem mulasztott el. Csak azért sürgettem a társaságot, mert tudom, hogy a hölgyek nem mindig képesek időre elkészülni.
- Rohrland is Rio-ba tart? Ezt nem is említette. És hol van Günter? – kérdezte Könnern, miközben a parton sétáltak.
- Az erdőbe távozott – mondta Rottack komolyan. Üdvözetét és áldását küldi mindenkinek.

– Derék Günter – mondta erre Könnern. Nem akarta a múlt emlékeivel megkeseríteni Elisenek az utolsó itt töltött órákat. Aprópó, Rottack, megtette búcsúlátogatását a grófnőnél?

– Hát persze.

– Valóban?

– Tényleg. És a lánya képét is magammal hoztam.

– A lányáét?

– A Rohrlandék lehozzák magukkal, és meg fogom kérni a feleségét, hogy vigye magával a kabinjába.

– Nem értem az egészet.

– Kedves drága jó Könnern – kérlelte Rottack, aki egész idő alatt türelmetlenül nézett felfelé a városba. Most nem tudok mindent megmagyarázni, de tíz percen belül meg fog tudni mindent. Most azonban még egyszer vissza kell szaladnom a városba, nehogy Rohrlandék megfélemlítsenek a képről. És Könnern mellől elszaladva megint felpattant a lóra, és visszaszárguldott vele ugyanazon az úton, amelyen érkezett.

Könnern a fejét törte, mi lehet ma ezzel a fura emberrel, mert ilyennek még sohasem látta, ezenkívül most már tényleg szorított az idő is. A kapitány egyre gyakrabban pillantott az órájára. Ekkor egy hölgyekből és urakból álló kis csapat bukkant fel, Jeremiással az élen, és gyorsan közeledtek a part felé.

Könnern és Sarno eléjük indultak, és igencsak elcsodálózkodtak, amikor Felix karján felismerték a fiatal grófkisasszonyt, és köszöntek a hölgyeknek.

– Nos, mégiscsak úgy döntött, hogy velünk jön Rio-ba, Rohrland úr? – kérdezte Sarno.

– Én? Eszemben sincs, de ahogy tudom...

– Rottack grófnő – mutatta be Felix ebben a pillanatban a bíborvörösén izzó arcú menyasszonyát. – Az esküvőre persze már nem maradt időnk, de Rio-ban adódik majd rá alkalom, és

addig, drága Könnern asszony, anyai védelmébe ajánlom a kedves kis mennyasszonykámát.

– No lám csak, a félénk ember mire jutott – kiáltott fel Könnern nevetve – és egész idő alatt még csak egy szót sem szólt róla.

– Csodálatosan meg tudom tartani a titkokat – mondta nevetve a fiatal gróf, miközben Helenet odavezette a fiatalasszonyhoz. – De most mindenki gyorsan a csónakba! Elég sokáig vártak ránk. Gyere Jeremias, itt egy kis emlék!

– Hurrá, máris ott vagyok – mondta a kis fickó vidám képpel.

– Szerencsés utat! – kiáltották a parton állók a csónak után, amely befelé tartott a sodrásba, és Sarno és Rohrlandék kalappal és kendővel integettek feléjük.

– Agyő, agyő! – hangzott a válasz, és a fürge evezők által hajtott csónak tovaszánguldott a célja felé.

A fordító további fordításai a Magyar Elektronikus Könyvtár kínálatában:

Kraft, Robert: Starke Egy modern bőrharisnya

Laverrenz, Viktor: Az afgán kém

Gerstäcker, Friedrich: A Wendelsheim örökség

Gerstäcker, Friedrich: A halott útvámszedő

Möllhausen, Balduin: Párbaj Kaliforniában

Friedrich Armand Strubberg: Ugrás a mélybe

Friedrich Armand Strubberg: A philadelphiai krózus